JASHER

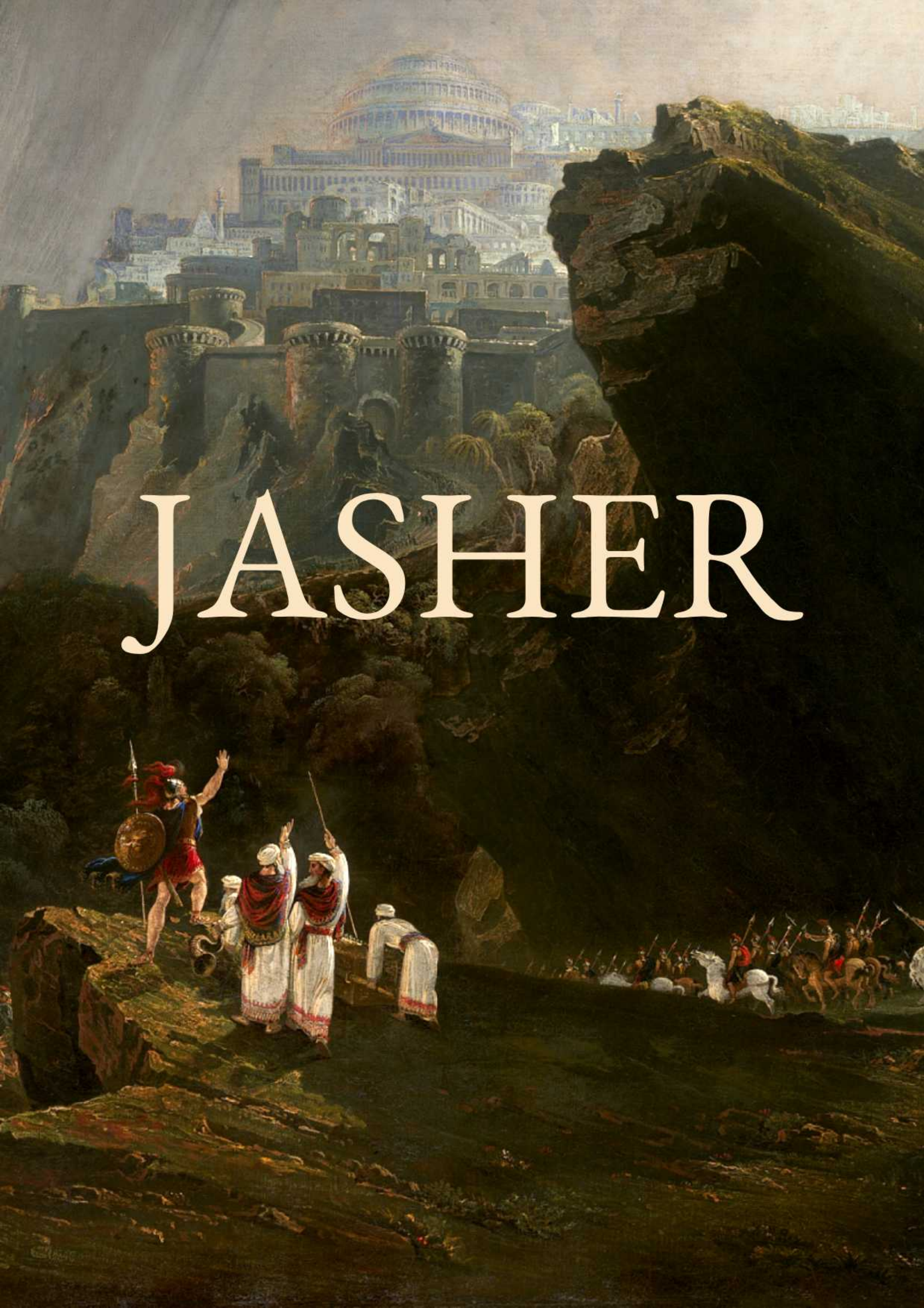

1 JAQTHAPI

1 Diosasti sarakïnwa: —Jaqerux jiwasan uñtasit lurañäni, Diosax jupar uñtasit jaqir lurararaki —sasa.
2 Diosax jaqirux uraqit luratayna, nayranakaparuw jakañ samañ phust'äna, ukat jaqix mä jakkir almaruw tuküna.
3 Tatitojj sarakïnwa: —Janiw jaqejj sapakïñajj walïkiti. Juparux mä yanapiriruw tukuyä.
4 Ucat Tatitojj Adanarojj wali ikt'ayäna, ucatsti ikisjjänwa, jupasti mä costillap apsüna, ucatsti jañchi lurayäna, ucatsti Adanaruw apanïna, Adanajj iquitapat sartasjjänwa, ucatsti mä warmiw nayräjjapan sayt'atäscäna.
5 Jupasti sarakïnwa: —Akax ch'akhanakajat mä ch'akhaxa, warmi satäniwa, akax jaqit apsutäxiwa. Adanasti Eva sutimpiw sutichäna, jupasti taqe jakirinakan taykapänwa.
6 Diosax jupanakar lurkäna uka urux jupanakarux bendicirakïnwa, Adan, Eva sutimpiw suticharakïna, ukat Tatit Diosax sänwa: "Jichhax mirantapxam, waljaptapxam, aka uraqirusti phuqhantapxam" sasa.
7 Tatitu Diosax Adanampi warmipampiruw irpxaruwayäna, ukatsti Edén huertaruw ucharakïna, uka huertar suma k'achacht'añataki, imañataki. Ukatsti jupanakarux sänwa: —Uka huertan taqi quqanakat manq'apxasmawa, ukampis aski, ñanqha uñt'añ quqat janiw manq'apxätati, manq'apxäta uka urux chiqpachapuniw jiwapxäta —sasa.
8 Diosax jupanakar bendicisin arxayasax jupanakat sarawayxäna, Adanampi warmipampisti Tatitun kamachiparjamaw uka huertan jakapxäna.
9 Diosax jupanakamp chika aka oraqen lurkatayna uka katarix jupanakar jutäna, Diosan kamachip p'akintapxañapataki.
10 Katarix warmirux sallqjataynawa, amuyt'ayarakïnwa yatiñan quqan achupat manq'añapataki, ukat warmix katarin arup ist'äna, Diosan arupar p'akintasinxa, aski, ñanqha yatiñ quqat apsüna, ukat manq'antarakïna, uka quqat apthapisin chachaparux churarakïna, jupasti manq'arakïnwa.
11 Adanampi warmipampisti Diosan kamachip p'akintapxänwa, Diosax uk yatxänwa, jupanakarux colerasisaw jupanakar maldecäna.
12 Uka urux Tatit Diosax jupanakarux Edén huertat jaqunuqäna, kawkïr uraqittix apsutäpkän uka uraqi yapuchañataki, ukat Edén huertan inti jalsu tuqir sarapxäna. Adanasti Eva warmiparuw uñt'äna, ukat pä yuqall wawampi, kimsa imill wawanakampiw wawachasïna.
13 Nayrïr wawaparuw Caín sutimp ucharakïna, akham sasa: "Tatitun mä chacharuw katuqta, maynirusti Abel sutimpiw sutichxarakta, jupax akham sänwa: "Inamayaw aka uraqir jutapxta, inamayakiw uka uraqit apaqatäxañäni" sasa.
14 Uka yuqall wawanakax jilsxapxänwa, awkipax uka uraqin mä uraqi churarakïna. Cainasti uraqinak yapuchirïnwa, Abelasti oveja awatirirakïnwa.
15 Mä qawqha maranak tukuyatatsti, niya Tatitur waxt'äwi apanipxäna, Cainasti uraqit achunak apanipxäna, Abelasti ovejanakapan jilïr yuqall wawanakapat lik'i apanïna, Diosax Abelampiru, waxt'äwipampiruw kutt'ayäna, alaxpachat Tatitun ninapaw saraqasin nakhantayäna.
16 Cainampiru, waxt'äwipampix janiw Tatitux kutt'ankänti, janirakiw munaskänti, kunattix jupax Tatitun nayraqatapan uraqin jisk'a achunakapat apanïna, ukat Cainax Abel jilaparuw envidiasïna, ukat jiwayañatakix mä pretexto thaqhäna.
17 Mä qhawqha tiempotjja, Caín chachampi Abel jilapampejj mä uruw yapu lurañatak sarjjapjjäna. panpachaniw pampankasipkäna, Cainax uraqip yapuchaskäna, yapuchaskäna, Abelasti ovejanakapar manq'ayaskäna; uwijanakax Cainax uraqin yapuchkäna uka chiqat pasapxäna, ukat Cainarux wal llakisiyäna.
18 Cainasti wali colerat Abel jilapar jak'achasisin akham sänwa: —¿Kunas nayamp jumamp taypin utji, ovejanakamar ovejanakajar manq'ayañatak irpañataki?
19 Abelasti Caín jilaparuw säna: —¿Kunas nayamp jumamp taypin utji, ovejanakajan aychap manq'añamataki, ñik'utapamp isthapt'asiñamataki?
20 Jichhasti, kawkïr uwijanakatix isimp isthapt'asipkta uka uwijanakajan ñik'utap apsusim, ukatsti achunakapata, aychanakapat kutt'ayapxita, ukat kunapachatï uk lurxäta ukhaxa, nayasti uraqimat sarxä kunjamtï jumax siskta ukhama?
21 Cainasti Abel jilaparuw säna: —Chiqpachansa jichhür jiwayapxämaxa, ¿khitirak wilam mayispasti?
22 Abelasti Cainar sarakïnwa: —Chiqpachansa, khititix aka oraqen lurkistu uka Diosaw nayan juchaxat kutt'ayani, jupaw nayan wilax mayt'ani, jumatix jiwayapxitaspa ukhaxa, Tatituw taripiri, taripiri, jupaw jaqirux jan wali lurataparjam kutt'ayani, ñanqha jaqirusti aka uraqin jan wali lurañapatak kutt'ayarakini.
23 Jichhasti, jumatix akan jiwayapxitasmaxa, chiqpachapuniw Diosax jamasat amuyunakam yati, ukat jichhürun nayar lurañ yatiyatamat juchañchapxätam.
24 Cainax Abel jilapan arsutanakap ist'asinsti, Cainax Abel jilapampiw uka arunak yatiyatapat wal colerasïna.
25 Ukat Cainax jank'akiw sartasïna, yapuchañ yänakapan hierrot lurat chiqap apt'asïna, ukampiw mä akatjamat jilapar jawq'jäna, ukat Cainax Abel jilapan wilap aka uraqiruw warxatäna, Abel chachan wilapasti ovejanak nayraqatan uraqiruw warxatäna.
26 Uka qhipatsti Cainax jilapar jiwayatapat arrepentisitayna, ukat wali llakitaw jikxatasïna, jupat jachäna ukat walpun chuym ust'ayäna.
27 Ukatsti Cainax sartasinx mä p'iw pampan allsuwayäna, ukaruw jilapan janchip uchasïna, ukatsti laq'aruw muytayäna.
28 Tatitusti yatxänwa kuntix Cainax jilapar lurkatayna ukxa, ukat Tatitux Cainar uñstasin säna: —¿Kawkinkis jumamp chikäskäna uka Abel jilamax?
29 Ukat Cainax jan walinak lurasax akham sasaw säna: — Janiw yatkti, ¿jilajan uñjiripätti? Tatitusti juparux sänwa: —¿Kuns lurtaxa? Jilaman wilapan arupaw nayar art'itu, kawkhantix jumax jiwaykta uka uraqitpacha.
30 Jumax jilamaruw jiwaytaxa, naya nayraqatan jan uñt'ayasiñamataki, chuymaman amuyt'asiwaytaxa, janitix jumar uñjksma, janirakiw taqi luratanakamsa yatkti.
31 Ukampis jumax ukham lurtaxa, jilamarux inamaya jiwayaraktaxa, chiqapar parlatap layku, jichhax, ukhamasti, maldecatätawa, kawkïr uraqitix lakap jist'aratayna, jilaman wilap amparamat katuqañataki, ukat kawkhantï jupar imt'kta uka uraqitpacha.
32 Uraq yapuchaskäta ukkhaxa, janiw qalltanjam ch'am churkätamti, ch'aphinakampi, ch'aphinakampi,

ch'aphinakampi, ch'aphinakampi, jiwañ urukamaw aka uraqin sarnaqäta.
33 Ukapachaw Cainax Tatitun nayraqatapat mistuwayxäna, kawkhantï jupax jikxataskän uka chiqat mistuwayxäna, ukat Edén markat inti jalsu tuqinkir uraqiruw sarxäna, taqi yänakapampi.
34 Uka urunakansti Cainax warmiparuw uñt'äna, usurïsasti mä yuqall wawaruw ususïna, ukatsti Enoc sutimpiw sutichäna, akham sasa: —Uka urunakan Tatitux aka uraqin samarañ churañ qalltäna —sasa.
35 Ukapachasti Cainax mä marka luraň qalltäna, ukatsti uka markarux Enoc sutimpiw sutichäna, yuqapan sutiparjama. uca urunakanxa Tatitux aka uraqin samarañ churäna, janiw qalltanjam sarnaqkänti.
36 Irad chachasti Enoc chachan wawapänwa, Irad chachasti Mechuyael wawapänwa, Mechuyael chachasti Metusael wawapänwa.

2 JAQTHAPI

1 Adanax patak kimsa tunka maranak aka uraqin jakaskäna ukhaxa, Eva warmiparuw wasitat uñt'äna, ukat jupax usurïxänwa, jupar uñtasit mä yuqall wawa wawachasïna, ukatsti Set sutimpiw sutichäna, akham sasa: "Diosax nayaruw yaqha wawar utt'ayitu, Abel lanti, Cainax juparuw jiwayi" sasa.
2 Set sat chachajj patak phesqani mara jacäna, ucatsti mä yoqall wawa wawachasïna. Set sat chachax Enós yuqaparuw sutichäna, akham sasa: —Uka urunakanxa jaqin wawanakapax waljaptañ qalltapxäna, Diosar jan walinak lurasax chuymanakaparus t'aqhisiyapxäna —sasa.
3 Enós chachan urunakapanjja, jaqen yoqanakapajj Dios contra sayt'asipkakïnwa, jan walinak lurapjjarakïna, ukhamat Tatitun jaqenakan wawanakapar juk'amp colerasiñapataki.
4 Jaqen wawanakapajj sarasinjja, yaqha diosanakaruw yupaychapjjäna, jupanakajj aka oraqen lurkäna uka Tatitutwa armapjjäna, uka urunakanjja jaqenakajj bronce, hierro, lawa, qalat lurat diosanak lurapjjäna, alt'asisaw jupanakar yupaychapjjarakïna.
5 Sapa mayniw diosap lurapxäna, jupanakarux alt'asipxäna, Enos chachampi wawanakapampix Tatitur jaytanukupxäna. ucat Tatitun colerasiñapajj oraken lurapjjatapatsa, ajjtacañ luräwinacapataquiw nakhanti.
6 Ucat Tatitojj Gihón jawiran umap jupanacarojj ch'amakt'ayäna, jupanacarojj t'unjänwa, q'al tukjarakïna, oraqen kimsïr t'aqapsa t'unjarakïna, ukhampachasa, jaqen yoqanakapajj janiw jan wali thakinakapat jitheqtkänti, Tatitun nayraqatapan jan wali luraňatakejj amparanakapas luqtatäskakïnwa.
7 Uka urunakansti janiw yapuchañax utjkänti, ni yapu apthapiñas aka uraqin utjkänti; jaqin yuqanakapatakix janiw manq'añax utjkänti ukat mach'ax uka urunakanx wali jach'apunïnwa.
8 Uka urunakan oraqer yapuchapkäna uka jathanakajj ch'aphinakaru, ch'aphinakaru, ch'aphinakaruw tuküna. kunatix Adanan urunakatpachaw aka yatiyäwix aka uraqit utjäna, Diosan maldicionapat, jupax aka uraqiruw ñanqhachäna, Adanax Tatitun nayraqatapan jucha luratapat.
9 Jaqenakajj Dios contra sayt'asipkakïnwa, jan walinak lurapjjäna, thakinakapsa q'añuchasipjjäna ukhajja, aka oraqejj q'añuchatäjjänwa.
10 Enós chachasti llätunk tunka maranïskänwa, ukatsti Cainán chachan wawapänwa.
11 Cainán chachasti jilïr jaqëjjänwa, pusi tunka maranïjjänwa, wali yatiñanirakïjjänwa, yatiñ kankañansa yatiñ kankañampiw yatjjatäna, taqe jaqenakan wawanakapjjaruw apnaqäna, jaqenakan yoqanakaparus yatiñ kankañaru, yatiñ kankañaruw irpäna. Cainanasti wali yatiñan jaqënwa, taqe yatiñan amuyt'asirïnwa, yatiñ kankañapampiw ajayunakaru, saxranakarus apnaqäna;
12 Cainanasti yatiñ kankañapampiw yatïna, Diosajj jaqenakan wawanakapar aka oraqen jucha lurapjjatapat t'unjani, Tatitojj qhep qhepa urunakan jupanakar uma jalsun uma apankani.
13 Uka urunakanjja, Cainanajj qalat lurat tablanakar qellqäna, kunanakatï jutïrin paskani ukanakjja, ukatsti qollqenakaparuw ucharakïna.
14 Cainán chachasti aka oraqeruw apnaqäna, mä qhawqha jaqenakarus Diosar serviñaruw tukuyäna.
15 Cainán chachajj paqallq tunka maranëjjäna ukhajja, kimsa yoqall wawanaka, pä imill wawanakanïnwa.
16 Cainán chachan wawanakapan sutinakapax akanakawa; Nayrïr wawapan sutipax Mahlalel, payïristi Enán, kimsïristi Mered, ukat kullakanakapasti Adá, Zilá satawa. jupanakasti Cainán chachan phisqa wawanacapawa.
17 Matusael chachan Lamec yuqapax Cainán chachampiw jaqichasïna, ukat pä phuchhanakaparuw warmipatak casarasxäna, Adá warmisti usurïxänwa, Lamec chachan mä yuqall wawapampiw ususïna, ukat Jabal sutimpiw sutichäna.
18 Ukatsti wasitat usurïxäna, mä yuqall wawaruw ususïna, ukatsti Jubal sutimpiw sutichäna. Zilá kullakapasti uka urunakan jan wawanïkchïnjja, janiw wawanïkänti.
19 Uka urunakanjja, jaqenakan wawanakapajj Dios contra juchañchañ qalltapjjäna, Adanar siskäna uka mandamientonak p'akintapjjarakïna, ukhamat aka oraqen walja jiltapjjañapataki.
20 Jaqen wawanakapat yaqhepajj warminakaparojj jan wawanïñapatakiw warmejj umamp umt'ayapjjäna, ukhamat uñnaqt'anïpjjañapataki, ukhamat suma uñnaqt'anïpjjañapataki.
21 Jaqen wawanakapajj mä qhawqha warminakapar umt'ayapjjäna ukhajja, Zilajj jupanakamp chikaw umarakïna.
22 Chachapajj jakaskäna ukhajj chachapan nayraqatapanjja, jan wajjt'ir warminakarukiw viudanakjam uñt'atäpjjäna.
23 Urunak tukuyatatsti, Zilax chuymankipstatäxän ukkhaxa, Tatituw purakap jist'aräna.
24 Ukatsti usurïxasax mä yuqall wawaw yuritayna, ukatsti Tubal Caín sutimpiw sutichäna, akham sasa: "Wañt'atax taqi ch'aman Diosat katuqta" sasa.
25 Ukatsti wasitat usurïxäna, mä imill wawaruw ususïna, ukatsti Naamá sutimpiw sutichäna, jupax akham sänwa: "Wañt'atatxa, kusisiñampi, kusisiñampiw jikxatasiyäta" sasa.
26 Lamec chachajj chuymankipstatäjjänwa, jilïrëjjänwa, nayranakapas ch'amakt'änwa, janiw uñjañjamäkänti, Tubal Caín yoqapaw jupar irpäna, ukat mä uruw Lamec chachajj pampar saräna, Tubal Caín yoqapajj jupamp chikäskänwa,

pampan sarnaqasipkäna ukhajja, Caín chachan yokapaw jupanakar saräna. Lamec chachax wali chuymanïxänwa, janiw walja uñjirïkänti, Tubal Caín yuqapas wali jisk'akïnwa.
27 Ukat Tubal Cainax awkiparux arco apsuñapataki säna, ukat flechanakampiw Cainar jawq'jäna, jupax wali jayankänwa, ukat jiwayarakïnwa, jupanakarux mä uywar uñtataw uñjasïna.
28 Cain chachan janchipar flechanakajj jayankkchïnsa, oraqer jaqoqtasin jiwjjäna.
29 Tatitusti Cain chachan jan wali luratapat kutt'ayäna, Abel jilapar jan wali lurataparjama, Tatitun arsutaparjama.
30 Cainajj jiwjjäna ukhajja, Lamec chachampi Tubal chachampejj kawkïr animalatï jiwayapkäna uk uñjiriw sarapjjäna, ukatsti Caín achachilapajj oraqer jiwat jaqontatäskatap uñjapjjäna.
31 Lamec chachajj ukham luratapat wal llakisïna, amparanakap t'ajjllirt'asasti yoqaparuw jawq'jäna, jiwañarus puriyäna.
32 Lamec chachan warminakapasti Lamec chachan luratanakap ist'asin jiwayañ munapxäna.
33 Lamec chachan warminakapax uka urutpach jupar uñisipxäna, Cainampiru Tubal Cainampiru jiwayatap layku, Lamec chachan warminakapas jupat jithiqtapxäna, uka urunakax janiw ist'añ munapkänti.
34 Lamec chachasti warminakapar jak'achasisin jupanakarux ist'apxañapatakiw wayt'äna.
35 Ukatsti Ada, Zilá warminakaparux sänwa: —Arunak ist'apxam Lamec chachan warminaka, arunakaxar ist'apxam, jichhax jumanakax amuyt'apxaraktawa, mä jaqiruw ch'akhanakampi jiwayata, mä wawarus ch'akhanakampi jiwayata, jan nuwasiñ luratax layku, ukampis yatipxam chuymankipstat, ch'iyar p'iqinïta, ukat nayranakajax jach'a chuymanïtwa, ukat nayax uk lurawayta jan yatkasa.
36 Lamec chachan warminakapajj uka toqet ist'asaw jupar ist'apjjäna, Adán awkipan ewjjt'apampiw jupar kutt'apjjäna, ukampis uka tiempot aksarojj janiw wawanïpkänti, kunattejj uka urunakan Diosan colerasiñapajj jaqenakan wawanakapar juk'amp coleratätap yatipjjäna, jan wali luratanakapat uma jalsun umamp tukjañataki.
37 Cainán chachan Mahlalel yokapajj suxta tunka phesqani mara jakäna, jupasti Jared sat wawapänwa. Jared chachasti suxta tunka payan mara jacäna, Enoc chachan wawapäna.

3 JAQTHAPI

1 Enoc chachasti suxta tunka phisqhan mara jacäna, jupasti Matusalén wawapänwa. Enoc chachasti Matusalén yurïwipatsti Diosamp chikaw sarnaqäna, Tatitur luqtarakïna, jaqinakan jan wali luräwinakapsa jisk'acharakïnwa.
2 Enoc chachan almapasti Tatitun yatichäwipampi, yatiñampi, amuyt'añampi imt'atäxänwa. ukatsti wali yatiñampiw jaqin wawanakapat jithiqtäna, walja urunak jupanakat jamasat sarnaqäna.
3 Walja maranakaw Tatitur luqtaskäna, utapansa jupa nayraqatan mayiskäna, ukhaw Tatitun mä angelapaw alaxpachat jawsäna, jupasti sänwa: "Akanktwa" sasa.
4 Jupasti sarakïnwa: —Sartasim, utamat mistum, kawkhantï imantaskta uka chiqat mistum, ukatsti jaqin wawanakapar uñstam, ukhamat kawkir thaknamsa sarapxañapa, kuna lurañanaksa Diosan thakinakapar mantañatakix lurapxañapa uk yatichañataki.
5 Enoc chachasti Tatitun aruparjamaw sartasïna, ukatsti utapat mistuwayxäna, kawkhantï imantaskäna uka cuartot mistuwayxäna. ucatsti jaken yokanacapar sarasaw Tatitun thakinakap yatichäna, ucapachasti jaken yokanacapar tantacht'asisaw Tatitun yatichäwip uñt'ayäna.
6 Jaqen wawanakapajj jakapki uka cheqanakan yatiyapjjañapatakiw mayïna, akham sasa: "¿Kawkinkirak Tatitun thakinakapsa, suma luräwinakap yatiñ muniri jaqejja?" Enoc ukar jutpan.
7 Ukxarusti taqi jaqin wawanakapaw jupar jak'achasipxäna, taqi khitinakatix uk munapki ukanakax Enoc ukar sarapxäna, Enoc chachasti Tatitun arunakaparjamaw jaqin wawanakapar apnaqäna, jupanakarux alt'asisaw jupar alt'asipxäna, arunakap ist'apxarakïnwa.
8 Diosan ajayupajj Enoc chacharuw purïna, jupasti taqe jaqenakaparuw Diosan yatiñ kankañapa, thakinakapatsa yatichäna, Enoc chachan urunakapanjja, jaqenakan yoqanakapaw Tatitur servipjjäna, jupanakajj yatiñ kankañapar ist'iriw jutapjjarakïna.
9 Jaqen reyinakapasti, nayrïrit qhepïrikama, jilïrinakapampi, taripirinakapampi, Enoc chachan ukar jutapjjäna, yatiñ kankañap ist'asa, juparuw alt'asipjjäna, ukatsti Enoc chacharuw jupanakar apnaqañapatak mayipjjäna, jupajj iyaw sänwa.
10 Taqeniw tantachasipjjäna, patak kimsa tunka reyinakampi, jilïrinakampi, Enoc chacharuw reyjam utt'ayapjjäna, taqeniw jupan apnaqatäpjjäna.
11 Enoc chachasti jupanakarux yatiñ kankañampi, yatiñampi, Tatitun thakinakapsa yatichäna; ucat jupanaca taypin sumankañ utjayäna, Enoc chachan jakañapcamasti aka oraken sumankañaw utjäna.
12 Enoc chachasti pä pataka pusi tunka kimsaqallqun maraw jaqin wawanakapar apnaqäna, taqi markapampiw chiqapar uñjäna, chiqapar uñjarakïna, Tatitun thakinakaparus irparakïna.
13 Enoc, Matusalén, Eliseo, Elimelec chachan kimsa wawanakapawa. Kullakanakapasti Melca, Nahma satänwa, Matusalénasti llätunk tunka paqallqun maranïskänwa, jupasti Lamec sat wawapänwa.
14 Lamec chachan phisqa tunka suxtan maran jakkäna ukhaw Adanax jiwxäna. llätunk patak kimsa tunka maraniw jiwxäna, ukat pä yuqanakapax Enoc, Matusalén yuqapampix wali jach'a jach'a tukusaw imt'apxäna, kunjamatix reyinakar imt'apkän ukhama, Diosax siskän uka p'iyan imt'apxäna.
15 Uka chiqansti taqi jaqin wawanakapax Adan laykux wal jachapxäna, jachapxarakïna. ukatwa jaqin wawanakap taypinx jichhürkamax mä costumbrer tukuwayxi.
16 Adanasti yatiñan quqan achupat manq'atap laykuw jiwxäna. jupamp qhipa wawanakapampi, kunjämtix Tatit Diosax siskän ukhama.
17 Enoc chachan pä patak pusi tunka kimsaqallqun mara apnaqäwipäkäna uka maranwa, Enoc chachax jaqin wawanakapat jithiqtañ amtäna, Tatitur luqtañatakix qalltanjam jamasat sarnaqañwa amtäna.

18 Enoc chachasti ukham luräna, ukampis janiw jupanakat jamasat imantaskänti, jan ukasti kimsa uruw jaqin wawanakapat jithiqtäna, ukat mä uruw jupanakan ukar saräna.
19 Kimsa uru utapankkäna ukhaxa, Tatitu Diosaparuw mayisïna, jach'añcharakïnwa, kuna urutix saraskäna ukat apnaqat jaqinakar uñstkäna uka urusti Tatitun thakinakap yatichäna, Tatitut jiskt'apkäna taqi ukanak yatiyarakïna.
20 Walja maranakaw ukham luräna, uka qhepatsti sojjta uruw imantasïna, paqallqo urutjja mä uruw markapar uñstäna. ukat uka qhipatsti phaxsin mä kuti, ukat mä kuti maran, taqi reyinaka, p'iqinchirinaka, jaqinakan yuqanakapas jupar thaqhañkama, ukat Enoc chachan ajanupar wasitat uñjañ munapxäna, ukat arupar ist'añ munapxäna; ukampis janiw puedipkänti, kunjamtï taqi jaqin yuqanakapax Enoc chachar wal axsarapxäna, ukat Diosar uñtasit axsarañax ajanupan qunt'atäskäna ukat jak'achasiñ axsarapxäna; uqhämasti janiw khitis jupar uñkatañjamäkänti, mutuyatäñap ajjsarasa, jiwañasa.
21 Taqi reyinakampi, jilïrinakampix jaqin wawanakapar tantacht'asiñ amtapxäna, Enoc ukar jutañ amtapxäna, kunapachatï jupax jupanak taypir mistuniñapäkän uka pachax taqiniw jupamp parlt'asipxaspa sasaw amuyapxäna, ukat ukham lurapxäna.
22 Uka urusti Enoc chachax mistuwayxäna ukat taqiniw tantachasipxäna ukat jupar jak'achasipxäna, Enoc chachax Tatitun arunakap jupanakar parläna ukat jupax yatiñampi yatiñampi yatichäna, ukatsti jupanakax nayraqatapan qunqurt'asipxäna ukat sapxarakïnwa: "¡Reyejj jakpan" sasa. ¡Reyin jakañapataki!
23 Mä qawqha pachatsti, reyinakampi, jilïrinakampi, jaqin wawanakapampix Enoc chachampi parlapxäna, Enoc chachasti Diosan thakinakap yatichaskäna ukhaxa, Tatitun mä angelapaw alaxpachat Enocar jawsäna, ukatsti alaxpachar irpañ munäna, ukhamat Diosan wawanakapar ukan apnaqañapataki.
24 Uk ist'asin Enoc chachax saratayna, taqi aka uraqin jakirinakar tantacht'asisa, yatiñ kankañamp yatiñ kankañamp yatichasa, Diosan ewjjt'anakapsa jupanakar sänwa: —Alaxpachar makhatañajatakiw mayipxitu, ukhamasti janiw yatkti kuna urus sarkä ukxa.
25 Jichhasti yatiñ kankañampi, yatiñampi yatichapxäma, janïr jumanakar jaytkasax yatichapxarakïma, kunjamsa aka uraqin jakapxäta; ukat ukham lurarakïna.
26 Yatiñ kankañampi, yatiñampi yatichäna, yatichäna, jupanakarux chiqacharakïna, kamachinaksa, taripäwinaksa aka oraqen lurapxañapataki, jupanak nayraqatan sumankañ utjayarakïna, wiñay jakañ yatichäna, ukat mä juk'a pachaw jupanakamp chik jakasïna taqi ukanak yatichasa.
27 Ukapachasti jaqin wawanakapax Enocamp chikaw sarnaqapxäna, Enoc chachasti jupanakamp parlt'askäna, ukatsti mä jach'a caballot uñtataw alaxpachat saraqanïna.
28 Ukatsti Enoc chacharuw kuntï uñjapkäna uk yatiyapxäna, Enoc chachasti jupanakarux sänwa: —Naya laykuw aka caballox aka uraqir saraqani. pachax purinxiwa, kunapachatix jumanakat sarxañajaxa, janirakiw jumanakan uñjatäxäti.
29 Ukapachasti caballojj saraqasin Enoc nayraqatan sayt'asïna, Enocamp chikäpkäna uka jaqenakasti jupar uñjapjjäna.
30 Enoc chachasti wasitatwa mä aru yatiyäna: "¿Kawkinkis Tatitu Diosapan thakinakap uñt'añ munir jaqejja, jichhürojj janïr jiwasanak taypit apaqatäkasin Enoc ukar jutpan" sasa.
31 Ukürusti taqi jaqinakaw tantachasipxäna, Enoc ukar puripxäna. Uraqpachan taqi reyinakax jilïrinakapampi, iwxt'irinakapampix uka urux jupamp chikaw qhiparapxäna. ukatsti Enoc chachax jaqin wawanakaparux yatiñampi, yatiñampi yatichäna, ukatsti Diosan yatichäwinakap churarakïna; ucat jupanacarojj Tatitur luqtapjjañapataqui, jupan thakipan sarnaqapjjañapataqui, ucat jupanaca taypin sumankañ utjayascäna.
32 Uka qhipatsti jupax sartasinx caballot sarxäna. Jesusax sarawayxänwa, taqi jaqin wawanakapasti jupar arktapxäna, niya llätunk patak waranqa jaqinaka; ukatsti jupamp chikaw mä uru sarapxäna.
33 Payïr urusti jupanakarux sänwa: —Utar kutt'apxam carpanakamar, ¿kunatsa sarapxäta? inas jiwapxchisma; Jupanakat yaqhepajj jupat sarjjapjjäna, qheparapkäna ukanakasti sojjta uruw jupamp chik sarjjapjjäna. Enoc chachasti sapüruw jupanakar säna: "Carpanakamar kutt'apxam, jan jiwapxañamataki; ukampis janiw kutt'añ munapkänti, jupamp chikaw sarapxäna.
34 Suxta urutsti yaqhep chachanakasti qhipharxapxänwa, ukatsti jupar katxarusipxäna, ukatsti sapxarakïnwa: "Kawkirutix sarkäta uka chiqaruw jumamp chik sarapxä" sasa. kunjämtix Tatitux jakki ukhama, jiwañakiw jaljtayistani.
35 Jupanakasti walpun jupamp chik sarapjjañapatak ch'amañcht'apjjäna, jupajj janiw jupanakamp parljjänti. ucat jupanacajj arknaqapjjaraquïnwa, janiw kutt'añ munapcänti;
36 Reyinakajj kutt'anjjapjjäna ukhajja, Enocamp chikajj qawqha jilat kullakanakas sarapjjatayna uk yatiñ munasaw jakthapipjjäna. Paqallqu uru saraqataruw Enoc chachax mä thayampi alaxpachar makhatatayna, caballonakampi, nina carronakampi.
37 Llatunk urunak saraqatarojja, Enocamp chikäpkäna uka reyinakajj kawkirutï Enoc chachajj alajjpachar makatkäna uka cheqan jakapkäna ukanak kutt'ayañatakiw khitapjjäna.
38 Taqi uka reyinakax uka chiqar sarasinxa, uraqix ch'uqimp phuqhantat jikxatapxäna, chhijchhi patxanx jach'a ch'uqi qalanakaw utjäna, maynix mayniruw säna: —Jutapxam, ch'uqi ch'uqi ch'iyjapxañäni, inas Enocamp chika qhiparapki uka jaqinakax jiwatäxchi, jichhax chhijchhi qalanak taypinkxapxchi, thaqhapxarakïnwa, ukampis janiw jikxatapkänti, alaxpacharuw makhatawayxäna.

4 JAQTHAPI

1 Enoc chachax aka uraqin jakkäna uka urunakax kimsa patak suxta tunka phisqhan maranakaw utjäna.
2 Enoc chachax alaxpachar makhatxäna ukhaxa, taqi reyinakaw sartasipxäna, ukatsti Matusalén yuqaparuw irpxaruwayapxäna, ukatsti awkip lanti apnaqañapatakiw utt'ayapxäna.
3 Matusalénax Dios nayraqatan chiqapar sarnaqäna, kunjämtix Enoc awkipax yatichkän ukhama, ukhamarakiw taqi jakäwipanx jaqin wawanakaparux yatiñampi,

yatiñampi, Diosar axsarañamp yatichäna, janirakiw suma thakhit kutt'ankänti ni ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqiru.

4 Ukampis Matusalén qhipa urunakanxa, jaqin wawanakapax Tatitut jithiqtapxäna, aka oraqsa q'añuchapxäna, lunthatasipxäna, lunthatasipxäna, Dios contra sayt'asipxäna, jan walinak lurapxäna, thakinakapsa q'añuchapxäna, janiw Matusalénan arup ist'añ munapkänti, jan ukasti jupa contraw kutkatasipxäna.

5 Tatitusti jupanakarux walpun colerasïna, uka urunakansti Tatitux jathanak tukjaskakïnwa, janiw phawantañas ni yapu apthapiñas aka uraqin utjkänti.

6 Jupanakasti manq’a katoqañatakejj oraq yapuchapkäna ukhajja, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka, ch’aphinaka.

7 Ucat jaken yokanacajj janiw ñanqha luräwinacapat jitheqtapcänti, ucat amparanacapajj Diosan nayrakatapan jan wali lurañatakejj wali jach’ar aptatäpjjänwa, jan wali luräwinakapampiw Tatitur colerasipjjäna, Tatitojj wal colerasïna, jaqer luratapat arrepentisipjjäna.

8 Jupanakar t’unjañsa, tukjañsa amtäna ukat ukham lurarakïna.

9 Matusalénan Lamec yuqapajj patak sojjta tunka maranïkäna uka urunakanjja, Adán chachan Set yokapajj jiwjjänwa.

10 Set chachax llätunk patak tunka payan maraw jakäna, ukatsti jiwxänwa.

11 Lamec chachax patak llätunk tunka maraniw Asmua phuchhapa, Enoc tiyupan Elisea yuqapan jaqichasxäna.

12 Ukapachaw jaqin wawanakapax oraq yapuchapxäna, mä juk'a manq'añanakas utjarakiwa, ukampis jaqin wawanakapax janiw ñanqha luräwinakap apanukupkänti.

13 Lamec chachan warmipax usurïxänwa, ukat mä yuqall wawa wawachasïna.

14 Matusalénax Noé sutimpiw sutichäna, akham sasa: “Jichhax aka uraqix samaratawa, janiw q'añuchatäkänti, Lamec awkipax Menaquem sutimpiw sutichäna, akham sasa: “Aka jaqiw chuymacht'istani, aka uraqin jan wali lurañanakasampi, Diosax maldeciwaykistu” sasa.

15 Wawax jilsuwayxänwa, ñuñut apsutäxänwa, Matusalén awkipan thakinakaparjamaw sarnaqäna, Dios nayraqatan jan juchani, chiqapar sarnaqiri.

16 Uca urunakanx taqi jaqin wawanakapax Tatitun thakinakapat jithiqtapxäna, yuqall wawanakamp phuchhanakapampix aka uraqin waljaptapxäna, jan wali lurawinakap maynit maynikam yatichasipxäna, Tatitu contraw juchachasipkakïna.

17 Sapa mayniw mä diosar tukupxäna, sapa mayniw jaqi masiparusa, wila masiparusa lunthatapxäna, lunthatapxäna, aka oraqsa q'añuchapxäna, aka uraqix nuwasiñamp phuqhantatänwa.

18 Ukxarusti taripirinakapasa, apnaqirinakapasa jaqin phuchhanakaparuw sarapxäna, ukatsti chachanakapat ch’amampi warminak apxarupxäna, uka urunakanxa jaqin yuqanakapaw aka uraqinkir uywanakatxa, pampankir uywanakata, alaxpachankir jamach’inak apt’asipxäna, ukat mä kasta uywanakampi mayni kasta uywanakampi mistuñ yatichapxäna, ukhamat Tatitur colerayañataki. ucat Diosajj uca orakejj taqe ucqharuw uñjäna, ucatsti t'unjatäjjänwa, take jakenacasti uca orakenjja, taqe jakenacasa, taqe animalanakasa, jan walinak lurapjjäna.

19 Ucat Tatitojj sänwa: “Nayajj aka oraqet lurat jaqeruw chhaqtayarakï, jïsa jaqetsa, jamach’inakaru, pampankir uywanakampi, animalanakampi chika, nayajj jupanakar luratajat arrepentisktwa” sasa.

20 Tatitun thakinakapan sarnaqir jaqinakax uka urunakanx jiwapxänwa, janïr Tatitux jaqir yatiyat jan walinak apankasinxa, kunatix akax Tatitutwa jutäna, jan walinak uñjapxañapataki, Tatitux jaqin wawanakapat parlkäna uka jan walinak jan uñjapxañapataki.

21 Noé chachasti Tatitun nayraqatapan khuyapayasiñap jikxatäna, Tatitux juparusa wawanakaparusa ajllïna, jupanakat jatha apthapipxañapataki.

5 JAQTHAPI

1 Noé chachan llätunk tunka pusini mara jakkäna ukhaw Enoc chachajj jiwjjäna, jupajj llätunka pataka phesqa maranïjjänwa.

2 Noé chachan patak paqallq tunka llätunkani maran jakaskäna ukhajja, Enós chachan Cainán yokapajj jiwjjänwa, Cainán chachajj llätunka pataka tunka maranakaw jiwjjäna.

3 Noé chachajj pä patak kimsa tunka pusini maranïkäna ukhajja, Cainán chachan Mahlalel yokapajj jiwjjänwa, Malalel chachajj llätunka pataka llätunk tunka phesqani maranakaw jiwjjäna.

4 Mahlalel chachan Jared yuqapax uka urunakan jiwxäna, Noé chachan kimsa patak kimsa tunka suxtani marana; Jared chachan taqpach urunakapax llätunk patak suxta tunk payan marawa, ukat jiwxäna.

5 Tatitur arkirinakax taqiniw jiwarapxäna, Diosax aka uraqin jan wali lurañanak janïr uñjkasaxa.

6 Walja maranak pasatatsti, Noé chachan pusi patak llätunk tunka maran jakkäna ukhajja, Tatitur arkirinakajj jaqenakan wawanakap taypit jiwapjjäna, ukatsti Matusaléna sapakiw qheparjjäna, Diosajj Noé chachampiru, Matusalénampirojj sänwa:

7 Jumanakax parlapxam, jaqin wawanakapar yatiyapxam, akham sasa: ‘Tatitox akham siwa, ñanqha thakhinakamat kutt'anipxam, luräwinakamsa apanukupxam, Tatitusti kuna jan walinaktix jumanakar lurapxäma uk arrepentisini, ukhamat jan phuqhasiñapataki.

8 Tatitojj akham siwa: “Patak pä tunka mara churapjjsma. jumanakatix nayar kutt'apxäta, jan wali thakhinakam apanukupxätaxa, nayax sapkäyät uka ñanqhat jithiqtapxäma, janirakiw utjkaniti, sasaw Tatitux saraki.

9 Noé chachampi Matusalénampejj Tatitun arunacapjja, sapa uruw jaqenakan yoqanakapar yatiyapjjäna.

10 Ukampis jaqin wawanakapax janiw jupanakar ist'añ munapkänti, janirakiw ist'añ munapkänti.

11 Tatitusti patak pä tunka maraw jupanakar churäna, akham sasa: “Jupanakatix kutt'anipxani ukhaxa, Diosax jan wali luratapat arrepentisini, ukhamat aka uraqi jan t'unjañataki” sasa.

12 Lamec chachan Noé yokapajj janiw wawanïñatak casarasjjänti, jupajj akham sänwa: “Cheqpachansa jichhajj Diosaw aka oraqe tukjani, ¿kunatsa wawanïristjja?”

13 Noé chachajj cheqapar sarnaqer jaqënwa, wiñay wawanakapatjja jan juchani jaqënwa, Tatitojj juparuw ajllïna, wawanakapatjja aka oraqen jatha jiltayañapataki.

14 Ucat Tatitojj Noé chacharojj sänwa: —Mä warmi casarasim, wawanïm, nayajj jichha tiempon nayrajj cheqapar uñjirïsmawa —sasa.
15 Jathanaksa, wawanakamarus jumamp chikaw aka oraqen jiltayäta. Noé chachasti mä warmimpiw jaqichasïna, ukatsti Enoc chachan Naama phuchaparuw ajllïna, jupasti phisqa pataka llätunk tunka maranirakïnwa.
16 Noé chachasti pusi pataka llätunk tunka llatunkan maranïxänwa, ukapachasti Naama warmiruw jaqichasïna.
17 Naamax usurïxänwa, ukat mä yuqall wawa wawachasïna, ukatsti Jafet sutimpiw sutichäna, akham sasa: —Diosax aka uraqin jach'aptawayitu. Uka warmisti wasitat usurïxäna, mä yuqall wawa wawachasïna, jupasti Sem sutimpiw sutichäna, akham sasa: "Diosax mä qhipa jaqiruw tukuyitu, aka uraqin jatha jiltayañataki" sasa.
18 Noé chachajj phesqa pataka payan maranëjjänwa, kunapachatï Naamajj Sem chachar wawachaskäna ukhajja, yuqall wawanakajj jilsjjapjjäna, Tatitun thakinakaparuw sarjjapjjäna, taqe kuntï Matusalénampi, Noé awkipampi yatichapkäna ukanakjja.
19 Noé chachan Lamec awkipasti uka urunakan jiwxäna. ukampis chiqpachapuniw jupax awkipan thakinakaparjam taqi chuymamp sarkänti, Noé chachan patak llätunk tunk phisqhan maran jakkäna ukhaw jiwxäna.
20 Lamec chachajj paqallq patak paqallq tunka maranakaw jiwjjäna.
21 Tatitur uñt'ir jaqin wawanakapax uka maran jiwarapxäna, janïr Tatitux jan walinak jupanakar apankipan. Tatitux jiwapxañap munäna, ukhamat jan uñjapxañapataki kuna jan walinaktix Diosax jilanakaparu, wila masinakapar apankani ukxa, kunjämtix jupax siskän ukhama.
22 Uka urunakanjja, Tatitojj Noé, Matusalén chacharuw säna: "Jumanakajj sayt'asim, jaqenakan wawanakapar yatiyapjjam, kuna arunaktï nayajj jumanakar sapksma uka arunakjja, inas jan wali luräwinakap apanukupjjaspa, nayajj uka jan wali lurañat arrepentiskä, janirakiw apankäti" sasa.
23 Noé chachampi Matusalénampejj sayt'asisaw jaqenakan wawanakapar ist'apjjäna, taqe kuntï Diosajj jupanakat siskäna uk sapjjäna.
24 Ukampis jaqin wawanakapax janiw ist'añ munapkänti, janirakiw taqi arsutanakapsa ist'añ munapkänti.
25 Uka qhipatsti Tatitux Noé chacharux sänwa: —Taqi jaqinakan tukusiñapax nayan nayraqatax purinxiwa, jan wali luräwinakap layku, uraqpach tukjarakï —sasa.
26 Ukatsti gofer sat lawa aptasin mä chiqar sarasin mä jach'a arca lurasma, ukat uka chiqaruw uchasma —sasa.
27 Uqhäm lurapjjäta; largorojj kimsa pataka metroni, anchorojj phesqa tunka metroni, alturaniraquiw kimsa tunka metroni.
28 Ukatsti mä punku luräta, uka punkux jist'aratäniwa, mä metro ukch'akamaw patat tukuyäta, ukat manqhatsa anqansa ch'iwimpi imt'arakïta.
29 Uraqiru uma jalsu apanini, taqi jañchinakax t'unjatäniwa, alaxpacha manqhat taqi kunatix aka oraqen utjki ukanakax jiwaratäniwa.
30 Jumampi utankirinakampisti, chacha warmi, pä chacha warmi apthapisin arcaruw apanipxäta, ukhamat aka uraqin jatha apthapipxañapataki.
31 Taqi uywanakan manq'anakap apthapipxam, jumatakis jupanakan manq'añanakapataki.
32 Yoqanakamatakix kimsa tawaqunak ajllt'äta, jaqin phuchhanakapatxa, jupanakasti yuqanakaman warmipäpxañapataki.
33 Noé chachasti sartasin arca luräna, kawkhantï Diosajj siskäna uka cheqanjja, Noé chachajj kunjamtï Diosajj siskäna ukhamarjamaw luräna.
34 Phisqa pataka llätunk tunka phisqhani maranïxasaxa, Noé chachax arka lurañ qalltäna, ukatsti phisqa mararuw arca lurarakïna, kunjamtï Tatitux siskäna ukhama.
35 Ukatsti Noé chachax Matusalénan Eliaquim yuqapan kimsa phuchhanakaparuw jaqichasïna, kunjamtï Tatitux Noé chachar siskäna ukhama.
36 Ukapachaw Enoc chachan Matusalén yuqapax jiwxäna, jupax llätunk patak suxta tunka maraniw jiwxäna.

6 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Matusalén jiwatapat Tatitux Noé chacharux säna: —Uta masinakamampix arcar mantam; akapachankir animalanaka, pampankir animalanaka, alaxpachankir jamach'inaka, taqiniw jutasin arcar muyuntapxani.
2 Ukatsti arcan punkunakap jak'an qunt'asir saräta, taqi uywanaka, uywanaka, jamach'inaka, tantacht'asipxani, nayraqataman sayt'asipxani, khitinakatix juman nayraqatamar jutasin qunt'atäpkani ukanakaru, yuqanakamar katuntasin katuyapxäta, jupanakar arcar irpapxani, taqi khitinakatix nayraqataman sayt'atäpkani ukanakarus sarxapxätawa.
3 Qhipürusti Tatituw ukham luräna, uywanaka, uywanaka, jamach'inakas walpun jutasin arcar muyuntapxäna.
4 Noé chachasti arca punku jak'aruw qunt'asïna, nayraqatapan qunqurt'atäpkän uka jañchinakatxa, arcaruw irpxaruwayäna, taqi khitinakatix nayraqatapan sayt'atäpkän ukanakarus aka uraqiruw jaytawayäna.
5 Ukatsti mä leona warmiw purinïna, pä uwijapamp chika, chacha warmi, kimsanirakiw Noé nayraqatan qunt'asipxäna, uka pä jamach'ix uka leonarux nuwjasaw nuwjapxäna, ukatsti jaltxapxäna, ukatsti Noé nayraqatan uraqir qunt'asipxäna.
6 Uka leona warmejj t'ijtjjänwa, leonanak lantiw sayt'asïna.
7 Noé chachasti uk uñjasax wal muspharäna, sartasinxa, pä wawilanak apt'asisin arcaruw irpxaruwayäna.
8 Noé chachajj aka oraqen utjki uka animalanakatwa arcar irpanïna, ukhamatwa Noé chachajj arcar apankäna uka jaqenakat sipansa janiw khitis qheparjjänti.
9 Noé chachan arcaparuw panini panini purinipjjäna, ukampis q'oma animalanakatsa, q'oma jamach'inakatsa, paqallq chacha warmiruw irpanipjjäna, kunjamtï Diosajj siskäna ukhama.
10 Taqe animalanakasa, animalanakasa, jamach'inakas ukankaskakïnwa, paqallq urunak qhepatjja, arcar muyuntapjjänwa.
11 Uka urusti, Tatitux aka oraqpachar khathatiyäna, Intix ch'amakt'ayäna, akapachan cimientonakapas ch'amakt'ayäna, uraqpachas wali ch'amampiw khathatt'äna, llijullijunakas ch'amakt'äna, qhixu qhixunakasti wal thuqt'äna, aka uraqin taqpach phuch'unakas t'unjatäxänwa, nayrax jakirinakax janiw uñt'apkänti. ucat Diosajj uca jach'a luräwi luräna, jaken yokanacapar ajjsarayañataquejja, jan juc'amp jan walinacajj aka oraken utjañapataqui.

12 Ucampis jaken yokanacapajj janiw jan wali saräwipat kutt'añ munapcänti, ucapachan Tatitun colerasiñapsa jiltayapjjaraquïna, janiraquiw chuymanacapas uqhamarac take ucanac irpapcänti.
13 Paqallq uru tukuyatatsti, Noé chachan sojjta patak marapanjja, Uma Juiciojj oraqeruw purinïna.
14 Manqhankir taqe phuch'unakas p'akjatäjjänwa, alajjpachan ventananakapas jist'aratäjjänwa, pusi tunka uru pusi tunka arumaw jallojj aka oraqjjar purïna.
15 Ukatsti Noé chachampi, utapamp chikäpkäna uka jakirinakasa, Uma jalsun umap laykuw arcar mantapxäna, Tatitusti jist'antarakïnwa.
16 Uraqin qhiparapki uka jaqinakax taqiniw jallux jan walinak lurasax qarjasipxäna, umax juk'amp ch'amampiw uraqir purintäna, uywanakas animalanakas arcar muyuntasipkakïnwa.
17 Jaqen wawanakapasti niya paqallq patak waranqa chacha warminakaw tantachasipxäna, ukatsti Noé chachan ukar arcaruw puripxäna.
18 Ukatsti Noé chacharuw jawsapxäna: —Jist'apxita, arcan ukar jutapxañajataki, ¿kunatsa jiwxapxä?
19 Noé chachasti jach'at arumpiw arcat jupanakar jaysäna: —¿Janit jumanakax taqini Tatitur kutkatasipkta, ukatsti janiw utjkiti sapkta? ukatwa Tatitux aka jan walinak jumanakxar apanini, jumanakar t'unjañataki ukhamarak aka uraqit tukjañataki.
20 ¿Janit akax patak pä tunka maranak nayrax sapksma, Tatitun arup jan ist'añ munapkäyäta, jichhax aka uraqin jakañ munapkta?
21 Jupanakasti Noé chacharux sapxarakïnwa: —Tatitur kutt'añatakis wakicht'atäpxtwa. jiwasatakik jist'aratawa, jakañasataki, jan jiwañasataki.
22 Noé chachasti jupanacarojj sänwa: —Jichhajj jumanacajj t'aqesiñanacajj uñjapjjtawa, Tatituruw kutt'añ munapjjta. ¿kunatsa aka patak pä tunka maranakanx jan kutt'anktati, Tatitux amtat pacharjam churapxtamxa?
23 Jichhasti jumanakax jutapxam, almanakaman t'aqhisiñanakapat ukham yatiyapxita, jichhax Tatitux janiw ist'apkätamti, janirakiw jichhürux ist'apkätamti, ukhamat jan jichhax munañanakam phuqhapxañamataki.
24 Jaqenakan wawanakapajj arcar mantañatakejj jak'achasipjjänwa, jallojj jallu purintatap laykojj janiw aguantañ puedipkänti.
25 Tatitusti arca muytasin sayt'atäpkän uka jach'a animalanakaru, animalanakaruw khithäna. Ukatsti animalanakaw jupanakar atipjasin uka chiqat jaqunuqapxäna, sapa mayniw thakipar sarxapxäna ukat wasitat aka uraqiruw ch'iqintapxäna.
26 Jallux wali jallu purintaskakïnwa, pusi tunka uru, pusi tunka arumaw saraqanïna, umax aka uraqirux walpun purintäna. Uraqinsa, uma taypinsa taqi jañchinakaw jiwarapxäna, jaqinaka, uywanaka, uywanaka, jamach'inaka, Noé chachampi, arcan jupamp chik saririnakampikiw qhiparapxäna.
27 Umajj walpun jiljjattawayjjäna, ucatsti arcajj jiljjattayapjjäna, oraqetwa jiljjattäna.
28 Arcajj uma patjjaruw jalnaqäna, uma patjjar liwjjatatäjjänwa, ukhamatwa manqhankir taqe kunanakatï utjkäna ukanakajj mä caldera manqhankir manq'anakjam muytapjjäna.
29 Arca manqhankir taqi jakirinakax wal llakisipxäna, arcasti p'akjatäkaspas ukhamänwa.
30 Arcankir taqpach jakirinakax wal mulljasipxäna, leonanakaw wararipxäna, vacanakax arnaqasipxäna, lobonakas arnaqasipxäna, arcan taqpach jakirinakax pachpa arupat parlapxäna, jachapxarakïna, ukhamat arunakapax wali jayaruw puripxäna, Noé chachampi yuqanakapampix t'aqhisiñanakapan jach'at arnaqasipxäna, jachapxarakïna. jiwañ punkunakar purisax wal axsarapxäna.
31 Noé chachasti Tatituruw mayisïna, uka laykusti jupar art'asisaw akham säna: —Tatay yanapt'apxita, janiw ch'amanïpkti aka jan walinak muyuntkistu uk aguantañataki, uma jalsunakax muyuntapxitu, jan wali jawiranakaw axsarayapxitu, jiwañan sipitanakapax nayraqataruw purini; jaysapxita, Tatay, jaysapxita, ajanum qhant'apxita, khuyapayasiñamataki, qhispiyapxita, qhispiyapxita.
32 Tatitux Noé chachan arup ist'äna, Tatitux jupat amtasïna.
33 Ukatsti mä thayaw oraq patxar pasäna, umax amukt'asïnwa, arcasti samararakïna.
34 Manqhankir phuch'unakas alaxpachan ventananakapas jark'antatäxänwa, alaxpachat jallux jark'antatäxänwa.
35 Uka urunakanjja, umajj juk'ampiw jiljjattäna, Arcajj Ararat sat qollunak patjjaruw sayt'äna.
36 Ukat Noé chachax arcan ventananakap jist'aräna, Noé chachasti uka pachax Tatitur art'askakïnwa, ukat jupax akham sänwa: —Tatay, khititix aka uraqi, alaxpacha, taqi kunatix ukan utjki ukanak lurawayktaxa, almanakax aka jist'antat utat apsuwaytam, kawkir carcelantix uchapkista uka carcelat apsuñamawa, nayax jach'at qarjataw jikxatastxa.
37 Tatitusti Noé chachan arup ist'asin sänwa: —Mä mara phuqhaskäta ukkhaxa, sarawayxätawa —sasa.
38 Maran muytatapatsti, Noé chachan arcan jakañapatak mä mara tukuyjjäna ukhajja, umajj oraqet wañt'jjänwa, Noé chachajj arcan tapapsa apaqt'arakïnwa.
39 Ukapachasti, pä tunka paqallqun urunak saraqataruw aka oraqejj wañt'jjäna, ukampis Noé chachampi yoqanakapampi, jupamp chik saririnakampejj janiw arcat mistupkänti, Tatitun yatiyañapkama.
40 Tatitux sarxapxam sasin siskän uka uruw purinxäna, taqiniw arcat mistuwayapxäna.
41 Ukatsti sapa mayniw thakinakaparu, kawkhantï jakapkäna uka chiqar kutt'xapxäna, Noé chachampi yuqanakapampix kawkïr uraqintï Diosax siskäna uka uraqin jakasipxäna, taqi urunakaw Tatitur luqtapxäna, Noé chachampiru, yuqanakapampix arcat mistusax bendicirakïnwa.
42 Jesusasti jupanakarux sänwa: —Wawa jiltapxam, taqi aka uraqir phuqhantapxam. ch'amanïpxam, aka uraqin walja jilxattapxam, ukan jilxattapxarakim.

7 JAQTHAPI

1 Noé chachan wawanakapan sutinakapax akanakawa: Jafet, Cam, Sem; Uma jalsu qhipatsti wawanakapax yuripxarakïnwa, janïr Uma Juicio purinkipan warminak casarasipxatap layku.
2 Jupanakasti Jafet chachan wawanakapawa; Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec, Tiras, paqallqu yuqall wawanaka.

3 Gomer chachan wawanacapasti: Asquinaz, Refat, Tegarmá.
4 Magog chachan wawanacapasti Elicanaf, Lubal satänwa.
5 Madai chachan wawanacapasti Acón, Zeelo, Cazoni, Lot satänwa.
6 Javan chachan wawanacapasti Eliseo, Tarsis, Quitim, Dudonim satänwa.
7 Tubal chachan wawanacapasti: Arifi, Kesed, Taari.
8 Mesec chachan wawanakapasti akanakawa: Dedón, Zarón, Sebasni.
9 Tiras chachan wawanacapasti Benib, Gera, Lupirion, Gilac; jupanakasti Jafet chachan wawanakapawa, familianakaparjama, uka urunakansti niya pusi pataka suxta tunka jaqinakäpxänwa.
10 Ukanakax Cam chachan wawanakapawa; Cus, Mitzraim, Fut, Canaán, pusi yuqall wawanaka; Cus chachan wawanacapasti Sebá, Havilá, Sabta, Raama, Sateca satänwa, Raama chachan wawanacapasti Seba, Dedán satänwa.
11 Mitzrain chachan wawanakapajj akanakänwa: Lud, Anom, Patros, Caslot, Caftor.
12 Fut chachan wawanacapasti Gebul, Hadán, Bená, Adán satänwa.
13 Canaán chachan wawanakapax akanakawa: Sidón, Het, Amorí, Gérgasí, Hiví, Arque, Seni, Arodí, Zimodí, Camoti.
14 Jupanakasti Cam chachan wawanakapawa, familianakaparjama, niya paqallq patak kimsa tunka chachanakaw utjäna.
15 Jupanakasti Sem chachan wawanakapawa. Elam, Asur, Arpacsad, Lud, Aram, phisqa yuqall wawanaka; Elam chachan wawanacapasti Susa, Macul, Harmón satänwa.
16 Asar chachan wawanakapasti: Miro, Moquil, Arpacsad chachan wawanakapasti Selac, Anar, Ascol.
17 Lud chachan wawanakapasti: Petor, Bizaón, Aram chachan wawanakapasti: Uz, Chul, Gather, Mas.
18 Jupanakasti Sem chachan wawanakapawa, familianakaparjama. Uka urunakansti niya kimsa patak jaqinakäpxänwa.
19 Ukanakax Sem chachan wawanakapawa; Sem chachasti Arpacsad chachan wawapänwa, Arpacsad chachasti Selac chachan wawapänwa, Selac chachasti Éber sat chachan wawapänwa, Éber chachatsa pä wawanïnwa, maynejj Péleg satänwa, jupajj jakkäna uka tiemponjja, jaqenakan wawanakapajj jaljtatäjjänwa, qhepa urunakansti aka oraqejj jaljtatäjjänwa.
20 Payïrin sutipax Yoctán satänwa, ukax mä arunxa: “Jupan urunakapanx jaqin wawanakapan jakawipax juk'at juk'at juk'at juk'at juk'aptawayi.
21 Ukanakax Yoctan chachan wawanakapawa; Almodad, Selaf, Chazarmovet, Yerac, Hadurom, Ozel, Dicla, Obal, Abimael, Seba, Ofir, Havilá, Jobab; taqi ukanakax Yoctan chachan wawanakapawa.
22 Péleg jilapajj Yen sat chachan wawapänwa, Yen chachasti Serug wawapänwa, Serug chachasti Nahor satänwa, Nahor sat chachasti Téra sat chachan wawapänwa, Taré chachasti kimsa tunka llatunkan maranirakïnwa, jupasti Harán, Nahor sat chachan wawapänwa.
23 Uka urunakanjja, Cam chachan Cus yokapajj Noé chachan yokapajj chuymankipstatäjjäna ukhajj mä warmimpiw casarasïna, jupasti mä yoqall wawa wawachasïna, ukatsti Nimrod sutimpiw sutichapjjarakïna, akham sasa: “Uka tiemponjja, jaqen wawanakapajj wasitatwa Dios contra sayt’asipjjäna, jan walinak lurapjjäna, uka wawajj jilsjjänwa, awkipas juparojj wal munasïna, jupajj chuymankipstat yoqapänwa” sasa.
24 Ukatsti Diosax Adanampi warmipampix huertat mistxapxän uka ñik'ut lurat isinakxa Cus chacharuw churasïna.
25 Adanampi warmipampejj jiwjjäna uka qhepatjja, Jared chachan Enoc yoqaparuw uka isinak churapjjäna, Enoc chachajj Diosar apatäjjäna ukhajja, Matusalén yoqaparuw churarakïna.
26 Matusalénajj jiwjjäna ukhajja, Noé chachajj jupanakarojj arcaruw irpapjjäna, arcat mistuñkamaw jupamp chikäpjjäna.
27 Mistkasasti, Cam chachax uka isinak Noé awkipat lunthatasïna, ukatsti uka isinak apthapisin jilanakapat imantarakïnwa.
28 Cam chachax nayrïr Cus wawapar yurkän ukkhaxa, uka isinak jamasat churäna, walja urunakaw Cusamp chika qhiparapxäna.
29 Cus chachasti yuqanakapatsa, jilanakapatsa imantarakïnwa, Cus chachax Nimrod chachar yurkän ukkhaxa, jupar munasitap laykuw uka isinak churäna, Nimrod chachasti jilsuwayxänwa, pä tunka maranïkasax uka isinak uchasïna.
30 Ucat Nimrod chachajj isi uchasisajj ch’amanïjjänwa, Diosajj ch’amsa ch’amsa churäna, ucat jupajj oraqenjja wali ch’aman cazörïnwa, jïsa, jupajj pampan wali ch’amani cazörïnwa, ucatsti animalanak arknaqäna, altaranac luräna, ucat jupanacarojj Tatitun nayrakatapan animalanak luqtäna.
31 Nimrod chachasti ch'amachasïna, jilanakapa taypitwa sartasinxa, taqi uñisirinakapampix nuwasïwinakampiw nuwasïna.
32 Tatitux jilanakapan taqpach uñisirinakaparuw amparapar katuyäna, Diosax awisax nuwasïwinakapan askinak churarakïna, aka uraqin apnaqarakïna.
33 Uka urunakanjja, mä jaqejj nuwasiñatak wakicht’at jaqenakar irpkäna ukhajja, akham sasaw jupanakar säna: “Kunjämtejj Diosajj Nimrod chachar lurkäna, jupajj aka oraqen wali ch’amani uywa katuri jaqënwa, jupajj jilanakapan nuwasiñanakapan atipjäna, uñisirinakapan amparapat qhespiyäna, ukhamatwa Diosajj jichhürojj ch’amañcht’istu, qhespiyarakista” sasa.
34 Nimrod chachajj pusi tunka maranïjjäna ukhajja, jilanakapampejj Jafet chachan wawanakapampiw nuwasiñajj utjäna, uñisirinakapan ch’amapampiw ch’amachasipjjäna.
35 Nimrod chachasti uka urux mistuwayxäna, Cus chachan taqpach yuqanakaparu, familianakaparu, niya pusi patak suxta tunka jaqinak tantacht'äna, ukat mä qawqha amigonakapat uñt'atanakapat niya llätunk tunka jaqinak contratarakïna, jupanakamp chikaw nuwasiñar saräna, thaknam saraskäna ukhaxa, Nimrod chachax jupamp chik sarir jaqinakan chuymanakap ch'amañchäna.
36 Jesusasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti, taqi uñisirinakasaruw amparanakasar katuyatäpxani, jumanakax munañaparjam lurapxarakismawa —sasa.
37 Taqe uka chachanakajj niya phesqa patakïnwa, uñisirinakapampiw nuwasipjjäna, jupanakarojj

t'unjapjjänwa, atipjapjjarakïnwa, Nemrod chachasti kawkhantï jupanakarojj sayt'at guardianakwa utt'ayäna.
38 Ukatsti wawanakapat yaqhep wawanakapar imt'äna, taqiniw Nimrod chachan, jilanakapan esclavopäpxäna, Nimrod chachampi, jupamp chik sarir jaqinakampix utaparuw kutt'xapxäna.
39 Nimrod reyejj uñisirinakapar atipjasin nuwasiñat kusisita kutt'anjjäna ukhajja, taqe jilanakapajj jupar nayra uñt'irinakampi chikaw jupar reyjam utt'ayañatak tantachasipjjäna, ukat reyin coronap p'eqepar uchapjjarakïna.
40 Ukxarusti markaparu, markaparu, jilïrinakaru, taripirinakaru, apnaqirinakaruw utt'ayäna, kunjamtï reyinakax lurapki ukhama.
41 Ukatsti Nahor chachan Taré yokaparuw utt'ayäna, jupasti ejercitopan p'eqt'iriparuw utt'ayäna, jupasti jach'añcharakïnwa, taqe jilïrinakat sipansa juk'amp jach'ar aptarakïna.
42 Jupajj chuymapan munañaparjam apnaqaskäna ukhajja, ewjjt'irinakapampiw palaciopatak mä marka lurapjjañapatak ewjjt'äna, jupanakajj ukham lurapjjarakïna.
43 Inti jalsu toqenkir mä jach'a valle jikjjatapjjäna, ukat mä jach'a jach'a marka lurapjjäna, kawkïr markatï lurawaykäna uka markarojj Sinar sat sutimpiw Nimrod chachajj sutichäna, Tatitojj wali ch'amampiw uñisirinakapar ch'alljjtayäna, t'unjarakïna.
44 Nimrod chachasti Sinar markan jakasïna, jan kuna llakiniw apnaqäna, uñisirinakapampiw nuwasïna, jupanakar atipjarakïna, taqi nuwasïwinakanxa wali sumpunïnwa, reinopax wali jach'aruw tukurakïna.
45 Taqi markanakasa, kunayman aru parlirinakas jupar uñt'atap ist'asinsti, jupar jak'achasipxäna, uraqiruw qunqurt'asipxäna, ukatsti waxt'anak apanipxäna, ukatsti taqiniw jupamp chika Sinar markan jakapxäna, Nemrod chachasti Noé chachan taqpach wawanakapxaruw aka uraqin apnaqäna, taqiniw jupan ch'amapampi, iwxt'atapampi.
46 Uraqpachax mä arukiw utjäna, mä sapa arukiw utjäna, ukampis Nimrod chachax janiw Tatitun thakinakapar sarkänti, jupasti taqi jaqinakat sipan juk'amp jan wali jaqirakïnwa, uma jalsu urunakatpach uka urunakkama.
47 Ukatsti lawat, qalat lurat diosanak luräna, jupanakarux alt'asisaw Tatitur kutkatasitayna, taqi apnaqirinakaparusa, aka uraqinkir jaqinakarus jan wali saräwinakap yatichäna. Mardon yuqapax awkipat sipan juk'amp jan wali jaqirakïnwa.
48 Nimrod chachan Mardón yokapan luratanakap ist'irinakax jupat akham sapxänwa: "Jan wali jaqit juti. ukatwa aka oraqpachan mä säwir tuküna, akham sasa: "Jan wali jaqit ñanqha lurañax mistu, uka pachat jichhakamax jaqinakan arunakapanx jichhakamaw utji" sasa.
49 Nahor chachan Taré yokapa, Nemrod chachan ejercitopan p'iqinchiripaxa, uka urunakanxa, reyimpi, apnaqat jaqinakampix wali jach'apunïnwa, reyimpi, jilïrinakapampi jupar munasipxäna, wali jach'aruw jach'ar aptapxäna.
50 Ucat Taré chachajj mä warmi casarasjjäna, jupasti Amtelo satänwa, jupasti Cornebón chachan phuchapänwa. Taré chachan warmipax usurïxänwa, ukat mä yuqall wawa wawachasïna.
51 Taré chachax paqallq tunka maranïxänwa, kunapachatix yurkäna uka wawaparux Abram sutimpiw sutichäna, reyejj uka urunakan uywatapata, jupamp chik jakir jilïrinakat sipansa juk'amp jach'añchatapata.

8 JAQTHAPI

1 Abram chachan naskäna uka arumpachaw Taré chachan taqpach yanapirinakapasa, Nimrod chachan yatiñan jaqinakapampi, layqanakapampi, Taré chachan utapan manq'asipxäna, umapxarakïna, uka arumasti jupamp chikaw kusisipxäna.
2 Taqe yatiñan jaqenakasa, layqanakasa, Taré chachan utapat mistupjjäna ukhajja, alajjpachar uñtasaw warawaranak uñch'ukipjjäna, ukatsti uñjapjjäna, mä jach'a warawaraw inti jalsu toqet jutasin alajjpachar t'ijtäna, ukatsti pusi warawaranakjja alajjpachat pusi toqetwa manq'antäna.
3 Reyin yatiñan jaqinakapasa, layqanakapasa, uk uñjasax wal muspharapxäna, yatiñan jaqinakax uka tuqit amuyapxäna, ukat wali wakiskirïtap yatipxarakïnwa.
4 Jupanakasti maynit maynikamaw sapxäna: —Akax Taré chachan jichhür arumax yurki uka wawaruw uñacht'ayi, jupax jilsuwayxaniwa, waljaniruw tukuni, wiñayatakiw taqi aka uraqi katuntxani, jupampi wawanakapampix wiñayatakiw jach'a reyinakar jiwayapxani, uraqinakapsa katuqapxani" sasa.
5 Uka arumajja, yatiñan jaqenakasa, layqanakasa utaparuw sarjjapjjäna, alwajja, taqe uka yatiñan jaqenakasa, layqanakasa wali alwat sartasin mä utar tantachasipjjäna.
6 Jupanakasti maynit maynikamaw parlt'asipjjäna: "Uñtapjjam, jichha arumajj uñjapkta ukajj reyit imantatawa, janiw jupar yatiyatäkiti" sasa.
7 Qhepa urunakan reyejj yatispa ukhajja, akham sapjjetaniwa: "¿Kunatsa aka jan walinak nayat imantasipjjta, uka qhepatjja taqeniw jiwañan t'aqhesiñäni" sasa. uqhämasti, jichhajj sarapjjañäni, uqhamarac uñjapctan ucjja, uqhamarac uqhamarac uqhamarac yatiyapjjañäni, ucapachajj qhanpach qhepararaquiñäniwa.
8 Ukxarusti taqiniw reyin ukar sarasin uraqir qunqurt'asipxäna, ukat sapxarakïnwa: —Reyix jakpan, reyix jakpan —sasa.
9 Nahor chachan Taré yokapan mä yoqapajj naskäna uk ist'apjjtwa, jupajj ejercitoman p'eqt'iripänwa, qharürojj utaparuw puripjjta, uka arumasti jupamp chikaw manq'asipjjta, umapjjarakta, kusisipjjaraktwa.
10 Ucatsti Taré chachan utapat arumt'aqui uca yanapirinacamar sarjjapjjäna ucapachasti, alajjpachat mä jach'a warawararuw uñjapjjayäta, jupasti mä jach'a warawaraw inti jalsu toqet jutasin t'ijtäna.
11 Uk uñjasasti uywatanakamajj wal muspharapjjäna, wali mulljataw uñjasipjjäna, nanakas yatiñ kankañampiw sum amuyt'apjjta, Taré chachan naskäna uka wawatakejj aka arojj walikïskaniwa, jupajj jilskani ukat wal jiljjattani, wali ch'amanïniwa, ukat aka oraqen taqe reyinakaparus herencia katoqarakïniwa uraqinaka, jupampi jathapampi wiñayataki.
12 Jichhasti, tataja, reyija, uñjam, kuntix aka wawat uñjapkta uk chiqpachapuniw uñt'ayapxsma.
13 Reyin awkipar aka wawa laykux wali askïspa ukkhaxa, janïr jach'a jach'a tukuñkamaw jiwayapxä, ukat jan wali

luratanakapax jiwasanak contraw jilxattaspa, ukhamat jiwasasa wawanakasasa jan wali luratapat jiwarañasataki.
14 Reyejj arunacap ist'asajj suma uñnaqt'anïpjjatap ist'asinjja, Térar jawsiriw khitäna, ucatsti Tara reyin nayrakataparuw saräna.
15 Ukat reyejj Taré chacharojj sänwa: "Qharürojj mä yoqall wawaw nasïna, naskäna ukhajj alajjpachanwa ukham uñjasïna" sasa.
16 Jichhasti uka wawar churita, janïr jan walinakapax jiwasanak contrax jutkipan jiwayapxañajataki, nayasti qullqimpi qurimpi phuqantat utam churapxäma.
17 Ucat Taré reyejj säna: "Tatitu, reyi, nayajj arunacam ist'twa, ucat sirvirimajj taqe kuntï reyipan munqui uc lurani" sasa.
18 Ucampis tata, reyi, nayajj qharürojj kuntï nayarojj paskäm ukwa yatiyäma, ukhamat reyejj uywatapar kunsa ewjjt'ani uk yatjjatañataki, uka qhepatjja reyirojj kuntï jichhak siskäna uka toqetwa qhanañchä. reyejj sänwa: —Arst'am —sasa.
"
20 Reyin churktam uka jach'a suma caballo churita, nayasti qullqi, quri, paja, manq'añanak churapxäma. nayasti juparux saraktwa: "Suyt'am, arsutanakamat reyir uñjañkama, ukat kuntix reyejj siskani uk lurarakï" sasa.
21 Jichhasti Tatay, reyi, uñjam, nayajj jumar yatiyapjjsma, kawkïr ewjjt'anaktï reyejj uywatapar churkani ukanaksa nayajj arkä" sasa.
22 Reyejj Taré chachan arunakap ist'asajj wal colerasïna, jan amuyt'asir jaqjamaw jupar uñjäna.
23 Ukat reyejj Tara chacharuw säna: —¿Ukham jan amuyt'asirïtati, jan amuyt'asirïtati, jan ukajj jan amuyt'asirïtati, ukhamat suma caballomar qollqempi, qorimpi, jan ukajj pajampi, manq'ampi churañataki?
24 ¿Janit qollqempi qorimpi pist'askta, ukhamat caballomar manq'ayañatakejj paja, manq'a jan katoqañjamätap layku? ¿Kunas jumatakix qullqimpi, qurimpi, jan ukax pajampi, manq'ampi, uka suma caballo churañamataki, uka suma caballox aka uraqin jan utjkchiti?
25 Reyejj janiw parlañ munjjänti, Taré chachajj akham sasaw reyirojj säna: "Ukhamatwa reyejj esclavopar parli.
26 Tatitux, reyixa, achikt'asipxsmawa, kuntix sista: "Wawamar jiwayapxañajataki churapxam, nayasti qullqimpi qurimpi churapxäma" sasa. ¿kunsa wawajan jiwatapatxa qullqimpi, qurimpi lurästi? ¿Khitis nayar herencia katoqistani? chiqpachapuniw jiwxä ukhax qullqimpi qurimpix reyijarux kutt'xani.
27 Reyejj Taré chachan arunakap ist'asa, reyin uñacht'äwip ist'asajja, walpun llakisiyäna, uka toqet chuym ust'ayasïnwa, colerasiñapasti chuymapanwa nakhantäna.
28 Ukat Taré reyejj reyin colerasiñap uñjäna, jupajj reyiruw akham säna: "Taqe kunatï utjkitu ukajj reyin ch'amapankiwa. kuntix reyix uywatapar lurañ munki uk lurañapawa, jïsa, wawaxa, reyin ch'amapankiwa, jan qullqini, jupat jilïr pani jilanakapampi.
29 Reyejj Taré chacharojj sänwa: —Janiwa, jan ukasti sullka yoqamarojj mä qollqempiw alä —sasa.
30 Ucat Taré reyejj reyirojj sänwa: —Tata, reyijaruw achikt'assma, sirvirimarojj mä aru arsüna, uqhamarac reyejj esclavopan arup ist'añapataqui, ucat Tarajj sänwa: —Reyijjajj kimsa uruw nayarojj aka toqet amuyt'asin reyin arunacapat familiajampi parlt'añataqui. ukat reyirux uka tuqit iyaw sañapatakix walpun ch'amañchäna.
31 Reyejj Taré chacharuw ist'äna, jupajj ukham luräna, jupajj kimsa uruw tiempo churarakïna, ukat Taré chachajj reyin nayraqatapat mistusaw familiapar utapar kutt'jjäna, ukatsti reyin taqe arunakap jupanakar yatiyäna. ucat jakenacajj wal ajjsarapjjäna.
32 Kimsïr urutsti reyejj Taré sat chacharuw khitäna, akham sasa: "Wawamarojj mä qollqe churapjjeta, kunjamtï nayajj sisksma ukhama" sasa. Janitï ukham lurkätajja, nayajj khitanjjarakïwa, utaman utjki ukanaksa jiwayapjjäma, ukhamat jan mä allqamaris qheparañapataki" sasa.
33 Ukat Taré chachajj jank'akiw saräna, reyejj jank'akiw mä esclavopat mä wawa apsüna, uka wawajj uka uruw sirvientapajj naskäna, ukat Taré chachajj reyin ukar irpanïna, ukatsti valoranïñapatakiw katoqäna.
34 Tatitojj Taré chachampi chikäskänwa, ukhamat Nemrod chachajj Abram chachar jan jiwayañapataki, reyejj Taré chachan wawap apsusaw taqe ch'amapampejj p'eqep oraqer ch'oqt'äna, Abram chachajj sasaw amuyäna. ukat ukax uka urutpach jupat imantatänwa, ukat reyejj armasxarakïnwa, kunattix Providencian munañapänwa Abram chachan jiwatapat jan t'aqhisiñapataki.
35 Ucat Taré chachajj Abram yoqaparuw jamasat irpäna, taykapampi, uywiripampi, mä p'iyaruw imantapjjäna, sapa phajjsiw manq'anakap apanipjjäna.
36 Tatitux Abramamp chikaw p'iyan qhiparäna, jupasti jilsuwayxänwa, Abram chachasti tunka maraw p'iyankxäna, ukat reyesa, jilïrinakapampi, nayra yatiñaninaka, yatiñaninaka, reyejj Abramar jiwaykaspas ukham amuyapxäna.

9 JAQTHAPI

1 Uca urunakanjja, Taré chachan Harán yokapajj Abram chachan jilïr jilapampiw casarasïna.
2 Harán chachajj kimsa tunka llätunkani maranïkäna ukhajj jupar irpkäna ukhajja. Harán chachan warmipax usurïxänwa, mä yuqall wawaruw yuritayna, jupasti Lot sutimpiw sutichatayna.
3 Uka warmisti wasitat usurïxäna, mä imill wawaruw ususïna, ukat sutipax Milca sasaw sutichäna. Ukatsti wasitat usurïxäna, mä imill wawan wawachasïna, ukatsti Sarai sutimpiw sutichäna.
4 Harán chachajj pusi tunka payan maranïkäna ukhajja, Sarai chachan wawapänwa, jupasti Abram chachajj tunka maranïskänwa. Uca urunakanxa, Abramampi, taykapampi, uywiripampix p'iyat mistuwayxapxänwa, reyimpi apnaqat jaqinakampix Abram chachan jan walt'äwipat armasipkatayna ukhama.
5 Abram chachajj p'iyat mistunkäna ukhajja, Noé chachampi Sem yoqapampiruw saräna, jupanakamp chikaw Tatitun yatichäwinakap yateqañatak qheparäna, janiw khitis Abram chachajj kawkhansa jikjjataskäna uk yatkänti, Abram chachajj walja tiempow Noé ukat Sem yoqapar servirakïna.
6 Abram chachasti kimsa tunka llätunkani maraw Noé chachan utapankäna, Abram chachasti kimsa maratpach Tatitur uñt'äna, jiwañapkamaw Tatitun thakinakapan sarnaqäna, kunjämtix Noé chachampi Sem yuqapampix yatichapkäna ukhama. uca urunakanx taqi aka uraqin

wawanakapax Tatiturux walpun juchañchapxäna, jupa contra sayt'asisaw yaqha diosanakar yupaychapxäna, ukat aka uraqin lurir Tatitupat armasipxarakïna; oraqen jakirinakapasti sapa mayniw diosapar tukuyapjjäna; lawanaka, qalat lurat diosanakax janiw arsuñjamäkänti, janirakiw ist'añjamäkänti, janirakiw qhispiyañjamäkänti, jaqin wawanakapax jupanakar yupaychapxäna, jupanakax diosanakaparuw tukupxäna.
7 Ukapachax reyimpi, taqpach yanapirinakapampi, Taré chachampi, taqpach utapamp chika, lawampi, qalampi diosanakar yupaychirinakat nayrïrinakäpxänwa.
8 Taré chachajj tunka payan diosanakanïnwa, uka diosanakajj lawat qalat luratänwa, uka diosanakajj tunka payan phajjsinakatjja sapa phajjsiruw serviri, sapa phajjsiw Taré chachajj diosanakapar manq'añ wajjt'äwipsa, umañ wajjt'äwipsa apanirïna. ukhamarakiw Taré chachajj taqe urunak luräna.
9 Taqi uka wawanakax Tatitun nayraqatapan jan wali jaqinakäpxänwa, ukhamat sapa mayniruw diosapar tukuyapxäna, ukampis jupanakar lurir Tatituruw jaytanukupxäna.
10 Uka urunakanjja, janiw khitis Tatitur uñt'ir jaqejj jikjjataskänti (sapa mayniw Diosapar servipjjäna), jan ukasti Noé chachampi, utapankirinakampikiw Tatitur uñt'apjjarakïna.
11 Taré chachan Abram yokapasti uka urunakax Noé chachan utapan wali jach'aruw tukuskäna, janiw khitis uk yatkänti, Tatitux jupamp chikäskänwa.
12 Tatitusti Abram chacharux amuyt'ir chuyma churäna, ukapachan taqi luratanakapax inamayakïtap yatïna.
13 Abram chachasti aka uraqin intix qhant'ir uñjäna, Abram chachasti akham sänwa: "Chiqpachansa aka uraqin qhant'ir intix Diosawa, juparuw yupaychä" sasa.
14 Uka urux Abram chachax intiruw luqtasïna, jupasti juparuw mayisïna, jayp'ux intix nayrjamarjamaw jalantxäna, ukat Abram chachax chuymapan akham säna: —¿Chiqapunit akax Diosäspa?
15 Abram chachajj akham sasaw saskakïna: "¿Khitis alajjpacha, aka oraqsa luräna?" ¿khitis aka uraqin luratayna? kawkins jupax jikxatasi?
16 Ukat arumax ch'amakt'äna, ukatsti inti jalant tuqiru, alay tuqiru, aynach tuqiru, inti jalsu tuqiru uñtäna, ukatsti intix aka uraqit chhaqtxatap uñjäna, ukat urux ch'amakt'äna.
17 Abram chachasti warawaranaka, phaxs nayraqatapan uñjäna, ukat sarakïnwa: —Chiqpachansa aka Diosax aka Uraqpachsa jaqinaksa luratayna, ukat aka uywatanakapax jupar muyuntki uka diosanakäpxiwa.
18 Alwajj qhant'jjäna, Intejj nayrjamajj oraqer qhant'äna ukhajja, Abram chachajj taqe kunanaktï Tatit Diosajj aka oraqen lurkatayna ukanak uñjäna.
19 Ucat Abram chachajj sänwa: Cheqpachansa, aka diosanakajj janiw aka oraqsa, taqe jaqenaksa lurapki uka diosanakäpkiti, jan ukasti Diosan servirinakapawa, Abram chachajj Noé chachan utapanwa qheparäna, ukanwa Tatiturusa, thakinakapsa uñt'äna', jupajj jakañ tukuykamaw Tatitur yupaychäna, ukat taqe uka jaqenakajj Tatituruw armapjjäna, yaqha diosanakarus yupaychapjjänwa, lawanaka, qalat lurat diosanakaru, ukat taqe urunakan kutkatasipjjäna.
20 Nimrod reyejj jan kuna llakiniw apnaqjjäna, uraqpachasti jupan apnaqatäjjänwa, taqe aka oraqejj mä arutakïskänwa, mä sapa arukiw utjäna.
21 Nimrod markan jilïrinakapampi, jach'a jaqinakapampix mä amtar puripxäna. Fut, Mitzraim, Cus, Canaán, familianakapampix sapxarakïnwa: —Jutapxam mä marka lurapxañäni, ukan mä ch'aman torre, patapax alaxpachar puriñkama, ukatsti jach'a uñt'ayasiñäni, ukhamat uñisirinakasan jan wali luratanakapax tukusxañapataki, ukhamat jupanakar ch'amampi apnaqañataki, jan ch'iqintañataki" sasa ch'axwäwinakap layku aka Uraqin sarnaqapxi.
22 Taqeniw reyin nayraqatapar sarapjjäna, ukatsti reyiruw uka arunak yatiyapjjäna, ukat reyejj jupanakamp chikaw uka toqet iyaw säna, jupajj ukham luräna.
23 Taqe familianakajj niya sojjta patak waranqa jaqenakampiw tantachasipjjäna, ukatsti mä jach'a oraq thaqer sarapjjäna, ukhamat marka, torre lurañatakejja, uraqpachanwa thaqt'apjjäna, janiw mä vallejam jikjjatapkänti, Sinar oraqen inti jalsu toqenjja, niya pä uru saraqataruw sarapjjarakïna.
24 Ukatsti ladrillonak luraň qalltapxäna, nina nakhantayañ qalltapxäna, ukhamat marka, torre luraň amtapkäna uka torre lurañataki.
25 Uka torre lurañax jupanakatakix mä juchawa, mä jucharakïnwa, ukat uta luraň qalltapxäna, alaxpachankir Tatitu Dios contra sayt'asipkäna ukhaxa, chuymanakapan jupamp nuwasiñsa alaxpachar makhatañsa amuyapxäna.
26 Taqe uka jaqenakasa, familianakas kimsa t'aqaruw jaljasipjjäna. nayrïrix akham sänwa Alaxpachar makhatañäni, jupampiw nuwasiñäni; payïristi sarakïnwa: "Alaxpacharuw makhatxañäni, ukan diosanakasaruw uchañäni, jupanakar yupaychañäni" sasa. kimsïr t'aqasti sapxänwa: —Alaxpacharuw makhatxañäni, arconakampi, lanzanakampiw jawq'jañäni; Diosasti taqi luräwinakapsa, taqi jan wali amuyunaksa yatïna, ucatsti uka marka, torre lurapkäna uk uñjäna.
27 Ucatsti mä jach'a marka lurapjjäna, mä jach'a jach'a torresa; ukat jach'a jach'a tukutapatxa, morterompi ladrillonakampix janiw uta luraň yatirinakarux uka chiqar makhatañanx puripkänti, khitinakatix makhatapkän ukanakax mä mara phuqhañkama, ukat uka qhipatxa, uta luririnakaruw puripxäna ukat mortero ukat ladrillonak churapxäna; ukhamatwa sapa uru lurasïna.
28 Ucat uñjapjjam, ucanacajj makhatapjjaraquïnwa, mayninacasti uca uruw saraqapjjäna; ukat mä ladrillo amparanakapat jaquqasisin p'akjatäspa ukhajja, taqeniw uka ladrillot jachapjjerïna, mä jaqejj jaqoqtasin jiwjjäna ukhajja, janiw khitis jupar uñch'ukipkänti.
29 Tatitusti jupanakan amuyunakap yatïna, uta lurapkäna ukkhasti alaxpach tuqir flechanak jaquntapxäna, taqi flechanakax wilamp phuqantataw jupanakxar jaquntatäna, jupanakar uñjasax maynit maynikamaw sapxäna: — Chiqpachansa alaxpachankir taqi jaqinakar jiwayapxta" sasa.
30 Ukasti Tatitun jutataynawa, jupanakar pantjasiyañataki, ukhamarak mayjt'ayañataki. uraqit t'unjañataki.
31 Jupanakasti torre, marka lurapjjäna, walja urunaka, walja maranak pasañkamaw ukham lurapjjarakïna.
32 Ukatsti Diosax paqallq tunka angelanakaruw säna, jupa nayraqatan sayt'atäsipkäna, jupa jak'ankapkäna ukanakaru,

akham sasa: —Jutapxam, saraqapxañäni, laxranakap mayjt'ayapxañäni, ukhamat mä jaqix jaqi masipan arup jan amuyañapataki, jupanakasti ukham lurapxäna —sasa.
33 Uka urut aksarojja, sapa mayniw jaqe masipan arupat armasipjjäna, janiw mä aru parlañsa amuyañjamäkänti, ukat kunapachatï uta lurañ yatirijj jaqe masipan amparapat cal jan ukajj qala apt'askäna ukhajja, uta lurir jaqejj jaqonukusaw jaqe masipar jaqontäna, ukhamat jiwañapataki.
34 Walja urunak lurapxäna, waljaniruw ukham jiwayapxäna.
35 Tatitux uka chiqankir kimsa t'aqanakaruw mutuyäna, jupanakan luratanakaparjama, amtaparjam mutuyarakïna. Khitinakatix alaxpachar makhatapxä, diosanakasar luqtapxä, sapkän ukanakax monos, elefantenakjamaw tukupxäna; Khitinakatix "Alaxpacharux flechanakampi jawq'japxäma" sapkän ukanakax Tatituw jupanakar jiwayäna, jaqi masipan amparapampiw jupanakar jiwayäna. Ukatsti kimsïr t'aqaw sapxarakïna: "Alaxpacharuw makhatxañäni, jupampiw nuwasiñäni" sasa.
36 Jupanak taypin qhiparapkäna ukanakasti, kuna jan walinakatï jupanakar purinkäna uk yatisin amuyasaw uka uta jaytxapxäna, uraqpachan ch'iqintatäpxarakïna.
37 Marka, torre lurañsa jaytxapxänwa. ukatwa uka chiqarux Babel sasaw sutichäna, kunattix ukanwa Tatitux taqi aka uraqin Arupar p'inqachäna; Sinar oraqen inti jalsu toqenkänwa.
38 Jaqenakan wawanakapajj lurapkäna uka torretjja, oraqejj lakap jist'arasaw kimsïr t'aqa manq'antjjäna, alajjpachat ninajj saraqasinjja mä kimsïr t'aqaruw nakhantäna, maynïr kimsïr torresti jichhürkamaw qheparaski, uka torrejj alajjpachankir cheqatwa juti, muytapajj kimsa urunak saraqataruw puriraki.
39 Jaqen wawanakapat waljaniw uka torren jiwarapxäna, jan jakt'kay markanaka.

10 JAQTHAPI

1 Uca urunakanjja, Abram chachan Abram yokapajj pusi tunka llatunkan maranïkäna ukhaw Péleg yokapajj jiwjjäna.
2 Tatitux jaqin wawanakapar juchap layku torre jak'an ch'iqiyäna, walja t'aqanakaruw jaljtapxäna, taqi jaqin wawanakapax aka uraqin pusi esquinanakaparuw ch'iqintatäpxäna.
3 Taqi familianakax sapa mayniw aruparjama, uraqiparjama, jan ukax markaparjamaw tukupxäna.
4 Jaqen wawanakapajj familiaparjam walja markanakaw utt'ayapjjäna, kawkirutï sarapkäna uka cheqanakansa, kawkhantï Tatitojj ch'eqt'käna uka oraqpachansa.
5 Jupanakat yaqhepajj kawkhantï qhepat tukjatäpkäna uka cheqanakanwa markanaka lurapjjäna, ukatsti uka markanakarojj sutinakapat sutipampiw sutichapjjäna, jan ukajj wawanakapan sutinakapatsa, jan ukajj kunanakatï paskäna ukarjamaw sutichapjjäna.
6 Noé chachan Jafet yokapan wawanakapasti, kawkhantï ch'iqintatäpkäna uka chiqanakaruw markanakar sarapxäna, ukatsti taqi markanakaruw sutinakapar jawsapxäna, Jafet chachan wawanakapasti oraqpachanxa walja t'aqa t'aqanakaruw jaljtapxäna, kunayman arunakaruw jaljasipxäna.
7 Jafet chachan wawanakapasti akanakawa: Gomer, Magog, Medai, Javan, Tubal, Mesec, Tiras; jupanakasti Jafet chachan wawanakapawa.
8 Gomer chachan wawanacapasti, markanakaparjamajja, Francum satänwa, jupanakajj Franza oraken jakapjjänwa, Franza jawira jak'anjja, Senah jawir jak'anwa jakasipjjäna.
9 Refat chachan wawanakapasti Bartonín sat chachan wawanakapawa, jupanakax Bartonia uraqin Leda jawir jak'an jakasipxi, uka jawirax Gihón jach'a qutan umap ch'usaruw tukuyi, mä arunxa, oceanus sat jach'a qutanwa.
10 Tugarma chachan wawanakapax tunka familianakawa, sutinakapax akanakawa: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicano, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal, Tilmaz; taqi ukanakax jilxattasin alay tuqir samart'apxäna, jupanakpachaw markanakap utt'ayapxäna.
11 Markanakaparux sutinakapat sutinchapxäna, jupanakax Hitla, Italac jawiranakan jichhürkamaw jakasipxi.
12 Ukampis Angoli, Balgar, Parzunac familianakax Dubnee jach'a jawir thiyan jakasipxi. ukatsti markanakapan sutinakapax jupanakan sutinakaparjamaw uñt'ayasiraki.
13 Javán chachan wawanakapax Javanim sat jaqinakawa, jupanakax Makdonia uraqin jakasiri, Medaiare markankirinakax Orelum sat jaqinakawa, jupanakax Curson uraqin jakasipxi, Tubal chachan wawanakapasti Pasía jawir thiyankir Tuscaná uraqin jakasirinakawa.
14 Mesec chachan wawanakapajj Sibasni satänwa, Tiras sat chachan wawanakapasti Rusa, Cusni, Ongolis satänwa. taqi ukanakax jupanakpachaw markanakar sarapxäna; uka markanakax Jabus quta thiyan Cura jawir thiyan jikxatasipxi, ukax Tragan jawir ch'usaruw tuku.
15 Ucat Elisasan wawanacapajj almanín sat jakenacawa, jupanacajj jupa pachpaw marcanac lurapjjaraquïna; uka markanakax Job ukat Sibatmo qullunak taypin jikxatasi; ukat jupanakatx Lumbardi markankir jaqinakaw Job ukat Sibatmo qullunak uñkatasin jakasipxi, ukat Italia uraqi katuntasin jichhürkamaw ukan qhiparapxi.
16 Quitim chachan wawanakapax Romim sat jaqinakawa, jupanakax Tibreo jawira jak'an Canopia vallen jakasipxi.
17 Dudonim chachan wawanakapasti Guhón quta thiyankir Bordna uraqin jakasirinakawa.
18 Jupanakasti Jafet chachan familianakapawa, markanakaparu, aruparjama, torre qhepäjjat ch'eqt'atäpkäna ukhasa, sutinakaparjama, kawkhantï uñstki ukarjamaw markanakapar sutichapjjäna. uca urunacajj torret qhepürojj uca urunacajj uca marcanacapan sutipawa.
19 Cam chachan wawanacapasti: Cus, Mitzraim, Fut, Canaán, wawanakaparu, markanakaparjama.
20 Taqe ukanakasti suma cheqanak jikjjatasaw markanakap sayt'asipjjäna, ukatsti Cus, Mitzraim, Fut, Canaán nayra awkinakapan sutinakapampiw markanakap sutichapjjarakïna.
21 Mitzraín chachan wawanakapax akanakawa: Ludim, Anamim, Lehabín, Neftuquim, Patrusim, Casluquim, Cafturim, paqallqu familianaka.
22 Taqi jupanakax Sihor jawira jak'an jakasipxi, ukax Egipto jawir thiyankiwa, jupanakpachaw markanakax utt'ayasipxi, sutinakapat sutinchapxaraki.
23 Patros, Casloc chachan wawanakapasti maynit maynikam jaqichasipxäna, jupanakatw Pelistim, Azatín, Gerarim, Gitim, Ecronim, phisqa familianakax mistunipxäna. Jupanakasti jach'a markanak utt'ayasipxaraki,

jichhürkamax nayra awkinakapan sutipampiw markanakap sutichapxi.
24 Ukat Canaán markankirinakax markanakap sayt'ayasipxarakïna, sutinakapar uñt'ayapxäna, tunka mayan markanakampi, yaqhanakampi, jan jakt'kay markanakampi.
25 Cam chachan familiapat pusi chachanakaw pampar sarapxäna. uka pusi jaqinakan sutinakapax akanakawa: Sodoma, Gomorra, Admá, Zeboyim.
26 Uka chachanakax pampa uraqin pusi markanakaw sayt'asipxäna, sutinakapat sutip uñt'ayapxäna.
27 Jupanakas wawanakapasa, taqe khitinakapas uka markanakan jakasipjjäna, waljaniruw jiljjattäna, sumankañan jakapjjäna.
28 Ucatsti Seir sat Hur chachan yokapa, Hiví chachan yokapa, Canaán chachan yokapa, sarasinjja, Parán sat qollu uñkatasin mä valle jikjjatäna, ukanjja paqallq yoqanakapampe, utapamp chikaw ukan jakasipjjäna, kawkïr markatï lurawaykäna uka markarojj sutiparjamajj Seir sasaw sutichäna. ucaw jichhürkamax Seir uraqixa.
29 Jupanakasti Cam chachan wawanakapan familianakapawa, arunakaparu, markanakaparjama, kunapachatix torre qhipäxan markanakapar ch'iqintatäpkän ukapacha.
30 Noé chachan Sem yoqapan wawanakapat yaqhepajj Éber chachan taqe wawanakapan awkipänwa, jupanakajj kawkhantï ch'eqt'atäpkäna uka cheqanakanwa markanakap sayt'ayapjjäna, sutinakapat sutipampiw markanakapsa sutichapjjarakïna.
31 Sem chachan wawanakapasti akanakawa: Elam, Asur, Arpacsad, Lud, Aram, jupanakpachaw markanakap sayt'ayapxäna, taqi markanakarus sutinakapar sutinchapxäna.
32 Ukatsti Sem chachan Asur yuqapampi, wawanakapampi, utankirinakapampix walja jaqinakaw sarapxäna, ukat jaya uraqiruw sarapxäna, kawkïr uraqitix sarapkän uka uraqin mä jach'a vallempiw jikisipxäna, ukat pusi markanakaw sayt'asipxäna, ukatsti sutinakapan sutinakapampix sutinakapampix sutinchapxäna.
33 Asur chachan wawanakapax lurapki uka markanakan sutinakapax akanakawa: Nínive, Resen, Calac, Rehoboter. Asur chachan wawanacapasti jichhürkamaw ukan jakasipjje.
34 Aram chachan wawanakapasti mä marka utt'ayasiñatakiw sarapxäna, ukat jilïr jilapan sutipxarux Uz sutimpiw sutichapxäna. uka uraqix jichhürkamaw Uz uraqixa.
35 Uka torret payïr maratsti, Asur reyin utapat mä chachaw Nínive uraqit saräna, kawkhantï mä chiqa jikxatkäna ukan utapamp chika jakasir sarañataki. Jupanakasti Sodoma sat pampankir markanakar uñtataw puripxäna, ukan jakasipxäna.
36 Uka jaqejj sartasin mä jisk'a marka lurayäna, ukatsti Bela sutimpiw sutichäna. uka uraqix jichhürkamax Zoar uraqiwa.
37 Sem chachan familiapajj aruparjama, markanakaparjama, torre qhepäjjat oraqer ch'eqt'atäpkäna uka qhepatjja.
38 Noé chachan wawanakapan sapa reinopasa, markanakapasa, familianakapasa walja markanakaw uka qhepat sayt'asipjjäna.
39 Jupanakasti taqi markanakapan gobiernonak utt'ayapxäna, kamachinakaparjama. ukhamarakiw Noé chachan wawanakapan taqpach familianakapax wiñayatak lurapxäna.

11 JAQTHAPI

1 Cus chachan Nimrod yokapajj Sinar orakenkaskakïnwa, jupasti uka markanwa reyëjjäna, ukanwa jakasïna, Sinar orakerusti markanakaw utt'ayasïna.
2 Uka pusi markanakan sutinakapaw jupajj utt'ayäna, ukatsti uka torre lurañan kunanakatï jupanakar paskäna ukarjamaw sutinakapar sutichäna.
3 Nayrïr Babel markaruw jawsäna, akham sasa: "Tatitox aka uraqin arunak p'inqachawayi. Payïrirusti Erec sutimpiw sutichäna, uka chiqat Diosax jupanakar ch'iqiyatayna.
4 Kimsïr urusti Eced sat chacharuw jawsäna, uka cheqan mä jach'a nuwasïwiw utji sasaw säna. Pusïristi Calna sasaw sutichäna, p'iqinchirinakapampi, wali ch'aman jaqinakapampix ukan jiwarayatapata, Tatitur jan walt'ayatapata, jupanakarux kutkatasipxäna, jan walinak lurapxäna.
5 Nimrod chachajj Sinar oraqen uka markanakar sayt'ayasjjäna ukhajja, markapan jilt'ir jilïrinakaparu, reinopan qheparapkäna uka jach'a ch'amani soldadonakaparus utt'ayäna.
6 Nimrod chachasti Babel markanwa jakasïna, ukansti mayni markachirinakar wasitat apnaqañ qalltäna, jan kuna llakiniw apnaqäna, Nemrod chachan marka apnaqirinakapasa, jilïrinakapasa Amrafel sutimpiw sutichapxäna, uka torrenxa jilïrinakapasa, jaqinakasa jupan yänakap tuqiw t'unjatäpxäna sasaw sapxäna.
7 Uqhamäkchïnsa, Nimrod chachajj janiw Tatitur kutt'ancänti, ucat jupajj jan wali luräwinacampi, jaken yokanacapar ñanqha lurañanac yatichaskakïnwa; ukat Mardon yuqapax awkipat sipan juk'amp jan walipunïnwa, ukat awkipan ajjtasiñanakaparux yapxataskakïnwa.
8 Jaqin wawanakaparux jucharuw puriyäna, ukatwa sapxi: "Jan wali jaqitsti ñanqha lurañaw mistu" sasa.
9 Ukapachasti Cam chachan wawanakapan familianakapan nuwasiñaw utjäna, jupanakajj kawkïr markanakansa jakasipjjäna.
10 Elam markan Quedorlaomer reyisti, Cam chachan familianakapat jithiqtäna, jupanakampiw nuwasïna, jupanakar katuntarakïna, pampankir phisqa markanakaruw saräna, jupanakampiw nuwasïna, jupanakar katuntarakïna, jupanakasti jupan apnaqatäxapxänwa.
11 Ukatsti tunka payan maraw jupar luqtapxäna, sapa maraw mä impuesto churapxäna.
12 Ukapachaw Serug chachan Nahor yuqapax jiwxäna, jupax pusi tunka llätunkani maranïxänwa, Abram Taré chachan yuqapa.
13 Tare chachan Abram yokapajj phesqa tunka maran jakaskäna ukhajja, Abram chachajj Noé chachan utapat mistusaw awkipan utapar sarjjäna.
14 Abram chachasti Tatitur uñt'äna, thakhinakaparjam sarnaqäna, Tatitu Diosapas jupamp chikäskänwa.
15 Uka urunakansti Taré awkipajj Nemrod reyin ejercitopan capitanapänwa, yaqha diosanakarus arkarakïna.

16 Abram chachax awkipan utapar purisax tunka payan diosanakaruw templonakapan sayt'atäskir uñjäna, uka diosanak awkipan utapan uñjasax wal colerasïna.
17 Abram chachasti sarakïnwa: — Tatitun jakkipan uka idolonakax janiw awkijan utapan qhiparapkaniti. ukhamarakiw nayar lurir Tatitux nayarux lurani, kimsa urut jan taqpach p'akintkä ukhaxa.
18 Ucat Abram chachajj jupanakat jitheqtjjäna, jupan chuymapan colerasiñapajj walpun nakhantäna. Abram chachasti jank'akiw utat awkipan anqha patiopar saräna, ukat awkiparux patio ukan qunt'atäskir jikxatäna, taqi yanapirinakaparu, ukatsti Abram chachax jupan nayraqatapan qunt'asisin qunt'atäskäna.
19 Abram chachasti awkiparuw jiskt'äna: —Awki, kawkhans Diosax alaxpachampi, akapachampi, taqi jaqin wawanakaparu, jumaru, nayaru lurir Diosax utji uk yatiyapxita —sasa. Ucat Taré chachajj Abram yokaparuw säna: —Uñtam, khitinakatejj lurapkistu ukanakajj taqeniw utan nanakamp chikäsipki.
20 Ucat Abram chachajj awquipar säna: —Tata, uca ucanac uca uñacht'ayita; Ucat Taré chachajj Abram chacharojj manqha patio utar irpanïna, ucatsti Abram chachajj uñjäna, ucatsti uca cuartejj madera, qalat lurat diosanakampi phoqantatänwa, tunka payan jach'a diosanaca, uqhamarac jan jakt'at diosanakat sipan juk'amp jisk'a.
21 Ucat Taré chachajj yoqaparuw säna: —Aka aka oraqenjja taqe kuntï jumajj uñjkta uk lurapkitu, nayaru, jumaru, taqe jaqenakarus lurapkitu —sasa.
22 Taré chachajj diosanakaparuw alt'asïna, ukatsti Abram yoqapajj jupamp chikaw sarjjäna.
23 Abram chachajj jupanakat sarjjäna ukhajja, taykapan ukar saräna, ukatsti taykapar qont'asisaw taykapar säna: "Awkijajj alajjpacha, aka oraqsa luririnakaru, ukhamarak taqe jaqenakan wawanakapar uñacht'ayitu" sasa.
24 Jichhasti, jank'akiw oveja taypit mä cabrito apanipxam, ukatsti suma manq'a lurapxam, ukhamat awkijan diosanakapar manq'añapataki. inas ukhamat jupanakamp askit uñjatächirista.
25 Taykapax ukham luräna, ukatsti mä cabrito aptasin suma manq'a luratayna, ukatsti Abram chacharuw apanïna, ukatsti Abram chachax taykapat suma manq'a aptasin awkipan diosanakap nayraqatar apasxäna, ukatsti jupanakar jak'achasisin manq'apxañapataki. Taré awkipasti, janiw uk yatkänti.
26 Abram chachax jupanak taypin qunt'atäskäna uka urux uñjäna, janiw khitis arup arskänti, janiw ist'apkänti, janirakiw kuynt'apkänti, janirakiw maynis amparap luqxatkänti manq'añataki.
27 Abram chachasti jupanakat sawkasisaw akham säna: — Chiqpachansa, nayan wakichata suma manq'ax janiw jupanakar kusisiykiti, jan ukax inas jupanakatakix juk'akikïchïna, ukatwa jan manq'añ munapkchiti. ukatwa qharürojj machaq k'allk'u aychanak wakicht'ä, ukajj akat sipansa juk'amp suma ukat juk'amp waljawa, ukhamat kunatï utjki uk uñjañajataki.
28 Qhipürusti Abram chachax taykaparux k'allk'u manq'at yatiyäna, taykapax sartasinx kimsa suma k'allk'u qallunak uwijanakat apanïna, ukatsti mä suma k'allk'u manq'a luratayna, kunjämtix wawapax munaskäna ukhama, ukat Abram yuqaparuw churäna. Taré awkipax janiw uk yatkänti.
29 Abram chachasti uka suma manq'a taykapat apthapïna, ukatsti awkipan diosanakap nayraqatan utapar apasxäna. Jupasti manq'añ layku jak'achasisinsti, jupanak nayraqatan ucharakïna, Abram chachasti uruy arumaw jupanakan nayraqatapan qunt'asïna, inas manq'apxchispa sasin amuyt'asa.
30 Abram chachajj jupanakar uñjasajj janiw arupsa, ist'asipkänti, janirakiw maynis manq'añatakejj amparap luqtäna.
31 Uka uru jayp'urux Abram chachax Diosan ajayupampi isthapt'ataw uka utan uñjasïna.
32 Ukatsti akham sasaw art'äna: "Ay awkijampi, aka ñanqha jaqimpi, chuymanakapax inamayaruw munapxi, jupanakax aka lawa, qalat lurat idolonakar yupaychapxi, jupanakax janiw manq'añ yatipkiti, thujst'añjamäkiti, janirakiw ist'añjamäkiti, janirakiw arsuñjamäkiti, jan arsuñ yatipki, nayrani, jan ist'ir jinchuni, jan ist'ir amparanakani, jan kuynt'ir kayunakani; jupanakjamarakiw khitinakatix jupanakar lurapki ukat jupanakar atinisipki ukanaka.
33 Taqe ukanak uñjasasti Abram chachajj awkipar wal colerasïna, jank'akiw mä hacha apt'asisin diosanakan utapar purïna, ukatsti awkipan taqe diosanakap p'akjäna.
34 Uka idolonak p'akjañ tukuyasaxa, uka diosan nayraqatapan utjkäna uka jach'a diosan amparaparuw uka hacha uchäna, ukatsti mistuwayxänwa. Taré awkipax utaparuw kutt'anxäna, punkunsti jawq'an thuqt'atap ist'äna. ukatwa Tareax utar mantäna, kuna tuqitsa akax pasäna uk yatiñataki.
35 Ucat Taré chachajj idolonakan uñnaqap ist'asajja, idolonak katoqañ utaruw t'ijtäna, ukatsti Abram chacharuw mistkasajj jikisïna.
36 Ukat Taré chachax utar mantasinx taqpach idolonak liwxatat uñjäna, p'akjata, jach'a idolopan amparapan hachapapas jan p'akjata, Abram yuqapan lurat suma manq'apas jupanakan nayraqatapan utjaskakïnwa.
37 Uk uñjasajja, Taré chachajj wal colerasïna, jank'akiw utat Abram chachar sarjjäna.
38 Ucatsti Abram yoqaparuw utan qont'atäskir jikjjatäna. Jesusasti juparux sänwa: —¿Kuna luräwsa jumax diosanakajar lurtaxa?
39 Abram chachasti Taré awkiparuw säna: —Janiw ukhamäkiti, tata, nayasti suma manq'a apt'ata, manq'añ manq'a apt'ata, jupanakar jak'achasisinsti, taqiniw amparanakap luqxatapxäna, janïr jach'a jaqix amparap luqxatasin manq'añataki.
40 Jach'asti jupanakan nayraqatapan luräwinakap uñjäna, ukat jupanakarux walpun colerasïna, ukatsti utan utjkäna uka hacha apt'asisin jupanakar purisin taqiniruw p'akjäna, ukatsti uñjapxam uka hachax amparapankakiwa, kunjamtï jumax uñjkta ukhama.
41 Uk arsusinsti, Taré chachax Abram yuqaparux walpun colerasïna. Ucat Taré chachajj Abram yokaparojj colerasisaw säna: —¿Kuna cuentotsa jumajj yatiytajja? Jumaw nayarojj k'arinak parlasta.
42 ¿Aka diosanakan ajayupasti, almapas jan ukax ch'amapas taqi kuntix siskta uk phuqañatakix utji? ¿Janit lawanaka, qalanakäpki, janit naya pachpa lurta, ¿jupanakamp chikäskäna uka jach'a diosax jupanakar jawq'jatayna sasin k'arinak parlasma? Jumaw uka hacha

amparapar uchawaytaxa, ukat taqiniruw jawq’jawayta sasaw sista.
43 Abram chachasti awkiparuw säna: —¿Kunjämarak uka idolonakar yupaychasmasti, khitinakantix jan kun lurañs ch'amanïpki ukanakaru? ¿Kawkïr idolonakarutix atiniskta uka idolonakax qhispiyapxsma? ¿jupanakax mayisitanakamar ist'apxaspati? uñisirinakaman amparapat qhispiyapxätamti, jan ukax uñisirinakamampix nuwasïwinakam nuwasipxani, lawampi, qalampi, jan arsuñsa, jan ist'añsa luqtañataki?
44 Jichhajj cheqpachapuniw jumatakejj ni jumamp chik chikäpki uka jaqen yokanakapatakejj ukanak lurañajj jan walïkiti; ¿wali llamp’u chuymanïtati, jan amuyt’asirïtati jan ukax jan amuyt’asirïtati, lawampi qalampi luqtañataki, ukat ukham lurasma?
45 Alaxpachampi, akapachampi lurir Tatit Diosat armasipxam, khititix aka uraqin lurapkitu, ukhamat qalampi, lawampi luqtasax aka tuqit jach'a jan walinak almanakamar puriyani?
46 ¿Janit nayra awkinacasajj uka toqet jucha lurapkchïnjja, taqe cheqan Tatit Diosapajj jupanakjjarojj uma jalsu uma apantäna, uraqpach tukjäna?
47 ¿Kunjamarak ukham luraskakisma, lawampi qalat lurat diosanakarus yupaychasmasti, jupanakax janiw ist'apkaspati, ni arsupkaspati, ni t'aqhisiñat qhispiyapxätamsti, ukhamat alaxpachankir Diosan colerasiñap jumanakar apanukupxätamsti?
48 Jichhasti awkixax akat jithiqtam, janirak jan walinak almamarusa, utamankirinakarus jan apanipxamti.
49 Abram chachasti jank'akiw awkipan nayraqatapat jaltxatayna, ukat awkipan jach'a idolopat hacha apt'asïna, ukampiw Abram chachax p'akjasin t'ijtxäna.
50 Taré chachax taqi kuntix Abram chachax lurkän uk uñjasax jank'akiw utapat sarxäna, ukatsti reyin ukar saräna, ukatsti Nimrod chachan nayraqatapar purisax jupan nayraqatapan sayt'asïna, ukatsti reyin nayraqataparuw qunqurt'asïna. reyejj sänwa: —¿Kunsa muntasti?
51 Jupasti sarakïnwa: —Tatay, ist'añamatakiw achikt'assma--Jichhax phisqa tunka mara nayraw mä wawax nayatak yuritayna, uqhamarac diosanakajarux ukham luratayna, uqhamarac arsutayna; jichhasti, nayan tataja, reyija, jupar jawsayapjjam juman nayräjjamar jutañapataqui, leyirjam juchañchañasataki, jan walipat qhespiyatäñasataqui.
52 Reyejj kimsa esclavonakaparuw khitäna, jupanakajj Abram chacharuw reyin nayraqatapar irpapjjäna. Uka urux Nimrod chachampi, taqi jilïrinakapampi, uywatanakapampix jupan nayraqatapan qunt'atäsipkänwa, Taré chachasti jupan nayraqatapan qunt'atäsipkarakïna.
53 Ucat reyejj Abram chacharojj sänwa: —¿Kunsa awquimaru, diosanacarusa lurtajja? Ucat Abram chachajj awquipar siscän uca arunacampiw reyirojj säna: —Uta utan jupamp chik sarir jach'a diosasti jupanacarojj kuntï ist'apcta uc luräna —sasa.
54 Ucat reyejj Abram chacharojj sänwa: —¿Jupanacajj ch’amanïpjjpachänti, cunjämtejj jumajj siscta uqham parlañasa, manq’añasa, lurañasa? Ucat Abram chachajj reyirojj säna: —¿Janitejj jupanacan ch’amanïqui ucajja, ¿kunatsa jupanacarojj servista, jan amuyt’asirïpjjatamanjja, jaqen yoqanacarojj pantjasktasti?
55 ¿Jupanakajj jumar qhespiyapjjaspa, jan ukajj kuna jisk’a, jach’a lurapjjaspa, jupanakar serviñamatak amuyta? Ukat ¿kunatsa taqi akapachankir Diosar jan amuykäta, khititix jumar lurktam ukat jupan ch’amapampiw jiwayañasa ukat jakañasa?
56 0 jan amuyt'asir, jan amuyt'asir, jan yatiñan reyi, ay wiñayataki.
57 Nayajj servirinakamar cheqa thak yatichañwa amuyayäta, ukampis janiw uk lurktati, jan ukasti aka oraqpacharuw juchanakamampi, thakinakamar arkapki uka markaman juchanakapampi phoqantayäta.
58 ¿Janit yatkta, jan ukax janit ist’kta, aka ñanqha luräwinakamxa, nayra achachilanakasax nayra urunakan juchachasipxäna, ukat wiñay Diosax uma jalsun umap jupanakxar apantäna, taqiniruw t’unjäna, ukat jupanak laykusti taqpach aka oraqsa t’unjarakïna? ¿Jichhax jumamp markamampix sartasipxätati, ukat aka luräwirjam lurapxäta, akapachan Tatit Diosan colerasiñap apaqañataki, jumaru ukhamarak aka uraqiru jan walinak apaniñataki?
59 Jichhasti aka jan wali luräwinakam apanukusim, ukatsti akapachan Diosapar luqtam, kunjämtix almamax jupan amparapankxi ukhama, ukhamax jumatakix walikïskaniwa.
60 Jumatix ñanqha chuymamax jan ist'kätamti jan wali thakhinakam apanukuñamataki, wiñay Diosar luqtañamataki, ukhamax qhipa urunakan p'inqachataw jiwäta, juma, markamampi, taqi khitinakatix jumamp chikt'atäpki ukanakarusa, arunakam ist'asa jan ukax jan wali thakhinakaman sarnaqasa.
61 Abram chachajj reyimpi, jilïrinakan nayraqatapan jan parljjäna ukhajja, Abram chachajj alajjpach uñtasaw säna: “Tatitojj taqe jan wali jaqenakaruw uñji, jupaw jupanakar juchañchani” sasa.

12 JAQTHAPI

1 Reyejj Abram chachan arunakap ist’asajja, carcelar jist’antañapatakiw mayïna. Abram chachasti tunka uruw carcelan jist'antatäna.
2 Uka urunak tukuyarojja, reyejj taqe reyinakaru, p’eqt’irinakaru, kunayman provincianakan gobernadoranakaparu, yatiñan jaqenakaruw nayräjjapar jutapjjañapatak mayïna, jupanakajj nayraqatapanwa qont’asipjjäna, Abram chachajj carcelan jist’antatäskakïnwa.
3 Reyejj p’eqt’irinakarusa, yatiñan jaqenakarusa sänwa: “¿Kuntï Taré chachan Abram yokapajj awkipar lurkäna uk ist’apjjtati? Uqhäm jupar luräna, nayasti nayar irpapjjañapatakiw mayïta, uqhamarac jupajj arsüna; chuymapas janiw jupat pächaskänti, janirakiw nayan nayraqatajansa ch'allxtkänti, jichhax carcelan jist'antatäxiwa.
4 Ukatpï amtapxam, kuna taripäwis aka jaqirux reyir jisk'achäna; Juparakiw taqi kuntix ist'apkta uk arsu, luraraki.
5 Taqeniw reyirojj sapjjäna: “Reyir jisk’achki uka jaqejj mä qoqaruw warkkatatäñapa. ukampis taqi kuntix jupax siskän uk lurasax, jiwasan diosanakasar jisk'achasa, ukhamax phichhantatäñapawa, kunatix aka tuqit kamachix akawa.
6 Reyitejj uk lurañ munaspa ukhajja, esclavonakaparojj arumasa uruy ladrillo hornoman nina naktayapjjañapatak

mayïpan, ukatsti uka jaqerojj ukar jaqontapjjä” sasa. Reyejj ukham luräna, servirinakaparojj kimsa uru, kimsa aruma reyin hornopan nina wakt’ayapjjañapatakiw mayïna, ukajj Casdim markankiwa. ucatsti reyejj Abramar carcelat irpasin phichhantatäñatak irpanipjjam sasaw säna.
7 Reyin yanapirinakapasa, jilïrinakapasa, jilïrinakapasa, gobernadoranakasa, taripirinakasa, uka markan jakirinakasa, niya llätunk patak waranqa jaqinakaw Abramar uñjir horno uñkatasin sayt’asipxäna.
8 Taqe warminakasa, jisk’a wawanakasa, uta pataru, torrenak patjjar tantacht’asipjjäna, kuntï Abram chachajj paskäna uk uñjañataki, taqeniw mä cheqan sayt’asipjjäna. ukatsti janiw khitis uka uru uñjir jutkänti.
9 Abram chachajj purinkäna ukhajja, reyin layqanakapasa, yatiñan jaqenakasa Abramar uñjapjjäna, ukat reyin akham sasaw art’asipjjäna: “Apnaqir Tata, cheqpachapuniw aka jaqejj nasjjäna, naskäna ukhajj uka jach’a warawarajj pusi warawaranak manq’antäna, ukat jichhajj phesqa tunka maraw reyirojj yatiyapjjta” sasa.
10 Jichhasti awkipax kamachinakamarux p'akintawayi, yaqha wawar irptasin jumat sawkasi, uka wawar jiwayaraktawa.
11 Reyejj uka arunak ist’asajj wal colerasïna, ukatwa Taré chachar nayraqatapar irpapjjañapatak mayïna.
12 Reyejj sänwa: —¿Ist'tati kuntï layqanakajj sapkäna ukjja? Jichhax chiqpach yatiyapxita, kunjämsa jumax lurawayta; Jumatix chiqpach arsusmaxa, juchat qhispiyatätawa.
13 Reyin wal colerasitap uñjasajja, Taré reyejj reyirojj sänwa: “Tata, rey, cheq ist’tawa, kuntï yatiñan jaqenakajj parlapki ukajj cheqäskapuniwa” sasa. Reyejj sarakïnwa: —¿Kunjämrak jumasti arunak lurasmasti, nayan kamachinakax p'akintañataki, jan wawanïki uka wawa churañataki, jupa layku wali askit uñjañatakisti?
14 Tara reyejj reyirojj sänwa: —Uka pachaw wawajat wal munasiyäta, sirvientajan mä yoqaparuw irpta, reyin ukar irpta —sasa.
15 Ucat reyejj sänwa: ¿Khitis jumar ewjjt’tamjja? Sapxita, jan kuns nayat imantasimti, ukatsti janiw jiwkätati —sasa.
16 Taré reyejj reyin nayraqatapan wal sustjasïna, reyirusti sänwa: — Harán jilïr yokajjaw ukham ewjjt’itu. Abram chachasti naskäna uka urunakanxa Harán chachax kimsa tunka payan maranirakïnwa.
17 Ukampis Harán chachajj janiw awkipar kuns ewjjt’känti, Taré chachajj reyin almap qhespiyañatakiw ukham säna, jupajj wal ajjsaräna. Reyejj Taré chacharojj sänwa: “Abramampi chika ewjjt’ir Harán yokamajj ninampiw jiwani” sasa. kunatix reyin munañap contra sayt'asitapat jiwayañ juchañchäwix juparuw puri.
18 Ucapachasti Harán chachajj Abram chachan thakiparjam sarnaqañwa munäna, ukampis jupajj chuymapanwa ukanak phoqäna.
19 Ucat Harán chachajj chuymapan säna: — Jichhajj reyejj Abram chacharojj Abram chacharuw katuntawayi, Abram chachajj reyir atipjjaspa ukhajja, nayajj jupar arjjarakïwa, reyitejj atipjjaspa ukhajja, nayajj reyin arknaqäjja” sasa.
20 Taré chachajj Harán yoqapat reyir arsüna, reyejj Harán chachar Abram chachampi katuntapjjañapatakiw mayïna.
21 Ukatsti panpachaniw Abram, Harán jilapar irpapxäna, ninaruw jaquntañataki. Uka markan jakirinakapasa, reyin yanapirinakapasa, jilïrinakapasa, taqi warminakasa, jisk'a wawanakas ukankapxarakïnwa.
22 Reyin yanapirinakapajj Abramampiru jilapampiw irpapjjäna, ukatsti isinakapsa apsusipjjänwa, jan ukasti isinakapsa apsusipjjänwa.
23 Amparanakap kayunakap linot lurat q'añunakampi chint'apxäna, reyin yanapirinakapasti uka q'ipinak apthapisin panpachaniruw hornor jaquntapxäna.
24 Tatitux Abramar munasïnwa, jupat khuyapt'ayasïna, Tatitux saraqasin Abramar ninat qhispiyäna, janiw phichhantkänti.
25 Ukampis Abram chachajj nina taypin sarnaqkäna ukhajj taqe ch’ojjñanakampiw nakhantat uñjasïna.
26 Harán chachajj ninaruw jaqontapjjäna ukhajj jiwjjänwa, jupajj laq’aruw tukuwayjjäna, chuymapajj janiw Tatitumpi phoqaskänti. Khitinakatix Jesusar ninar jaquntapkän ukanakax ninan ninapax jupanakxar ch'allxtayäna, ukat tunka payan jaqinakaw jiwarapxäna.
27 Abram chachasti kimsa uru, kimsa arumaw nina taypin sarnaqäna, reyin yanapirinakapasti nina taypin sarnaqaskir uñjapxäna, ukatsti reyiruw sapxarakïna: “Abramarux nina taypin sarnaqir uñjapxta, isimp isthapt'at isipas janiw phichhantatäkiti, jan ukasti kawkïr q'añumpitix chinuntatäkan ukax phichhantatänwa” sasa.
28 Reyejj jupanakan arunakap ist’asajja, chuymapajj aynacht’jjänwa, janiw jupanakar creykänti. ukatwa yaqha chiqa chuyman p'iqinchirinakar khithäna aka tuqit uñjapxañapataki, jupanakax sarasin uñjasin reyir yatiyapxäna; reyejj uc uñjir sarañatakiw sartasïna, Abram chacharojj nina taypin saraskir uñjäna, Harán chachan janchipajj phichhantat uñjäna, reyejj wal muspharäna.
29 Reyejj Abram chacharuw nina taypit apsuñapatak mayïna. uywatanakapax jupar irpañatakiw jak'achasisipxäna, ukampis janiw atipkänti, ninax muyuntänwa, ninax hornot jupanak tuqir makhatarakïna.
30 Reyin yanapirinakapax uka chiqat jaltxapxäna, ukat reyejj akham sasaw jupanakar tuqinuqäna: “Abramar jank’ak nina taypit apsupxam, ukhamat jan jiwapxañamataki” sasa.
31 Reyin yanapirinakapajj wasitatwa Abramar irpsuñatak jak’achasisin nina nakhantayäna, ukatsti llätunkaniw jiwarapjjarakïna.
32 Reyejj uywatanakapajj jan nina nakhantayasiñatak jan jak’achasipjjatap uñjasajja, reyejj Abram chacharuw jawsäna: “Alajjpachankir Diosan serviripa, nina taypit mistum ukat naya nayraqatan akar jutam. Abram chachasti reyin arup ist'äna, ukatsti nina taypit mistusaw reyin nayraqatapan sayt'asïna.
33 Abram chachajj mistunkäna ukhajja, reyejj taqe yanapirinakapampejj Abram chacharuw reyin nayraqatapar jutaskir uñjapjjäna, isinakapajj janiw nakhantatäkänti, jan ukasti kawkïr cordóntï jupar chinuntatäkäna ukajj phichhantatänwa.
34 Ucat reyejj Abram chacharojj sänwa: —¿Kunjämarak jumajj ninamp jan nakhantatätasti?
35 Ucat Abram chachajj reyirojj sänwa: —Alajjpacha, akapachan Diosapaw nayarojj confiyasta, jupaw taqe ch’amanïqui, jupaw nayar qhespiyitu, kawkïr ninarutï jaqontatäkta uka ninat qhespiyarakitu —sasa.
36 Abram chachan Harán jilapajj phichhantatänwa, ukatsti jiwat cuerpop thaqjjapjjäna.

37 Harán chachax llätunk tunk payan maranïxänwa, Casdim nina nakhantat jiwxäna. Reyimpi, jilïrinakapampi, uka markan jakirinakampisti, Abram chachan ninat qhespiyatätap uñjasaw Abram chachar alt'asipxäna.
38 Abram chachasti jupanakarux sänwa: —Jan alt'asipxamti, jan ukasti akapachankir Diosaruw qunqurt'asipxam, khititix jumanakar lurapktam ukaru, jupar yupaychapxam, thakinakapar sarapxam, jupaw aka ninat qhispiyitu, jupaw taqi jaqinakan almanakapsa, ajayunakapsa lurawayi, taykapan purakapan jaqir uñstayi, ukat akapachar atinisiñ munirinakarux taqi kunat qhispiyani usu.
39 Reyimpi, jilïrinakan nayraqatapanjja, Abram chachajj ninat qhespiyatäjjänwa, Harán chachas phichhantatänwa. reyejj Abram chacharuw walja regalonak churäna, reyin utapat pä p'eqt'ir esclavonakaparus churarakïna; maynïristi Oni satänwa, maynïristi Eliezer satänwa.
40 Taqi reyinakampi, jilïrinakampi, uywatanakampiw Abram chacharux qullqi, quri, perla walja regalonak churapxäna, ukat reyimpi jilïrinakapampix juparuw khithapxäna, ukat jupax sumakiw sarxäna.
41 Abram chachasti sumakiw reyin utapat mistuwayäna, reyin walja esclavonakapaw jupar arkapxäna, niya kimsa patak jaqinakaw jupamp chik sarapxäna.
42 Uka urux Abram chachax awkipan utaparuw sarxäna, jupar arkirinakampi, ukat Abram chachax taqi jakäwipan Tatitu Diosaparuw yupaychäna, thakhiparjam sarnaqäna, kamachiparjam sarnaqarakïna.
43 Uka urut aksarojja, Abram chachajj jaqenakan chuymanakapwa Tatitur serviñatak ch'amañchäna.
44 Nahorampi Abramampisti, Harán jilapan phuchhanakapampiw casarasipxäna. Nahor chachan warmipasti Milca satänwa, Abram chachan warmipasti Sarai satänwa. Ucat Abram chachan Sarai warmipajj jan wawanïcänwa. uka urunakanx janiw wawanïkänti.
45 Abram chachajj ninat mistkäna ukat pä marajj pasjjäna, mä arunjja, phesqa tunka payan maranïkäna ukhaw Nimrod reyejj Babel markan tronopan qont'atäskäna, ukat reyejj ikirïna, ejercitopamp ejercitonakapampi reyin hornopa uñkatasin mä vallen sayt'atäskir samkasïna.
46 Ukxarusti, Abram ukar uñtasit mä jaqiruw hornot mistunir uñjäna, ukatsti reyin nayraqatapan sayt'asïna, ukatsti espadap apt'ataw reyin ukar t'ijtäna, kunapachatix reyejj uka jaqit jaltxatayna, jupax axsarayasïnwa. t'ijtkasasti, uka jaqix reyin p'iqiparuw mä yuqall wawa jaquntäna, ukat uka yuqall wawax mä jach'a jawiraruw tuküna.
47 Reyejj samkasïna, taqe soldadonakapajj uka jawir umaruw chhaqtjjapjjäna, jiwapjjarakïnwa, ukat reyejj kimsa chachanakampiw jaltjjäna, jupajj qhespirakïnwa.
48 Reyejj uka jaqenakar uñkatasaw reyinakan isipar uñtat jilïrinakan isimp isthapt'atäsipkäna, reyinakar uñtat jach'a jach'a tukupjjarakïnwa.
49 Jawirax reyin nayraqatapan mä laq'uruw tukuwayxäna, ukatsti mä jamach'iw reyin nayraqatapar jutasin p'iqip patxaru t'ijtäna ukat reyin nayrap apsüna.
50 Uk uñjasasti reyejj wal llakisïna, ikiñat sartasjjänwa, ajayupasti chuym ch'alljjtayasirakïnwa. ukat wali axsarañaw jikxatasïna.
51 Alwatsti reyejj ajjsarataw sofápat sartasïna, ukat reyejj samkapat jupanakar yatiyasajj taqe yatiñan jaqenakaru, layqanakaru jupar nayraqatar jutapjjañapatakiw mayïna.
52 Reyin mä yatiñan uywatapax Anuki sutini, reyirux akham sasaw jaysäna: "Akax janiw yaqhakiti, jan ukasti Abram chachan jan wali luratapawa, ukat qhipa urunakan Tatitujampi, reyimpix jan waliw sartani" sasa.
53 Kuna urutix Abram chachampi, wawanakapampi, utapankirinakampix reyin nuwasipxani, reyin ejercitoparu, ejercitoparus nuwjapxani.
54 Ukat kuntix jumax kimsa jaqit siskta, khitinakarutix jumar uñtasit uñjkta, qhispipki ukanakatxa, akax sañ muniwa, jumakiw aka uraqin reyinakat kimsa reyinakampi qhispipxäta, jupanakax jumamp chikaw nuwasiñan sarapxani.
55 Jawirax qalltanjam mä laq'uruw tukuwayxi, jamach'ix nayram apsuski, ukax janiw yaqha sañ munkiti, jan ukasti Abram chachan wawapakiw qhipa urunakan reyir jiwayani.
56 Akax reyin samkapawa, aka samkaxa, samkax chiqawa, sirvirimax jumar qhanañchktam ukax chiqawa.
57 Jichhajj reyijja, cheqpachapuniw yatta, jichhajj pheska tunka payan maranakaw Abram chachan yurïwipan yatiñaninakamajj uk uñjapjjäna, ukat reyejj Abram chachajj aka oraqen jakañapatak jaytani ukhajja, Tatitujarus reyijarus jan waliruw puriyani, kuna urunakatï Abram chachajj jan jakkätam ukhasa, ni reinomasa ch'amañcht'atäniwa, kunattejj nayrajj naskäna ukhaw ukajj yatisïna. ¿Kunatsa reyixax jan jupar jiwaykaniti, qhipa urunakan jan wali luratanakapax jumat jark'aqatäñapataki?
58 Nimrod chachasti Anuqui chachan arup ist'äna, ukat mä qawqha uywatanakaparuw jamasat khitäna, Abramar katuntañataki, reyin nayraqatapar irpañataki.
59 Eliezer, Abram chachan uywatapax reyix churkatayna, uka pachax reyin nayraqatapankänwa, ukat kuntix Anukix reyir ewjjt'käna, kuntï reyejj Abram chachar jiwayañatak siskäna ukanak ist'äna.
60 Eliezerax Abram-arux sänwa: —Jank'ak sartam, almamar qhispiyam, jan reyin amparapamp jiwañamataki, kunattix ukham samkan jumat uñjäna, ukhamatwa Anukix uk qhanañchäna, ukhamarakiw Anukix reyirux jumat iwxt'arakïna.
61 Abram chachasti Eliezer chachan arup ist'äna, Abram chachasti jank'akiw Noé, Sem yuqapan utapar jan kuna jan walt'äwin uñjasiñapatak t'ijtäna. ukatsti reyin yanapirinakapajj Abram chachan utaparuw thaqer puripjjäna, ukampis janiw jikjjatapkänti, ucatsti oraqpachan thaqt'apjjäna, janiw jikjjataskänti, ukat taqe cheqaruw sarapjjäna, janiw jupamp jikisiñapäkänti.
62 Reyin yanapirinakapajj Abramar jan jikjjatapkäna ukhajja, reyin ukar kutt'jjapjjänwa, ukampis reyejj Abram contra colerasiñapajj amukt'änwa, jupar jan jikjjatasajja, reyejj Abram chachat uka jan walt'äwejj janiw amuyaskänti.
63 Abram chachasti mä phajjsiw Noé chachan utapan imantasïna, reyejj uka jan walinak armasjjañapkama, ukampis Abram chachajj reyir ajjsaraskakïnwa. Taré chachasti Abram yoqaparuw Noé chachan utapan jamasat uñjäna, Taré chachasti reyin nayraqatapan wali jach'änwa.
64 Ucat Abram chachajj awquipar säna: —¿Janit yatcta reyejj nayar jiwayañ amtatapa, jan wali ewjjt'irinakapan ewjjt'apampiw sutij oraqet tukjañ amtatapjja?

65 Jichhasti, ¿khitimpis aka uraqin utji? Sayt'asim, Canaán oraqer sarañäni, jupan amparapat qhespiyatäñasataki, ukhamat qhipa urunakan jupa tuqi jan jiwarañataki —sasa.
66 ¿Janit yatkta jan ukax ist'kta, janiw munasiñampix Nemrod chachax taqi aka jach'añchäwi churktamti, jan ukasti jupan askipatakikiw taqi aka askinak churtamxa?
67 Jumatix akat sipan juk'amp jach'a askinak lurätamxa, chiqpachapuniw akax akapachan inamayakïspa, kunatix qamirïñasa, qamir kankañasa janiw colerasiñampi, colerasiñampix askïkaspati.
68 Jichhasti nayar ist'apxam, sartasipxañäni, Canaán uraqiru, kawkhantix Nimrod markat jan walt'ayatäpki uka chiqaru. ukatsti aka oraqen lurktam Tatitur luqtam, jumatakix walikïskaniwa; ukatsti taqi inamayanak arknaqkta ukanak apanukum —sasa.
69 Noé chachampi Sem yuqapampisti, akham sasa: "Chiqpachapuniw kuntix Abram chachax sisktam ukax" sasa.
70 Ucat Taré chachajj Abram yokapan arup ist'äna, Tare chachajj taqe kuntï Abram chachajj siskäna uk luräna, Tatitutwa jutäna, ukhamat reyejj Abram chachar jan jiwayañapataki.

13 JAQTHAPI

1 Taré chachax Abram yuqapampi, Lot allchhipampi, Harán yuqapampi, Sarai phuchhapampi, Abram yuqapan warmipampi, utapankirinakampi, Ur Casdim markat Canaán uraqir sarañatakiw sarapxäna. Kunapachatix Harán uraqir puripkän ukkhaxa, ukan qhiparapxäna, uka uraqix wali sumaw pasto lurañataki, jupanakamp chik saririnakatakis wali jach'änwa.
2 Ucat Harán orakenquir jakenacajj uñjapjjäna Abram chachajj Diosampi, jaqenakampi suma uñnaqt'anïtapa, Diosapajj jupamp chikäskatapsa, Harán oraqenkir yaqhep jaqenakajj Abramamp chikaw jutapjjäna, jupajj Tatitun yatichäwinakapsa, thakinakapatsa yatichäna. ukatsti uka jaqinakax Abramamp chikaw utapan qhiparapxäna, jupar arknaqapxäna.
3 Abram chachax kimsa maraw uka markan qhiparäna, kimsa mara phuqhasxäna uka qhipatxa, Tatitux Abramar uñstäna, ukatsti sänwa: Naya Tatituw Ur Casdim markat irpsum, taqi uñisirinakaman amparapat qhispiyaraktam.
4 Jichhasti jumatix arujar ist'äta, kamachinakajsa, kamachinakajsa, kamachinakajsa phuqätaxa, uñisirinakamarux juman nayraqataman liwxatayañ munta, ukat alaxpachan warawaranakjamaw jathamar jilxattayä, ukat taqi amparanakaman luräwinakaparuw bendicionax apayanirakï, janirakiw kunas pist'kätamti.
5 Jichhax sartasim, warmimampi, taqi yänakamampi, Canaán oraqer sarasin ukan qhiparam, nayasti ukan mä Diosäskä, bendiciskäma. Ucat Abram chachajj sartasin warmipampi, taqe yänakapampi casarasjjäna, ucatsti Canaán orakeruw sarjjäna, cunjämtejj Tatitojj siscänjja. Abram chachasti phisqa tunka maranïxänwa, Harán markat sarxäna ukhaxa.
6 Abram chachasti Canaán uraqiruw purisax marka taypin jakasïna, uka markan jakir Canaán jaqinak taypinwa carpa sayt'ayasïna.
7 Tatitusti Canaán uraqir purisax Abram chacharuw uñstäna, ukatsti akham sänwa: —Aka uraqiw nayampi, jumat qhipat jutir wawanakamar wiñayatak chursma, wawanakamarux alaxpachan warawaranakar uñtataw tukuyä, kawkïr uraqinaktix uñjkta uka uraqinaksti wawanakamarux herenciapjam churä.
8 Abram chachajj kawkhantï Diosajj parlkäna uka cheqan mä altar lurayäna, ukanwa Abram chachajj Tatitun sutip art'asïna.
9 Uka tiemponjja, Abram chachajj kimsa mara Canaán oraqen jakaskäna ukhajja, uka maranwa Noé chachajj jiwjjäna, uka marajj Abram chachajj phesqa tunka llatunkan maranïkänwa. Noé chachax llätunk patak phisqa tunka maranakaw jakäna, ukatsti jiwxänwa.
10 Abram chachasti Canaán uraqinwa jakasïna, jupasa, warmipasa, jupamp chik saririnakasa, jupamp chik sarapkäna uka jaqinakampi. Ucampis Abram chachan Nahor jilapasa, Taré awquipasa, Harán chachan Lot sat yokapasa, taqe jupanacapas Harán marcan jakasipjjäna.
11 Abram chachajj Canaán oraqen phesqïr mara jakaskäna ukhajja, Sodoma, Gomorra markankirinaka, ukhamarak pampankir markanakajj Elam markan Quedorlaomer reyin munañap contra sayt'asipjjäna. Taqpach pampankir markanakan reyinakapax tunka payan maraw Quedorlaómero sat reyir yupaychapxäna, sapa maraw impuesto churapxäna, ukampis uka urunakax tunka kimsaqallquni maranwa jupa contra sayt'asipxäna.
12 Abramax Canaán uraqin tunka mara jakaskäna ukhaxa, Sinar markankir Nimrod reyimpi, Elam markankir Quedorlaomer reyimpix nuwasiñaw utjäna, ukat Nemrod chachasti Quedorlaomer chachampi nuwasir saräna, jupar katuntañataki.
13 Uka tiemponjja, Quedorlaómero chachajj Nimrod chachan ejercitopan p'eqt'irinakapat maynïrïnwa, torre jak'ankir taqe jaqenakajj ch'eqt'atäjjapjjänwa, qheparapki ukanakas oraqer ch'eqt'asipjjäna ukhajja, Elam oraqer sarasinjja, uka oraqeruw apnaqäna, ukatsti uywiriparuw kutkatasïna.
14 Uka urunakanjja, Nemrod reyejj pampankir markanakar kutkatasitap uñjasajj jach'a jach'a tukusaw Kedorlaomer chachampi nuwasiñatak saräna, ukat Nimrod chachajj taqe p'eqt'irinakaparusa, marka apnaqerinakaparusa tantacht'äna, niya paqallq patak waranqa jaqenaka, ukatsti Quedorlaomer sat chacharuw nuwasir sarjjäna, ukat Quedorlaomero chachajj phesqa waranqa jaqenakampiw jupamp jikisiñatak mistunïna Elam ukat Sinar ukanakan chika taypinkiwa.
15 Taqi uka reyinakax ukan nuwasipxäna, Nemrod chachampi markapampisti Quedorlaómer markankir jaqinak nayraqatan atipjataw uñjasipxäna, Nimrod chachan jaqinakapat niya suxta patak waranqa jaqinakaw jiwarapxäna, ukat Mardón reyin yuqapax jupanak taypiruw jaquqanïna.
16 Ukatsti Nimrod chachax p'inqachata, p'inqachataw uraqipar kutt'awayxäna, walja tiempow Quedorlaomer chacharux ist'asïna, ukat Quedorlaomerox uraqipar kutt'xäna, ukatsti ejercitopan jilïrinakap khithäna, Elasar markankir Arioc reyiru, Elasar markan Tidal reyiru, jupanakamp mä arust'äwi lurapxäna, taqiniw kamachinakapar ist'apxäna.
17 Abramax tunka phisqhan maraw Canaán uraqin jakaskäna, ukax paqallq tunka maraw Abram chachan jakaskäna, uka maraw Tatitux Abram chachar uñstäna,

jupasti sänwa: “Nayaw Tatitux Ur Casdim markat irpsuwaysma aka uraqi herenciat churañataki” sasa.
18 Jichhasti nayan nayraqatajan sarnaqam, jan pantjasirïñamawa, kamachinaksa phuqañamawa, jumarusa wawanakamarusa aka uraqi katuyäma, Mitzraim jawirat Éufrates jach'a jawirakama.
19 Jumasti sumankañampi, suma jakañampiw nayra awkinakamar jutäta, pusi maraninakax aka uraqiruw kutt'anipxani, wiñayatakiw uka uraqi katuqapxani; Abram chachasti mä altar lurayäna, jupar uñstki uka Tatitun sutip art'asïna, ukatsti Tatitur altarar sacrificionak apt'asïna.
20 Ukapachaw Abram chachajj Harán markar kutt'jjäna, awkiparu, taykaparu, awkipan utaparu uñjiri, Abram chachajj warmipampi, taqe yänakapampejj Harán markaruw kutt'jjäna, Abram chachasti phesqa maraw Harán markan jakasïna.
21 Harán markankirinakat waljanejja, niya paqallq tunka payan jaqenakaw Abram chachar arknaqapjjäna, Abram chachasti Tatitun yatichäwinakapsa, thakinakapatsa yatichäna, jupajj Tatitur uñt'añwa yatichäna.
22 Uka urunakansti Tatitux Abram chacharuw Harán markan uñstäna, jupasti sänwa: —Aka pä tunka mara nayraw jumamp parlta.
23 Uraqimat mistum, yurïwimat, awkiman utapat, kawkïr oraqtï jumar wawanakamar churañatak uñacht'ayawayksma uka uraqiru, uka uraqin bendicipxäma, mä jach'a markar tukuyapxäma, sutim jach'ar tukuyapxäma, juman aka uraqinkir familianakax bendicitäpxani.
24 Jichhasti sartasim, aka chiqat mistum, jumasa, warmimasa, taqi yänakamasa, sapa mayni utaman yuritanaka, taqi khitinakatix Harán markan lurapkta ukanaka, ukatsti aka chiqat irpapxam, ukatsti Canaán uraqir kutt'anipxam.
25 Ucat Abram chachajj sartasin Sarai warmiparu, taqe yänakaparu, taqe khitinakatï jupat nacipkäna ukanakarusa, Harán markan utjkäna uka almanakarus irpäna.
26 Abram chachasti Canaán uraqiruw kutt'awayxäna, Tatitun arunakaparjama. Harán jilapan Lot yuqapax jupamp chikaw saräna, Abram chachasti paqallq tunka phisqhani maranïxänwa, kunapachatix Harán markat Canaán uraqir kutt'xäna.
27 Tatitux Abram chachar siskän ukarjamaw Canaán uraqir purinïna, carpap sayt'ayasax Mamré pampan jakasïna, Lot jilapan yuqapasti jupamp chikäskänwa, taqi kunas jupankiwa.
28 Tatitusti wasitatwa Abramar uñstäna, akham sasa: “Wawanakamaruw aka uraqi churä; ucansti jupar uñstir Tatitutakiw mä altar lurayäna, uka altarsti jichhakamaw Mamre pampan utji.

14 JAQTHAPI

1 Uka urunakanxa, Sinar uraqinxa mä yatiñan jaqiw utjäna, jupax taqi yatiñan amuyt'irïnwa, suma uñnaqt'anirakïnwa, ukampis jupax pisin jakasirïnwa, pisin jakasirïnwa; sutipax Rikayon satawa ukat jupax ch’amaw jupapachpa jakañataki.
2 Ukatsti Egipto markar sarañ amtäna, Egipto markan Anom reyin Oswiris yuqapan ukar sarañataki, reyir yatiñap uñacht'ayañataki. inas jupan nayraqatapan khuyapayasiñ jikxatchispa, jupar jaktayañataki, ukat manq'añanak churañataki; ukat Rikayon jilatajj ukham luräna.
3 Ukat Rikayonajj Egipto markar purinkäna ukhajja, Egipto markankirinakaruw reyit jiskt’äna, ukat Egipto markankirinakajj Egipto markan reyin costumbrepwa yatiyapjjäna, kunattejj uka tiemponjja Egipto reyin costumbrepänwa, jupajj reyin palaciopat sarjjäna, ukat maran mä urukiw anqan uñjasïna, ukat uka qhepatjja reyejj palacioparuw kutt’jjäna ukan qheparañataki.
4 Reyejj mistunkäna uka urusti, uka oraqen juchañchäna, ukat sapa mayniw traje apt’atäsajj reyin nayraqatapar sarapjjäna, mayitanakap katoqañataki.
5 Ukat Rikayonajj Egipto markan costumbrep ist’asa, reyin nayraqatapar jan puriñjamätap ist’asajj wal llakisïna, wal llakisïna.
6 Ukat jayp’urux Rikayonax mistusaw mä t’unjat uta jikxatäna, nayrax Egipto markan t’ant’a lurañ utapunïnwa, ukat arum paqaraw ukan qhiparäna, manq’at awtjata, ukat ikiñax nayranakapat apaqatäxänwa.
7 Ukat Rikayon chachajj kunsa uka markan lurañapa, reyejj uñstañapkama, ukat kunjamsa ukan sum sarnaqaspa uk amuyt’asïna.
8 Alwat sartasinxa, ch'uxña achunaka, kunayman jathanak aljirinakamp jikisïna, uka jathanakampiw ukan jakirinakar manq'ayapxäna.
9 Ukat Rikayon chachajj markan mantenimiento jikjjatañatakejj ukham lurañwa munäna, ukampis janiw jaqenakan costumbrep uñt’känti, jupanak taypinjja mä juykhükaspas ukhamänwa.
10 Ukatsti ch'uxña achunak aljiriw saräna, jupar yanapt'añataki, ukat jaqinakax jupar jak'achasisinx sawkasipxäna, ch'uxña achunakapsa jupat apt'asipxäna, janiw kuns jaytapkänti.
11 Ukatsti wali llakitaw uka chiqat sartasinxa, kawkhantï nayrïr arumax qhiparkäna uka t’ant’a lurañ utaruw jacht’asis saräna, ukat payïr arumax ukanwa ikirïna.
12 Uka arumasti wasitatwa chuymapan amuyt’asïna, kunjamsa manq’at pist’añat qhespiyasispa.
13 Ukatsti alwat sartasinxa wali amuyumpiw sarnaqäna, ukat kimsa tunka ch’amani jaqinakaruw contratäna, jupanakax nuwasiñ yänakap amparapar apt’ataw sarapxäna, ukat egipcionakan sepulturap pataruw irpxaruwayäna, ukanwa ucharakïna.
14 Ukatsti jupanakarux sänwa: —Reyix akham siwa: ‘Ch'amañchasipxam, ch'amani jaqinakäpxam, jan khitirus akan imt'apxamti, pä patak qullqi churañkama, ukapachaw imt'atäspa. ukat uka jaqinakax Rikayon kamachirjam Egipto markankirinakarux uka mara tukuykamaw lurapxäna.
15 Ukat llätunk phajjsitjja, Rikayonajj jaqenakapampiw walja qollqe, qori apthapipjjäna, ukat Rikayonajj walja caballonaka, yaqha uywanak apthapïna, ukat juk’amp jaqenakaruw contratasïna, ukat caballonak churarakïna ukat jupanakajj jupamp chikaw qheparapjjäna.
16 Martejj purinkäna ukhajja, reyejj markar sarjjäna ukhajja, Egiptonkir taqe jaqenakaw tantachasipjjäna, Rikayon chachan jaqenakapampi kuna lurañanaktï lurapkäna uka toqet jupamp parlt’añataki.
17 Ukatsti reyix amtat urun mistuwayxäna, taqi egipcionakax jupar nayraqatar jutasin arnaqasipxäna: —
18 Reyejj wiñayatak jakpan. ¿Kunas aka markan uywatanakamar lurtaxa, jan jiwat jaqir imt'añapataki, walja qullqimpi qurimpi churañkama? ¿Ukhamajj aka

oraqpachan luratäpachati, nayrir reyinakan urunakatpach jïsa Adanan urunakatpach jichhürkama, jiwatanakar jan mä amtat chanimpi imt’atäñapataki?
19 Reyinakan costumbrepätap yatipxtwa, sapa maraw jakirinakat mä impuesto apsusipxi, ukampis jumax janiw ukham lurktati, jan ukasti jiwatanakat urut urutjamaw impuesto mayt'asiraktaxa.
20 Jichhasti, rey, janiw juk'amp aguantañ puedxapxäti, uka laykux markpachaw t'unjatäxi, ¿janit jumax uk yatkta?
21 Reyejj taqe kuntï jupanakar parlapkäna uk ist’asajja, wal colerasïna, uka toqetjja janiw kuns yatkänti.
22 Reyejj sarakïnwa: —¿Khitis, kawkirak aka ñanqha lurañanakjja, jan nayajj oraqen lurañ munki ukajja? Chiqpachansa jumaw yatiyapxita.
23 Ukat Rikayonampi jaqinakapamp taqi luratanakap yatiyapxäna, ukat reyin colerasiñapax sartasxänwa, ukat Rikayonampi jaqinakapampix nayraqatapar irpapxañapatakiw mayïna.
24 Ukat Rikayon chachax niya waranq wawanaka, yuqall wawanaka, phuchhanak irpxaruwayäna, ukat sedampi, bordatamp isthapt’ayasïna, ukat caballonakaruw uchasïna ukat jaqinakapamp chikaw reyin ukar khitäna, ukat mä jach’a qullqi, quri, wali suma qalanak apthapïna, ukat mä ch’aman suma caballo, reyitak mä regalo ukhama, ukampiw reyin nayraqatapar jutasin qunqurt’asirakïna uraqi jupan nayraqatapan; ukat reyimpi, uywatanakapampi, taqpach Egipto markankirinakampix Rikayonan luratapat muspharapxäna, ukat qamir yänakapsa, reyin churäwipsa uñjapxäna.
25 Ucajj reyirojj wal kusisiyäna, uca uñjasasti wal muspharäna; ukat kunapachatix Rikayonax nayraqatapan qunt’askäna ukhax reyix taqi luratanakapat jiskt’äna, ukat Rikayonax taqi arunakap wali yatiñampiw reyin nayraqatapan arsüna, uywatanakaparu ukhamarak taqpach Egipto markankirinak nayraqatan.
26 Ukat kunapachatix reyejj Rikayonan arunakap ist’äna ukat yatiñaparus ist’äna ukhajja, Rikayon chachajj wali khuyapayasiñampiw uñjäna, ukat reyin taqe servirinakapatsa, Egipto markankir taqe jaqenakan khuyapayasiñapampi, khuyapayasiñampiw jikisïna, yatiñanïtapata, suma arunakap layku, ukat uka pachatpachaw juparojj wal munasipjjarakïna.
27 Ukat reyejj Rikayonarojj sänwa: “Janiw juk’amp sutimajj Rikayon satäjjaniti, jan ukasti Faraón sutinïniwa, jiwatanakat mä impuesto mayt’asitamatjja. Faraón sasaw sutichäna.
28 Reyimpi apnaqat jaqinakampix Rikayonarux wali yatiñanïtapat wal munasipxäna, ukat Egipto markankir taqi jaqinakampiw reyin p’iqt’iripjam utt’ayañatak aruskipapxäna.
29 Egipto markan jakirinakasa, yatiñan jaqinakas ukham lurapxäna, Egipto markanx mä kamachiw uñt'ayasïna.
30 Ukat Rikayon Faraonarux Egipto markan Oswiris reyin p'iqinchataw utt'ayapxäna, ukat Rikayon Faraonax Egipto markaruw apnaqäna, sapa uruw markar chiqapar uñjäna, ukampis Oswiris reyix maran mä uruw uka markan jaqinakar taripäna, kunapachatix jupax uñstañapatak misturïna.
31 Ukat Rikayon Faraonax k'ari chuymampiw Egipto markan apnaqäwip katuntäna, Egipto markankir taqi jaqinakat mä impuesto mayt'äna.
32 Taqi Egipto markankirinakax Rikayon Faraonarux wal munapxäna, ukat mä kamachi apsupxäna, kawkïr reyitix Egipto markan jupanakar ukhamarak wawanakapar apnaqañapataki.
33 Ukapachat Egipto markan apnaqapkäna uka reyinakajj jichhürkamaw Faraón satäpjjäna.

15 JAQTHAPI

1 Uca maranjja, Canaán orakejj wali mach'aw utjäna, uka oraqen jakirinakasti janiw mach'a utjatap layku qheparapkaspänti.
2 Abram chachampi taqi yänakapampix mach'a pachan Egipto markaruw sarapxäna, Mitzraim jawir jak'ankasinsti mä juk'a pachaw ukan qhiparapxäna, thakin qarjatapat samarañataki.
3 Abramampi Saraimpix Mitzraim jawir thiyan sarasipkäna, Abram chachasti Sarai warmiparux wali suma uñnaqt'an uñjäna.
4 Abram chachajj Sarai warmiparuw säna: “Niyakejjay Diosajj ukham suma uñnaqt’an lurtamjja, nayajj egipcionakaruw ajjsaraskta, ukhamat jan jiwayapjjañapataki, jan apanukupjjañapataki, Diosar ajjsarañajj janiw aka cheqanakan utjkiti” sasa.
5 Chiqpachansa jumax akham luräta: “Taqi khitinakatix mayipkätam ukanakarux kullakajätwa sapxam, nayatakix walikïskiwa, ukhamat jakañasataki, jan jiwañasataki” sasa.
6 Abram chachasti Egipto markar mach'a pachan jutapkäna ukanakarojj ukhamarakiw säna. Lot sobrinoparus sarakïnwa: “Egipcionakax Sarai warmit jiskt'apxätamxa, Abram chachan kullakapaw sapxätam” sasa.
7 Ukjamarus Abram chachajj janiw jupanakar confiykänti, jan ukasti Sarairuw irpäna, mä cajaruw ucharakïna, ukatsti vasonakap taypin imantarakïna, kunattejj Abram chachajj egipcionakan jan wali luratanakapatjja, Sarai warmit wal llakisïna.
8 Abram chachasa, jupan taqe yänakapasa, Mitzraim jawirat sartasin Egipto markar puripjjäna. Jupanakasti niyaw markan punkunakapar mantapxäna, guardiananakax jupanak jak'aruw sayt'asipxäna, sapxarakïnwa: “Kunatix utjktam ukanakat diezmo reyir churapxam, ukatsti markar mantapxarakismawa” sasa. Abramampi, jupamp chikäpkäna ukanakas ukham lurapxäna.
9 Abram chachasti jupamp chik sarir jaqinakampiw Egipto markar puripxäna, purinipkäna ukhaxa, Sarai imantat caja apanipxäna, egipcionakax uka caja uñjapxäna.
10 Reyin yanapirinakapajj Abramar jak’achasisin akham sasaw sapjjäna: “¿Kunas jumajj akan aka cajan utjtamjja, janiw nanakajj uñjapkti?” Jichhasti uka caja jist'arasma, taqi kunatix ukan utjki ukanakat diezmo reyir churam —sasa.
11 Ucat Abram chachajj säna: —Janiw nayajj aka cofre jist’arkäti, jan ukasti taqe kuntï mayt’apkäta ukanak churarakïwa —sasa. Faraonan jilïrinakapasti Abramar sapxänwa: —Ukax mä suma qalat lurat cajawa, tunka mayap churapxita —sasa.
12 Abram chachasti sarakïnwa: —Taqi kuntï munkta uk churarakïwa, ukampis janiw uka caja jist'arañamäkiti —sasa.
13 Reyin jilïrinakapasti Abram chacharuw ch'allt'asipxäna, ukatsti mä suma uñnaqt'an warmiruw uñjapxäna.

14 Reyin jilïrinakapax Sarai warmir uñjasax wal muspharapxäna, Faraonan taqi p'iqinchirinakapasa, uywatanakapas Sarai warmir uñjiriw tantachasipxäna, jupax wali suma uñnaqt'anïnwa. Reyin jilïrinakapasti t'ijt'asaw Faraonarux taqi kuntix uñjapkän uk yatiyapxäna, ukatsti Sarairuw reyir jach'añchapxäna. Faraonasti jupar irpanipxañapatakiw mayïna, uka warmisti reyin nayraqatapar purintäna.
15 Faraonax Sarai warmir uñjasax walpun kusisiyäna, uka warmin suma uñnaqt'anïtapat chuym ch'allxtayäna, ukat reyix jupat wal kusisïna, khitinakatï jupat yatiyapkäna ukanakarux regalonak churarakïna.
16 Ukatsti uka warmejj Faraonan utapar apapjjäna, Abram chachajj warmip laykojj wal llakisïna, Faraonan amparapat qhespiyañapatakiw Tatitur mayisïna.
17 Sarai kullakasti uka urux mayisïnwa: —Diosa Tatit Abram Tatituxarux sapxtawa, uraqipat, awkipan utapat Canaán uraqir sarxam, ukat kamachinak phuqañapatakix jupamp sum phuqañ arsüta. jichhax uñjapxam kuntix jumanakax kamachipkta uk lurapxta, ukat uraqinakajaru, familianakajarus jaytxapxayätwa, ukat yaqha orakeru, mä markaruw sarapxta, jupanakarux janiw nayrjax uñt'apkayätti.
18 Mach'a pachat jithiqtañatakiw aka oraqer puripxta, aka jan wali jan walt'äwix nayaruw puri; jichhasti, Tatit Diosay, qhispiyapxita, aka t'aqhisirin amparapat qhispiyapxita, khuyapayasiñam laykusti nayamp chika aski lurapxam.
19 Tatitux Sarai warmin arup ist'äna, Tatitux mä angelaruw khithäna, Sarai warmir Faraonan ch'amapat qhispiyañapataki.
20 Ukatsti reyejj Sarai nayraqatan qont'asisinjja, Tatitun mä angelapaw jupanak patjjan sayt'atäskir uñjäna, jupasti Sarairuw uñstäna, akham sasa: "Jan ajjsaramti, Tatitojj mayisitamar ist'iwa" sasa.
21 Ukatsti reyejj Sarai warmir jak'achasisin akham sänwa: "¿Kunarak jumatakejj aka jaqejj jumatakejja?" Jupasti sarakïnwa: —Jupajj jilajjawa —sasa.
22 Reyejj sarakïnwa: —Jichhajj jach'a jach'a tukuñasa, jach'a jach'a tukuñasa, kuna askinaktï nayar siskäta ukanak lurañasa. Ucapachasti reyejj walja qollqe, qori, suma qalanakwa Abram chachar apayäna, uywanacampi, uywatanakampi, sirvientampi. reyejj Abramar irpapjjañapatakiw mayïna, reyin utapan patiopan qont'atäskäna, uka arumasti reyejj Abram chacharojj wal jach'ar aptäna.
23 Ukatsti reyejj Sarai warmimpi parlañatakiw jak'achasisin amparap luqtäna, uka angelajj wal jawq'jäna.
24 Reyejj Sarai markar jak'achasisinjja, angelajj arum paqaraw jupar jawq'jäna, ukat reyejj wal ajjsaräna.
25 Uka arumajja, angelajj Sarai warmitjja, reyin taqe yanapirinakaparusa, utapankirinakarusa walpun jiwayäna, uka arumasti faraonan utapankir jaqenakajj wal jachäna.
26 Faraonasti kuna jan walinakatï jupar paskäna uk uñjasajja, akham sänwa: —Cheqpachansa aka warmi laykuw ukham pasawayitu, jupajj jupat jayarst'asajj kusiskañ arunak parläna" sasa.
27 Reyejj Sarai warmirojj sänwa: —Awt'asim, kawkïr jaqempitï akar jutkta uka jaqetjja. Sarai kullakasti sarakïnwa: —Aka jaqisti chachaxawa, nayasti sapxsma jilaxawa, nayasti axsarayätwa, jan wali luräwinakampi jiwayañataki —sasa.
28 Reyejj Sarai markat jitheqtjjänwa, Tatitun angelapan jan walt'äwinakapajj janiw juparus utapatsa jan utj-jjänti. Faraonasti Sarai warmin jiwatap yatïna, ukat reyejj uk uñjasajj wal muspharäna.
29 Alwatsti reyejj Abramar jawsasin akham sänwa: —¿Kunsa nayarojj uk lurista? ¿Kunatsa jumax sista: "Kullakaxawa, ukatwa nayarux warmijatak irpta" sasa.
30 Jichhajj warmimajj akankiwa, jupar irpjjam, oraqetsa sarjjam, jan taqenis jupat jiwañasataki" sasa. Ukatsti Faraonax juk'amp uywanak apthapïna, uywatanakampi, uywatanakampi, qullqimpi, qurimpi, Abramar churañataki, ukatsti Sarai warmiparuw kutt'ayäna.
31 Ukatsti reyejj mä imill wawaruw katuyäna, jupasti concubinanakapat wawachasïna, ukatsti Sarai warmiruw mä sirvientat churäna.
32 Reyejj phuchaparuw säna: "Jumatakiw phuchajjajj aka chachan utapan sirvientat serviñajj juk'amp askejja, utajan munañanïñat sipansa, kuna jan walinakatï aka warmit paskistu uk uñjasa" sasa.
33 Ucat Abram chachajj sartasjjäna, jupasa taqe jupanacamp chikaw Egipto markat sarjjapjjäna. Faraonasti yaqhep chachanacaparuw jupamp chik sarapjjañapatak mayïna.
34 Ucat Abram chachajj Canaán orakeruw kutt'jjäna, kawkhantï altar luraskäna uka cheqaruw kutt'jjäna, kawkhantï qalltan carpap sayt'aykäna uka cheqaru.
35 Harán chachan Lot yokapajja, Abram chachan jilapajj walja uywanakanïnwa, ovejanaka, vacanaka, carpanakanïnwa, Tatitojj Abram laykusti jupanakarojj walpun chuym churäna.
36 Abram chachajj oraqen jakaskäna ukhajja, Lot chachan uywa awatirinakapajj Abram chachan awatirinakapampi ch'ajjwasipjjänwa, jupanakan yänakapajj wali jach'änwa, janiw uka oraqen mayamp qheparañ puedkänti, janirakiw uka oraqejj uywanakapat apt'añjamäkänti.
37 Abram chachan uywa awatirinakapajj ovejanakapar manq'ayañatak sarapkäna ukhajja, janiw uka markankir jaqenakan yapunakapar sarañ munapkänti, jan ukasti Lot chachan uywa awatirinakapan uywanakapajj janiw ukhamäpkänti, kunattejj uka markankir jaqenakan yapunakaparuw manq'apjjañapatak jaytatäpjjäna.
38 Uraqin jakirinakax sapa uruw uk uñjapxäna, ukat Lot chachan uywa awatirinakap laykuw Abram chachampi ch'axwapxäna.
39 Ucat Abram chachajj Lot chacharojj sänwa: —¿Kunsa nayarojj nayarojj lurista, uca orakenquir jakenacajj nayar uñisiñataquejja, uywa awatirimarojj yaqha jakenacan yapunakapan uywanakamar uywañapatak mayistasti? ¿Janit yatkta Canaán markankirinak taypin aka oraqen yaqha markankir jaqëtajja, ¿kunatsa nayarojj ukham lurista?
40 Ucat Abram chachajj sapa uruw Lot chachampi ch'ajjwasïna, ucampis Lot chachajj janiw Abram chachar ist'añ munkänti, jupajj ukham luraskakïnwa, ukat uka oraqen jakirinakajj Abram chachar yatiyiriw jutapjjäna.
41 Ucat Abram chachajj Lot chacharojj sänwa: —¿Kunapachkamas nayarojj aka oraken jakerinacampi lankt'ayasisma? Jichhasti achikt'apxsmawa, jan juk'amp ch'axwañax nanak taypin utjpan, nanakax wila masinakäpxtwa.
42 Ucampis achikt'assmawa, nayat jithiqtapxam, saram, kawkharutix uywanakamampi, taqi yänakamampi

jakasipkäta uk ajllisim, ukampis nayat jayarst'asim, jumampi utamampi.
43 Jan ajjsaramti nayat sarjjañajja, maynitejj jan walinak luraspa ukhajja, yatiyita, nayajj jupat juchañchäwimat kutt'ayä, nayat jitheqtjjam" sasa.
44 Abram chachajj Lot chachar taqe uka arunak parljjäna ukhajja, Lot chachajj sartasin Jordán jawira toqeruw uñtäna.
45 Ukjjarusti aka cheqan suma umañap uñjäna, jaqenakatakejj wali suma uñnaqt'anïtapa, ukhamarak uywanakatakejj pasto churirïtapwa uñjäna.
46 Ukat Lot chachax Abram markat uka chiqar sarxäna, ukanwa carpap sayt'ayasïna, Sodoma markan jakarakïna, jupanakkamaw jaljtapxäna.
47 Abram chachasti Mamré pampan jakasïna, Hebrón sat cheqanjja, ukanwa carpa sayt'ayasïna, Abram chachasti walja maranakaw uka cheqan qheparäna.

16 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Elam markankir Quedorlaomer reyix jak'ankir reyinakar khitäna, Sinar markan Nimrod reyiparu, ukapachax jupan apnaqatänwa, Tidal reyiru, Goyim markan reyiparu, Elasar markankir Arioc reyiru, jupanakampiw mä arust'äwi lurapxäna: "Nayar makhatapxam, nayar yanapt'apxita, ukhamat Sodoma markankir taqi markanakarusa, ukan jakirinakarus nuwjapxañajataki" sasa aka tunka kimsaqallqu maranakax naya contraw kutkatasipxäna.
2 Uka pusi reyinakax taqpach campamentonakapampi, niya llätunk patak waranqa jaqinakampiw sarapxäna, jupanakasti kunjämtix sarapkän ukhamarjamaw sarapxäna, thakipan jikxatapkäna uka jaqiruw nuwjapxäna.
3 Ukatsti Sodoma, Gomorra markan phesqa reyinakapa, Admá markankir Sinab reyi, Zeboim markan Semeber reyi, Sodoma markankir Bersa reyi, Gomorra markankir Bersa reyi, Zoar markankir Bela reyi, jupanakamp jikisiñatakiw mistupxäna, ukat taqiniw Sidim vallen tantachasipxäna.
4 Uka llätunk reyinakax Sidim vallen nuwasipxäna. Sodoma, Gomorra reyinakax Elam reyinakan nayraqatapan atipjataw uñjasipxäna.
5 Sidim vallejj cal p'iyanakampi phoqantatänwa, Elam reyinakajj Sodoma markankir reyinakaruw arknaqapjjäna, Sodoma markankir reyinakajj campamentonakapampejj t'ijtjjapjjänwa, ukat qhespipkäna ukanakajj jan kuna jan walt'äwin uñjasisaw qollur sarjjapjjäna, Elam markankir phesqa reyinakajj jupanak arknaqasaw Sodoma markan utjkäna uka punkunakar arknaqapjjäna.
6 Ukatsti Sodoma, Gomorra markanakaruw lunthatapxäna, Abram jilapan Lot yuqaparusa, yänakapsa katuntapxäna, Sodoma markan taqpach yänakap katuntapxäna, ukat sarxapxäna. Unic sat Abram chachan yanapiripax uk uñjasax taqi kuntix reyinakax Sodoma markanakar lurapkän uk yatiyäna, Lot chachasti jupanakamp katuntataw uñjasipxäna.
7 Uk ist'asinsti, niya kimsa patak tunka llatunkani jaqinakamp chikaw sartasïna, uka arumax uka reyinakar arknaqasaw nuwjäna, taqiniw Abram chachampiru, jaqinakapampi nayraqatar liwxatapxäna, janiw khitis qhiparkänti, jan ukasti pusi reyinakaw qhiparapxäna, jupanakax jaltxapxänwa, sapa mayniw thakiparjam sarapxäna.
8 Abram chachasti Sodoma markan taqpach yänakapwa kutt'ayjjäna, Lot chachampiru, warminakapampi, jisk'a wawanakapampi, taqe yänakapsa kutt'ayarakïnwa, Lot chachajj janiw kunas pist'känti.
9 Uka reyinakar nuwjasajj kutt'anjjäna ukhajja, chachanakapampejj Sidim vallen pasapjjänwa, kawkhantï reyinakajj mayacht'at nuwasipkäna.
10 Sodoma markankir Bera reyimpi, jupamp chik sarir mayni jaqinakampisti, kawkïr ch'uqi ch'uqi ch'uqi ch'uqi ch'uqitxa Abramampiru, jaqinakapampi jikisiñatakiw mistuwayapxäna.
11 Jerusalén markankir Adonisedec reyisti, Sem satänwa, jupasti t'ant'ampi vinompiw Abramampiru, markapampi jikisiñatak mistüna.
12 Adonisedec chachasti Abram chacharuw bendicïna, uñisirinakapan yänakapat apanipkäna ukanakatjja, tunka mayat maya churarakïna, kunattejj Adonisedec chachajj Dios nayraqatan sacerdotänwa.
13 Sodoma, Gomorra markankir taqpach reyinakasa, uywatanakapampi, Abram chachar jak'achasisin achikt'asipxäna, khitinakarutix jupar katuntkäna uka uywatanakapar kutt'ayañapataki, taqi yänakap jupar katuntañapataki.
14 Ucat Abram chachajj Sodoma markankir reyinakaparojj sänwa: "Abramajj alajjpachasa aka oraqsa luriri, almajjarojj taqe t'aqesiñanakatsa qhespiyawayitu, jichhürojj uñisirinakajat qhespiyawayitu, amparajaru katuyarakitu, nayajj janiw jumanakan yänakapsa apt'käti, qharürojj jan jach'añchasiñamataki, akham sasa: 'Abramajj qhespiyatäki uka yänakasat qamiriptawayi' sasa.
15 Nayajj Tatitu Diosajjajj akham situwa: "Janiw kunas pist'ätamti, nayajj taqe luräwinakamanjja bendiciskäma" sasa.
16 Jichhasti uñjapxam, akax taqi kunas jumanakankiwa, aptasin sarapxam; kunjamtï Tatitux jakki ukhamarjamax janiw mä jakkir almatxa mä zapato jan ukax hilo ukar apaqkäti, jan ukasti khitinakatix nayamp chika nuwasiñar sarapki ukanakan manq'añanakap apt'käti, ukhamarakiw nayamp chik sarapki uka jaqinakan manq'añanakapa, Anar, Ascol, Mamre, jupanakamp jaqinakapampi, ukhamarak khitinakatix equipaje uñch'ukiñatak qhiparapki ukanakas, jupanakax yänak apthapipxani.
17 Sodoma markankir reyinakajj Abram chacharojj taqe kuntï jupajj siskäna ukarjamaw churapjjäna, jupanakajj kuntï jupajj munkäna uk apt'asiñapatakiw wayt'apjjäna, ukampis janiw munkänti.
18 Ukatsti Sodoma markankir reyinakarusa, mayni jaqinakaparus khithäna, Lot sat jaqit yatiyasa, kawkhantï jakapkäna uka chiqanakaruw sarapxäna.
19 Ukat Lot jilapan yoqapasti yänakap apt'ataw khithäna, jupanakamp chikaw Lot chachax utapar kutt'xäna, Sodoma markaruw kutt'xäna, Abram chachampi markapampisti Mamré pamparuw kutt'apxäna, Hebrón markankiwa.
20 Ukapachaw Tatitux Abram chachar Hebrón markan wasitat uñstäna, ukatsti akham sänwa: —Jan axsaramti, premiomax nayatakix wali jach'awa, janiw jaytanukkämati, jumar waljaptañkama, bendicionanak churañkama, alaxpachan warawaranakar uñtat wawanakamar tukuyañkama.
21 Nayaw wawanakamarux taqi aka uraqinak churarakï, kawkïr uraqinakatix nayranakamampi uñjkta, jupanakaruw

wiñayatak herenciapjam churä, ch'amanïpxam, jan axsarapxamti, nayan nayraqatajan sarnaqapxam, jan pantjasirïpxam.
22 Abram chachan paqallq tunka llatunkani maran jakaskäna ukhajja, Péleg chachan Reú yokapajj jiwjjänwa, Reú chachajj pä pataka kimsa tunka llätunkani maranakaw jiwjjäna.
23 Uca urunakanxa, Harán chachan Sarai phuchapaxa, Abram chachan warmipawa. janiw Abram chachatakix mä yuqall wawas ni imill wawas yurkänti.
24 Jan wawanïtap uñjasajja, Faraonajj churkäna uka Agar esclavaparuw irpäna, ukatsti Abram chachaparuw warmipatak katuyäna.
25 Agar kullakajj Sarai chachan taqe sarnaqäwinakapwa yateqäna, kunjamtï Sarai chachajj yatichkäna ukhama, janiw kunatsa jupajj suma sarnaqañan pist'känti.
26 Ucat Saraijj Abram chacharojj sänwa: —Acajj Agar sirvientajjajj saraquiwa, jupar nayarojj qonqort'asisin wawanïñataqui, nayajj jupa toqe wawanïñajataki —sasa.
27 Abramax tunka mara Canaán uraqin jakaskäna uka qhipatsti, Abramax llätunk tunka phisqhan maraw jakasïna, Sarai kullakax Agarar katuyäna.
28 Ucat Abram chachajj Sarai warmipan arup ist'äna, ucatsti Agar sat sirvientaparuw irpäna, Abram chachasti jupar jak'achasisinjja usurïjjänwa.
29 Agar chachajj usurïtap uñjasajj wal kusisïna, munatapajj jisk'achatäjjänwa, chuymapansti akham sänwa: "Diosan nayraqatapan juk'amp sumätwa, Sarai warmijat sipansa, kuna urunakatï señorajajj uywirijampi chikäski ukkhajja, janiw usurïkänti, jan ukasti Tatitojj mä juk'a tiempotwa jupar usurïta" sasa.
30 Kunapachatix Saraix Agarar Abram taypit usurïtap uñjasax Sarai kullakax sirvientapat envidiasïna, ukat Sarai kullakax chuymapan akham sänwa: —Chiqpachansa akax janiw yaqhakïkiti, jan ukasti nayat sipan juk'amp askïñapawa —sasa.
31 Sarai kullakasti Abram chacharux sänwa: —Jumaruw juchax jutpan, kunapachatix Tatitun nayraqatapan wawanakap layku mayiskäyät ukkhaxa, ¿kunatsa jan naya layku mayiskta, Tatitun jumat jatha churitapata?
32 Nayajj juman nayraqataman Agarar parlkta ukhajja, jupajj nayan arunakaj jisk'acharaki, usurïtap layku, jumasti janiw kuns siskätati. Tatitux nayamp jumamp chika tarippan kuntix jumax nayar lurkista uka layku.
33 Ucat Abram chachajj Sarai warmirojj sänwa: —Uñtam sirvientamajj amparaman katjatäsquiwa, jupar luram, cunjämtejj jumanacan suma uñnaqapäqui uca. Sarai warmisti t'aqhisiyäna, Agar kullakasti wasararuw jaltxatayna.
34 Tatitun mä angelapaw kawkhantï jaltkäna uka cheqan mä phuch'u jak'an jikjjatäna, jupasti sänwa: "Jan ajjsaramti, nayajj walja wawanakam jiltayäma, mä yoqall wawa wawachasïta, ukatsti Ismael sutimpiw sutichäta" sasa. jichhax Sarai warmimaruw kutt'xäta, ukatsti jupan amparapar katuyasipxam —sasa.
35 Uka phuch'ux Beer-lahai-roi sasaw sutichapxäna, uka phuch'ux Cades ukat Bered wasaran chika taypinkiwa.
36 Ukapachasti Agar chachajj uywiripan utaparuw kutt'jjäna, qhepatsti Agar chachajj Abram chacharuw mä yoqall wawa wawachasïna, Abram chachasti Ismael sutimpiw sutichäna. Abram chachasti llätunk tunka suxtan maranirakïnwa.

17 JAQTHAPI

1 Uka urunakansti, Abram chachan llätunk tunk mayan marapanjja, Kitim chachan wawanakapajj Tubal chachan wawanakapampiw nuwasipjjäna, kunattejj Tatitojj jaqenakan yoqanakapar aka oraqer ch'eqt'jjäna ukhajja, Kitim chachan wawanakapajj Canopia pamparuw sarjjapjjäna, ukanwa markanakap sayt'asipjjäna, Tibreo jawir jak'anwa jakasipjjäna.
2 Tubal chachan wawanakapax Toscaná markan jakasipkäna, qurpachasiñanakapax Tibreu jawirkamaw puripxäna, Tubal chachan wawanakapax Toscana markan mä marka utt'ayapxäna, ukatsti Sabina sutimpiw sutichapxäna, Tubal awkipan Sabina yuqapan sutipampi, jichhürkamaw ukan jakasipxi.
3 Ukapachaw Kitim markankirinakax Tubal chachan wawanakapampix nuwasipxäna, Tubal markankirinakax Kitim chachan wawanakap nayraqatan nuwasipxänwa, Kitim markankirinakax kimsa patak paqallq tunka jaqinakaruw Tubal chachan wawanakapat jiwarayapxäna.
4 Ukapachaw Tubal chachan wawanakapax Quitim chachan wawanakaparux juramento lurapxäna: "Janiw nanakamp chika jaqichasxätati, janirakiw khitis phuchhap Kitim chachan wawanakapat khitirus churkaniti" sasa.
5 Uka urunakanjja, Tubal chachan taqe phuchhanakapajj suma uñnaqt'anïpjjänwa, janiw kuna warminakas aka oraqen jikjjataskänti.
6 Khitinakatix warminakan suma uñnaqt'anïñ munapkän ukanakax Tubal chachan phuchhanakapan ukar sarasin warminak katuqapxäna, jaqin yuqanakapa, reyinaka, jilïrinaka, warminakan suma uñnaqt'anïñapat wal kusisipxäna, uka urunakax Tubal chachan phuchhanakapat jaqichasipxarakïna.
7 Tubal chachan wawanakapajj Kitim chachan wawanakapar jan warmipäñapatak juramento lurapkäna uka qhepatjja, Kitim chachan wawanakapatjja niya pä tunka chachanakaw Tubal chachan yaqhep phuchhanakapar casarasir sarjjapjjäna, ukampis janiw khitirus jikjjatapkänti.
8 Tubal chachan wawanakapajj janiw jupanakamp casarasiñatak juramentop phoqapkänti, juramentonakapsa janiw p'akintañ munapkänti.
9 Yapu apthapiñ urunakax Tubal markankirinakax yapu apthapiñatak yapunakapar sarapxäna, Kitim markankir waynanakax tantachasisin Sabina markar sarapxäna, ukat sapa mayniw Tubal chachan phuchhanakapat mä tawaqur irpapxäna, ukatsti markanakaparuw puripxäna.
10 Tubal markankirinakax uk ist'asaw jupanakamp nuwasir sarapxäna, ukampis janiw jupanakar atipjañjamäkänti, qullux jupanakat sipan wali jach'änwa, jan atipt'añjamätap uñjasax uraqiparuw kutt'xapxäna.
11 Maran muyuntañapäkän ukkhasti, Tubal markankirinakax niya tunka waranqa jaqinakaruw contratapxäna, uka markanakatsti niya tunka waranqa jaqinakaruw contratapxäna, ukat Quitim markankirinakampiw nuwasiñatak sarapxäna.
12 Tubal chachan wawanakapax Quitim wawanakamp nuwasir sarapxäna, uraqinakap t'unjañataki,

t'aqhisiyañataki, ukat uka nuwasïwinx Tubal wawanakax Quitim wawanakar atipjapxäna, ukat Quitim wawanakax wali llakit uñjasipxäna, ukat Tubal phuchhanakapan wawanakap katuqapkäna ukanakxa, lurat pirqa patxaruw apxarupxäna, ukhamat wawanakan nayraqatapankapxañapataki Tubal.
13 Quitim markankirinakax jupanakar sapxarakïnwa: —¿Jumanakax pachpa yuqanakamampi, phuchhanakamampi nuwasir jutapxtati, ¿janit uka pachat jichhakamax janchiman ch'akhanakamjam uñjatäpxta?
14 Uk ist'asinsti Tubal markankirinakax janiw Quitim markankirinakampix nuwasiñ munapkänti, ukatsti sarxapxänwa.
15 Ukatsti markanakapar kutt'xapxäna, uka pachax Kitim markankirinakax tantachasisinx pä markaw quta thiyan utt'ayapxäna, maynirusti Purtu, maynirus Ariz sasaw sutichapxäna.
16 Taré chachan Abram yokapasti llätunk tunka llätunkani maranirakïnwa.
17 Ukapachaw Tatitux jupar uñstäna, jupasti sarakïnwa: "Nayampix jumamp chika arust'äwix lurarakïwa, wawamarux walpun jilxattayä, aka arust'äwix nayamp jumamp chikaw arust'awaytxa, sapa yuqall wawanakax circuncidatäpxañapataki, jumampi ukat qhipa wawanakamampi" sasa.
18 Llatunk urunix circuncidatäxaniwa, uka arust'äwix jumanakan jañchipan wiñay arust'äwipäniwa.
19 Jichhasti janiw Abram satäxaniti, jan ukasti Abrahan sutinïxaniwa, warmimasti janiw Sarai satäxaniti, jan ukasti Sara satäxaniwa.
20 Nayasti panpachaniruw bendicipxäma, jumanakat qhiparux walja wawanakamaruw jiltayapxäma, ukhamat mä jach'a markar tukupxañamataki, reyinakax jumanakat mistunipxarakiniwa.

18 JAQTHAPI

1 Ukatsti Abrahamax sartasin taqi kuntix Diosax siskatayna uk luräna, utapankirinakaru, qullqipamp alasirinakarus irpxaruwayäna, ukatsti Tatitux siskän ukhamarjamaw circuncisión luräna.
2 Janiw khitis jupar jan circuncidatäkänti, Abrahamampi Ismael yuqapampix nayra ñik'utan jañchipan circuncidatäpxänwa. Ismaelax tunka kimsaqallqun maraniwa, kunapachatix prepucio janchipan circuncidapkäna ukhaxa.
3 Kimsïr urutsti Abrahamax carpapat mistusaw punkun qunt'asïna, inti jalsun kusist'añataki, janchipan t'aqhisiñapkama.
4 Tatitux Mamre pampan jupar uñstäna, ukat kimsa luqtiri angelanakaparuw khithäna, jupar visitt'ir sarapxañapataki, jupasti carpa punkun qunt'atäskänwa, ukatsti uñjäna, ukat kimsa jaqiw jaya chiqat jutasipkäna, ukat jupax sartasisin t'ijtäna jupanakamp jikisiñataki, ukat jupanakarux qunqurt'asisaw utapar irpxaruwayäna.
5 Jupanakarojj sänwa: —Jichhatejj nayajj jumanakan suma uñjatäjjstajja, mä t'ant'a manq'apjjam. ukatsti jupanakarux ch'allxtayäna, ukat jupanakax mantanipxäna ukat jupax uma churäna ukat jupanakax kayunakap jariqapxäna, ukat carpa punkun mä quqa manqhar uchapxäna.
6 Abrahanajj t'ijusaw mä vaca qallu apthapïna, uka vaca qallu, wali suma uñnaqt'ani, ukatsti jank'akiw uka vaca qallur jiwayäna, ukatsti Eliezer esclavoparuw churäna.
7 Ukxarusti Abrahamax Sararuw carpar purintäna, jupasti sarakïnwa: —Jank'akiw kimsa tupu suma manq'a wakicht'asim, masarama, t'ant'anak lurt'am, uka manq'añ manq'añ manq'añ manq'a imt'añataki.
8 Abrahamax jank'akiw mantequillampi, lechempi, waka aychampi, oveja aychampi apanïna, ukatsti vaca qallun aychapax janïr phuqt'atäkipan manq'añapatakiw churäna.
9 Manq'añ tukuyatatsti mayniw juparux säna: —Nayax jakañ pachaparjamaw juman ukar kutt'ä, Sara warmimax mä yuqall wawanïniwa —sasa.
10 Uka qhepatjja, uka jaqenakajj kawkirutï khitatäpkäna uka cheqanakaruw sarjjapjjäna.
11 Uka urunakanjja, Sodoma, Gomorra markankirinaka, phesqa phesqa markanakasa, Tatitu contrajj wali ñanqha lurirïpjjänwa, juchahararanak lurapjjarakïna, uñisiñanakapampiw Tatitur colerasipjjäna, Tatitu nayraqatan ajjtaskañawa, jisk'achasiñampiw chuymankipstatapjjäna, uka urunakanjja, jan wali luratanakapasa, jan wali luratanakapasa Tatitu nayraqatan wali jach'änwa.
12 Uraqipanx mä jach'a vallew utjäna, niya chika uru kayuk sarañataki, uka vallenxa uma phuch'unakaw utjäna, walja qulla quranakaw uma muytasin utjäna.
13 Sodoma, Gomorra markankirinakax sapa maraw pusi kutiw warminakapampi, wawanakapampi, taqi yänakapampix uka chiqar sarapxirïna.
14 Kusisiñ pachanx taqiniw sartasipxirïna, jaqi masipan warminakaparu, yaqhipanakax jaqi masinakapan virgen phuchhanakaparus katjasipxirïna, ukat jupanakamp kusisipxirïna, sapa mayniw warmiparu, phuchapar jaqi masipan amparapan uñjasax janiw mä arus arsupkänti.
15 Ukatsti alwat arumkamaw ukham lurapxäna, ukat sapa mayniw utapar kutt'xapxäna, sapa warmisti carpaparuw kutt'apxäna. ukhamatwa maran pusi kuti lurapjjerïna.
16 Ukat kunapachatï mä jan uñt'at jaqejj markanakapar jutasin alaski uka yänak apanipkäna ukhajja, uka markankirinakajj chachanaka, warminaka, wawanaka, wayn tawaqonaka, jilïrinaka, tantacht'asipjjerïna, ukatsti uka chachan ukar sarasaw yänakap apt'asipjjerïna, sapa mayniruw mä juk'a churapjjerïna, kawkïr yänakatï uka oraqer apankäna ukanak tukusiñapkama.
17 Uka yänakan dueñopajj jupanakamp ch'ajjwasispäna: "Kuna luräwis jumanakajj nayar lurapktajja, ukhamajj maynit maynikamaw jupar jak'achasipjjerïna, ukat sapa mayniw uka jisk'a apt'atanak uñacht'ayapjjerïna, ukatsti jisk'achapjjarakirïnwa: "Jumajj churkista uka juk'ak apt'asiwayta" sasa. taqi jupanakat uk ist'asax sartasisinx llakisiñampi, k'allk'u chuymampiw jupanakat sarawayxäna, kunapachatix taqiniw sartasipxäna ukat jupar arknaqapxirïna, ukat jach'a ch'axwañampi, ch'axwañampiw markat jaqunukupxäna.
18 Ukatsti Elam markat mä chachaw thakinjam saraskäna, asnopar qunt'atäskäna, uka isipax kunayman saminakani suma isi apt'ata, asnuparux mä cordón ukamp chint'atänwa.
19 Uka jaqejj jayp'urojj Sodoma markan thaknam saraskäna, ukatsti arumkam qheparañatakiw ukan qheparäna, ukampis janiw khitis utapar mantayañ munkänti. Ucapachasti Sodoma markanjja, mä jan wali, jan wali

jaqew utjäna, jupajj jan walinak lurañ yatirakïnwa, jupasti Hedad satänwa.
20 Ukatsti Jesusax nayranakap jach'at uñch'ukiskäna uka jaqirux markan callepan uñjäna, ukat jupar jak'achasisin akham säna: —¿Kawkitsa jutta, kawkirus sarasma?
21 Uca jaqejj juparojj sänwa: —Nayajj Hebrón markat Elam markaruw sarjjä, kawkhantï nayajj jakaskta uka markaruw sarjjä, inti jalant pasasajj janiw khitis utapar mantañ munkitänti, t'ant'ampi umampi, asnojatak pajampi, manq'ampi manq'añanakajj utjkitu ukhasa, janirakiw kunas pist'kituti.
22 Hedad chachasti juparux sänwa: —Taqi kunatix munaski ukax nayatakïniwa, ukampis janiw arumkam callin qhiparätati —sasa.
23 Hedad chachasti utaparuw irpxaruwayäna, ukatsti asnot q'ipi isi apsusin utapar irpxaruwayäna, ukatsti uka asnorux paja, manq'añanak churäna, kunapachatix Hedad chachan utapan manq'askäna, umaskäna, ukat uka arumaw ukan qhiparäna.
24 Alwatsti uka saririx wali alwat sartasïna, ukatsti Hedadax juparux sänwa: —Suyt'am, mä t'ant'ampi chuymamar chuymacht'am, ukatsti sarxam, uka jaqix ukham luräna. Ukatsti jupamp chikaw qhiparäna, panpachaniw manq'asipxäna, umapxarakïna, uka jaqix sarañatakiw sartasïna.
25 Hedad chachasti juparux sänwa: —Jichhax urux tukusxiwa, arum paqar qhiparañax juk'amp askiwa, ukhamat chuymamar chuymacht'atäñapataki. Ukatsti arum paqaraw ukan qhiparäna, ukat payïr urux wali alwat sartasïna, Hedadax jupar ch'allxtayäna, akham sasa: "Chuymamar mä t'ant'ampi chuymacht'am, ukatsti sarxapxam, ukat qhipa urux jupamp chikaw manq'äna, ukatsti uka jaqix sartasxänwa saräwip sarantañataki" sasa.
26 Hedad chachasti juparux sänwa: —Jichhax urux tukusxiwa, nayamp chika qhiparañamawa chuymamar chuymacht'añataki, alwat sartasisin sarxañamawa —sasa.
27 Uka jaqejj janiw qheparañap munkänti, jan ukasti asnopar sillasisaw asnupar chint'askäna ukhajj Hedad chachan warmipajj chachapar säna: "Aka jaqejj pä uruw nanakamp chika manq'asa umasa qheparaski, janirakiw kuns churkistuti, jichhajj ¿jan kuns churkistuti?" Hedad chachasti juparux sänwa: —Amukt'am —sasa.
28 Uka jaqejj asnopar sarañatakiw silla uchasïna, ukatsti Hedad jilatarojj asnopar chint'añatakejj cordón ukat isi churañapatakiw mayïna.
29 Hedad chachasti juparux sänwa: —¿Kuns jumax sista? Juparusti sarakïnwa: —Tataxax kunayman saminakampi lurat cordón, mantel churapxita, uka q'añunaktix jumamp chika utamar imantkta uk uñjañataki —sasa.
30 Hedad chachasti uka jaqirux sänwa: —Aka samkaman qhanañchäwipawa, uñjkta uka cordón ukax sañ muniwa, jakäwimax mä cordón uñtat jayaruw tukuni, uka mantelxa kunayman saminakan saminakap uñjasaxa, mä uva yapuniñaw sañ muni, ukansti taqi achu quqanak ayruntañamawa.
31 Viajerosti sarakïnwa: —Janiw ukhamäkiti, tata, kunapachatï nayajj sartaskäyätwa, kunapachatejj nayajj cordón churaskäyäta, ukat yaqha coloranakan tejidos sat isi churapkäyäta ukhajja, asnotwa nayatak uchasiyäta. Hedad chachasti sarakïnwa: —Chiqpachansa nayax samkaman qhanañchäwip yatiyapxsma, mä suma samkarakiwa, uka samkax akham sañ muni —sasa.
32 Jaqen wawanakapajj pusi qollqe churitu, samkanakat qhanañchañataki, juma saparukiw kimsa qollqe mayirakta.
33 Uka jaqejj Hedad chachan arunakap ist'asajj wal colerasïna, ukatwa Hedad chacharojj Sodoma markankir Serác juezar irpäna.
34 Uka jaqejj Serak jueza nayraqatan juchañchäna, Hedad chachasti akham sasaw säna: "Janiw ukhamäkiti, jan ukasti akham sasiwa. Juezasti uka thakhi saririrux sänwa: —Aka Hedad chachax chiqaw sasma, samkanak chiqapar qhanañchatapat jach'a markanakan uñt'atawa —sasa.
35 Uca jaqejj juezan arup ist'asajj jach'at arnaqasïna, jupajj akham sänwa: "Janiw ukhamäkiti Tatitujja, kuna urutï asno patjjar uchat cordón, isipajj utapar uchatäñatakejj churkäyät uka uruwa. panpachaniw juez nayraqatan ch'axwapxäna, maynix akham sänwa: —Ukhamaw juchañchäwix utji, maynïristi yaqha tuqit yatiyäna —sasa.
36 Hedad chachasti uka jaqirux sänwa: —Pusaq qullqi churapxita, samkanakat qhanañchañataki. Nayajj janiw kuna asignacionsa lurkäti; ukatsti pusi manq'añanaka utajan manq'apkta uka qullqi churapxita —sasa.
37 Uca jaqejj Hedad chacharojj sänwa: —Cheqpachapuniw nayajj kuntï utaman manq'kta uk pagarakïma, utaman imantkta uka cordón, mantel ukak churita" sasa.
38 Hedad chachasti juez nayraqatan akham sasaw uka jaqir säna: —¿Janit samkamax kun sañs muni uk yatiyksma? cordón ukax sañ muniw urunakamax mä cordón ukham jayarst'ayatäniwa, ukat mantel ukax mä uva yapuchañ utjani, ukanx taqi kasta achu quqanak ayruntapxäta.
39 Ukhamaw samkamax sum qhanañchi, jichhax pusi qullqi churapxita, kuntix nayax indemnización churkäma, janiw nayax jumarux jaytkämati.
40 Uka jaqejj Hedad chachan arunakap ist'asajj wal art'asïna, panpachaniw jueza nayraqatan ch'ajjwapjjäna, juezajj yanapirinakaparojj ewjjt'äna, jupanakajj jank'akiw utat jaqsupjjäna.
41 Sodoma markankirinakajj jupanakar ist'asajja, juezampi ch'ajjwasaw sarjjapjjäna, ukatsti jan uñt'at jaqe contraw arnaqasipjjäna, jank'akiw markat jaqunukupjjäna.
42 Uka jaqejj wali q'añu chuymampiw asnopar saraskakïna, jacht'asisaw jachäna.
43 Jesusax saraskäna ukhax jachäna, kunatix Sodoma markan jan wali markan paskatayna uk uñjasa.

19 JAQTHAPI

1 Sodoma markansti pusi taripirinakanïnwa, pusi markanakar puriñkama, sutinakapax akanakawa: Sodoma markan Serác, Gomorra markan Sharcad, Admá markan Zabnac, Seboyim markan Menón.
2 Eliezer Abrahaman uywatapax yaqha sutimpiw jupanakar sutichäna, ukat Serác sat sutimpiw Sacra sat sutimpi, Sharcad sat chacharux Sacrura sat sutimpi, Zebnac sat chacharux Kezobim sat sutimpi, Menón sat chachampix Matslodin sat sutimpi ucharakïna.
3 Pusi taripirinakapan munataparjamaw Sodoma, Gomorra markankirinakax markanakan callenakapan ikiñanak sayt'ayapxäna, ukat maynitix uka chiqanakar purinkäna ukhaxa, katjapxirïna ukat mä ikiñaparuw irpapxirïna, ukatsti ch'amampiw uka ikiñanakar ikiyapxäna.

4 Ikiskäna ukhajja, kimsa chachanakaw p'eqepar sayt'asipjjerïna, kimsa chachasti kayup jak'aruw sayt'asipjjerïna, ukatsti ikiñat sipansa juk'amp jisk'äspa ukhajja, uka sojjta jaqenakaw sapa puntapar ayjjatapjjerïna, jupanakar arnaqaskäna ukhajj janiw jaysapkänti.
5 Uka jaqejj ikiñat sipan juk'amp jach'äspa ukhajja, ikiñan pä ladopap sapa puntaparuw mayachapjjerïna, uka jaqejj jiwañ punkunakar puriñkama.
6 Jupanakatejj arnaqasiskakispäna ukhajja, jupanakajj akham sasaw sapjjerïna: "Jiwasan oraqer jutki uka jaqerojj ukham luratäniwa" sasa.
7 Sodoma markankirinakan taqi ukanak ist'asax janiw uka chiqar sarxapxänti.
8 Kunapachatix mä pobre jaqix uraqipar purinkäna ukhaxa, qullqimpi qurimpiw churapxirïna, ukat markapachan yatiyapxirïna, janiw mä t'ant'sa manq'añapatak churapkänti, ukat uka yaqha markankir jaqix mä qhawqha urunak ukan qhiparaspa, manq'at awtjata jiwaspa, janirak mä t'ant'a t'ant'a katuqañ puedkaspäna ukhaxa, jiwañapkamasti taqi markankirinakaw jutapxirïna, ukat qullqipsa, quripampiw jupar churapkäna ukanak apt'asipxirïna.
9 Khitinakatix churapkäna uka qullqi, jan ukax quri uñt'añ yatipkän ukanakax kutt'ayapxäna, jiwxäna ukhax isinakapsa apsusipxarakïnwa, jupanakamp chikaw nuwasipxarakïna, jaqi masipar atipjirix uka isip apt'asirakïnwa.
10 Uka qhepatjja, wasar pampankir mä qawqha ch'ojjña ch'ojjñanak manqhar imt'apjjañapänwa. ukhamarakiw taqi urunak lurapxäna khititix jupanakan ukar jutasin uraqipan jiwkäna ukaru.
11 Tiempompejja, Sarajj Eliezer chacharuw Sodoma markar khitäna, Lot chachar uñjiri, jupajj kunjamäskis uk jiskt'añapataki.
12 Eliezer chachasti Sodoma markaruw saräna, ukatsti Sodoma markankir mä jaqempiw jikisïna, jupasti mä jan uñt'at jaqempiw nuwasiskäna, ukat Sodoma markankir jaqejj uka pobrerojj taqe isinak apsusaw sarjjäna.
13 Uka pobre jaqejj Eliezer chacharuw arnaqasïna, Sodoma markankir jaqejj jupar lurkäna uka layku.
14 Jesusasti juparux sänwa: —¿Kunatarak uraqimar jutki uka pobre jaqirux ukham lurtaxa?
15 Sodoma markankir jaqejj Eliezer chacharuw akham säna: "¿Aka jaqejj jilamäpachati, jan ukajj Sodoma markankirinakajj aka jaqet parlir mä juezat utt'ayapjjtamjja?"
16 Eliezer chachajj uka pobre jaqe laykojj Sodoma markankir jaqempiw nuwasïna, Eliezer chachajj uka pobre jaqen isinakap Sodoma markankir jaqen isi apsuñapatak jak'achasisinjja, jank'akiw Eliezer chachan p'eqepar mä qalampi jawq'jäna.
17 Uka wilax Eliezer chachan nayraqatapat walpun jalluntäna, uka wila uñjasax Eliezer chacharuw katjäna, akham sasaw säna: "Aka jan wali wilax p'iqiman utjki uka wilat qhispiyatax qullqix churapxita, aka markasanx ukham costumbrenaka, kamachinakax utjiwa" sasa.
18 Eliezer chachasti juparux sänwa: —Jumaw nayarux usuchjapxista, qullqim pagañajataki mayiraktawa. Eliezer chachasti janiw Sodoma markankir jaqin arunakap ist'añ munkänti.
19 Uka jaqejj Eliezer chacharuw katuntasin Sodoma markankir Sacra sat juezar irpäna, jupar taripañataki.
20 Uka jaqejj juezarojj akham sasaw säna: "Tata, achikt'assmawa, aka jaqejj ukham lurawayi, nayajj mä qalampiw jawq'jta, uka qalampiw wilajj p'eqepat mistuni, ukat janiw qollqe churañ munkituti" sasa.
21 Juezasti Eliezer jilatarojj sänwa: —Aka jaqejj cheqwa parli, qollqep churam, nayan oraqenjja ukham costumbrewa. Eliezer chachasti taripirin arunakap ist'asin mä qala aptasin juezar jawq'jäna, uka qalasti p'iqiparuw ch'allt'asïna, ukat wilax juezan p'iqipat walpun mistunïna, ukat Eliezerax sänwa: "Ukhamatix aka uraqiman costumbre ukhamächixa, kuntix nayax churañajäki uk aka jaqir churam, juman amtamaxa, jumaw amtawayta" sasa.
22 Eliezer chachasti Sodoma markankir jaqiruw taripirir jaytawayäna.
23 Kunapachatix Elam reyinakax Sodoma markan reyinakapamp nuwasipxän ukkhaxa, Elam reyinakax Sodoma markan taqpach yänakap katuntapxäna, ukat Lot chachar katuntapxäna, yänakapampi, Abrahamar yatiyatapatxa, Elam reyinakampiw nuwasiñ saräna, ukat Lot markan taqpach yänakapsa, Sodoma markan yänakapsa jupanakan amparapat kutt'ayarakïnwa.
24 Ukapachaw Lot chachan warmipax mä phuchha wawachasïna, jupasti Paltit sutimpiw sutichäna, akham sasa: "Diosax Elam markan reyinakapat juparusa, taqpach utaparusa qhispiyatayna. Lot chachan Palti phuchapax jilsuwayxänwa, Sodoma markankir jaqinakat maynïristi jupar jaqichasïna.
25 Mä pobre jaqew manq'a thaqeri markar mantäna, ukat mä qhawqha urunakaw uka markan qheparäna, ukat Sodoma markankir taqe jaqenakaw costumbreparjam yatiyapjjäna, janiw mä t'ant'sa aka jaqerojj manq'añapatak churapkänti, jiwatjam oraqer jaqontañapkama, ukham lurapjjarakïna.
26 Lot chachan Palti phuchapax uka jaqirux manq'at awtjataw callenakan ikiskir uñjäna, janiw khitis jakañapatak kuns churañ munkänti, ukat niya jiwañampïskänwa.
27 Uka jaqejj wal khuyapt'ayasïna, walja urunakaw jamasat t'ant'ampi manq'ayäna, ukat uka jaqen almapasti jaktjjänwa.
28 Uma apthapir sarkasasti t'ant'a uma phuch'uruw uchirïna, kawkhantï uka pobre jaqix jakaskäna uka chiqar purisax t'ant'a phukhut apsusin manq'añapatak churäna. ukhamarakiw walja urunak luräna.
29 Sodoma, Gomorra markankir taqe jaqenakajja, kunjamarak aka jaqejj walja urunak manq'at awtjatäspa sasaw amuyapjjäna.
30 Jupanakasti maynit maynikamaw sapxäna: —Akax manq'añampi umañampikiw lurasispa, janiw khitis walja urunak manq'at awtjatäkaspati, janirakiw aka jaqirjam jakkaspati, janirakiw ajanupas mayjt'kaspati. ukat kimsa jaqiw kawkhantï uka pobre jaqix sayt'atäskäna uka chiqan imantasipxäna, khitis t'ant'a apanïna uk yatiñataki.
31 Uka urux Lot chachan Palti phuchapax uma aptiriw mistuwayäna, ukat uma phuch'upar t'ant'a uchasïna, ukat uka pobre jaqin jak'apar uma apthapir saräna, ukatsti t'ant'a phuch'ut apsusaw uka pobre jaqir churäna, jupax manq'antäna.

32 Kimsa jaqinakax kuntix Paltith uka pobre jaqir lurkatayna uk uñjasax sapxarakïnwa: —Ukhamasti jumaw jupar yanapt'taxa, ukat janiw manq'at awtjatäkiti, janirakiw uñnaqapas mayjt'kiti, janirakiw mayninakjam jiwkiti —sasa.
33 Kimsa jaqinakax kawkhantï imantasipkäna uka chiqat mistusaw Paltit ukat uka pobre jaqin amparapankkäna uka t'ant'a katuntapxäna.
34 Jupanakasti Paltitar katuntasin taripirinakapan nayraqatapar irpapxäna, ukat sapxarakïnwa: —Ukham luräna, jupaw uka pobre jaqirux t'ant'a churäna, ukatwa jupax taqi aka pachax jan jiwkänti; jichhasti aka warmix kamachis p'akintatapat mutuyatäñap yatiyapxita.
35 Ukatsti Sodoma, Gomorra markankirinakajj tantachasisaw uka markan callepan nina naktayapjjäna, ukat uka warmir katuntasin ninaruw jaqontapjjäna, ukatsti laq'aruw tukusjjäna.
36 Admá markanx mä warmiw utjäna, jupar uñtasit lurapxäna.
37 Mä viajerojj Admá markar arum paqaraw ukan qheparañatak purintäna, alwajj utapar kutt'añ amtampiw uka markan qheparañatak qont'asïna. uka tawaqusti uta punku jak'an qunt'atäskir uñjäna.
38 Ukatsti Jesusax uma umañ mayisïna, ukat jupax sänwa: —¿Khitirak jumaxa? Jupasti sarakïnwa: —Jichhürojj thaknam saraskäyätwa, inti jalantjjaruw puriyäta, ukhamajj arum paqaraw akan qheparakï, alwajj wali alwat sartasin thaknam saraskäjja" sasa.
39 Utar mantasinsti uka tawaqux t'ant'ampi umampi manq'añatakisa umañatakisa apanitayna.
40 Admá markankirinakax uka jan walt'äwip yatipxarakïnwa, ukat jupanakax tantachasisaw uka tawaqurux taripirinakan nayraqatapar irpapxäna, ukhamat jupar juchañchañataki.
41 Juezasti sarakïnwa: —Jiwañ juchañchäwix aka warmiruw puriñapa, kamachinak p'akintatapata, ukatwa jupat amtasiñax wakisi —sasa.
42 Uka markanakan jaqinakax tantacht'asisaw uka tawaqurux irpsupxäna, ukatsti p'iqit kayukamaw misk'imp jawq'japxäna, kunjamtï juezax siskän ukhamarjama, ukat ukapachax colmenanakapan utjkäna uka abejanak nayraqatar uchapxäna, abejanakax juparuw t'ijtxapxäna, ukat taqpach janchipax punkitänwa.
43 Uka tawaqux abejanak laykux arnaqasïna, ukampis janiw khitis jupat amuyaskänti, ni khuyapt'ayasirakïnwa, jach'at art'asitapax alaxpacharuw makhatxäna.
44 Ucampisa, Sodoma markanakan taqe luratanakapatjja, Tatitojj wal colerasïna, jupanakajj walja manq'añanakanïpjjatap laykojja, sumankañanïpjjatap laykojja, janirakiw pisinkirinakaru, pisinkirinakarus yanapt'añ munapkänti, uka urunakanjja, jan wali luratanakapasa, juchanakapasa Tatitun nayraqatapan jach'aruw tukuwayjjäna.
45 Ukatsti Tatitux pä angelanakaruw jawsayäna, jupanakax Abrahán chachan utapar jutapxäna, Sodoma markarusa, uka markanakar t'unjañataki.
46 Ukatsti angelanakax Abrahaman carpan punkupat sartasipxäna, manq'asin umañ tukuyatatsti, jayp'urux Sodoma markaruw puripxäna, Lot chachasti ukapachaw Sodoma punkun qunt'atäskäna, jupanakar uñjasax jupanakamp jikisiñatakiw sartasïna, ukatsti uraqiruw qunqurt'asïna.
47 Ukatsti jupanakarux walpun ch'allxtayäna, ukatsti utaparuw irpxaruwayäna, ukatsti manq'añanak churarakïna, ukatsti arum paqaraw utapan qhiparapxäna.
48 Angelanakajj Lot chacharojj sapjjänwa: —Sartasim, aka cheqat mistum, jumasa, taqe jumanacamasa, ukhamat aka markan jan wali luratanakapat jan tukjatäñamataki, Tatituw aka cheq tukjani" sasa.
49 Angelanakajj Lot chachan amparaparu, warmipan amparaparu, wawanakapan amparaparu, taqe yänakapat katjjarupjjäna, ukatsti yaqha markanakaruw irpjjapjjäna.
50 Jupanakasti Lot chacharux sapxarakïnwa: —Jakañax qhispiyasim, ukat jupax taqi yänakapampix jaltxataynawa —sasa.
51 Ukatsti Tatitux alaxpachat azufrempi, ninampiw Sodoma, Gomorra markanakar jalluntäna.
52 Ukxarusti uka markanakaruw t'unjäna, taqpach pampanakaru, taqi markanakan jakirinakaru, uraqin jiltaski uka markanakaru. Lot chachan Ado warmipax markanakar t'unjatäñap uñjiriw qhipäx uñtäna, Sodoma markan qhiparapkän uka phuchhanakapat khuyapt'ayasïna, jupanakax janiw jupamp chika sarapkänti.
53 Qhipäxar uñtasinsti, mä laq'a pilararuw tukúna, jichhürkamas uka chiqan utjaskakiwa.
54 Uka chiqan sayt'at vacanakax sapa uruw ch'uqi ch'uqi ch'uqi ch'uqi ch'uqi ch'uñuyapxirïna, alwax wasitatw misturïna, ukat jichhürkamaw wasitat ch'allt'apxirïna.
55 Ukat Lot chachampi, jupamp chik qhiparir pä phuchhanakapampix jaltxapxäna, ukat Adulam p'iyaruw jaltxapxäna, ukat mä qawqha tiempow ukan qhiparapxäna.
56 Ukat Abrahamax wali alwat sartasïna, kunatï Sodoma markanakar paskatayna uk uñjiri. Ukxarusti, jach'a markan chhullunkhapax mä horno chhuxriñchjat makhataskir uñjäna.
57 Lot chachampi pä phuchanakapampix p'iyan qhiparapxäna, awkiparux vino umayapxäna, ukat jupamp chikaw ikipxäna, jupanakax sapxiwa, janiw khitis aka uraqin jatha apthapiñ puedkiti, uraqpachas t'unjatäkaspas ukham amuyapxäna.
58 Panpachaniw awkipamp ikintapxäna, usurnukstasin yuqall wawanakaw yuripxäna, jilïr yuqapax Moab yuqaparuw sutichäna, akham sasa: "Awkixatwa usurïta" sasa. jupasti jichhürkamaw moabitanakan awkipa.
59 Sullkasti Benami yuqaparuw suticharakïna. jichhürkamasti amón chachan awkipawa.
60 Uka qhipatsti Lot chachax pä phuchhapampiw uka chiqat sarxapxäna, Jordán jawir khurkataruw pä phuchhanakapampi, yuqanakapampi jakapxäna, Lot chachan yuqanakapasti jilsuwayxapxänwa, ukatsti Canaán uraqit warminak jaqichasipxäna.

20 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Abrahamax Mamré pampat sarxäna, filisteonakan uraqiparuw saräna, Gerar markan jakasïna. Abrahanax pä tunka phisqhan maraw Canaán uraqin jakaskäna, ukat patak maraw Abrahamax Filisteo uraqin Gerar markar purintäna.

2 Uraqir mantasinxa, Sara warmiparux sänwa: “Kullakaxa sapxam, khititix jumar jiskt'ätam ukaru, ukhamat uka uraqin jakirinakan jan walinakapat qhispiñasataki” sasa.
3 Abrahamax filisteonakan oraqen jakaskäna ukhaxa, Filisteanakan reyipa Abimelec chachan esclavonakapax Sarax wali suma uñnaqt'anitap uñjapxäna, ukat Abrahamarux jupat jiskt'apxäna, jupasti sänwa: —Jupax kullakaxawa —sasa.
4 Abimelec chachan yanapirinakapasti Abimelec chachan ukar sarapxäna, akham sasa: “Canaán uraqit mä jaqiw uka uraqin jakasir juti, mä kullakapasti wali suma uñnaqt'aniwa” sasa.
5 Abimelec chachasti uywatanakapan arunakap ist'äna, jupanakasti Sararuw jach'añchapxäna, Abimelec chachasti jilïrinakaparuw khithäna, jupanakasti Sararuw reyin ukar irpapxäna.
6 Sarajj Abimelec chachan utapar purisajj reyejj Sarajj wali suma uñnaqt’anïtap uñjäna, jupajj wal kusisiyäna.
7 Jesusasti uka warmir jak'achasisin sänwa: —¿Kuna jaqis jumatakixa, khitimpitix markasar jutkta ukaxa? ucat Sarajj jupajj jilajjawa sasaw säna, Canaán oraketwa jutapjjta, kawkhantï mä cheque jikjjatapkayätan ukan jakañataki.
8 Abimelec chachasti Sararux sänwa: —Aka uraqix juman nayraqatamankiwa, aka uraqin kawkirutix jumar gustktam uka chiqaruw jilamarux ucham, ukatsti taqi jaqinakat sipan jach'ar aptañasa, jach'ar aptañasa, jilamakïtap layku —sasa.
9 Abimelec chachasti Abrahanaruw jawsayäna, Abrahanasti Abimelec jak'aruw purirakïna.
10 Abimelec chachasti Abrahanarux sänwa: —Nayax Sara kullakam laykux kunjämtix munkta ukhamarjam jach'añchatäñamatakiw sista —sasa.
11 Abrahamax reyin utapat mistuwayxäna, reyin waxt'atanakapasti jupar arkapxäna.
12 Kunjamtï jayp’ujj jaqenakajj samart’añatakejj ikipkäna ukhajja, reyejj tronopan qont’atäskänwa, mä jach’a ikiñaw jupar purïna, ukatsti tronon ikis alwakamaw ikirïna.
13 Ukatsti samkasïna, Tatitun mä angelapaw mä espada apt'ata jutäna, ukat angelax Abimelec sat chachar sayt'asisin espadampi jiwayañ munäna, ukat reyejj samkapanx walpun mulljasïna, ukat angelarux akham sänwa: —¿Kuna jucharak juma contrasti espadamampi jiwayir juttasti?
14 Angelasti Abimelec chacharux sänwa: —Qharüru arumax utamar irpkäyäta uka warmin laykux jiwxtawa, jupax casarat warmiwa, utamar jutkäna uka Abrahaman warmipawa. jichhax uka chachax warmipar kutt'ayañamawa, warmipawa; Janit kutt'ayaskäta, yatipxam chiqpachapuniw jiwäta, jumasa, taqi jumankirinakasa — sasa.
15 Uca arumasti filisteonacan orakenjja wali jach’a arnaqasiñaw utjäna, uca oraken jakenacajj mä jaqen uñnaqap uñjapjjäna, jupajj amparapamp apt’at espada apt’ataw sayt’atäskäna, ukat uka oraqen jakirinakarojj espadampiw jawq’jäna, jïsa jupanacarojj jawq’jaskakïnwa.
16 Uka arumasti Tatitun angelapaw filisteonakar nuwjäna, uka arumasa qhipür alwatsa wali ch'axwañaw utjäna.
17 Taqe purakapasa, taqe wawanakapas jist'antatäjjänwa, Tatitun amparapampiw jupanakar katuntäna, Abrahaman Sara warmip laykuw Abimelec chachan casarasïna.
18 Alwatsti Abimelec chachax wali mulljataw sartasïna, wali mulljataw sartasïna, ukatsti uywatanakapar jawsayañapatakiw khithäna, samkapat jupanakar yatiyasa, jaqinakax wal axsarapxäna.
19 Mä chachasti reyin yanapirinakap taypin sayt'atäskäna uka reyirux sänwa: —Ama jach'a apnaqir rey, aka warmix chachapar kutt'ayañamawa, jupasti chachapawa, Egipto markan reyipax Egipto markar purinkäna ukhaw ukham pasäna.
20 Warmipatsti akham sänwa: “Kullakaxawa, yaqha markan jakasir jutasax ukham luraraki” sasa.
21 Ukat Faraonax uka warmir jaqichasir khithäna, ukat Tatitux jan wali mutuyäwinak jupar apantäna, warmir chachapar kutt'ayañkama.
22 Jichhasti, jach’a rey, yatjjam kunatï qharürojj oraqpachan paskäna uk yatjjatam, kunattejj wali mulljaña, wali llakisiña, jach’a jach’a tukuñaw utjäna, kawkïr warmir katuntaskta uk yatipjjaraktwa.
23 Jichhasti, aka warmix chachapar kutt'ayapxam, ukhamat Egipto markan Faraón reyipar ukhamarak markapar jan jiwañasataki. Abimelec chachasti jank'akiw jawsäna, Sararuw jawsayäna, jupasti jupar nayraqat jutäna, Abrahamarus jawsayarakïna, jupasti nayraqataruw jutäna.
24 Abimelec chachasti jupanacarojj sänwa: —¿Kawkïr luräwis jumanacajj jilat kullaka, nayajj aka warmir casarasiñatak casarasiñatak lurapjjtajja?
25 Ucat Abrahamajj sänwa: —Nayajj warmij laycu jiwañar t'aqesiñaj amuyasta. Abimelec chachasti ovejanaka, vacanaka, uywatanaka, uywatanaka, waranq qullqinak apthapisin Abrahamar churäna, Sarasti jupan ukar kutt'ayarakïnwa.
26 Abimelec chachasti Abrahanar sänwa: —Taqi oraqejj juman nayraqatamankiwa, kawkhantï jumajj ajllkäta ukan jakasim —sasa.
27 Abrahamampi Sara warmipampisti reyin nayraqatapat wali jach'a jach'a tukusaw mistuwayapxäna, Gerar markan jakapxäna.
28 Filisteonakan oraqen jakirinakasa, reyin yanapirinakapasa wali llakitaw uñjasipjjäna, kuna jan walt’äwitï angelajj Sarat arum paqar jupanakar apt’käna uka usumpi.
29 Abimelec chachasti Abrahanar jawsayäna, akham sasa: “Jichhax Tatitu Diosamaruw luqtirinakamat mayisma, ukhamat aka jiwañar jiwasanak taypit apanukuñapataki” sasa.
30 Abrahanajj Abimelec chachampi, markapankirinakampi oración luräna, Tatitojj Abrahaman mayisitap ist’äna, Abimelec chacharusa, taqe markaparus qollarakïna.

21 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Abrahamax mä mara pusi phaxsi Gerar markan filisteonakan oraqen jakaskäna ukkhaxa, Diosax Sararuw visitt'äna, Tatitux jupat amtasxäna, ukat jupax usurïxänwa, Abrahaman mä yuqall wawapaw usurïna.
2 Abrahanajj Sarajj naskäna uka yoqaparuw Isaac sutimp uchäna.
3 Abrahamax llätunk urunïkasaw Isaac yuqaparux circuncisión luräna, kunjämtix Diosax Abrahamar siskän ukhamarjama. Abrahamax patak maranïxänwa, Sarasti llätunk tunka maranirakïnwa, kunapachatix Isaacax yurkän ukkhaxa.

4 Wawax jilsuwayxäna, ukatsti ñuñut apsutäxäna, Abrahamax mä jach'a manq'äwi luräna, Isaacax ñuñut apsutäxäna uka uru.
5 Ukatsti Sem, Éber, taqpach jach'a jaqinaka, filisteonakan Abimelec reyipa, uywatanakapampi, Ficol, ejercitopan p'iqinchiripampi, manq'añataki, umañataki, kusisiñatakiw jutapxäna, Abrahamax Isaac yuqapan ñuñut apsutäkäna uka uruw luratayna.
6 Abrahan awkipa, Nahor jilapasa, Harán markat jutapjjäna, jupanakajj taqeniw jupanakar jutapjjarakïna.
7 Abrahaman ukar purisinsti, Abrahamax Isaacax ñuñut apsutäkäna uka urux manq'apxäna, umapxarakïna.
8 Taré chachampi Nahorampisti Abrahamamp chikaw kusisipjjäna, walja urunakaw jupamp chikajj filisteonakan oraqen qheparapjjarakïna.
9 Ukapachaw Reú chachan Serug yuqapax jiwxäna, Abrahaman Isaac yuqapax nayrïr mara yurkipanwa.
10 Serug chachajj pä patak kimsa tunka llätunkan maranakaw jiwjjäna.
11 Uka urunakansti Abrahaman Ismael yokapajj jilïr jaqëjjänwa. tunka pusini maranïxänwa, kunapachatix Sarax Isaacar Abrahamar wawachaskäna.
12 Diosasti Abrahaman Ismael yoqapamp chikäskänwa, jupasti jilïr jaqëjjänwa, arco apnaqañ yateqäna, arquerojj tuküna.
13 Isaacajj phesqa maranïkäna ukhajja, Ismaelamp chikaw carpa punkun qont'atäskäna.
14 Ismael chachasti Isaac jak'aruw purintäna, jupan uñkatasin qunt'asïna, arco aptasinxa, flechampiw uchasïna, ukatsti Isaacar jiwayañ amtäna.
15 Sarajj kuntï Ismael chachajj Isaac yoqapar lurañ munkäna uk uñjäna, ukatwa Abrahamar jawsayäna, akham sasa: "Aka esclavo warmimpiru yoqapampir jaqunukuni, wawapajj janiw wawajampi herencia katoqkaniti, jichhürojj ukham lurañ munäna" sasa.
16 Abrahamax Sara warmin arup ist'asin wali alwat sartasïna, ukatsti tunka payan t'ant'a, mä waru uma aptasin Agar yuqapamp chika khitxäna, Agar chachasti wawapampiw wasarar saräna, ukat wasaran jakirinakamp chikaw Parán wasaran jakapxäna, Ismaelasti arco apnaqirirakïnwa wasar jaya pachana.
17 Ukatsti taykapampiw Egipto markar sarapxäna, ukan jakasipxäna, Agar chachasti Egipto markat mä warmimpiw wawapatak casarasïna, uka warmisti Meriba satänwa.
18 Ismael chachan warmipax usurïxänwa, pusi yuqall wawanakampi, pä imill wawanakampi, uka qhipatsti Ismaelampi taykapampi, warmipampi wawanakapampix wasararuw kutt'xapxäna.
19 Jakasipkäna uka wasaran carpanak lurapjjäna, ukatsti sapa phajjsi, sapa maraw samart'apjjerïna.
20 Ukatsti Diosax Ismaelarux ovejanaka, vacanaka, carpanak Abraham awkip layku churäna, ukat uka jaqix uywanak jiltayäna.
21 Ismaelasti wasar pampanakansa, carpanakansa jakasïna, walja tiempow saräna, samart'arakïna, ukampis janiw awkipan ajanupar uñjkänti.
22 Mä qhawqha tiempotjja, Abrahamajj Sara warmiparuw säna: "Ismael yoqajar uñjiriw sarä, jupar uñjañ wal munta, jaya tiempow jan uñjkti" sasa.
23 Abrahanajj mä camellopampiw wasarar saräna, Ismael yoqapar thaqeri, kunattejj jupajj wasaran mä carpan taqe yänakapamp jakasir ist'äna.
24 Abrahamax wasararuw saräna, niya chika uruw Ismael chachan carpapar purintäna, ukat Ismael chachan warmiparuw wawanakapampix carpan qunt'atäskir jikxatäna, Ismael chachapasa, taykapasa janiw jupanakampïpkänti.
25 Abrahamax Ismael chachan warmiparuw jiskt'äna: —¿Kawkirus Ismaelax sarxi? Ukatsti sarakïnwa: —Abrahanajj camellot saraqataskakïnwa, kunattejj janiw oraqer saraqañ munkänti, kunjamtï Sara warmipar juramentompi siskäna ukhama —sasa.
26 Ucat Abrahamajj Ismael chachan warmiparuw säna: —Phuchajja, mä juk'a uma umt'ita, nayajj thakin qaritätwa —sasa.
27 Ismael chachan warmipajj akham sasaw Abrahamar säna: "Janiw umasa, t'ant'sa utjkistuti, carpan qont'atäskakïnwa, janiw Abrahamar uñjkänti, janirakiw khitis uk jiskt'känti" sasa.
28 Ukampis carpan wawanakapar jawq'jaskäna, jupanakar ñanqhachäna, ukhamarakiw Ismael chachapar maldecïna, jisk'acharakïna, Abrahamax Ismael chachan warmipan wawanakapar arunak ist'äna, ukat jupax wal colerasïna, jan kusisitarakïnwa.
29 Ukxarusti Abrahanax uka warmirux carpat mistuñapatakiw jawsäna, ukat uka warmix Abrahaman uñkatasin sayt'asïna, Abrahamax camellor qunt'atäskakïnwa.
30 Abrahanajj Ismael chachan warmiparuw säna: —Ismael chachamajj utapar kutt'ankani ukkhajja, aka arunakwa jupar sasma.
31 Filisteo uraqit mä wali chuyman jaqiw jumar thaqir jutäna, uñnaqapasa, uñnaqapasa ukhamänwa. Janiw khitïtas uk jiskt'kti, jan akankatap uñjasax nayaruw parlt'itu: "Ismael chachamax kutt'ankän ukkhax akham sataynawa: Utar purinkäta ukhax aka carpan clavop apaqam, kawkir carpantix akan uchawaykta uka clavo, ukatsti yaqha clavo lanti ucham" sasa.
32 Abrahanajj uka warmir ewjjt'añ tukuyasajja, camellotjja utaparuw kutt'jjäna.
33 Uka qhipatsti Ismaelax taykapamp arknaqatäsinx carpar kutt'xapxäna, warmipax uka arunak jupar arsüna.
34 Filisteo uraqit mä jach'a chuyman jaqiw jumar thaqir jutäna, uñnaqapasa, uñnaqapasa. Janiw khitis uk jiskt'kti, jan utankkasma uk uñjasax akham situwa: Chachamax utar purinkani ukkhax yatiyam, akham sasaw jilïr jaqix säna: 'Akan uchat carpan clavop apaqasim, lantisti yaqha clavo ucham' sasa.
35 Ismaelax warmipan arunakap ist'asin awkipätap yatïna, warmipax janiw jupar jach'añchkänti.
36 Ismaelax awkipan arunak warmipar arskäna uk amuyäna, ukat Ismaelax awkipan arup ist'äna, ukat Ismaelax uka warmir jaqunukusaw sarxäna.
37 Ukatsti Ismaelax Canaán uraqiruw saräna, ukat yaqha warmimpiw casarasïna, ukat kawkhantï jakaskäna uka chiqaruw carpapar irpäna.
38 Kimsa mara tukuyatatsti Abrahamax sänwa: "Ismael wawajar uñjiriw wasitat sarä, jaya pachaw jan uñjkti" sasa.
39 Ukatsti camelloparu makatasin wasararuw saräna, niya chika uruw Ismael chachan carpapar purïna.

40 Ukatsti Ismael chacharuw jiskt'äna, warmipasti carpat mistunïna, ukat sänwa: —Janiw akankkiti, tata, jupax pamparuw uywa katuri, camellonakar manq'ayañatak sarawayxi, ukat warmix Abrahamarux sänwa: —Tataxaruw carpar mantam, ukat mä t'ant'a manq'am, almamax saräwi laykux qarjataw uñjasisma” sasa.
41 Abrahamax juparux sänwa: —Janiw sayt'käti, jank'akiw thakhix saraskä, jan ukasti mä juk'a uma umt'apxita, umat pharjatax layku. ukat warmix jank'akiw carpar t'ijtäna ukat umampi t'ant'ampi Abrahamar apanïna, uka umampiw nayraqatapar uchäna ukat jupax manq'añapatakiw achikt'äna, ukat jupax manq'äna umarakïnwa ukat chuymapax chuymacht'atäxänwa ukat jupax Ismael yuqaparuw bendicirakïna.
42 Manq'añ tukuyasax Tatituruw jach'añchäna, Ismael chachan warmiparux sänwa: —Ismaelax utar purinkani ukkhax akham sapxam —sasa.
43 Filisteankir mä jach'a jaqiw aka chiqar jutasin jumar arknaqañ mayisïna, ukampis jumax janiw akankktati. nayasti t'ant'ampi umampi irptasinxa manq'asa umt'asa chuymapax chuymacht'atäxänwa.
44 Ukatsti akham sasaw sitäna: Ismael chachamax utar purinkani ukhaxa, akham sasma: "Kawkïr carpan clavopax wali sumawa, jan carpat apaqamti" sasa.
45 Abrahanax warmir arxayañ tukuyxäna, ukatsti utaparuw filisteonakan uraqipar sarxäna. Ismael chachasti carpapar purinkäna ukhajja, warmipajj kusisita, kusisit chuymampiw jupar katoqer saräna.
46 Uka warmisti sarakïnwa: — Filisteonakan oraqepat mä jilïr jaqew jutäna, jupasti jumar arknaqäna, janiw akankjjätati, ukatwa t'ant'ampi umampi apt'asta, jupajj manq'antasin umarakïnwa, chuymapasti chuymacht'atäjjänwa.
47 Ukatsti akham sasaw sitäna: "Ismael chachamax utar purinkani ukkhaxa, akham sasma: "Kawkïr carpan clavopax wali sumawa, jan carpat apanukumti" sasa.
48 Ismaelax awkipätap yatïna, warmipas jupar jach'añchatap yatïna, ukat Tatitux Ismaelarux bendicirakïnwa.

22 JAQTHAPI

1 Ukat Ismaelax sartasin warmiparu, wawanakaparu, uywanakaparu, taqi yänakap irpxaruwayi.
2 Abrahanajj Ismael yoqaparuw kuntï Ismael chachajj casaraskäna uka nayrïr warmipamp parläna.
3 Ismaelampi wawanakapampisti walja urunakaw uka markan jakapxäna, Abrahamax filisteonakan oraqen walja maranak jakarakïna.
4 Urunakax juk'ampiw jilxattawayi, pä tunk suxtan mararuw purirakïna, ukat Abrahamax uywatanakapampi, taqi yänakapampix filisteonakan uraqit sarxapxäna, ukat Hebrón markaruw jak'achasipxäna, ukan qhiparapxäna, Abrahaman uywatanakapax uma phuch'unak allsupxäna, Abrahamampi taqi yänakapampix uma jak'an jakasipxapxäna, Filisteonakan Abimélec reyin yanapirinakapasa Abrahaman yanapirinakapajj oraqen qollqenakapan uma phuch'unak allsupjjäna sasin yatiyir ist'apjjäna.
5 Jupanakasti Abrahaman yanapirinakapampiw ch'axwapxäna, ukat jach'a phuch'u allsusipkän uk lunthatapxäna.
6 Filisteanakan Abimelec reyipajj uk ist'asinjja, ejercitopan p'eqt'iripa Fícol chachampi, pä tunka soldadonakapampirakiw Abrahaman ukar puripjjäna, Abimelec chachasti yanapirinakapat Abrahamar parläna, kawkïr phuch'utï servirinakapajj jupar lunthatapkäna uka toqetwa Abimelec chacharojj cheqañchäna.
7 Abimelec chachasti Abrahanarux sänwa: —Tatitusti aka uraqi luririw jakaski, janiw ist'kti kuntix luqtirinakajax yanapirinakamar lurapki uk jichhürkama —sasa.
8 Abrahamax paqallqu uwija corderonak aptasin Abimelec chachar churäna, akham sasa: "Aka phuch'u allsutax nayatak qhanañcht'añapataki" sasa.
9 Abimelec chachasti paqallqu uwija corderonak apthapïna, uka paqallqu uwija urqunaktix Abrahamax churkäna ukanakxa, walja uywanaka, vacanak churarakïna, Abimelec chachasti Abrahamarux juramento luräna uka phuch'u tuqita, ukatwa uka phuch'urux Beerseba sasaw sutichäna, ukan panpachaniw juramento lurapxäna.
10 Ukat panpachaniw Beerseba markan mä arust'äwir puripxäna, Abimelec chachasti ejercitopan p'iqinchiripampi, taqpach jaqinakapampix Filisteanakan uraqipar kutt'xapxäna, Abrahamampi taqi jupankirinakapampisti Beerseba markan jakapxäna, uka uraqin walja maranak qhiparapxäna.
11 Abrahamax Beerseba markan mä jach'a quqa ayruntäna, ukatsti pusi punkuw uraqin pusi tuqir uñtat luräna, uka chiqansti mä uva yapucharakïna, ukhamat mä thakhinjam sarir jaqix Abrahaman ukar purinkäna ukhax kawkir punkurus mantaspa, ukat ukan qhiparäna, manq'asa, umañasa, sacerdotesa, ukatsti sarxäna.
12 Abrahanan utapax sapa uruw Abrahaman utapan manq'añatakis umañatakis jutapxirïna.
13 Khititix manq'at awtjatäsin Abrahaman utapar purinkäna ukaxa, Abrahamax t'ant'a churirïna, manq'añatakisa, umañatakisa, manq'añatakisa, khititix q'ala jan isin utapar jutkän ukarusti, kunjamtï munkäna ukhamarjamaw isimp isthapt'asirïna, qullqimpi qurimpi churarakïna, ukatsti Tatituruw uñt'ayarakïna, jupaw aka uraqin luratayna. Abrahamax taqi jakäwipan ukham luräna.
14 Abrahamampi wawanakapampi, taqi yänakapampix Beerseba markan jakapxäna, Hebrón markakamaw carpa sayt'ayapxäna.
15 Abrahanan Nahor jilapasa, awkipasa, taqe ukanakasa Harán markan jakapjjäna, jupanakajj janiw Abrahanamp chika Canaán oraqer puripkänti.
16 Nahor sat chachan wawapampiw wawanïna, jupasti Harán chachan Milca phuchapänwa, Abrahan chachan Sara warmipan kullakapasti.
17 Uz, Buz, Kemuel, Kesed, Chazo, Pildas, Tidlaf, Betuel, llätunk yuqall wawanakäpxänwa, jupanakasti akanakawa: Uz, Buz, Kemuel, Kesed, Cazo, Pildas, Tidlaf, Betuel, jupanakasti llätunk yuqall wawanakäpxänwa, jupanakasti Milca warmin wawanakapawa, jupasti Abrahaman Nahor jilaparuw yuritayna.
18 Nahor chachasti mä concubinanirakïnwa, jupasti Reumá satänwa, jupasti Nahor, Zebac, Gacas, Tacas, Maaca sat pusi yuqall wawanïpxarakïnwa.

19 Nahor chachan wawanakapax phuchhanakapat sipansa tunka payan yuqall wawanïpxänwa, Harán markan wawanakapas utjarakïna.
20 Nahor chachan nayrïr yuqapan Uz chachan wawanakapax akanakawa: Abi, Queref, Gadín, Melú, Debora kullakapa.
21 Buz chachan wawanacapasti: Beraquel, Naamat, Seva, Madón ucanacänwa.
22 Kemuel chachan wawanacapasti Aram, Recob satänwa.
23 Kesed chachan wawanacapasti: Anamlec, Mesai, Benón, Yifi; Chazo chachan wawanacapasti Pildas, Mequi, Ofer satänwa.
24 Pildas chachan wawanacapasti: Arud, Camum, Mered, Moloc.
25 Tidlaf chachan wawanacapasti: Musán, Cusán, Mutzí.
26 Betuel chachan wawanakapasti akanakawa: Secar, Labán, Rebeca kullakapa.
27 Nahor chachan wawanacapatjja, Harán markan yurir familianacapawa. Kemuel chachan Aram yuqapampi, Recob jilapampisti Harán markat sarxapxäna, ukatsti Éufrates jawira jak'an mä valle jikxatapxäna.
28 Ukxarusti mä marka utt'ayapxäna, uka markax Aram chachan Petor yuqapan sutipampiw sutichapxäna, uka sutix Aram Naheraim satawa.
29 Ukatsti Kesed chachan wawanakapax kawkhantï mä chiqa jikxatapkaspän ukan jakañatakiw sarapxäna, ukatsti Sinar uraqimp chika mä valle jikxatapxäna, ukan jakasipxäna.
30 Ukxarusti jupanakax mä marka lurapxäna, uka markansti awkipan sutipat Kesed sutimpiw sutichapxäna, ukax jichhürkamax Kasdim uraqiwa, ukat Kasdim jaqinakax uka uraqin jakapxäna ukat jupanakax walja wawanïpxänwa, walpun jilxattapxäna.
31 Nahor, Abrahan awkipa Taré sat chachasti chuymankipstatäxasax yaqha warmimpiw jaqichasïna, uka warmix Pelila satänwa, usurïxäna ukat mä yuqall wawa wawachasïna, jupasti Zoba sutimpiw sutichäna.
32 Tréax pä tunka phisqhan maraw Zoba wawat jakasïna.
33 Uka maranwa Taré chachajj jiwjjäna, mä arunjja, Abrahaman Isaaca yokapajj naskäna ukhat kimsa tunka phesqani maranwa jiwjjäna.
34 Taré chachajj pä patak phesqa maranïkäna ukhajja, Harán markan imt'atäjjänwa.
35 Taré chachan Zoba yokapajj kimsa tunka maranïcänwa, jupasti Aram, Aclis, Meric sat chachan wawapänwa.
36 Zoba chachan Aram yokapasti, Tré chachan yokapajj kimsa warminïnwa, jupasti tunka payan yoqall wawanakanïnwa, kimsa imill wawanacampi. Ucat Tatitojj Zoba chachan Aram yokaparuw qollqe, yänaka, walja uywanaka, ovejanaka, vacanak churäna, ucatsti uka jaqejj wal jiljjattäna.
37 Zoba chachan Aram yokapasa, jilapasa, utapankirinakasa, Harán markat sarxapxäna, ukatsti kawkhantï mä chiqawj jikxatapxañapäkän ukaruw sarapxäna, jupanakan yänakapax wali jach'änwa, janiw Harán markan qhiparañjamäkänti. Jupanakasti janiw Harán markan Nahor chachan jilanakapamp chika sayt'añjamäkänti.
38 Zoba chachan Aram yokapasti jilanakapamp chikaw saräna, ukatsti inti jalsu toqenkir mä valle jikjjatapjjäna, ukanwa jakasipjjäna.
39 Ukxarusti mä marka utt'ayapxäna, uka markarux Aram sutimpiw sutichapxäna, jilïr jilapan sutiparu. ukax jichhürkamax Aram Zoba satawa.
40 Uka urunakansti Abrahaman Isaac yuqapax jilskäna, Abraham awkipax Tatitun thakip yatichäna, Tatitur uñt'añapataki, Tatitux jupamp chikäskänwa.
41 Isaacajj kimsa tunka paqallquni maranïkäna ukhajja, Ismael jilapajj jupamp chikaw carpan sarnaqäna.
42 Ismaelax Isaacarux jach'a jach'a tukusaw akham säna: —Nayax tunka kimsaqallqu maranïyätwa, kunapachatix Tatitux awkijar circuncidañatak siskän ukkhaxa, Tatitux awkijar siskäna ukarjamaw lurta, ukatsti Tatituruw almax katuyasta, janiw awkijar siskäna uka arunakap p'akintkti.
43 Isaacasti Ismaelarux sänwa: —¿Kunatsa nayarux jach'añchassta, janchimat mä juk'a janchimat apsutaxa, Tatitux kamachi sisktam uka tuqita?
44 Tatitusti, Abraham awkijan Diosapa, Tatitux awkijar saspa: 'Isaac yuqamar irpatam, ukat naya nayraqatar mä ofrenda apanipxam' sasa.
45 Tatitux kuntix Isaacax Ismaelar siskän uk ist'äna, Tatitun nayraqatapanx wali askïkaspas ukhamaw amuyasïna, ukat Abrahamar uka tuqit juchañchañ amtäna.
46 Ukatsti Diosan wawanakapax Tatitun nayraqatapan jutapxäna, ukatsti Supayax Diosan wawanakapamp chikaw Tatitun nayraqatapan jutäna.
47 Tatitusti Supayar sänwa: —¿Kawkitsa jutta? Ucat Supayajj Tatiturojj sänwa: —Uka oraqen saratapata, aynacharu saratapata —sasa.
48 Ucat Tatitojj Supayar sänwa: —¿Kawkïr arutsa nayarojj taqe aka oraqen jakirinakat sista? Ucat Supayajj Tatiturojj sänwa: —Nayajj taqe aka oraqenkir wawanakarojj uñjtwa, jupanakajj jumar servipki ukat jumat amtasipjjaraktawa, kunapachatï jumat kuns mayipki ukhasa —sasa.
49 Kunatix jumat mayipki uk jupanakar churkäta ukhaxa, jan kuna llakiniw qunt'asipxi, jumar jaytanukupxi, janiw juk'amp amtasipxätamti.
50 ¿Abrahan Taré chachan yoqapar uñjtati, qalltansti janiw wawanïkänti, jupasti jumar luqtasma, kawkirutix jutkäna uka altaranak sayt'ayaraktam, ukatsti sapüruw sutimxa taqi aka uraqinkir jaqinakar yatiyäna.
51 Jichhasti Isaac yuqapan yuritapatxa, jumarux apanukuwaytam, taqi uka markan jakirinakatakis mä jach'a manq'äwi lurawayi, Tatitutsa armasxiwa.
52 Taqe luratanakap taypinjja, janiw mä ofrenda apanktamti. janirakiw nakt'at waxt'äwisa, sumankthapiñ waxt'äwisa, janirakiw vaca, uwija, cabrito, wawapax ñuñut apsutäkän uka urux jiwayatäkaniti.
53 Yuqapan yurïwipat jichhakamax kimsa tunka paqallquni maranïkasax janiw mä altar lurkänti, janirakiw kuna sacrificios jumar apankänti, kunattix kuntï maykäna uk churatam uñjäna, ukatwa apanukuwayxtam.
54 Ucat Tatitojj Supayarojj sänwa: —¿Abrahan esclavojjarojj ukham amuyt'tati? kunattix janiw khitis aka uraqin utjkiti, naya nayraqatan jan juchani, chiqapar sarnaqir jaqi, Diosar axsariri, jan walinakat jithiqtiri; nayajj jakaskta ukhajja, "Isaac yoqamarojj nayan nayrajjar irptanim" siristjja, janiw jark'kitänti, ovejanakapatsa jan ukajj vacanakapatsa naya nayraqatan nakt'at wajjt'a apaniñatak sirist ukhajj janiw jark'kitänti" sasa.

55 Ucat Supayajj Tatiturojj sänwa: —Abrahanarojj jichhajj siscta uqham parlam, jichhürojj jan juch lurasa, arunacam apanukjjaniti janicha uk uñjarakïta —sasa.

23 JAQTHAPI

1 Ucapachaw Tatitun arupax Abrahamar purintäna, jupasti sänwa: —Abrahana, jupasti sänwa: —Akanktwa —sasa.
2 Juparusti sarakïnwa: "Isaac sat mä sapa yoqamar irpasim, Moria oraqer saram, ukan nakt'ayat sacrificiot mä qullun nakt'ayat waxt'äwit luqtam, kawkïr qullutix jumar uñacht'ayatäni, ukan mä qinaya, Tatitun jach'a kankañap uñjäta —sasa.
3 Ucat Abrahamajj chuymapan säna: —¿Kunjamarak Isaac yokajjarojj Sara taykapat apanukuriststi, Tatitun nayrakata nakt'ayañataqui?
4 Ukxarusti Abrahamax Carpar mantasinxa, Sara warmipan nayraqatapan qunt'asisaw uka arunak arsüna.
5 Isaac wawajajj jilïrëjjewa, mä qawqha pachaw Diosapar serviñat jan yatjjatkiti, jichhajj qharürojj Sem sat yokaparuw irpä, ukanwa Tatitun thakinakap yateqani, Tatitur uñt'añ yatichapjjarakini, Tatitur uñt'añsa yatichapjjarakiniwa, Tatitur uñt'añsa yatichapjjarakiniwa, Tatitu nayraqatan sapa kuti mayiskani ukhajja, jupaw jaysani, ukatwa ukanjja Tatitu Diosapar serviñap yatjjani.
6 Sarasti sarakïnwa: —Tata, saram, kunjamtï siskta ukhamarjam luram, ukampis janirak nayat jayarst'ayañamäkiti, janirakiw walja tiempos ukan qhiparañapakiti, almajax almapan chinuntatawa" sasa.
7 Ucat Abrahamajj Sararojj sänwa: —Phuchajja, Tatitu Diosasaruw mayisiñäni, jupajj nanacamp suma lurt'añapataqui —sasa.
8 Sarasti Isaac yuqaparuw irpäna, jupasti uka arumaw jupamp chik qhiparäna, ukatsti jamp'att'asisaw qhumantt'asïna, alwakamaw ewjjt'äna.
9 Uca warmejj juparojj sänwa: —Wawa, ¿kunjämarak almajjajj jumat jitheqtaspasti? Jamp'att'askakïnwa, qhumantt'asirakïnwa, Abrahamarus jupat ewjjt'arakïna.
10 Sarasti Abrahanar sänwa: —Tatay, achikt'assmawa wawamaru sum uñjam, ukatsti janiw yaqha yuqall wawas ni imill wawas utjkituti, jan ukasti jupakiw utjitu —sasa.
11 Juparojj jan apanukumti. Manq'at awtjatächixa, t'ant'a churapxam, umat pharjatasti uma umt'apxam; jan kayuk sarxamti, janirakiw inti jalsun qunt'asiñapäkiti.
12 Jani sapaki thakin sarxañapäkiti, janirakiw kuntix munki uk luraňapatak wayt'amti, jan ukasti kuntix sisktam ukarjam luraňamawa.
13 Sarajj arum paqaraw Isaacat jachäna, alwakamaw Jesusar ewjjt'äna.
14 Alwatjja, Sarajj Abimelec chachajj utapan churkäna uka isinak taypit mä suma suma isi ajllïna.
15 Ukatsti Isaac yuqaparuw isimpi isthapiyäna, p'iqiparuw mä turbante uchasïna, turbante patxaruw mä suma qala jist'antäna, ukatsti thakin manq'añanak churarakïna, ukatsti sarapxäna, Isaacasti Abraham awkipamp chikaw sarapxäna, mä qawqha uywatanakapasti jupanakamp chikaw thakhit sarxapxäna.
16 Sarax jupanakamp chikaw mistuwayxäna, jupanakamp chikaw thaknam saräna jupanakar irpañataki, ukat jupanakax sapxarakïnwa: —Carpar kutt'am —sasa.
17 Sarax Isaac yuqapan arunakap ist'asax wal jachäna, Abraham chachapas jupamp chikaw jachäna, yuqapas jupanakamp chikaw jachäna. jupanakamp chik saririnakax wal jachapxäna.
18 Sarajj Isaac yoqaparuw katthapïna, jupajj amparat katt'asisaw jamp'att'asïna, jupamp chikaw jachaskakïna, Sarajj sänwa: "¿Khitis yatpacha jichhürut mayamp uñjasïma?"
19 Ukatsti Abrahamampi, Sarampi, Isaacampi, jupanakamp chikaw jachapxäna, ukatsti Sarax yuqapat jithiqtxäna, wali jacht'asisa, taqi uywatanakapasa, sirvienta uywatanakapas jupamp chikaw carpar kutt'xapxäna.
20 Abrahamax Isaac yuqapampi chikaw Tatitun nayraqatapan mä ofrenda churañatak saräna, kunjämtix jupax siskän ukhama.
21 Ukxarusti Abrahanax pä waynaparuw irpxaruwayäna, Agar chachan Ismael yuqapampi, Eliezer uywatapampi, jupanakamp chikaw sarapxäna, thaknam sarkasax uka waynanakax jupanakpachaw uka arunak arsupxäna.
22 Ismaelasti Eliezer chacharux sänwa: —Abrahan awkijax Isaacamp chikaw Tatitur nakt'ayat sacrificiot irpani, kunjämtix jupax siskän ukhamarjama —sasa.
23 Jupajj kutt'anjjani ukhajja, taqe kunatï jupan utjki ukanak churitaniwa, jupat qhepat herencia katoqañajataki, nayajj jupan nayrïr wawapätwa.
24 Eliezer chachasti Ismaelarux sänwa: —Chiqpachansa Abrahamax taykamamp chikaw apanukuwaytamxa, juramento lurarakisma, taqi yänakapat jan herencia katuqañamataki, khitirus taqi yänakap churani, taqi yänakapampi, jan ukasti nayaruw churarakini, utapan chiqa chuyman irnaqiri, arumasa uruy luqtirixa, taqi kuntï nayar munkta uk lurarakitu? Nayaruw jiwañapkama taqi yänakap jaytani" sasa.
25 Abrahamax Isaac yuqapampi thaknam saraskäna ukhaxa, Supayax wali chuyman jaqir uñtataw Abrahamar uñstäna, alt'at chuymani, arrepentisiri, ukatsti Abrahamar jak'achasisin akham säna: —¿Jichhürux sapa wawamar ukham lurir sarasktaxa?
26 Diosax qhip qhipa urunakan, chuymankipstatäxasax mä yuqall wawa churtamxa, ¿jichhürusti jupar jiwayir sarasma, jan nuwasiñap luratapata, ukat sapa wawaman almap aka uraqit t'unjañ munasmati?
27 ¿Janit jumax yatkta, amuyarakta, akax janiw Tatitun jutkaspati? Tatitux janiw jaqirux aka uraqin ukham jan walinak lurkaspati, jupar akham sañapataki: "Wawamar jiwayir sarañamawa" sasa.
28 Uk ist'asinsti, Supayan arupaw Tatitun thakipat jithiqtañ munäna, uk yatïna, ukampis Abrahamax janiw Supayan arup ist'añ munkänti, ukatwa Abrahanax jupar tuqinuqäna, ukhamat sarawayxäna.
29 Ukatsti Supayajj Isaacan ukar kutt'asaw saräna. Isaacarux mä suma uñnaqt'an suma uñnaqt'an waynar uñtataw uñstäna.
30 Jesusasti Isaacar jak'achasisin sänwa: —¿Janit yatkta, janit amuyaskta, nayra jan amuyt'asir awkimax jichhürux inamayakiw jiwayañatak irptamxa?
31 Jichhasti, wawaxa, jan ist'amti, janirak jupar uñjamti, jan amuyt'asir chuyman jaqiwa, wali munat almamasa, suma uñnaqamasa jan aka uraqit chhaqpaniti.
32 Uk ist'asax Isaacax Abrahamarux sänwa: —¿Awkixay, ¿uka jaqin arsutapat ist'tati? ukhamarakiw jupax arsüna.

33 Abrahamax Isaac yuqaparuw säna: —Amuyasim, janirakiw arunakapar ist'amti, janirakiw jupar ist'amti, jupasti Supayawa, jichhürunakanx Diosan kamachinakapat jithiqtañatakiw ch'amachasi —sasa.
34 Abrahanajj Supayarojj cheqañchaskakïnwa, Supayajj jupanakat jitheqtjjänwa, janirakiw jupanakar atipjañ puedkänti, jupanakajj jupanakat imantasjjänwa, ukatsti thaknam sarasaw jupanakan nayraqatapat pasawayjjäna. thakinsti mä jach'a uma jawiraruw tukuwayxäna, Abrahamampi Isaacampi, pani waynanakapampix uka chiqar puripxäna, ukat jach'a jach'a ch'aman jawir uñjapxäna.
35 Jawiraruw mantasin uka jawir pasapxäna, umax qalltanx kayunakaparuw purirakïna.
36 Jawiraruw juk'amp manqharu sarapxäna, umax kunkapar puriñkamaw purinïna, uma laykusti taqiniw wal axsarapxäna. Jawir khurkatar sarasipkän ukkhasti, Abrahamax uka chiqar uñt'äna, ukat nayrax janiw umax utjkänti.
37 Ucat Abrahamajj Isaac yokaparojj sänwa: —Nayajj aka chequejj yattwa, kawkhantï jan jawirasa ni umas utjkäna, jichhajj aka Supayaw taqe ukanak luraskistu, jichhürunakan Diosan mandamientonakapat jichhürut jitheqtayañataki” sasa.
38 Ucat Abrahamajj juparojj cheqañchasin säna: —Tatituw cheqañchtam, Supay, nanac taypit yurita, Diosan ewjjt'aparjamaw sarapjjta —sasa.
39 Supayajj Abrahaman arup ist'asajj wal mulljasjjäna, jupanakajj jupanakat jitheqtjjänwa, uka cheqajj wasitatwa waña oraqer tuküna, kunjamtï qalltan utjkäna ukhama.
40 Abrahamax Isaacamp chikaw Diosax siskän uka chiqar saräna.
41 Kimsïr urutsti Abrahamax nayranakap jach'at uñch'ukiskäna, ukatsti Diosax siskän uka chiqaruw jaya chiqat uñjäna.
42 Uraqit alaxpachar puriñkamax mä nina pilaraw uñstäna, qullu pataruw mä k'ajkir qinayax uñstäna, Tatitun jach'a kankañap qinaya taypin uñjasïna.
43 Ucat Abrahamajj Isaacarojj sänwa: —Wawa, ¿janit uñjta uka qollunjja, nayajj uka qollun uñjta?
44 Isaacax awkiparux sänwa: —Nayax mä nina pilarampi, mä qinayampiw uñjta, Tatitun jach'a kankañapax qinaya patxaruw uñjasi —sasa.
45 Abrahamax yatïnwa, Isaac yuqapax Tatitun nayraqatapan nakt'ayat sacrificiot katuqatätapa.
46 Abrahamax Eliezerampi Ismael yuqapampix sänwa: —¿Jayankir qullun uñjapkta uk uñjapxtati?
47 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Janiw kunas juk'ampi uñjktanti, aka uraqin yaqha qullunakar uñtasita —sasa. Abrahanax yatïnwa, Tatitun nayraqatapan jupanakamp chik sarañatakix janiw katuqatäpkänti, ukat Abrahamax jupanakar säna: “Akan asnomp chika qhiparapxam, nayamp Isaac wawajampix mä qulluruw sarapxä, Tatitun nayraqatapan ukan yupaychapxä, ukatsti jumanakan ukar kutt'apxarakïma” sasa.
48 Eliezerampi Ismaelampix uka chiqan qhiparapxäna, kunjamtï Abrahamax siskän ukhama.
49 Abrahamax nakt'at sacrificiot lawa aptasin Isaac yuqaparuw uchäna, ukatsti nina, cuchillo aptasin panpachaniw uka chiqar sarapxäna.
50 Jupanakajj sarasipkäna ukhajja, Isaacajj awkiparuw säna: “Akanjja nina, lawanak uñjta, ¿kawkinkirak Tatitun nayraqatapan nakt'at sacrificiotäñapäki uka uwijasti?”
51 Ucat Abrahamajj Isaac yokaparojj sänwa: —Tatitojj jumaruw ajllt'tamjja, oveja lanti mä naktäwi nakt'ayañataqui —sasa.
52 Isaacax awkiparuw säna: —Tatitox kusisiñampi, kusisiñampi taqi kuntix sisktam uk luraraki —sasa.
53 Abrahanajj Isaac yoqaparuw mayamp säna: —¿Chuymamanjja, jan walïki uka toqet amuyt'añasa, jan ukajj ewjjt'añasa? sapxita wawaxa, achikt'asipxsmawa, wawaja, jan imantasimti —sasa.
54 Isaacax Abraham awkiparuw jaysäna, akham sasa: —Awkixa, Tatitux jakki, almamax jakki ukhama, janiw kunas chuymajan utjkituti, kuna arunaktix jumar sisktam uka arunakatxa, ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqiru sarxaruñajataki.
55 Janiw amparanakas ni musculos uka tuqitx kuynt'kiti, janirakiw ch'allxtaykiti, janirakiw chuymajanx kuna amuyt'awis ni jan wali iwxt'as uka tuqit utjkiti.
56 Ucampis nayajj kusisita, kusisita chuymanïtwa, ucampis sistwa: ‘Jichhürojj nayar naktayañataqui nayar ajlliquitu Tatitojj jach'añchatäpan.
57 Abrahamax Isaacan arunakapat wal kusisïna, ukatsti Tatitux parlkäna uka chiqaruw tantacht'asipxäna.
58 Abrahamax uka chiqan altar lurañatak jak'achasïna, Abrahamax jachaskäna, Isaacax qalanak apt'asïna, altar lurañ tukuyañkama.
59 Abrahanajj uka lawa aptasinjja, lurat altar patjjaruw uchäna.
60 Ukatsti Isaac yuqaparuw chint'äna, altar patxankir lawa patxaru, Tatitun nayraqatapan nakt'ayat sacrificiot jiwayañataki.
61 Isaacax awkiparuw säna: “Suma chint'apxita, ukatsti altar patxaruw uchapxita, ukhamat jan kutikipstañataki, jan kutix cuchillompi jañchijar ch'amampi, nakt'ayat sacrificio q'añuchañataki. Abrahamax ukham luräna.
62 Isaacax awkiparux saskakïnwa: “Awkixay, nayar jiwayapxita, nayar wilañcha phichhantapxita ukhaxa, laq'at qhipharkir apt'asim, Sara taykajar apaniñataki, ukat sapxam: “Akax Isaacan suma q'aphipawa; ukampis mä phuch'u jak'an qunt'atäspa, jan ukax kawkir jach'a chiqarus qunt'asispa uk jan sapxamti, ukhamat jan jiwañapataki.
63 Abrahamax Isaacan arunakap ist'asin jach'at jach'at jach'at arsüna, kunapachatix Isaacax uka arunak arsuskäna ukhaxa. Abrahaman jachaqt'asitapasti Isaac yuqaparuw jachäna, Isaacasti wal jachäna, awkiparuw säna: —Awkixay, jank'aki, Tatitu Diosasan munañap nayampi luram, kunjämtix sisktam ukhama —sasa.
64 Abrahanampi, Isaacampina, Tatitun arsutaparjamax chuymapax wal kusisipxäna. ucampis nayrajj wal jachäna, chuymajj kusisitap laycu.
65 Abrahamax Isaac yuqaparuw chinuntasin altarar uchäna, ukatsti Isaacax altar patxaruw kunkap luqxatäna, awkip nayraqatan wawapar jiwayañataki.
66 Ukapachaw khuyapayasir angelanakax Tatitun nayraqatapar jutasin Isaac tuqit parlapxäna:
67 0 Tatay, jumax khuyapayasir khuyapayasir Reyïtawa taqi kunatix alaxpachan ukhamarak aka uraqin lurkta ukanakxa, taqiniruw yanapt'ta; Ukhamasti, Isaac luqtirim lantix qhispiyasiñ churam, qhispiyasiñ churarakim,

Abrahamampiru, Isaac yuqapampit khuyapt'ayasim, jupanakax jichhüruw kamachinakam phuqasipki.
68 Tatay, ¿uñjtati kunjämtix Abrahaman uywataman Isaac yuqapax mä uywar uñtat jiwayañatak chinuntat uñjasi? jichhasti, Tatay, jupanakat khuyapt'ayasim —sasa.
69 Ukapachaw Tatitux Abrahamar uñstäna, alaxpachat jawsäna, ukatsti sänwa: —Jan amparam luqxatamti, janirak kuns lurkätati, jichhax yattwa jumax Diosar axsaratam aka luräwi luratamatxa, mä sapa yuqamaru jan nayat jark'atamata —sasa.
70 Ucat Abrahamajj nayranakap uñtat uñjäna, mä urqu oveja wajjranakapan mä ch'ojjña katjata. uca ovejasti, Tatit Diosax aka uraqimpi, alaxpachampi lurkän uka urux aka uraqin lurkatayna.
71 Tatituw uka urutpach aka oveja wakicht'äna, Isaac lanti nakt'ayañataki.
72 Uca ovejasti Abrahamaruw nayrar sartaskäna, Supayajj jupar katjäna, wajjranakapsa ch'ojjña ch'ojjñaruw ch'oqt'äna, ukhamat Abrahaman yoqapar jiwayañataki.
73 Ukat Abrahamax ovejax jupar jak'achasisin nayrar sartaskir uñjäna, Supayasti jark'atäskir uñjäna, ukat altar nayraqatar irpanïna, ukatsti Isaac yuqaparuw chinuntat jaquqanïna, ukatsti uka oveja lanti ucharakïna, ukatsti Abrahamax altar patxaruw uka urqu oveja jiwayäna, ukatsti Isaac yuqapan lantix mä sacrificiot irpxaruwayäna.
74 Uca ovejan wilap mä juk'a altarar ch'allt'äna, ukatsti jach'at arsüna: "Akax wawajan lantipankiwa, jichhürux akax Tatitun nayraqatapan wawajan wilapjam uñjatäpan" sasa.
75 Taqi kuntix Abrahamax altar jak'an lurkän ukanakxa, jach'at arsüna: "Akax wawajan utapankiwa, jichhüruw Tatitun nayraqatapan yuqaxan lanti amuyt'atäpan; Abrahamax altar jak'an taqi luqtañ tukuyäna, ukat Tatitun nayraqatapan luqtañax katuqatäxänwa, Isaacäkaspas ukham uñt'atäxänwa. Tatitusti uka urux Abrahamampiru, wawanakapampiruw bendicïna.
76 Supayajj Saran ukar saräna, jupasti wali alt'at chuymani, llamp'u chuyman chuyman jaqen uñnaqapampiw uñstäna, Abrahamajj Tatitun nayraqatapan nakt'ayat sacrificio luraskakïnwa.
77 Jesusasti juparux sänwa: —¿Janit jumax yatkta taqi kuntix Abrahamax mä sapa yoqamampi jichhürunakan lurki ukanakxa? Isaacaruw katuntasin mä altar lurayäna, jiwayasinsti altar patxaruw sacrificiot irpxaruwayäna, Isaacasti awkip nayraqatan jachäna, jachäna, ukampis janiw jupar uñkataskänti, janirakiw jupat khuyapt'ayaskänti.
78 Supayajj uka arunak mayamp mayamp säna, jupasti jupat jitheqtjjänwa, Sarajj Supayan taqe arunakap ist'äna, jupajj yoqapamp chik sarnaqir jaqen yoqanakapat mä chuyman jaqëkaspas ukhamwa amuyäna, jupajj jupar yatiyiriw jutäna.
79 Sarasti jach'at jachäna, jach'at jach'at arnaqasïna wawap layku. ucatsti oraqer jaqontäna, laq'ampiw p'eqepar jaqontäna, ukat akham sänwa: "Wawa, Isaac wawa, jichhürojj juma lanti jiwañajajj wakisispa" sasa. Ukatsti jachaskakïnwa, sarakïnwa: "Wawaxay, Isaac wawaxay, juma lanti jichhüru jiwatax laykux wal llakisiyitu" sasa.
80 Uka warmisti jachaskakïnwa, akham sasa: "Uñt'ayaskta ukat uywatax laykux llakisiyistawa. jichhajj kusisiñajjajj jumat llakisiñaruw tukuwayjje, nayajj jumar wal munaskäyäta, llätunk tunka maranïkayäta ukhakamaw Diosar art'asiyäta, mayisirakta; Jichhasti jichhüruw cuchillompi, ninampi luqtawayta, ukhamat waxt'äwi churañataki.
81 Ucampis nayajj jumamp chikaw chuymacht'asta, wawajja, Tatitun arupätap laycu, jumajj Diosman camachip phoqhatam laycu; ¿Khitirak Diosan arup p'akintaspa, jupan amparapansti taqi jakirinakan almapaw utji?
82 Jumasti chiqapar uñjaskta, Tatitu Diosasa, taqi luratanakamax aski, chiqapa; Nayasti juman arsutamampix kusisitätwa, nayraxax wali jacht'asiskipanwa chuymaxax kusisiyi.
83 Sarax mä sirvientapan p'iqip ch'uqt'asïna, ukat mä qalar uñtataw tuküna.
84 Uka qhepatjja, sartasinjja, Hebrón markar puriñkamaw jiskt'asir saräna, thakin sarnaqasipkäna ukanakarojj taqe khitinakarus jiskt'arakïnwa, janiw khitis wawapar paskatayna uk yatiykänti.
85 Ukatsti warmi uywatanakapampi, uywatanakapampirakiw Kireat-arba sat chiqar puripxäna, uka markax Hebrón satawa, ukatsti Yuqapat jiskt'äna, ukatsti mä qawqha uywatanakapar khithäna, kawkirus Abrahamax Isaacamp saratayna uk thaqhapxañapataki. Sem, Éber chachan utaparuw thaqir sarapxäna, janiw jikxatapkänti, uraqpachan thaqhapxäna, janiw ukankkänti.
86 Ukxarusti, Supayax mä chuyman jaqir uñtat Sararuw purinïna, jupasti jupa nayraqatan sayt'asïna, ukatsti sänwa: —Abrahanax janiw yuqapar jiwaykänti, janirakiw jiwatäkiti; uka aru ist'asax kusisiñapax wawap laykux wali ch'amapunïnwa, almapax kusisiñampiw mistuwayxäna; jupax jiwxänwa ukat markapar tantacht'atäxänwa.
87 Abrahanajj serviñ tukuyjjäna ukhajja, Isaac yoqapampiw waynanakapar kutt'jjäna, jupanakajj Beerseba markaruw tantachasipjjäna, utaparuw kutt'jjapjjarakïna.
88 Abrahamax Sararuw thaqäna, ukampis janiw jikxatkänti, jupasti jupat jiskt'äna, ukat sapxarakïnwa: —Jumasti Hebrón markakamaw saräna, kawkirutix sarapkta uk panpachaniru thaqir saräna, ukhamat jupar yatiyatätap layku —sasa.
89 Abrahamampi Isaacampisti Hebrón markaruw sarapxäna, jiwatap yatisinsti jach'at jach'at arnaqasipxäna. Isaacax taykapat jacht'asisaw säna: —Ay tayka, tayka, ¿kunjamarak jaytanukustasti, kawkirus sarxta? ¡Kunjämarak jaytanukusistasti!
90 Abrahamampi Isaacampejj wal jachapjjäna, taqe yanapirinakapas jupamp chikaw Sarat jachapjjarakïna, wali jach'a jach'a tukusaw jupat jachapjjarakïna.

24 JAQTHAPI

1 Sarax patak pä tunka paqallqun maraw jakasïna, Sarax jiwxänwa. Abrahamax jiwatanakap nayraqatat sartasïna, Sara warmipar imt'añataki; Ucatsti sarasin Het sat chachan jakenacapampiw parläna.
2 Nayajj yaqha markankir jaqëtwa, jumanakamp chika yaqha markankir jaqëtwa, markamanjja. mä imt'añ uta churapxita, nayaru jiwatanakajar imt'añajataki —sasa.
3 Het chachan wawanakapax Abrahamarux sapxänwa: "Uñtam aka uraqix nayraqatamankiwa, jiwasan sepulturanakasan ajllitäkipan jiwatanakamar imt'añataki, janiw khitis jiwatanakamar imt'añ jark'kätamti" sasa.

4 Abrahanasti jupanacarojj sänwa: —Jumanakatejj jumanacajj jumanacajj acquistajja, Zocar chachan Efrón yokaparu nayar achikt'apjjeta, Macpelá sat p'iya churitapata, uqhamarac yapup tukuyanqui uca p'iya, ucat nayajj kuntï jupajj munkaspa ucjja jupat alasï —sasa.
5 Efrón chachasti Het markankirinak taypinwa jakasïna, jupanakasti jupar jawsasaw sarapxäna, jupasti Abrahan nayraqatan jutäna, Efrón chachasti Abrahamarux sänwa: —Uñtapxam, taqi kuntix sirvirimarux mayipkta uk lurani. Abrahanasti sänwa: —Janiwa, jan ukasti, p'iyampi, yapumpix wali askit alasisma, ukhamat wiñayatak imt'atäñamataki —sasa.
6 Efrón chachasti sarakïnwa: —Uñtapxam, pampampi, p'iyampi nayraqataman utji, kuntix munkta uk churapxam. Abrahanasti sarakïnwa: —Nayax amparamamp, markaman punkupar mantapki ukanakan amparapatsa, wawanakaman amparapatsa wiñayatakiw alasiskä —sasa.
7 Uk ist'asinsti, Efrón chachampi, taqpach jilanakapampisti, Abrahanajj pusi patak siclo qollqe Efrón chachan amparaparu, ukhamarak taqe jilanakapan amparaparuw pesäna. Abrahamax aka aljasiñ qillqat qillqäna, ukat pusi testigonakamp chikaw qillqäna.
8 Qhanañchirinakan sutinakapax akanakawa: Amigal hitita Abisna chachan yuqapa, Adicorom hivita Asunac chachan yuqapa, Abdón Aquiram gomerita chachan wawapa, Bacdil yuqapa, Abudis sidón chachan yuqapa.
9 Abrahanasti alasita libro aptasin tesoronakapar uchäna, uka arunakxa Abrahamax uka libron qillqäna.
10 Abrahanax Efrón hitita jaqit alasitayna, wawanakapat, markapat mistxirinakata, wawanakapat wiñayatak alasitayna, ukax Abrahamataki, wawanakapata, lomopat misturinakataki, wiñayatak imt'atäñapataki. Ucatsti mä letrero uchasaw testigonakamp chikajj arsüna.
11 Uka uraqin utjkäna uka pampampi, p'iyampi, taqi uka uraqimpixa, Abrahamampiru, jupat qhiparkir wawanakapampi, Het markankir wawanakatakiwa. Uñtapxam, Hebrón markan Mamre nayraqatankiwa, uka markax Canaán uraqinkiwa.
12 Uka qhipatsti Abrahamax Sara warmiparuw imt'äna, uka chiqasa, taqpach uraqipasa Abrahamampiru, wawanakapatakis imt'atäxänwa.
13 Abrahán chachajj reyinakan imt'atäpkäna ukhajj wali k'achacht'ataw Sarar imt'äna, wali suma isimp isthapt'ataw imt'äna.
14 Sem, Éber, Abimelec yuqanakapampi, Anar, Ascol, Mamré, jiwat awtjata, uka markan jach'a jilïrinakapax jiwatap arkapxäna.
15 Sarax patak pä tunka paqallquni maraw jiwxäna, Abrahamax wali jach'at jach'at jach'at jach'at arsüna, ukat paqallq uruw llakisiñatak lurarakïna.
16 Uraqin jakir taqiniw Abrahanampiru, Isaac yuqapampiru Sara warmit chuymacht'apxäna.
17 Jach'a urunakax tukusxäna ukkhasti, Abrahamax Isaac yuqaparuw khithäna, Sem, Éber chachan utaparuw saräna, Tatitun thakinakapsa, yatichäwinakapsa yatxatiri, Abrahamax kimsa maraw ukan qhiparäna.
18 Ukapachaw Abrahamax taqpach yanapirinakapampix sartasipxäna, ukatsti Beerseba markaruw kutt'xapxäna, Abrahamampi taqi uywatanakapampix Beerseba markan qhiparapxäna.
19 Uka maran muyuntkäna uka maranjja, filisteonakan Abimelec reyipajj jiwjjänwa. jupax patak llätunk tunk kimsan maraniw jiwxäna; Abrahamax markapamp chikaw filisteonakan uraqipar saräna, utapankirinakaru, taqpach uywatanakaparus chuymacht'apxäna, ukatsti utaparuw kutt'xäna.
20 Abimelec chachan jiwatapatsti, Gerar markankirinakax Benmalic yuqaparuw katuntapxäna, jupax tunka payan maranikïskänwa.
21 Ukxarusti Abimelec sutimpiw sutichapxäna, awkipan sutiparu, Gerar markan ukham lurapxäna, Abimelec awkipan lantiw apnaqäna, tronopan qunt'asirakïnwa.
22 Harán chachan Lot yuqapasti uka urunakanwa jiwxäna, Isaacax kimsa tunka llätunkan maranïkäna ukhawa, Lot chachax patak pusi tunka mara jakkäna ukhaw jiwxäna.
23 Lot chachan wawanakapax phuchhanakapampiw yuripxäna, nayrïr yuqapan sutipax Moab satänwa, payïr yuqapansti Benami satänwa.
24 Lot chachan pani yoqanakapasti Canaán uraqit jaqichasipxäna, jupanakasti wawanakanïpxänwa, Moab markankir wawanakapax akanakawa: Ed, Mayon, Tarso, Canvil, pusi yuqall wawanaka, jupanakasti jichhürkamaw Moab markan awkipäpxi.
25 Lot chachan taqe familianakapasti kawkhantï qhant'apkäna uka cheqanwa jakasir sarjjapjjäna, walja wawanïpjjatap layku.
26 Jupanakasti kawkhantï jakapkäna uka oraqenwa markanakap sayt'ayapjjäna, kawkïr markanakatï lurapkäna uka markanakarus sutinakapat sutip uñt'ayapjjäna.
27 Taré chachan Nahor yuqapax Abrahaman jilapaw uka urunakan jiwxäna, Isaac chachan pusi tunka payan marapan jiwxäna, Nahor chachax patak paqallq tunk payan maraw jiwxäna, ukat Harán markan imt'atäxänwa.
28 Abrahán jilapan jiwatap ist'asin wal llakisïna, walja urunak jilapat jachäna.
29 Ukat Abrahamax Eliezer p'iqinchir uywataparuw jawsäna, utapat yatiyañapataki, ukat jupax nayraqatapan sayt'asïna.
30 Abrahanasti juparux sänwa: —Nayax chuymanïxtwa, janiw yatkti kuna urus jiwxä ukxa. cunalaycutejj nayajj jilïr maranïtwa; jichhasti sartasim, jan wawajatakix mä warmi casarasimti, aka chiqat, aka uraqit, cananeonakan phuchhanakapat, jupanak taypin jakapkta ukanakata.
31 Ucampis nayan orakejjaru, yurïw marcajjaru saram, ucatsti mä warmi casarasim wawajjataqui, alajjpachan oraken Tatitu Diosapasti awkijan utapat irpitu, aca cheqar irpanitu, jupasti sarakituwa: 'Wawanakamaruw aka orakejj wiñayatak herenciat churä, jupaw angelap jumar nayräjjar khitani, thakiman suma jakasiñataqui wawaxa familiajata ukhamaraki tatajan utapata.
32 Uka uywatasti Abraham uywiriparuw säna: —Nayax yurïw markamaru, awkiman utaparuw sarä, ukatsti wawamatakix mä warmi katuqarakï. Ucampis warmitejj jan aca orakeru nayar arquiñ munkchijja, ¿nayajj wawamarojj kawkirutï nascäyäta uca orakerojj kutt'ayäti?
33 Abrahanasti juparux sänwa: —Amuyasim, wawaxar jan mayamp irpañamataki, kawkïr Tatitutix nayan nayraqatapan sarnaqkta uka Tatituw angelapar khithani, ukatsti thakimsa sum sarnaqarakini —sasa.
34 Eliezer chachasti kunjamtï Abrahamax siskän ukhamarjamaw luräna, Eliezerax uywiriparuw uka tuqit

juramento luräna. Eliezer chachasti sartasin uywiripan camellonakapat tunka camellonak irpxaruwayäna, uywiripan uywatanakapat tunka jaqinakamp chika, jupanakamp chikaw Harán markar sarapxäna, uka markax Abrahamampi Nahorampin markapawa, Abrahaman Isaac yuqapar warmi irptañataki. Jupanak sarapkän ukkhasti, Abrahamax Sem, Éber chachan utaparuw khitäna, ukatsti Isaac yuqaparuw irpapxäna.
35 Isaacax awkipan utaparuw Beerseba markar kutt'xäna, Eliezer chachampi jaqinakapampix Harán markaruw puripxäna. Uma jak'aruw markan sayt'asipxäna, camellonakaparux uma jak'an qunqurt'ayäna, ukan qhiparapxäna.
36 Ukxarusti Eliezer sat Abrahaman uywatapaw mayisïna, akham sasa: "Abrahan uywirijan Diosapa! jichhürojj jank'ak khitanipjjeta, uywirijarus khuyapt'ayapjjam, jichhürojj uywirijan yoqaparuw familiapat mä warmi utt'ayapjjäta.
37 Tatitusti Eliezer chachan arup ist'äna, Abrahán uywatapan askipata, ukatsti Betuel chachan phuchapampiw jikisïna, jupasti Milca chachan wawapänwa, Nahor chachan warmipänwa, Abrahaman jilapänwa, Eliezer chachasti utaparuw purirakïna.
38 Eliezer chachasti jupanakarux taqi llakinakapat yatiyäna, Abrahaman esclavopätapsa, jupanakat wal kusisipxäna.
39 Taqeniw Tatitur jach'añchapjjäna, jupajj Betuel chachan Rebeca phuchapänwa, Isaac chachan warmipäñapataki.
40 Uka tawaqux wali suma uñnaqt'anïnwa, virgenänwa, Rebecasti tunka maranirakïnwa.
41 Uka arumasti Betuelampi, Labánampi, wawanakapampix mä jach'a manq'äwi lurapxäna, Eliezerampi, jaqinakapampisti uka arumaw manq'apxäna, umapxäna, kusisipxarakïna.
42 Eliezer chachasti alwat sartasin jupamp chik sarir jaqinakampix Betuel utankirinakaruw jawsäna, akham sasa: "Uywirixar sarxañajatakiw khithapxita" sasa. Uz chachan Rebecampiru, Debora uywiripampiru, Uz chachan phuchaparuw khithapxäna, qullqimpi qurimpi, uywatanakampi, sirvientanakampi, jupanakarux bendicipxarakïna.
43 Ukatsti Eliezer chacharux jaqinakapamp chikaw khithapxäna. uywatanakax Rebecaruw katuntapxäna, ukatsti Canaán uraqiruw uywiripan ukar kutt'xäna.
44 Isaacajj Rebecaruw casarasïna, jupasti warmiparuw tuküna, ukatsti carpar irpantäna.
45 Isaacax pusi tunka maranïxänwa, Betuel tiyupan Rebeca phuchhaparu casarasïna.

25 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Abrahamax chuymankipstasin wasitat mä warmimp casarasïna, uka warmisti Cetura satänwa, Canaán uraqit jutiri.
2 Jupasti Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Suac sat sojjta yoqall wawanïpjjänwa. Zimran chachan wawanacapasti: Abihen, Molic, Narim.
3 Jocsan chachan wawanacapasti Sebá, Dedán, Medán chachan wawanacapasti: Amida, Joab, Goqui, Eliseo, Notac. Madián chachan wawanacapasti akanakawa: Efa, Éfer, Canoc, Abida, Elda.
4 Isbac chachan wawanacapasti Makiro, Beyodua, Tator satänwa.
5 Suac chachan wawanacapasti: Bildad, Mamdad, Munán, Mebán; taqi ukanakax Canaán markankir Ketura warmin wawanakapawa, jupasti hebreo Abrahamar wawachasïna.
6 Abrahanajj taqe jupanakarojj khitäna, jupajj regalonak churäna, jupanakajj kawkhantï mä cheq jikjjatapkäna uka cheqan jakañatakiw sarjjapjjäna.
7 Taqe ukanakasti inti jalsu toqenkir qolluruw sarapjjäna, ukatsti sojjta markanakaw jichhürkam jakasipki.
8 Ucampis Seba, Dedán sat Jocsan markankir wawanakapasa, wawanakapampejj janiw jilanakapamp chikajj markanakapan jakapkänti, jichhürkamaw yaqha markanakar sarjjapjjäna, wasar pampanakansa campamentonak sayt'asipjjarakïna.
9 Abrahaman yokapa Madián chachan wawanakapax Cus uraqit inti jalsu tuqir sarapxäna, ukansti inti jalsu tuqinkir mä jach'a valle jikxatapxäna, ukan qhiparapxäna, mä marka utt'ayasa, jichhürkamaw ukan jakapxäna, uka markax Madián uraqiwa.
10 Madián chachasti kawkïr markantï jupajj luraskäna uka markanwa jakasïna, phesqa yoqanakapampi, taqe jupanakampi.
11 Madián chachan wawanakapan sutinakapax akanakawa: Éfa, Éfer, Canoc, Abida, Eldaá.
12 Efa chachan wawanakapasti: Metac, Mesar, Avi, Zanua, Éfer chachan wawanakapasti: Efrón, Zúr, Alirún, Medin, Canoc chachan wawanakapasti: Reuel, Requem, Azí, Alyosub, Alad.
13 Abida chachan wawanacapasti: Chur, Melud, Kerurio, Molqui; Eldaan wawanacapasti: Miquer, Reba, Malchiá, Gabol; madianitanakan sutinakapax familianakaparjamawa; Ucatsti Madián chachan familiapajj Madián orakeruw jiljjattäna.
14 Ismael chachan wawanakapawa, jupasti Agar sat Sara warmin uywatapaw Abrahamar wawachasïna.
15 Ismael chachasti Egipto markat mä warmi casarasïna, uka warmisti Ribá satänwa, uka warmisti Meriba satänwa.
16 Ribá warmisti Ismael Nabayot, Cedar, Adbeel, Mibsam, Bosmat kullakapar wawachasïna.
17 Ismaelax Riba warmiparuw apanukuwayxäna, ukatsti Egipto markaruw kutt'awayxäna, awkipan utaparu, ukan jakasïna, Ismael chachan nayraqatapansa, Abraham awkipan nayraqatapansa wali jan walipunïnwa.
18 Uka qhipatsti Ismael chachax Canaán uraqit mä warmimpiw casarasïna, uka warmisti Malcut satänwa, jupasti Nisma, Dumá, Masa, Cadad, Tema, Yetur, Nafis, Kedma sat warmimpiw wawachasïna.
19 Ukanakax Ismael chachan wawanakapawa, sutinakapax tunka payan jilïrinakäpxänwa. Ucatsti Ismael chachan familianacapajj sarawayjjänwa, ucatsti Ismael chachajj wawanacaparu, taqe kuntï jupajj jikjjatkäna ukanak apt'asjjänwa, utapankir jaqenakampi, taqe yänakapampi, ukat kawkhantï mä cheq jikjjatapjjañapäkäna uka cheqan jakañatakiw sarjjapjjäna.
20 Jupanakasti Parán wasara jak'anwa jakasipxäna, ukan jakañ utapax Havilá markat Súr markakamaw utjäna, uka markax Egipto nayraqatankiwa, Asiria tuqir puriñkama.
21 Ismael chachampi yoqanakapampejj uka oraqen jakasipjjäna, wawanïpjjänwa, walja wawanïpjjänwa.

22 Ismael chachan nayrïr yuqapan Nabayot yuqanakapan sutinakapax akanakawa. Mend, khithaña, Mayon ukat juk'ampinaka; Cedar chachan wawanacapasti: Alón, Kezem, Camad, Elí.
23 Adbeel chachan wawanacapasti Camad, Jabín satänwa. Mibsam chachan wawanacapasti Abdías, Ébedmélec, Yeús satänwa; jupanakasti Ismael chachan Ribá warmipan wawanakapawa.
24 Ismael chachan Misma yokapan wawanacapasti: Samua, Zacario, Obed; Dumá chachan wawanacapasti acanacänwa: Kezed, Elí, Macmad, Amed.
25 Masa chachan wawanakapax akanakawa: Melón, Mula, Ebidadón; Cadad chachan wawanacapasti: Azur, Minzar, Ébedmélec; Tema chachan wawanacapasti Seir, Sadón, Yacol satänwa.
26 Yetur chachan wawanakapax akanakawa: Merit, Yais, Alyo, Pacot; Nafis chachan wawanacapasti Ébed-Tamed, Abiasaf, Mír; Kedma chachan wawanacapasti Calip, Tacti, Omir satänwa; jupanakasti Ismael chachan Malcut warmipan wawanakapänwa.
27 Taqe ukanakasti Ismael chachan familianakapawa, jichhakamaw kawkïr oraqenakantï markanakap utt'ayapkäna ukanakan jakasipjjäna.
28 Betuel chachan Rebeca phuchapaxa, Abrahaman Isaac yuqapan warmipawa, uka urunakanxa janiw wawanïkänti. Isaacasti awkipamp chikaw Canaán uraqin jakasïna; Tatitusti Isaacamp chikäskänwa; Uka urunakansti, Arpacsad chachax Noé chachan Sem yuqapan yuqapaw jiwxäna, Isaacax pusi tunka llätunkani maranïkäna ukhaw jiwxäna.

26 JAQTHAPI

1 Abrahaman Isaac yuqapajj phisqa tunka llätunkan maranïkäna ukhajja, Rebeca warmipajj jan wawanïskakïnwa.
2 Rebecasti Isaacar sänwa: —Tatay, cheqpachapuniw ist'ta, Sara taykamax jan wawanïkchïnsa, Abraham Tatitun awkimax jupa layku mayiskäna ukhakama.
3 Jichhasti sayt'asim, Diosar mayisim, jupasti mayisitam ist'ani, khuyapayasiñap tuqiw amtasipxitani.
4 Isaacajj Rebeca warmiparuw säna: —Abrahanajj nayratpach Diosar mayisjjtwa wawanakapar waljaptañapataki, jichhajj uka jan wawanïñajj jumat mistuñapawa —sasa.
5 Ucampis Rebecajj sänwa: —Jichhajj sartasim, mayisiñamataki, Tatitun mayisitamar ist'añapataqui, wawanïñapataqui, Isaacajj warmipan arunacap ist'äna, Isaacampejj warmipampiw sartasipjjäna, Moria orakeruw sarapjjäna, ukan mayisiñataqui, Tatitur thaquiri.
6 Isaacax sänwa: —Alaxpachan, akapachan Dios Tatitu, suma kankañampi khuyapayasiñapampix aka uraqiruw phuqhantäna, jumaw awkixarux awkipan utapat, yurïwipat irptasta, ukatsti aka uraqiruw irptaxa, ukatsti saraktawa: "Wawanakamaruw uka uraqi churarakï" sasa alaxpach warawaranakar uñtata, lamar qutan ch'allar uñtat jatha, jichhax awkijar arsutamax chiqapar uñjatäpan.
7 Jumaw Tatitu Diosaxätaxa, nayan nayranakajax jumaruw uñch'ukipxi, jaqinakan wawanakap churañataki, kunjämtix arsuwaykista ukhama, jumaw Tatitu Diosaxätaxa, nayranakajax jumarukiw uñch'ukiski.
8 Tatitux Abrahaman Isaac yuqapan mayisïwip ist'äna, ukat Tatitux jupar achikt'asïna, Rebeca warmipas usurïxarakïnwa.
9 Niya paqallq phajjsitjja, wawanakajj jupar wal ch'ajjwapjjäna, jupanakat qarjatäsajj wal llakisïna, ukat uka oraqenkapkäna uka taqe warminakarojj akham sänwa: "¿Jumanakajj nayarojj ukham paskapjjtamti?" Jupanakasti sapxarakïnwa: —Janiwa —sasa.
10 Uca warmejj jupanacarojj sänwa: —¿Kunatsa naya sapaki aka oraqen jakir warminak taypinjja? ucatsti Moria orakeruw Tatitur thaqir saräna; Sem, Éber yuqapan ukaruw saräna, jupanakar aka tuqit jiskt'añataki, Tatitur thaqhapxañapataki.
11 Ukatsti Abrahamarux taqi kunatix jupar paskatayna ukanak thaqhañapataki, Tatitur jiskt'añapatakiw mayirakïna.
12 Taqeniw Tatitur jiskt'asipxäna, Tatitun arunakap apanisin sapxarakïna: "Pä wawaw purakaman utji, pä markaw jupanakat sartani. mä markax mayni markat sipan juk'amp ch'amanïniwa, jach'a markasti sullkanakaruw luqtani.
13 Kunapachatix ususiñapäkän ukkhaxa, qunqurt'asisaw purakapan gemelo wawanakan uñjäna, kunjämtix Tatitux jupar siskän ukhama.
14 Nayrïrix mä ñik'utan isimp uñtataw taqpach wila mistüna, taqi uka markankirinakax Esaú sutimpiw sutichapxäna: "Akax purakapatpach q'umachatäxiwa" sasa.
15 Uka qhipatsti jilapaw purinïna, Esaú chachan talonapat amparapamp katxarusinxa, Jacob sutimpiw sutichapxäna.
16 Abrahaman Isaac yuqapax suxta tunka maranïxänwa, kunapachatix jupanakar wawachaskäna ukhaxa.
17 Uka yuqall wawanakax tunka phisqhan maranïñkamaw jilsupxäna, ukatsti jaqinak taypinwa jutapxäna. Esaú chachajj suma amuyt'asir jaqënwa, sallqjasir jaqënwa, yapu taypinsa wali yatiñan jaqënwa, Jacobojj jan juchani, yatiñan jaqënwa, carpanakan jakasiri, ovejanakar manq'ayasa, Tatitun yatichäwinakapsa, awkipan taykapan kamachinakapsa yateqirïnwa.
18 Isaacasa, utapankirinakasa, Abraham awkipamp chikaw Canaán oraqen jakasipjjäna, kunjamtï Diosajj jupanakar siskäna ukhama.
19 Abrahaman Ismael yuqapax wawanakapampi, taqi yänakapampix sarapxäna, Havilá uraqiruw kutt'apxäna, ukan jakasipxäna.
20 Abrahaman concubinanakapan taqpach wawanakapax Inti jalsu tuqin jakir sarxapxäna, Abrahamax wawapat apaqt'ayäna, regalonak churarakïna, ukat jupanakax sarxapxänwa.
21 Abrahanajj taqe kunatï utjkäna ukanakjja Isaac yoqaparuw churäna, taqe yänakapsa churarakïna.
22 Jesusasti sarakïnwa: —¿Janit jumax yatkta, amuyarakta Tatitux alaxpachansa, akapachansa Diosätapxa, janiw yaqhax utjkaspati?
23 Jupaw nayar awkijan utapat, yurïwijat irpsuwayitu, aka uraqin taqi kusisiñanak churitu; Jupaw ñanqha jaqen ewjjt'äwipat qhespiyitu, juparuw confiyayäta.
24 Jupaw aka chiqar irpapxitu, Ur Casdim markat qhispiyapxitu. Jupasti sarakituwa: "Wawanakamaruw taqi aka uraqinak churä, jupanakasti mandamientonakajsa, kamachinakajsa, taripäwinakajsa phuqapxani, kuntix nayax sisksma, kuntix nayax jupanakar arskäma ukanak phuqhapxani" sasa.

25 Jichhasti wawaxay, nayar ist'am, Tatit Diosaman kamachinakapsa phuqam, kawkïr kamachinaktix nayax sisksma, janirakiw chiqa thakit kutt'amti, janirakiw kupi tuqiru, ch'iqa tuqirus kutt'amti, ukhamat jumataki ukhamarak wawanakamataki wiñayataki.
26 Tatitun muspharkañ luräwinakap amtasipxam, khuyapayasiñap uñacht'ayistu, uñisirinakasan amparapat qhispiyapxitu, Tatit Diosasax amparanakasar jaquntawayistu; jichhax taqi kuntix nayax sisksma uk phuqam, Diosaman kamachinakapat jan jithiqtapxamti, janirakiw khitirus yupaychapxamti, ukhamat jumataki, juman qhipa wawanakamatakis walikïskañapataki.
27 Wawanakamarusa, wawanakamarus Tatitun yatichäwinakapsa, kamachinakapatsa yatichapxam, kawkïr chiqa thakintix sarapxañapäki uk yatichapxam, ukhamat wiñayatak jupanakatakix walikïskañapataki.
28 Isaacax awkiparux sänwa: —Kuntix Tatitux siski uk lurarakï, Tatit Diosaxan kamachinakapat janirakiw jithiqtkäti, taqi kuntix siskitu ukanak phuqharakï. Abrahamax Isaac yuqaparuw bendicirakïna, ukhamarak wawanakaparus bendicirakïnwa; Abrahamax Jacobur Tatitun yatichäwip yatichäna, ukhamarak thakhinakapan yaticharakïna.
29 Ukapachaw Abrahamax jiwxäna, Jacobumpi Esaúmpix tunka phisqhan mara jakapxäna, Isaac chachan wawanakapa, Abrahamax patak paqallq tunka phisqhan maraw jiwxäna, ukatsti wali chuymankipstat jaqi masiparuw tantacht'asïna, chuymankipstat ukat satisfacta, ukat Isaacampi Ismael yuqanakapamp imt'apxäna.
30 Canaán markankirinakax Abrahaman jiwatap yatisinxa, taqiniw reyinakapampi, jilïrinakapampi, taqpach jaqinakapampix Abrahamar imt'ir sarapxäna.
31 Harán uraqin jakirinakasa, Abrahaman utapan taqpach familianakapasa, jilïrinakapasa, jach'a jilïrinakapasa, Abrahanan yuqanakapasa, Abrahaman jiwatapat ist'asax jutapxänwa, ukatsti Abrahaman khuyapayasiñap kutt'ayapxäna, ukatsti Isaac yuqaparuw chuymacht'apxäna, ukatsti Efrón hitita jaqit wawanakapat alasitayna uka p'iyan imt'apxäna mä imt'añ uta.
32 Canaán markan jakirinakasa, Abrahamar uñt'irinakasa, mä maraw Abrahamat jachapxäna, chachanakas warminakas jupat jachapxarakïna.
33 Taqe wawanakapasa, oraqen jakirinakasa, Abrahaman jach'a jach'a tukupjjatap laykuw jachapjjäna, Abrahán chachajj taqenitak suma jaqëtap layku, Diosampi, jaqenakampis cheqapar sarnaqatap layku.
34 Janiw khitis Abrahamjam Diosar ajjsarir jaqejj utjkänti, jupajj waynäñatpachwa Diosapar ajjsaräna, Tatitur servirakïnwa, wawatpach jiwañapkamaw taqe thakinakapan sarnaqäna.
35 Tatitusti jupamp chikäskänwa, Nimrod chachampi, markapansa jupar qhispiyäna, Elam markankir pusi reyinakampi nuwaskäna ukhasti jupanakar atipjarakïnwa.
36 Taqi akapachankir jaqinakaruw Diosar luqtañatak irpäna, Tatitun thakinakapsa yatichäna, Tatitur uñt'ayarakïna.
37 Ukatsti mä arboleda luräna, ukansti uva yapuchañ yapucharakïna, uka uraqin saririnakar manq'a, umañanak wakichirïna, ukhamat utapan manq'asipxañapataki.
38 Ucat Tatitu Diosajj Abrahan laycuw aka oraqpach qhespiyäna.
39 Abrahaman jiwatapatsti, Diosax Isaac yuqaparu, wawanakapar bendicïna, Tatitux Isaacamp chikäskänwa, kunjamtï Abraham awkipamp chikäkäna ukhama, Isaacax Tatitun taqi kamachinakap phuqäna, kunjamtï Abraham awkipax siskäna ukhama. janiw awkipan kamachipkäna uka chiqa thakit kupi tuqiru, ch'iqa tuqiru kutt'känti.

27 JAQTHAPI

1 Esaú chachax Abrahaman jiwatapatxa, sapa kutiw pampar uywa katuri saräna.
2 Babel markankir Nimrod reyisti Amrafel satänwa, jupasti wali ch'amani soldadonakapamp chikaw pampan uywa katur sarirïna, thaya thayt'anisa, jaqinakapamp chika sarnaqir sararakïna.
3 Nimrod reyejj taqe uruw Esaú chachar uñjäna, Nemrod chachan chuymapanjja Esaú contraw envidiasiñajj utjäna.
4 Mä urusti Esaú chachax uywa katuriw pampar saräna, ukat Nimrod chacharuw pani jaqipampi wasaran sarnaqaskir jikxatäna.
5 Taqe ch'amani jaqenakapasa, markapampejj wasaranwa jupamp chik sarapjjarakïna, ukampis jupat jayaruw sarjjapjjäna, jupatjja yaqha cheqanakaruw animalanak katuntañatak sarjjapjjäna, Esaú chachasti Nimrod sat chacharuw imantasïna, jupasti wasaranwa jupatak imantasjjäna.
6 Nimrod chachampi, jupamp chikäpkäna uka jaqenakampejj janiw jupar uñt'apkänti, Nimrod chachampi soldadonakapampejj sapa kutiw thaya thayt'an pampan sarnaqapjjerïna, kawkhantï jaqenakapajj pampan animalanak katuntapki uk yatiñataki.
7 Nimrod chachampi, jupamp chik sarir pä chachapampisti, kawkhantï jakapkäna uka chiqaruw puripxäna, Esaú chachasti mä akatjamat sarxäna, ukatsti espadap apsusin jank'akiw Nimrod chachan ukar t'ijtäna, ukat p'iqip khuchhuqarakïna.
8 Esaú chachasti Nemrod chachampi chika jakasir panini chachampiw nuwasïna, jupanakar art'asipjjäna ukhajja, Esaú chachajj jupanakar kutt'asaw espadapamp jiwarayäna.
9 Nimrod chachan taqpach ch'amani jaqenakajj wasarar sarañatak jaytapkäna ukanakajja, jaya cheqatwa uka arnaqasiñ ist'apjjäna, ukat uka pä jaqenakan arunakap yatipjjäna, kunatsa ukham pasäna uk yatiñatakiw t'ijtjjapjjäna, reyiparusa, jupamp chikäpkäna uka pä chachanakarus wasaran jiwat ikiskir jikjjatapjjäna.
10 Esaú chachasti Nemrod chachan wali ch'amani jaqenakar jayat jutasipkäna uk uñjasajja, jaltjjänwa. Esaú chachasti Nemrod chachan wali valorani isinak apt'asïna, Nemrod chachan awkipajj Nemrod chachar jaytkäna, uka isimpiw Nemrod chachajj oraqpachar atipjäna, ukatsti t'ijt'asaw utapar imantasjjäna.
11 Ukatsti Esaú chachax uka isinak aptasinx Nimrod chachan jaqinakap laykux markar t'ijtäna, awkipan utapar qarjata, nuwasiñat qarjataw purinïna, Jacob jilapar jak'achasisin nayraqatapan qunt'asisinx wali llakitaw jiwañatak wakicht'atäxäna.
12 Ukatsti Jacob jilaparojj sänwa: —Jichhüruw jiwä, ¿kunatsa nayajj jilïr jaqëñajj munasjja? Jacobux wali amuyumpiw Esaú chachampix ukham luräna, ukat Esaú chachax jilïr kankañap Jacobur aljantäna, Tatitun ukham luratätap layku.

13 Esaú chachax Macpelá pampankir p'iyan utjkäna, Abrahamax Het markankir jaqinakat mä imt'añ utar alasïna, Esaú chachasti Jacobur aljarakïnwa, Jacobux taqi ukanakxa Esaú jilapat alasïna.
14 Jacobux taqi ukanak mä libror qillqäna, uka librosti testigonakamp chikaw qhanañchäna, ukatsti sellarakïna, uka librosti Jacobun amparapankxarakïnwa.
15 Cus chachan Nimrod yokapajj jiwjjäna ukhajja, jaqenakajj wali mulljataw jupar irpapjjäna, markapar imt'apjjäna, Nimrod chachajj pä pataka tunka phesqani maranak jakkäna ukhaw jiwjjäna.
16 Nimrod reyejj uka markan jakenacarojj pataca llätunk tunca phesqani maraw apnaqäna. Nemrod chachasti p'inqachata, jisk'achata Esaú chachan espadapampiw jiwxäna, Abrahaman wawanakapasti samkapan uñjkatayna ukhama.
17 Nimrod chachan jiwatapatjja, reinopajj walja t'aqanakaruw t'aqatäna, kawkhantï Nemrod chachajj apnaqkäna uka cheqanakajj sapa mayni reyinakaruw kutt'ayatäjjäna, Nimrod chachan jiwatapatjja, jupanakaw kutt'ayapjjarakïna, Nimrod chachan utapankir taqe jaqenakasti walja tiempow uka markan mayni reyinakapan esclavopjam uñjatäpjjäna.

28 JAQTHAPI

1 Uka urunakansti, Abrahaman jiwatapatsti, uka maraw Tatitux mä jach'a mach'a uraqir puriyäna, ukatsti Canaán uraqin mach'a t'aqhisiñax utjkchïnxa, Isaacax mach'a layku Egipto markar sarañatakiw sartasïna, kunjamtï Abraham awkipax lurkän ukhama.
2 Uka arumasti Tatituw Isaacar uñstäna, jupasti sarakïnwa: —Jan Egipto markar saramti, jan ukasti sartasim, Gerar markar sarañamawa, Filisteanakan Abimelec reyiparu, ukatsti mach'a tukuñapkamaw ukan qhiparañama.
3 Isaacasti sartasin Gerar markar saräna, Tatitux siskän ukarjama, mä maraw ukan qhiparäna.
4 Kunapachatix Isaacax Gerar markar purinkäna ukhaxa, Rebeca warmipan suma uñnaqt'anitap uñjapxäna, ukat Gerar markankirinakax Isaacar warmipat jiskt'apxäna, ukat jupax sänwa: —Jupax kullakaxawa, warmixätwa sañax ajjsaräna, ukhamat markankirinakax warmip layku jiwayapxañapataki.
5 Abimelec chachan jilïrinakapax sarasin reyiruw uka warmir jach'añchapxäna, ukampis jupax janiw jupanakar jayskänti, janirakiw arsutanakaparus ist'känti.
6 Ukampis Isaacax kullakajäkaspas ukham sapkäna uk ist'äna, ukatwa reyejj uka warmir jan kuns imäna.
7 Kunapachatï Isaacajj kimsa phajjsi oraqen qheparjjäna ukhajja, Abimelec chachajj ventanatwa uñtäna, ukatsti Isaacajj Rebeca warmipampiw anatt'asiskäna, Isaacajj reyin anqankir utapanwa jakasïna, ukhamatwa Isaac chachan utapajj reyin utap uñkataskäna.
8 Reyejj Isaacarojj sänwa: —¿Kunjams warmimarojj 'Kullakajjawa' sasin nanakar lurapjjtajja? kunja jasakiw markan jach'a jaqipat maynix jupamp ikispa, ukat jumax ukapachax juchañchapxirista.
9 Isaacajj Abimelec chacharojj sänwa: —Esposajat jiwañat ajjsarayasisajj akham sasaw sista: "Jupajj kullakajjawa" sasa.
10 Ukapachaw Abimelec chachax taqi p'iqinchirinakaparu, jach'a jaqinakaparu ewjjt'äna, jupanakasti Isaacampiru, Rebeca warmipampiruw katuntasin reyin nayraqatapar irpapxäna.
11 Ukatsti reyejj jilïrinakan isimp isthapt'ayapjjañapatakiw mayïna, ukatsti markan callenakapar kayuk sarapjjañapataki, ukat oraqpachan jupanak nayraqatan yatiyapjjañapataki, akham sasa: "Aka chachajj warmipawa. khititix aka chacharu jan ukax warmipar llamkt'ani ukax jiwañapawa. Ukat Isaacax warmipampiw reyin utapar kutt'xäna, Tatitux Isaacamp chikäskänwa, jupax wali jach'aruw tukuskäna, janiw kunas pist'känti.
12 Tatitusti Isaacarojj Abimelec chachan nayraqatapansa, taqe markapankirinakan nayraqatapansa suma chuymamp uñjayäna, Abimelec chachajj wali sumwa Isaacamp chika luräna, kunattejj Abimelec chachajj awkipampejj Abrahamampi arust'apkäna uka juramentotsa amtasïnwa.
13 Abimelec chachasti Isaacarojj sänwa: —Aca oraqejj juman nayramanquiwa. kawkhantix jumatakix askïkaspas ukhamäki ukan jakasim, uraqimar kutt'añkama; Abimelec chachasti Isaacarux yapunaka, uva yapuchañanaksa, Gerar uraqin suma uraqipsa churäna, ukhamat yapuchañataki, apthapiñataki, manq'añatakisa, mach'a urunakax tukusiñapkama.
14 Isaacajj uka oraqen yapuchäna, uka pachpa maranjja patak kuti katoqäna.
15 Uka jaqejj wali jach'aruw tukuwayjjäna, ovejanakampi, vacanakampi, walja uywatanakampiw utjarakïna.
16 Mach'a urunakax tukusxän ukkhasti, Tatitux Isaacaruw uñstäna, ukatsti sänwa: —Sartasim, aka chiqat mistum, ukatsti Canaán uraqimar kutt'am; Isaacasti sartasisinx Hebrón markaruw kutt'awayxäna, uka markax Canaán uraqinkiwa, taqi yänakapampi, Tatitux siskän ukhamarjama.
17 Uka qhipatsti, Selac yuqapax Arpacsad markan jiwxäna, uka marax Jacobompi Esaúmpix tunka llatunkan maraw jakapxäna. Selac chachasti pusi pataka kimsa tunka kimsani maranak jakaskäna ukapachaw jiwxäna.
18 Uka tiemponjja, Isaacajj Jacob sullka yoqaparuw Sem, Éber chachan utapar khitäna, jupasti Tatitun yatichäwinakap yateqäna, ukat Jacobojj kimsa tunka payan maraw Sem, Éber chachan utapan qheparäna, Esaú jilapas janiw sarkänti, janiw sarañ munkänti, Canaán oraqen awkipan utapanwa qheparäna.
19 Esaú chachasti sapa kutiw pampan uywanak thaqhaskäna, ukhamat utapar apaniñataki, ukhamarakiw Esaú chachajj taqe urunaka.
20 Esaú chachajj suma amuyt'asir jaqënwa, sallqjasir jaqënwa, jaqenakan chuymap thaqeri, jan walinak lurir jaqënwa, Esaú chachajj pampan wali ch'amani jaqënwa, tiempompejj yatitarjamaw animalanak katuñar saräna. Ucatsti Seír sat cheqar purintäna, ucasti Edom satänwa.
21 Ukatsti mä mara pusi phajjsiw Seír oraqen pampan uywa katur qheparäna.
22 Esaú chachasti Seir uraqin Canaán chachan phuchap uñjäna, jupasti Jehudit satänwa, jupasti Beeri sat chachan phuchapänwa, jupasti Éfer chachan wawapänwa.
23 Esaú chachasti warmipäñapatakiw casarasïna, jupasti uka warmin ukar saräna. Esaú chachax pusi tunka maranïxänwa, jupasti Hebrón markaruw irpäna, uka uraqisti awkipan jakaskäna uka uraqinwa jakasïna.

24 Uka urunakansti, Isaacax patak tunka mara jakaskatayna, mä arunxa, Jacobux phisqa tunka mara jakaskatayna, uka maraw Noé chachan Sem yuqapax jiwxäna. Sem chachajj jiwjjäna ukhajja, sojjta patak maranïjjänwa.
25 Sem chachajj jiwjjäna ukhajja, Jacobojj Canaán oraqenkir Hebrón markaruw awkipan ukar kutt’jjäna.
26 Jacobux phisqa tunka suxtan mara jakaskäna ukhaxa, Harán markat jaqinakaw purinipxäna, Rebecarux Betuel chachan Labán yuqapat yatiyapxäna.
27 Labán chachan warmipajj jan wawanïkchïnjja, janiw wawanïkänti, taqe sirvientanakapas janiw wawanïpkänti.
28 Ukxarusti Tatitux Labán chachan Adina warmipat amtasxäna, usurïsax gemelos imill wawanakampiw ususïna, ukat Labanax phuchhanakaparuw sutichäna, jilïr Lea sutimpi, sullka Raquel sutimpi.
29 Uka jaqenakajj Rebecaruw ukanak yatiyapjjäna, Rebecajj wal kusisïna, Tatitun jilapar visitt’atapata, wawanïtapata.

29 JAQTHAPI

1 Abrahaman Isaac yuqapax chuymankipstatäxänwa, chuymankipstatäxänwa. jupanakax ch’amakt’atäpxänwa, janiw uñjañjamäkänti.
2 Ukapachaw Isaacajj Esaú yokapar jawsäna, akham sasa: “Awt’asim armanakamampi, arcomampi, sartasim, pampar sarjjam, ukatsti mä suma aycha apanirapita, ukatsti mä suma manq’a churapjjeta, ukatsti apanipjjeta, ukhamat janïr jiwkasajj jumar bendiciñajataki, kunjämtejj jichhajj chuymankipstatäjjta, ch’iyar p’eqenïjjtwa” sasa.
3 Esaú chachasti ukham luräna; ukatsti armap apt’asisaw pampar saräna, kunjamtï yatiqkäna ukhama, kunjamtï siskäna ukhamarjam awkipar apaniñataki, ukhamat bendiciñapataki.
4 Rebecax taqi kuntix Isaacax Esaú chachar siskäna uk ist'äna, ukat jank'akiw Jacob yuqapar jawsäna, akham sasa: “Awkimax Esaú jilamarux akham säna, nayax ist'araktwa, jichhax jank'akiw kuntix nayax siskäma uk luram” sasa.
5 Sayt'asim, uwijanakar saram, ukat pä suma cabritonak apanipxita, nayasti awkimatakix k'allk'u manq'a apanipxarakïma, ukatsti jilamax janïr arknaqañat jutkasin manq'añapatakix k'allk'u manq'a apanipxam, ukhamat awkimax jumar bendiciñamataki.
6 Jacobux jank'akiw kunjamtï taykapax siskän ukhamarjam luräna, ukatsti Esaú chachax janïr arknaqkäna ukhaw awkipan nayraqatapar apasxäna.
7 Isaacasti Jacoburux sänwa: —Wawaxa, ¿khitirakïtasti? Jupasti sarakïnwa: —Nayax nayrïr wawamätwa Esaú, kuntix jumax siskta ukhamarjamaw lurta, jichhax sartasim, ukatsti manq'a manq'am, ukhamat almamax nayar bendiciñapataki, kunjämtix nayamp parlkista ukhama —sasa.
8 Isaacajj sartasjjänwa, manq’asa umarakïnwa, chuymapasti chuymacht’atäjjänwa, Jacobojj bendicirakïnwa, Jacob chachasti awkipat jitheqtjjänwa. Isaacax Jacoburux bendiciwayxäna, ukat jupat jithiqtxäna ukhaxa, Esaú chachax uywa katuñat pampat jutäna, ukatsti suma manq'a lurasax awkipar apanïna, uka manq'at manq'añapataki, bendiciñapataki.
9 Isaacajj Esaú chacharuw säna: —¿Khitirak janïr jutkasin janïr jutkasajj apaniwayitu, khitirutï nayajj bendiciwaykta ukajja? Jacob jilapan ukham luratapat Esaú chachax yatxänwa, ukat Esaú chachax Jacob jilaparuw ukham luratapat wal colerasïna.
10 Esaú chachasti sänwa: —¿Janit jupajj Jacob satäñapa? kunattix pä kutiw nayarux lantintawayitu, nayra kankañaj apt’awayitu ukat jichhax bendicionax apt’awayitu; Esaú chachasti wal jachäna; Esaú yuqapan jachatap ist'asaxa, Isaacax Esaúrux sänwa: —Wawaxay, ¿kunsa luriristxa, jilamax jan amuyt'asisaw jutasin bendicionam apt'asiwaytaxa. Esaú chachasti Jacob jilaparuw uñisïna, awkipan bendicionap layku.
11 Jacobux Esaú jilaparuw wal axsaräna, ukat Sem chachan Eber yuqapan utaparuw jaltxatayna, ukansti jilap laykuw imantasxäna, Jacobux suxta tunk kimsan maranïxänwa, kunapachatix Canaán uraqit Hebrón chiqat sarxäna, Jacobux tunka pusini maraw Eber chachan utapan imantaskäna, Esaú jilapan utaparu Tatitun thakinakapasa, kamachinakapasa.
12 Esaú chachasti Jacobux t'ijtxatapat qhispitapa, Jacobux k'arimp bendiciona katuqatap uñjasax walpun llakisïna, awkiparus taykaparus chuym ust'ayarakïnwa. ucatsti sartasin warmipar irpjjatasin awquipata, taycapatjja Seir orakeruw sarjjäna, ukan jacäna; Esaú chachasti Het chachan phuchanakap taypit mä warmiruw uñjäna, jupasti Bósmat satänwa, jupasti Elón hitita chachan phuchapänwa, jupasti nayrïr warmipat sipansa warmipäñapatakiw casarasïna, Esaú chachasti Adá sutimpiw sutichäna, uka bendicionajj jupat pasawayjjewa sasaw säna.
13 Esaú chachasti sojjta phajjsiw Seir oraqen jakasïna, awkiparu taykapar jan uñjasa, uka qhepatsti Esaú chachajj warminakapar irpjjasaw Canaán oraqer kutt’jjäna, ukatsti pä warmiparuw Hebrón markan awkipan utapar ucharakïna.
14 Esaú chachan warminakapasti Isaacampir Rebecampirojj luratanakapampiw chuym ust’ayapjjäna, colerayapjjarakïna, janiw Tatitun thakinakaparjam sarnaqapkänti, jan ukasti awkipajj yatichkäna ukhamarjamaw awkipan madera, qalat lurat diosanakapar yupaychapjjäna, awkipat sipansa juk’amp jan wali jaqenakäpjjänwa.
15 Jupanakasti chuymanakapan jan wali munañaparjamaw sarapxäna, ukatsti baal diosar sacrificio loqtapxäna, incienso phichhantapxäna, ukat Isaacampi Rebecampix jupanakat qarjasipxäna.
16 Rebecasti sarakïnwa: —Hét warmin phuchhanakap laykux jakañajat qarjataw uñjasta. Jacob chachatix Het chachan phuchhanakapat mä warmimp casaraschixa, ukhamasti, ¿kuna askirak jakañax nayatakixa?
17 Uka urunakansti Esaú chachan Adá warmipax usurïxänwa, ukat mä yuqall wawaruw yuritayna, Esaú chachax Elifaz sasaw sutichäna, Esaú chachasti suxta tunka phisqan maranïxänwa.
18 Abrahaman Ismael yuqapax Jacobun suxta tunka pusini maran jakkäna uka urunakan jiwxäna, Ismael chachasti patak kimsa tunka paqallqun maraw jakasïna.
19 Kunapachatix Isaacax Ismael jiwatap ist'asax jachäna, Isaacasti walja uruw jupat jachäna.
20 Jacobux tunka pusini mara Éber chachan utapan jakaskäna ukhaxa, Jacobux awkiparu taykapar uñjañ munäna, ukat Jacobux awkipa taykapan utaparuw Hebrón markar purintäna, uka urunakanx Esaú chachax kuntï Jacobux jupar lurkatayna uk armasxänwa.

21 Esaú chachasti Jacobun awkiparu taykapan ukar jutaskir uñjasax kuntix Jacobux jupar lurkatayna uk amtasxäna, ukat wal colerasïna, jiwayañ munarakïna.
22 Abrahaman Isaac yuqapax chuymankipstatäxänwa, chuymankipstatäxänwa, Esaú chachasti sänwa: "Awkixax jiwañapkamaw jak'achasini, jiwxani ukhasti Jacob jilajaruw jiwayä" sasa.
23 Rebecarojj uk yatiyasajja, jank'akiw Jacob yoqapar jawsayañatak khitäna, jupasti sarakïnwa: "Sartam, Harán markar sarjjam, Labán jilajjan ukar jaltjjam, ukat mä juk'a tiempo ukan qheparakïta, jilaman colerasiñap jumat apanukuñapkama, ukatsti kutt'anjjäta" sasa.
24 Ukat Isaacax Jacobor jawsasin säna: —Canaán markankir phuchhanakat jan mä warmi katuqamti, Tatitun aruparjamaw Abrahán awkixax sapxitu: "Wawanakamaruw aka uraqi churä" sasa. wawanakamatix jumamp arust'äwix phuqhapxätamxa, nayax wawanakamarux kuntix sisktxa uk phuqharakïwa, janirakiw jupanakar jaytkäti" sasa.
25 Jichhasti wawaxax nayar ist'am, taqi kuntix nayax siskäma uk ist'am, Canaán markankir phuchhanak taypit jan jaqichasiñat jithiqtam. sartasim, Harán markar Betuel taykan awkipan utapar sarxam, ukat Laban taykaman jilapan phuchhanakapat mä warmimp casarasim —sasa.
26 Ukhamasti amuyasipxam, Tatitu Diosamatsa, kawkïr uraqintï sarkäta uka uraqin taqi thakinakapatsa jan armasimti, ukat uka markan jaqinakampis chikachasiñamataki, inamayanak arknaqañamataki, Tatitu Diosamarus apanukuñamataki.
27 Uraqir purisax ukan Tatitur luqtañamawa, janiw kupi tuqiru, ch'iqa tuqiru kutt'añamäkiti, kawkïr thaktix nayax sisksma, yateqkta uka thakhitxa.
28 Taqi ch'aman Diosax aka uraqin jakirinakan nayraqatapan khuyapayasiñap churpan, juman ajllitamarjam mä warmimpi casarasiñamataki. khititix Tatitun thakinakapan suma, chiqaparu sarnaqir jaqi.
29 Diosax jumar ukhamarak wawanakamarux Abraham awkiman bendicionap churpan, ukat walja jaqinakäpxpan, kawkïr oraqtix sarkäta uka uraqin walja jaqir tukupxätam, ukat Diosax aka uraqiru, awkiman jakañ uraqiru, wawanakamp, jach'a qamir yänakampi, kusisiñampi, kusisiñampi, kutt'ayapxpan.
30 Isaacajj Jacobur arjjatañ tukuyjjäna, bendiciñsa tukuyjjäna, ukatsti walja regalonak churäna, qollqempi, qorimpi, ukatsti khitjjarakïnwa. Jacobux awkiparu, taykapar ist'äna; jupanakarux jamp'att'asaw sartasïna, Padán-Aram markaruw saräna; Jacobux paqallq tunka paqallquni maranïxänwa, kunapachatix Canaán uraqit Beerseba markat mistuwayxäna.
31 Jacobojj Harán markar sarjjäna ukhajja, Esaú chachajj Elifaz yoqaparuw jawsäna, ukatsti jamasat akham säna: —Jichhajj jank'akiw espadam apt'asim, ukatsti Jacobur arknaqam, thaknam sarjjam, ukatsti espadamampiw mä qollun jiwayam, ukatsti taqe yänakap apt'asisin kutt'anjjarakim" sasa.
32 Esaú chachan Elifaz yoqapajj wali ch'amani jaqënwa, kunjamtï awkipajj yatichkäna ukhamarjam arco toqet yatjjatt'atänwa, pampan wali uñt'at uywa katuri, ch'amani jaqënwa.
33 Elifaz reyejj kunjamtï awkipajj siskäna ukhamarjamaw luräna, Elifaz chachajj tunka kimsaqallq maranïjjänwa, ukatsti Elifaz chachajj sartasinjja, taykapan tunka jilanakaparuw irpäna, ukatsti Jacob chacharuw arknaqäna.
34 Jacobux wali jak'at arktäna, Canaán uraqin Siquem marka uñkatasin jupatak imantaskäna.
35 Jacobux Elifaz chachampiru jaqinakapamp arknaqaskir uñjäna, Jacobux kawkirutix saraskäna uka chiqan sayt'atäskäna, kunas ukax uk yatiñataki, janiw uk yatkänti. Elifaz chachasti espadap apthapïna, jupasti jaqinakapampi Jacobu tuqir sarapxäna. Jacobusti jupanakarux sänwa: —¿Kunas jumanakax aka chiqar puripxtaxa, espadanakamampi arknaqapxatamasti, ¿kunas sañ muni —sasa.
36 Elifaz chachasti Jacobur jak'achasisinx sänwa: —Awkixax akham sasaw situ, jichhax janiw awkijan kamachinak churatapat jithiqtkäti. Jacobux Esaú chachan Elifaz chachampi ch'amampi parlt'atap uñjäna, ukat Jacobux jak'achasisin Elifaz chachampiru, jaqinakapampir achikt'asïna, akham sasa:
37 Taqi kunatix utjkitu ukat awkijampi taykajampix churapkitu ukanak uñjapxam, jumar katuntasin nayat sarxapxam, jan jiwayapxita, akax jumatakix chiqapar uñjatäpan.
38 Tatitusti Jacobun Esaú chachan Elifaz yokapampi, chachanakapampi suma uñjayäna, Jacobun arup ist'asasti janiw jiwayapkänti, Elifaz chachampi jaqinakapamp chikaw Jacobun yänakap apthapipxäna, Beerseba markat apankäna uka qullqimpi, qurimpi. janiw kuns jaytapkänti.
39 Elifaz chachampi soldadonakapampejj jupat jitheqtjjapjjänwa, ukatsti Beerseba markaruw Esaú markar kutt'jjapjjäna, kunanakatï Jacob chachampi jan walt'aykäna ukanak yatiyapjjäna.
40 Esaú chachasti Elifaz yuqapampi, jupamp chik sarir jaqinakampix wal colerasïna, Jacobur jan jiwayatap layku.
41 Jupanakasti Esaú chacharux sapxarakïnwa: —Jacobox jan jiwayapxañajatakiw achikt'apxitu, ukatwa jupat khuyapt'ayasipxta. Esaú chachasti Elifaz chachan Jacob chachat apt'at qullqi, quri apt'asisaw utapar uchasïna.
42 Ukapachaw Esaú chachax Isaacax Jacobur bendicitap uñjäna, ukat akham sasaw säna: "Janiw Canaán markankir phuchhanak taypit jaqichasiñamäkiti, Canaán markankir phuchhanakapasti jan walinakäpxänwa, Isaacampi Rebecampix jan wali jaqinakäpxarakïnwa" sasa.
43 Ukatsti Ismael tiyupan utaparuw saräna, ukat jilïr warminakapat sipansa, Ismael chachan Maclat phuchhapampiw jaqichasïna, jupasti Nabayot chachan kullakapänwa.

30 JAQTHAPI

1 Jacobux Harán markaruw saräna, ukat Moria qullukamaw purinïna, Luz marka jak'an arumpachaw ukan qhiparäna. Uca arumasti Tatituw Jacobur uñstäna, jupasti sänwa: —Nayax Abrahaman Tatitupa, Isaac awkiman Diosapätwa. kawkïr uraqintix jumax ikiskta uka uraqix jumaru, wawanakamar churarakïma" sasa.
2 Nayasti jumamp chikäsktwa, kawkirutï sarkäta uk uñjapxäma, alaxpachankir warawaranakjamarakiw wawanakamarux jiltayäma, taqi uñisirinakamarus nayraqatam liwxatapxäma; kunapachatix jumamp nuwasipkani ukkhasti janiw atipjapkaniti, nayasti aka

uraqiruw kusisiñampi, wawanakampi, jach'a qamir yänakampi kutt'ayapxäma.
3 Jacobux ikiñat sartasïna, uka unañchäwi uñjasax wal kusisïna. Uka chiqarux Betel sasaw sutichäna.
4 Jacobux wali kusisitaw uka chiqat sartasïna, sarkasax kayunakapax kusisiñat qhant'äna, ukat Inti jalsu tuqinkir wawanakan uraqiparuw saräna, Harán markaruw kutt'awayxäna, ukat awatirin phuch'u jak'aruw sayt'äna.
5 Ukansti mä qawqha jaqinak jikxatäna. Harán markat ovejanakapar manq'ayañatak sarapxäna, Jacobux jupanakar jiskt'äna, jupanakasti sapxarakïnwa: —Nanakax Harán markatäpxtwa —sasa.
6 Jesusasti jupanakarux sänwa: —¿Nahor chachan Labán yuqapar uñt'apxtati? Jupanakasti sapxarakïnwa: —Nanakax uñt'apxtwa, Raquel phuchhapax awkipan ovejanakap awatir jutaskiw —sasa.
7 Jupanakamp parlkasasti, Labanan Raquel phuchapaw awkipan ovejanakap awatir jutäna, jupajj awatiritänwa.
8 Jacobux taykapan jilapan Labán chachan Raquel phuchhapar uñjasax t'ijt'asaw jamp'att'äna, jach'at jach'at arsüna.
9 Ukat Jacobux Raquelarux Rebeca, awkipan kullakapan wawapätap yatiyäna, ukat Raquelax awkipar yatiyiriw t'ijtäna, Jacobux jachaskakïnwa, kunattix janiw kunas Labán chachan utapar apaniñatak utjkänti.
10 Labanax kullakapan Jacob yuqapan jutatap ist'asin t'ijtäna, jamp'att'asa, qhumantt'asa, utar irpanisin t'ant'a churäna, ukatsti manq'äna.
11 Jacobux Labanar yatiyäna, kuntix Esaú jilapax jupar lurkatayna, Elifaz yuqapax thakin lurkatayna.
12 Jacobux mä phaxsiw Labanan utapan jakasïna, Jacobux Labán chachan utapanwa manq'asïna, umarakïna, uka qhipatsti Labanax Jacobur sänwa: —Qhawqha paylläwimaxa sapxita, ¿kunjamarak ina ch'usat nayar luqtasmasti?
13 Labanax janiw yuqall wawanïkänti, jan ukasti imill wawanakapakiw utjäna, mayni warminakapasa, sirvientanakapas uka urunakan jan wawanïpxänwa. Labanan phuchhanakapan sutinakapax akanakawa, Adiná warmipax jupar yuritayna; jilïrin sutipax Lea satänwa, sullkasti Raquel satänwa; Leax wali munasirïnwa, ukampis Raquelax wali suma uñnaqt'anirakïnwa, Jacobux jupar munasirakïnwa.
14 Ukat Jacobux Labán chacharux sänwa: —Nayax paqallq maraw Raquel phuchhamat luqtäma. Labanasti iyaw sänwa, Jacobux paqallq maraw Raquel phuchap laykux Labanan luqtäna.
15 Jacobux Harán markan payïr mara jakaskäna, mä arunxa, Jacobux paqallq tunka llätunkani mara jakaskatayna, uka maraw Sem chachan Eber yuqapax jiwxäna, jiwxäna ukhaxa, pusi pataka suxta tunka pusini maranïxänwa.
16 Jacobux Eber jiwatap ist'asax wal llakisïna, walja urunakaw jupat jachäna, jachäna.
17 Jacobojj Harán markan kimsïr mara jakaskäna ukhajja, Ismael chachan Bosmat phuchapajj mä yoqall wawa wawachasïna, Esaú chachasti Reuel sutimpiw sutichäna.
18 Jacobux Labán chachan utapan pusi mara jakaskäna ukhaxa, Tatitux Labán sat chachan utaparuw visitt'äna, Jacob chachat amtasïna, ukat yuqanakapaw yuripxäna, nayrïr wawapax Beor satänwa, payïr wawapax Alib satänwa, kimsïristi Coras satänwa.
19 Tatitux Labnanarux qamir kankañ churäna, jach'a jach'a tukuñapsa, yuqall wawanakaru, imill wawanakaru, uka jaqix Jacob laykux walpun jilsuwayxäna.
20 Uka urunakansti Jacobux Labán chachan taqi lurañanakanwa, utansa, pampansa, Tatitun bendicionap katuqarakïna, taqi kunatix Labán chachan utjkäna ukanakan utapansa pampansa.
21 Phisqa maratsti, Beeri chachan phuchapaw Canaán uraqin jiwxäna, jupasti janiw yuqall wawanïkänti, jan ukasti imill wawanakakiw utjäna.
22 Uka phuchhanakapan sutinakapax Esaú chachan wawapänwa, jilïrin sutipax Marzit satänwa, sullkapan sutipax Puit satänwa.
23 Jehudit chachajj jiwjjäna ukhajja, Esaú chachajj sapürutjamaw Seír markar animalanak katur saräna, ukat Esaú chachajj walja tiempow Seír oraqen jakasïna.
24 Suxta maratsti Esaú chachax mayni warminakapat sipansa, Alibamá sat warmimpiw casarasïna, jupasti Zebeón hevetan phuchapänwa, Esaú chachasti Canaán uraqiruw irpäna.
25 Alibama warmisti usurïxänwa, Esaú chachatakix kimsa yuqall wawanïxänwa: Yeus, Yaalan, Coré.
26 Uka urunakanjja, Canaán oraqenjja, Esaú chachan uywa awatirinakapampi, Canaán oraqen jakirinakan awatirinakapampis ch'ajjwasipjjänwa, kunattejj Esaú chachan uywanakapasa, yänakapasa walpunïnwa, janiw Canaán oraqen qheparañ puedkänti, awkipan utapansa, Canaán oraqejj janiw uywanakapat aguantañ puedkänti.
27 Esaú chachasti Canaán uraqin jakirinakampi ch'axwañan juk'amp jilxattatap uñjasaxa, sartasinxa warminakapampi, yuqanakapampi, phuchanakapampi, taqi yänakapampi, uywanakapampi, taqi yänakapampi, Canaán uraqin apt'asitapampi, ukat Canaán uraqin jakirinakat jithiqtxäna jupasti Seir uraqin jakasïna.
28 Ukampis Esaú chachax awisax Canaán uraqiruw awkiparu taykapar uñjir sarirïna, ukat Esaú chachax horeo jaqinakampiw jaqichasïna, phuchhanakapsti Seir sat horeano yuqanakaparuw katuyäna.
29 Marzit jilïr phuchaparuw katuyäna, Zebeón chachan Aná yoqaparuw katuyäna, jupasti warmipan jilapänwa, Puit sat chachasti Azar sat horiano Bilhánan yoqaparuw katuyarakïna. Esaú chachasti wawanakapampix qullun jakasipkäna, jupanakasti waljaniruw tukupxäna.

31 JAQTHAPI

1 Paqallq marasti, Jacobux Labanar luqtkäna ukax tukusxänwa, Jacobux Labán chacharux sänwa: —Warmix churita, luqtañ urunakax phuqhasxiwa. Labanasti ukham luräna, Labanampi Jacobampisti taqi uka chiqan jakirinakaruw tantacht'apxäna, ukatsti mä jach'a manq'äwi lurapxäna.
2 Jayp'urux Labanax utar purintäna, uka qhipatsti Jacobux uka jach'a phunchhäwinkir jaqinakamp chikaw uka chiqar purinïna, ukat Labanax utan utjkäna uka qhananak jist'antarakïna.
3 Jacobux Labán chacharuw säna: —¿Kunatarak nanakar ukham lurapxtasti? Labanasti sarakïnwa: —Aka oraqen sarnaqañajj ukham costumbrenakäpjjewa —sasa.

4 Uka qhipatsti Labanax Lea phuchhaparuw irpxaruwayäna, Jacobun ukar irpxaruwayäna, ukat Jacobux janiw Lea sat phuchhap yatkänti.
5 Labanasti Lea phuchhaparuw Zilpa sat sirvientapar churäna.
6 Uka fiestankapkäna uka jaqenakajja, kuntï Labán chachajj Jacobor lurkäna uk yatipjjänwa, ukampis janiw Jacobor yatiyapkänti.
7 Uka arumax taqpach vecinonakax Jacobun utaparuw puripxäna, manq'asipxäna, umapxäna, kusisipxarakïna, Leat nayraqatan candenak thuqt'apxäna, thuqt'apxäna, Jacobun nayraqatapansa, Helea, Helea sat chachan nayraqatapan ist'apxäna.
8 Jacobux jupanakan arunakap ist'äna, ukampis janiw kun sañs muni uk amuykänti, ukampis aka uraqin ukham costumbrepäspawa sasaw amuyäna.
9 Jaqi jak'ankirinakax Jacobun nayraqatapan arumax ukham arunak arsupxäna, uka arumax Labán ukan utapan utjkäna uka qhananakax jist'antatäxänwa.
10 Alwat urux qhant'äna ukhaxa, Jacobux warmiparuw kutt'äna, ukat uñjäna, Lea warmiruw ikiskir uñjäna, ukat Jacobux sänwa: — Jichha arumax uta jak'ankirinakax kuntix sapkän uk yatxa: “Helea, sapxänwa, ukampis janiw yatkti” sasa.
11 Ukat Jacobux Labán chacharuw jawsäna, ukat sänwa: —¿Kuns nayar lurtaxa? Cheqpachansa nayajj Raquel laykuw jumar servisma, ¿kunatsa sallqjista, Lear churarakistasti?
12 Labanasti Jacoburux sänwa: —Janiw jiwasanak lanti sullka wawarux jilïrin nayraqatapar churañax wakiskiti, jumatix kullakapar irpañ munsta ukhaxa, paqallq maraw nayar luqtañ munsta.
13 Jacobux ukham luräna, Raquel warmiparus casarasïna, ukat paqallq marampiw Labán chachar luqtarakïna, Jacobux Raquelaruw purirakïna, Raquelaruw Leat sipan juk'amp munasïna, ukat Labán chachax Bilha sirvientaparuw churarakïna.
14 Tatitux Lear uñisitap uñjasax purakap jist'aräna, ukat uka urunakax Jacoburux pusi yuqall wawaruw yuritayna.
15 Jupanakan sutinakapax akanakawa: Rubén Simeón, Leví, Judá.
16 Ukapachasti Raquelax jan wawanïxänwa, janirakiw wawanïkänti, Raquelax Lea kullakapat envidiasïna, ukat Raquelax Jacobur jan wawanïtap uñjasax Bilhá esclavaparuw irpäna, ukatsti pä yuqall wawaruw yuritayna, Dan, Neftalí.
17 Leax wawanïñap uñjasax Zilpa esclavaparuw katuyäna, Jacobux warmipatakiw katuyäna, Jacobux Zilpa markaruw purirakïna, Jacobux pä yuqall wawanïrakïnwa, Gad, Aser.
18 Uka urunakansti Leax wasitat usurïxäna, Jacobux pä yuqall wawampi, mä imill wawampiw ususïna, uka sutinakax Isacar, Zabulón, Dina kullakapawa.
19 Uka urunakanx Raquelax jan wawanïskakïnwa, ukat Raquelax Tatituruw mayisïna, ukat akham sarakïnwa: — Diosa Tatay, nayat amtasisin visitt'apxita, achikt'asipxsmawa, jichhax chachajax apanukuni, janiw wawanïkti —sasa.
20 Jichhasti Dios Tatay, juman nayraqataman achikt'asitax ist'am, t'aqhisiñanakax uñjarakita, mä uywat warmjam wawanak churita, ukhamat jan juk'amp jisk'achasiñajataki.
21 Diosasti uka warmir ist'asaw purakap jist'aräna, Raquelasti usurïxänwa, mä yuqall wawaruw ususïna, ukatsti sänwa: —Tatituw nayan jisk'achasiñax apaqawayitu, juparusti Jose sutimpiw sutichäna, akham sasa: —Tatitox yaqha yuqall wawampi nayar yapxatita; Jacobux llätunk tunk mayan maranïxänwa.
22 Ukapachaw Jacobun Rebeca taykapax Uz chachan Debora phuchhaparu, Isaacan pä uywataparu Jacobun ukar khithäna.
23 Ukatsti Jacoburuw Harán markar puripxäna, ukatsti sapxarakïnwa: —Rebecax jumar khithapxituw awkiman utapar Canaán uraqir kutt'apxañamataki. Jacobusti taykapan arsutaparjamaw jupanakar ist'äna.
24 Ukapachasti, mayni paqallqu maranakax Jacobux Labanar Raquelatak irnaqäna, ukat tunka pusini mara Harán markan jakaskäna uka qhipatsti, Jacobux Labanar sänwa: “warminakaj churita, khithapxita, uraqijar sarxañataki, kunattix mamajax Canaán uraqit awkijan utapar kutt'añajatakiw nayar khitanitu” sasa.
25 Labanasti juparux sänwa: —Janiw ukhamäkiti. juman nayraqataman khuyapayasiñ jikxattaxa, jan jaytanukupxitati; payllam churapxita, nayasti churarakïwa, nayamp chika qhiparakïta” sasa.
26 Ukat Jacobux juparux sänwa: —Akham qullqi churapxita, jichhüruw taqpach ovejanakamar makhatä, uwijanak taypinsa, cabritonak taypinsa, ch'uxña ch'uxña uwijanaka, ch'uxña ch'uxña uwijanaka, uwijanakata, cabritonak taypit apt'askä, nayatak ukham lurasmaxa, kutt'anxarakïwa, ovejanakamar manq'ayasxä, ukatsti nayratpach uywapxarakïma.
27 Labanasti uqhamarac luräna, ucatsti Labanajj ovejanakapat taqe kuntï Jacob chachajj siskäna ukanak apanukusaw jupar churäna.
28 Jacobux taqi kuntix Labanan ovejanakapat apsuwaykatayna ukanak yuqanakapan amparapar katuyäna, Jacobux Labán chachan ovejanakapat qhipharkir ovejanakapar manq'ayaskäna.
29 Jacobun ukar khitkäna uka Isaac chachan esclavonakapasti, Jacobux janiw jupanakamp chika Canaán uraqir awkipan ukar kutt'añ munkänti, uk uñjasax jupat jithiqtapxäna, ukatsti Canaán uraqiruw kutt'xapxäna.
30 Deborax Jacobun Harán markan qhiparäna, janiw Isaacan yanapirinakapampix Canaán uraqir kutt'anxänti, Deborax Jacobun warminakapampi wawanakapampix Harán markan jakasïna.
31 Jacobux soxta maraw Labanar luqtäna, uwijanakax misxapxäna ukhaxa, Jacobux ch'iyar ch'akhanakani, ch'uxña ch'ankhanakani jaqinak taypit apsuwayxäna, kunjämtix Labán chachan amtapkän ukhama, Jacobux Labanan utapan suxta maraw ukham luräna, uka jaqix waljaniruw jilsuwayxäna, uywanaka, uywat uywatanaka, uywatanaka, camellonaka, asnonaka.
32 Jacobux pä patak tama uywanakanïnwa, uywanakapasti jach'a jach'a uñnaqt'ani, wali suma uñnaqt'anirakïnwa, taqi familianakasti Jacobun uywanakapat mä qawqha katuqañ munapxäna, kunatix jupanakax wali qamirïpxänwa.
33 Jaqin wawanakapat waljaniw Jacobun ovejanakapat mä qawqhanak apthapiri jutapxäna, Jacobux mä oveja churarakïna, mä uywatataki, mä uywatataki, mä asnotaki, mä camellotaki, jan ukax kuntix Jacobux jupanakat munkäna uk churapxäna.

34 Jaqin wawanakapamp chikaw Jacobux qamir kankañampi, jach'añchäwimpi, yänakampi jikxatäna, Labán chachan wawanakapax uka jach'a jach'a tukuñat envidiasipxäna.
35 Tiempompejja, Labán chachan yoqanakapan arunakap ist’äna: “Jacob jilatajj taqe kunatï awkisan utjkäna ukanak apt’asiwayjjewa, kunanakatï awkisan utjkäna ukanaksa apt’asiwayjjewa” sasa.
36 Jacobux Labán chachan uñnaqap uñjäna, wawanakapan uñnaqap uñjäna, ukampis janiw uka urunakan jupar uñkataskänti, kunjamtï nayrax uñjaskäna ukhama.
37 Suxta mara tukuyatatsti Tatituw Jacobur uñstäna, ukatsti sänwa: —Sartasim, aka uraqit mistum, kawkirutix yurki uka uraqiru kutt'am, nayasti jumampïskäwa —sasa.
38 Jacobux uka pachax sartasxänwa, wawanakaparu, warminakaparu, taqpach yänakaparu camellonakar qunt'ayasax Canaán uraqiruw saräna, Isaac awkipan ukar sarañataki.
39 Labanax janiw Jacobun jupat sarxatap yatkänti, Labanax uka urux ovejanak khuchhuqirïnwa.
40 Ukat Raquelax awkipan idolonakap lunthatasinxa, kawkïr camellon qunt'atäskäna uka camelloruw imantasïna.
41 Uka uñacht'äwinakax akanakawa; nayrïr yurir jaqir aptasin jiwayasa ukat p’iqipat ñik’uta apsusa, ukat ch’uqi aptasin p’iqipar ch’allt’asa aceitempi jawq’jaña, ukatsti mä jisk’a cobre tabla jan ukax quri tabla aptasin sutip qillqt’aña, ukat tabla laxra manqhar uchaña, ukat p’iqip laka manqhar uchasa, ukat p’iqip laka manqhar uchasa ukat utar uchasa, ukat nayraqatapan qhananak qhant’ayasa ukat qunqurt’asisa.
42 Jupanakar alt'asipkani uka pachasti, taqi kuntix mayipki uka sutimpiw jupanakarux parli.
43 Yaqhepajj jaqenakan uñnaqanakapar uñtasita, qorit qollqet lurat uñnaqanak lurapjje, ukatsti yatipki uka tiemponakanwa jupanakar sarapjjaraki, uka uñnaqanakajj warawaranakan ch’amap katoqasaw jutïrin kunanakas utjani uk yatiyapjje, ukhamatwa Raquelajj awkipat lunthatkäna uka uñnaqt’anakajj uñstäna.
44 Raquelax awkipan idolonakap lunthatasïna, ukhamat Labanax kawkirus Jacobux saratayna uk jan yatiñapataki.
45 Utar kutt'asinsti, Jacobun utapatsa jiskt'äna, janiw jikxataskänti, ukat Labanax idolonakap thaqhäna, kawkirus Jacobux saratayna uk yatiñataki, ukampis janiw jikxatkänti, ukat yaqha idolonakaruw saräna, jupanakar jiskt'äna, ukat jupanakax sapxarakïnwa, Jacobux jupat jaltxataynawa awkipan utaparu, Canaán uraqiru.
46 Ukatsti Labán chachax sartasin jilanakaparu, taqi yanapirinakapar irpxaruwayäna, ukatsti Jacoburux arknaqäna, Galaad qulluruw katuntarakïna.
47 Labanasti Jacoburux sänwa: —¿Kunsa nayarux lurista, ukhamat phuchhanakajaru, wawanakajarus espadampi katuntat jaqinakjam irpañataki?
48 Jamp'att'añajataki, kusisiñampi khithañajatakis janiw jaysktati, diosanakax lunthatasin sarxaraktawa.
49 Ukat Jacobux Labán chacharux sarakïnwa: —Nayax axsarayätwa, phuchhanakamar jan ch'amampi apt'asiñamataki. Jichhasti khitimpitix diosanakamar jikxatkäta ukax jiwxaniwa” sasa.
50 Labanasti uka idolonak thaqäna, Jacobun carpanakapsa, mueblenakapsa uñakipäna, ukampis janiw jikxatkänti.
51 Labanasti Jacoburux sänwa: —Nanakax mä arust'äwi lurapxä, nayamp jumampix mä arust'äwiw utjani. jumatix phuchhanakajar t'aqhisiyaskäta, jan ukax phuchanakajat sipan yaqha warminak casarasïtaxa, Diosaw nayampi jumamp chika aka tuqit qhanañcht'ani” sasa.
52 Ukatsti qalanak apthapisin mä montón lurapxäna, Labanasti sänwa: —Aka montón ukax nayamp jumamp chika mä testigowa, ukatwa Galaad sutimp uchawayi —sasa.
53 Ukatsti Jacobumpi Labánampix qullu pataruw sacrificio luqtapxäna, ukatsti qullu pataruw manq'apxäna, ukatsti arum paqaraw qullun qhiparapxäna, Labanasti wali alwat sartasïna, phuchhanakapamp chika jachäna, jamp'att'äna, ukatsti utaparuw kutt'xäna.
54 Ukatsti jank'akiw Beor yokaparux khithäna, jupax tunka paqallqun maranirakïnwa, Uz chachan Abicorof yokapampi, Nahor chachan yuqapampi, jupanakamp chikasti tunka jaqinakampiw sarapxäna.
55 Jupanakajj jank’akiw Jacob chachan nayraqatapan thaknam sarapjjäna, yaqha thaknam Seir oraqer puripjjäna.
56 Esaú ukar purisinsti sapxarakïnwa: —Akham siwa, taykaman Labán jilamasa, Betuel chachan wawapasa.
57 ¿Kuntï Jacob jilamax nayar lurkitu uk ist'tati, jupasti nayraqat q'ala jan isinïkitu, nayasti jupamp jikisir sarawayta, ukatsti jach'a jach'a tukusaw utajar irpta, ukatsti pä phuchhaxaruw warmipatak churta, ukhamarak pä sirvientanakajarus churta.
58 Diosasti naya laykuw jupar bendicïna, jupajj walpun jiljjattäna, yoqall wawanaka, imill wawanaka, sirvientanakanïnwa.
59 Jupajj walja ovejanakampi, vacanakampi, camellonakampi, asnonakampi, walja qollqempi, qorinakampi. ukat qamir kankañap jilxattatap uñjasaxa, uwijanakax khuchhur sarañkamaw jaytawayi, ukat jamasat sartasisin jaltxatayna.
60 Warminakapampi wawanakapampix camellonak patxaruw irpxaruwayäna, ukatsti taqi uywanakapsa, yänakapsa irpxaruwayäna, uka uraqix Isaac awkipan ukar sarañataki, Canaán uraqiru.
61 Ukatsti janiw phuchhanakajaru, wawanakapar jamp'att'añajax jayskänti, phuchhanakajarus espadampi katuntat katuntat jaqinakjamaw irpxaruwayäna, diosanakajarus lunthatarakïnwa ukat jaltxarakïnwa.
62 Jichhasti Jabuc jawir qullun jaytawaytwa, jupampiru, taqi yänakapampi; jupax janiw kunas pist'kiti.
63 Juman ukar sarañ munstaxa, ukapachaw sarasma ukat ukanwa jikxatäta, ukat kunjamtï almamax munki ukhamarjamaw jupar lurasma; Labanan khitatanakapasti Esaúar taqi ukanak yatiyapxäna.
64 Ucatsti Esaú chachajj Labán chachan khitanakapan taqe arunakap ist’asaw Jacob contrajj wal colerasïna, uñisiñapat amtasisa, colerasiñapasti chuymapan nakhantäna.
65 Ukatsti Esaú chachax jank’akiw wawanakaparu, uywatanakaparu, utapankirinakar irpxaruwayäna, jupanakax suxta tunka jaqinakäpxänwa, ukatsti Seir horeo chachan taqpach wawanakapampiru, jaqinakapampiruw tantacht’äna, jupanakax kimsa patak pusi tunka jaqinakäpxänwa.
66 Ukatsti Esaú chachax uka jakhüwinakarux walja chiqanakaruw jaljäna, ukat suxta tunka chachanakaru,

uywatanakaparu, utapankirinakarus mä p'iqinchir irpxaruwayäna, Elifaz jilïr yuqapar uñjañapataki.
67 Jilt'ir p'eqenakjja, Seir horeo chachan sojjta yoqanakaparuw churäna, sapa mayniruw wawanakaparusa wawanakaparusa utt'ayäna.
68 Taqi aka campamentonkirinakax kunjämtix utjkän ukhamarjamaw sarapxäna, Esaú chachasti Jacobun jak'aparuw jupanakamp chika saräna, jupasti jank'akiw jupanakar irpäna.
69 Labán chachan khitatanakapasti Esaú markat sarxasax Canaán uraqiruw sarapxäna, Jacobun Esaú chachan Rebeca taykapan utapar puripxäna.
70 Jupanakasti sapxarakïnwa: "Esaú yuqamax pusi patak jaqinakampiw Jacob jilapamp nuwasir sarxi, jupax jutañap ist'asaw jupamp nuwasir sarxi, jupar nuwjasiri, taqi yänakap katuntañataki" sasa.
71 Rebecajj jank'akiw Isaacan esclavonakapat paqallq tunka payan jaqenak khitäna, ukhamat Jacob chachar thakin jikisiñapataki. Jupajj akham sänwa: "Inas Esaú chachajj jupamp jikiskäna ukhajj thakin nuwasispa" sasa.
72 Uka khitanakasti Jacobump jikisiñatakiw thaknam sarapjjäna, Jabuc jawir maysa toqenkir jawir thakinwa jupamp jikisipjjäna, Jacobojj jupanakar uñjasajj akham sänwa: "Aka campamentojj nayaruw Diosan utt'ayata, Jacobojj uka cheqarojj Macnayim sutimpiw sutichäna" sasa.
73 Jacobux awkipan taqpach markaparuw uñt'äna, jamp'att'asinxa, qhumantt'asisaw jupanakamp chik jutäna, Jacobux awkipat taykapat jiskt'äna, jupanakasti sapxänwa: —Jupanakax walikïsipkiwa —sasa.
74 Uca khithanacajj Jacobor sapjjäna: —Rebeca taycamaw juman ukar khitanipjjetu, akham sasa: "Wawa, Esaú jilamajj Seir horeo chachan wawanakapamp chika thakin jumamp nuwasir sarjjatap ist'twa" sasa.
75 Ukatpï, wawaxa, arujar ist'am, amuyt'amampi uñjam kuntix luraň munkta ukxa, ukat kunapachatix jupax jumar jak'achasini ukkhaxa, achikt'asim, jan jank'akiw jupar parlt'añama, ukatsti mä regalo churam kunatix utjkitu ukat kunatix Diosax jumar khuyapt'ayawayktam ukanakat.
76 Ukat kunapachatï lurañanakamat jiskt'ätam ukhajja, jan kuns imt'amti, inas jupajj juma contra colerasiñapat jitheqtchispa, ukhamat almamarojj qhespiychisma, jumasa, taqe jumankirinakasa, kunattejj jupar jach'añchañajj wakisiwa, jupajj jilïr jilamawa.
77 Jacobux taykapan arunakap ist'asax khithatanakan arsutanakap ist'asin Jacobux jach'at jachäna, kunjamtï taykapax siskän ukhamarjamaw lurarakïna.

32 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Jacobux Esaú jilaparu Seír uraqir khithäna, jupasti achikt'asiñ arunak arsüna.
2 Ukatsti jupanakarux akham sasaw säna: "Esaú tatajarux akham sapxäta: 'Jacob uywatamax akham siwa: 'Tataxax awkijan bendicionap churaskitu ukax nayatakix askïkaspas ukham jan amuyt'panti' sasa.
3 Nayasti aka pä tunka maraw Labánampïskta, jupasti sallqjawayitu, tunka kuti payllawinakaj mayjt'ayarakitu, kunjämtix taqi kuntix nayrax uywirijar yatiyki ukhama.
4 Nayasti utapan wali ch'amampiw jupar luqtayäta, ukatsti Diosax t'aqhisiñaj uñjäna, t'aqhisiñajsa, amparanakajan luratajsa uñjäna, jupasti nayarux khuyapayasiñampi, khuyapayasiñampiw uñjitu.
5 Ukatsti Diosan khuyapayasiñapampi, khuyapayasiñapampix vacanaka, asnonaka, wakanak jikxatta, uywatanaka, sirvienta uywanaka.
6 Jichhasti nayajj orakejjaru, utajarus awquijjaru, taykajjaruw jutta, jupanacajj Canaán orakenkaquiwa; ucat nayajj uywirijar taqe uc yatiñataqui apayanta, uywirijan nayran suma uñnaqt'aniñataquejja, jan amuyañapataki, naya pachpat qamirïtajsa, jan ukajj awkijajj bendiciwaykitu uka bendicionajj nayatak askïtapsa.
7 Uka khitanakasti Esaú ukar sarasin Edom uraqin Jacobu tuqir sarasin jikxatapxäna, Seir horeo jaqit pusi patak jaqinakasti espadanak apt'ataw sayt'atäsipkäna.
8 Jacobun khitatanakapasti taqi kuntix Jacobux Esaú tuqit jupanakar siskäna ukanak yatiyapxäna.
9 Esaú chachasti jach'a jach'a tukusaw jupanakar säna: —Chiqpachansa ist'twa, chiqpachapuniw yatiyata, kuntix Jacobux Labán chachar lurkatayna, jupasti utapan jach'a jach'a tukusaw phuchhanakapar warmipatak churäna, ukat Labanan utapansa walja qamir kankañampi, qamir yänakapampix jilxattarakïna.
10 Kunapachatix qamirïtapax walja, walja qamirïtap uñjasax taqi yänakapampi, Labanan utapat jaltxatayna, ukat Labanan phuchhanakaparux awkipat jithiqtawayi, espadampi katuntat jaqinakjama, jan yatiyasa.
11 Jacobux janiw Labán sapakix ukham lurkiti, jan ukasti nayaruw ukham lurawayi, ukat pä kutiw nayat lantintawayi, ¿janit amukt'askä?
12 Jichhasti, jichhürojj campamentonakajampiw jupamp jikisiñatak jutta, chuymajan munañaparjamaw jupar lurarakï.
13 Ukat khithanakasa Jacobur jak'achasisinx sapxarakïnwa: —Esaú jilamaruw jutapxta, taqi arunakam yatiyapxarakta, jupasti akham sasaw jaysapxitu, pusi patak jaqinakampiw jumamp jikisiñatak jutapxi —sasa.
14 Jichhajj yatjjam, kuntï lurkäta uk yatipjjam, Dios nayraqatan jupat qhespiyasiñamatak mayisma.
15 Jilapan Jacobun khitanakapar arskäna uk ist'asinsti, Jacobux wal axsaräna, llakitaw uñjasirakïna.
16 Jacobux Tatitu Diosaparuw mayisïna, sarakïnwa: "Abrahana, Isaaca nayra awkinakajan Diosapa, awkijan utapat sarxasax sista:
17 Nayax Abraham awkiman Tatit Diosapätwa, Isaacan Diosapätwa, jumaruw aka uraqi, jumat qhipat jutir wawanakamarux churapxäma, wawanakamarux alaxpachan warawaranakar uñtat tukuyapxäma, alaxpachan pusi tuqinakapar jilxattapxäta, jumampi, wawanakamampiw taqi aka uraqinkir familianakax bendicitäpxani.
18 Ucat jumajj arunacam ch'amañcht'tajja, qamiriñanaca, wawanaca, uywanacar churita, cunjämtejj chuymajjan taqe munañaparjam sirvirimar churita; Jumaw taqi kuntix jumat mayipkta uk churita, janiw kunas pist'kituti —sasa.
19 Uka qhipatsti sista: Awk taykamaru, yurïwimaru kutt'am, nayasti wali sum sarnaqarakïma —sasa.
20 Jichhasti nayajj jutjjtwa, Labanat qhespiyistajja, Esaú chachan amparaparuw jaltjjä, jupaw nayar jiwarayistani, jïsa, wawanacajjan taycapamp chika.
21 Jichhasti Dios Tatay, nayar achikt'asipxsmawa, Esaú jilajan amparapat qhispiyapxita, jupar wal axsarayastxa.

22 Nayan chiqapar uñjañax janitix utjkchixa, Abrahamampi, Isaac awkixax layku lurapxam.
23 Nayax yattwa, khuyapayasiñampi, khuyapayasiñampiw aka qamir kankañ jikxatta. jichhasti achikt'apxsmawa, jichhürux khuyapayasiñamampi qhispiyapxita, jaysapxita —sasa.
24 Ukat Jacobux janiw Tatitur mayisxänti, jupamp chik sarir jaqinakarux pä campamentoruw jaljäna, jupasti Eliezer chachan Eliezer yuqaparuw wawanakapampix mä campamentotak churäna, mayni chikatsti Elianus jilapan Eliezer yuqapar uñjañapatakiw churäna, ukhamat wawanakapampi mä campamento lurañataki.
25 Ukat akham sasaw jupanakar säna: "Campamentonakamat jayarst'apxam, janirak maynit maynikam jak'achasipxamti, Esaú chachatix mä campamentor jutasin jiwarayaspa ukhaxa, jayankir mayni campamentox jupat qhispiniwa" sasa.
26 Jacobux uka arumaw ukan qhiparäna, ukat arum paqaraw ejercitonakaparux ejercitonakapata, wawanakapat yatichäna.
27 Tatitusti uka urux Jacobun mayisitap ist'äna, ukat Tatitusti Jacobux Esaú jilapan amparapat qhispiyäna.
28 Tatitux alaxpachankir angelanakan kimsa angelanakap khithäna, jupanakasti Esaú nayraqatar sarasin jupan ukar sarapxäna.
29 Uka angelanakajj pä waranqa jaqenakjamaw uñstäna, jupanakajj kunayman nuwasiñ yänakampi uchat caballonakan caballonakar lat'asaw uñstäna, ukatsti Esaú chachan nayraqatapanwa uñstapjjäna, pusi campamentoruw jaljatäpjjäna, pusi p'eqt'irinakampi.
30 Mä campamentoruw sarapxäna, Esaú chachasti pusi patak jaqinakamp chikaw Jacob jilapar jak'achasisin uñjapxäna, uka campamentox Esaú markampiru, markapampiw t'ijtxapxäna, ukat Esaú chachax caballot liwxatasïna, ukat taqpach jaqinakapax uka chiqanw jupat jithiqtapxäna, jupanakax wal axsarapxäna.
31 Esaú markat jaltxasinxa, taqpach campamentonkirinakaw jupanakar arxayapxäna, nuwasiñ muniri jaqinakasti akham sasaw jaysapxäna:
32 Chiqpachansa Jacobun luqtiripäpxtwa, khititix Diosan luqtiripawa, ukat khitis jiwasanak contra sayt'aspa? Esaú chachasti jupanacarojj sänwa: —Ukhamasti, Jacob uywirijja, jilajjajja, jumanacajj jumanacan uywipawa, juparojj aka pä tunka maraw jan uñjcti, jichhajj jupar uñjiri juttasti, ¿ukham lurapjjetati?
33 Angelanakajj juparojj sapjjänwa: —Tatitojj jakkipanjja, janit Jacob jilatat parlkta ukajja, janiw mä jaqerus jaytapkayätti, jan ukasti Jacob laykukiw jupanakar jan kuns lurapkäti —sasa.
34 Aka campamentox Esaú chachampiru, jaqinakapampix pasawayxäna, ukat Esaú chachampi jaqinakapampix niya mä legua ukch'a sarxapxäna, ukat payïr campamentox taqi kasta armanakampiw jupar jak'achasisin Esaú ukat jaqinakaparux lurapxäna.
35 Ukatsti, kimsïr campamentox jupar jak'achasisinx taqiniw wal mulljasipxäna, Esaú chachax caballot liwxatasïna, taqpach campamentox akham sasaw art'apxäna: —Chiqpachansa Jacobun yanapirinakapäpxtwa, khititix Diosan luqtiripawa, khitis jiwasanak contra sayt'aspa?
36 Esaú chachasti mayampiw jupanakar säna: —Ukhamasti, Jacob uywirixa, uywirimasti jilaxawa, pä tunka maraw jan uñnaqap uñjkti, jichhür jutañap ist'asa, jichhüruw jupamp jikisir sarawayta, ¿ukhamti uñjapxista?
37 Jupanakasti juparux sapxarakïnwa: —Tatitusti jakkipanxa, janiw Jacob jilamakïkänti, kunjamtï jumax siskta ukhama, janiw jumatsa ukat jaqimatsa mä qhipharkir jaqinak jaytapkti, jan ukasti Jacob jilatat parlkta uka laykux janiw jumamp ni jaqinakamampis ch'axwapkäti.
38 Kimsïr campamentox jupanakat pasawayxarakïnwa, Jesusax jaqinakapamp chikaw Jacob tuqir saraskakïna, pusi campamentox jupar jak'achasisinxa, jupanakax juparus ukhamarak jaqinakapamp chikaw mayninakax lurapxäna.
39 Esaú chachajj kuna jan walinaktï uka pusi angelanakajj jupar ukhamarak jaqenakapar lurapkäna uk uñjasajja, Jacob jilaparojj wal ajjsarasïna, ukatsti sumakiw jupamp jikisir saräna.
40 Esaú chachajj Jacob jilatapar uñisiñap imt'asïnwa, Jacob jilaparojj jakañap ajjsaräna, kawkïr pusi campamentonakatï qhant'käna ukanakajj Jacobun esclavonakapäkaspas ukham amuyäna.
41 Uka arumasti Jacobux uywatanakapamp chikaw campamentonakapan qhiparäna, esclavonakapamp chikaw Esaú chachar mä regalo churañ amtäna. Jacobux wali alwat sartasïna, jaqinakapampi, uywanak taypit mä regalo Esaú chachatak ajllipxäna.
42 Jacobux ovejanakapat Esaú jilapar churañatak ajllkäna uka qullqix akawa, uwijanakatxa pä patak pusi tunka p'iqi ajllïna, camellonakatsa, asnonakatsa sapa mayniw kimsa tunka vaca ajllïna, vacanakatsti phisqa tunka vaca ajllïna.
43 Taqeniruw tunka tamanakar uchäna, sapa kasta uywatanakaparuw katuyäna, sapa mayni uywatanakaparu.
44 Ukatsti jupanakarux sänwa: —Jumanakax maynit maynikam jayarst'asipxam, tamanak taypin mä chiqa uchapxam, Esaú ukat jupamp chikäpki ukanakax jikisxapxätam, ukat jiskt'apxätam: 'Khitinkapxtaxa, kawkirus sarapxäta, khitirus taqi akax jumanakat nayrax utjani, uk sapxätawa: 'Jacoban yanapirinakapäpxtwa, Jacobun esclavonakapäpxtwa, ukat sumankañan Esaú jupamp jikisiñatakiw jutapxta' sasa jiwasan qhipäxasa juti.
45 Kunatix jiwasan nayraqatasan utjki ukax Jacobun Esaú jilapar mä regalopawa.
46 Jupanakatix sapxätam: 'Kunatsa jilapar jikisiñataki, ajanupar uñjañatakis qhipt'tamxa, ukhamasti sapxarakïtawa: 'Chiqpachansa jilapar jikisiñatakiw qhipäxasax kusisita juti, jupasti sänwa: 'Nayax jupar jutki uka regalompiw samarañ churä, uka qhipatsti ajanupar uñjä, inas nayar katuqt'chispa' sasa.
47 Uca urunjja, uywatanakapan amparaparuw puripjjäna, ukatsti uka arumajj Jabuc jawir thiyaruw campamentonakapan qorpachasïna, chika arumaruw sartasïna, ukat warminakaparu, sirvienta uywatanakaparu, taqe yänakaparus irpjjarakïnwa, ukat uka arumajj Jabuc sat jawir thiyaruw jupanakar pasawayjjäna.
48 Kunapachatix taqi yänakap jawir khurkatar pasaskäna ukhaxa, Jacobux sapakiw qhiparxäna, ukat mä jaqiw jupamp jikisïna, ukat uka arumax jupamp chikaw nuwasïna, ukat Jacobun thixnipan ch'usawjapax jan ch'amäxänwa.
49 Uru jayp'usti uka jaqix Jacoburuw ukan jaytawayäna, jupasti bendicisaw sarxäna, Jacobux jayp'urux jawir pasawayxäna, ukatsti thixniparuw sayt'äna.

50 Uka jawir makhatañ tukuyatatsti, intix juparuw jaltxäna, ukatsti uywanakapampi wawanakapampix kawkhantï jakapkäna uka chiqaruw makhatxäna.
51 Chika jayp'ukamaw sarapxäna, sarasipkän ukapachasti, juykhunakax jupanak nayraqatan pasawayxänwa.
52 Jacobux nayranakap jach'at uñch'ukiskäna, Esaú chachax jaya chiqat uñjäna, walja jaqinakamp chikaw jutaskäna, niya pusi patak jaqinakampi, Jacobux jilaparux wal axsaräna.
53 Jacobux jank'akiw wawanakaparux warminakapar, sirvientanakapar jaljayäna, Dina phuchhaparus mä cajaruw ucharakïna, uywatanakapan amparapar katuyarakïna.
54 Ucatsti wawaparu warminacap nayrakata jilapamp jikisiñataquiw pasäna, ucatsti orakeruw alt'asïna, jïsa jilapar jak'achasiñapcamajj paqallq kutiw alt'asïna, ukat Diosajj Jacoborojj Esaú chachan nayraqatapan khuyapayasiñampi khuyapayasiñampiw uñjayäna, kunattejj Diosajj Jacobon mayisitap ist'äna.
55 Jacobux axsarañampiw Esaú jilaparux axsarayäna, Esaú chachax Jacoburux wal axsaräna, kuntix Diosan angelanakapax Esaúar lurapkäna, ukat Esaú chachan Jacob contra colerasiñapax khuyapayasiñaruw tukuwayxäna.
56 Esaú chachasti Jacobur t'ijtir uñjasax jupar jak'achasisinx qhumantt'asisaw kunkapar qunt'asïna, jamp'att'asisaw jachapxäna.
57 Ukatsti Diosax Jacoburux axsarañamp khuyapayasiñampiw Esaú jupamp chik jutir jaqinakan chuymapar uchäna, Jacobux jamp'att'asisaw qhumantt'asipxäna.
58 Esaú chachan Elifaz yokapasa, Esaú chachan pusi jilanakapampi, Jacobun jach'a jach'a tukusaw jamp'att'apjjäna, qhomantt'asipjjäna, Jacobor ajjsarañajj taqeniruw purt'asïna.
59 Ucatsti Esaú chachajj nayranakap jach'ar aptasisinjja, Jacobun wawanakapampiw uka warminakar uñjäna, jupanakajj Jacobun qhepäjjat sarasipkäna, Esaú chachan thaknam alt'asipkäna.
60 Esaú chachasti Jacoburux sänwa: —Jilaxa, ¿khitinakas jumamp chikäpxi? ¿Wawanakamati jan ukax yanapirinakamacha? Jacobusti Esaú chacharux sänwa: —Jupanakax nayan wawanakaxäpxiwa, Diosax uywatamar khuyapayasiñampiw churi —sasa.
61 Jacobux Esaú chachampi jaqinakapamp parlkasaxa, Esaúax taqpach campamentonak uñjäna, ukat Jacobor säna: —¿Kawkitsa qharüru uñt'kta uka campamentonak taqpach apsuwayta? Jacobusti sarakïnwa: —Tatitujan munañapäñatakejja, Diosajj uywatamar khuyapayasiñampiw churäna —sasa.
62 Ucatsti Esaú chachan nayraqatapanwa Jacobojj Esaú chachar ch'amañcht'äna, akham sasa: "Awt'asim, kuntï nayajj uywirijar apankta uk apt'asim, ukat Esaú chachajj akham sänwa: "¿Kunatarak nayan amtajasti?" Kunatix utjktam ukanakxa juma pachpataki imt'asim —sasa.
63 Jacobusti sarakïnwa: —Taqi akanak churañajax nayaruw wakt'itu, ajanum uñjatamatxa, jumax sumankañan jakasktawa —sasa.
64 Ucatsti Esaú chachajj janiw uka regalo katoqañ munkänti, Jacobojj jupar sänwa: "Tata, nayajj achikt'assmawa, jichhajj juman munañam jikjjatassta ukhajja, nayan regalojj nayan amparajan katoqam, ukatwa nayajj ajanum uñjta, mä diosar uñtat ajanu uñjkaspa ukhama, nayar kusisitamatjja" sasa.
65 Esaú chachasti uka regalo apt'asïna, Jacobux qullqi, quri, bdellium churarakïnwa, Esaú chacharux walpun ch'allxtayäna, ukat ukanak apt'asïna.
66 Esaú chachasti campamenton utjkäna uka uywanak jaljäna, chikatpach jupamp chik jutirinakaruw churäna, jupanakasti alquilat jutapxatayna, mayni chikatsti wawanakapan amparaparuw katuyarakïna.
67 Ukatsti qullqi, quri, bdellium Elifaz jilïr yuqapan amparapar katuyäna, Esaú chachasti Jacoburux sänwa: —Jumampi qhiparapxañäni, nayamp chika jakañkamaw jumamp chik sarxapxä, ukhamat nayamp chika jakañataki —sasa.
68 Jacobux jilaparux sänwa: —Nayax kunjämtix uywirixax siskitu ukarjam lurañ munta, ukampis tatajax yatiwa, wawanakax llamp'u chuymanïpxiwa, ovejanaka, vacanakax nayamp chikäpki uka yuqall wawanakapampix juk'at juk'at sarapxam, jank'ak sarapxaspän ukhax taqiniw jiwapxaspäna, jumax yatisktawa q'ipinakapsa, qarjatanakapsa.
69 Uqhamasti uywirijjajj uywatapan nayrakatapat saraspan, nayasti wawanakap layku, ovejanakatak layku, Tatitun utapar Seir markar puriñkama.
70 Esaú chachasti Jacobur sänwa: —Nayamp chikäpki uka jaqenakatjja, thakin uñjapjjañapataki, qarjatäñamsa, q'epinakamsa apt'asiñapatakiw uchäjja, jupasti sänwa: —Tata, ¿kunas wakisispa, juman nayraqataman khuyapayasiñ jikjjatañajatakejja?
71 Nayajj juman ukar jutä Seir markaruw jutä, kunjamtï jumajj siskta ukhamarjam ukan jakañataki, ukhamajj markamampiw sarjjäta, nayajj jumar arkäma.
72 Ukat Jacobux Esaú chacharux ukham säna, ukhamat Esaú chachampiru, jaqinakapampir jupat jithiqtañataki, ukhamat Jacobux awkipan utapar Canaán uraqir sarxañapataki.
73 Esaú chachasti Jacobun arup ist'äna, Esaú chachasti pusi patak jaqinakamp chikaw Seir markar kutt'xäna, Jacobux taqi yänakapampix uka urux Canaán uraqin tukusiñapkamaw sarapxäna, ukat mä qawqha tiempow ukan qhiparapxäna.

33 JAQTHAPI

1 Mä qawqha tiempotjja, Jacobojj oraqen jak'apat sarjjäna, ukatsti Salem sat cheqaruw purïna, uka markajj Canaán oraqenkiwa, uka markajj Siquem satänwa.
2 Ukxarusti Hamor chachan wawanakapat mä uraqiw phisqa siclo qullqimpi alasïna.
3 Ukansti Jacobux mä uta lurayasïna, ukanwa carpap sayt'ayäna, uywanakapatakis uta lurarakïna, ukatwa uka chiqarux Sucot sutimp uchasïna.
4 Jacobux mä mara suxta phaxsiw Sucot markan qhiparäna.
5 Ukapachaw uka markan jakirinakat mä qawqha warminakax Siquem markar thuqt'ir sarapxäna, markan phuchhanakapamp chika kusisiñataki, ukat sarxapxäna ukhax Raquel, Lea Jacob chachan warminakapax familianakapamp chikaw uka markan phuchhanakapan kusisiñap uñjir sarapxäna.
6 Jacobun Dina phuchapasti jupanakamp chikaw saräna, ukatsti markan phuchhanakapar uñjäna, uka phuchhanakan

nayraqatapan ukan qhiparapxäna, uka markan taqpach jaqinakax kusisiñanakap uñjir sayt'atäsipkäna, uka markan jach'a jaqinakax ukankapxarakïnwa.
7 Hamor chachan Siquem yokapasa, uka markan p'eqt'iripasti jupanakar uñjiriw sayt'atäskäna.
8 Siquem chachasti Jacob chachan Dina phuchhaparuw uñjäna, jupasti taykapamp chikaw markan phuchhanakap nayraqatan qunt'atäskäna, ukat uka tawaqux walpun kusisiyäna, ukansti amigonakapar ukhamarak markapar jiskt'äna: —¿Khitin phuchhapas aka markan jan uñt'at warminaka taypin qunt'atäski?
9 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Chiqpachansa akax Jacobun phuchapawa, hebreo Isaac chachan yuqapawa, jupax mä qawqha pachaw aka markan jakasïna, ukat uka markan phuchhanakapan kusisiñatak sarapxatapat yatiyasisinxa, taykapampi, sirvienta uywatanakapampix jupanak taypin qunt'asipxañapatakiw sarapxäna, kunjamtï jumax uñjkta ukhama.
10 Siquem reyejj Jacob chachan Dina phuchapar uñjäna, jupasti Dina sat dina warmiruw uñtäna.
11 Ukatsti Dinax Siquem utar purisinx ch'amampiw katuntasin ikirïna, jisk'acharakïnwa, jupasti wal munasïna, utaparuw ucharakïna.
12 Jupanakasti Jacobur yatiyapxäna, Jacobux Siquem chachan Dina phuchhapar q'añuchatap ist'asax tunka payan uywatanakaparuw khithäna, Siquem utat Dina warmir irpapxañapataki, ukat Siquem utar puripxäna Dina warmir uka chiqat apaqañataki.
13 Jupanakajj purinipkäna ukhajja, Siquem chachajj jaqenakamp chikaw utapat jaqsupjjäna, ukampis janiw Dina nayraqatar jutapjjañap munkänti, ukampis Siquem chachajj Dinampiw qont'atäskäna, jupanak nayraqatan jamp'att'as jamp'att'askäna.
14 Jacobun yanapirinakapax kutt'anisin jupar sapxäna: —Jutapxtaxa, jaqinakapamp chikaw jaqunukupxitu, ukhamarakiw Siquem chachax Dinarux nayan nayraqatajan lurawayi —sasa.
15 Jacobux yatirakïnwa Siquem chachan phuchapar q'añuchatapxa, ukampis janiw kuns arskänti, yuqanakapasti uywanakaparuw pampan manq'ayapxäna, Jacobux kutt'aniñapkamaw amukt'äna.
16 Janïr yuqanakapax utar puripkipanxa, Jacobux uywatanakapan phuchhanakapat pä tawaquruw khitäna, Dina warmir uñjapxañapataki, Siquem utapan jupamp chika qhiparapxañapataki, Siquem chachasti kimsa amigonakaparuw khithäna, jupasti Hamor awkiparuw khitäna, jupasti Quidequem yuqapänwa, Pered chachan wawapänwa, akham sasa: “Aka imill wawar warmijatak irpapxita” sasa.
17 Hiveta Quidequem chachan Hamor yuqapax Siquem yuqapan utaparuw purinïna, jupasti nayraqatapan qunt'atäskäna, ukat Hamor yuqaparux sänwa: —Siquem: “¿Janit mä warmix markaman phuchhanakap taypin utjkchiti, mä hebreo warmimpi, jan markamankir warmimpi casarasiñamataki?”
18 Siquem chachasti juparux sänwa: — Jupa sapakiw nayatak katuqañama, jupasti nayatakix wali kusiskañawa. Hamor chachasti yuqapan arsutaparjamaw luräna, jupajj wali munatänwa.
19 Hamor chachasti Jacob chachampi parlir saräna, ukat Siquem yuqapan utapat sarxäna, janïr Jacobun ukar parlir jutkasaxa, Jacobun wawanakapax pampat jutapxänwa, Hamor chachan Siquem yuqapan luratanakap ist'asa.
20 Uka chachanakax kullakapat wal llakisipxäna, taqiniw colerat utar kutt'apxäna, janïr uywanakap apthapiñ pachax purinkipanxa.
21 Jupanakasti awkipan nayraqatapar qunt'asisaw wali colerat sapxäna: —Chiqpachansa aka jaqitakisa, utapankirinakatakis jiwañaw utjañapa, aka uraqin Tatit Diosapax Noé chachampiru wawanakapampix akham sasaw säna: “jaqix janipuniw lunthatasiñapäkiti, janirakiw wachuq jucha lurañas utjkaniti” sasa. jichhax uñjapxam Siquem chachax kullakasampix q'añuchasi, q'añu jucha luraraki, uka markankir jaqinakat janiw maynis jupar mä arus arskänti.
22 Chiqpachansa jumax yatisktawa, amuyaraktawa, Siquem, awkiparu, markapachan juchañchatäñapa, kunatix jupax lurki ukanak layku.
23 Jupanakajj awkipan nayraqatapan uka toqet parlasipkäna ukhajja, Siquem chachan Hamor sat awkipajj Jacobor yoqapan Dina warmit parlir jutäna, Jacob chachan nayraqatapansa, yoqanakapan nayraqatapan qont'atäskäna.
24 Hamor chachasti jupanakarux sänwa: — Siquem yuqaxax phuchamarux walpun munasi. Nayajj achikt'assmawa, jupar mä warmi churañamataki, nanakamp casarasiñamataki; phuchhanakam churapxita, nanakax phuchhanakaj churapxäma, jumanakax nanakamp chikaw uraqisan jakapxäta, uka uraqin mä jaqir uñtataw sarnaqapxä.
25 Uraqisax wali jach'awa, ukhamax ukan jakasipxam, aljasiñamataki, yänakap katuqapxam, ukatsti kuntix munkta uk lurapxam, janiw khitis jark'apkätamti.
26 Hamor chachasti Jacobumpiru, wawanakapampix janiw parlxänti, ukatsti Siquem yuqapaw jupar arknaqir jutäna, jupasti jupanakan nayraqatapan qunt'atäskäna.
27 Ukat Siquem chachajj Jacob chachampi yoqanakapampi nayraqatan akham säna: “Phuchamar churitamata, kuntï sapkätam uk nayajj jupa layku lurarakï” sasa.
28 Walja dote, regalo mayipxita, nayasti churarakïwa, kuntix sapkäta uk lurarakï, khititix jumanakan kamachinakam contra sayt'kani ukax jiwañapawa; warmi laykux uka tawaqurukiw churapxita.
29 Simeonampi Levímpisti sallqjasaw Hamor ukat Siquem yoqapar sallqjapxäna: —Taqi kuntix jumanakax nanakar sapktam ukanak jumanakatak lurapxäma —sasa.
30 Uñtapxam, kullakaxax utamankiwa, ukampis jupat jithiqtapxam, Isaac awkisar aka tuqit khitañkama, kunattix janiw kuns lurksnati jupan jan iyawsatapampi.
31 Jupax Abraham awkisan sarnaqäwinakap yati, kuntix sapkäma uk yatiyapxäma, janiw kuns imt'apkämati.
32 Simeonampi Levímpisti, Siquem chachampiru, awkipampiw ukham sapxäna, ukhamat Siquem markarusa, markaparusa kuna lurañas wakisispa uk amuyt'añataki.
33 Simeón, Leví chachan arunakap ist'asajja, Siquem chachampi awkipampejj utaparuw sarjjapjjäna.
34 Jupanakasti sarasinxa, Jacobun yuqanakapax awkiparuw sapxäna: —Aka ñanqha jaqinakaru, markaparus jiwañap yatipxta, kunattix Diosax Noé chachampiru, wawanakapampiru, wawanakaparusa, siskatayna uk p'akintapxatap layku.
35 Siquem chachajj Dina kullakasar q'añuchasa ukham luratapatjja, janipuniw ukham jan walinak luraskaniti.

36 Jichhasti yatipxam, kuntix lurapxäta uk yatipxam, ewxt'apxam, kuntix jupanakar lurapxañapäki uk amuyt'apxam, ukhamat aka markan jakirinakar jiwayañataki.
37 Simeonasti jupanakarux sänwa: —Akax mä suma iwxt'aw jumanakatakix utji: sapxam, jupanak taypin sapa mayni chachanak circuncisión lurapxam, kunjämtix circuncidatäpktan ukhama, janitix uk lurañ munapkanixa, phuchhasarux jupanakat apsusin sarxañäni —sasa.
38 Jupanakatï uk lurañ iyaw sapjjani ukat lurapjjarakini ukhajja, espadanakasampi nuwasiñäni, kunjamtï amukt'ki ukat sumankañ munir jaqerus nuwasiñäki ukhama, jupanak taypin sapa chacharuw jiwayañäni.
39 Simeonan ewjjt'atapajj jupanacarojj kusisiyänwa, Simeonampi Levimpejj kunjamtï amtapcän uqham lurapjjañapwa amtapjjäna.
40 Qhepürojj alwajj Siquem chachampi, Hamor awkipampejja, Jacob chachampi yoqanakapampiruw kutt'anipjjäna, Dina warmit parlañataki, Jacob chachan wawanakapajj kunsa uka arunakapar jaysapjjañapäna uk ist'añataki.
41 Jacobun yuqanakapax sallqjasaw jupanakar sapxäna: —Isaaca awkijaruw taqi arunakam yatiyapxta, arsutanakamasti juparux kusisiyapxaraktwa —sasa.
42 Ucampis jupajj sapjjetuwa: "Abrahan awkipajj aka oraqenkir Dios Tatitupat akham siwa: "Khititejj jan wawanakapat jutki ukajja, mä phuchhap casarasiñ munki ukajja, sapa mayni chacharuw circuncidatäñapa, kunjämtejj circuncidatäpktan ukhama, ukatsti phuchhasajj warmipatak churarakiñäni" sasa.
43 Jichhasti, awkixax parlkistu taqi ukanak yatiyapxsma, kunattix janiw kuntï jumanakax sapktam uk lurapkti, phuchhasar mä jan circuncidat jaqir katuyañataki, kunattix mä p'inqaw jiwasatakixa.
44 Ucampis nanacajj jumanacarojj phuchhaj churapjjañamataquiw iyaw sapjjäma, phuchhanakamarus casarapjjarakïma, jumanaca taypin jacapjjarakïta, mä sapa marcakïpjjaraquïta, jumanakatejj nanakar ist'apjjäta, nanakjam circuncidatäñ munapjjarakïta.
45 Jumanakatix nanakar jan ist'apkätamti, kunjamtï nanakax circuncidatäpkta ukhamarjam sapa chacha circuncidatäpxañapataki, ukhamax jumanakan ukar jutapxäma, phuchajarus apt'asisin sarxapxäma.
46 Siquem chachampi Hamor awkipampisti Jacobun yoqanakapan arunakap ist'asaw wal kusisiyäna, ukat Siquem chachampi Hamor awkipampejj jank'akiw Jacob chachan yoqanakapan munañap phoqapjjäna, Siquem chachajj Dina warmirojj wal munasïna, almapasti jupar munasirakïnwa.
47 Siquem chachampi Hamor awkipampejj jank'akiw marka punkur puripjjäna, markapankir taqe jaqenakaruw tantacht'asipjjäna, Jacobun yoqanakapan arunakap jupanakar sapjjäna.
48 Aka jaqinak jak'aruw puripxta, Jacobun yuqanakaparu, ukat phuchhapat parlt'apxarakta, ukat aka jaqinakax iyaw sapxaniw munañanakasarjam lurañataki, ukat uñjapxam jiwasan uraqix jupanakatakix wali jach'awa, ukat jupanakax ukan jakasipxani, ukat alxasipxani, ukat mä jaqikïñäniwa; phuchhanakapar casarasiñäni, phuchhanakasarus warmipäñapatakiw churañäni.
49 Ukampis uka chachanakax ukham lurapxañapatakix iyaw sapxaniwa, jiwasanak taypin sapa chachax circuncidatäpxañapataki, kunjamtï Diosapax siski ukhamarjama, ukat kunapachatï circuncisión lurañax siski ukarjam lurañäni ukhaxa, jiwasanak taypin jakasipxani, uywanakapampi, yänakapampi, ukat jiwasax jupanakamp chika mä jaqir uñtataw jakasipxañäni.
50 Siquem chachan Hamor awkipan arunakap ist'asajja, markapankir jaqenakajj circuncidatäñwa ist'apjjäna, kunattejj Siquem chachampi Hamor awkipampejj wali jach'añchatäpjjänwa.
51 Qhepürojja, Siquem chachampi Hamor awkipampejj wali alwat sartasipjjäna, ukatsti Jacobun yoqanakaparuw jawsapjjäna, jupanakajj uka urusa qhepürojj circuncidapjjänwa.
52 Siquem chachampiru, Hamor awkipampiru, Siquem chachan phisqa jilanakaparusa circuncisión lurapxäna, ukatsti sapa mayniw sartasipxäna, ukat utaparuw sarxapxäna, Tatituw uka tuqit Simeonax uka tuqit iwxt'äna, ukhamat Tatitux Siquem markar Jacobun pä yoqanakapar katuyañapataki.

34 JAQTHAPI

1 Taqpach circuncidat chachanakax suxta patak pusi tunka phisqhani chachanaka, pä pataka pusi tunka suxtan wawanaka.
2 Ucampis Quidequem, Pered chachan yokapa, Hamor chachan awkipa, suxta jilanakapasa, janiw Siquem chachampiru, Hamor awkiparus ist'añ munapkänti, janirakiw circuncidatäñ munapkänti, Jacobun yoqanakapan arsutapax jupanak nayraqatan uñisiñapunïnwa, ukat uka markan jakirinakax jupanakar jan ist'atapat wal colerasipxäna.
3 Payïr uru jayp'urux llätunk jisk'a wawanakar jikxatapxäna, jupanakax janiw circuncidatäpkänti, taykanakapax Siquem, Hamor awkipatsa, markankir jaqinakatsa imantapxäna.
4 Ukat Siquem chachampi Hamor awkipampix circuncidatäpxañapatakiw jupanakar apanipxañapatak khithapxäna.
5 Siquem, Hamor awkiparus jiwayañ munapxäna, ukat Dina warmirus jupanakamp chika jiwayañ munapxarakïna.
6 Jupanakasti sapxarakïnwa: —¿Kuns aka lurapxtaxa? ¿Janit cananeo jilanakaman phuchhanakap taypinxa warminakax utjkaspati, jumanakax hebreonakan phuchhanakapar katuyasiñ munapxtaxa, jupanakarux janiw nayrax uñt'apkäyätati, ukat awkinakamax janipuniw sapkäyätam uka luräwinak lurapxäta?
7 ¿Amuyatati aka luratamampixa askinak jikxatapxasma? ¿Kunsa jumanakax uka tuqit cananeo jilanakamar jaysapxäta, jupanakax qharürux jutasin aka tuqit jiskt'apxätam?
8 Jumanakatix jupanakan nayraqatapan jan chiqapar uñjkani, suma uñnaqt'anïpkchixa, ¿kunsa jumanakax jakäwinakam layku lurapxäta, nayarus jakäwinakaj laykux lurapxäta, jan ist'apxatamatxa?
9 Uraqin jakirinakasa, taqi jilanakamatix Cam chachan wawanakapäki uk ist'apxätamxa.
10 Mä hebreo warmi layku, Siquem, Hamor awkipampi, markapankir taqe jaqenakasa, kuntï jan uñt'apkäna ukat

nayra achachilanakapajj janipuniw jupanakar sapkänti, kawkirus t'ijtjjapjjäta, jan ukajj kawkirus p'inqasiñam imantapjjäta, jumanakajj Canaán oraqen jakapki uka jilat kullakanakaman nayraqatapansa?
11 Jichhasti janiw nanakax jumanakan luratanakamarux aguantañjamäkiti, janirakiw aka yugompix q'ipt'asipksnati, nayra awkinakajax janiw sapkitänti.
12 Qharürojj taqe jilanakajaruw tantacht'asiñäni, uka oraqen jakapki uka cananeo jilatanakaru, taqeniw jutapjjä, jumanakarusa, jumar confiyirinakarus nuwjapjjäma, ukhamat jumanakatsa, jupanakatsa jan mä jaqes qheparapjjañapataki.
13 Hamor chachampi, Siquem yuqapampi, markankirinakasa, Quidequem jilatanakan arunakap ist'asajja, uka arunakap ist'asajj wal ajjsarayasipjjäna, ukatwa kuntï lurapkäna ukat arrepentisipjjarakïna.
14 Siquem chachampi, Hamor awkipampisti, Quidequem awkiparu, jilanakaparu sapxarakïnwa: —Taqi kuntix sapkta ukax chiqawa —sasa.
15 Jichhasti jan sapxamti, janirakiw chuymanakamsa amuyapxamti, hebreonakan munasiñap laykuw ukham lurapxta, nayra awkinakasax janiw sapkitänti.
16 Ukampis nanakax uñjapxta, janiw jupanakan amtapäkänti, phuchhapar katuntañ munapkti, jan ukasti, ukhamakiw jupanakan arunakap ist'apxta, ukat kuntï jumanakax uñjapkta uk lurapxta, jupanakat munañas katuqañataki.
17 Kunapachatix mayiwinakas jupanakat katuqxañäni ukhaxa, jupanakar kutt'xañäni, ukat kuntix jumanakax sapktam uk lurapxä.
18 Ukhamat achikt'apxsma, suyt'apxam, janchix k'umaräñapkama, wasitat ch'amanïñkama, ukatsti jupanak contraw mayacht'asis sarapxä, ukatsti kuntix chuymanakasan utjki ukat chuymanakasan utjki ukanak lurapxä.
19 Jacob chachan Dina phuchapax taqi uka arunak ist'äna, kuntix Quidequem chachampi, jilanakapampix sapkäna, Hamor chachampi, Siquem yuqapampi, markapankirinakampi.
20 Ukatsti jank'akiw mä tawaqupar khithäna, awkipax Siquem utan uñjañapatakiw khithäna, Jacob awkipampi, jilanakaparu.
21 Chidequem chachampi, jilanakapampejj ukhamwa jumanakat ewjjt'apjjäna, Hamor chachasa, Siquemsa, markankirinakasa ukhamarakiw jupanakar ist'apjjäna.
22 Jacobux uka arunak ist'asax walpun colerasïna, jupanakar wal colerasïna, jupanak contrasti wal colerasïna.
23 Ukat Simeonampi Levímpix juramento lurapxäna, akham sasa: "Tatitu, aka oraqen Diosapaxa, qharüruxa, janiw mä jaqis markapachan qhiparkaniti" sasa.
24 Pä tunka waynanakaw jan circuncidat imantasipxäna, ukat uka waynanakaw Simeónampi Levímpi nuwasipxäna, Simeónampi Levímpix tunka llatunkaniruw jiwayapxäna, ukat paniniw jupanakat jaltxapxäna, ukatsti mä qawqha cal p'iyanakaruw jaltxapxäna, uka ch'usawjax markan utjäna, Simeónampi Levímpisti jupanakar thaqhapxäna, ukampis janiw jikxatapkänti.
25 Simeonampi Levímpix uka markan muyuntasipkakïnwa, ukatsti taqi markankirinakaruw espadampi jiwayapxäna, janiw khitis qhiparkänti.
26 Marka taypinsti wal mulljasipxäna, uka markan jakirinakax alaxpacharuw arnaqasipxäna, taqi warminakas wawanakas jach'at arnaqasipxäna.
27 Simeonampi Levímpisti markaruw jiwayapxäna. janiw mä chachas markapachan qhiparkänti.
28 Ukatsti Hamor chachampiru, Siquem yuqapampiruw espadampi jiwayapxäna, ukatsti Dinarux Siquem utat irpsupxäna, ukat uka chiqat sarxapxäna.
29 Jacobun yuqanakapasti sarasin kutt'anxapxänwa, jiwayatanakar katuntapxäna, ukatsti taqi yänakap lunthatapxäna.
30 Kunapachatï lunthatanak apt'asipkäna ukhajja, kimsa patak jaqenakaw sayt'asipjjäna, laq'ampiw jupanakar jaqontapjjäna, qalampiw jawq'japjjäna, Simeonajj jupanakar kutt'asajj espadampiw taqeniru jiwayäna, ukat Simeonajj Leví chachan nayraqatapar kutt'asaw markar mantäna.
31 Uwijanakapsa, vacanakapsa, uywanakapsa apasxapxänwa, ukhamarak warminakaru, jisk'a wawanakarus irpxaruwayapxäna, ukat mä punku jist'arasaw Jacob awkipan ukar ch'amampi puripxäna.
32 Jacobux taqi kuntix markar lurapki uk uñjasa, jupanakat lunthatat yänak uñjasa, Jacobux jupanakar wal colerasïna, ukat Jacobux jupanakar säna: —¿Kuns akax nayar lurapxtaxa? uñtapxam, uka uraqin jakiri cananeo jaqinak taypin samarañ jikxatta, janiw maynis nayamp chikachaskänti.
33 Jichhasti jumanakax aka uraqin jakirinakaru, cananeonakaru, ferezeonakaru, uñisiñatak lurapxtaxa, nayasti mä juk'a jaqinakätwa, taqiniw naya contra tantachasipxani, jilanakapampi luratanakam ist'asax jiwayapxitani, ukat nayampi utajampix t'unjatäñäniwa.
34 Simeón, Leví, taqpach jilanakapampi, Jacob awkiparux sapxarakïnwa: —¡Uñtapxam, aka uraqin jakasipkta, ¿Siquem chachax kullakasarux ukham lurani? ¿Kunatsa Siquem chachan luratanakapat amukt'askta? ¿Kullakasarus callenakan q'añu warmir uñtatat uñjani?
35 Simeonampi Levímpix Siquem markat katuntat warminakax llätunk tunka phisqhanïnwa, jupanakax janiw jaqir uñt'apkänti.
36 Jupanak taypinsti suma uñnaqt'an suma uñnaqt'an tawaquw utjäna, Buna sutini, Simeonasti warmiparuw katuyäna, pusi tunka paqallqun chachanak katuntasin jan jiwayapkäna ukanaka, ukat mayninakax jiwayapxarakïna.
37 Simeón, Leví chachan Siquem markat katuntapkäna uka wayn tawaqunakasti, Jacobun wawanakapan esclavopäpxänwa, Jacobun wawanakapan Egipto uraqit mistuñ urukama.
38 Simeonampi Levímpix markat sarxapxäna ukhaxa, uka markan imantasipkäna uka pä waynanakaw sartasipxäna, ukat uka waynanakaw markar sarapxäna, ukat uka markan sarnaqapxäna, ukatsti uka markarux jan chachan ch'usa uraqiruw jikxatapxäna, warminakakiw jachapxirïna, ukat uka waynanakax jach'at art'asipxäna, sapxarakïnwa: Jacob hebreo wawanacajj aka markar lurapkäna uka jan walinakjja, jichhürojj Canaán markankir mä marka t'unjapjjäna, Canaán oraqen jakañapsa janiw ajjsarapkänti.
39 Uka jaqenakajj markat mistusaw Tapnac markar sarapjjäna, ukanjja Tapnac markan jakirinakarojj kunanakatï jupanakar paskäna ukanak yatiyapjjäna, Jacob

chachan yoqanakapas Siquem markar lurapkäna ukanaksa yatiyapjjäna.
40 Tapnac markankir Jasub reyiruw yatiyäna, ukatsti Siquem markaruw uka waynanakar uñjiri jaqinakar khitäna, reyejj janiw jupanakar iyawskänti, akham sasa: "¿Kunjamarak pä chachax Siquem ukham jach'a markar tukjaspasti?
41 Jasub chachan khitanakapax kutt'anisin jupar yatiyapxäna: —Markaruw puripxta, uka markax t'unjatawa, janiw khitis ukan utjkiti. jachir warminakaki; janirakiw kuna ovejanakas ni uywanakas ukan utjkiti, Jacobun wawanakapax taqi kunatix markan utjkäna ukanak apt'asipxäna.
42 Jasub reyejj uk uñjasajj wal muspharapjjäna, akham sasa: "¿Kunjamarak pä jaqejj ukham lurapjjaspasti, mä jach'a markar tukjañataki, janirak mä jaqes jupanak contra sayt'añjamäkaspasti?
43 Nimrod chachan urunakatpach janiw ukham lurañax utjkänti, janirakiw jaya pachatpach ukham luratäkänti. Tapnac markankir Jasub reyisti markapar sänwa: —Ch'amam, nanakax uka hebreonakamp nuwasir sarapxä, kunjämtix markar lurapkän ukhamarjamaw jupanakar lurapxä, ukatsti markan jaqinakan jan walt'äwipat kutt'ayapxä —sasa.
44 Tapnac markan Jasub reyipajj uka toqet ewjjt'irinakapampiw parläna, ewjjt'irinakapas juparojj sapjjäna: "Juma sapakiw hebreonakar atipjkäta, jupanakajj markapachar ukham luratakejj ch'amanïpjjañapawa" sasa.
45 Jupanakatejj paninitejj markpacha t'unjapjjaspa, janirak khitis jupanak contra sayt'kaspäna ukhajja, jumatï jupanak contra sayt'askäta ukhajja, taqeniw nanak contra sayt'asipjjani, ukhamarakiw tukjapjjarakistani.
46 Jumatix muyuntkistu uka reyinakar khithäta, ukat jupanakar tantacht'asipxäta ukhaxa, nanakax jupanakamp chikaw Jacobun yuqanakapamp nuwasiñäni. ukapachaw jupanakar atipjäta" sasa.
47 Jasub chachasti ewjjt'irinakapan arunacap ist'äna, uka arunacapajj juparusa, marcaparus wal kusisiyäna. Tapnac markan Jasub reyisti, Siquem, Tapnac markar muyuntapki uka amorreo reyinakaruw khithäna.
48 Nayamp chika makhatasim, nayar yanapiri, Jacob hebreo jaqiru, taqpach yuqanakaparu jiwayapxarakïma, uraqpachat t'unjapxarakïta, ukhamasti Siquem markar luratayna, ¿janit uk yatipkta?
49 Amorreonakan taqe reyinakapasti Jacobun yoqanakapan Siquem markar jan walinak lurapkäna uk ist'asin wal muspharapjjäna.
50 Amorreonakan paqallq reyinakapax taqpach ejercitopampiw tantachasipxäna, niya tunka waranqa espadanakampi, Jacobun wawanakapampi nuwasir sarapxäna. Jacobux amorreonakan reyinakapan wawanakapampi nuwasiñatak tantachasipxatap ist'äna, ukat Jacobux wal axsaräna, ukat wal llakisiyäna.
51 Ukat Jacobux Simeónampi Levímpiruw jach'at arsüna: —¿Kuna luräwis jumanakax lurapxtaxa? ¿Kunatsa jan walinak lurista, Canaán markankir taqe jaqenakar nayar tukjañatakejja, nayaru ukhamarak utajar tukjañataki? Nayampi, utajampix samarañankäyätwa, jumanakax nayaruw ukham lurapxtaxa, uka uraqin jakirinakarus nayarux colerayapxaraktawa.
52 Judá markax awkiparux sänwa: —¿Simeón, Leví jilanakajax ina ch'usat Siquem markan jakirinakar jiwayapxi? Chiqpachansa, Siquem chachax kullakasar jisk'achatapata, Noé chachampiru wawanakapar Diosasan kamachipsa p'akintatapata, kunattix Siquem chachax kullakajaruw ch'amampi irpxaruwayäna, ukat jupampiw wachuq juchar purt'asirakïna.
53 Siquem chachajj taqe uka jan walinak luräna, janiw khitis markapan jakirinakapat jark'känti, akham sasa: "¿Kunatsa ukham lurasma?" Cheqpachansa jilanakajajj uka markar nuwantañatakiw sarjjapjjäna, Tatitojj jupanakan amparaparuw katuyäna, ukan jakirinakajj Diosan kamachinakap p'akintapjjatap layku. ¿Ukhamajj inamayäpachati taqe ukanak lurapjjatapa?
54 Jichhasti, ¿kunatsa ajjsarta, jan ukajj llakita, ukat kunatsa jilanakajampi jan kusisita, kunatsa jupanak contra colerasiñamajj nakhanti?
55 Chiqpachansa, khititix Siquem markarusa, markaparus jupanakan amparapar katuykäna uka Diosasax jiwasanak contra jutapki uka cananeo reyinakarus amparanakajaruw katuyistani, kunjamtï jilanakajax Siquem markar lurapkäna ukhama.
56 Jichhasti jupanakat samarapxam, axsarañanakamsa apanukupxam, ukampis Tatitu Diosasaruw atinisipxam, jupar mayisipxam, yanapt'apxita, qhispiyapxita, uñisirinakasarus amparanakajar katuyapxita.
57 Judá markax awkipan mä uywataparuw jawsäna: "Jichhax sarapxam, kawkhans uka reyinakax ejercitonakapampix jiwasanak nuwasir jutapki uk uñjapxam" sasa.
58 Uka uywatasti wali jayaruw uñtäna, ukatsti Sihón qullu uñkatasin makhatasinxa, taqi reyinakan campamentonakaparuw pampan sayt'atäskir uñjäna, ukat Judá markar kutt'asax sänwa: —Reyinakax pampan taqpach campamentonakapamp chikaw jikxatasipxi, walja jaqinakaw quta thiyankir laq'ar uñtata.
59 Judá markax Simeón, Leví, taqi jilanakaparuw säna: —Ch'amañchasipxam, jan axsart'ir wawanakapäpxam, Tatit Diosasax nanakampïskiwa, jan jupanakar axsarapxamti —sasa.
60 Sapa mayniw sayt'asipxam, nuwasiñ armanakapampi, arcopampi, espadapampi, ukatsti uka jan circuncidat jaqinakamp nuwasir sarañäni. Tatituw jiwasan Diosasaxa, Jupaw qhispiyistani.
61 Ukatsti jach'a jisk'a, sapa mayniw nuwasiñ armanakapampix chint'at sartasipxäna, Jacobun tunka mayan yuqanakapampi, Jacobun taqpach uywatanakapampi.
62 Isaac chachan taqe esclavonakapajja, Hebrón markan Isaacamp chikäpkäna ukanakajja, taqeniw kunayman nuwasiñ yänakampi isthapt'at jutapjjäna, Jacobun yoqanakapampi servirinakapampi, patak tunka payan jaqenakäpjjänwa, uka reyinakan ukar sarapjjäna, Jacob chachasti jupanakamp chikaw sararakïna.
63 Jacobun wawanakapax Abrahaman Isaac yuqaparuw Hebrón markar khithapxäna, uka markax Kireat-Arba satawa.
64 Nanak layku Tatitu Diosasaruw achikt'asipxsma, nanak contra jutapki uka cananeonakan amparanakapat jark'aqasiñataki, amparanakasar katuyañataki.

65 Abrahaman Isaac yuqapax wawanakapatakiw Tatitur mayisïna, jupasti sänwa: —Tatay, jumaw awkijarux arsuwaytaxa: ‘Nayaw wawanakamarux alaxpachan warawaranakjam jilxatayäma, nayarus arsuwayistawa, arunakamarus ch'amancharaktawa, jichhax Canaán markan reyinakapax tantachasipxani, wawanakajampi nuwasiñataki, jupanakax janiw kuna nuwasiñanaksa lurapkiti.
66 Jichhasti, Dios Tatay, aka oraqen Diosapa, aka reyinakan ewjjt’anakap mayjt’ayañamawa, ukhamat wawanakajampi jan nuwasipjjañapataki.
67 Ukat aka reyinakan chuymanakaparu, markapan chuymanakapar yuqanakajan axsarañapamp muspharayapxam, jach'a jach'a tukuñanakapsa aynacht'ayapxam, wawanakajat jithiqtapxañapataki.
68 Ch'aman amparamampi, luqtat amparamampix wawanakajaru, uywatanakaparus jupanakat qhispiyam, taqi ukanak lurañatakix ch'amampi, ch'amampi amparamaruw utji.
69 Jacobun yuqanakapampi, uywatanakapampix uka reyinakar jak'achasipxäna, Tatitu Diosaparuw atinisipxäna, sarasipkäna ukhaxa, Jacob awkipax Tatituruw mayirakïna, akham sasa: “Tata Diosay, ch'amani, jach'a jach'a tukur Diosa, nayra urutpach apnaqäna, uka chiqat jichhakama, wiñayataki;
70 Jumaw nuwasiñanak ch’amañcht’irïtajja, amparamanjja jach’ar aptañataki, aynacht’ayañatakiw ch’amamajj ch’amamajj utji; O mayisïwijajj juman nayraqataman walikïskpan, juman khuyapayasiñamampi nayar kutt’añamataki, uka reyinakan chuymanakapar yuqanakajan axsarañapamp muspharayañamataki, jupanakarusa, campamentonakaparus axsarayañamataki, ukat jach’a khuyapayasiñamampiw taqi khitinakatix jumar atinisipki ukanakar qhispiyañamataki, kunattix jumaw jaqinakar jiwasanak apnaqañ yanapt’istaspa, markanakarus jiwasan ch’amasan jisk’achañamataki.

35 JAQTHAPI

1 Amorreonakan taqe reyinakapasti, Jacobun yoqanakapampejj kunatï pasañapäkäna uk ewjjt’irinakapamp parlt’añatakiw pampan sayt’asipjjäna, jupanakajj wali ajjsarasaw jupanakar sapjjäna: “Päniw Siquem markar jiwayapjjäna” sasa.
2 Tatitusti Isaacampi, Jacob chachampin mayisitanakap ist'äna, ukat taqi uka reyinakan iwxt'irinakapan chuymanakaparux wali axsarañampiw phuqt'ayäna, wali axsarañampiw phuqhantäna.
3 ¿Jichhürojj jan amuyt’asirïtati, jan ukajj jan amuyt’asirïktati, hebreonakampi nuwasipjjäta, ¿kunatsa jichhürojj t’unjatäpjjataman kusisipjjäta?
4 Jupanakat paniniw Siquem markar jan ajjsarasa, jan axsaras purinipxäna, uka markan jakirinakaruw jiwayapxäna, jan khitis jupanak contra sayt'añapataki, ¿kunjamarak taqinimp nuwasipxätasti?
5 Chiqpachansa jumanakax yatipxtawa, Diosapax jupanakar wal munasiñapa, jupanakatakix jach'a ch'amanak luratayna, nayra pachatpach jan luratäki ukhama, taqi markanakan diosanakap taypinsa, janiw khitis jupar uñtasit jach'a luräwinakapjam lurkaspati.
6 Chiqpachansa, Abraham awkiparu, hebreo jaqiru, Nemrod chachan amparapat qhispiyäna, ukhamaraki taqi markaparus qhispiyäna, jupanakax walja kutiw jupar jiwayañ munapxäna.
7 Nimrod reyin ninapat qhespiyarakïna, Diosapaw uka ninat qhespiyarakïna.
8 ¿Ukat khitis ukham luraspa? Cheqpachansa Abrahamaw Elam markan phesqa reyinakaparojj jiwayäna, jupanakajj jilapan yoqaparuw llamkt’apjjäna, jupajj uka urunakan Sodoma markan jakasiri.
9 Ukatsti mä arumaw Elam reyinakar arknaqasin jiwayapxäna, ukatsti jilapan yuqapar taqi yänakapsa kutt'ayapxäna.
10 Chiqpachansa jumanakax yatipxtawa, uka hebreonakan Diosapax jupanakat wal kusisi, jupanakas jupat kusisipxaraki, taqi uñisirinakapat qhispiyatap yatipxi.
11 Uk uñjapxam, Diosapar munasiñap tuqiw Abrahamax mä sapa, wali munat yuqapar irpxaruwayäna, ukat Diosapar nakt’ayañ sacrificiot irpañ amtäna, janitix Diosax uk lurañapatak jark’kaspäna ukhaxa, Diosapar munasiñap laykuw uk luraspäna.
12 Diosasti taqi luratanakap uñjasax juramento luräna, wawanakaparusa, taqpach wawanakaparusa taqi jan walt'äwinakat qhispiyäma sasaw arsuwayäna, jupar ukham luratap layku, Diosapar munasiñap tuqiw wawapat khuyapt'ayasiñap chhaqtayäna.
13 ¿Janit ist'apkta kuntix Diosapax Egiptonkir Faraonaru, Gerar markan Abimelec reyiparus lurkatayna, Abrahaman warmiparu casarasisa, jupasti akham sänwa: “Kullakaxawa, jan jupar jiwayapxañapataki, ukat warmir tukuñ amtapxañapataki?” Diosax jupanakaru, markaparus taqi kuntix jumanakax ist'apkta uk luräna.
“
15 Siria markat jutasinsti jupar katuqiriw saräna, taykapar wawanakamp jawq'jañataki, ¿khitirak amparapat qhispiyäna, jan ukasti khitirutix jupax atiniskäna uka Diosapat qhispiyäna? jilapan amparapat qhispiyäna, ukhamaraki uñisirinakapan amparapat qhispiyäna, chiqpachansa wasitatwa jupanakar jark’aqani.
16 ¿Khitis jan yatki Diosapaw ch’amampi jupanakar ch’amañcht’äna, ukhamat Siquem markar kuna jan walinaktï jumanakajj ist’apkta uk lurapjjañapataki?
17 Ukhamajj ¿jupanakan ch’amapampejj pä jaqenakajj Siquem markar uñtasit jach’a markar tukjapjjaspäna, janitï Diosapar confiyapkaspäna ukhajja? sasaw taqi ukanak luräna, markapan jakirinakar jiwayañataki.
18 ¿Ukhamasti, ¿khitinakatix markamat taqinimp nuwasir jutapki ukanakar atipt’asmati, waranqa kutis juk’amp yanapt’apxätam ukhasa?
19 Chiqpachansa jumanakax yatipxaraktawa, janiw jupanakamp nuwasir jutapktati, jan ukasti, khititix jupanakar ajllki uka Diosampiw nuwasir jutapxtaxa, ukat taqiniw jichhürux t'unjatäñatak jutapxtaxa.
20 Jichhasti aka jan wali lurañat jithiqtapxam, ukhamat jumanakax jupanakamp jan nuwasiñar sarapxañamaxa, juk'anikïpkchisa, Diosapax jupanakampïskiwa.
21 Amorreonakan reyinakapajj ewjjt’irinakapan taqe arunakap ist’asajja, chuymanakapajj wal mulljasipjjäna, Jacob chachan yoqanakaparojj ajjsarapjjänwa, janiw jupanakamp nuwasiñ munapkänti.
22 Jupanakasti ewjjt’irinakapan arunakapar ist’asaw ist’apjjäna, ewjjt’irinakan arunakapajj reyinakaruw wal kusisiyäna, ukham lurapjjarakïna.

23 Reyinakajj Jacob chachan yoqanakapat jitheqtjjapjjänwa, jupanakamp nuwasiñatakejj janiw jupanakar jak'achasiñ munapkänti, jupanakar wal ajjsarapjjäna, jupanakar ajjsarañat chuymanakapas ch'amakt'äna.
24 Tatitusti jupanakaruw jutäna, jupajj Isaac, Jacob servirinakapan mayisitanakap ist'asaw jupar confiyapjjäna. taqi uka reyinakax uka urux campamentopampiw kutt'anipxäna, sapa mayniw markapar kutt'xapxäna, ukampis janiw Jacobun wawanakapampix nuwasipkänti.
25 Jacobun wawanakapax uka urux jayp'ukamaw Sihón qullu nayraqatan sayt'asipxäna, uka reyinakax jupanakamp nuwasir jan jutaptap uñjasax Jacobun wawanakapax utaparuw kutt'xapxäna.

36 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Tatitux Jacobur uñstäna, akham sasa: "Sartam, Betelar saram, ukan qhipararakïta, ukan mä altar luram Tatitutaki, jupaw jumar ukhamarak wawanakamarux t'aqhisiñat qhispiyapxtam —sasa.
2 Jacobux yuqanakapampi, taqi yänakapampix sartasisinxa, Tatitun arunakaparjamaw Betelar sarapxäna.
3 Jacobux llätunk tunk llätunkan maranïxänwa, kunapachatix Betelar sarkäna ukhaxa, Jacobux yuqanakapampi, taqi jaqinakampix Luz markan Betel markan qhiparapxäna, ukansti jupar uñstkäna uka Tatitutakiw mä altar lurayäna, Jacobux yuqanakapampix suxta phaxsiw Betel markan qhiparapxäna.
4 Ukapachaw Uz chachan Debora phuchapax jiwxäna, jupasti Rebeca warmin uywiripänwa, jupasti Jacobunïnwa. Jacobusti Betel manqharuw imt'ayäna, ukankir mä encina quqa manqharu.
5 Betuel chachan Rebeca phuchapasti, Jacobun taykapasti, Hebrón sat chiqanwa jiwxarakïna, uka markax Kireat-arba satänwa, uka p'iyaruw imt'atarakïna, uka p'iyasti Abrahamax Het markankirinakat alasïna.
6 Rebecax patak kimsa tunk kimsan maraw jakäna, ukat Jacobux Rebeca taykapan jiwatap ist'asax taykapat wal jachäna, ukat jach'a jach'a tukusaw jupat jachäna, Debora wawapat encina sat quqa manqhankir wawat jach'at jachäna, uka chiqarux Allon-bachuth sutimpiw sutichäna.
7 Uka urunakanxa, Labán sat sirio jaqiw jiwxäna, Diosax jupar jawq'jäna, kuna arust'äwitï jupampi Jacobamp utjkäna uka arust'äwi p'akintatapata.
8 Jacobux patak maranïxänwa, Tatitux jupar uñstäna, jupar bendicïna, Israel sutimpiw sutichar akïna, Jacobun Raquel warmipasti uka urunakan usurïna.
9 Ukürosti Jacobux taqi yänakapampix Betel chiqat sarxapxäna, awkipan utapar Hebrón markar sarañataki.
10 Jupanakajj thaknam sarasipkäna, Efrata markar puriñatakejj mä juk'a thaknam puripkäna ukhajja, Raquelajj mä yoqall wawa ususïna, wali ch'amampi irnaqt'asajj jiwjjänwa.
11 Jacobux Efrat thaknam imt'äna, ukax Belén satawa, ukat sepulturap patxaruw mä pilara ucharakïna, ukax jichhürkamaw ukan utji. Raquelax pusi tunka phisqhan maraw jiwxäna.
12 Ukat Jacobux Raquel yurir yuqaparux Benjamín sasaw sutichäna, jupasti kupi tuqinkir uraqin yuritayna.
13 Raquelan jiwatapatsti, Jacobux Bilha sirvientapan carpanwa carpap sayt'ayäna.
14 Rubén chachasti Lea taykapat envidiasïna, ukatwa colerasïna, wali colerat sartasin Bilhá carpapar mantäna, ukatsti awkipan ikiñap apsuwayxäna.
15 Ukapachasti, Rubén chachan wawanakapatjja, jilïr kankañanïñasa, sacerdotet irnaqt'añasa apaqatäjjänwa, jupajj awkipan ikiñap q'añuchäna, Josearuw jilïr kankañajj churasïna, Judá markar reyit utt'ayatäñapataki, Leví chacharus sacerdotet utt'ayatäñapataki, Rubénajj awkipan ikiñap q'añuchatap layku.
16 Jacobun wawanakapax Padán-Aram markan yuripxäna, Jacobun wawanakapax tunka payanïnwa.
17 Lea warmin wawanakapa: Rubén nayrïr yuqapa, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón, Dina kullakapa. Raquelan wawanacapasti José, Benjamín satänwa.
18 Lea warmin sirvienta Zilpa sat chachan yoqanakapasti Gad, Aser satänwa, Raquelan sirvientapa Bilha sat chachan wawanakapasti Dan, Neftalí satänwa. jupanakasti Jacobun wawanakapawa, jupasti Padán-Aram markan yuritayna.
19 Ukat Jacobux yuqanakapampi, taqi yänakapampix Mamré sat chiqaruw puripxäna, uka markax Kireat-Arba satawa, uka markax Hebrón markankiwa, ukanwa Abrahamampi Isaacampix jakasipkäna, Jacobux yuqanakapampi, taqi jupankirinakapampix Hebrón markan awkipamp chikaw jakapxäna.
20 Esaú jilapasa, yuqanakapampi, taqi yänakapasti Seír uraqiruw sarapxäna, ukan jakasipxäna, Seír uraqinsti yänakanïpxänwa, Esaú chachan wawanakapasti Seír uraqin walja wawanïpxäna, waljanirakïnwa.
21 Esaú chachan wawanakapax Canaán uraqin yuripxänwa, Esaú chachan wawanakapax phisqa tunkanipxänwa.
22 Adá chachasti Esaú chachan Elifaz sat jilïr wawaparuw wawachasïna, jupasti Reuel wawarakïnwa, Alibama warmisti Jeús, Yaalam, Coré sat jilïr wawapänwa.
23 Esaú chachan wawanakapawa, jupanakax Canaán uraqin yuripxänwa. Esaú chachan Elifaz yokapan wawanakapasti akanakawa: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Kenaz, Amalex, Reuel chachan wawanakapasti Nacat, Zarac, Samá, Miza.
24 Jeus chachan wawanakapasti akanakawa: Timná, Alvá, Jetet; Yaalam chachan wawanacapasti: Alah, Finor, Kenaz satänwa.
25 Coré chachan wawanakapasti akanakawa: Temán, Mibzar, Magdiel, Eram; jupanakasti Esaú chachan wawanakapan familianakapawa, Seír uraqin jach'a apnaqäwinakaparjama.
26 Seir horeo chachan wawanakapan sutinakapax akanakawa, jupanakax Seir, Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, Disán, Ezer, Disón uraqin jakasiri, paqallqu yuqall wawanaka.
27 Lotán chachan wawanakapax Horí, Hemán, Timna kullakapawa, jupasti Timna satawa, jupasti Jacob chachampiru, yuqanakapampiruw jutäna, jupasti janiw ist'añ munapkänti, jupasti Esaú chachan Elifaz yuqapan concubinaparuw tuküna, jupasti Amalec wawaruw yuritayna.
28 Sobal chachan wawanakapax akanakawa: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam, Zibeón chachan wawanakapax Aja, Aná satänwa, jupasti Aná satänwa, jupaw wasaran Yemim jaqinakar jikxatäna, kunapachatix Zibeón awkipan asnonakapar manq'ayaskäna ukhaxa.

29 Awkipan asnonakapar manq'ayaskäna ukkhasti, yaqha pacharuw wasarar irpäna manq'añapataki.
30 Mä urusti jupanakarux quta thiyankir mä wasar pamparuw irpäna, ukax jaqinakan wasarap uñkatasinkiwa, ukat jupanakar manq'ayaskäna ukhaxa, mä jach'a thayax quta thiyat purintäna, ukat ukan manq'asir asnonak patxaruw samart'äna, taqiniw sayt'asipxäna.
31 Uka qhipatsti niya patak pä tunka jach'a axsarkañ uywanakaw quta thiyankir wasar pampat mistunipxäna, taqiniw kawkhantï asnonakax utjkän uka chiqar puripxäna.
32 Uka uywanakax chika taypit aynacharu, jaqin wawanakapar uñtatänwa, chika taypit alayaru, yaqhipanakax osos ukar uñtatänwa, yaqhipanakax keephas ukar uñtasitänwa, qhipäxanx amparanakap taypit uraqir puriñkamaw ch'uqt'apxäna, ducheephath ukan chuymanakapar uñtasita, ukat uka uywanakax jutasinx uka asnonak patxaruw qunt'asisin kayuk sarapxäna, ukat sarxapxäna jichhürkamajj jayarst'atäpjjewa.
33 Uka animalanakat maynïrejj Anar jak'achasisin chuymapampiw jawq'jäna, ukatsti uka cheqat jaltjjarakïnwa.
34 Uca luräwi uñjasasti, jakañap wal ajjsaräna, ukatsti jaltjjasin markaruw jaltjjäna.
35 Ukatsti taqi kunatix jupar paskatayna ukanak yuqanakaparu, jilanakapar yatiyäna, walja jaqinakaw asnonak thaqir sarapxäna, ukampis janiw jikxatapkänti, ukat Anax jilanakapampix janiw uka chiqar sarxapxänti, uka urutpachsti, jupanakax jakäwinakap wal axsarapxäna.
36 Seir chachan Aná yuqapan wawanakapax akanakawa: Disón, Alibamá kullakapampi, Disón chachan wawanakapasa: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán, Ezer chachan wawanakapax Bilhán, Zaaván, Acan, Disón chachan wawanakapasti: Uz, Arán.
37 Ukanakax Seir horeo chachan familianakapawa, Seir uraqin jach'a apnaqäwinakaparjama.
38 Esaú chachampi wawanakapampix Seir horeo uraqin jakasipkäna, uka uraqin jakasiri, walja yänakanïpxarakïnwa, waljaniruw jiltapxäna, Jacobusampi wawanakapampix Isaac awkipamp chikaw Canaán uraqin jakapxäna, kunjämtix Tatitux Abraham awkipar siskän ukhama.

37 JAQTHAPI

1 Jacobux patak phisqhan mara jakaskäna, ukax llätunk maraw Jacobux wawanakapampi Canaán uraqin jakasïna, Padán-Aram markat jutäna.
2 Uka urunakansti Jacobux wawanakapampix Hebrón markat sarxäna, ukat Siquem markar kutt'apxäna, jupanakax taqi yänakapampix ukan jakapxäna, Jacobun wawanakapax uywanakapatak suma, lik'i pasto uraqinak Siquem markan jikxatapxäna, ukapachax Siquem markax wasitat sayt'ayatänwa, uka markanx niya kimsa patak chacha warminakaw utjäna.
3 Jacobompi wawanakapampi, taqi yänakapampix kawkhantï Jacobux Siquem chachan Hamor awkipat alaskatayna uka pampan jakasipxäna, Padán-aram markat janïr Simeonampi Levímpix markar atipjapkäna ukhakama.
4 Cananeo, amorreo reyinakajj Siquem markar muyuntapjjäna, Jacobun yoqanakapajj wasitat Siquem markar jutapjjatap ist'apjjäna.
5 Jupanakasti sapxarakïnwa: —¿Jacob hebreo chachan wawanakapax wasitat markar jutasin ukan jakasipxani, uka markan jakirinakar nuwjasa, jaqunukusa? ¿jichhax kutt'anipxani ukat markan jakirinakar jaqunukupxani jan ukax jiwayapxani?
6 Canaán markankir reyinakajj wasitatwa tantachasipjjäna, Jacobompi yoqanakapampe nuwasiñatak tantachasipjjäna.
7 Tapnac markan Jasub reyipax jak'ankir reyinakaruw khithäna, Gaas markan Elán reyiparu, Siló markan Ihurí reyiru, Cazar markan Paratón reyiru, Sarton markan Susí reyiru, Betcorán markan Labán reyiru, Otnay-ma markan Sabir reyiru:
8 Nayar jak'achasipxam, nayar yanapt'apxita, Jacob hebreo jaqiru, yuqanakaparu, taqi yänakapar jiwayapxañäni, jupanakasti wasitatwa Siquem markar katuntañataki, ukan jakirinakar nayrjam jiwayañataki jutapxi.
9 Taqi uka reyinakax tantacht'asisaw taqpach campamentonakapamp jutapxäna, quta thiyankir laq'ar uñtat jach'a marka, taqiniw Tapnac marka uñkatasipkäna.
10 Tapnac markankir Jasub reyisti taqpach ejercitopampiw jupanakan ukar saräna, ukatsti Tapnac marka uñkatasin jupanakamp chikaw marka anqäxan campamento lurapxäna, taqi uka reyinakarusti paqallq t'aqaruw jaljapxäna, Jacobun wawanakapampix paqallq campamentonakäpxänwa.
11 Ukatsti Jacobumpir yuqapampiruw mä yatiyäwi apayanipxäna, akham sasa: "Taqi jumanakax nanakan ukar jutapxam, pampan tantacht'asiñasataki, ukat Siquem markankir jaqinakar jiwayapxañamataki, ukatsti Siquem markar kutt'apxäta, ukan jakasipxäta, ukat uka markan jakirinakarus nayrjam jiwayapxäta" sasa.
12 Uk ist'asinsti Jacobun wawanakapax walpun colerasipxäna, Canaán markankir reyinakan arunakap ist'asa, Jacobun tunka wawanakapax jank'akiw sartasipxäna, sapa mayniw nuwasiñ armanakapampix chint'asipxäna. jupanakamp chikasti patak payani uywatanakapaw nuwasiñatak wakicht'atäpxäna.
13 Taqe uka jaqenakajja, Jacob chachan yoqanakapajj esclavonakapamp chikaw uka reyinakan ukar sarapjjäna, Jacob awkipajj jupanakamp chikäskänwa, taqeniw Siquem sat cheqan sayt'asipjjäna.
14 Ukat Jacobux Tatituruw yuqanakapatak mayisïna, amparanakap Tatitur luqxatasin säna: —Diosa, jumaw taqi ch'aman Diosätaxa, jumaw awkixätaxa, jumaw nanakar uñstayapxista, nanakax amparanakaman luratanakapäpxtwa. Wawanakajar khuyapayasiñamampiw uñisirinakapan amparapat qhispiyañamatak achikt'assma, jupanakax jichhüruw jupanakamp nuwasir jutapxi, jupanakan amparapat qhispiyañataki, juman amparamaruw ch'amampi ch'amampix utji, walja jaqinakat qhispiyañataki.
15 Wawanakaxarux, uywatanakamarux ch'am churam, ch'amampi, uñisirinakapampi nuwasiñataki, uñisirinakapar katuntañataki, uñisirinakapar jupanak nayraqatar jaquntañataki, ukhamat wawanakajampi, uywatanakajampix Canaán markankirinakan amparapamp jan jiwapxpan.
16 Ucampis jumanacatakejja, yokajjanacajjaru, esclavonacapan jakañap apt'asiñamajj wali askïspajja, jupanacarojj wali khuyapt'ayasisaw yanapirinakaman amparapamp apt'asim, ukhamat jichhürojj amorreonakan reyinakapan amparapamp jan jiwarapjjañapataki.

17 Kunapachatix Jacobux Tatitur mayisiñ jaytxän ukkhaxa, aka uraqix ch'amakt'äna, intix ch'amakt'äna, taqi uka reyinakax wal mulljasipxäna, wali mulljataw uñjasipxäna.
18 Tatitusti Jacobun mayisïwip ist'äna, Tatitusti taqi reyinakan chuymapsa, ejercitonakapasa, Jacobun wawanakapan ajjsarañampi, ajjsarañamp muspharayäna.
19 Tatituw carronakan arup ist'ayäna, Jacobun yuqanakapan jach'a caballonakan arup ist'ayäna, jupanakamp chik sarir mä jach'a ejercitonakan arup ist'ayarakïna.
20 Uca reyinakajj Jacobun yokanakaparojj wal ajjsarayasipjjäna, utapan sayt'atäsipkäna ukhajja, Jacobun yokanakapajj patak tunka payan jaqenakampiw jupanakar nuwasïna.
21 Reyinakax Jacobun wawanakapar jupanakar jak'achasir uñjasax juk'ampiw sustjasipxäna, ukat Jacobun wawanakap nayraqatat jithiqtañ munapxäna, janiw jupanakamp nuwasiñ munapkänti.
22 Jupanakasti janiw qhipharxapxänti, sapxarakïnwa: "Hebreonakan nayraqatapat pä kuti jithiqtañax jiwasatakix mä p'inqakïspawa" sasa.
23 Jacobun yuqanakapax jak'achasisinx taqi uka reyinakaru, ejercitonakapamp nuwasipxäna, ukatsti mä jach'a ch'aman marka uñjapxäna, quta ch'allar uñtat waljani.
24 Ukat Jacobun wawanakapax Tatitur jawsapxäna, sapxarakïnwa: —Tatay, yanapt'apxita, yanapt'apxita, jaysapxita, jumaruw atinisipxta, janirakiw uka jan circuncidat jaqinakan amparapamp jiwapkañäniti, jichhürunakanx jiwasanak contraw jutapxi —sasa.
25 Jacobun wawanakapax nuwasiñ armanakapampix chint'asipxäna, ukat sapa mayniw escudopa, jabalinap apt'asipxäna, ukat nuwasiñaruw jak'achasipxäna.
26 Jacob chachan Judá yokapajja, jupamp chik tunka esclavonakapampiw nayraqat t'ijtäna.
27 Tapnac markan Jasub reyipajj Judá marka nayraqatan ejercitopampiw nayraqat mistunïna, Judá markasti Jasub chachampi ejercitopampiw jupar jak'achasisin uñjäna, Judá chachan colerasiñapasti walpun colerasïna, ukat Judá markajj jak'achasirakïnwa, ukanwa Judá markajj jakañap apt'asïna.
28 Jasub chachampi ejercitopampejj Judá markaruw sarapjjäna, jupajj wali ch'amani, wali ch'amani caballot saraskäna, Jasub chachajj wali ch'amani jaqënwa, p'eqetsa kayukamaw hierrompi, broncempi ch'oqantatäjjäna.
29 Caballot saraskäna ukhajja, nayratpach qhepatsa pä amparapampiw flechanak jawq'jäna, kunjamtï taqe nuwasïwinakapan lurkäna ukhama, janirakiw kawkhantï flechanakap uñch'ukkäna uka cheqat faltkänti.
30 Jasub chachajj Judá markampi nuwasir jutäna, Judá marka contra walja flechanak apt'askäna ukhajja, Tatitojj Jasub chachan amparapampiw chint'äna, taqe flechanakapasti pachpa jaqenakaparuw kutt'anjjäna.
31 Ukhamäkchïnsa, Jasub reyejj Judá markaruw saraskäna, flechanakampi nuwasiñatakejja, ukampis niya kimsa tunka metro ukch'a jayankjjänwa, ukat Judá reyejj Jasub chacharojj flechanakap jupar t'ijt'ir uñjäna ukhajja, wali colerat ch'amapampiw jupar jak'achasisin t'ijtäna.
32 Judá markax uraqit mä jach'a qala apthapïna, uka qalax suxta tunka siclo pesa, ukat Judá markax Jasub tuqir t'ijtäna, uka qalampiw escudopar ch'allt'äna, ukat Jasub chachax caballopat uraqiruw jaquntäna.
33 Jasub chachan amparapatsti escudojj t'aqanuqtäna, uka escudojj niya tunka phesqani metro ukch'a jayaruw jaltjjäna.
34 Jasub chachampi chika jutkäna uka reyinakajj Jasub chachan Judá yokapan ch'amap uñjapjjäna, kuntï Jasub chachar lurkatayna ukanakjja, Judá markarojj wal ajjsarapjjäna.
35 Jasub chachan campamentop jak'aruw tantachasipjjäna, Judá chachajj espadap apsusaw Jasub chachan campamentopankir pusi tunka payan jaqenakar jiwarayäna, Jasub chachan campamentopajj taqeniw Judá marka nayraqatan jaltjjapjjäna, janiw khitis jupa contra sayt'askänti, Jasub chachar jaytasaw jupat jaltjjapjjäna, Jasub chachajj oraqer qont'atäskakïnwa.
36 Jasub chachasti, campamentopankir taqe jaqenakan jupat jaltjjapjjatap uñjasajja, jank'akiw Judá marka contra sayt'asïna, kayunakapampiw Judá marka nayraqatan sayt'asïna.
37 Jasub chachax mä sapakiw Judá markamp nuwasïna, mä escudompi escudompi, Jasub chachan jaqinakapax taqiniw jaltxapxäna, Judá markarux wal axsarapxäna.
38 Jasub reyejj lanzap amparat katthapïna, Judá chachan p'eqepar jawq'jañataki, ukampis Judá reyejj jank'akiw escudop p'eqepar Jasub chachan lanzapar uchäna, ukhamatwa Judá markan escudopajj Jasub chachan lanzapat jawq'jäna, escudopajj t'aqasjjarakïnwa.
39 Judá reyejj escudopan ch'iyjatätap uñjasajja, jank'akiw espadap apsusin Jasub chachar kayunakapar jawq'jäna, kayunakapsa khuchhuqarakïnwa, Jasub chachajj oraqer jaqontatäjjänwa, lanzapas amparapat jaquqanïna.
40 Judá reyejj jank'akiw Jasub chachan lanzap apthapïna, uka lanzampiw p'eqep khuchhuqäna, kayunakap jak'ar jaqontäna.
41 Jacobun wawanakapax kuntix Judá markax Jasub chachar lurkatayna uk uñjasax taqiniw mayni reyinak taypin t'ijtxapxäna, Jacobun wawanakapax Jasub chachan ejercitopampiw nuwasipxäna, taqi reyinakan ejercitopampi.
42 Jacobun yuqanakapasti tunka phisqan waranqa jaqinakaparuw jiwayapxäna, ukatsti calabazampi jawq'japkaspa ukhamaw jawq'japxäna, mayninakax jiwañap qhispiyañatakiw jaltxapxäna.
43 Judá markax Jasub chachan janchipa jak'an sayt'atäskänwa, ukatsti Jasub chachan isipat apsusïna.
44 Judá markax Jasub jak'ankir hierro, broncenak apsuwayxäna, ukat Jasub chachan jilïrinakapat llätunk jaqinakaw Judá markamp nuwasir jutapxäna.
45 Judá markax jank'akiw uraqit mä qala apthapisin maynir p'iqipar jawq'jatayna, p'iqipax p'akjataw uñjasïna, janchipax caballot uraqiruw jaquqanïna.
46 Ukat qhiparapki uka llätunk jilïrinakax Judá markan ch'amap uñjasax wal axsarapxäna, ukat jaltxapxäna, ukat Judá markax tunka jaqinakapamp arknaqapxäna, jupanakar katuntasin jiwayapxäna.
47 Jacobun yuqanakapax reyinakan ejercitonakapar nuwjasipkakïnwa, waljaniruw jiwayapxäna, ukampis uka reyinakax jan axsarasaw capitananakapamp chika sayt'asipxäna, janirakiw kawkhantï jakapkäna uka ejercitonakapat qhipharxapxäna, ukat Jacobun yoqanakapan nayraqatapat jaltxapkäna uka ejercitonakaparux janiw khitis jupanakar ist'añ munkänti, jan jiwapxañapatakix jakäwinakap ajjsarapxäna.

48 Jacobun taqpach wawanakapax reyinakan ejercitopar nuwjasaw kutt'anipxäna, Judá uraqin nayraqatapar puripxäna, Judá markax Jasub chachan llätunk jilïrinakapar jiwayaskakïnwa, isinakapsa apsusipkakïnwa.
49 Leví chachajja, Gaas markan Elón sat reyiparuw uñjäna, jupar nuwjañatakejj tunka pusini capitananakapamp chikaw jupar jak'achasiskäna, ukampis Leví chachajj janiw uk sum yatkänti.
50 Ukatsti Elón chachan jilïrinakapampi jak'achasisinjja, Leví chachajj qhepäjjat uñtasajj qhepäjjat nuwasiñajj utjaskatap uñjäna, Leví chachajj tunka payan esclavonakapamp chikaw t'ijtjjäna, jupanakajj Elón chacharuru, capitananakaparu espadampiw jiwayapjjäna.

38 JAQTHAPI

1 Siló markankir Ihuri reyisti Elonar yanapiriw jutäna, Jacobux jak'achasïna, kunapachatix Jacobux amparapankkäna uka arcop apsusin mä flechampiw Ihurirux jawq'jäna, ukat jiwañaruw puriyäna.
2 Siló markan Ihuri reyipajj jiwjjäna ukhajja, pusi reyinakajj mayni capitananakampi chikaw kawkhantï jakapkäna uka cheqat jaltjjapjjäna, ukat qhepar kutt'añwa ch'amachasipjjäna, akham sasa: "Janiw nanakajj hebreonakamp chikajj juk'amp ch'amanïpkti, jupanakajj jiwasat sipan juk'amp ch'amanïpkäna uka kimsa reyinakaru, capitananakaparu jiwayapjjatap layku" sasa.
3 Ukat Jacobun wawanakapax qhipharkir reyinakan sayt'asitap uñjasax jupanakar arknaqapxäna, Jacobux kawkhantï sayt'atäskäna uka chiqat Siquem qullut jutäna, ukat jupanakax reyinakar arknaqapxäna, jupanakax uywatanakapamp chikaw jupanakar jak'achasipxäna.
4 Reyinakampi, jilïrinakampi, mayni ejercitonakapampi, Jacobun yoqanakapan jupanakar jak'achasipjjatap uñjasajj wal ajjsarapjjäna, ukat Chazar markar puriñkamaw jaltjjapjjäna.
5 Jacobun wawanakapax Chazar markan punkupkamaw jupanakar arknaqapxäna, ukat reyinakampi, ejercitonakapamp chikaw mä jach'a nuwasïwimp jiwayapxäna, niya pusi waranqa jaqinaka, ukat reyinakan ejercitopar nuwjasipkäna ukhaxa, Jacobux arcopampiw reyinakar nuwjañatak katuntat uñjasïna, ukat taqiniruw jiwayäna.
6 Chazar markankir Paratón reyiruw Chazar markan punkupan jiwayäna, uka qhepatsti Sartón markankir Susi reyiru, Betcorín markankir Labán reyiru, Macnayma markankir Sabir sat reyiruw jiwarayäna, sapa mayniruw mä flechampi jiwayäna.
7 Jacobun wawanakapax taqi reyinakan jiwatap uñjasax t'unjata, qhipharxapxatap uñjasax, reyinakan ejercitonakapamp chikaw Chazar punku uñkatasinx nuwasipkakïna, niya pusi patak jaqinakarux jiwarayaskakïnwa.
8 Jacobun esclavonakapat kimsa chachanakaw uka nuwasïwin jiwarapxäna, Judá markax kimsa uywatanakapan jiwatap uñjasax walpun llakisiyäna, ukat amorreonakarux walpun colerasïna.
9 Reyinakan ejercitopat qhipharkäna uka jaqinakax wali axsarañampiw jakañap ajjsarapxäna, ukat t'ijt'asaw Chazar markan perqanakap p'akjapxäna, ukat taqiniw uka markar jan kuna jan walt'äwin uñjasipxañapatak mantapxäna.
10 Chazar marka taypin imantasipxäna, Chazar markax wali jach'änwa, jach'arakiwa, taqi uka ejercitonakax markar mantapxäna ukhaxa, Jacobun wawanakapax jupanakar arktasaw markar t'ijtapxäna.
11 Ukatsti pusi ch'aman jaqinakaw nuwasiñan yatxatat jaqinakax markat mistunipxäna, ukatsti markar mantañawjaruw sayt'asipxäna, amparanakapar apt'at espadanakampi, lanzanakampi, Jacobun yuqanakapamp chikaw sayt'asipxäna, ukampis janiw markar mantañ munapkänti.
12 Neftalí chachasti t'ijt'asaw jupanak taypir purinïna, espadapampiw jupanakat pänir jawq'jäna, mä kutikiw p'eqenakap khuchhuräna.
13 Mayni paniniruw kutikipstäna, jupanakar arknaqasaw jupanakar arknaqäna, jawq'jasin jiwayarakïna.
14 Ukat Jacobun wawanakapax markar purisin uñjapxäna, ukatsti yaqha pirqaw markar puriñkamax utjatayna, ukat perqa punku thaqhapxäna, ukampis janiw jikxatapkänti, ukat Judá markax perqa patxaruw jaltxapxäna, Simeón, Leví chachasti jupar arkapxäna, ukat kimsanix perqat markar saraqapxäna.
15 Simeonampi Levímpisti, jan kuna jan walt'äwin uñjasipkäna uka chachanakaruw jiwayapxäna, ukat uka markan jakirinakarus warminakapampi, jisk'a wawanakapampix jiwayapxäna, ukatsti markan jach'a jach'a tukutanakapax alaxpacharuw makhatapxäna.
16 Danampi Neftalímpix perqa patxaruw jaltxapxäna, kunatsa jachañan jach'a jach'a tukupxäna uk uñjiri, Jacobun yuqanakapax jilanakapat wal llakisipxäna, ukat uka markan jakirinakar jacht'asis achikt'asisaw parlir ist'apxäna: "Markan utjkistu ukanak apthapisin sarxapxam, ukampis jan jiwayapxamti" sasa.
17 Judá, Simeón, Leví chachasti janiw uka markan jakirinakar nuwjapkänti, ukat perqaruw makatasin Dan, Neftalí sat perqa patxankapkäna ukanakaru, mayni jilanakaparusa jawsapxäna, ukat Simeónampi, Leví chachampix markar mantañ yatiyapxäna, ukat Jacobun taqpach yuqanakapaw uka yänak apthapir sarapxäna.
18 Jacobun wawanakapax Chazar markan yänakap apt'asipxäna, ovejanaka, vacanaka, yänaka, taqi kunatix katuntatäkaspa ukanak apt'asisin uka urux markat sarxapxäna.
19 Qhepürojja, Jacob chachan yoqanakapajj Sartón markaruw sarjjapjjäna, kunattejj uka markan qheparapkäna uka Sartón chachanakajj reyipar jiwayapjjatapat jupanakamp nuwasiñatak tantachasipjjatap ist'apjjäna, Sartón markajj wali jach'änwa, wali ch'amani markarakïnwa, uka marka muytasajj mä jach'a murallarakïnwa.
20 Uka muralla pilarasti niya phisqa tunka metro ukch'änwa, anchopasti pusi tunka metro ukch'änwa, uka murallatsti janiw mä jaqejj markar mantañatak utjkänti, Jacobun yoqanakapajj uka muralla uñjapjjäna, ukanjja mä mantañaw thaqapjjäna, ukampis janiw jikjjatapkänti.
21 Marka mantañaw qhepäjjan utjäna, sapa mayniw markar mantañ munapkäna ukanakajj uka thaknam jutapjjäna, markpacharuw muyuntapjjarakïna, uka qhepatsti markaruw mantapjjäna.
22 Jacobun wawanakapax markar mantañ thakhi jan jikxatapxatap uñjasax walpun colerasipxäna, Jacobun yuqanakapan jupanakar jutapxatap uñjasax uka markan

jakirinakax jupanakar wal axsarapxäna, ch'amanïpxatap ist'apxäna, kuntix Chazarar lurapkäna ukanak ist'apxäna.
23 Sarton markan jakirinakax Jacobun yuqanakapamp nuwasiñatak markar tantachasipkäna uka qhipatxa, janiw Jacobun yuqanakapamp nuwasiñatak mistuñ puedipkänti, ukhamat markar jan mantañapataki, ukampis jupanakar jutapxatap uñjasax walpun axsarapxäna, kunattix ch'amanïpxatap ist'apxäna, kuntï Chazar chachar lurapkäna ukanak ist'apxäna.
24 Sarton markankirinakajj jank'akiw markan thakin puentep apaqapjjäna, kawkhantï Jacob chachan yoqanakapajj janïr purinkipanjja.
25 Ukatsti Jacobun wawanakapax markar mantañ thakhi thaqhapxäna, ukampis janiw jikxatapkänti, uka markan jakirinakax perqa pataruw makhatapxäna, ukat uñjapxäna, Jacobun wawanakapax markar mantañ thaqkasipkäna.
26 Uka markan jakirinakax Jacobun wawanakaparux perqa patat jisk'achapxäna, jupanakar ñanqhachapxäna, Jacobun wawanakapasti uka jisk'achawinak ist'apxäna, ukat jupanakax walpun colerasipxäna, jupanakan chuymapan colerasiñapax phichhantarakïnwa.
27 Jacobun yuqanakapax jupanakar wal colerasipxäna, taqiniw ch'amapampiw muralla patat jaltxapxäna, ch'amapampiw uka murallax pusi tunka metro ukch'a anchorux pasapxäna.
28 Murallat pasasinsti, markan perqap manqharuw sayt'asipxäna, ukatsti markan taqpach punkunakap hierrot lurat punkunakampi jist'antat jikxatapxäna.
29 Jacobun wawanakapax markan punkunakap p'akjañatakiw jak'achasipxäna, ukan jakirinakax janiw mantapkänti, pirqa patat qalanakamp flechanakamp jaquntapxäna.
30 Perqa patxankir jaqinakax niya pusi patak jaqinakäpxänwa, Jacobun yuqanakapax markan punkunakap jan jist'arañ munapxatap uñjapxäna ukhaxa, t'ijtxapxäna ukat perqa patxaruw makhatapxäna, ukat Judá markax nayraqat inti jalsu tuqir makhatapxäna.
31 Gad, Aser jupanakax markan inti jalant tuqir sarapxäna, Simeón, Leví, alay toqeru, Dan, Rubén, aynach tuqiru.
32 Ukatsti, perqa patxankir jaqinakax Jacobun yuqanakapan ukar makhatatap uñjasax taqiniw perqat jaltxapxäna, markar saraqasin marka taypin imantasipxarakïna.
33 Isacarampi Neftalímpix perqa manqhan qhiparapki ukanakax jak'achasisinx markan punkunakap p'akjasaw markan punkunakap p'akjapxäna, ukat hierrox ch'amakt'ayäna, Jacobun taqpach wawanakapax markar mantapxäna, jupanakax Sartón markan jakirinakampiw nuwasipxäna, ukatsti espadampiw jiwayapxäna, janiw khitis jupanak nayraqatan sayt'askänti.
34 Ukatsti niya pä patak jaqinakaw markat jaltxapxäna, taqiniw uka markan mä torrepar imantasipxäna, Judá markax torrekamaw jupanakar arknaqäna, uka torresti t'unjäna, uka torresti uka jaqinakarux t'unjäna, taqiniw jiwarapxäna.
35 Jacobun yoqanakapasti uka torre pata thaknam makatasaw uñjapxäna, ukatsti yaqha ch'aman jach'a jach'a jach'a torrew uka markan jayankxäna, uka jach'a torresti alaxpachar puriñkamaw puri, Jacobun wawanakapax jank'akiw saraqapxäna, taqi chachanakapamp chikaw uka torrer sarapxäna, ukat niya kimsa patak chachanakampi, warminakampi, jisk'a wawanakamp phuqhantat jikxatapxäna.
36 Jacobun yoqanakapasti uka torrenkir jaqinak taypinx walpun nuwasipxäna, ukat jupanakax t'ijtxapxänwa, jupanakat jaltxapxäna.
37 Simeonampi Levímpisti jupanakarux arknaqapxäna, kawkhantï imantasipkäna uka chiqat tunka payan ch'aman ch'aman jaqinakaw jupanakar arknaqapxäna.
38 Uka tunka payan jaqinakax Simeonampi Levímpix wali ch'amampiw nuwasipxäna, Simeonampi Levímpix janiw atipt'añjamäkänti, uka ch'aman jaqinakax Simeonampi Levímpin escudonakap p'akjapxäna, ukat maynix Leví chachan p'iqiparuw espadapamp jawq'jäna, Levix jank'akiw amparap p'iqipar luqxatäna, espadax axsarasïnwa, ukat espadax Levín amparaparuw ch'allt'äna Leví chachan amparapamp khuchhuqatäñapatakix juk'akiw munäna.
39 Ukat Levix ch'aman jaqin espadap amparapar katxarusaw uka jaqit ch'amampi apthapïna, ukampiw ch'aman jaqin p'iqip ch'allt'äna, p'iqip khuchhuqarakïna.
40 Tunka mayan chachanakaw Leví chachampi nuwasiñatak jak'achasipxäna, jupanakat maynir jiwayatätap uñjapxäna, Jacobun wawanakapas nuwasipxarakïnwa, ukampis Jacobun wawanakapax janiw jupanakar atipt'añjamäkänti, uka jaqinakax wali ch'amanïpxänwa.
41 Jacobun wawanakapax jan atipt'añjamätap yatisinxa, Simeonax wali jach'at jach'at arnaqasïna, tunka mayan ch'aman jaqinakax Simeonan arnaqasitap ist'asax wal muspharapxäna.
42 Judá markax jayat Simeonan arnaqasitap yatisinxa, Neftalí, Judá markasti escudonakapampix Simeónampi Levímpiruw t'ijtapxäna, ukat uka ch'amani jaqinakamp nuwasir jikxatapxäna, escudonakapan p'akjatapat janiw atipt'añjamäkänti.
43 Neftalí chachasti Simeón, Leví chachan escudonakap p'akjatätap uñjäna, ukatwa yanapirinakapat pä escudo apt'asisin Simeónampi Levímpir apanipjjäna.
44 Uka urux Simeón, Leví, Judá jaqinakax tunka mayan ch'aman jaqinakampix inti jalantkamaw nuwasipxäna, ukampis janiw atipjapkänti.
45 Ukxa Jacoburux yatiyasxänwa, jupax wali llakitaw Tatitur mayisïna, Neftalí yuqapampix uka ch'aman jaqinak contraw sarapxäna.
46 Ukat Jacobux jak'achasisin arcop apxarusinxa, wali ch'amani jaqinak jak'achasisinx kimsa jaqiparuw arcompi jiwayäna, qhipharkir llätunk jaqinakasti qhipäxaruw kutt'apxäna, ukatsti uñjapxam, jupanakarux nuwasïwiw nayräxansa qhipäxansa jupanakarux ch'axwäna, ukat jupanakax wali axsarapxänwa, janirakiw Jacobun yuqanakapan nayraqatapan sayt'añjamäkänti, jupanakatsti jaltxapxarakïnwa.
47 T'ijtkasasti Danampi Aserampiruw jikisipxäna, jupanakar jak'achasisinxa, mä akatjamat jupanakamp nuwasipxäna, ukat paniniruw jiwayapxäna, Judá markampi jilanakapampix jupanakar arknaqasaw jiwarapxäna.
48 Jacob chachan taqpach yuqanakapax marka muytasin muyuntapxäna, chachanak jikxatañ thaqhasa, ukat niya pä tunka waynanakaruw uka markan mä p'iyan jikxatapxäna, Gad, Aser jupanakax taqiniruw jiwarayapxäna, Dan, Neftalí chachasti mayni jaqinakarux qhant'ayapxäna, khitinakatï payïr torret jaltxapxäna, ukat taqiniruw jawq'japxäna.

49 Jacobun yuqanakapax Sartón markan taqpach jakirinakaruw nuwjapxäna, ukampis warminakaru, jisk'a wawanakarus uka markan jaytawayapxäna, janiw jiwayapkänti.
50 Sarton markan taqpach jakirinakax wali ch'aman jaqinakäpxänwa, jupanakat maynix waranqa jaqiruw arknaqäna, ukat paninix janiw tunka waranqa mayni jaqinakat jaltxapkänti.
51 Jacobun yuqanakapax Sartón markan jakirinakaruw espadampi jiwayapxäna, ukhamat jan khitis jupanak contra sayt'añapataki, ukat warminakar markan jaytawayapxäna.
52 Jacobun wawanakapax markan yänakap apt'asipxäna, ukat kuntix munapkän uk katuntapxäna, uwijanaka, vacanaka, yänakas uka markat apsusipxäna, Jacobun yuqanakapasti Sartón ukat ukan jakirinakar lurapxäna, kunjämtix Chazar ukat ukan jakirinakar lurapkäna ukhama, ukat kutt'anisin sarxapxäna.

39 JAQTHAPI

1 Jacobun wawanakapax Sartón markat sarxapxäna ukhaxa, Tapnac markan jakirinakampi jikisisax niya pä patak metronak sarawayxapxäna, jupanakamp nuwasir mistunipxäna, Tapnac markan reyiparusa, taqpach jaqinakaparus nuwjapxatap layku.
2 Tapnac markan qhipharirinakax Jacobun yuqanakapamp nuwasir mistunipxäna, ukatsti Chazar, Sartón markat katuntat yänakapsa, yänakapsa jupanakat apt'asiñ amtapxäna.
3 Tapnac markankir mayninakax uka chiqan Jacobun wawanakapampix nuwasipxäna, Jacobun yuqanakapasti jupanakar nuwjasaw jupanakarux jaltxapxäna, ukatsti Arbelan markaruw arknaqapxäna, taqiniw Jacob chachan wawanakapan nayraqatapar jaltxapxäna.
4 Jacobun wawanakapax Tapnac markaruw kutt'apxäna, Tapnac markan yänakap apaqañataki, Tapnac markar purisax ist'apxänwa, Arbelan markankirinakax jupanakamp jikisiñatakiw jilanakapan yänakap qhispiyañatak mistunipxäna, Jacobun wawanakapax tunka jaqinakaparuw Tapnac markar jaytawayapxäna, markar lunthatañataki, ukat Arbelan markankirinakaruw sarapxäna.
5 Arbelan chachanakax warminakapamp chikaw Jacobun yuqanakapamp nuwasir sarapxäna, warminakapax nuwasiñan yatxatt'atäpxänwa, niya pusi patak chacha warminaka.
6 Jacobun taqpach yuqanakapasti jach'at arnaqasipxäna, taqiniw Arbelan jakirinakaruw t'ijtapxäna, jach'a jach'a jach'a tukusa.
7 Arbelan markankirinakajj Jacobun yoqanakapan arnaqasitanakap ist'apjjäna, leonanakan arnaqasitanakap ist'apjjäna, lamar qotan jach'a jach'a tukupjjatap ist'apjjäna.
8 Jacob chachan wawanakapatjja, ajjsarañampi, ajjsarañampiw chuymanakapar purt'asïna, jupanakarojj walpun ajjsarapjjäna, ukatsti qheparuw kutt'apjjäna, ukatsti markaruw jaltjjapjjarakïna, Jacobun yoqanakapajj marka punkukamaw jupanakar arknaqapjjäna, ukatsti markaruw jupanakar puripjjäna.
9 Jacobun yuqanakapax marka taypin jupanakamp nuwasipxäna, taqi warminakapas Jacobun yuqanakapamp chikaw nuwasipxäna, uka urux jayp'ukamaw ch'axwapxäna.
10 Jacobun yuqanakapax janiw jupanakar atipjañjamäkänti, Jacobun yuqanakapax niyaw uka nuwasïwin jiwarapxäna, Jacobun yuqanakapax Tatituruw art'asipxäna, jayp'urux wal ch'amañchapxäna, Jacobun yuqanakapax Arbelan markankir taqi jaqinakaruw espadampi jiwayapxäna, chachanakaru, warminakaru, jisk'a wawanakaru.
11 Sartón markat jaltxapkäna uka jaqinakat qhipharux Jacobun yuqanakapaw Arbelan markan nuwjapxäna, Jacobun yuqanakapasti Arbelanampiru, Tapnac chachampiru, kunjämtix Chazarampiru, Sartonampir lurapkäna ukhama, ukat warminakax taqpach chachanakan jiwatap uñjasax marka pataruw sarapxäna, ukat Jacobun yuqanakaparux jallur uñtat qalanak jawq'jasaw jawq'japxäna.
12 Jacobun wawanakapax jank'akiw markar puripxäna, taqi warminakaruw katuntapxäna, espadampiw jiwarayapxäna, Jacobun yuqanakapax taqi yänakapsa, yänakapsa, ovejanaka, vacanaka, wakanak katuntapxäna.
13 Jacobun yuqanakapax Macnayma markarux lurapxäna, kunjämtix Tapnac, Chazar, Siló markanakar lurapkäna ukhama.
14 Phisqïr urusti, Jacobun wawanakapax ist'apxänwa, Gaas markankirinakax jupanakamp nuwasiñatak tantacht'asipxäna, reyiparusa, jilïrinakaparus jiwayapxatapa, kunatix Gaas markanx tunka pusini capitananakaw utjäna, Jacobun wawanakapasti nayrïr nuwasïwinx taqiniruw jiwayapxäna.
15 Uka urux Jacobun wawanakapax nuwasiñ armanakapampix isthapt'ataw Gaas uraqin jakirinakamp nuwasiñatak sartasipxäna, Gaas markanx amorreo jaqinakat mä ch'aman ch'aman markaw utjäna, Gaas markax amorreonakan markanakapat sipan juk'amp ch'amani, wali suma ch'amani markarakïnwa, kimsa pirqanakanïnwa.
16 Jacob chachan wawanakapax Gaas markaruw puripxäna, ukatsti markan punkunakap jist'antat jikxatapxäna, niya phisqa patak jaqinakaw anqäx pirqa patxan sayt'atäsipkäna, quta thiyan laq'ar uñtat walja jaqinakaw Jacob chachan wawanakaparux marka anqäxat jark'antatäpxäna.
17 Jacobun yuqanakapax marka punkunak jist'arañatak jak'achasisin jak'achasipkän ukkhasti, marka qhipäxan imantatäpkän ukanakax kawkhantï jakapkäna ukanakat mistusaw Jacob chachan wawanakapar muyuntapxäna.
18 Jacob chachan wawanakapax Gaas markankir jaqinak taypin jist'antatäpxänwa, nuwasïwix nayräxaparu, qhipäxaparu, pirqa patxankir jaqinakax perqat flechanakampi qalanakampiw jaquntapxäna.
“
20 Jacobun yuqanakapax marka punku p'akjañatak jak'achasipkakïnwa, Gaas markankirinakax perqa patat qalanakamp flechanakamp jupanakar jaquntasaw punkut jaltxapxäna.
21 Ukat Jacobun wawanakapax Gaas chachan jaqinakaparux kutt'anxapxäna, jupanakamp chikäpkän uka marka anqäxat, ukat jupanakax wali mulljataw jawq'japxäna, calabazas ukanakamp nuwjasipkaspas ukhama, Jacobun wawanakaparux janiw sayt'añjamäkänti, Judá markan arnaqasitapatx axsarañampi, axsarañampiw jupanakarux katuntapxäna.
22 Jacob chachan yoqanakapax marka anqäxankir jaqinakar jiwayapxäna, Jacobun yuqanakapax wali

jak'achasipkänwa markar mantañataki, markan perqanakap manqhan nuwasiñataki, ukampis Gaas markan qhiparapki uka jaqinakax janiw Gaas markan pirqanakap muyuntapxäna, ukat Jacobun wawanakapax janiw markar jak'achasiñ puedkänti jupanakamp nuwasiñataki.
23 Jacobun wawanakapax mä esquinaruw pirqa manqhat nuwasiñatak jak'achasisipxäna, Gaas markankirinakax jallu jallur uñtat flechanakampi qalanakamp jaquntapxäna, ukat perqa manqhat jaltxapxäna.
24 Perqa patxankapkäna uka Gaas markankirinakax Jacobun yuqanakapan perqa manqhat jan atipt'añjamätap uñjasax Jacobun wawanakaparux akham sasaw jisk'achapxäna:
25 ¿Kuna jan walt'äwinsa jumanakajj jan atipjkayäta uka nuwasïwinjja? ¿Ukhamasti, Gaas sat jach'a markarusa, ukan jakirinakarus lurasma, kunjamtï amorreonakan jan sinti ch'amanïpkäna uka markanakar lurapkta ukhama? Chiqpachansa, jiwasanak taypin jan ch'amani jaqinakarux ukham lurapxtaxa, markar mantañawjan jiwayapxaraktaxa, jupanakax janiw ch'amanïpkänti, kunapachatix arnaqasiñam ist'asax wal axsarapxäna.
26 ¿Jichhax aka chiqan nuwasipxasmati? Chiqpachansa akan taqiniw jiwapxäta, nanakax t'unjapkta uka markanakat kutt'ayapxäma.
27 Gaas markankirinakajj Jacob chachan yoqanakaparojj wal jisk'achapjjäna, diosanakapampis jupanakar jisk'achapjjarakïna, perqatjja flechanakampi qalanakampi jaqontasipkakïnwa.
28 Judá chachampi jilanakapampisti Gaas markankirinakan arunakap ist'asin wal colerasipjjäna, ukat Judá markajj Diosapat envidiasisaw akham säna: "Tatay, yanapt'a, nanakar yanapt'apjjeta, jilanakasar yanapt'apjjeta" sasa.
29 Jaya ch'amapampiw t'ijtäna, apsut espadap apt'ata, uraqpachat jaltxasin ch'amapampiw pirqar makatäna, espadapas amparapat jaquqanïna.
30 Judá markax perqa patxaruw arnaqasipxäna, perqa patxankapkäna uka jaqinakax wal axsarapxäna, yaqhipanakax perqat markar jaquntasaw jiwarapxäna, ukat pirqa patxankir jaqinakasti, Judá markan ch'amap uñjasax wal axsarapxäna, ukat jan kuna jan walt'äwin uñjasisax markaruw jaltxapxäna.
31 Yaqhepanakajj Judá markampi perqa patjjan nuwasiñatak ch'amañcht'asipjjäna, Judá chachan amparapan jan espadanïtap uñjasajj jupar jiwayañatak jak'achasisinjja, perqat jilanakapar jaqontañwa amtapjjäna, uka markat pä tunka jaqenakaw jupanakar yanapt'añatak sarapjjäna, Judá markaruw muyuntapjjarakïna, taqeniw jupar arnaqapjjäna, espadanak apsut espadanakampiw jupar jak'achasipjjäna, ukat wal ajjsarapjjäna Judá, ukat Judá markax perqa taypit jilanakaparuw art'asipxäna.
32 Jacobus yuqanakapampisti, pirqa manqhat arco apsusinxa, pirqa patxankir kimsa jaqiruw jawq'japxäna, ukat Judá markax arnaqasiskakïnwa: "Tatay yanapt'apxita, Tatay qhispiyapxita, ukat jach'at arnaqasïna pirqa patxaru, ukat jach'at arnaqasiñax ist'asïna" sasa.
33 Uka arnaqasitapatsti, wasitatwa arnaqasïna, pirqa patxankir Judá markar muyuntapki uka jaqinakax wal axsarapxäna, ukat sapa mayniw Judá markan arnaqasitap ist'asax espadap amparapat jaquqanipxäna, ukat jaltxapxäna.
34 Judá markax jupanakan amparapat jaquqanir espadanak apthapïna, ukat Judá markax jupanakamp nuwasïna, ukat pä tunka jaqinakarux perqa patxaruw jiwayapxäna.
35 Niya llätunk tunka chachanakas warminakas uka markat pirqaru makatasipkakïnwa, taqiniw Judá markar muyuntapxäna, ukat Tatitux Judá markar axsarañap chuymanakapan uñacht'ayäna, janiw jupar jak'achasiñ puedipkänti.
36 Jacobusa, jupamp chikäpkäna ukanakasa, perqa manqhat arco apsupxäna, ukat tunka jaqiruw pirqa patxaru jiwayapxäna, ukat Jacobumpi yuqanakapamp nayraqatan perqa manqhar jaquntatäpxäna.
37 Perqa patjjankir jaqenakajj pä tunka jaqenakan jiwatap uñjasajja, judío espadanakampiw Judá markar t'ijtjjapjjäna, ukampis janiw jupar jak'achasiñ puedipkänti, Judá markan ch'amap uñjasajj wal ajjsarayasipjjäna.
38 Judá chachajj jank'akiw escudop p'eqepar ch'oqt'äna, ukat Arud sat mä ch'amani jaqejj espadapampiw p'eqepar jawq'jañatak jak'achasïna.
39 Uka ch'aman jaqix Judá markar jawq'jasinx Judá markar axsarasaw jakañ qhispiyañatak t'ijtäna, kayunakapax pirqa patxaruw liwxatasïna, ukat perqa manqhankir Jacob chachan wawanakap taypiruw liwxatäna, Jacobun wawanakapax jupar jawq'jasaw jiwayapxäna.
40 Judá chachan p'eqepajj wali ch'amani jaqen jawq'jatapat t'aqesiyäna, Judá chachasti niyaw jiwjjäna.
41 Danar ist'asax Judá markax pirqa patxaruw jach'at arnaqasïna, ukat jach'a colerasiñapax chuymapan walpun phichhantasïna, ukatsti wali jayaruw saräna, t'ijtäna, uraqit jaltxasinxa, wali colerat ch'amapampiw pirqar makatäna.
42 Danax Judá marka jak'an pirqa patxar purinkäna ukhaxa, judá marka contra sayt'atäpkäna uka perqa patxan taqpach jaqinakaw jaltxapxäna, ukat payïr pirqaruw makhatapxäna, ukat payïr pirqatpachaw Dan ukat Judá markar flechanakampi qalanakampi jaquntapxäna, ukat perqat jaqunukuñatakiw ch'amachasipxäna.
43 Danampi Judá markampix flechanakampi qalanakampiw jawq'japxäna, niyaw pirqa patxaru jiwayatäxapxäna, kawkhantï Danampi Judá markampix perqat jaltxapkäna uka chiqanakanxa, payïr pirqat flechanakampi qalanakampiw nuwantapxäna.
44 Jacobompi yoqanakapampejja, nayrïr perqa alayaruw markar mantañawjasipkakïna, janiw arcopajj markan jakirinak contra jaqontañ puedipkänti, kunattejj janiw jupanakajj uñjapkänti, payïr perqa patjjankapjjatapatwa.
45 Danampi Judá markampisti, payïr pirqat jaquqanir qalanaksa, flechanaksa jan apañ puedxapxäna ukhaxa, panpachaniw markan jak'ankir payïr pirqa patxaru jaltxapxäna, ukat payïr pirqa patxankapkäna uka markankirinakax Danampi Judá markampix payïr pirqa patxaruw jupanakar purinipxatap uñjapxäna.
"
47 Ukat Neftalí chachax wali colerat jach'a jach'a tukusaw nayrïr pirqar jaltxatayna, kuna arnaqasiñanaktix markan ist'apkän uk uñjañataki, Isacarampi Zabulónampix markan punkunakap p'akjañatakiw jak'achasipxäna, ukatsti markan punkunakap jist'arasaw markar mantapxäna.
48 Ukat Neftalí chachax nayrïr pirqat payïr pirqaruw jaltawayxäna, ukat perqa patxankir Gaas markankirinakaru, Neftalí chachax kimsïr jaqir yanapt'ir jutäna, uk uñjasax taqiniw jaltxapxäna, ukat markaruw saraqapxäna, Jacobus

taqe yuqanakapampi, taqpach waynanakapamp chikaw uka markar puripxäna.

49 Judá, Dan, Neftalí chachasti perqat saraqasin markaruw arknaqapxäna, Simeonampi Levímpix anqäx markat jutirinakäpxänwa, janiw yatipkänti punku jist'aratätapxa, ukat uka chiqat pirqaruw makhatasipxäna, ukatsti markaruw jilanakapan ukar saraqapxäna.

50 Marka jakirinakasti taqiniw markar saraqanipxäna, Jacobun yuqanakapasti kunayman tuqinakatwa jupanakar jutapxäna, ukat qhipäxatpach jupanakarux nuwasïwiw utjäna, Jacobun yuqanakapax jupanakarux wali mulljataw jiwarapxäna, ukat niya pä tunka waranqa chacha warminakaruw jiwayapxäna, janiw maynis Jacobun yuqanakapar saykatañ puedkänti.

51 Uka wilax walpun jalluntäna, uma jawirar uñtata, wilax mä jawir uñtataw markan anqäxapar purïna, ukat Betcorín wasararuw purirakïna.

52 Betcorin markankirinakax Gaas markat wilax jayat saraskir uñjapxäna, jupanak taypit niya paqallq tunka jaqinakaw wila uñjir t'ijtapxäna, ukat kawkhantï wilax utjkän uka chiqaruw puripxäna.

53 Wila thaknam sarasaw Gaas markan perqapar puripxäna, ukatsti Gaas markan jakirinakan arnaqasitap ist'apxäna, alaxpachar makhatasinxa, wilax uma jawir uñtataw walpun jalluskäna.

54 Jacobun taqpach yuqanakapax Gaas uraqin jakirinakar nuwjasipkakïnwa, jayp'ukamaw jiwayapxäna, niya pä tunka waranqa chacha warminaka, Corin markankirinakax sapxarakïnwa: —Chiqpachansa, akax hebreonakan luräwipawa, amorreonakan taqi markanakan nuwasipkakiwa.

55 Uka jaqinakax jank'akiw Betcorin markar t'ijtxapxäna, sapa mayniw nuwasiñ armanakap apt'asipxäna, ukat Betcorin markankir taqi jaqinakaruw arnaqapxäna, jupanakax nuwasiñ armanakapampix ch'ukutaw Jacob yuqanakapamp nuwasir sarapxam.

56 Jacobun wawanakapax Gaas markan jakirinakar nuwjañ tukuyxasax marka muytasin taqi jiwayatanakar q'añuchañatakiw sarnaqapxäna, marka manqharu purisax kimsa wali ch'aman jaqinakampiw jikisipxäna, janiw mä espada apt'atäkänti.

57 Jacobun wawanakapax kawkhantï jakapkäna uka chiqaruw makhatapxäna, ch'amani jaqinakasti t'ijtxapxäna, jupanakat maynix Zabulón sat waynaruw katuntasïna, jupax mä jisk'a jisk'a waynaruw uñjäna, ukatsti ch'amapampiw uraqiruw t'ijtäna.

58 Jacobux espadapampiw t'ijtäna, Jacobux espadampiw lomopat jawq'jäna, ukat pä t'aqaruw khuchhuqäna, janchipax Zabulón ukar jaquntatäxänwa.

59 Payïristi jak'achasisin Jacoburux katjäna uraqiru jaquntañapataki, Jacobux jupar kutt'asaw jach'at arnaqasïna, Simeónampi Levímpisti t'ijtasinx espadampiw chhuxriñchjapxäna ukat uraqiruw jaquntapxäna.

60 Uka ch'amani jaqix wali coleratapuniw uraqit sartasïna, ukat Judá markax janïr kayupar purinkipanx jupar jak'achasisinx espadampiw p'iqipar jawq'jäna, p'iqipax ch'iyjataw jiwxäna.

61 Kimsïr ch'aman jaqix masinakapar jiwayatätap uñjasax Jacobun wawanakapat t'ijtxäna, Jacobun yuqanakapasti markan arknaqapxäna. ukatsti uka ch'aman jaqix jaltxaskäna ukhax markan jakirinakan mä espadap jikxatäna, ukat uka espada apthapisin Jacobun wawanakapar kutt'asax uka espadampiw jupanakamp nuwasïna.

62 Uka ch'amani jaqix Judá markaruw t'ijtäna, espadampi p'iqipar jawq'jañataki, janiw mä escudox Judá markapan utjkänti. ukat jupar jawq’jañ amtaskäna ukhajja, Neftalí chachajj jank’akiw escudop apt’asisin Judá chachan p’eqepar uchasïna, ukat uka ch’amani jaqen espadapajj Neftalí markan escudoparuw ch’alljtäna, ukat Judá markajj espadat qhespiyasïna.

63 Simeonampi Levímpisti espadanakapampix ch'aman jaqiruw t'ijtapxäna, ukatsti ch'aman jaqin janchiparuw ch'amampi jawq'japxäna.

64 Jacobun yuqanakapax Gaas uraqin jakirinakamp chikaw uka kimsa ch'aman jaqinakarux nuwjapxäna, urux niyaw tukusxäna.

65 Jacobun yoqanakapasti Gaas sat cheqan sarnaqasaw markan yänakap apt’asipjjäna, jisk’a wawanakarusa, warminakarusa janiw jakañ munapkänti, Jacob chachan yoqanakapas ukhamarakiw Gaas chachar lurapjjäna, kunjamtï Sartón, Siló sat cheqanakar lurapkäna ukhama.

40 JAQTHAPI

1 Jacobun wawanakapax Gaas markan taqi yänakap irpapxäna, ukatsti arumaw markat mistxapxäna.

2 Jupanakasti Betcorin castillo tuqir sarasipkäna, Betcorín markankirinakax jupanakamp jikisiñatakiw castilloruw sarasipkäna, uka arumasti Jacobun yuqanakapax Betcorín markankirinakampiw nuwasipxäna.

3 Betcorin markankir taqe jaqenakajj wali ch’amani jaqenakäpjjänwa, jupanakat maynejj waranqa jaqenakan nayraqatapat janiw jaltjjañ munkänti, uka arumajj castillo patjjan nuwasipjjänwa, uka arumajj jaya cheqatwa arnaqasitanakapajj ist’asïna, arnaqasitapatsa oraqejj khathatirakïnwa.

4 Jacobun yuqanakapasti ch'amakan nuwasiñ jan yatitatap laykux ajjsarayasipxäna, ukat Jacobun yuqanakapasti Tatitur arnaqasipxäna: —Tatay, yanapt'apxita, qhispiyapxita, uka jan circuncidat jaqinakan amparapamp jan jiwañasataki.

5 Ucat Tatitojj Jacobun yokanacapan arup ist'äna, ucat Tatitojj Betcorin marcanquir jakenacarojj wal ajjsarayayäna, ch’ajjwtayaraquïna, jupanacajj ch’amaka arumanjja maynit maynikamaw nuwasipjjäna, waljaniruw nuwasipjjäna.

6 Jacobun yuqanakapax Tatitux uka jaqinak taypin jan wali ajayu apantatap yatisinxa, sapa mayniw jaqi masipampi nuwasiñap yatisinxa, Betcorín markankir ejercitonak taypit mistupxäna, ukat Betcorín markankir castillot saraqañapkama, ukat juk'amp jayaruw sarapxäna, ukat uka arumax waynanakapamp chikaw jan kuna llakini qhiparapxäna.

7 Betcorin markankirinakax arum paqaraw nuwasipxäna, maynix jilapampiw nuwasipxäna, maynix jaqi masipampiw nuwasipxäna, ukatsti castillo patxaruw taqi chiqat arnaqasipxäna, jach'at arnaqasiñapas ist'asïna, uraqpachas jupanakan arunakapamp khathatirakïnwa, taqi jaqinakat sipan juk'amp ch'amanïpxatap layku.

8 Uka arumax cananeonakan, hititanakan, amorreonakan, hevitanakan, Canaán markan taqpach reyinakapampi,

Jordán jawir khurkatan jakirinakas uka arumax arnaqasiñanak ist'apxäna.
9 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Chiqpachansa, uka paqallqu markanakamp nuwasir hebreonakan nuwasïwinakapawa. ¿Khitis uka hebreonak contra sayt'aspa?
10 Cananeonakan markanakapan jakirinakasa, Jordán jawir khurkatankir jaqinakasa, Jacob chachan wawanakaparux wal axsarapxäna, sapxarakïnwa: "Uñtapxam, kunjamtï uka markanakar lurapkäna ukhamarakiw jiwasampix lurasini, khitis ch'amani ch'amapamp sayt'asispa?"
11 Uka arumasti Corinitanakan jach'a jach'a tukusaw arnaqasipxäna. alwakamaw nuwasipxatayna, waljaniw jiwarapxatayna.
12 Alwatpachaw Jacob chachan taqpach yuqanakapax wali alwat sartasisin jach'a utar makhatasipxäna, ukatsti Corin markankir jaqinakat qhipharkir jaqinakarux wali axsarañjam jawq'japxäna, taqiniw uka castillon jiwayatäpxäna.
13 Suxta uruw uñstäna, Canaán markankir taqeniw Betcorin markankir castillon jiwat ikiskir uñjapxäna.
14 Jacobun wawanakapax Gaas markat katuntat yänakap irpapxäna, ukat Betcorín markaruw sarapxäna, ukatsti quta ch'allar uñtat jaqinakamp phuqhantat marka jikxatapxäna, jupanakamp nuwasipxäna, Jacobun yuqanakapax jayp'ukamaw ukan jiwayapxäna.
15 Jacobun wawanakapax Betcorin markaruw lurapxäna, kunjämtix Gaas, Tapnac, Chazar, Sartón, Siló ukanakar lurapkäna ukhama.
16 Jacobun wawanakapax Betcorin markan yänakap apt'asipxäna, taqi markanakan yänakap apt'asipxäna, uka urux Siquem markaruw sarxapxäna.
17 Jacobun wawanakapax Siquem markaruw utaparu puripxäna, ukatsti jan markan qhiparapxäna, ukatsti ukanw nuwasiñat samart'apxäna, ukatsti arum paqaraw ukan qhiparapxäna.
18 Taqi uywatanakapax markanakat apt'at yänakampi chikaw markat anqäxar sarxapxäna, janirakiw markar mantapkänti, sapxänwa: "Inas juk'amp nuwasiñanakax utjchispa, ukat Siquem markar muyuntapxistaspa" sasa.
19 Uka arumasa, qhepürusti Jacobojj Hamor markat phesqa siclo qollqempi alasiskäna uka pampan Jacobompi yoqanakapampi, yanapirinakapampejj qheparapjjäna.
20 Jacob chachan wawanakapajj katjapkäna uka yänakajj lamar qota thiyankir ch'allanakjam jach'änwa.
21 Uraqin jakirinakax jaya chiqat jupanakar uñjapxäna, uka uraqin jakirinakax Jacobun yuqanakaparux axsarapxänwa, jupanakax ukham lurapxäna.
22 Cananeonkir paqallq reyinakajj Jacob chachan yoqanakapampe sumankthapiñwa amtapjjäna, Jacobun yoqanakaparojj wal ajjsarapjjäna.
23 Paqallq uru saraqataruw Hebrón markankir Jafía reyix jamasat khitäna, Ai reyiru, Gabaón markan reyiparu, Salem reyiru, Adulam reyiru, Laquis reyiru, Chazar reyiru, Canaán markankir taqi reyinakaru, jupanakan apnaqatäpkäna ukanakaru.
24 Nayamp chika makhatapxam, nayan ukar jutapxam, Jacobun wawanakapar sarapxañajataki, nayasti jupanakamp sumankthapiyä, jupanakamp mä arust'äwi lurarakï, ukhamat taqi uraqinakamax Jacob yuqanakan espadanakapampix t'unjatäñapataki, kunjämtix Siquem markarusa, uka jak'ankir markanakarus t'unjapxäna, kunjämtix ist'apkta ukat uñjapkta ukhama.
25 Nayar jutapjjäta ukhajja, jan walja jaqenakamp jutapjjamti, jan ukasti sapa reyejj kimsa p'eqt'irinakap apanipjjam, sapa capitanasti kimsa jilïrinakap apanipjjam.
26 Taqi jumanakax Hebrón markar jutapxam, Jacobun yuqanakapamp chikaw sarapxä, ukatsti jupanakarux achikt'apxarakïma, nanakamp sumankañ amtapxañapataki.
27 Taqi uka reyinakax kunjamtï Hebrón reyix jupanakar khitkäna ukhamarjamaw lurapxäna, taqiniw jupan amtaparjam sarnaqapxäna, Canaán markankir taqi reyinakax Jacobun wawanakapan ukar sarañatakiw tantachasipxäna, jupanakamp sumankthapiñataki. Jacobun wawanakapax Siquem chiqankir pamparuw kutt'xapxäna, uka uraqin reyinakaparux janiw atinisipkänti.
28 Jacobun wawanakapasti kutt'anisinx tunka uruw pampan qhiparapxäna, janiw khitis jupanakamp nuwasir jutkänti.
29 Jacobun wawanakapax jan ch'axwäwin uñstatap uñjasax taqiniw tantachasipxäna, ukatsti Siquem markaruw sarapxäna, Jacobun wawanakapax Siquem markan qhiparapxäna.
30 Pusi tunka urunak tukuyatatsti, amorreonakan taqpach reyinakapax taqi chiqanakat tantacht'asipxäna, Hebrón markaruw puripxäna, Hebrón markan Jafía reyiparu.
31 Jacobun wawanakapamp sumankthapiñatak Hebrón markar puripkäna uka reyinakajj pä tunka mayani reyinakaw utjäna, jupanakamp chik saririnakasti sojjta tunka llätunkanïnwa, chachanakapasti patak llätunk tunka llätunkanirakïnwa, taqe uka reyinakampi, chachanakapampejj Hebrón sat qollu jak'anwa samart'apjjäna.
32 Hebrón markankir reyejj kimsa capitananakapampi, llätunka chachanakampiw mistunïna, ukat uka reyinakajj Jacob chachan yoqanakapar sumankthapiñatak sarañ amtapjjäna.
33 Ukatsti Hebrón reyirux sapxänwa: —Jaqinakamampix nanak nayraqatan sarapxam, Jacobun wawanakapampix nanak lanti parlt'apxam, nanakax jumar arktapxäma, arunakam chiqañcht'añataki, Hebrón markankir reyisti ukham luräna —sasa.
34 Ukat Jacobun wawanakapax Canaán markan taqpach reyinakapan tantachasisin Hebrón markan samart'apxatap ist'apxäna, ukat Jacobun wawanakapax pusi uywatanakaparuw uñaqir khithapxäna, akham sasa: —Sarapxam aka reyinakar uñaqir sarapxam, ukat juk'aniti jan ukax waljani jaqinak thaqhapxam, ukat juk'anikïpxchi ukhax taqpach jakthapipxam ukat kutt'anipxam" sasa.
35 Jacobun yanapirinakapax jamasat uka reyinakan ukar sarasinxa, kunjämtix Jacobun wawanakapax siskän ukhamarjamaw lurapxäna, uka urusti Jacobun wawanakapar kutt'anisaw jupanakar sapxarakïna: —Uka reyinakaruw puripxta, jupanakax juk'anikïpxiwa, taqiniruw jakthapipxta, ukat pä pataka llätunk tunka llatunkani reyinaka, jaqinakäpxänwa.
36 Jacobun wawanakapasti sapxänwa: —Jupanakax juk'anikïpxiwa, ukatwa taqinix jupanakar sarkañäni. Alwatsti Jacobun wawanakapax sartasisin suxta tunka payan jaqinak ajllipxäna, Jacobun yuqanakapat tunka jupanakamp chikaw sarapxäna. Jupanakasti nuwasiñ armanakapampix chint'asipxänwa, jupanakax sapxänwa:

"Jupanakax jiwasampiw nuwasir jutapxi, jupanakamp sumankthapiri jutapxatap janiw yatipkänti" sasa.
37 Jacobun wawanakapax uywatanakapamp chikaw Siquem punkur sarapxäna, uka reyinakan jak'apa, Jacob awkipax jupanakamp chikäskänwa.
38 Mistxasinsti, Hebrón reyimpi, kimsa capitananakapampi, llätunk jaqinakampi, Jacobun wawanakapar nuwjañatak thaknam sarasipkäna, ukat Jacobun wawanakapax Jafía, Hebrón markan reyiparu, jilïrinakapampi jupanakar jak'achasisin uñjapxäna, Jacobun yuqanakapax Sequem punku chiqan sayt'asisaw jiwapxäna janiwa nayrar sartañakiti.
39 Hebrón markankir reyejj capitananakapampejj Jacob chachan wawanakapar jak'achasiñapkamajj nayrar sartaskakïnwa, jupajj capitananakapampejj oraqer alt'asipjjäna, Hebrón markankir reyejj capitananakapamp chikaw Jacob chachampi yoqanakapampi nayraqatan qont'asipjjäna.
40 Jacobun wawanakapax juparux sapxarakïnwa: —Hebrón markan reyi, ¿kunas jumar pastamxa? ¿Kunatsa jichhürojj nanakan ukar jutta? ¿kunsa nanakat mayiskta? Hebrón reyisti Jacoburux sänwa: —Tata, achikt'apxsmawa, Canaán markankir taqi reyinakax jichhüruw jumamp sumankthapiñatak jutapxi —sasa.
41 Jacobun wawanakapax Hebrón reyin arunakap ist'apxäna, ukampis janiw jupanakarux iyaw sapkänti, Jacobun wawanakapax janiw jupar iyawsapkänti, Hebrón reyin jupanakar sallqjañ parlkaspa ukham amuyapxäna.
42 Ukat Hebrón reyix Jacobun wawanakapan arunakapat yatïna, jupanakan arunakaparux janiw iyawsapkänti, ukat Hebrón reyix Jacobor jak'achasisin akham sänwa: —Tata, achikt'assmawa, taqi aka reyinakax sumankañampiw jumar ukar jutapxi, janiw taqpach jaqinakapampix jutapkiti, janirakiw nuwasiñ armanakapsa apanipkiti, jutapxarakiwa" sasa uywirijatsa, yuqanakapatsa sumankañ thaqhañataki.
43 Ukat Jacobun wawanakapax Hebrón reyirux akham sasaw jaysapxäna: —Taqi aka reyinakar khithapxam, chiqak parlapxätamxa, sapa mayniw nayraqatar jutapxpan, jan armani jutapxani ukhaxa, jiwasat sumankañ thaqhatap yatiñäni —sasa.
44 Hebrón markankir Jafía reyisti mä jaqiparuw reyinakar khitäna, taqiniw Jacobun yuqanakapan nayraqatapar alt'asipxäna, ukatsti uka reyinakax Jacobumpiru, yuqanakapampi nayraqatan qunt'asipxäna, jupanakasti akham sasaw parlapxäna:
45 Taqe kuntï amorreonakan reyinakapar espadamampi, wali ch'amani amparamampi lurapkta uk ist'apjjtwa, jan khitis jumanak nayraqatan sayt'asiñapataki, ukat nanakajj jumanakar ajjsarapjjayätwa, ukhamat nanakajj jupanakar jan purt'asiñapataki.
46 Nanakax jumanakamp chika mä sumankañ arust'äwi lurañatakiw jutapxta, jichhax mä arust'äwiw nanakamp chika sumankañamp chiqa kankañamp mä arust'äwir puripxta, ukhamat jan nanakamp chika ch'axwapxañamataki.
47 Jacobun yuqanakapax chiqpachapuniw jupanakat sumankañ thaqhir jutapxatap yatipxäna, ukat Jacobun yuqanakapax jupanakar ist'asin mä arust'äwi lurapxäna.
48 Jacobun wawanakapasti juramento lurapxäna, janiw jupanakamp chikachasiñapäkiti, Cananeonakan taqpach reyinakapas jupanakarux juramento lurapxäna, ukat Jacobun wawanakapax uka urut aksarux impuesto payllapxäna.
49 Uka qhipatsti, taqi uka reyinakan jilïrinakapax Jacobun nayraqatapan jaqinakapamp chikaw Jacobutakis yuqanakapatakis regalonak apt'asis puripxäna, ukatsti uraqiruw qunqurt'asipxäna.
50 Ukxarusti uka reyinakax Jacobun yuqanakaparuw achikt'asipxäna, amorreonakan paqallqu markanakapat katuntat yänakap kutt'ayapxañapataki, Jacobun yuqanakapasti ukham lurapxäna, taqi katuntapkän ukanak kutt'ayapxäna, warminakaru, jisk'a wawanakaru, uywanakaru, taqi yänak apt'ata, ukatsti khithapxäna, sapa mayniw markapar sarxapxäna.
51 Taqi uka reyinakax wasitatwa Jacob chachan wawanakapar qunqurt'asipxäna, uka urunakanx walja regalonak apayanipxäna jan ukax apanipxarakïna, Jacobun yuqanakapax uka reyinakaru, jaqinakaparus khitapxäna, jupanakat sumankañampiw markanakapar sarxapxäna, Jacobun wawanakapasti Siquem markaruw kutt'apxäna.
52 Uka urut aksarojja, Jacob chachan wawanakapampi, Cananeonakan reyinakapampejj sumankañaw utjäna, israelitanakajj Canaán oraqe katoqapjjañapkama.

41 JAQTHAPI

1 Maran muytatapatsti Jacobun yuqanakapax Siquem markat sarxapxäna, ukatsti Hebrón markaruw puripxäna, Isaac awkipan utaparu, ukan jakasipxäna, ukampis sapa uruw ovejanakaparu, vacanakaparus Siquem markan manq'apxäna, uka urunakanxa, Jacobun yuqanakapampi, taqpach utapampiw Hebrón vallen jakasipxäna.
2 Ukürunakansti, Jacobun patak suxta maraw jakasïna, Jacobux Padán-Aram markat tunka mara jutkäna ukhaw Jacobun Lea warmipax jiwxäna. phisqa tunka mayani maraniw Hebrón markan jiwxäna.
3 Jacobompi yoqanakapampisti, Hebrón sat cheqankir Macpela sat cheqankir p'iyaruw imt'apjjäna.
4 Jacobun wawanakapax awkipamp chikaw Hebrón vallen jakapxäna, taqi uka markan jakirinakax ch'amanïpxatap yatipxänwa, wali uñt'atäpxarakïnwa.
5 Jacobun José yuqapampi, Benjamín jilapampi, Jacobun warmipa Raquelan wawanakapa, uka urunakanxa, janiw jilanakapampix mistkänti, amorreonakan taqi markanakan nuwasipkäna ukhaxa.
6 Joseajj jilanakapan ch'amap uñjasa, jach'a kankañap uñjasasti, jupanakar jach'añchäna, jach'añcharakïna, ukampis jupajj jupanakat sipansa juk'amp jach'aruw tukïna. ukat Jacob awkipasti yuqanakapat sipans juk'amp munasïnwa, kunatix jupax chuymankipstat wawapänwa, ukat jupar munasitapatxa, walja saminakan abrigop lurarakïna.
7 Joseyasti awkipan jilanakapat sipan juk'amp munasitap uñjasax jilanakapat sipan jach'a jach'a tukusaw awkipar jupanakat jan walinak yatiyäna.
8 Jacobun wawanakapasti Joseyan taqi kunjam sarnaqatap uñjasaxa, awkipax jupanakat sipansa jupar juk'amp munasitap uñjasaxa, uñisipxäna, taqi urunakas janiw sumankañamp parlañ puedkänti.
9 Joseyasti tunka paqallqun maranïxänwa, jilanakapat sipansa wali jach'a jach'a tukuskäna.

10 Ukapachaw mä samkan samkasïna, ukat jilanakapar jutasin samkapat yatiyäna, ukat jupanakarux sänwa: —Nayax mä samka samkätwa, taqiniw pampan gavillanak chint'asipkayäta, gavillaxax sayt'asisinx uraqiruw liwxatasïna, gavillanakamax muyuntasin ukaruw qunqurt'asipxäna.
11 Jilanakapasti juparux sapxarakïnwa: —¿Kuna sañs muni aka samka samkaxa? ¿jumax chuymamanx nanakar apnaqañ jan ukax apnaqañ amtaskta?
12 Jupasti uka arunak ist'asax Jacob awkiparuw uka arunak yatiyäna, Jacobux uka arunak ist'asax jamp'att'äna, Jacobux Joseyarux bendicirakïnwa.
13 Jacobun wawanakapax awkipan Joseyar bendicitapa, jamp'att'atapa, jupar wal munasitap uñjasax envidiasipxäna, ukat juk'ampiw uñisipxäna.
14 Uka qhipatsti, Joseyax yaqha samka samkasïna, ukat awkiparux jilanakapan nayraqatapan samkapat yatiyäna, ukat Joseyax awkipar jilanakapar säna: —Wasitampiw samka samkäyäta, intimpi phaxsisa, tunka mayan warawaranakas nayar alt'asipxitu —sasa.
15 Awkipax Josean arunakap ist'asin samkapan arsutap ist'asin jilanakapan Josear uñisitap uñjasax uka tuqit jilanakapan nayraqatapan Joseyarux tuqinuqäna, akham sasa: "¿Kunas samka samkax jumat sipan jilïr jilanakamar jach'añchasiñax sañ muni?
16 ¿Chuymaman amuyta, nayamp taykamampi, tunka mayan jilanakamampix jumar alt'asipxäma, juman arunak arsuñamataki?
17 Jilanakapasti jupat envidiasipxäna, samkanakapatsa, samkanakapatsa, uñisipkakïnwa, Jacobux uka samkanakap chuymapan imäna.
18 Jacob chachan wawanakapax mä urux Siquem markan awkipan ovejanakap awatiriw sarapxäna, uka urunakax wali awatirinakäpxänwa. Jacobun wawanakapax uka urux Siquem markan manq'asipkän ukkhasti, uywanak apthapiñ pachax tukusxänwa, ukampis janiw puripkänti.
19 Jacobux wawanakapan Siquem markar qhipt'atap uñjäna, ukat Jacobux chuymapan säna: —Inas Siquem markankirinakax jupanakamp nuwasiñatak sartasipxchi, ukatwa jichhürux qhipt'apxi —sasa.
20 Jacobux Joseya yuqaparuw jawsäna, akham sasa: "Jichhüruw jilanakamax Siquem markan manq'asipki, jichhakamax janiw kutt'anipkiti. Jichhasti saram, kawkhankapkitix uk uñjiri, ukatsti jilanakamampi, ovejanakan sum jakasipxatapatsa yatiyapxita —sasa.
21 Ukat Jacobux Joseya yuqaparuw Hebrón valle tuqir khitäna, ukat Joseyax Siquem markaruw jilanakapar thaqhir saräna, ukampis janiw jikxatkänti, ukat Joseyax Siquem jak'ankir pamparuw muyuntäna, kawkirus jilanakapax muyuntapxi uk uñjiri, wasaran thakip apt'asisinx janiw yatkänti.
22 Tatitun mä angelapaw pampan thakin sarnaqaskir uñjäna, Joseyasti Tatitun angelaparuw säna: —Jilanakajaruw thaqaskta. ¿Janit ist'kta kawkhans manq'asipki? Tatitun angelapasti Josearux sänwa: —Nayax jilanakamarux akan manq'asipkatap uñjta, ukat Dotán markar manq'iriw sarapxäma satap ist'arakta —sasa.
23 Joseyasti Tatitun angelapan arup ist'asin Dotán markankir jilanakapan ukar saräna, ukatsti Dotán markan ovejanakar manq'ayaskir jikxatäna.
24 Joseasti jilanakapan jak'apar saräna, janïr jupanakar jak'achaskasaxa, jupanakarux jiwayañ amtapxäna.
25 Ucat Simeonajj jilanakaparojj sänwa: —Jichhürojj samkañ jaqejj jiwasanakamp jichhüruw jutaski, jichhajj jutapjjañäni, jiwayapjjañäni, wasaran mä p'iyaruw jaqontapjjañäni, awkipajj nanakat thaqkani ukhajja, mä jan wali animalaw manq'antawayjje sasaw sapjjä" sasa.
26 Rubén chachasti jilanakapan Joseyat parlapkäna uk ist'asaw jupanakar säna: —Janiw jumanakax ukham lurapxañamäkiti, ¿kunjamarak Jacob awkisar uñch'ukipxästi? Aka p'iyaruw jaquqanipxäta, ukan jiwañapataki, ukampis jan ampar luqtapxamti wilap warxatañataki; Rubénasti jupar amparapat qhespiyañatakiw ukham säna, awkipan ukar kutt'ayañataki.
27 Kunapachatix Joseyax jilanakapan ukar purisax jupanakan nayraqatapan qunt'asipxäna, jupanakar sartasinxa, katjasin aka uraqiruw jawq'japxäna, isimp isthapt'at kunayman saminakani.
28 Ukatsti Jesusar katuntasin mä p'iyaruw jaquntapxäna, uka p'iyansti janiw umax utjkänti, jan ukasti katarinaka, alacrán ukanakakiw utjäna. Joseyasti uka p'iyankkäna uka katarinakaru, alacrán sat animalanakaruw axsaräna. Joseasti wali jach'at art'äna, Tatitux katarinakaru, alacrán sat ch'iwinak p'iya thiyanakaruw imantayäna, janiw Joseyarux kuna jan walsa lurapkänti.
29 Joseasti p'iyat jilanakapar art'asisaw jupanakar säna: —¿Kunsa jumanakar lurapjjsma, ¿kunatsa juchachasipjjarakta? ¿Kunatsa nayat jan Tatitur ajjsarapkta? ¿Janit nayajj ch'akhanakamat jañchimat jutirïta, ¿janit Jacob awkimäki, awkijja? ¿Kunatsa jichhürunakan nayar ukham lurapjjtajja, ¿kunjamarak Jacob awkisarojj jach'ar aptapjjasmasti?
30 Ukatsti arnaqasiskakïnwa, p'iya taypit jilanakapar jawsasin säna: —Judá, Simeón, Leví jilanaka, kawkïr ch'amakantï nayar uchapkista uka ch'amaka chiqat sartapxita, jichhüruw nayar khuyapt'ayañatak jutapxam, Tatitun wawanakapa, Jacob awkijan wawanakapa. Nayatix jumanakar juchachastaxa, ¿janit jumanakax Abraham, Isaaca, Jacob chachan wawanakapäpkta? mä awki wawar uñjasax khuyapt'ayasipxäna, jan ukax manq'at awtjata, t'ant'a churapxirïna, jan ukax umat pharjata, uma umt'apxi, jan ukax q'ala jan isinïki, isimpiw imt'apxirïna!
31 ¡Kunjämarak jilamat khuyapt'ayasiñam jark'asmasti, nayajj jumanakan jañchimata, ch'akhanakamat juchañchatätwa, jumanakatï juchachasipjjayäta ukhajja, cheqpachapuniw awkij laykojj ukham lurapjjäta!
32 Joseasti p'iyatwa ukham arsüna, jilanakapasti janiw ist'añjamäkänti, janirakiw Josean arunakapsa ist'apkänti.
33 Joseyasti sarakïnwa: —Awkixax jichhüru yatispa, kunjämtix jilanakajax nayar lurapkitu, kuna arunaktix jichhürunakan arsupkitu ukanakxa —sasa.
34 Taqi jilanakapax p'iyan arnaqasitap ist'asin jachatap ist'apxäna, ukat jilanakapax p'iyan arnaqasitanakap jan ist'apxañapatakiw p'iyat mistxapxäna.

42 JAQTHAPI

1 Jupanakasti mä chiqaru qunt'asisaw qunt'asipxäna, niya mä arco ch'ankha jayaruw qunt'asipxäna, ukatsti t'ant'a manq'añatakiw qunt'asipxäna, manq'asipkasinsti, kuntix

jupamp luratäñapäki uk amuyt'apxäna, jiwayañataki jan ukax awkipar kutt'ayañataki.
2 Jupanakasti uka ewjjt'a katt'atäsipkänwa, ukatsti uñjapjjäna, mä tama ismaelitanakaw Galaad thaki jak’an Egipto markar sarasipkäna.
3 Judá markasti jupanakarux sänwa: —¿Jilasar jiwayañänixa, ¿kuna askinaksa jikxatsna? inas Diosax jiwasat jupar mayirakchispa; Ukhamasti aka ismaelitanakax Egipto markar sarasipki uka ismaelitanakax jupat lurapxäta.
4 Jichhasti, jutapxam jupanakar katuyapxañäni, janirak amparasax jupar katuntatäpan, jupanakamp chikaw irpapxani, ukat aka uraqinkir jaqinak taypin chhaqtxani, janirakiw amparanakasamp jiwaykañäniti. Uka amtäwix jilanakaparux kusisiyänwa, Judá markan arsutaparjamaw lurapxäna.
5 Uka toqet parlt’asipkäna ukhajja, ismaelitanakajj janïr purinkipanjja, madián markankir paqallqo aljirinakajj jupanak jak’atwa pasapjjarakïna, pasapkäna ukhajja, umat pharjataw uñjasipjjäna, ukatsti Joseajj kawkhantï Joseyajj jan walt’ayatäkäna uka p’iya uñjapjjäna, ukatsti uñjapjjäna, sapa kasta jamach’inakaw jupar uñch’ukiskäna.
6 Uka madianitanakax uma umañatakiw t'ijtapxäna, umax utjkaspas ukham amuyapxäna, ukat p'iya nayraqatar purisax Josean arup ist'apxäna, p'iyan jach'at jach'at arunak ist'apxäna.
7 Jupanakasti jawsasin sapxarakïnwa: —¿Khitirak jumasti, khitis akar irptam, khitis aka p'iyaru, wasaran uchapxtamsti? taqiniw Joseyar sartayañatak yanapt’apxäna ukat jupanakax irpsupxäna, ukat p’iyat irpxaruwayapxäna, ukatsti irpapxäna ukat sarapxäna ukat jilanakapan jak’apan pasapxäna.
8 Jupanakasti sapxarakïnwa: —¿Kunatsa ukham lurapxtaxa, uywatasar apaqañataki, ukat sarxañataki? chiqpachapuniw aka waynarux p'iyaruw uchapxta kunatix jupax nanak contra sayt'asiwayi, jumanakax jutapxam irpapxam ukat irpapxaraktawa; jichhax ukhamax uywatasar kutt'ayapxita.
9 Madianitanakax Jacobun yuqanakaparux sapxarakïnwa: —¿Akax jumanakan yanapiripäpachati, jan ukax aka jaqix jumanakan yanapiripti? inas jumanakax taqiniw jupan luqtiripäpxsta, jupax jumanakat sipan juk'amp suma uñnaqt'ani, suma uñjatänwa, ¿kunatsa taqinix k'arinak parlapxista?
10 Jichhasti janiw arunakam ist'apkäti, janirakiw ist'apkäti, wasaran p'iyan jikxatapxta, ukat juparuw katuntapxta. ukatwa sarantaskañäni.
11 Jacobun taqpach wawanakapax jupanakar jak'achasisin jupanakar jak'achasisin sapxarakïnwa: —Uka uywatax kutt'ayapxita, ¿kunatsa taqinix espadampi jiwarapxäta? Ucatsti madianitanacajj jupanaca contraw art'asipjjäna, jupanacajj espadanacap aptasin Jacobun yokanacapamp nuwasiñatak jak'achasipjjäna.
12 Simeonax qunt'asitapat jupanakar sayt'asisinx oraqer jaltxasin espadap apsusin madianitanakar jak'achasïna, ukatsti wali axsarkañ arnaqasiñaw jupanakan nayraqatapan ist'asïna, ukat Simeonan arnaqasitapatxa uraqix khathatirakïnwa.
13 Madianitanakajj Simeón chachan jach’a jach’a tukutapat wal ajjsarayasipjjäna, jach’a jach’a tukusaw ajjsarayasipjjäna.
14 Simeonasti jupanacarojj sänwa: —Cheqpachansa nayajj Simeón sat hebreo Jacobun yokapätwa, jilajampikiw Siquem markarusa, amorreonakan markanakapsa t'unjawayta. uqhamarakiw Diosajj nayarojj luristani, take jilanacamatejj madián marcanaca, ukhamarak Canaán reyinacajj jumamp chik jutapjjañapänjja, janiw nayamp nuwasiñ puedipcänti.
15 Jichhajj kawkïr wayn tawaqonaktï apt’asipkta uk kutt’ayapjjeta, ukhamat jan jañchim alajjpachankir jamach’inakaru, aka oraqenkir animalanakaru.
16 Madianitanakax Simeonar juk'amp axsarapxäna, Jacobun wawanakaparux axsarañampiw jak'achasipxäna, wali axsarañampiw jak'achasipxäna.
17 Chiqpachansa jumax sasmawa, uka waynax juman uywatamawa, jupaw juma contra sayt'asi, ukatwa p'iyaruw uchapxtaxa; Ukhamasti, uywiripar kutkatasir uywatampixa, ¿kunsa lurasma? Jichhasti jupar aljapxita, nanakax taqi kuntix jupatak mayipkta uk churapxäma. Tatitusti uk lurasax wal kusisïna, Jacobun yuqanakapan jilapar jan jiwayapxañapataki.
18 Madianitanakax Joseyax suma uñnaqt'ani, suma uñnaqt'anïtap uñjapxäna. chuymanakapan jupar munapxäna ukat jilanakapat alañatakix jank’akiw sarapxäna.
19 Jacob chachan wawanakapax madianitanakar ist'asaw Josean jilaparux pä tunka qullqir aljantapxäna, Rubén jilapax janiw jupanakamp chikäkänti, ukat madianitanakax Joseyaruw irpapxäna, Galaad markaruw sarapxäna.
20 Jupanakajj thaknam sarasipkäna, ukat madianitanakajj uka waynar alasitapat arrepentisipjjänwa, maynejj mayniruw akham säna: “¿Kunas aka waynar hebreonakat apanukusajj lurapjjta, jupajj suma uñnaqt’ani, suma uñnaqt’anirakïnwa” sasa.
21 Inas aka waynax hebreonakan uraqipat lunthatatächi, ukhamasti ¿kunatsa ukham lurapxta? ucat jupar thaqhatäspa, amparanakasan jikjjatatäspa ukhajja, jupa toqew jiwañäni.
22 Chiqpachansa, wali ch’amani, wali ch’amani jaqinakaw jupar aljapxitu, jupar jichhürunakan uñjapkta uka jaqin ch’amapa. inas jupanakax ch’amapampi, ch’aman amparapampiw uraqipat lunthatapxchïna, ukat uka jisk’a qullqimpix jupanakarux aljapxitu.
23 Ukhamat parlt'asipkäna ukkhasti, uñch'ukipxäna, ukatsti uñjapxänwa ismaelitanakax qalltan jutasipkäna, Jacobun yuqanakapasti uñjapxänwa, jupanakax madianitanak tuqir sarasipkäna, ukat madianitanakax maynit maynikamaw sapxäna: —Jutapxam aka waynar aljapxañäni ismaelitanakan tamaparu, jupanakax jiwasanak jak'aruw jutapxi, ukat nanakax mä juk'a qullqinak jupatak churapxäma, ukat jiwasax tukuñäniwa” sasa jan wali luratapat qhespiyatäjjänwa.
24 Ukxarusti ismaelitanakaruw puripxäna, madianitanakax ismaelitanakaruw Joseyarux pä tunka qullqit aljapxäna, uka qullqix jilanakapar churapkataynawa.
25 Madianitanakax Galaad markaruw sarapxäna, ismaelitanakax Joseyaruw irpapxäna, ukat mä camelloruw sarxapxäna, ukat Egipto markaruw irpapxäna.
26 Joseasti ismaelitanakan Egipto markar sarasipkatap ist'äna, ukatsti Joseax jachäna, jachäna, Canaán uraqit, awkipat jayarst'atäñapäna, ukat camellor lakat sarkasax wal jachäna, ukat mä jaqiw jupar uñjäna, camellot saraqasin

kayukiw sarnaqäna, ukampis Joseyax jachaskakïnwa, jachaskakïnwa sänwa: “Awkixa, awkixay” sasa.
27 Ismaelitanakat maynïriw sartasisin Joseyarux ajanupar jawq'jäna, ukampis jachaskakïnwa. Joseasti thakin qarjataw uñjasïna, janiraquiw sarjjañ puedkänti, chuymapan chuym ust’ayasitap laykojja, taqeniw thakin jawq’japjjäna, t’aqhesiyapjjäna, jan jachañapataki.
28 Tatitux Joseyan jach'a jach'a tukuñap uñjäna, t'aqhisiñapsa uñjäna, ukat Tatitux ch'amaka, jan walt'äwinak uka jaqinakar puriyäna, taqi khitinakatix jupar jawq'japki ukanakan amparapax wañsuwayxänwa.
29 Jupanakasti maynit maynikamaw jiskt'asipxäna: —¿Kuntix Diosax thakin lurkistu? ucat jupanacajj janiw yatipcänti, ucajj Joseya laycu jupanacar pasatapa. Uka jaqinakax thakhinjam sarapxäna, ukatsti Efrat thakhinjam sarapxäna, kawkhantix Raquel imt'atäskäna.
30 Joseasti taykapan sepulturapar purisajj jank’akiw taykapan sepulturapar t’ijtjjäna, ukatsti sepulturar liwjjatasin jachäna.
31 Joseasti taykapan sepulturap patxan jach'at art'äna, ukat säna: —Ay tayka, tayka, nayar yurikista, jichhax sartam, wawamar uñjam, kunjämtix mä esclavot aljatäxi, janirakiw khitis jupat khuyapt'ayaskaniti —sasa.
32 ¡Sartasim, wawamar uñjam, nayamp chika jach'a t'aqhisiñanakax layku, jilanakajan chuymap uñjam.
33 Taykajar sartayam, sartam, nayatakejj ikit sartam, jilanakajampi nuwasiñanakamsa irptam. ¡Kunjämarak abrigox apsusipxitu, ukat pä kuti esclavot aljapxitu, awkijatsa jaljapxitu, janirakiw khitis nayat khuyapt'ayaskiti.
34 Jupanak contra sartasim, Dios nayraqatan juchañcham, khitinakarus Diosax taripäwin chiqapar uñjani, khitinakarus juchañchani.
35 Sartam tayka, sartam, ikiñat sartam, awkijar uñjam kunjämtix jichhürunakan almapax nayamp chikäki uk uñjam, chuymacht'am ukat chuymap samarañapataki.
36 Joseyasti uka arunak arsuskakïnwa, Joseyasti jach'at art'asïna, taykapan sepulturaparuw jach'at jachäna. ucat janiw parljjänti, chuymapan chuym ust’ayasiñatjja, sepultura patjjar mä qalar uñtataw tuküna.
37 Uraq manqhat mä aru parliri ist'äna, uka arusti chuyma ch'allxtataw ist'äna, jach'at jach'at mayisiñampiw uka arunak ist'äna.
38 Yoqaxa, Joseya yuqaxa, jachañam ist'twa, jach'a jach'a arunakamsa ist'twa; Jachaqt'asitam uñjta; Wawa, t'aqhisiñanakam yatxa, juma laykuw llakisiyitu, llakinakajarux walja llakisiñaw yapxati.
39 Jichhasti Jose yuqaxa, wawaxa, Tatitur suyt'am, jupar suyt'am, jan axsaramti, Tatitux jumampïskiwa, jupaw taqi jan walt'äwinakat qhispiyapxätam.
40 Wawaxay sartasim, Egipto markar uywirinakamampi saraqam, jan axsaramti, Tatitux jumampïskiwa, wawaxay. Uca arunakjamaw Joseyarojj parlaskakïna, ucat jupajj amukt'ascänwa.
41 Joseasti uk ist'asin wal muspharäna, jachaskakïnwa. Uka qhipatsti, ismaelitanakat maynïriw jupar uñjäna, sepulturan jachatapa, jachatapa, ukat colerasiñapax jupa contraw sartayasïna, ukat uka chiqat jaqunukurakïna, ukatsti jawq'jasaw ñanqhachäna.
42 Joseasti uka jaqinakarux sänwa: —Awkixan utapar kutt'ayañax nayatakix wali khuyapt'ayasiñapataki, jupasti walja qamir kankañ churapxätam —sasa.
43 Jupanakasti sapxarakïnwa: —¿Janit jumax esclavokïktaxa, ¿kawkinkis awkimaxa? ucat jumatï awquinïstajja, janiw nayrajj pä kuti mä esclavotak ukham juk’a valorampi aljatäkasmati; ucatsti jupanacajj wali coleratänwa, jupanacajj jawq’jasipkakïnwa, mutuyapjjaraquïnwa, ucat Joseyajj wal jachäna.
44 Tatitux Josean t'aqhisiñap uñjäna, ukat Tatitux wasitat uka jaqinakarux mutuyäna, ukat Tatitux ch'amakaruw ch'amakt'ayäna, llijullijunakax q'ixu q'ixu q'ixu q'ixunak ist'asa, qhixu q'ixu q'ixunak ist'asa, uraqix khathatirakïnwa, uka jaqinakax wali mulljataw uñjasipxäna, janiw kawkirus sarapxañapäkän uk yatipkänti.
45 Ukatsti animalanakasa, camellonakas sayt’atäsipkäna, jupanakarojj irpapjjänwa, ukampis janiw sarañ munapkänti, jupanakaruw nuwjapjjäna, qont’asipjjäna. Ukatsti jaqinakax maynit maynikamaw jiskt'asipxäna: —¿Kuns Diosax nanakar lurawayistu? ¿Kuna juchanakas utjistu, ukat kuna juchanakas aka jan walt'äwix jiwasatak utjistu?
46 Jupanakat maynïristi jupanakarux sänwa: — Inas aka esclavor t'aqhisiyata juchat jichhürunakan ukham paschistu. jichhasti wali ch'amampiw achikt'asipxam pampachapxitapata, ucatsti yatiñäniwa khitin laykutix aka jan walix purinistu, ukat Diosax jiwasat khuyapt'ayasispa ukhaxa, yatiñäniwa taqi akax aka esclavo t'aqhisiyata juchat jutatap layku.
47 Uka jaqinakax ukham lurapxäna, Josearux achikt'asipxäna, jupanakar pampachañapatakiw wayt'apxäna. Jupanakasti sapxarakïnwa: —Nanakax Tatitutakis jumatakis jucha lurapxta, jichhax Diosamaruw achikt'asipxsma, aka jiwañarux jiwasanak taypit apanukuñapataki, jupatakiw juchachasipxta —sasa.
48 Joseyasti jupanakan arsutaparjamaw luräna, Tatitux Joseyarux ist'äna, Tatitux Joseyat uka jaqinakar jan walt'ayawaykäna uk apaqäna, ukatsti jach'a jach'a jach'a tukuñanakax uraqit sartasinx jupanakar irpapxäna, uka jach'a thayax juk'ampiw sarantxäna, uraqix samarañkamaw tukuwayxäna, ukat jaqinakax Egipto markar sarañatakiw sarapxäna, ukat jaqinakax yatipxarakïnwa Joseya laykux uka jan waliw jupanakar purintäna.
49 Jupanakasti maynit maynikamaw sapxäna: —Nanakax yatipxtwa, t'aqhisiñap laykuw aka jan walix jiwasanakar purt'itu. jichhasti, ¿kunatsa aka jiwañajj almanakasar apantañäni? Kunsa aka esclavoru lurañasa uk ewjjt’apjjañäni.
50 Maynix sarakïnwa: —Chiqpachansa awkipan ukar kutt'ayapxam sasaw sapxitu. jichhax ukhamax jutapxam, kutt’ayapxañäni ukat kawkirutix jupax yatiykista ukaruw sarañäni, ukat familiapat apsuñäni kuna qullqitix jupa layku churapkta ukat ukat sarxañäni.
51 Maynix wasitat sarakïnwa: —Aka iwxt'ax wali askiwa, ukampis janiw ukham lurañjamäkiti, thakix wali jayankxiwa, janirakiw thakitsa mistuñjamakiti —sasa.
52 Maynix jupanakarux sarakïnwa: —Aka iwxt'aw katuqatäñapa, janiw jithiqtkañäniti. jichhüruw Egipto markar sarañäni, Egipto markar puriñkamasti, ukan jach'a chaniruw aljañäni, jan wali luratapat qhispiyatäñäniwa.
53 Uka jaqenakajj wal kusisiyäna, ukatsti Joseyampiw Egipto markar sarapjjäna.

43 JAQTHAPI

1 Jacobun wawanakapax Josean jilapar madianitanakar aljantxapxäna ukhaxa, chuymanakapan llakisipxäna, ukat luratanakapat arrepentisipxäna, jupar kutt'ayañ thaqhapxäna, ukampis janiw jikxatapkänti.
2 Rubenasti kawkhantï Joseyajj uchatäkäna uka p’iyaruw kutt’jjäna, jupar irpañataki, awkipan ukar kutt’ayañataki, ukat Rubénajj uka p’iya jak’an sayt’asïna, janiw mä arus ist’känti, ukatwa Josear art’äna! ¡Jose jilatajj walikïskiwa! janirakiw khitis jayskänti ni mä arus arskänti.
3 Rubenasti sarakïnwa: —Joseax axsarañampiw jiwxi, jan ukax katariw jiwarayi. Rubenasti p'iyaruw saraqanïna, Joseyasti thaqtäna, janiw p'iyan jikxatkänti, ukatsti wasitat mistunïna.
4 Rubenasti isinakap ch'iyjasaw säna: —Wawax janiw ukankxiti, ¿kunjamarak awkix jiwatax jupat sumankthapiriststi? ukatsti jilanakapar saräna, ukatsti Joseyat llakit jikxatäna, ukat kunjamsa awkiparux jupat sumankthapipxaspa uk amuyt’asipkäna, ukat Rubénax jilanakaparux sänwa: “P’iruw purisax Joseyax jan ukankatap uñjta, kuns awkisar sañäni, awkixax nayat uka waynarukiw thaqhani” sasa.
5 Jilanakapasti juparux sapxarakïnwa: —Ukham lurapxta, ukham lurapxta, uka qhipatsti chuymanakajax t'aqhisiyapxituwa, jichhax awkisar sumankthapiñ thaqhañatakiw qunt'asipxta —sasa.
6 Rubén chachasti jupanakarux sänwa: —¿Kunsa jumanakax awkisan ch'iyar ñik'utap sepulturar apaqapxtaxa? kunatix janiw askïkiti, jumanakax lurapxtaxa.
7 Rubénax jupanakamp chika qunt'asisinx taqiniw sartasipxäna, Jacobur jan uk yatiyañapataki, taqiniw sapxarakïna: “Khititix awkisar jan ukax utaparu ukham yatiyani, jan ukax khititix aka uraqinkir wawanakar yatiyani, taqiniw jupa contra sayt'asipxañäni, espadampiw jiwayapxañäni” sasa.
8 Jacobun yuqanakapax sullkat jilïrikamaw ajjsarayasipxäna, janiw khitis mä arus arskänti, ukat chuymanakaparuw uka arunak imantapxäna.
9 Uka qhepatjja, Jacob awkipar taqe ukanak toqet parlañatakejj kunsa amtañatakiw qont’asipjjäna.
10 Isacarasti jupanacarojj sänwa: —Jumanakatakejj mä ewjjt’aw jumanacatakejj jumanacatakejj aca ewjjt’ajj jumanacatakejj wali askïspa, Josean isi aptasin ch’iyjapjjam, cabritonakat mä cabrito jiwayasin wilapar ch’allt’apjjam —sasa.
11 Awkisarux apayanipxam, uñjanisti mä ñanqha jach'a uywaw manq'antawayi sasaw sarakini, ukatwa abrigop ch'iyjasipxam ukat uñjapxam wilapax isi patxaruw purini, ukham lurasax awkisan arnaqasitanakapat qhispiyatäñäniwa.
12 Isacar chachan ewjjt'apajj jupanacarojj wal kusisiyäna, jupanacarojj ist’apjjänwa, kunjamtï Isacar chachajj jupanakar ewjjt’käna ukarjamaw lurapjjarakïna.
13 Ukatsti jank'akiw Josean isip apt'asisin ch'iyjasipxäna, ukatsti mä cabritoruw jiwayapxäna, ukatsti uka qallun wilaparuw ch'allt'apxäna, ukatsti laq'aruw takt'apxäna, ukatsti Neftalí chachan amparapampiw uka isi Jacob awkipar khithapxäna, ukatsti aka arunak arsuñapatakiw sapxarakïna.
14 Uywanak apthapisinxa, Siquem thakikama, ukat juk’amp jayaruw puripxta, wasaran uka isi wilampi, laq’ampi ch’allt’at jikxatapxta. jichhax yatim wawaman isipati janicha —sasa.
15 Neftalí chachasti saräna, jupasti awkipan ukar saräna, jupasti abrigo churäna, jupasti taqi kuntix jilanakapax sapkäna ukanak yatiyäna.
16 Ukat Jacobux Josean isipar uñjäna, uk yatisinsti, jupax mä qalar uñtataw ajanup liwxatäna, ukatsti mä qalar uñtataw sayt'asïna, ukat jach'at jach'at arnaqasïna, ukat akham sänwa: —¡Jose wawajan isipawa!
17 Jacobux jank'akiw mä uywatapar yuqanakapar khithäna, jupasti jupanakan ukar saräna, ukatsti ovejanakamp chika thakhinjam jutaskir jikxatäna.
18 Niya jayp'usti Jacobun wawanakapax awkipan ukar puripxäna, ukatsti uñjapxänwa isinakapax ch'iyjata, laq'as p'iqinakaparu, ukat awkiparux jach'at jach'at arnaqasir jikxatapxäna.
19 Jacobux wawanakaparux sänwa: —Chiqpachansa sapxita, ¿kuna jan walinaksa jichhürux akatjamat nayar puriyapxista? Jupanakasti Jacob awkiparux sapxarakïnwa: —Uwijanak tantacht'asitapat jichhüruw jutapxta, wasaran thaki jak'an Siquem markar puripxta, ukat aka isix wilamp phuqhantat uraqiruw jikxatapxta, uk yatipxtwa, jumatix yatiñ munsta ukhax jumaruw khithapxsma —sasa.
20 Jacobux wawanakapan arunakap ist'asin jach'at art'äna, ukat säna: —Wawajan isipawa, mä ñanqha jach'a animalaw jupar manq'antawayi; Joseyax ch'iyjataw uñjasi, jichhüruw jupar khitanta, jumanakan walikïskiti janicha, uwijanakas walikïskiti janicha uk uñjañapataki, jumanakat yatiyañataki, jupasti kunjamtï nayax sisktxa ukhamarjamaw saräna, ukat jichhüruw wawajax jumamp chikäskatap amuyaskäyäta ukhakamaw juparux pasäna.
21 Jacobun yuqanakapasti sapxarakïnwa: —Janiw nanakax ukar jutkiti, janirakiw uñjapkti jumat mistxapxäyäta ukhat jichhakama —sasa.
22 Jacobux jupanakan arunakap ist'asax wasitat jach'at art'asïna, sartasisinx isinak ch'iyjasi, ukatsti ch'uqi isimpiw uchasïna, ukat jach'at jachäna, jacht'asisaw jach'at jach'at arsüna.
23 Jose yuqaxa, José yuqaxa, jichhüruw jilanakaman sum jakasipxatapat khithäma, juman ch'iyjatätaxa; amparaja tuqiw wawajarux ukham pasawayi.
24 Jumat llakisiyitu Jose yuqaxa, juma layku llakisiyitu. kunja muxsasa nayatakix jakañ pachanxa, jichhasti kunja qhuru jiwatamax nayatakixa.
25 0 nayajj juma lanti jiwatajatwa Jose yokajja, juma laycu wali llakisiyitu wawajja, wawajjay wawajja. Joseya wawaxa, ¿kawkinkis jumasti, kawkirus irptasta? sartasim, kawkhantï jakaskta uka chiqat sartasim, jumat llakisitax uñjiri jutam, José wawaxay —sasa.
26 Jichhajj jutam, nayranakajat jach’a jachaqt’asitanakaj jakt’am, ukatsti Tatitun nayraqatapar apanipjjam, ukhamat colerasiñapajj nayat jitheqtañapataki.
27 0 Josey wawaxay, kunjamarak liwxattasti, khititix akapach qalltatpach jichhürkamax jan khitis jupamp aynacht'katayna; mä uñisirin nuwasiñapampiw jiwayatätaxa, jan sintt'asisaw jiwayatätaxa, ukampis chiqpachapuniw nayax yatxa akax jumar paskatayna, walja juchanakaj layku.
28 Jichhax sartasim, uñjam kunja k'allk'u t'aqhisiñax jumatakix wawajaxa, janis nayax uywapksmati, janirakiw samsa, almasa churksmati, jan ukasti Diosaw jumarux

lurtam, ch'akhanakam luraraki, jañchimpiw imt'i, nayranakamat jakañ samañam churitu.
29 Chiqpachansa, khititix nayar churitu, jupaw nayat apaqxstam, ukhamasti jumaruw purirakïtam
30 Jacobusti uka arunakjamaw Joseyat parlaskakïna, jupasti wal jachäna. uraqiruw liwxatasin amuktxäna.
31 Jacobun taqpach wawanakapax awkipan t'aqhisiñap uñjasax arrepentisipxäna.
32 Judá reyejj sartasin awkipan p'eqep oraqet apsüna, ucatsti, awkipan jachaqt'asitapajj ajanupat pichthapïna, Judá chachajj wal jachäna, awkipan p'eqepajj mä qalar uñtataw q'añupar qont'atäskäna.
33 Jacobun wawanakapax awkipan t'aqhisiñap uñjapxäna, jach'at jach'at jach'at arnaqapxäna, Jacobux mä qalar uñtat uraqin ikiskäna.
34 Ukatsti taqe yoqanakapasa, uywatanakapasa, uywatapan wawanakapasa jupar chuymacht'añatakejj sayt'asipjjäna, jupajj janiw chuymacht'añ munkänti.
35 Ukatsti Jacobun utapankirinakaw sartasipxäna, Joseyampi, awkipan jan walt'äwinakap layku, wali jach'at jach'at jach'at jach'a tukupxäna, ukat Jacobun awkipa, Abrahaman yuqaparu, Jacobun awkip laykuw wali jach'at jachäna chuymacht'atäñataki.
36 Uk qhipatsti, Jacobux uraqit sartasxäna, jachaqt'asitapax ajanunakapat jalnaqäna, ukat yuqanakaparux sänwa: —Sartapxam espadanakam, arconakam apt'asipxam, ukat pampar sarapxam, wawajan janchip jikxatapxasmati janicha uk thaqhapxam, ukhamat nayar imt'añajataki —sasa.
37 Ukhamarak, achikt'asipxsmawa, uywanak taypin thaqhapxam, jupanakar katuntapxam, ukat kunatix nayraqat jutkani ukanak janïr katuntkasax nayar apanipkasaxa, inas Tatitux jichhürux t'aqhisiñajat khuyapt'aychispa, ukat jumanak nayraqatan wakicht'aspa kuntix wawajar ch'iyjkitu, nayar apankitu, nayasti wawajan jan walt'äwipat kutt'ayarakï.
38 Yuqanakapasti kunjamtï awkipax siskän ukhamarjamaw lurapxäna, ukat wali alwat sartasipxäna, sapa mayniw espadapsa, arcopsa amparapar apt'asipxäna, ukatsti pamparuw sarapxäna uka animalanak thaqhir sarapxäna.
39 Jacobux wali jach'at arnaqasiskäna, jachaskäna, uta manqhan sarnaqäna, amparanakap t'axllirt'asirakïnwa, akham sasa: —Jose wawaxa, José wawaxay —sasa.
40 Jacobun wawanakapax wasarar sarapxäna uka animalanak katuntañataki, ukat mä lobo jupanakar jak'achasisin katuntasin awkipan ukar irpapxäna, ukat sapxarakïnwa: "Akax nayrïr jaqiwa, kunjamtï jumax siskta ukhamarjamaw jumar irpapxta, wawaman janchipsa janiw jikxatapkti" sasa.
41 Ukatsti Jacobux uka jach'a jach'a arunak wawanakapan amparapat apthapïna, ukat jach'at jach'at jach'at jach'at arnaqasïna, uka jach'a jach'a arunak amparapamp katxarusa, uka jach'a jach'a arumpiw arsüna: "¿Kunatsa Jose yuqaxarux manq'antasta, ¿kunjamarak aka uraqin Diosarus jan axsarta, janirakiw nayan t'aqhisiñajarus ajjsarktati?
42 Wawaxarux inamayakiw manq'antasta, jupax janiw kuna nuwasiñs lurkänti, ukat nayaruw juchañchapxista, ukatwa Diosax arknaqat jaqirux mayini.
43 Tatitux uka jach'a axsarkañ animalan lakap jist'aräna, Jacobur arunakapampi chuymacht'añataki.
44 Kunjämtix Diosax aka uraqin lurkistu, ukhamarak almamax jakki ukhama, tata, janiw wawamarux uñjkti, janirakiw ch'iyjkti, jan ukasti jaya uraqitpachaw jichhürunakan nayat sarxir wawajar thaqir jutta, ukampis janiw yatkti jakaskiti jan ukax jiwatati.
45 Jichhürusti wawajar thaqeriw pampar jutta, wawanakamasti jikxatapxituwa, katjapxitu, juk'amp llakisiñajaruw puriyapxitu, jichhüruw nayraqatam irpanipxitu, jichhax taqi arunakax jumaruw arsta.
46 Jichhasti, jaqin yokapa, amparanakamanktwa, jichhürux nayar luram, kunjamtï jumatakix askïkaspas ukhama, ukampis nayar luritu Diosan jakäwipampixa, janiw wawamarux uñjkti, janirakiw ch'iyjkti, janirakiw jaqin jañchipax lakajar mantawaykiti taqi jakañ urunakanxa.
47 Jacobux uka jach'a axsarkañ arunak ist'asax wal muspharäna, ukatsti uka jach'a axsarkañ animalar amparapat khithäna.
48 Jacobux wali jach'at arnaqaskäna, Joseyat jachaskäna, walja urunakaw yuqapat jachäna.

44 JAQTHAPI

1 Ismael chachan wawanakapasti madianitanakat Josear alasipkäna, jupanakajj jilanakapat alasipkäna ukanakajja, Joseampiw Egipto markar sarapjjäna, Egipto markar purisajj Egipto markar jak'achasipkäna ukhajja, Abrahán chachan Medán yoqapan wawanakapat pusi jaqenakampiw jikisipjjäna, jupanakajj Egipto markat sarjjapjjäna.
2 Ismaelitanakax jupanakar sapxarakïnwa: —¿Jumanakax aka esclavo nanakat alañ munapxtati? Jupanakasti sapxarakïnwa: "Nanakar katuyapxita, Josearux katuyapxitu, jupasti wali suma waynäskatap uñjapxäna, ukat pä tunka qullqit alasipxäna" sasa.
3 Ismaelitanakax Egipto markar sarasipkakïnwa, uka urux medanín jaqinakas Egipto markar kutt'xapxarakïna, ukat medanín jaqinakax maynit maynikamaw sapxäna: —Ist'apxtwa Potifar, Faraonan jilïripa, mä suma uywataruw thaqhaski, jupaw nayraqatapan sayt'atäni, jupar uñjañapataki, utaparu, taqi yänakap uñjañapataki.
4 Jichhasti jutapxañäni, kuntix munktan uk jupar aljapxañäni, kuntix jupat mayipkä uk churapxitaspa ukhaxa.
5 Uka medanimonakax Potifar chachan utapar purisinsti sapxarakïnwa: —Ist'apxtwa jumax mä suma uywataruw thaqhasktaxa, jumar kusisiyañ munir uywatax utjitu, jumatix kuntix munkta uk churapxita ukhaxa, aljapxäma —sasa.
6 Potifar chachasti sarakïnwa: —Nayar irpanipxam, nayasti uñjä, jupatix munaskituxa, kuntix jumanakax mayipkäta uk churapxäma —sasa.
7 Medanimonakax Josear irpanisin Potifar nayraqatar uchapxäna, ukatsti Potifar uñjasax wal kusisiyäna, ukat Potifarax jupanakar säna: —Aka waynatakix kuns mayipkta uk yatiyapxita?
8 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Pusaq pataka qullqiw jupatak munapxsma, Potifarasti sarakïnwa: "Jumatix aljatapat qillqat apanipxam ukkhax churapxäma, ukat sarnaqäwipat yatiyapxita, inas lunthatatächispa, aka waynax janiw mä esclavokiti, janirakiw mä esclavon yuqapäkisa, jan ukasti mä suma uñnaqt'an jaqin uñnaqap uñjta" sasa.

9 Ukatsti medanimonakax sarasin ismaelitanakaruw irpapxäna, jupanakar aljanipkäna uka ismaelitanakaru, jupanakasti sapxarakïnwa: —Jupax mä esclavowa, nanakax jupanakaruw aljapxta —sasa.
10 Potifar chachasti ismaelitanakan arunacap ist'äna, jupasti medaninunakar qullqi churäna, ukat medanimonakax qullqi apt'asisaw sarxapxäna, ismaelitanakax utaparuw kutt'xapxarakïna.
11 Potifar chachasti Joseyaruw irpsusin utapar irpäna, jupar luqtañataki, Joseyasti Potifar chachan nayraqatapan wali khuyapt'ayasiñ jikxatäna, ukatsti jupar atinisisaw utap uñjirit utt'ayäna, taqi kunatix jupan utjkäna ukanak amparapar katuyarakïna.
12 Tatitusti Joseyamp chikäskänwa, jupasti suma qamir jaqiruw tuküna, Tatitux Potifar chachan utaparuw Joseyan askipatak bendicïna.
13 Potifar chachasti taqe kunatï utjkäna ukanak Joseyan amparapar jaytawayäna, Joseyajj kunanakatï utjkäna ukanak mantayäna, mistuyarakïna, Potifar chachan utapansa taqe kunas jupar munañaparjamaw phoqatäna.
14 Joseyasti tunka llatunkani maranïxänwa, mä waynax suma uñnaqt'ani, suma uñnaqt'ani, janiw jupar uñtasit Egipto markpachan utjkänti.
15 Ucapachasti uywiripan utapankkäna ukhajja, utar mantasa, mistuñasa, uywiripar uñjasa, Zelica, uywiripan warmipajja, Josear uñkatasaw Josear uñtäna, jupajj wali suma uñnaqt'an waynäkaspas ukham uñjäna.
16 Jupajj chuymapan suma uñnaqt'anïñap wal munäna, ukatwa Joseyarojj sallqjäna, ukat urut urutjamaw Joseyarojj sallqjäna, sapa uruw Joseyarojj iyaw säna, ukampis Joseyajj janiw uywiripan warmipar uñjañ amtirïkänti.
17 Zelicasasti juparux sänwa: —Kunja suma uñnaqamasa, uñnaqamasa, chiqpachapuniw taqi esclavonakar uñch'ukiskta, janirakiw jumar uñtasit mä suma esclavo uñjkti. Joseasti juparux sänwa: —Chiqpachansa, khititix taykaxan purakapan lurkitu ukaw taqi jaqinakar lurawayi —sasa.
18 Uca warmisti sarakïnwa: —Kunja suma nayranakamajj Egipto markankir chachanakarusa, warminakarusa ch'amakt'ayawaytajja. Jesusasti juparux sänwa: —Jakkasax wali suma uñnaqt'anipxiwa, ukampis jumatix sepulturan uñjasmaxa, chiqpachapuniw jupanakat jithiqtasma —sasa.
19 Uca warmejj juparojj sänwa: —Taqe arunacamajj wali suma, kusiskañawa. jichhax utan utjki uka arpa apsusim, amparanakamampi phust'asim, arunakam ist'apxäma —sasa.
20 Jesusasti juparux sänwa: —Arunakasax wali suma, kusiskañawa, kunapachatix Diosaxar jach'añchaña, jach'a kankañapa; Ukatsti juparux sänwa: —P'iqiman ñik'utapax wali sumawa, utan utjki uka quri peine uñtam, apt'asim, p'iqiman ñik'utap k'uchupxam —sasa.
21 Jesusasti juparux sänwa: —¿Kunapachkamas uka arunak arsusma? uka arunak nayar jan arsuñ jaytxamti, sartasim ukat utaman lurañanakamar uñjam.
22 Uca warmejj sarakïnwa: —Utajanjja janiw khitis utjquiti, janirakiw kuna lurañas utjquiti, jan ukasti arunakamampi, munañamampikiw utji. ukampis taqi ukanakax utjkchïnsa, janiw Joseyarux jupar irpañ puedkänti, janirakiw nayrapsa jupar uñch'ukkänti, jan ukasti nayranakap alayaruw uñtayäna.
23 Ukat Zelicax chuymapan Joseyarux jupamp ikiñapatak achikt'äna, ukat Joseyax utan qunt'atäskän uka pachax Zelicax jupar nayraqatapan qunt'asisinx sapa uruw arst'äwipampix sallqjatayna, jupamp ikiñapataki, jan ukax sapa kuti uñch'ukiñapataki, ukampis Joseyax janiw ist'añ munkänti.
24 Ukxarusti sarakïnwa: —Jumatix arsutaxarjam jan lurkätaxa, jiwayañ mutuyäwimpiw mutuyäma, hierrot lurat yugompiw uchäma —sasa.
25 Joseasti juparux sänwa: —Chiqpachansa, jaqir lurir Diosax katuntat jaqinakar jist'antiri, jupaw carcelamat qhispiyanitu, taripäwimat qhispiyarakitani —sasa.
26 Kunapachatix uka warmix jupar jan atipjañ puedkänti, jan amuyt'ayañapataki, almapas jupar katuyatäskäna ukhaxa, munañapax mä jach'a usuruw puriyäna.
27 Egiptonkir taqpach warminakaw jupar tumpt'ir sarapxäna, ukat sapxarakïnwa: —¿Kunatarak ukham aynacht'atätasti? jumatix jan kunas pist'ktam; chiqpachapuniw chachamax reyin nayraqatapan jach'a jach'a jach'a tukur jach'a jach'a tukuri, ¿kuntix chuymamax munki ukat kunas pist'aspa?
28 Zelicax jupanakarux sänwa: —Jichhüruw yatiyapxätam, kawkitsa aka jan walt'äwix utji, uka jan walt'äwiw nayar uñjapxitu, sirvienta uywatanakaparux taqi warminakatakiw manq'a wakichapxañapatak mayïna, jupanakatakix mä jach'a manq'äwi lurarakïna, taqi warminakasti Zelicasan utapan manq'apxäna.
29 Ukatsti cuchillonak churäna, citronanak q'al ch'iyjañataki, ukhamatwa Joseyarojj wali jila alani isimpi isthapiyapjjañapatak mayïna, jupajj jupanak nayraqatan uñstañapataki, ukat Joseyajj jupanakan nayraqatapar jutäna, ukat taqe warminakaw Joseyar uñkatapjjäna, janiw nayranakap apaqañjamäkänti, ukat taqeniw amparanakapan cuchillonakapampi amparanakap khuchhurapjjarakïna, amparanakapan utjkäna uka citronanakajj wilamp phoqantatänwa.
30 Jupanakajj janiw kuntï lurapkäna uk yatipkänti, ukampis Josean suma uñnaqt'apampiw uñch'ukisipkakïna.
31 Zelicax kuntix lurapki uk uñjasax jupanakarux sänwa: —¿Kuna luräwis jumanakax lurapxtaxa? uñjapxam, citronanak manq'apxañamataki churapxsma, taqiniw amparanakam khuchhuqapxtaxa.
32 Taqi warminakasti amparanakap uñjasax wilamp phuqhantat uñjapxäna, wilapas isinakaparuw jalluqtäna, ukat sapxarakïnwa: "Utaman aka esclavox atipjapxituwa, suma uñnaqt'anïtap laykux janiw jupat jithiqtañ puedkti" sasa.
33 Uca warmisti jupanacarojj sänwa: —Cheqpachapuniw jumanacarojj jupar uñkatapcäyäta ucapachajj jumanacarojj pasäna, ucampis janiw jupat jark'asipctati. ukhamasti, ¿kunjamarak nayajj utajankki ukhasa, urut urutjamaw utajar mantasin mistuñap uñjta? ukhamasti, ¿kunjamarak uka laykux jan aynacht'añajataki jan ukax jiwañat jark'aqasiñasti?
34 Jupanakasti sapxarakïnwa: "Arunakax chiqawa, khitis utan aka suma uñnaqap uñjasax jupat jithiqtaspa, janit jupax utaman esclavoma ukat yanapiripäki, ukat kunatsa chuymaman utjki uk jan yatiykta, ukat uka tuqit almamax jiwañap jan jaytkta?
35 Uca warmejj jupanacarojj sänwa: —Sapa uruw jupar amuyt'ayañatak ch'amachaskta, jupajj janiw

munañanakajsa iyaw saskaniti, ukatwa taqe kunatï askïki uk arsuwayta, ukampis janiw jupat kutt'anisajj jikiskti. Ukatwa nayajj kunjamtï jumanakajj uñjapkta ukhama.
36 Zelicajj Joseyar munasitapat wal usuntäna, jupajj wali munasiñampiw usuntäna, Zelicasan utapankir jaqenakasa chachapampis janiw kuns yatipkänti, Joseyar munasitap laykojj usutätapjja.
37 Utapankirinakasti akham sasaw jiskt'apxäna: —¿Kunatsa usuntata, aynacht'ata, janirak kunas pist'ata? Jupanakarojj sänwa: —Janiw nayajj yatkti aka sapa uru nayarojj jilt'kitu —sasa.
38 Taqi warminakas amigonakapampix sapa uruw jupar uñjir jutapxäna, jupamp parlt'asipxäna, ukat jupax sänwa: —Ukax Joseyan munasiñapampikiw lurasispa. Jupanakasti sapxarakïnwa: — Jupar sallqjam, jamasat katuntam, inas jumar ist'aspa, ukat aka jiwañat apanukuñamataki —sasa.
39 Zelicajj Joseyar munasitapat juk'amp jan waliruw tukjjäna, jan ch'amanïñapkama.
40 Mä urusti Joseyax uywiripan lurañanakap utan luraskäna, ukat Zelicax jamasat jutasin mä akatjamat jupar jaquqanïna, Joseyasti jupar saykatasaw jupat sipan juk'amp ch'amanïnxa, ukat uraqiruw jaquntäna.
41 Ukat Zelicax jacht'asisaw jachäna, jachaqt'asisaw jachaqt'asirakïna, jachaqt'asitapas ajanunakapat jaquqanïna.
42 ¿Nayar uñtasit suma uñnaqt'a warmir ist'irïtati, uñjtati, jan ukax nayat sipansa juk'amp suma warmirusa, sapa uru jumamp parlt'iri, jumar munasiñat aynacht'añar jaquntatätapa, taqi aka jach'añchäwi churätam, ukampis jumax janiw arujar ist'kätati?
43 Uywirimar ajjsarayasisatix jan mutuyapxätamxa, kunjämtix reyix jakki ukhamarjamax janiw kuna jan walt'äwis uywirimat jutkätamti. jichhax, ukhamax mayisipxita ist'apxita, ukat iyaw sapxam kuna jach'añchäwitix jumar churktam uka layku, ukat aka jiwatax nayat apanukupxam, ukat ¿kunatsa juma layku jiwañajasti? ukatsti janiw parlxänti.
44 Joseasti jupar sarakïnwa: —Jichhax nayat jithiqtapxam, uywirijaruw uka jan walt'äw jaytxapxam. uñtapxam, uywirixax janiw yatkiti kuntix nayamp chikäki uka utanxa, taqi kunatix jupan utjki ukanak amparajaruw katuyawayitu, ukat kunjamarak uywirijan utapan uk lurañaxasti?
45 Utapansa wal jach'añchitu, utapan uñjirit utt'ayarakitu, jach'ar aptarakitu, janiw khitis aka utan nayat sipan juk'amp jach'ajj utjkiti, uywirijasti janiw kuns nayat jithiqtkituti, jan ukasti warmipäsma, ¿kunjamarak uka arunak nayar arsusmasti, ukat kunjamarak aka jach'a jan walinaksa, juchasa Diosampiru, chachamarus luriristxa?
46 Jichhajj nayat jitheqtjjam, janirak ukham arunak parljjamti, janiw nayajj arunakamar ist'käti. Ucampis Zelicajj janiw Joseyarojj uca arunak parlatap ist'añ munkänti, jan ucasti sapa uruw jupar ist'añapatak sallqjäna.
47 Uka qhipatsti Egipto jawirax taqpach thiyanakapat phuqhantatänwa, Egiptonkir taqpach jaqinakaw mistuwayapxäna, reyimpi, p'iqinchirinakampix timbrenak thuqt'asisaw sarapxäna, Egipto markanx mä jach'a kusisiñaw utjäna, Sihor quta umamp phuqhantat pachax mä jach'a phunchhäwiw utjäna, ukat uruy arumaw kusisiñatak sarapxäna.
48 Kunapachatix egipcionakax jawir tuqir kusisiñatak sarapxäna, kunjämtix lurapki ukhama, Potifar utankirinakasti taqiniw jupanakamp chika sarapxäna, ukampis Zelicax janiw jupanakamp chika sarañ munkänti, jupax akham sänwa: "Jan wali usunïtwa, jupax sapakiw utan qhiparäna, janiw khitis utan jupamp chikäkänti" sasa.
49 Ukatsti sartasin uta manqhankir templopar makhatasinxa, jilïrinakan isimp isthapt'asisaw p'iqiparux ónix qalat lurat suma qalanak uchasïna, qullqimpi qurimpi k'achacht'ata, ajanuparusa, ñik'utapsa taqi kasta warminakan q'umachiri umampiw k'achacht'äna, ukat templorusa, utarus casiampi, inciensompi q'apkir qullampi q'apkir qullampi q'añucharakïna aloes, ukat qhipatsti, templo mantañawjan qunt'asïna, kawkïr utatix Joseyax lurañanakap lurir pasawaykäna, ukat Joseyax pampat jutasin utar mantasin uywiripan luräwip luriri.
50 Kawkirutï pasañapäkäna uka chiqaruw purisax Zelicasan taqi luratanakap uñjäna, ukatsti qhipäxar kutt'xäna.
51 Zelicajj Joseyarojj jupat jitheqtaskir uñjäna, jupajj akham sasaw art'äna: irnaqäwimar jutapxam, nayasti qunuñamaru puriñkamaw mä chiqawj churapxäma —sasa.
52 Joseasti utar kutt'asinsti, uka chiqat qunt'asiñ chiqaruw pasawayxäna, ukatsti uywiripan luräwip yatitarjamaw qunt'asïna, ukatsti Zelicax jupar jak'achasisin nayraqatapan sayt'atäskäna, jilïr isimp isthapt'ata.
53 Ukatsti jank'akiw Josean isipar katjäna, ukatsti sänwa: "Kunjämtix reyejj jakki ukhama, janitix nayan mayitax phuqkätaxa, jichhüruw jiwarakïta, jupasti jank'akiw mayni amparap luqxatasin mä espada isi manqhat apsuwayxäna, ukat Josean kunkapar ucharakïna, ukat akham sänwa: —Sartasim, mayitax phuqam, janitix jichhür jiwkätaxa" sasa.
54 Joseasti uka warmir ajjsarasaw uka warmit jaltxäna, ukat uka warmix nayrïr isinakap katthapïna, t'ijtxatapatxa, Zelicasax katjkäna uka isix ch'iyjataw uñjasïna, ukat Joseyax uka isi Zelicasan amparapar jaytawayäna, ukat jaltxasin mistuwayxäna, kunatix jupax axsarasaw mistuwayxäna.
55 Kunapachatix Zelicax Joseyan isipax ch'iyjata, amparapar jaytata, jaltxatap uñjäna, ukat jupax jakañap axsarasïnwa, ukhamat jan yatiyañapataki, ukat sartasisinx k'arinak luräna, ukat isimp isthapt'at isimp isthapt'asisaw yaqha isimp isthapt'asïna.
56 Ukatsti Josean isi aptasin jak'apar uchasïna, ukatsti utapankir jaqenakajj janïr jawir mistkasajj kawkhantï qont'askäna uka cheqaruw qont'asïna, ukat utapankkäna uka waynaruw jawsäna, ukat utankirinakar jawsayañapatakiw mayïna.
57 Jupanakar uñjasax jach'at jach'at jach'at arsüna: —Uñtapxam, kunjämtix mä hebreo jaqi uywirimax utar apankitu, jichhüruw nayamp ikiñar juti —sasa.
58 Jumanakax mistuwayxapxäta ukkhasti, utan jan khitis utjatap uñjasax nayar jak'achasisin nayamp ikintañ amtampiw katjapxitäna.
59 Isinakap katthapisinxa, ch'iyjasaw jach'at art'asiyäta, jach'at arsünasti jupax jakañap ajjsaräna, isipsa nayan nayraqatajan jaytasaw jaltxatayna.
60 Utapankirinakasti janiw kuns arsupkänti, ukampis Joseyarux walpun colerasipxäna, uywiripan ukar sarasin k'ari arunakap yatiyapxäna.
61 Potifar chachasti wali colerat utar kutt'anxäna, warmipax akham sasaw art'äna: —¿Kuntix nayar mä Jupar irptasin lurtaxa —sasa. utajarux mä uywat umt'apxam,

jupasti jichhüruw nayamp anatt'ir juti; uqhäm jichhürojj nayar luri.
62 Potifar chachasti warmipan arunakap ist'asaw Joseyarux jach'a jawq'jañamp mutuyañapatak mayïna.
63 Jupar nuwjasipkäna ukhajja, Joseyajj wali jach'at art'asïna, ukatsti alajjpacharuw säna: —Dios Tatay, jumajj yatisktawa nayajj taqe ukanakat jan juchanïtajja, ¿kunatsa jichhürojj k'arinak laykuw jiwä, uka jan circuncidat jan wali jaqenakan amparaparu, khitinakarutï jumajj uñt'kta?
64 Kunapachatix Potifar chachan jaqinakax Joseyar jawq'japxirïkän ukkhasti, Jesusax jach'at jach'at arnaqasiskakïnwa, tunka mayan phaxsini mä wawaw ukan utjäna, Tatitux uka wawarux lakap jist'arasaw uka arunak Potifar chachan jaqinak nayraqatan arsüna, jupanakax Joseyaruw jawq'japxäna.
65 ¿Kunsa jumanakax aka jaqit munapxta, ukat kunatsa jupar ukham jan wali lurapxta? mamajax k'arinak arsu, k'arinak arsu; ukhamatwa uka aljasiñax utjäna.
66 Wawax taqi kunatix paskatayna ukanak chiqaparu yatiyäna, Zelicasax Josear taqi arunakap urut urutjamaw jupanakar yatiyäna.
67 Taqi jaqinakax wawan arunakap ist'asin wal muspharapxäna, wawax janiw parlxänti, amukt'asxarakïna.
68 Potifar chachasti yuqapan arunakapat wal phinq'asïna, ukat jaqi masinakaparux Joseyar jan mayamp jawq'japxamti sasaw säna, ukat jaqinakax janiw Joseyar jawq'jxapxänti.
69 Potifar chachasti Joseyaruw irpäna, ukatsti sacerdotenak nayraqatan juzgatäñapatakiw mayïna, jupanakajj reyin juezanakapäpjjänwa, ukhamat jupar juzgañataki.
70 Potifarampi Joseyampejj reyin taripirinakapäpkäna uka sacerdotenak nayraqatan sarapjjäna, jupasti jupanakaruw säna: "Amtapjjam, mä esclavorojj kuna juchañchäwis utjañapa, jupajj ukham lurawayi" sasa.
71 Sacerdotenakax Joseyarux sapxänwa: —¿Kunatsa uywirimarux ukham lurtaxa? Joseyasti jupanakarux sänwa: —Janiw ukhamäkiti, jilïrinaka, akaw pasäna. Potifarasti Josearux sänwa: —Chiqpachansa taqi kunatix nayan utjkitu ukanak amparamar katuyasta, warmijat sipansa janiw kuns jark'ksmati, ¿kunjamarak aka jan walinak lurasmasti?
72 Joseyasti sarakïnwa: —Tatay, Tatitux jakaski, almamax jakaski ukhama, tata, warmimat ist'kta uka arunakax janiw chiqäkiti, jichhürunakanx ukham sarnaqapxi —sasa.
73 Utaman jakatajatjja, mä maraw pasawayjjetu; ¿Nayan kuna jan walinaksa uñjta, jan ukax kuna jan walinaksa nayan jakañaj apt'istaspa?
74 Sacerdotenakasti Potifar sapxarakïnwa: —Achikt'asipxsmawa, khithanipxam, Josean ch'iyjata isip nayraqatar apanipxpan, ukat uka ch'iyjatax isi nayraqatan utjchi ukhaxa, ajanupax jupar uñkataskpachänwa, ukat warmimax jupar katjatäpachänwa, jupar jutañataki, ukat warmimax sallqjasaw taqi kuntï siskäna uk lurpachäna.
75 Jupanakajj Josean isipwa juezanakäpkäna uka sacerdotenak nayraqatan apapjjäna, ukat Josean nayraqatapan jachaqt'asitap uñjapjjäna, taqe taripiri sacerdotenakajj jupar ch'oqt'atap yatipjjäna, ukat sapjjarakïnwa: "Janiw aka esclavorojj jiwañar juchañchañajj wakiskiti, jupajj janiw kuns lurkiti, jan ukasti taripäwipajj carcelar jist'antatäñapawa" sasa warmimar contraw mistuñama.
76 Potifar chachasti uka arunak ist'asin carcelaruw uchäna, kawkhantï reyin katuntat jaqinakax jist'antatäpki uka chiqaru, Joseax tunka payan maraw jist'antat utan jikxatasïna.
77 Ukhamäkchïnsa, uywiripan warmipajj janiw jupat jitheqtkänti, janirakiw jupar ist'añatakejj urut urutjam parlañ jaytkänti, kimsa phajjsi tukuyatatsti Zelicajj urut urutjamaw Josean ukar ist'añ utapar saraskäna, ukat Joseyajj jupar ist'añapatakiw sallqjäna, ukat Zelicajj Joseyarojj sänwa: —¿Kunapachkamas aka utan qheparañakïta? Ucampis jichhajj arunacajj ist'apjjam, nayasti aca utat irpsunäma —sasa.
78 Joseyasti juparux sänwa: —Aka utan qhiparañax juk'amp askiwa, arunakam ist'añat sipansa, Dios contra jucha lurañat sipansa. Ukatsti sarakïnwa: —Jumatix munañaj jan phuqkätaxa, nayranakam apsusïma, kayunakamar ch'ankhanak ucharakïma, khitinakarutix nayrax jan uñt'kayäta ukanakan amparaparuw katuyäma —sasa.
79 Joseyasti juparux sänwa: —Aka uraqin Diosapaw nayar qhispiyistaspa, juykhunakan nayranakap jist'ari, chinuntat jaqinakar antutaraki, jan uñt'at yaqha markankirinakarus jark'aqarakiwa.
80 Kunapachatix Zelicax Joseyar jan ist'añapatak amuyt'ayañ puedkänti, ukatsti janiw sallqjañ munkänti. Joseyasti jist'antat utan jist'antatäskakïnwa. Ukatsti Jacobun awkipa, Canaán uraqinkir taqpach jilanakapasa, uka urunakax Joseyat jacht'asipxäna, jachapxarakïna, Jacobux janiw Joseya yuqapat chuymacht'añ munkänti, Jacobux jach'at jach'at jach'at jach'at jach'at arnaqasïna.

45 JAQTHAPI

1 Uka maraw Joseax Egipto markar sarawayxäna, jilanakapan aljañ tukuyatatsti, Jacobun Rubén yuqapax Timna markaruw saräna, ukatsti Eliuram sat Canaán markankir Avi sat chachan phuchaparuw jaqichasïna.
2 Rubén chachan Eliuram warmipax usurïxänwa, Hanoc, Palu, Quetzrón, Carmí, pusi yuqall wawanak wawachasipxäna. Simeón jilapasti Dina kullakapar casarasïna, jupasti Memuel, Yamin, Ohad, Jaquin, Zocar sat phisqa yuqall wawanak wawachasïna.
3 Ukatsti Canaán markankir Buna sat warmiruw purinïna, jupasti Buna satänwa, jupar Simeonajj Siquem markat katuntatänwa, Buna chachasti Dina nayraqatanwa jupar yanapt'äna, Simeonasti jupar jak'achasïna, jupasti Saúl chacharuw wawachasïna.
4 Ukapachaw Judá markax Adulam markar saräna, jupax Adulam markankir Hirá sat jaqiruw purirakïna, ukat Judá markax Canaán markankir mä jaqin phuchhaparuw uñjäna, jupax Aliat satänwa, Sua chachan phuchapänwa, jupasti juparuw irpäna, ukatsti Judá, Er, Onán, Siló sat chachan wawapänwa. kimsa yuqall wawanaka.
5 Ukatsti Leví chachampi Isacarampix Inti jalsu tuqir sarapxäna, Jobab chachan phuchanakapampi jaqichasipxarakïna, Yoctán yuqapampi, Éber chachan yoqapampi. Yoctán chachan Jobab yokapasti pä phuchhanirakïnwa; jilïrin sutipax Adina satänwa, sullkasti Arida satänwa.
6 Ukatsti Leví chachax Adinaruw katuntasïna, Isacar chachasti Arida markaruw katuntarakïna, ukatsti Canaán

uraqiruw puripxäna, awkipan utaparu, Adinax Leví, Gerson, Quehat, Merari ukanakar wawachasïna. kimsa yuqall wawanaka.
7 Arida warmisti Isacar Tola, Puva, Job, Somrón sat pusi yoqall wawanakan wawapänwa. Dan sat chachasti Moab uraqiruw saräna, ukatsti Afalalet sat moabita Camudán sat chachan phuchaparuw jaqichasïna, ukatsti Canaán uraqiruw irpäna.
8 Aflalet chachasti jan wawanirakïnwa, janiw wawanïkänti, Diosasti Dan chachan warmipat amtasïna, usurïna, mä yoqall wawa wawachasïna, ukatsti Chushim sutimpiw sutichäna.
9 Gad chachampi Neftalímpisti Harán markaruw sarapxäna, ukatsti Uz chachan Amuram yuqapampiw jaqichapxäna, jupasti Nahor chachan wawapänwa.
10 Amuram chachan phuchanakapan sutinakapax akanakawa; jilïrin sutipax Merima satänwa, sullkasti Uzit satänwa; Neftalí chachasti Merimá marka katuntayäna, Gad chachasti Uzit sat markaruw katuntäna. Canaán uraqiruw irpapxäna, awkipan utaparu.
11 Merimasti Neftalí Yaczeel, Guni, Jazer, Salem sat pusi yoqall wawanakan wawapänwa. Uzit chachasti Gad-Sefión, Chagí, Suní, Esbón, Eri, Arodí, Arali sat paqallqu yoqall wawanakan wawapänwa.
12 Aser chachasti sarasinxa, Aflal chachan Adón phuchaparuw jaqichasïna, jupasti Ismael chachan Hadad sat yuqaparuw jaqichasïna, ukatsti Canaán uraqiruw irpäna.
13 Uka urunakansti Aser chachan Adon warmipax jiwxänwa. Adón chachan jiwatapatsti, Aser chachax jawir khurkatar saräna, ukatsti Abimael chachan Hadura sat phuchaparuw jaqichasïna, jupasti Éber chachan yokapänwa, jupasti Sem chachan wawapänwa.
14 Uka tawaqux wali suma uñnaqt'anïnwa, suma amuyt'asir warmirakïnwa, Elam chachan Malquiel yuqapan warmipänwa, Sem chachan wawapänwa.
15 Hadurax Malquiel chachan mä imill wawaparuw ususïna, jupasti Serac sutimpiw sutichäna, uka qhipatsti Malquielax jiwxänwa, Hadurax awkipan utaparuw sarxäna.
16 Aser markan warmipax jiwxäna uka qhipatsti, Hadura warmiruw Canaán uraqir irpäna, ukat Seac phuchhaparus irpxaruwayäna, kimsa maranïxänwa, Jacobun utapanwa uka tawaqux uywatarakïna.
17 Uka tawaqux suma uñnaqt'anïnwa, Jacobun wawanakapan qullan thakinakapan saräna. janiw kunas jupar pist'känti, Tatitux yatiñ kankañamp amuyt'añampiw churäna.
18 Aser chachan Hadura warmipax usurïxänwa, Yimná, Yisvá, Yisvi, Berías ukanakampi. pusi yuqall wawanaka.
19 Zabulón chachasti Madián markaruw saräna, jupasti Molad chachan Meris phuchaparuw casarasïna, jupasti Abida sat chachan yokapänwa, jupasti Madián chachan wawapänwa, ukatsti Canaán uraqiruw irpäna.
20 Merusa chachasti Zabulón chacharuw Sered, Elón, Yacleel sat chachanak wawachasïna. kimsa yuqall wawanaka.
21 Ukat Jacobux Aram chacharuw khitäna, jupasti Zoba chachan yokaparuw khitäna, jupasti Taré chachan wawapänwa, jupasti Benjamín Mecalia sat yuqaparuw katuyäna, jupasti Aram chachan phuchapänwa, Canaán uraqiruw Jacob chachan utapar purirakïna. Benjamín chachasti tunka maranikïskänwa, kunapachatix Mecalia sat Aram chachan phuchap jaqichasïna.
22 Mecaliasti usurïxänwa, Benjamín Bela, Béquer, Asbel, Gera, Naamán, phisqa yuqall wawanak wawachasipxäna. Benjamín chachasti uka qhipat sarxäna, ukatsti Aribat sat warmimpiw jaqichasïna, jupasti Abrahán chachan Somrón sat yuqapan phuchapänwa, jupasti tunka llatunkan maranirakïnwa. Aribat chachasti Benjamín Aqui, Vos, Mupim, Chupim, Ord sat jaqiruw wawachasïna. phisqa yuqall wawanaka.
23 Uka urunakansti Judá markax Sem chachan utaparuw saräna, ukatsti Elam chachan Tamar phuchaparuw katuyäna, jupasti Sem chachan jilïr yuqaparuw jaqichasïna.
24 Ukat Er chachax Tamar warmipan ukar purisinx warmiparuw tuküna, jupar jak'achasisinxa, anqäxat wawanakapar t'unjäna, luratapax jan walipunïnwa, Tamar nayraqatan jan walipunïnwa, Tatitosti jiwayarakïnwa.
25 Judá chachan jilïr wawapajj jiwjjäna uka qhepatjja, Judá chachajj Onán chacharuw säna: “Jilaman warmipar sarjjam, familiaraparjam casarasim, ukatsti jilamar wawam jiltayam” sasa.
26 Onán chachasti Tamar chacharuw warmipar katuyäna, jupasti jupar jak'achasïna, Onán chachasti jilapan luräwiparjamaw lurarakïna, Tamar nayraqatan luratapajj jan walipunïnwa, juparus jiwayarakïnwa.
27 Onán chachajj jiwjjäna ukhajja, Judá chachajj Tamar chacharojj sänwa: “Síló yoqajjajj jilsuñapkamaw awkiman utapan qheparañama, Judá chachajj janiw Tamar chachar Silo markar churañatakejj juk’amp kusisiyjjänti, jupajj akham sänwa: “Inas jilanakapjamajj jiwjjchi” sasa.
28 Tamarux sartasisinx awkipan utaparuw qhiparäna, Tamarux awkipan utapan mä juk'a pachaw qhiparäna.
29 Maran turkakipäwipansti, Judá chachan Aliyat warmipaw jiwxäna. Judá markax warmipat chuymacht'atäxänwa, Aliyat jiwatatsti, Judá markax Hirá amigopampix Timná markaruw ovejanakap khuchhur sarapxäna.
30 Tamar chachasti ist'asinsti, Judá markax Timná markaruw ovejanak khuchhurir saratayna, Silo markax jilïr jaqïxataynawa, Judá markax janiw jupat kusisiñ munkänti.
31 Tamar chachasti sartasin viuda kankasin isinakap uchasïna, ukatsti mä velo uchasïna, q'al imt'asisinsti, Timná markar sarir thaknam sarasin qunt'asïna.
32 Judá markax jupar uñjasax irpäna, jupasti jupar jak'achasïna, uka warmix usurïxänwa, ususkäna uka pachasti, purakapan gemelonakaw utjäna, jupasti nayrïr Pérez sutimpiw sutichäna, payïr wawarusti Zara sutimpiw ucharakïna.

46 JAQTHAPI

1 Uka urunakanjja, Joseyajj Egipto markan carcelan jist’antatäskakïnwa.
2 Ukapachaw Faraonan yanapirinakapajj jupa nayraqatan sayt’atäsipkäna, jupanakajj Egipto markan reyin mano luririnakapan p’eqt’irinakapampi, t’ant’a luririnakan p’eqt’irinakapampiw sayt’atäsipkäna.
3 Mayordorosti vino aptasin reyin nayraqatapar umañapatak uchäna, t’ant’a lurir jaqesti reyin nayraqatapan t’ant’a uchasïna, ukat reyejj vino umt’asajj t’ant’at

manq'äna, reyin mesapan manq'apki uka yanapirinakapampi, yanapirinakapampi.
4 Manq'asipkäna, umasipkäna ukkhasti, mayordonampi t'ant'a luririmpix ukan qhiparapxäna, Faraonan yanapirinakapasti mayordona apanit vino taypinx walja ch'uspanak jikxatapxäna, t'ant'a luririn t'ant'apansti nitro qalanak jikxatapxäna.
5 Ukatsti guardianakan capitanapajj Joseyaruw Faraonan jilïrinakapan yanapiripjam utt'ayäna, Faraonan jilïrinakapasti mä maraw carcelan jist'antatäpjjäna.
6 Mar tukuyarojja, panpachaniw mä aruma, kawkhantï jist'antatäpkäna uka cheqan samkanak samkasïna, alwajj Joseyajj jupanakar uñjir saräna, jupanakajj jupanakar uñjäna, uñnaqapajj aynacht'at llakitaw uñjasirakïna.
7 Ukat Joseyax jupanakar jiskt'äna: —¿Kunatsa jichhürunakan ajanunakamax llakita, aynacht'ata? Jupanakasti sapxarakïnwa: —Mä samka samkapxta, janiw khitis uka samkan qhanañchiris utjkiti. Joseyasti jupanakarux sänwa: —Achikt'asipxsmawa, samkanakam yatiyapxita, Diosax jumanakar sumankañ churapxätam kunjämtix munapkta ukhama —sasa.
8 Mayordorojj Josearuw samkapat yatiyäna, jupasti sarakïnwa: "Samkajan uñjta mä jach'a uva ali nayraqatajan utjata, uka uva ali patjjanjja kimsa ramanak uñjta, uva alisti jank'akiw panqaräna, jach'a jach'aruw purirakïna, ch'aphinakapasti puqutäjjänwa, uvas achuruw tuküna" sasa.
9 Uva achunak aptasin mä coparuw ch'allt'asta, ukatsti Faraonan amparapar ucharakta, jupasti umañ qalltäna. Joseasti juparux sänwa: —Uva ali patxankir kimsa ramanakax kimsa uruwa —sasa.
10 Ukampis kimsa urutsti, reyejj irpapjjätamwa, jupajj wasitatwa irnaqäwimar kutt'ayapjjätam, ukatsti reyiruw vinop umañapatak churäta, kunjamtï qalltan mayordopäkayäta ukhama. ucampis nayajj jumanacan suma uñnaqt'anïñataqui, Faraonat amtasiñamataki, cunapachatejj juman sumäcätam ucapacha, nayarojj suma chuymanïñamataki, nayarojj aka carcelat irpsuñataqui, Canaán oraket lunthatatätap laycu, aka cheqan mä esclavot aljatäta.
11 Uywirijan warmipat yatiyapksma ukax k'ariwa, inamayakiw aka carcelar uchapxitu; mayordomosti Joseyarux sänwa: —Reyitix qalltan nayar sum uñjanitu, kunjämtix jumax qhip qhipa amuyt'kista ukhama, nayasti taqi kuntix munkta uk lurarakï, ukatsti aka carcelat irpsuwayxäma —sasa.
12 T'ant'a luriristi, Joseyax mayordomo jaqin samkap sum amuyt'atap uñjasax jak'achasisin taqpach samkapat Josear yatiyäna.
13 Jesusasti sarakïnwa: — Samkajansti kimsa janq'u canasta p'iqixaruw uñjta, ukatsti uñjaraktwa, pata canastanxa taqi kasta t'ant'a manq'anakaw Faraonatak utjäna, jamach'inakasti p'iqijat manq'antasipki.
14 Joseasti juparux sänwa: —Kimsa canastanak uñjkta ukax kimsa urukiwa, ukampis kimsa urutsti faraonax p'iqim apsusin mä quqaruw warkt'ani, jamach'inakasti aycham manq'antapxani, kunjämtix samkan uñjkta ukhama —sasa.
15 Uka urunakanjja, reinajj niyaw ususiñampïskäna, uka urusti Egiptonkir reyiruw mä yoqall wawa ususïna, ukat reyejj nayrïr yoqap katoqjjatap yatiyapjjäna, ukat taqe Egipto markankirinakajj Faraonan jilïrinakapampi servirinakapampejj wal kusisipjjäna.
16 Kimsïr uru yurïwipatxa, Faraonax mä jach'a phunchhäwi luräna, soldadonakapataki, uywatanakapataki, Zoar uraqinkir ejercitonakataki, ukhamarak Egipto uraqinkir ejercitonakataki.
17 Taqi Egipto markankirinakasa, faraonan yanapirinakapasa, yuqapan fiestapan reyamp chika manq'añataki, umañataki, reyin kusisitapat kusisiñatakiw jutapxäna.
18 Reyin jilïrinakapasa, uywatanakapasa, llätunk uruw uka fiestan kusisipxäna, llätunk uruw reyin utapan taqi kasta tocañanakampi, thuqt'äwinakampi, thuqt'äwinakamp kusisipxäna.
19 Joseajj samkapat qhanañchkäna uka mayordorojj Joseyat armasjjänwa, janiw reyin arsutapjam arskänti, kunattejj uka arojj Tatitutwa jutäna, Joseyar mutuyañataki, jaqer confiyatap laykojja.
20 Uka qhipatsti, Joseax pä maraw carcelan qhiparäna, tunka payan mara tukuyañkama.

47 JAQTHAPI

1 Abrahaman Isaac yuqapax uka urunakan Canaán uraqin jakaskakïnwa. jupasti pataka llätunk tunka maranirakïnwa, Jacobun Esaú yuqapax Edom uraqinkaskänwa, jupampi yuqanakapampix Seir markankir jaqinak taypin uraqinakanïpxänwa.
2 Esaú chachax awkipan jiwañ pachapax niyaw purinitap ist'äna, ukat yuqanakapampi, utapampiw Canaán uraqir puripxäna, awkipan utaparu, Jacobux yuqanakapampix Hebrón markan jakapkän uka chiqat sarxapxäna, ukat taqiniw Isaac awkipan ukar puripxäna, ukat Esaú ukat yuqanakapar carpan jikxatapxäna.
3 Jacobus yuqanakapampisti Isaac awkipan nayraqatapan qunt'asipxäna, Jacobux Jose yuqapat jachaskakïnwa.
4 Isaacasti Jacoburux sänwa: —Wawanakamaruw irpapxita, nayasti bendicipxäma. Jacobux tunka mayan wawanakapar Isaac awkipan nayraqatapar irpxaruwayäna.
5 Isaacax Jacobun taqpach yuqanakaparuw amparanakap luqxatäna, ukatsti jamp'att'asinx maynit maynikamaw jamp'att'äna, ukat Isaacax uka urux bendicirakïnwa, ukat sänwa: —Awkinakaman Diosapax jumanakar bendicipxpan, alaxpachankir warawaranakjamaw wawanakam jilxatayapxpan.
6 Isaacajj Esaú chachan yoqanakaparojj akham sasaw bendicirakïna: "Diosajj taqe khitinakatï jumar uñjapkätam, uñisirinakamarus ajjsarayasipjjam" sasa.
7 Isaacax Jacobumpiru, yuqanakaparuw jawsäna, taqiniw Isaacan nayraqatapar qunt'asipxäna, Isaacasti Jacoburux sänwa: —Taqi aka uraqin Tatitu Diosapax situwa: "Wawanakamatix kamachinak phuqhapxätam, thakhinakajsa phuqapxätam ukhaxa, nayasti jupanakarux juramento lurarakïwa" sasa.
8 Jichhasti wawaxa, wawanakamaru, wawanakaman wawanakamar yaticham Tatitur ajjsarañ yaticham, kawkïr suma thakintix Tatitu Diosamarux kusisiykani uka thakin sarapxam, jumatix Tatitun thakinakapsa, kamachinakaparjam sarnaqapxäta ukhaxa, Tatitux Abrahamampi arust'äwip phuqapxarakïtam, taqi urunakaw jumampi, wawanakamampix askinak lurapxätam.

9 Isaacax Jacobumpiru wawanakapampir arxayañ tukuyxäna, ukatsti jiwxäna, ukatsti markapar tantacht'asipxäna.
10 Jacobompi Esaúmpisti Isaac awkipampiw jacht'asipxäna, Isaacasti patak llätunk tunka maraniw Canaán uraqin jiwxäna, Hebrón sat chiqana, ukat yuqanakapampix Macpelá p'iyaruw irpapxäna, uka p'iyaw Abrahamax Het wawanakat alasïna, mä imt'añ chiqataki.
11 Canaán uraqinkir taqpach reyinakax Jacobumpi Esaúmpi chikaw Isaacar imt'ir sarapxäna, Canaán markankir taqi reyinakax Isaacar jiwatapatxa wali jach'a jach'a tukupxäna.
12 Jacob chachan wawanakapasa, Esaú chachan wawanakapasa q'ala kayukiw muyuntapjjäna, wali jacht'asisaw Kireat-arba markar puriñkamajj wal jachapjjäna.
13 Jacobompi Esaúmpisti Isaaca awkiparux Macpela p'iyan imt'apxäna, uka p'iyasti Kireat-Arba sat chiqankiwa, Hebrón markanwa imt'apxäna, reyinakan imt'apkäna ukhama.
14 Jacobusa, yoqanakapampi, Esaú, yoqanakapampi, Canaán markan taqpach reyinakapas wali jach'at jach'at jach'at arnaqasipxäna, ukat walja urunak imt'apxäna.
15 Isaacax jiwxäna ukhaxa, uywanakapsa, yänakapsa, taqi yänakapsa wawanakapar jaytawayäna. Esaú chachasti Jacobur sänwa: —Achikt'apxsmawa, taqi kuntix awkisan jaytkistu ukanakxa pä chiqaruw jaljapxä, nayaruw ajlliñ munta, Jacobux sänwa: "Ukham lurapxä" sasa.
16 Jacobux Canaán uraqin Isaacax jaytawayki ukanak apt'asïna, uywanaka, yänaka, Esaú ukat yuqanakapan nayraqatapan pä chiqaruw uchäna, ukat Esaú juparux sänwa: —Taqi akanak nayraqataman utji, juma pachpaw kawkïr chikat apt'asiñ munkta uk ajllisim —sasa.
17 Ukat Jacobux Esaú chacharux sänwa: —Ist'am kuntix nayax siskäma ukxa: 'Alaxpachan, akapachankir Tatit Diosax Abrahamampi, Isaacampir nayra awkinakasar sänwa: "Wawanakamaruw aka uraqix wiñayatak churä" sasa.
18 Jichhasti taqi kunatix awkisan jaytawayki ukax juman nayraqatamankiwa, taqi uraqix juman nayraqatamankiwa. Jupanakat ajllisim kuntix munkta ukxa.
19 Jumatix taqi uraq munstaxa, jumataki, wawanakamataki wiñayataki, nayasti aka qamir kankañanak apt'askä, ukat jumax munkta uka qamir kankañanak jumar katuyapxam, nayatakis aka uraqi katuntasï nayataki, wawanakajataki wiñayataki.
20 Ismael chachan Nebayot yokapasti wawanakapampiw uka oraqenkjjäna, Esaú chachasti uka urojj jupamp parlt'asisaw saräna.
21 Ukhamaw Jacobux nayar parlitu, akham sasaw jaysawayitu, jichhax iwxt'am, nanakax ist'apxäma —sasa.
22 Nabayot chachasti sarakïnwa: —¿Kunatsa Jacobux jumar sistamxa? uñjapxam, taqi Canaán jaqinakaw uraqipan jan kuna llakini jakasipxi, Jacobux siwa, taqi urunakaw uka uraqix wawanakapampix katuqani" sasa.
23 Jichhasti saram, awkiman taqi qamir yänakap apt'asim, Jacob jilamarus uka uraqin jaytam, kunjämtix jupax siskän ukhama.
24 Ukatsti Esaú chachax Jacobun ukar kutt'awayxäna, taqi kuntix Ismael chachan Nabayot yuqapax iwxt'katayna ukanak lurarakïna. Esaú chachasti Isaacax jaytkäna uka qamir yänaka, almanaka, uywanaka, uywanaka, yänaka, taqi qamir yänaka, apt'asïna. Jacob jilaparojj janiw kuns churkänti; Jacobux Canaán uraqinak katuntäna, Egipto jawirat Éufrates jawirakama, wiñayataki, wawanakapataki, wawanakapataki.
25 Jacobux Esaú jilapat Macpelá p'iya apt'asirakïnwa, uka p'iyasti Hebrón markankiwa, Abrahamax Efrón markat alasïna, ukhamat wiñayataki imt'atäñapataki.
26 Jacobux taqi ukanak alañ libror qillqt'äna, ukatsti uka librorux firmarakïna, ukatsti pusi chiqa testigonakampiw taqi ukanak qhanañchäna.
27 Aka arunak Jacobux libron qillqäna, akham sasa: Canaán uraqimpi, hititanakampi, hevitanakampi, jebuseonakampi, amorreonakampi, ferezitanakampi, gergasiampinakampi, paqallqu markanakampi, Egipto jawirat Éufrates jawirakama.
28 Hebrón Quireat-arba marka, ukankir p'iya, Jacobux Esaú jilapat taqpach alasïna, jupat qhipat jutir wawanakapar wiñayatak yänakapäñapataki.
29 Ukat Jacobux alañ libro, firma, kamachinaksa, kamachinakampi, uñacht'ayat librompi apthapïna, ukatsti mä laq'at lurat phukhuruw uchäna, ukhamat walja tiempo qhiparapxañapataki, ukat wawanakapan amparaparuw katuyäna.
30 Esaú chachax taqi kunatix awkipax jiwatapat jaytawaykatayna ukanak Jacob jilapat apt'asïna, ukatsti taqi yänakap apt'asïna, jaqitsa, uywanakata, camellonakata, asnonakata, vacanakata, uwijanakata, qullqi, quri, qalanaka, bdellium, Abrahaman Isaac yuqapan taqi qamir yänakapsa. janiw kunas qhiparkänti, Esaú chachax janiw jupa pachpar apt'askänti, taqi kunatix Isaacax jiwatapat jaytawaykatayna ukanakatxa.
31 Esaú chachax taqi ukanak apt'asisinx wawanakapampix Seir horeo uraqiruw sarxapxäna, Jacob jilapampi wawanakapampix jayarst'atäpxänwa.
32 Esaú chachasti Seír chachan wawanakap taypin utjarakïnwa, uka urut aksarojj janiw Canaán oraqer kutt'anjjänti.
33 Canaán oraqejj israelitanakan wiñay herenciapäjjänwa, Esaú chachasti taqe wawanakapampiw Seir qollu katoqäna.

48 JAQTHAPI

1 Uka urunakanjja, Isaacan jiwatapatjja, Tatitojj mä mach'aw aka oraqen utjayäna.
2 Ukapachaw Egiptonkir Faraonax tronopan qunt'atäskäna, ukatsti ikiñan ikiskäna, samkanaksa samkasïna, ukat Faraonax samkan Egipto jawir thiyan sayt'atäskir uñjäna.
3 Sayt'atäkasinsti, paqallq lik'i aycha, suma munat vacanakaw jawir taypit mistunir uñjäna.
4 Jupanak qhepatsti yaqha paqallq vacanakaw mistunïna, jan ch'amani, jan wali vacanaka, uka paqallqo jan wali vacanakajj suma uñjat vacanak manq'antapjjänwa, uñnaqapajj qalltanjam usuntatäskakïnwa.
5 Ukatsti sartasxäna, wasitat ikirïna, payïr kutin samkasïna, ukat uñjäna, paqallq trigo jawiranakaw mä ch'uqi ch'uqi patxaru mistunipxäna, jach'a jach'a tukuri, ukatsti paqallqu jisk'a t'ant'anakaw inti jalsu tuqinkir thayampi phust'asipxäna, ukat uka jisk'a t'ant'anakax phuqt'at trigonak manq'antapxäna, ukat Faraonax samkapat sartasïna.

6 Alwatsti reyejj samkanakap amtasïna, samkanakap laykusti wali llakitaw chuym ch'alljjtayasïna, ukat reyejj jank'akiw khitäna, Egipto markankir taqe layqanakaru, yatiñan jaqenakaru jawsañataki, ukatsti Faraonan nayraqatapan sayt'asipjjäna.
7 Reyejj jupanacarojj sänwa: —Nayajj samkanak samkasta, janiw khitis uka samkanakat qhanañchiris utjquiti. ucat reyirojj sapjjänwa: "Samkanakamat yanapirinakamar yatiyam, ist'apjjañäni" sasa.
8 Reyejj samkanakap jupanakar yatiyäna, ukat taqeniw mä arumpi reyir sapjjäna: "Reyejj wiñayatak jakpan" sasa. ucaw samkanakaman qhanañchäwipajja.
9 Paqallqu suma vacanak uñjkta ukanakax paqallqu phuchhanakani, qhipa urunakan yuripxañapataki, ukat paqallqu vacanak uñjkta ukanakax jupanakat qhipat mistunisin manq'antapxi, ukax mä chimpuwa, kawkïr phuchhanakatix jumar yuripkani ukanakax taqiniw reyin jakañ pachan jiwapxani.
10 Payïr samkansti paqallq suma trigo achunak mä ch'uqitxa, qhipa urunakanxa paqallqu markanaka Egipto uraqin utt'ayasiñamawa. uqhamarac paqallqu phallat t'ant'a t'ant'anakat uñjkta ukax jupanakan qhipäxapan jilsuski ukat nayranakamampi uñjkasax manq'antaski, ukax mä chimpuwa, kawkïr markanakatix lurapkäta ukanakax qhipa urunakan, reyin jakañapkama, taqiniw t'unjatäpxani.
11 Uca arunak arsupkäna ukhajja, reyejj janiw jupanakan arunakapar ist'känti, janirakiw chuymapsa jupanakar ist'känti, kunattejj reyejj yatiñapampiw yatïna, samkanakat jan sum qhanañchapjjatapjja; Reyin nayraqatapan parlañ tukuyxasaxa, reyejj jupanakar akham sänwa: —¿Kunatsa nayar parlapxista? cheqpachansa jumanakajj k'arinak parlapjjtajja, k'arinak parlapjjaraktajja; ucat jichhajj samkanakajjat sum qhanañchapjjam, jan jiwapjjañamataqui.
12 Uk qhipatsti reyejj mayamp mayïna, yaqha yatiñan jaqenakaruw jawsayäna, jupanakajj jutasin reyin nayraqatapan sayt'asipjjäna, reyejj samkanakap jupanakar yatiyäna, taqeniw juparojj nayrïr qhanañchäwiparjam sapjjäna, reyejj wal colerasïna, wal colerasïna, reyejj jupanakar sänwa: "Cheqpachapuniw jumanakajj k'arinak parlapjjta, k'arinak parlapjjarakta, kuntï jumanakajj sapkta ukjja" sasa.
13 Ukat reyejj Egipto markpachan mä yatiyäwi yatiyapjjañapatakiw mayïna, akham sasa: "Reyimpi jach'a jaqenakapampejj amtapjjarakiwa: kawkïr yatiñan jaqetï samkanakajj kun sañs muni uk yatkani, ukat jan jichhürojj reyin janïr jutkani ukhajja, jiwañapawa" sasa.
14 Khititejj samkanakapan suma qhanañchäwip reyir yatiykani uka jaqejja, taqe kuntï reyin mayt'kani ukanakwa churatäni. Egipto uraqinkir taqi yatiñan jaqinakasti reyin nayraqatapar puripxäna, Egipto, Gosen, Raméses, Tacpanches, Zoar, Egipto uraqin taqpach layqanakampi, layqanakampi, taqiniw reyin nayraqatapan sayt'asipxäna.
15 Taqi jach'a jilïrinakampi, jilïrinakampi, reyin yanapirinakapampix taqi Egipto markanakat tantachasipxäna, taqiniw reyin nayraqatapan qunt'asipxäna, ukat reyejj samkanakap yatiyäna yatiñan jaqinakampi, jilïrinakampi, reyin nayraqatapan qunt'atäpkän ukanakampi.
16 Reyin nayra yatiñan jaqinakax samkanakap sum amuyt'asax wal t'aqanuqtapxäna. Yaqhepajj reyiruw qhanañchapjjäna, akham sasa: "Paqallqo suma vacanakajj paqallqo reyinakawa, reyin wawanakapatjja Egipto markaruw uywatäni" sasa.
17 Uka paqallqu jan wali vacanakax paqallqu p'iqinchirinakawa, jupanakax qhipa urunakan jupanak contra sayt'asipxani, jupanakar t'unjapxani. paqallqu trigo achunakax Egipto markankir paqallqu jach'a jilïrinakawa, jupanakax uñisirinakapan paqallq jan ch'aman p'iqinchirinakapan amparaparuw jaquntatäpxani, jiwasan tata reyin ch'axwäwinakapan.
18 Jupanakat yaqhepajj akham sasaw reyir qhanañchapjjäna: "Paqallqo suma vacanakajj Egipto markan ch'amani markanakapawa, paqallqo jan wali vacanakajj Canaán oraqenkiri paqallq markanakawa, jupanakajj qhepa urunakan Egipto paqallq markanakar nuwasipjjani, ukatsti t'unjapjjarakiniwa" sasa.
19 Payïr samkan uñjkta ukax paqallq suma, jan wali trigo achunak uñacht'ayi, ukax Egipto markan apnaqäwipax wasitat wawanakamar kutt'aniñapatakiw uñacht'ayi.
20 Jupan apnaqäwipanjja, Egipto markankirinakajj jupanakat sipan juk'amp ch'amani Canaán markan paqallq markanakap contraw sayt'asini, ukatsti t'unjapjjarakiniwa, Egipto markan gobiernopajj wawanakamar kutt'anirakiniwa.
21 Jupanakat yaqhepajj reyiruw sapjjäna: "Aka samkanakaman qhanañchäwipawa. paqallqu suma vacanakax paqallqu reinanakawa, jupanakarux qhipa urunakan warmip tukuyäta, ukat paqallqu jan wali vacanakax uka warminakax taqiniw reyin jakäwipan jiwapxani sañ muni.
22 Payïr samkan uñjkta uka paqallqu suma, jan wali trigo achunakax tunka pusini wawanakawa, qhipa urunakansti sayt'asipxani, jupanakkamaw nuwasipxani, paqallqux juk'amp ch'amani paqallqunakaruw nuwjapxani.
23 Jupanakat yaqhepajj uka arunak reyiruw sapjjäna, akham sasa: "Paqallqo suma vacanakajj paqallq wawanïñap sañ muni, qhepa urunakan wawanakaman paqallq wawanakapar jiwayapjjañapa. ukat payïr samkan uñjkta uka paqallq suma trigo achunaka, uka p'iqinchirinakawa, jupanakampiw yaqha paqallq jan ch'aman p'iqinchirinakax qhipa urunakan nuwasipxani, t'unjapxani, ukat wawanakaman jan walt'äwipat kutt'ayapxani, ukat gobiernox wasitat jathamar kutt'ani.
24 Reyejj Egipto markankir yatiñan jaqenakan arunakap ist'äna, samkanakapat qhanañchapjjarakïna, ukampis janiw maynis reyir kusisiykänti.
25 Reyejj yatiñ kankañapampiw yatïna, jupanakajj janiw taqe uka arunak sum parlapkänti, Tatituw Egiptonkir yatiñan jaqenakan arunakap jan walt'ayañatak jutäna, ukhamat Joseyajj carcelan jist'antat utapat mistuñapataki, Egipto markan jach'a jaqëñapataki.
26 Reyejj Egipto markankir yatiñan jaqenakata, layqanakatsa janiw khitis jupar sum parlkänti, uk uñjasajj reyejj wal colerasïna, jupajj wal colerasïna.
27 Ukatsti reyejj taqe yatiñan jaqenakampi, layqanakampi nayraqatat mistuñapatakiw mayïna, ukat taqeniw p'inqachata, p'inqachata reyin nayraqatapat mistupjjäna.

28 Reyejj Egipto markpachan mä yatiyäwi apayaniñapatakiw mayïna, ukhamat Egiptonkir layqanakar jiwayañataki, janirakiw maynis jakañapatak jaytatäñapäkiti.
29 Ukatsti reyin guardianakapan jilïrinakapaw sartasipxäna, sapa mayniw espadap apsusipxäna, ukat Egipto markankir layqanakaru, yatiñan jaqinakar jiwayañ qalltapxäna.
30 Uka qhepatjja, reyin mayneropa Merode sat jilïriw reyin nayraqatapar alt'asisin nayraqatapan qont'asïna.
31 Uca mayordonasti reyirojj sänwa: —Reyejj wiñayatak jakpan, uca oraken jach'ar aptatäpan —sasa.
32 Jumax uka urunakanx uywatamar colerasirïtawa, jichhax pä maraw pasawayxi, ukat mä juk'a pachaw uñjañ utankxayäta, nayampi panaderonakan p'iqinchiripampi.
33 Nanakamp chikasti mä hebreo uywataw utjäna, jupasti guardianakan capitanapänwa, jupasti José satänwa, uywiripajj jupatak colerasisaw carcelan jist'antapjjäna, ukanwa nanakar uñjapjjerïtu.
34 Ukat mä qhawqha tiempotjja, mä arumaw samkanak samkasipjjayäta, nayampi panaderonakan p'eqt'iripampi. samkasipxta, sapa mayniw samkapan amuyt'ataparjama.
35 Alwat purinipxta, uka uywatarux yatiyapxaraktwa, jupasti samkanakajat qhanañchapxitu, sapa mayniruw samkaparjam samkaparjam qhanañchapxitu, ¿chiqapti samkanakax qhanañchapxitu.
36 Kunjamtï Jesusax qhanañchkistu ukhamarjamaw pasäna. janiw kuna arunakapas uraqir jaquntatäkänti.
37 Jichhasti Tatitux, reyixax janiw ina ch'usat Egipto markar jiwayapkiti; uñjapxam uka esclavox uywiripan guardiapan capitanapan utapan jist'antatawa, jist'antat utanxa.
38 Reyin munañapächi ukhajja, jupar jawsaypan nayräjjamar jutañapataki, samkaman samkapan cheqpach qhanañchäwip yatiyañapataki" sasa.
39 Reyejj mayordona jilïrin arunakap ist'asaw reyejj Egiptonkir yatiñan jaqenakarojj jan jiwayapjjañapatak mayïna.
40 Reyejj uywatanakaparojj Joseyaruw nayraqatapar irpapjjañapatak mayïna, reyejj jupanakar sänwa: —Jupar sarapjjam, jan ajjsarayapjjamti, ukhamat jan amuyt'asiñapataki, janirakiw sum parlañ yatkaniti —sasa.
41 Reyin yanapirinakapax Josearuw sarapxäna, ukatsti jank'akiw carcelat apsupxäna, reyin yanapirinakapasti ñik'utap ñik'ut khuchhuqapxäna, carcelan isip mayjt'ayasax reyin nayraqatapar purintäna.
"
43 Reyejj qont'atäskäna uka tronojj qorit qollqempi, ónix qalanakampi k'achacht'atänwa, paqallq tunka gradanakanïnwa.
"
45 Jupatix yaqha jaqit maynïrixa, kimsïr gradaruw makhataspa, ukat reyejj pusi gradaruw saraqasin jupamp parlirïna, ukat jupanakan costumbrepax akhamänwa, khititix paqallq tunka arunak parlañ amuyki ukax paqallq tunka gradanak makhatasinxa, makhatasinxa reyin ukar puriñkamaw parli.
46 Khititejj paqallq tunka arunak jan tukuyañ puedkäna ukajja, kawkïr arunaktï parlañ yatkäna ukarjamaw walja gradanak makatäna.
47 Uka urunakan Egipto markanjja, janiw khitis jupanakar apnaqkänti, jan ukasti paqallq tunka arunak parlañ yatirakïnwa.
48 Kunapachatï Joseyajj reyin nayraqatapar purinkäna ukhajja, reyin nayraqatapar qont'asisaw kimsïr gradapar makatäna, reyejj pusi gradaruw qont'asisin Joseamp parläna.
49 Reyejj Josearojj sänwa: —Nayajj mä samka samkasta, janiw khitis uka samka sum qhanañchañatakejj utjkiti, ukatwa jichhürojj Egipto markankir taqe yatirinakampi, uka markan yatiñani jaqenakampi nayräjjar jutapjjañapatak mayïta, samkanakajsa jupanakar yatiyaraktwa, janiw khitis nayarojj sum qhanañchkituti.
50 Uka qhipatsti, jichhüruw jumat ist'ta, jumax wali yatiñan jaqïtawa, taqi samkanak ist'kta uk sum amuyt'asma.
51 Joseyasti Faraonarux sänwa: —Faraonax samkanakap yatiypan. chiqpachansa uka qhanañchäwinakax Diosankiwa; Faraonax samkanakapxa Joseyaruw yatiyäna, vacanakan samkapa, trigo achunak samkapa, ukat reyejj janiw parlañ munkänti.
52 Ukatsti Joseyax reyin nayraqatapan Diosan ajayupamp isthapt'ataw uñjasïna, taqi kunatix uka urut aksarux reyir pasañapäkän uk yatïna, reyin samkapax kunjamäñapänsa uk sum yatïna, ukat reyin nayraqatapan arsüna.
53 Joseasti reyin nayraqatapan wali khuyapt'ayasïnwa, reyejj jiñchupsa, chuymapsa ist'asaw Josean taqi arunakap ist'äna. Joseyasti reyiruw säna: —Jan pä samkakïkaspas ukham amuyamti, mä samkakïkaspas ukhama, kuntix Diosax samkapan reyir uñacht'ayawayki uka uraqin lurañ amtki uka samkaxa.
54 Paqallqu suma vacanaka, trigo achunakax paqallq marawa, paqallqu jan wali vacanaka, trigo achunakax paqallq mararakiwa. ukax mä samkakiwa.
55 Uñtapxam, paqallq maraw jutani, oraqpachanxa walja manq'añanakaw utjani, uka qhipatsti paqallqu maraw mach'ax utjani, mä jach'a mach'a mach'aw utjani; uqhamarac taqe walja yänakajj oraqen armatäjjaniwa, mach'ajj oraqen jakirinakarojj t'unjarakiniwa.
56 Reyejj mä samka samkasïna, ukatwa uka samkajj mayamp samka Faraonarojj samkasïna, kunattejj uka samkajj Diosan utt'ayatawa, Diosajj niyaw phoqasini.
57 Jichhasti nayajj ewjjt'arakïmawa, mach'at jan walit qhespiyäma, ukhamat reinoman mä suma amuyt'asir yatiñan jaqe thaqhañamataki, jupajj taqe kuntï apnaqäwip yatki uk sum yati, ukat Egipto oraqe uñjañapatak utt'ayaraksma.
58 Kawkïr jaqitix Egipto markar utt'aykäta ukax mä jilïrinak utt'aypan, jupanakax jutir suma maranakan manq'añanakap apthapipxañapataki, ukatsti trigo apthapipxpan ukat jumanakan utt'ayat imañ utanakamar imapxañapataki.
59 Uka manq'ax paqallq mara mach'a pachatak imapxpan, jumataki, markamataki, taqpach uraqimataki, jumampi, uraqimampi jan mach'a t'unjatäpxañapataki.
60 Uraqin jakirinakarojj paqallq suma maranakanjja, sapa mayniw yapupan achunakapsa, kunayman manq'anakat apthapipjjañapa, ukat imañ utanakapar uchapjjañapa, ukhamat mach'a urunakan jikjjatasiñapataki, ukan jakapjjañapataki.
61 Ukaw samkamat sum qhanañchasi, aka ewjjt'ajja, almamar qhespiyañataki, ukhamarak taqe apnaqat jaqenakan almanakapar qhespiyañataki.
62 Reyejj Josearojj sänwa: —¿Khitis sispacha, khitis yatpacha arunakamajj cheqätapjja? Ucatsti reyiruw säna:

—Acajj jumatakejj mä señaläniwa, taqe arunacajj cheqätapata, ewjjt'atajjajj jumatac wali askïtapata —sasa.
63 Warmimax jichhüruw ususir taburete patxan qunt'atäski, jupasti mä yuqall wawa wawachasïtam, jupamp chikaw kusisiñama. kunapachatix wawamax taykapan purakapat mistuwayxani ukhaxa, aka pä mara nayra yurir nayrïr yuqamax jiwxaniwa, ukat jichhür yurki uka wawampiw chuymacht'atäta.
64 Ukatsti Joseyax uka arunak reyir arsuñ tukuyxäna, ukat reyirux alt'asisaw mistuwayxäna, Joseyax reyin nayraqatapat mistuwayxäna ukhaxa, uka uruw Joseyax reyir siskän uka unañchanakax phuqhasïna.
65 Uka urux reinax mä yuqall wawaruw yuritayna, ukat reyejj wawapat kusiskañ yatiyäwi ist'asax wal kusisitayna, ukat yatiyirix reyin nayraqatapat sarxäna ukhaxa, reyin yanapirinakapax reyin nayrïr yuqaparuw oraqer jiwat jikxatapxäna.
66 Reyin utapansti jach'a jach'a jach'a tukuñaw ist'asïna, reyejj uk ist'asaw säna: —¿Kuna jach'a jach'a tukuñanakas utan ist'ata? ucat jupanacajj reyirojj nayrïr yokapan jiwatapat yatiyapjjaraquïnwa; ukatsti reyejj Josean taqe kuntï siskäna ukajj cheqätap yatïna, ukat reyejj uka urun naskäna uka wawajj yoqapat chuymacht'äna, kunjamtï Joseyajj siskäna ukhama.

49 JAQTHAPI

1 Uka qhipatsti, reyejj reyin jilïrinakaparu, uywatanakaparu, jilïrinakaru, jach'a jilïrinakaru, taqiniw reyin nayraqatapar jutapxäna.
2 Reyejj jupanacarojj sänwa: —Aca hebreo chachan taqe arunacapjja uñjapjjtawa, ist'apjjaraquiwa, uqhamarac taqe uñnaqt'an arunacapajj phoqhasjjaniwa, uqhamarac janiw kuna arusa oraqer purquiti —sasa.
3 Jumanakax yatipxtawa, jupax samkan sum qhanañchatapa, chiqpachapuniw phuqhasini, jichhax amuyt'asipxam, ukat yatipxam kuntix lurapxäta, kunjamsa uraqix mach'a pachat qhispiyatäni.
4 Jichhajj thaqapjjam, uqhamarac uñjapjjam, uqhamarac yatiñ kankañasa, yatiñ kankañasa utjquiti janicha, ucat nayajj juparuw uca oraken utt'ayä" sasa.
5 Jumanakax ist'apxtawa kuntix hebreo jaqix aka tuqit ewjjt'ki uka uraqi mach'at qhispiyañataki, nayasti yattwa uka uraqix janiw mach'at qhispiyatäkaniti, jan ukasti hebreo jaqin ewjjt'apampiw qhispiyatäni, jupaw nayar iwxt'itu.
6 Taqeniw reyirojj sapjjäna: "Kunjamtï hebreo jaqejj uka toqet ewjjt'ki ukajj walikïskiwa. jichhasti, jiwasan tatasa, reyisa, uñjam taqpach orakejj juman amparamankiwa, kuntï juman nayraqataman askipäki uk luram.
7 Khitirutix jumax ajllkta, khitirutix yatiñ kankañampi yatkta, juparuw yatiñ kankañapampi uraqi qhispiyañ yatta, jupaw reyix uka uraqi apnaqañapatak utt'ayani.
8 Ukat reyejj taqe oficialanakaruw säna: "Nayajj amuyasta, Diosajj hebreo jaqerojj taqe kuntï siskäna ukanak yatiyjjchejja, janiw khitis jupar uñtasit amuyt'asir yatiñani, taqe markan utjkaspati. jumanakan nayraqataman wali askïspa ukhajja, juparuw oraq patjjar utt'ayä, jupaw yatiñapampejj oraqe qhespiyani" sasa.
9 Taqe jilïrinakajj reyiruw sapjjäna: "Cheqpachansa Egipto markan leyinakapan qellqatawa, janiw p'akintatäñapäkiti, janiw khitis Egipto markan reyipäkaniti, janirakiw reyin reyin reyipäñapäkiti, jan ukasti jaqen wawanakapan taqe arunak yatjjatañapawa" sasa.
10 Jichhasti, jiwasan tatasasa, reyisa, uñjam, aka hebreo jaqix hebreo aruki parlañ yati, ukhamasti, ¿kunjamarak jiwasax payïr apnaqirit apnaqirïspasti?
11 Jichhasti achikt'asipxsmawa, jupar jawsayapxam, juman nayraqatamar jutapxañapataki, taqi kunan yant'añapataki, kunjämtix jumatakix askïki uk lurañapataki.
12 Reyejj sänwa: —Qharürojj phoqasiniwa, kuntï siskta ukajj walikïskiwa. uca urusti taqe jilïrinakaw reyin nayraqatapar puripjjäna.
13 Uka arumasti Tatitux mä angelap khithäna, jupasti Egipto uraqiruw Josean ukar purinïna, ukat Tatitun angelapax Joseyap patxaruw sayt'asïna, ukat Joseyax arumaw uywiripan utapan ikiñan ikiskir uñjäna, uywiripax warmip laykuw carcelar kutt'ayatayna.
14 Ukat angelax ikiñat sartayäna, Joseyasti sartasin kayunakapat sayt'asïna, ukatsti Tatitun angelapaw jupamp chika sayt'atäskäna. Tatitun angelapax Joseampiw parläna, uka arumax taqi jaqin arunakap yatichäna, Josef sutimpiw suticharakïna.
15 Tatitun angelapax jupat jithiqtawayxänwa, Joseyasti kutt'anxänwa, ukatsti ikiñaparuw ikintasïna, Joseyasti uka unañchäwi uñjasax wal muspharäna.
16 Alwatsti reyejj taqe jilïrinakaparu, yanapirinakapar jawsayäna, taqeniw reyin nayraqatapar qont'asipjjäna, reyejj Joseyaruw irpapjjañapatak mayïna, reyin yanapirinakapasti Josear Faraonan nayraqatapar irpapjjarakïna.
17 Ukatsti reyejj mistüna, tronon gradanakapar makatasaw Joseyajj reyimpirojj taqe aru parläna, Joseyasti jupar jak'achasisin reyimpiw parläna, paqallq tunka gradana reyin nayraqatapar puriñkama, rey nayraqatan qont'asirakïnwa.
18 Reyejj Joseyat wal kusisïna, reyin jilïrinakapasti Josean taqe arunakap ist'asajj reyamp chikaw wal kusisipjjäna.
"
20 Jichhasti jumaw nayar ewjjt'ista, Egipto oraqer mä yatiñan jaqe utt'ayañamataki, ukhamat yatiñ kankañapampi uka oraqe mach'at qhespiyañataki. jichhasti, Diosax taqi akanak jumar yatiyatap layku, taqi arunak arsutamatsa, janiw jumar uñtasit amuyt'asir yatiñani jaqis oraqpachan utjkiti.
21 Juman sutimax janiw juk'ampi Jose satäxaniti, jan ukasti Zafnat Paanea sutinïxaniwa. Jumaw nayat sipan payïrïxäta, arumarjamaw taqi kunas apnaqäwixax utjani, juman arsutamarjamarakiw markajax mistuni, mantani.
22 Ukxarusti, luqtirinakajasa, jilïrinakajasa, sapa phaxsi churatäki uka qullqi katuqapxarakini, ukatsti taqi uka markankirinakax jumaruw qunqurt'asipxani. tronojjanjja, jumat sipan juk'amp jach'äjjä" sasa.
23 Reyejj anillop amparapat apsusaw Joseyan amparapar uchäna, ukat reyejj mä p'eqt'iri isimpiw Josear isthapiyäna, mä qori coronampiw p'eqepar ucharakïna, kunkapar qorit lurat mä cadena ucharakïna.
"
25 Ukatsti reyejj timbrenaka, arpanaka, yaqha tocañanak tocirinakarojj Joseyamp chika sarapjjañapatakiw mayïna. waranqa timbrelanaka, waranqa mecolot, waranqa nebalim ukanakaw jupar arknaqapxäna.

26 Ukat phisqa waranqa chachanakaw amparanakapan lliphipir espadanak apt'ata, Josean nayraqatapan t'ijt'asin anatt'asis sarapxäna, ukat pä tunk waranqa jach'a reyin jach'a jaqinakax qurimpi ch'uqt'at ñik'utan cinturonampi chint'ataw Josean kupïr amparapar sarapxäna, pä tunk waranqa ch'iqa amparapansti, taqi warminakas, imill wawanakas uta pataruw sarapxäna, jan ukax callenakan anatt'asis sayt'asipxäna Joseyat kusisisa, Josean uñnaqapsa, suma uñnaqt'anïtapatsa uñch'ukiskäna.
27 Reyin markapajj jupar nayräjjaru, qhepäjjaparuw sarapjjäna, inciensompi, cassia sat q’apkir qollampi, suma q’apkir qollanakampi, suma q’apkir qollanakampi, mirrampi, áloe sat q’apkir qollanakampi, thaknam ch’eqt’asa, pä tunka jaqenakaw uka arunak oraqpachan jach’at yatiyapjjäna.
28 ¿Reyejj payïr jaqëñapatak ajllki uka jaqerojj uñjtati? taqi kunatix gobiernon utjki ukanakax jupaw apnaqatäni, khititix kamachinakap p'akintki, jan ukax jupa nayraqatan uraqir jan alt'asirïki ukax jiwañapawa, reyimpi, payïr reyimpir kutkatasitap layku.
29 Yatiyirinakax jan yatiyañ tukuyxapxäna ukhaxa, taqpach Egipto markankirinakax Josean nayraqatapar qunqurt'asisaw sapxäna: —Reyix jakañapa, payïr wawapas jakañapa. Egipto markankirinakax thakhinjam qunqurt'asipxäna, yatiyirinakax jupanakar jak'achasisinx qunqurt'asipxäna, taqi kasta timbrenakampi, mecol, nebal ukanakampiw Josean nayraqatapan kusisipxäna.
30 Joseasti caballopat alaxpachar uñtasinx art'asisaw säna: —Jupaw pobre jaqirux laq'at sartayi, pisin jakasirinakaruw wanu manq'at sartayaraki —sasa. Taqi ch'aman Tatitu, kusisiñaw jumar atinisir jaqixa.
31 Joseyasti Faraonan yanapirinakapampi, jilïrinakapampi Egipto markpacharuw saräna, ukatsti Egipto markpacha, reyin yänakap uñacht'ayapxäna.
32 Uka urusti Joseyax Faraonan nayraqatapar kutt'anxäna, ukat reyix Josearux Egipto uraqin mä uraqi churäna, yapunaka, uva yapunaka, ukat reyix Josearux kimsa waranqa qullqi, waranqa waranqa quri, ónix qalanaka, bdellio, walja regalonak churäna.
33 Qhepürojja, reyejj taqe Egipto markankirinakaruw säna: “Jupanakar wajjt’anaka, regalonak apanipxañapataki, khititix reyin kamachip p’akintki ukax jiwañapawa. Marka thakin mä jach'a uta lurapxäna, ukanwa isinak ch'allt'asipxäna, khititix Josear kuns apanki ukax uka jach'a chiqaruw uchasïna.
34 Taqi Egipto markankirinakax altus chiqaruw kuns jaquntapxäna, maynix qurit lurat anillo, mayni anillonaka, anillonaka, quri qullqit lurat kunayman vasonaka, ónix qalanaka, bdellio qalanak altus pataruw jaquntapxäna. sapa mayniw kunatï utjkäna ukanakat kuns churäna.
35 Joseyasti taqi ukanak apthapisin qullqi imañ utanakaparuw uchäna, reyin jilïrinakapasa, jach'a jilïrinakapas Joseyaruw jach'ar aptapxäna, ukat walja regalonak churapxäna, reyejj payïr churäwip ajllitap uñjasa.
36 Ukatsti reyejj On markankir Ahiram sacerdoten Potifera yokaparuw khitäna, jupasti Osnat imill wawaparuw irpäna, Josearuw warmipatak churäna.
37 Uka tawaqux wali suma uñnaqt'anïnwa, mä virgenänwa, chachax janiw uñt'känti. reyejj Josearojj sänwa: —Nayajj Faraónätwa, jumat sipansa, janiw khitis amparapsa, kayupsa alt'añjamäkaniti, ukhamat markajar Egipto markpachan sum apnaqañapataki —sasa.
38 Joseyax kimsa tunka maraniw Faraonan nayraqatapan sayt'atäskäna, Joseax reyin nayraqatapat mistuwayxäna, ukat Egipto markan reyin payïr wawapäxänwa.
39 Ukatsti reyejj patak esclavonakaruw Josear utapan uñjañapatak churäna, Joseyasti walja esclavonakaruw khitäna, jupanakajj Josean utapanwa qheparapjjarakïna.
40 Ukatsti Joseyax reyin utapjam jach'a jach'a uta luratayna, reyin palacio nayraqatapan, uka utansti mä jach'a templo luratayna, wali suma uñnaqt'an uñnaqapa, ukan jakañapataki. kimsa maraw Joseyax utap sayt'ayäna.
41 Joseyasti mä suma trono lurayäna, uka tronojj walja qorit qollqempi phoqantatänwa, uka tronorojj ónix qalanakampi, bdelliompiw imt’äna, ukatsti Egipto oraqer uñtasita, Egipto jawirar uñtasita, Egipto oraqer umamp warantata. Joseasti utapan tronopan sum qunt'asïna, Tatitux Joseyan yatiñap jilxattayäna.
42 Egiptonkir taqe jaqenakasa, Faraonan yanapirinakapasa, jilïrinakapasa Joseyarojj wal munasipjjarakïna, Tatituw Joseyat jutäna.
43 Joseyasti mä ejercitompiw nuwasipxäna, pusi tunka waranqa suxta patak soldadonakampiw mistunipxäna, jupanakax armanak apt'ataw reyimpiru Joseampir uñisirinakar saykatañ yanapt'apxäna, reyin jilïrinakapampi, uywatanakapampi, Egipto markan jakirinakampi, jan jakt'kay jaqinakampi.
44 Joseyasti wali ch'amani soldadonakaparu, taqpach ejercitonakaparux escudonaka, jabalinanak churäna, gorranaka, abrigonaka, ch'ukuñ qalanak churarakïna.

50 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Tarsis chachan wawanakapax Ismael chachan wawanakapar nuwasiñatak jutapxäna, jupanakamp nuwasipxäna, Tarsis markankirinakax ismael jaqinakarux walja maranakaw lunthatapxäna.
2 Uka urunakansti Ismael chachan wawanakapax juk'anikïpxänwa, Tarsis markankirinakarux janiw atipt'añjamäkänti.
3 Ismaelitanakan jilïrinakapax Egipto markan reyiparuw mä qillqat apayanipxäna, akham sasa: “Tarsis markankirinakamp nuwasiñ yanapt'apxita, uywatanakamar, ejercitonakapar khithanipxam, nanakax nayratpach q'al tukjasipxta” sasa.
4 Faraonax Josearuw khithäna, jupamp chik sarir ch'aman jaqinakampi, ejercitompi, ukhamarak wali ch'aman jaqinakapampi reyin utapat khithäna.
5 Ukatsti Ismael chachan wawanakapar Havilá uraqiruw sarapxäna, Tarsis chachan wawanakapar yanapt'añataki, Ismael chachan wawanakapax Tarsis markankirinakampiw nuwasipxäna, Joseyax Tarsis markankirinakaruw atipjäna, taqi uraqinakaparus katuntarakïna, Ismael chachan wawanakapasti jichhürkamaw ukan jakasipxi.
6 Tarsis oraqejj apnaqatäjjäna ukhajja, taqe Tarsis markankirinakajj t’ijtjapjjänwa, Graván markankir jilanakapan oraqeparuw puripjjäna, Joseyasti taqe ch’amani soldadonakapampi, ejercitopampiw Egipto markar kutt’jjäna, janiw maynis chhaqkänti.
7 Maran muyuñapkama, Joseyajj Egipto markar apnaqkäna uka payïr marajja, Tatitojj paqallq maraw oraqen walja

manq’a churi, kunjamtï Joseyajj siskäna ukhama, kunattejj uka urunakanjja, paqallq maraw Tatitojj aka oraqen utjki uka achunak bendicïna, jupanakasti manq’apjjänwa, wali sist’atäpjjänwa.
8 Josean p'iqinchirinakapax apnaqatänwa, suma maranakan manq'añanakap apthapipxäna, trigo apthapipxäna, ukatsti Josean qullqi imañ utanakaparuw uchapxäna.
9 Kunapachatix manq'a apthapipkän ukjax Joseyax trigo apanipxañapatakiw mayïna, ukat yapu uraqit mä juk'a apanipxañapataki, ukhamat jan q'añuchatäñapataki.
10 Joseyasti marat mararuw ukham luräna, lamar qotan ch'allar uñtat trigo apthapisïna, walja manq'añanakapajj wali jach'änwa, janiw jakt'añjamäkänti.
11 Taqi Egipto markankirinakax paqallqu suma maranakanx walja kasta manq'añanak imañ utanakapar apthapipxäna, ukampis janiw Joseyarjam lurapkänti.
12 Kunatï Joseyampi egipcionakampi paqallq mara manq’añanak apthapkäna ukanakjja, paqallq mara mach’a maratak imatäpjjänwa, ukhamat oraqen yanapt’añapataki.
“
14 Ukatsti Joseyax taqi manq'anak apthapit Egipto markanakaruw uchäna, taqi imañ utanakap jist'antasinx uñjirinakaruw ucharakïna.
15 Joseyan Osnat warmipax Potifera chachan phuchapawa, Manasés, Efraín sat pä yuqall wawaruw yuritayna, Joseyasti kimsa tunka pusini maranirakïnwa.
16 Uka waynanakax jilsuwayxapxänwa, thakinakapampi, yatichäwinakapampi, janiw awkipax yatichkäna uka thakhit jithiqtapxäna, ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqiru.
17 Tatitusti waynanakamp chikäskänwa, jupanakajj jilsjjapjjäna, wali yatiñanïpjjänwa, wali yatiñanïpjjänwa, ukhamarak Egiptonkir reyin jilïrinakapasa, Egipto markankir jach’a jaqenakasa, reyin wawanakap taypin jilsupjjäna.
18 Uraqpachan paqallq mara manq'añax tukusxäna, ukat paqallq maraw mach'ax purinïna, kunjamtï Joseyax siskän ukhama.
19 Taqi Egipto markankirinakax Egipto uraqin mach'a pachan qalltatap uñjapxäna, ukat Egipto markankirinakax trigo imañ utanakap jist'arapxäna, mach'a pachan jupanakar atipjatapata.
20 Ukxarusti taqi manq'anak imañanakap jikxatapxäna, uka manq'anakax jan manq'añatakis wali ch'amampi phuqhantatänwa, ukat mach'ax oraqpachan utjayäna, Egipto markankir taqiniw Faraonan nayraqatapar arnaqasipxäna, mach'ax jupanakarux walpun purintäna.
21 Jupanakasti Faraonarux sapxarakïnwa: —Yaqir masinakamar manq'a churapxam, ¿kunatsa manq'at awtjata jiwapxästi, jumanakasa, jisk'a wawanakasasa?
22 Faraonasti jupanakarux sänwa: —¿Kunatsa nayar arnaqasipxista? ¿Janit Joseyajj mach’a maranakatak paqallq maranakan siwara apthapiñap siskäna? ¿Kunatsa arup jan ist'apkta?
23 Egipto markankirinakax reyirux sapxänwa: —Tatay, uywatanakamax taqi kuntix Joseyax siskän uk lurapxta, uywatanakamax yapunakapan taqpach achunakap apthapisin jichhürkamaw imañ utanakar imapxäna.
24 Mach'ax uywatanakamar purinkäna ukkhasti, manq'añ utanakax jist'arapxta, taqi achunakajasti jan walinakamp phuqhantat uñjapxta, janiw manq'añatakis askïkänti.
25 Reyejj Egiptonkir jaqenakar taqe kunatï paskäna uk ist’asajja, reyejj mach’a tiempot wal ajjsaräna, wal ajjsarasïna. Ucat reyejj Egipto marcanacarojj sänwa: —Taqe ucanacajj jumanacarojj paskchejja, Joseyaruw sarapjjam, cuntejj jupajj sisqui ucjja lurapjjam, jan camachitanacap p'aquipjjam —sasa.
26 Taqi Egipto markankirinakax Josean ukar sarapxäna, ukatsti sapxarakïnwa: —Manq'a churapxita, ¿kunatsa manq'at awtjata juman nayraqataman jiwapxä? kunattix paqallq maranakan achunakaj apthapipxta, kunjamtï jumax siskta ukhama, ukat imañkamaw uchapxta, ukhamatwa nanakar puripxitu.
27 Kunapachatix Joseyax Egipto markankirinakan taqi arunakap ist'asa, kunanakatï jupanakar paskatayna ukanak ist'asaxa, Joseyax taqi achunak imañ utanakap jist'arasaw Egipto markar aljäna.
28 Uraqpachan mach'ax purintäna, mach'ax taqe markanakanwa utjäna, Egipto uraqinsti achunakaw aljañatak utjäna.
29 Egiptonkir taqe jaqenakaw Josean ukar sarapjjäna trigo alañataki, mach'ajj jupanakar purintäna, taqe trigonakapas t'unjatäjjänwa, sapa uruw Joseyajj Egipto markankir jaqenakar aljirïna.
30 Canaán uraqin jakirinakasa, filisteonakasa, Jordán jawir khurkatan jakirinakasa, inti jalsu tuqinkir jaqinakasa, jaya markanakankir markanakasa, Egipto markan trigo utjatap ist'apxäna, ukat taqiniw Egipto markar trigo alasir jutapxäna, mach'a pachax jupanakar purintäna.
31 Joseyasti trigo imañ utanaka jist'arasaw uñjirinak utt'ayäna, sapa uruw sayt'asipxäna, taqi jutirinakar aljañataki.
32 Jilanakapajj Egipto markar trigo alasir jutapjjatap Joseyajj yatjjänwa, mach'ajj oraqpachanwa utjäna. Ukatsti Joseyax taqi markaparuw säna: “Egipto markpachan yatiyapxam” sasa.
33 Reyin wali kusisitapawa, khititix Egipto markan trigo alañ munki ukax janiw uywatanakapar Egipto markar khitkaniti, jan ukasti yuqanakaparuw khithañapa, ukhamarak kawkïr egipcio jan ukax cananeo jaqis Egipto markan siwara alañat kawkïr aljirinaktï jutkani, ukat taqpach uraqir aljiriw sarxani, ukax jiwañapawa, janiw khitis alañapakiti, jan ukasti utaparu yanapt'añatakiw alasispa.
34 Khititejj pä jan ukajj kimsa animalanak irpki ukajj jiwañapawa, mä jaqejj pachpa animalaparukiw irpañapa.
35 Ukat Joseyax Egipto markan punkunakapan centinelanakar uchasax akham sasaw jupanakar säna: “Khititix trigo alasir jutkani ukaxa, jan mantañapatakix sutipa, awkipan sutipasa, awkipan awkipan sutipas qillqantatäñapkama, jayp'urux sutinakapxa nayar apayanipxita, ukhamat sutinakap uñt'añajataki” sasa.
36 Joseyasti Egipto markpachan jilïrinakap utt'ayäna, taqi ukanak lurapxañapataki.
37 Joseyasti taqi ukanak luräna, uka kamachinaksa lurarakïna, ukhamat kunapachas jilanakapax Egipto markar trigo alasir jutapxani uk yatiñataki. Josean markapax sapa uruw Egipto markan uka arunak yatiyapxäna, Josean kamachiparjama.
38 Inti jalsu tuqinsa, inti jalant tuqinsa, taqpach uraqinkirinakasa, Joseyax Egipto markan kamachinak apsuwaykäna ukanak ist'apxäna, ukat aka uraqin

jakirinakax jutapxäna, ukat urut urutjamaw Egipto markar trigo alasipxäna, ukatsti sarxapxäna.
39 Egipto markan jilïrinakapasti kunjämtix Joseyax siskän ukhamarjamaw lurapxäna, ukhamarak taqi khitinakatix Egipto markar trigo alasir jutapkän ukanaka, punku uñjirinakax sutinakapsa, nayra awkinakapan sutinakapsa qillqt'apxirïna, ukat sapa uruw jayp'urux Joseyan nayraqatapar irpapxirïna.

51 JAQTHAPI

1 Ukatsti Jacobux Egipto markan trigo utjatap ist'äna, ukatsti Egipto markar trigo alasir sarapxañapatakiw yuqanakapar jawsäna, jupanakarux mach'aw purintäna, ukatsti wawanakapar jawsäna:
2 Egipto markan trigo utjatap ist'twa, taqi aka uraqinkir jaqinakax ukar alasir sarapxi, jichhasti, ¿kunatsa jumanakax aka uraqin nayraqatapan kusisita uñacht'ayapxäta? Egipto markar sarapxam, ukar jutirinakamp chika mä juk'a trigo alapxita, ukhamat jan jiwañasataki.
3 Jacobun wawanakapax awkipan arup ist'apxäna, ukat Egipto markar sarañatakiw sartasipxäna, ukankir mayninak taypin trigo alañataki.
4 Ukat Jacob awkipax jupanakarux akham sasaw säna: —Markar mantapxäta ukhaxa, janiw mä punkut mayaki mantapxamti, uka uraqin jakirinak layku —sasa.
5 Jacobun wawanakapax Egipto markaruw sarapxäna, Jacobun yuqanakapax kunjamtï awkipax siskän ukhamarjamaw taqi kuns lurapxäna, Jacobux janiw Benjamín ukar khitkänti, jupax akham sänwa: “Jilapjam thakin jan walt'ayasiñapataki” sasa. Jacobun tunka yuqanakapaw mistuwayxäna.
6 Jacobun yuqanakapax thakhinjam sarasipkäna ukhaxa, Joseyar luratapat arrepentisipxäna, ukat jupanakkamaw parlt’asipxäna: —Yatipxtwa Joseya jilasan Egipto markar saratapa, jichhax kawkirutï sarkañäni ukaruw thaqxañäni, jikxatañäni ukhaxa, uywiripat qhispiyañäni, jan ukhamäkanixa, ch’amampi, jupa layku jiwañäni.
7 Jacobun wawanakapasti uka amtar iyawsasaw Joseyan ch'amañchasipxäna, uywiripan amparapat qhispiyañataki, Jacobun wawanakapax Egiptoruw sarapxäna. Egipto markar jak'achasisinx maynit maynikamaw jaljtapxäna, ukat Egipto markan tunka punkunakap taypin puripxäna, punku uñjirinakax uka urux sutinakap qillqt'apxäna, ukat jayp'urux Joseyaruw irpapxäna.
8 Joseasti marka punku uñjirinakan amparapat sutinak liyt’äna, ukatsti jilanakapajj markan tunka punkunakapar mantapjjatap uñjäna, ukapachasti Joseyajj Egipto markpachan yatiyapjjañapatakiw mayïna: “
9 Taqe imañ uta uñjirinaka, sarapxam, trigo imañ utanakap jist'antapxam, mä sapakiw jist'antatäñapa, ukhamat jutirinakax uka manq'at alasipxañapataki.
10 Josean taqe jilïrinakapasti uka tiempon ukham lurapjjarakïna, taqe tiendanak jist’antasasti mä sapakiw jist’arat jaytapjjäna.
11 Ukatsti Joseyax jilanakapan sutinakapwa qillqat uñt'ayäna, ukat jupax akham sänwa: —Khititix trigo alasir jutki ukax sutip jiskt'asim, uka sutimp uñt'at jaqinakax jumar nayraqatar jutapxani ukhaxa, katuntasin khithapxam, jupanakasti ukham lurapxäna —sasa.
12 Jacobun wawanakapajj markar puripkäna ukhajja, janïr trigo alasipkipanwa Joseyar thaqer mä markan tantachasipjjäna.
13 Ukatsti q’añu warminakan perqanakapar sarapjjäna, ukat kimsa uruw q’añu warminakan perqanakapan Joseyar thaqapjjäna, Joseyajj q’añu lurir warminakan perqanakapan jutani sasaw amuyapjjäna, Joseyajj wali suma uñnaqt’anïnwa, wali suma uñjatänwa, Jacobun yoqanakapajj kimsa uruw Joseyar thaqapjjäna, ukampis janiw jikjjatapkänti.
14 Ukxarusti uka jach'a uta uñjir jaqisti, Joseyax sutip uñt'ayäna uk thaqhäna, ukampis janiw jikxatkänti.
15 Jesusasti Joseyaruw khitäna akham sasa: —Kimsa uruw pasawayxi, khitinakarutix sutip uñt'ayaskta ukanakax janiw jutapkiti. Joseyasti taqi Egipto uraqin jaqinakar thaqhiri, Joseyan nayraqatapar irpapxañapatakiw esclavonak khitäna.
16 Josean yanapirinakapax Egipto markar sarasinxa janiw jikxatapkänti, Gosen markaruw sarapxäna, janiw ukankapkänti, ukat Raméses markaruw sarapxäna, janiw jikxatapkänti.
17 Joseyasti tunka suxtan esclavonakaruw jilanakapar thaqir khithäna, ukatsti uka markan pusi esquinanakaparuw jaljtapxäna, ukat pusi uywatanakax q'añu warminakan utapar mantapxäna, ukatsti uka tunka jaqiruw jilapar thaqir jikxatapxäna.
18 Uka pusi jaqinakax jupanakar katuntasin nayraqatar irpanipxäna, ukatsti uraqiruw qunqurt'asipxäna, Joseyax templon tronopan qunt'atäskänwa, p'iqipansti quri isimp isthapt'ataw qunt'atäskäna, p'iqipansti qurit lurat mä jach'a coronampiw qunt'atäskäna.
19 Jacobun wawanakapax Joseyar uñjapxäna, uñnaqapasa, suma uñnaqt'anïtapasa, jach'a uñnaqapasa, wali muspharkañjamarakïnwa, ukatsti wasitat uraqiruw qunqurt'asipxäna.
20 Joseyasti jilanakapar uñjäna, jupanakasti uñt'arakïnwa, ukampis jupanakax janiw uñt'apkänti, Joseyax jupanakan nayraqatapan wali jach'änwa, ukatwa jupanakarux jan uñt'apkänti.
21 Joseasti jupanakarux sänwa: —¿Kawkitsa jutapxtaxa? Jupanakasti sapxarakïnwa: — Yanaqirinakamax Canaán uraqit trigo alasir jutapxi, mach'ax aka uraqin utji, uywatanakamasti Egipto markan trigo utjatap ist'apxaraki, ukatwa mayni jutirinakamp chika trigo alasir jutapxi.
22 Joseasti jupanakarux sänwa: —Jumanakatix sapkta ukhamarjam alasir jutapxstaxa, ¿kunatsa markar tunka punkunakat mantapxta? ukax uka uraqin uñch’ukiñatak jutapxatamakïspawa.
23 Jupanakasti taqiniw Joseyarux sapxäna: —Janiw ukhamäkiti, tata, chiqaw sapxsma, uywatanakamax janiw uñaqirïpkiti, jan ukasti trigo alasir jutapxta, uywatanakamax taqiniw jilatanakäpxi, mä jaqin wawanakapawa, Canaán uraqinxa, awkijasti akham sasaw sapxitu: “Markar puripkäta ukhaxa, janiw mä punku tuqir mantapxätati, uka uraqin jakirinaka layku” sasa.
24 Ukat Joseyax wasitat jupanakar säna: —Ukhamaw sapxsma, jumanakax aka uraqit uñaqir jutapxtaxa, ukatwa taqinix uka markan tunka punkunakapat mantapxtaxa. jumanakax uka uraqin q'ala jan isinïtap uñjiriw jutapxtaxa.
25 Chiqpachansa, khititix trigo alasir jutki ukax sarawayxiwa, jumanakax niya kimsa uruw uka uraqinkxapxtaxa, ¿kunsa lurapxtaxa q'añu warmin

pirqanakapan aka kimsa uru? cheqpachansa uñaqirinakajj ukham lurapjjaraki.
26 Jupanakasti Josearux sapxarakïnwa: —Tatitusax janiw ukham arsuñax wakiskiti, tunka payan jila sullkakïpxtwa, Jacob awkisan wawanakapäpxtwa, Canaán uraqinxa, Isaac chachan wawapawa, Abrahaman wawapawa, hebreo jaqiwa, sullkax awkijampiw jichhürux Canaán uraqin jikxatasi, maynix janiw utjkiti, jupasti jiwasanak taypit chhaqawayxiwa, ukat inas aka uraqin utjchispa, ukhamat jiwasax ukhamakïsktanwa Uraqpachan jupar thaqt'asipkakïnwa, q'añu warminakan utanakapar thaqhiriw jutapxta.
27 Joseasti jupanakarux sänwa: —¿Jumanakax aka Uraqpachan jupar thaqhapxtati, Egipto sapakiw qhiparapxi, ukhamat jupar thaqhapxañamataki? Jilamax Egipto markankaskchïnsa, ¿kunsa q'añu warminakan utanakapan lurañapa? ¿Janit jumax siskta: 'Abrahan chachan Isaac yuqapat jutirïtawa, ukat Jacobun wawanakapax q'añu warmin utanakapan kuns lurapxani?
28 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Ismaelitanakax jupar lunthatapxatap ist'apxtwa, Egipto markan aljapxatap yatiyapxitu, uywatamax jilajax wali suma uñnaqt'aniwa, ukat q'añu warmin utanakapankxaspa sasaw amuyapxta, ukatwa uywatanakamax jupar thaqir sarapxäna, ukat qhispiyasiñatakiw sarapxäna.
29 Joseyasti jupanakarux saskakïnwa: —Chiqpachansa jumanakax k'arinak parlasipkta, k'arinak arsupxtaxa, Abrahaman wawanakapäpxtwa sasaw sapxsma. kunjämtix Faraonax jakki ukhamarjamaw jumanakax uñaqinakäpxtaxa, ukatwa q'añu warminakan utanakapar puripxtaxa, ukhamat jan uñt'atäpxañamataki.
30 Joseasti jupanakarux sänwa: —Jichhatix jupar jikxatapxäta, uywiripax jumanakat walja qullqi mayt'apxätamxa, ¿janit uk churapxäta? Jupanakasti sapxänwa: —Ukax churatäniwa —sasa.
31 Jesusasti jupanacarojj sänwa: —Uka uywiripatejj walja qollqempi jaljtañ jan munkchejja, ¿kunsa jumanakajj jupat layku lurapjjäta? Jupanakasti sapxarakïnwa: —Janitix jupar churkistanixa, jiwayapxäma, jilajarus irpxarusin sarxapxäma —sasa.
32 Joseasti jupanacarojj sänwa: —Ucaw nayajj jumanacar parlapjjsma. jumanakax uñaqinakäpxtawa, jumanakax uka uraqin jakirinakar jiwayañatakiw jutapxtaxa, ist'apxtwa pä jilanakaman Siquem, Canaán uraqin jakirinakar kullakam layku jiwayapxäna, jichhax Egipto markar jilama layku ukham luriri jutapxtaxa.
33 Jumanakan cheqpach jaqïpjjatamjja, nayajj yatjjarakïwa. jumanak taypit maynirus utar khitapxäta, sullka jilamar awkimat apaniñapataki, ukat aka tuqir nayar irpañapataki, ukat aka lurasax chiqaw sapxätam yatxa.
34 Joseasti paqallq tunka ch'amani soldadonakaparuw jawsäna, jupanakar sarakïnwa: —Aka jaqinak irpapxam, uñjañ utar irpapxam —sasa.
35 Ch'amani jaqinakasti uka tunka jaqinak irpxaruwayapxäna, jupanakar katuntasin utar uchapxäna, ukat kimsa uruw uñjañ utan qhiparapxäna.
36 Kimsïr urutsti Joseyax jupanakar uñjañ utat irpsuyäna, ukat jupanakarux sänwa: "Jumanakatix chiqpach jaqinakäpxsta ukhax ukham lurapxam, ukhamat jakapxañamataki, jumanakax Canaán uraqiru utapatak trigo apt'asir sarapxäta, ukat sullka jilamarux akan nayar irpapxäta, ukhamat nayatakix chiqpach jaqinakätam yatxapxañamataki yä.
37 Ukat Joseyax jupanakat mistusaw utar mantasin jachäna, wali jach'at jachäna, jupanakat khuyapt'ayasisa, ajanupar jariqasïna, ukat wasitat jupanakar kutt'xäna, ukat Simeonarux jupanakat apt'asisin chinuntapxañapatak mayïna, ukampis Simeonax janiw ukham luraň munkänti, kunatix jupax wali ch'aman jaqïnwa, janiw chinuntañ puedkänti.
38 Joseasti wali ch'amani soldadonakapar jawsäna, paqallq tunka ch'aman jaqinakasti amparanakap apt'ataw nayraqatar jutapxäna, Jacobun yuqanakapax jupanakar wal axsarapxäna.
39 Joseasti jupanakarux sänwa: —Aka jaqir katuntapxam, carcelar jist'antapxam, jilanakapan ukar jutapxañapkama, Josean ch'aman jaqinakapax jank'akiw Simeonarux katuntapxäna, ukat Simeonax wali axsarkañ jach'at arnaqasïna, ukat jaya chiqat arnaqasiñax ist'asïna.
40 Josean taqpach ch'aman jaqinakapax uka arnaqasiñ ist'asax wal mulljasipxäna.
41 Joseyamp chikäpkäna uka jaqinakax taqiniw jaltxapxäna, jupanakan jakawipat wal axsarapxäna, Joseampi Manasés yuqapampikiw ukan qhiparapxäna, Josean Manasés yuqapax Simeón chachan ch'amap uñjäna, ukat jupax walpun colerasïna.
42 Josean Manasés yokapasti Simeón jak'aruw sartasïna, ukat Manasasax Simeonarux amparapampiw kunkapar jawq'jäna, ukat Simeonax wali coleratapuniw amukt'äna.
43 Manasés reyisti Simeonarux katjasaw wali ch'amampi katjäna, ukatsti katuntasin utapar irpxaruwayäna, Jacobun taqpach yuqanakapax uka waynan luratapat wal muspharapxäna.
44 Simeonasti jilanakaparojj sänwa: —Jumanakatjja janiw khitis sisjjañamäkiti: "Akajj egipcio jaqen jawq'jatapawa, jan ukasti awkejjan utapar jawq'jatapawa" sasa.
45 Uk qhipatsti, Joseyax khititix almacén ukan utt'ayatäkän ukaruw jawsayäna, sawutanakapar trigo phuqt'ayañapataki, sapa maynin qullqip sawutapar kutt'ayañapataki, thakhin manq'añanak churañapataki, ukhamat jupanakarux luräna.
46 Joseasti jupanakarux sarakïnwa: —Amuyasipxam, nayan kamachix jan p'akintapxamti jilamar irpapxañamataki, kunjämtix nayax sapksma ukhama, kunapachatix jilamar akan nayar irpapxäta ukhaxa, chiqpach jaqinakätam yatxapxäma, jumanakax aka uraqin aljasiñanak lurapxäta, nayasti jilamaruw kutt'ayapxäma, jumanakax awkimarux sumakiw kutt'apxarakïta.
47 Taqeniw sapjjäna: "Kunjämtejj Tatitusajj siski ukhamarjamaw nanakajj lurapjjä, jupanakajj oraqer alt'asipjjäna" sasa.
48 Sapa mayniw trigop asnopar apxarusipxäna, ukatsti Canaán uraqiruw awkipan ukar sarapxäna. Ucatsti qurpachasiñ utaruw puripjjäna, Levisti asnopar manq'a churañatakejj qollqep jilt'ayäna, ukatsti qollqepajj wali llakkañänwa.
49 Uca jaqejj wal ajjsaräna, jilanakaparojj sänwa: —Qollqejjajj kutt'ayatäjjewa, qollqejj qollqejan utjaskakiwa, ukat jaqenakajj wal ajjsarapjjäna, sapjjäna: —¿Kunsa Diosajj nanakar lurawayistu?
50 Taqeniw sapjjäna: "¿Kawkhansa Tatitojj nayra awkinakasar khuyapayasiñapa, Abrahamampi, Isaacampi,

Jacobompi, jichhürojj Tatitojj Egipto markan reyin amparapar katuyapjjestu, nanak contra amtañasataki?”
51 Judá markasti jupanakarux sänwa: —Chiqpachansa, jiwasax Tatit Dios nayraqatan jucharar jaqinakäpxtwa, jilasaru, pachpa jañchisar aljantasaxa, ¿kunatsa sapxsma: “¿Kawkinkirak Tatitux nayra awkinakasar khuyapayasiñapax?”
52 Rubenasti jupanakarux sänwa: —¿Janit sapxsma, janit uka wayna contra juchañchapxamti? jichhax Diosax jupar mayiskistu, ¿kunjamarak jumanakax sapxasmasti: ¿Kawkinkirak Tatitun nayra awkinakasar khuyapayasiñapaxa, jumanakax Tatitur juchachasipkäta ukhaxa?
53 Uka cheqan mä arumaw qheparapjjäna, wali alwat sartasaw asnonakapar trigo apt’asipjjäna, ukatsti Canaán oraqen awkipan utapar puripjjäna.
54 Jacobus utankirinakasti wawanakapar katuqiriw sarapxäna, Jacobux Simeón jilaparus jan jupanakamp chikäskir uñjäna, ukat Jacobux wawanakapar säna: —¿Kawkinkis Simeón jilamaxa, jupar jan uñjkta? Yuqanakapasti taqi kunatix Egipto markan jupanakar paskatayna ukanak yatiyapxäna.

52 JAQTHAPI

1 Utar mantasinsti sapa mayniw sawutanakap jist'arapxäna, ukat uñjapxarakïnwa, sapa maynin qullqitpach ukankaskata, uk uñjasax awkipampix walpun axsarapxäna.
2 Jacobux jupanakar sänwa: —¿Kuntix nayar lurapkista? Nayax José jilamaruw khithawayta, jumanakan suma jakasiñamat jiskt'añapataki, jumax sastawa. Mä sallqa animalaw jupar manq’antäna.
3 Ukat Simeonax jumanakamp chikaw manq'a alasir saräna, Egipto markan reyipax carcelar jist'antawayi sasaw sapxaraktaxa, Benjamín chacharuw jiwayañ munapxarakta, Benjamín ukat José jilaparus llakit q'añu ñik'utax sepulturar jaquntañ munapxtaxa.
4 Jichhajj wawajajj janiw jumamp chik sarkaniti, jilapajj jiwatäjjewa, sapakiw qheparjje, kawkïr thaknamtï sarapkta uka thakinjja, jan walinakaw jupar purt’aspa, kunjamtï jilapar paskäna ukhama.
5 Rubenasti awkiparuw säna: —Nayatix wawamar jan irpkäti, ukat juman nayraqatamar jan irpkä ukhaxa, pani yuqanakajaruw jiwayäta. Jacobusti wawanakaparux sänwa: —Akan qhiparapxam, janirak Egipto markar sarxapxamti, wawaxax janiw jumanakamp chika Egipto markar sarkaniti, janirakiw jilapjam jiwkaniti —sasa.
6 Judá markax jupanakarux sänwa: “Trigo tukuyañkamaw jupat jithiqtapxam, ukat jupax saniwa: “Jilamarux apaqapxam, kunapachatix mach'a pachan jakañapsa, utapan jakañapsa jan walt'ayat uñjasini” sasa.
7 Uka urunakansti mach'ax oraqpachan wali jach'apuniw utjäna, taqi aka uraqinkir jaqinakasti Egipto markaruw manq'a alasir sarapxäna, mach'ax jupanak taypin walpun utjäna, Jacobun wawanakapax mä mara pä phaxsiw Canaán markan qhiparapxäna, trigopax tukusxañapkama.
8 Trigo tukuyatatsti, Jacobun utapankirinakax taqpach manq'at awtjataw uñjasipxäna, Jacobun yuqanakapan taqpach jisk'a wawanakapax tantachasisin Jacobun jak'achasipxäna, taqiniw jupar muyuntapxäna, ukatsti sapxarakïnwa: —T'ant'a churita, ¿kunatsa taqinix manq'at awtjata juma nayraqatan jiwarañäni?
9 Jacobux yuqapan wawanakapan arunakap ist'äna, jach'at jachäna, jupanakat khuyapt'ayasïna, Jacobux wawanakapar jawsäna, taqiniw jupar nayraqatar qunt'asipxäna.
10 Ukat Jacobux jupanakar säna: —¿Janit uñjapkta kunjämtix wawanakamax jichhürux nayat jachapxitu: ‘T'ant'a churapxita, janiw kunas utjxiti? jichhax ukhamax kutt'anipxam, ukat mä juk'a manq'a alapxita.
11 Judá reyejj awkiparuw säna: “Jumatï jilasar nanakamp chik khitjjäta ukhajja, saraqaniñäniwa trigo alañataki, jan khitkäta ukhajja, janiw saraqapkäti, Egipto markan reyipajj akham sasaw ewjjt’itu: “Jilamajj jumamp chikäkani ukhajj janiw ajanujar uñjkätati, Egiptonkir reyejj wali ch’amani, wali ch’amani reyiwa, nanakatejj sarapjjä janicha” sasa jupar jan jilasampi taqiniw jiwayatäñäni.
12 ¿Janit yatkta, janit ist'kta aka reyix wali ch'amaniwa, wali yatiñaniwa, janirakiw taqi aka uraqin jupar uñtasit utjkiti? uñjapxam, aka uraqin taqpach reyinakap uñjapxta, janirakiw uka reyir uñtasit mä reyir uñjapkti, Egipto markan reyiparu; cheqpachansa, aka oraqen reyinak taypinjja, janiw khitis filisteonakan Abimelec reyipat sipan juk’amp jach’äkiti, ukampis Egipto markan reyipajj jupat sipansa juk’amp jach’awa, juk’amp ch’amanirakiwa, Abimelec chachajj mä jilïr irpiripampikiw uñtasispa.
13 Awki, janiw uñjktati palaciopa, tronoparusa, taqpach uywatanakaparusa, jupa nayraqatan sayt'atäpki ukanakaru. janiw uka reyirojj tronopan qont’atäskir uñjktati, jach’a jach’a tukutapampi, reyin uñnaqapampi, reyin isipampi isthapt’ata, p’eqepar qorit lurat jach’a coronampi; Diosajj jupar churki uka jach’añchäwi, jach’a jach’a tukuñapsa janiw uñjktati, janiw jupar uñtasita aka oraqen utjkiti.
14 Awki, Diosax chuymapan churkistu uka yatiñ kankañsa, amuyt'añsa, yatiñ kankañapasa janiw uñjktati, janirakiw nanakamp parlkipan suma arupsa ist'ktati.
15 Awki, janiw yatipkti khititix sutinakajampi, taqi kunatï paskistu ukanak uñt'ayäna, ukampis jupax jumar jiskt'arakïnwa: —¿Awkimax jakaskiti, ¿walikïskiti?
16 Janirakiw Egipto markan gobiernopan luräwinakap jupar uñjir uñjktati, jan uywiri Faraonar jiskt'asa. jumax janiw uñjktati kunjämtix jupax taqi egipcionakar axsarayaskäna uk uñjktati.
17 Ukxarusti, kunapachatix jupat jithiqtapkäyät ukjaxa, Egipto markarux amorreonakan mayni markanakapjam lurapxañajatakiw ajjsarayasipxta, uñisirinakjamaw taqi arunak arsutapatx walpun colerasipxta, jichhax kunapachatix wasitat nayraqatapar puriñäni ukhaxa, axsarañapax taqiniruw purini, janirakiw maynis jupamp mä jisk’a, jach’a arunak parlañ puedkañäniti.
18 Jichhasti awki, nanakamp chik achikt'asipxam uka waynaru, nanakasti manq'a alarir sarapxäma, manq'at awtjata jan jiwapxamti —sasa. Ukat Jacobux sarakïnwa: —¿Kunatsa nayar jan walinak lurtaxa, mä jila sullkanïtam reyir yatiyañataki? ¿Kunarak nayar lurapkistasti?
19 Judá chachasti Jacob awkiparux sänwa: —Uka waynarux nayar katuyatam, sartasipxañäni, Egipto markar sarasin trigo alasipxañäni, ukatsti kutt'anxapxäma, uka waynax jan nanakamp chikäkani ukhaxa, wiñayatakiw juchañchxä —sasa.
20 ¿Taqi jisk'a wawanakasarux manq'at awtjata jumat jachir uñjtati, janirakiw amparaman ch'amamax utjkchiti?

jichhax jupanakat khuyapt'ayasim ukat jilasar nanakamp chika khithapxam, nanakax sarxapxäma —sasa.
21 Egipto markan reyipajj wawamaruw apanukuni sasin sisma ukhajja, ¿kunjamarak Tatitojj nayra awkinakasar khuyapayasiñap uñacht’ayapjjätamsti? Tatitux jakki ukhamarjamax janiw jaytkäti, jupar irpkasax juman nayraqatamar uchañkama; ucampis Tatituruw mayisipjjeta, jupajj nanakamp suma chuymamp uñjatapata, Egipto marcan reyipamp jakenacapampejj suma katoqt'apjjeta, cunalaycutejj jan qhipt'asipcäyätjja, jichhajj wawamampiw payïr kuti kutt'anipjjayäta” sasa.
22 Jacobux wawanakaparux sänwa: —Nayax Tatitu Diosaruw atinisipxsma, jupaw jumanakar qhispiyapxañamataki, Egipto markan reyin nayraqatapansa, taqi jaqinakapan nayraqatapansa jumanakar khuyapt'ayapxañamataki —sasa.
23 Jichhasti sartasim ukat uka jaqin ukar sarapxam, ukatsti kunatï aka uraqin utjki ukanakat mä regalo apt’asisin nayraqatapar apapxam, taqi ch’amani Diosax jupa nayraqatan khuyapt’ayapxpan, ukhamat Benjamín ukat Simeón jilanakamar jumamp chik khitañataki.
24 Taqeniw sartasipxäna, Benjamín jilaparuw katuntasipxäna, ukatsti mä jach'a regalo apt'asipxäna, uka uraqin wali suma yänakapat, ukat pä kuti qullqi apt'asipxäna.
25 Ukat Jacobux Benjamín tuqit yuqanakaparux akham sasaw säna: “Kawkïr thakintix sarapkta uka thakinx jupat amuyasipxam, janirak jupat jithiqtapxamti thakinsa, janirak Egipto markansa” sasa.
26 Ukat Jacobux yuqanakapat sartasinx amparanakap luqxatäna, ukatsti Tatituruw yuqanakapat mayisïna: “Alaxpachan, akapachan Tatitu Diosa, Abraham awkijampi arust'äwimat amtasipxam, Isaac awkijampix amtasipxam, wawanakajarus khuyapt'ayapxam, jan Egipto reyin amparapar katuyapxamti. uk lurañamawa Diosa, khuyapayasiñamat layku, taqi wawanakajar qhispiyam, Egipto markan ch'amapat qhispiyam, ukat pä jilanakapar khithañamawa.
27 Jacobun yuqanakapan taqpach warminakapasa, wawanakapasa alaxpacharuw uñtasipxäna, taqiniw Tatitun nayraqatapan jachapxäna, ukat awkinakapar Egipto reyin amparapat qhispiyañapataki.
28 Jacobux Egipto markan reyiparuw mä qillqat qillqäna, Judá markan amparaparusa, wawanakapan amparaparuw Egipto markan reyipar katuyäna, akham sasa:
29 Jacob esclavomatxa, Isaac chachan yuqapa, hebreo Abrahaman wawapa, Diosan p'iqinchiripa, wali ch'amani yatiñan reyikama, imantat yatiyiri, Egipto markan reyipakama.
30 Egiptonkir reyix yatipxpan, Canaán uraqin mach'a pachax wali jach'apuniwa, wawanakajaruw juman ukar khitanta, jumat mä juk'a manq'a alasipxañapataki.
31 Wawanakajax muyuntapxituwa, wali chuymanïxasax janiw nayranakajampix uñjirjamäkti, nayranakajax wali llakkañaw tukuwayxi, ukhamarakiw sapüru wawajat jachawayta, Joseyax nayrat chhaqtawayxänwa, ukat nayax wawanakajarux kamachiraktwa, kunapachatix Egipto markar puripkani ukhax markan punkunakapar jan mantapxañapataki, uka uraqin jakirinaka layku.
32 Ukatsti Egipto muytasin Jose yuqajar thaqir sarapxam sasaw sista, inas ukan jikxatapxchispa, ukham lurapxäna, jumasti jupanakarux uka uraqin uñisirinakapjamaw uñjtaxa.
33 ¿Janit jumat ist'apkta Faraonan samkapat qhanañchatamata, chiqak jupar parlatamata? Ukhamasti, ¿kunjamarak jumax yatiñ kankañamampi jan yatkasma, wawanakaxax uñaqinakäpxiti janicha?
34 Jichhasti, tataja, reyi, uñjam, nayajj wawajaruw juman nayräjjapar khitanta, cunjämtejj jumajj yokanakajar siscäyäta ukhama. Nayajj achikt'assmawa, jupar uñch'ukiñamataki, jilanakapampi sumankañampi nayar kutt'añapkama.
35 ¿Janit yatkta, janit ist'kta kuntix Diosax Faraonar lurkäna ukxa, Sara taykaxar irpkasaxa, Filisteanakan Abimelec reyiparu, ukhamarak kuntix Abraham awkisax Elam markan llätunk reyinakapar lurkatayna, kunjämtix jupamp chik sarnaqir mä qawqha jaqinakamp taqinirus nuwjatayna?
36 Simeón, Leví sat pani yoqanakajasti amorreonakan llätunka markanakapar lurapkäna, ¿kunjamsa Dina kullakapar t’unjapjjäna?
37 Benjamín jilapan jiwatapat chuymacht'asipxäna. ¿kunsa jupatak lurapjjani, kunapachatï kawkïr jaqenakan amparap jupanakar atipjaski uk uñjasa, jupa layku?
38 Egipto markan reyipa, ¿janit yatkta Diosan ch'amapax jiwasampïski, Diosax mayisitanakas ist'i, janirak taqi urunak jaytanukuskistu?
39 Wawanakajajj jupanakamp sum apasiñamat yatiyapjjetäna ukhajja, janiw juma layku Tatitur art’asirïkti, kunattejj Benjamín yoqajajj janïr jutkäna ukhajj jaqenakamamp chikaw jiwarakïta, ukampis Simeón yoqajajj utamankkäna ukhama, inas jumajj jupar khuyapt’ayaschisma, ukatwa nayajj jan ukham lurksma sasaw amuyayäta.
40 Jichhasti Benjamín yuqaxax yuqanakajamp chikaw jumar jutaski, jupar uñjapxam, ukatsti nayranakam uñch'ukipxarakïtam, ukatsti Diosax jumaruw uñch'ukipxätam, taqi reinomansa.
41 Jichhasti nayajj taqe kuntï chuymajan utjki ukanak yatiyjjsma, yoqanakajajj jilapampiw jumar jak’achasini, jupanak laykuw aka oraqen uñnaqap uñakipapjjam, jilanakapampi sumakiw kutt’ayapjjäta.
42 Jacobux uka qillqat wawanakaparux Judá markan uñjañapatakiw churäna, Egipto markan reyipar churañataki.

53 JAQTHAPI

1 Jacobun wawanakapax sartasisin Benjamín ukat taqpach regalonak apt'asipxäna, Egipto markar sarasin Josean nayraqatapan sayt'asipxäna.
2 Joseyasti Benjamín jilaparuw jupanakamp chika uñjäna, ukatsti aruntt'äna, ukat uka jaqinakax Joseyan utapar puripxäna.
3 Joseyasti utapan jilïriparux jilanakapar manq'a churañapatakiw mayïna, jupasti ukham luräna.
4 Chika urutsti Joseyax Benjamínamp chikaw uka jaqinakar jawsayäna, ukat uka jaqinakax Joseyan utapan jilïriparux sawutanakapar kutt'ayat qullqit yatiyapxäna, ukat jupanakarux sarakïna: —Jumanakatakix walikïskaniwa, jan axsarapxamti, ukat Simeón jilaparuw jupanakan ukar irpäna —sasa.

5 Simeonasti jilanakaparojj sänwa: — Egiptonakan uywiripajj nayarojj wali khuyapt'ayasiriwa, janiw nayarojj jark'kituti, kunjamtï jumanakajj uñjapkta ukhama, markat mistjjapkta ukhajj antutjjapjjetuwa, utapansa suma chuymampiw uñjitu" sasa.
6 Judá markax Benjamín sat jaqiruw amparat katthapisinxa, Josean nayraqatapar puripxäna, ukatsti uraqiruw qunqurt'asipxäna.
7 Uka chachanakax Josearuw regalo churapxäna, taqiniw nayraqatapan qunt'asipxäna, Joseyasti jupanakarux sänwa: —¿Jumanakatakix walikïskiti, wawanakamatakix walikïskiti, ¿walikïskiti chuymankipstat awkimataki? sapxarakïnwa: —Walikiwa, Judá markax Jacobun apayat qillqatanak apthapisin Josean amparapar katuyäna —sasa.
8 Joseasti uka carta liyt'asajj awkipan qellqatap yatïna, jachañ munäna ukat mä uta manqhar mantasinjja wal jachäna. ukatsti mistuwayxäna.
9 Ukatsti Benjamín jilaparuw uñjäna, ukat akham sänwa: —¿Aka jilamasti, khitirutix nayar parlkista? Benjamín chachasti Joseyaruw jak'achasïna, Joseyasti amparap p'iqipar luqxatasin säna: —Diosax jumat khuyapt'ayasipan wawaxa —sasa.
10 Joseyasti taykapan yuqapar jilapar uñjasax wasitat jachañ munäna, ukatsti utar mantasin jachäna, ukatsti ajanupar jariqasïna, ukatsti mistusaw jan jachkänti, ukatsti sänwa: —Manq'a wakichapxam —sasa.
11 Joseyasti mä copa apt'ataw umäna, uka copasti qullqit lurat suma k'achacht'atänwa, ónix qalanakampi, bdellium ukamp k'achacht'ata, Joseyasti jilanakapan nayraqatapan copa ch'allt'äna, jupamp chika manq'añar qunt'atäsipkän ukhakama.
12 Joseasti uka jaqinakarux sänwa: —Aka copa tuqiw yatta, Rubén nayrïr yuqapax Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón, mä taykan wawapawa, yurïwinakamarjamaw manq'añatakis qunt'asipxam.
13 Mayninakarusti yurïwiparjamaw ucharakïna, ukat sarakïnwa: "Nayax yattwa aka sullka jilamax jan jilanïtapa, nayas jupar uñtasit janiw jilanïkti, ukatwa nayamp chika manq'asir qunt'asini" sasa.
14 Benjamín chachasti Josean nayraqatapar makhatasinxa, tronoruw qunt'asïna, uka jaqinakax Josean luratanakap uñjasax wal muspharapxäna. ukatsti uka chachanakax Joseyamp chikaw manq'apxäna, umapxarakïna, ukatsti Joseyax mä waxt'aw Benjamín chachar churäna, ukat Manasés, Efraín chachasti awkipan luratanakap uñjapxäna, ukatsti Osnat chachax mä regalo chursrakïna, ukat phisqa regalonak Benjamín chachan amparapankarakïna.
15 Ukat Joseyax vino umapxañapatak apanïna, janiw umañ munapkänti, ukat sapxarakïnwa: —Jose chachan chhaqhat urut aksarux janiw vino umapkti, janirakiw kuna suma manq'anaksa manq'apkti —sasa.
16 Joseasti jupanakarux juramento luräna, jupanakarux wali ch'amampiw ch'allxtayäna, uka urux jupamp chikaw wal umapxäna, ukat Joseax Benjamín jilaparuw jupamp parlt'añatak kutt'äna, Benjamín jilatasti Josean nayraqatapan tronon qunt'atäskakïnwa.
17 Joseasti juparux sänwa: —¿Wawanaka wawanïtati? Jupasti sarakïnwa: "Uywatamax tunka yuqall wawaniwa, jupanakan sutinakapax akanakawa: Bela, Bequer, Asbal, Gera, Naaman, Aqui, Rosh, Mupim, Chupim, Ord, jupanakarux janiw uñjkti jilajan sutipxaru sutichxayäta" sasa.
18 Ukatsti jupanakarux warawaranakan mapap apanipxañapatakiw mayïna, Joseyax taqi pachanak uñt'äna, ukat Joseyax Benjamín jaqirux sänwa: —Ist'twa hebreonakax taqi yatiñan uñt'atäpxi, ¿janit uk yatta?
19 Benjamín jilatasti sarakïnwa: —Yaqirimax yatirakiwa, awkixax yatichkitu uka yatiñ kankañapa, Joseyasti Benjamín sat jaqirux sänwa: —Aka phuch'u uñtam, kawkhans Jose jilamax Egipto markan jikxatasi uk amuyt'am, Egiptoruw saratayna sasin sisktaxa —sasa.
20 Benjamín chachasti uka instrumento alaxpachan warawaranakan mapap uñtat uñjäna, ukatsti wali yatiñaniw ukan uñtäna, kawkhans jilapax jikxatasi uk yatiñataki, Benjamín markasti taqpach Egipto uraqiruw pusi t'aqaruw jaljäna, ukat khititix tronon nayraqatapan qunt'atäskäna ukax José jilapawa, Benjamín jilatasti wal muspharäna, Benjamín jilapan wal muspharatap uñjasax Joseyax akham sänwa: —Kuns uñjta, ukat ¿kunatsa jumax muspharta?
21 Benjamín jilatasti Josearuw säna: —Ukatwa uñjta Joseya jilajajj nayamp chika tronon qont'atäskatapjja, Joseyasti juparojj sänwa: "Nayajj José jilamätwa, jan jilanakamar yatiyamti" sasa. uñtapxam, sarxapxani ukhaxa, jupanakamp chikaw khithapxäma, markar kutt'ayapxañamatakiw kamachirakïma, jupanakat apaqapxäma —sasa.
22 Jupanakatix jakäwinakap jan axsaras juma layku nuwasipxani ukhaxa, nayax yattwa kuntix nayatak lurapkitu ukanakat arrepentisipxatapa, ukat nayax jupanakar uñt'ayasiñ munta, ukat jumar irpkäma ukhatix jumar jaytanukupxätam ukhaxa, nayamp chikaw qhiparakïta, jupanakamp ch'axwapxarakïma, ukat jupanakax sarxapxani, ukat janiw jupanakamp uñt'atäkäti.
23 Ukapachaw Joseyax oficialaparux sawutanakapar manq'a phuqt'ayañapatak mayïna, sapa maynin qullqip sawutapar uchañapataki, Benjamín markan sawutapar copa uchañapataki, thakhin manq'a churañapataki, jupanakasti ukham lurapxäna.
24 Qhepürojj wali alwat sartasaw asnonakapar trigo apt'asipjjäna, Benjamín jilatampiw Canaán oraqer sarapjjäna.
25 Jupanakajj janiw Egipto markat jayarst'apkänti, Joseyajj utap uñjir jaqerojj akham sänwa: "Sartasim, janïr Egipto markat jayarst'kasajj aka jaqenakar arknaqam, ukat akham sasma: "¿Kunatsa uywirijan copap lunthatapjjta?"
26 Josean jilïripax sartasin jupanakar purisax Josean taqi arunakap jupanakar yatiyäna. Uk ist'asax wal colerasipxäna, sapxarakïnwa: "Khitimpitix uywiriman copap jikxatkani ukax jiwxaniwa, nanakax esclavoruw tukupxä" sasa.
27 Ukxarusti jank'akiw sawutanakap asnupat apaqapxäna, ukat bolsanakapan uñnaqapxäna, ukat Benjaminan bolsapan copa jikxatapxäna, taqiniw isinakap ch'iyjasipxäna ukat markar kutt'xapxäna, Benjamín sat jaqiruw thakin jawq'japxäna, markar puriñkamax sapa kutiw jawq'japxäna, Josean nayraqatapan sayt'asipxäna.
28 Judá chachajj wal colerasïna, jupasti sänwa: "Aka jaqejj jichhürukiw Egipto markar tukjañatak kutt'ayitu" sasa.
29 Uka jaqinakax Joseyan utapar puripxäna, ukatsti Josearux tronopan qunt'atäskir jikxatapxäna, taqi ch'aman jaqinakaruw kupi, ch'iqa tuqin sayt'atäskir jikxatapxäna.

30 Joseasti jupanacarojj sänwa: —¿Kuna lurañas jumanacajj qollqe copa aptasin sarjjapjjtajja? ucampis nayajj yattwa, jumajj nayan copa aptatamjja, jilamajj kawqui orakenqui uca orakenqui uca yatiñataqui.
31 Judá markax sänwa: —Tatitusarux kuns sapxä, kuns parlapxä, kunjamatsa chiqapar uñjasipxañäni, Diosax jichhüruw taqi servirinakaman juchap jikxati, ukatwa jichhürux ukham lurapxitu —sasa.
32 Joseasti sartasin Benjamín chachar katuntasin wali ch'amampi jilanakapat katuntäna, utar purisinsti punku jist'antayäna, ucatsti Joseajj utap uñjirirojj akham sañapatakiw mayïna: “Reyejj akham siwa: ‘Awkiman ukar sumankañampi sarapjjam, khitirutï copajj jikjjataskäna uka jaqerojj apt’asjjtwa” sasa.

54 JAQTHAPI

1 Kunapachatix Judá markax Joseyan jupanakamp jan walt'ayat uñjasax jupar jak'achasisin punku jist'aräna, ukat jilanakapamp chikaw Josean nayraqatapar puripxäna.
2 Judá markax Joseyarux sänwa: —Tatitujan nayraqatapan jan sinti llakisiñapäpan, ¿janit uywatamax juman nayraqataman mä aru arsuspa? Joseyasti juparux sänwa: —Arst'am —sasa.
3 Judá markax Josean nayraqatapan parläna, jilanakapasti jupanakan nayraqatapan sayt'atäsipkänwa. Judá markax Josearux sänwa: —Chiqpachansa, kunapachatix nayrïr kutix uywirisan ukar manq'a alasir jutapkta ukkhaxa, jumax uka uraqin uñnaqt'anakapjamaw uñjapxista, Benjamín markaruw irpapxitu, jichhürusti nanakamp anatt'asipkta —sasa.
4 Jichhasti reyix arunakax ist'pan, jilajaruw achikt'apxsma, awkisan ukar nanakamp chik sarañapataki, jan jichhürunakan Egipto markan jakirinakamp chika jiwarañapataki.
5 ¿Janit yatkta kuntix pani jilanakajax Simeón, Leví, Siquem markarusa, amorreonakan paqallq markanakaparsa lurapkäna, Dina kullakasan layku, ukhamarak Benjamín jilapa layku kunsa lurapxañapäkän uksa?
6 Nayasti ch'amajampi, panpachanit sipan juk'amp jach'a ch'amani, jichhüruw jumaru, uraqimaru jutta, jumatix jilasar jan khitañ munksta ukhaxa.
7 ¿Janit ist'kta kuntix nanakar ajlliskistu uka Diosax Faraonar lurkatayna, Sara taykaxat apaqäna, juparus utankirinakarus jach'a jan walt'äwinakampiw jiwayatayna, jichhürkamas egipcionakax uka muspharkañ uñacht'äwinak maynit maynikam yatiyapxi? ukhamarakiw Diosasasti jumarux lurani Benjamín jaqit jichhürunakan awkipat apt'asiwaytaxa, ukhamarak kuna jan walinakatix jichhürunakan uraqiman nanakar tantacht'apkista uka layku. Diosasasti Abraham awkijampi arust'äwipat amtasi, jan walinak jumar puriyani, jichhürunakan awkisan almap llakisiyatamat layku.
8 Jichhasti arunak ist'apxam, jichhürutix jumar sisksma uka arunakax ist'apxam, ukat jilasar khithapxam, jan jumamp uraqiman jakirinakax espadampi jiwarapxañapataki, janiw taqinix nayar atipt'apkasmati.
9 Joseyasti Judá markaruw säna: —¿Kunatarak lakam jist'arta, kunatsa jach'a jach'a tukuskta: ‘Ch'amaw jumampïski? kunjämtix Faraonax jakki ukhama, nayatix taqi ch'aman jaqinakajar jumanakamp nuwasipxañapatak kamachiristxa, chiqpachapuniw jumampi aka jilanakamampix laq'ar chhaqtapxasma —sasa.
10 Judá markax Joseyarux sänwa: —Chiqpachansa jumampi, markamampix nayar axsarañaw wakisi. kunjämtix Tatitux jakki ukhama, nayatix mä kuti espadax apsuskäxa, janiw mayampsa vainax uchkxäti, jichhür taqpach Egipto markar jiwayañkama, ukat jumamp chikaw qalltä, Faraón uywirimampiw tukuyä” sasa.
11 Joseasti juparux sänwa: —Chiqpachansa ch'amax janiw juma sapakïkiti. Nayasti jumat sipan juk'amp ch'amani, juk'amp ch'amanïtwa, jumatix espadam apsusmaxa, kunkamarusa, taqpach jilanakaman kunkaparuw uchä.
12 Judá markax juparux sänwa: —Chiqpachansa, jichhürutix juma contra lakax jist'arasïmaxa, manq'antañ munsma, ukhamat aka uraqit t'unjatäñamataki, jichhürux reinomat t'unjatäñamataki —sasa. Joseyasti sarakïnwa: —Chiqpachansa, jumatix lakam jist'arasmaxa, ch'amanïtwa, lakam qalampi jist'antañkamaw ch'amanïtxa; uñjam qawqha qalanakas nayraqatasan utji, chiqpachapuniw mä qala aptasin lakamar ch’amampiw ch’allt’asma ukat lakamar p’akjasisma.
13 Judá markasti sänwa: —Diosax nanak taypin qhanañchi, janiw jichhakamax jumamp nuwasiñ munapkti, jan ukasti jilasar churapxita, jumat sarxapxäma. Joseyasti sarakïnwa: —Faraonax jakaski ukhamarjama, Canaán markan taqpach reyinakapax jumanakamp chik jutapxätamxa, janiw amparajat apaqapkasmati —sasa.
14 Jichhasti awkiman ukar saram, jilamasti nayan esclavopäniwa, reyin utap lunthatatap layku. Judá markax sänwa: —¿Kunas jumatakixa, jan ukax reyin sarnaqäwipatsa, chiqpachapuniw reyix utapat qullqi, quri churani, jan ukax qullqi churañatakisa, jumax jilasan bolsapar uchat copamat parlaskakisma, ukat lunthatatam saskta?
15 Diosax jan Benjamín jilasasa, jan ukax Abrahanan wawanakapat maynis ukham lurapxamti, jumar lunthatasiñataki, jan ukax yaqha jaqitsa, reyitsa, príncipe, jan ukax khiti jaqitsa.
16 Jichhasti aka juchañchäwi jaytxapxam, ukhamat aka oraqpachax arunakam jan ist'añapataki: “Egiptonkir reyix mä juk'a qullqit jaqinakampiw ch'axwäna, jupanakar juchañchasa, jilaparus mä esclavot apxaruyäna” sasa.
17 Joseyasti sarakïnwa: —Aka copa aptasin nayat sarxam, jilamarus esclavot jaytanukupxam, lunthatax esclavot juchañchatäñapawa —sasa.
18 Judá markasti sänwa: —¿Kunatsa jan phinq'askta jilasar jaytasa, copa apt'asisasti? Chiqpachansa, jumatix mä waranq kuti copa churapxista ukhaxa, janiw jilasarux khitin amparapan jikxataski uka qullqi layku jaytanukkäti, ukhamat jan jiwañasataki.
19 Joseyasti sarakïnwa: —¿Kunatsa jilamarojj jichhürkamajj pä tunka qollqempi aljasipjjtajja, ¿kunatsa aka jilamarojj jan ukham lurapkäta?
20 Judá markax sänwa: —Tatituw nayamp jumamp chika qhanañchi, janiw nuwasiñanakam munapkti. jichhasti jilax churapxita, jan ch'axwasa jumat sarxapxäma —sasa.
21 Joseyasti sarakïnwa: —Taqi reyinakax tantacht'asipxani ukhaxa, janiw jilamarux nayan amparajat apt'añjamäkaniti. Judá chachasti sänwa: —¿Kunsa awkisarux sañäni, jilasan jan nanakamp chik jutatap uñjasa, jupat llakisitap uñjasasti?

22 Joseyasti sarakïnwa: —Akax awkimarux sapxätawa: ‘Sogax balde qhipäxaruw sarawayxi’ sasa.
23 Judá markax sänwa: —Chiqpachansa jumax mä reyïtawa, ¿kunatsa k'ari juchañchasta? ay, jumar uñtasit reyit —sasa.
24 Joseyasti sarakïnwa: “Janiw kuna k’ari juchañchäwis utjkiti, kuna arutï nayajj José jilamat parlkta ukajja, taqeniw madianitanakar pä tunka qollqempi aljapjjtajja, taqeniw awkimarojj jan uñt’asipjjtajja, sapjjaraktawa: “Mä jan wali animalaw juparojj manq’antawayjje, Joseyajj ch’iyjataw uñjasi” sasa.
25 Judá markax sänwa: —Sem markan ninapax chuymaxan nakhantaski, jichhax taqpach uraqim ninamp phichhantä. Joseyasti sarakïnwa: —Chiqpachansa Tamar cuñadamax Siquem markan ninap jiwayatayna, jupasti wawanakamar jiwayatayna —sasa.
26 Judá markax sänwa: —Nayatix mä sapa ñik'ut jañchixat apsusïxa, taqpach Egipto markaruw wilamp phuqhantä —sasa.
27 Joseyasti sarakïnwa: —Jumanakax ukham costumbrenïpxtawa, kunjämtix aljapkta uka jilamar lurapkta ukhama, ukatsti wilaruw abrigop ch'allt'asta, awkimaruw apanipxta, ukhamat mä jan wali animalaw manq'antawayi, akax wilapawa sañapataki —sasa.
28 Uk ist'asinsti Judá markax walpun colerasïna, colerasiñapasti chuymapan walpun phichhantasïna, uka chiqansti mä qalaw utjäna, uka qalax niya pusi patak siclo pesaje ukhanïnwa, ukat Judá chachan colerasiñapax walpun phiñasitayna, ukat mä amparapampiw uka qala aptasin alaxpachar jaquntäna, ch'iqa amparapampiw katjäna.
29 Uka qhepatsti kayunakap manqharuw uchäna, ukatsti taqe ch’amapampiw uka patjjar qont’asïna, uka qalajj Judá markan ch’amapatwa laq’ar tukuwayjjäna.
30 Joseyasti Judá markan luräwip uñjasax wal axsaräna, ukampis Manasés yuqaparuw säna, Judá chachan lurataparjam yaqha qalampiw lurarakïna, Judá markax jilanakaparux sänwa: —Jan maynis sapxamti: “Aka jaqix egipciowa, jan ukasti uk lurasax awkisan familiapatwa juti” sasa.
31 Joseyasti sarakïnwa: —Janiw jumanakaruki ch'am churapktamti, nanakax wali ch'amani jaqinakäpxtwa, ¿kunatsa taqinit jach'añchasipxäta? Judá markax Josearux sänwa: —Jilajar khithanipxam, jan jichhürux markamar t'unjapxamti —sasa.
32 Joseyasti jupanacarojj sänwa: —Sarapjjam, awquimarojj yatiyapjjam, mä jan wali animalaw juparojj manq’antayi, kunjämtejj jumanakas Josea jilamatsa sapctajja —sasa.
33 Judá reyejj Neftalí jilaparuw parläna, jupasti sarakïnwa: —Jichhajj jank’ak saram, Egipto markan taqe callenakap jakt’am, nayar yatiyir jutam. Simeonasti juparux sänwa: —Ukax jan jumatakix jan walt'ayañatakïpan. jichhasti qullu pataruw sarä, qullut mä jach'a qala aptasin Egipto markan sapa mayniru chiqanchañ munta, ukatsti taqi ukankirinakaruw jiwayarakï.
34 Joseyax taqi uka arunak jilanakapan nayraqatapan arsutanakap ist'äna, janiw Joseyax uka arunak amuyatap yatipkänti, hebreo aru jan parlañ yatkaspa ukham amuyapxäna.
35 Jilanakapan arunakap ist'asax Joseyax wal axsaräna, Egipto markar jan t'unjañataki, ukatwa Manasés yuqaparux akham säna: —Jichhax jank'akiw Egipto markan jakirinakaru, taqi ch'aman jaqinakar nayar tantacht'apxita, jichhax caballot sarata, kayunaka, taqi kasta tocañanak apt'asis nayar jutapxpan, ukat Manasés chachax ukham luräna.
36 Neftalí chachajj kunjamtï Judá chachajj siskäna ukarjamaw sarjjäna, Neftalí chachajj t’iju t’iju t’ijunakat maynïr kayunïkchïnjja, trigo achunakjjaruw saraskäna, janiw jupar p’akjañ munapkänti.
37 Ukatsti Egipto markan taqpach callenakap jakthapisinx tunka payan callenak jikxatäna, ukat jank'akiw jutasin Judá markar yatiyäna, Judá markax jilanakaparux sänwa: —Jank'ak sarapxam, sapa maynirus espadap lomopar uchasipxam, Egipto makhatasinxa, taqiniruw jawq'japxä, jan mä jaqis qhipharxapxamti.
38 Judá markax sänwa: —Nayax ch'amajampiw kimsa callenak t'unjä, jumanakax sapa mayniw mä calle t'unjapxäta. Judá markax arunak arsuskäna ukkhasti, Egipto markan jakirinakampi, taqi ch'aman jaqinakampix taqi kasta tocañanak apt'ata, jach'at arnaqasiñampiw jupanakar jak'achasisipxäna.
39 Jupanakasti phisqa patak caballeronaka, tunka waranqa infantería, pusi patak chachanaka, jan espadampi, jan lanzampi, amparanakapampi, ch'amampikiw nuwasiñ yatipxäna.
40 Taqi ch'aman jaqinakasti jach'a thayampi, jach'at arnaqasiñampiw purinipxäna, taqiniw Jacobun yuqanakapar muyuntasin axsarayapxäna, arnaqasitanakap ist'asax uraqix khathatirakïnwa.
41 Jacobun wawanakapax uka soldadonakar uñjasax wal axsarapxäna, ukat Joseyax ukham luräna, Jacobun wawanakapar ajjsarayañataki, ukhamat samarañapataki.
42 Judá markax mä qawqha jilanakapar mulljataw uñjasax jupanakar säna: —¿Kunatarak Diosan khuyapayasiñapax nanakamp chikäkipanx axsarapxtasti? Judá markax Egiptonkir taqpach jaqinakar muyuntatap uñjäna, Josean arxayatäñapataki, Joseya sapakiw jupanakar akham säna: —Jan maynirus llamkt'apxamti —sasa.
43 Judá markax jank'akiw espadap apsüna, jach'at k'allk'u arnaqasïna, espadapampiw jawq'jäna, uraqiruw jaltxatayna, taqi jaqinakar arnaqasiskakïnwa.
44 Uk lurasax Tatitux Judá markarusa, jilanakaparusa, jan axsart'ir jaqinakampiru, jupanakar muyuntat jaqinakampiruw axsarayäna.
45 Taqeniw uka arnaqasiñanak ist’asajj jaltjjapjjäna, wali mulljataw uñjasipjjäna, maynit maynikamaw liwjjatt’asipjjäna, waljaniw jiwarapjjarakïna, Judá markatsa, jilanakapatsa, Josean nayraqatapatsa jaltjjapjjänwa.
46 Ukat jaltxasipkäna ukhaxa, Judá markampi jilanakapampix Faraonan utapar arknaqapxäna, ukat taqiniw qhispipxäna, ukat Judá markax wasitat Josean nayraqatapan qunt'asisin mä leonar uñtataw jupar arnaqasipxäna.
47 Uka arnaqasiñax jayat ist'asïna, Sucot markankir taqiniw uka arnaqasiñ ist'apxäna, Egipto markan taqpach pirqanakapas khathatipxäna, Egipto, Gosén uraqin pirqanakapas uraqi khathatitapatxa, Faraonax tronopat uraqiruw jaquntatäxäna, Egipto, Gosen markankir taqi usurnukstat warminakas ist'asin abortata khathatt’asiñan ch’axwäwipa, kunatix jupanakax wali axsarañaw utjäna.

48 Faraonasti akham sasaw yatiyäna: —¿Kunas aka Egipto markan jichhürunakan pasaski? Jupanakasti jutasin taqi kuntix qalltat tukuykam yatiyapxäna, ukat Faraonax wal mulljasïna, wal axsararakïna.
49 Taqi ukanak ist'asax juk'ampiw axsaräna, ukat Joseyarux akham sasaw khithäna: "Jumaw hebreonakar nayar irptasta, taqpach Egipto markar tukjañataki. ¿kunsa uka lunthata esclavompi lurasma? jupar khithapxam, jilanakapamp chikaw sarxapxam, janirak jupanakan jan wali luratanakapat jiwarapxañäniti, nanakas, jumanakas, taqpach Egiptonkirinakasa —sasa.
50 Jumatix jan uk lurañ munkstaxa, taqi aski yänakax jumat apanukum, jupanakamp chikaw uraqinakapar sarasma, jumatix kusisiñ munstaxa, kunatix jichhüruw taqpach markajarux t'unjapxani, taqi markajarus jiwayapxani; Egipto markankir taqpach warminakas arnaqasitanakap tuqiw abortata; uñjapxam kuntix jupanakax arnaqasitapampi, arsutapampiki lurapki, juk'ampirus espadampi nuwasipxani ukhax uraqiruw t'unjapxani; jichhax kuntix munkta uk ajllisim, nayaru, hebreonakaru, Egiptoru, jan ukax hebreonakaru —sasa.
51 Ukatsti Faraonan taqi arunakap Joseyarux yatiyapxäna, ukat Joseyax Faraonan arunakap ist'asax wal axsaräna, Judá, jilanakapas Josean nayraqatapan wali colerata, colerat sayt'atäsipkänwa, Jacobun taqpach yuqanakapax Joseyarux wal arnaqasipxäna, lamar qutan wararitaparjama, jach'a jach'a tukutanakjama.
52 Joseyasti jilanakaparusa, Faraonarus wal ajjsaräna, ukatwa Joseyajj jilanakapar uñt'ayasiñatak ch'amachasïna, ukhamat Egipto markpachar jan tukjapjjañapataki.
53 Joseyasti Manasés yuqaparuw säna, ukat Manasés chachax Judá markar jak'achasisinx amparapampiw amparapamp luqxatäna, ukat Judá markan colerasiñapax amukt'awayxänwa.
54 Judá markax jilanakaparux sänwa: —Janiw khitis Egipto waynan luratapat sapxañapäkiti, awkijan utapan luräwipawa —sasa.
55 Joseyasti Judá chachan colerasiñap amukt'atap yatisinxa, Judá markar llamp'u aru parlir jak'achasïna.
56 Joseyasti Judá markarux sänwa: —Chiqpachansa jumanakax chiqapuniw arsupxtaxa, jichhüruw ch'amamat arsutanakamxa chiqapar uñjapxtaxa, jumamp kusisit Diosamasti juk'amp sum jakasipxpan. ukampis chiqpachapuniw yatiyapxita, kunatsa taqi jilanakamat taypit nayamp ch'axwapxtaxa, janiw maynis jupat mä arus arsupkituti.
57 Judá markax Joseyarux sänwa: —Chiqpachansa jumax yatisktawa, nayax uka waynatakix awkipan jark'aqatätaxa, akham sasa: "Janitï jupar irpkä ukhaxa, wiñayatakiw juchañchasiñajaxa" sasa.
58 Ucatwa nayajj jumar jak'achasta, taqe jilanakaj taypit jumar jak'achasta, jupar jumat jitheqtañapatak jan jaytañ munatam uñjta. jichhasti nayajj jumanacan khuyapayasiñap jikjjatirista, jupar nanakamp chik sarañapatak khithañamataki, ucat uñjam nayajj jupa lantiw qhepararaquïta, kawkirutï nayar khithkätam ucaruquiw nayajj wali ch'amampi servir sarä.
59 Jichhasti mä ch'aman reyiruw khithapxita, jupasti juma contra sayt'asiwa, jumasti yatiraktawa kuntix nayax juparu, uraqiparus lurkä ukxa. caballeros, infantería, jan ukax wali ch'aman jaqinakas utjkchixa, taqiniruw jiwarayä, reyin p'iqip jumar nayraqatar irpani.
60 ¿Janit yatkta, janit ist'kta, Abrahán awkisax Eliezer uywatapampix mä arumakiw Elam markan taqpach reyinakapar ejercitopamp nuwjatapa, janirak maynirus qhiparapkänti? ukat uka urutpach awkisan ch'amapax mä herenciat churatäxitu, jiwasataki ukhamarak wawanakasataki wiñayataki.
61 Joseyasti sarakïnwa: —Jumanakax chiqaw sapxsma, janiw k'ari arunak arsupxtati, hebreonakax ch'amanïpxiwa, Tatitu Diosapax jupanakat wal kusisi, khitis jupanakan nayraqatapan sayt'aspa?
62 Ukampis nayajj jilamaruw khitäma, jumatï taykapan yuqapar jilapar nayar irpaniyäta, jupatjja Egiptoruw sarawayjjta sasin sisktajja. Jilapar apanipkäta ukkhasti, jupa lantiw jupar katuyä, jumanakat janiw maynis awkimatakix jark'atäkänti, nayar jutkani ukapachasti, khitirutix jumanakax jark'atäpkta uka jilaparuw jumanakamp chika khithapxäma.
63 Judá markax Joseyarux walpun colerasïna, uka arunak arsutapatxa, nayranakapas wali colerat wila wararïna, ukat jilanakaparux sänwa: —¿Kunjämarak aka jaqix jichhürux jupapachpa, Egipto markan t'unjäwip thaqhaskisti?
64 Ukat Simeonax Joseyarux sarakïnwa: —¿Janit qalltan sapksma kawkir chiqarus saratayna, jiwatati jan ukax jakaskiti janicha uk yatipkti, ukat ¿kunatsa tataxax ukham parli?
65 Joseyasti Judá markan uñnaqap uñjasajja, jupar parlkäna ukhajj wal colerasiñap amuyasïna: "Aka jilata lanti mayni jilamaruw nayar irpani" sasa.
66 Joseyasti jilanakaparuw säna: —Chiqpachansa jumanakax sapxaraktawa, jilamax jiwatäxiwa jan ukax chhaqxiwa, jichhax nayatix jichhüru jawst'ä ukat jumanak nayraqatan jutaspa ukhaxa, ¿jilap lantix nayar katuyasmati?
67 Ukatsti Joseyax parlañ qalltäna, akham sasa: —Jose, Josey, jichhüruw nayar jutam, jilanakamar uñstanisin jupanakan nayraqatapan qunt'asim —sasa.
68 Kunapachatix Joseyax uka arunak jupanak nayraqatan arskäna ukhaxa, sapa mayniw yaqha tuqir uñtapxäna, kawkitsa Joseyax jupanakat nayra jutañapän uk yatiñataki.
69 Joseyasti taqi luräwinakap uñjasax jupanakar sänwa: —¿Kunatarak akawjaru, aka chiqar uñch'ukipxtasti? Nayajj Joseyatwa Egipto markar aljapkta, jichhajj nayar aljapjjatamat jan llakisipjjamti, mach'a pachan yanapirirjamaw Diosajj nayar nayar khitanitu.
70 Jilanakapax Josean arunakap ist'asax wal axsarapxäna, Judá markax jupat wal axsarapxäna.
71 Benjamín chachasti Josean arunakap ist'asinsti, uta manqharuw jupanakan nayraqatapankäna, Benjamín jilatasti Josean jilaparuw t'ijtäna, ukatsti qhumantt'asisaw kunkapar qunt'asïna, ukat jachapxäna.
72 Josean jilanakapax Benjamín jilapan kunkapar liwxatasin jupamp chika jachatap uñjapxäna, ukatsti Joseyaruw qhumantt'asipxäna, ukat Joseyamp chika jach'at jachapxäna.
73 Josean utapanjja, Josean jilanakapäpjjtwa sasaw Faraonajj wal kusisiyäna, Egipto markar jan tukjapjjañapataki.
74 Ukat Faraonax Josean ukar jutapki uka jilanakapat jach'añchañatakiw yanapirinakapar khithäna, Egiptonkir ejercitonakan jilïrinakapasa, ejercitopan jilïrinakapas

Joseamp chika kusisiñatakiw puripxäna, taqi Egiptonkirinakasti Josean jilanakapat wal kusisipxäna.
75 Ukat Faraonax esclavonakaparux Joseyan ukar khithäna, akham sasa: “Jilanakamarux sapxam, taqi yänakap apthapisin nayar jutapxañapataki, nayasti Egipto uraqin suma chiqaruw uchapxäma, jupanakax ukham lurapxäna” sasa.
76 Ukat Joseyax utap uñjir khitirutix jilanakapar regalonak apanipxañapatak mayïna, ukat walja isinak apanïna, reyin isinakapa, walja regalonak churarakïna, Joseyasti jilanakapar jaljarakïnwa.
77 Ukatsti sapa mayni jilanakaparux quri, qullqit lurat mä isi, kimsa patak qullqi churäna, ukat Joseyax taqiniruw uka isimp isthapt'asipxañapataki, Faraonan nayraqatapar irpapxañapatak mayïna.
78 Faraonax Josean taqpach jilanakapan ch'amani, suma uñnaqt'ani jaqinakäpxatap uñjasax wal kusisïna.
79 Ukatsti Faraonan nayraqatapat Canaán oraqer sarañatakiw mistuwayapxäna, awkipan ukar sarañataki, Benjamín jilapas jupanakamp chikäskänwa.
80 Joseasti sartasinxa, Faraonat tunka mayan carronak jupanakar churäna, Joseyasti jupanakarux carrop churäna, uka carroruw Egipto markan coronat uchatäxäna, awkipar Egipto markar irpañataki. Joseasti taqpach jilanakapan wawanakaparuw isi apayanitayna, jakhüwiparjama isi, sapa mayniru patak qullqi, ukhamaraki reyin warminakapan isipat jilanakapan warminakapar isi apayanitayna, ukat jupanakarux khithatayna.
81 Ukatsti sapa mayni jilanakaparux tunka jaqinak churäna, jupanakamp chika Canaán uraqir jupanakar luqtapxañapataki, wawanakapar ukhamarak taqi yänakapar Egipto markar jutapxañapataki.
82 Joseasti Benjamín jilapan amparapampiw tunka isi isi apayanitayna, tunka yuqanakapataki, Jacobun wawanakapat sipan juk'ampi.
83 Ukatsti sapa mayniruw phisqa tunka qullqi, tunka carronak Faraonan qullqip apayanitayna, ukatsti tunka asnonak apayanitayna, Egipto markan utjki uka yänakampi, trigo, t'ant'ampi, manq'añampi, awkipataki, ukhamarak taqi khitinakatix jupamp chikäpkäna ukanakaru, thakin manq'añapataki.
84 Ukatsti Dina kullakaparux qullqit lurat isi, quri isi, incienso, mirra, áloe, warminakan k'achacht'at isinak walja walja apayäna, Faraonan warminakapat Benjamín chachan warminakaparuw uka isi apayanitayna.
85 Taqi jilanakaparu, warminakaparus taqi kasta ónix qalanaka, bdellium churäna, Egipto markan jach'a jaqinak taypin taqi aski yänakatxa, janiw kunas qhiparkänti, jan ukasti Joseyax awkipan utapar apayankäna ukakiw qhiparäna.
86 Ukatsti jilanakaparuw khithäna, jupanakasti sarxapxänwa, Benjamín jilaparuw jupanakamp chika khithäna.
87 Joseasti jupanakamp chikaw Egipto markar puriñ thaknam saräna, ukatsti awkipatsa, utapatsa Egipto markar jutapxam sasaw jupanakar säna.
88 Jesusasti jupanakarux sänwa: —Jan thakin ch'axwapxamti, akax Tatitutwa juti, mä jach'a markar manq'at pist'ayañataki, phisqha maraw mach'ax utjani.
89 Ukatsti jupanakarux sarakïnwa: —Canaán uraqir puripkäta ukhaxa, janiw akatjamat awkixan nayraqatapar jutapxamti, jan ukasti yatiñanakamarjamaw sarnaqapxam —sasa.
90 Joseyasti janiw jupanakar arxayxänti, ukatsti Egiptoruw kutt'xäna, Jacobun yuqanakapasti Canaán uraqiruw kusisita, kusisita Jacob awkipar sarapxäna.
91 Uraqin qurpachasiñkamaw purinipxäna, ukat jupanakkamaw sapxäna: —Awkisan nayraqatapan kuns lurañäni, mä akatjamat jupar jak'achasisin uka tuqit yatiyañäni ukhaxa, jupax wali mulljataw uñjasini, janirakiw iyawskistaniti —sasa.
92 Utanakapar jak'achasiñapkamaw sarapxäna, Aser chachan Serác phuchaparuw jikxatapxäna, jupanakampi jikisiñataki, uka tawaqux wali suma, jan amuyt'asirïnwa, arpa tocañ yatïna.
93 Jupanakasti jupar jawsasin nayraqatapar jutasinxa, jamp'att'asisaw jamp'att'äna, ukatsti arpampiw mä arpa churapxäna, akham sasa: “Jichhax awkisan nayraqatapar saram, ukat jupan nayraqatapar qunt'asim, arpa phust'asisin aka arunak arsum” sasa.
94 Jupanakasti utapar sarañapatakiw sapxäna, arpa apt'asisinsti jank'akiw Jacobun jak'apar qunt'asïna.
95 Jupasti wali sum phust'äna, q'ucht'arakïna, suma arunakapampisti akham sänwa: “Jose tiyujax jakaskiwa, Egipto markpachan apnaqaski, janiw jiwkiti” sasa.
96 Ukatsti uka arunak mayamp arsuskakïnwa, arsuskakïnwa, Jacobux uka arunak ist’asaw jupar iyaw sapxäna.
97 Jupax ist’äna, kunapachatix jupax pä kuti kimsa kuti arsuskäna, ukat kusisiñaw Jacobun chuymaparux mantantäna, arunakapamp muxsa arunakapampi, ukat Diosan ajayupax juparuw purirakïna, ukat taqi arunakapax chiqätap yatïna.
98 Jacobux Serac chacharux bendicirakïnwa, uka arunak nayraqatan arsusaxa, jupasti sänwa: —Phuchaxa, janipuniw jiwañax atipjtamti, jumaw ajayujar jaktaytaxa. kunjamtï siskta ukhamak nayan nayraqatajan parlt'asim, taqi arunakamampix kusisiyistawa —sasa.
99 Uka warmisti uka arunak q’ucht’askakïnwa, Jacobux ist’arakïnwa, jupar kusisiyarakïna, jupasti kusisirakïnwa, Diosan ajayupasti jupar mantarakïnwa.
100 Kunapachatï Jesusax jupamp parlkäna ukhaxa, wawanakapax caballonakampi, carronakampi, reyin isimpi, uywatanakampiw jupar jak'achasisin jutapxäna.
101 Jacobux jupanakamp jikisiñatakiw sartasïna, reyin isimp isthapt'at wawanakapar uñjäna, Joseyax jupanakar apayankän uka yänakap uñjarakïna.
102 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Yatiyapxam Joseya jilasax jakaskiwa, jupaw Egipto uraqin apnaqaski, jupaw nanakamp parlapxitu kunjämtix sapksma ukhama —sasa.
103 Ucat Jacobojj yokanakapan take arunacap ist’äna, chuymapasti jupan arunacap ist’asajj llakt’asïnwa, cunalaycutejj Joseyajj jupanacar churcäna, kuntï jupar khitancän ucapacha, uqhamarac Joseyajj jupanakar siscäna uqham taqe uñnaqt’anak uñjañcama.
104 Jupanakasti nayraqatapar jist’arapxäna, ukatsti taqi kuntï Joseyax apayankatayna uk uñacht’ayapxäna, sapa mayniruw kuntï Joseyax apayankatayna uk churapxäna, jupasti chiqa arsutap yatïna, ukat yuqapat yatiyasax wal kusisïna.

105 Jacobux sänwa: —Nayatakix walikïskiwa, Jose yuqaxax jakaskakiwa, janïr jiwkasax jupar uñjiriw sarä —sasa.
106 Ukatsti wawanakapax taqi kunatix jupanakar paskatayna ukanak yatiyapxäna, Jacobux sänwa: “Nayax Egipto markaruw sarä, wawajar uñjiri” sasa.
107 Ukat Jacobux sartasinx Joseyax khitankän uka isimp isthapt'asisaw jariqasïna, ñik'utapsa ñik'ut mururasïna, ukatsti Joseyax khitankäna uka turbantempiw p'iqipar uchasïna.
108 Jacobun utapankirinakasa, warminakapasa Joseyax jupanakar apayankatayna uka isimp isthapt'asipxäna, Joseyax jakaskatap layku, Egipto markan apnaqatapat wal kusisipxäna.
109 Canaán markankirinakax taqiniw uk ist'apxäna, Jacobun jakaskatapat wal kusisipxäna.
110 Jacobux kimsa uruw jupanakatak mä jach'a phunchhäw luräna, Canaán markan taqpach reyinakapampi, jach'a jilïrinakampi, Jacobun utapan manq'apxäna, umapxäna, kusisipxarakïna.

55 JAQTHAPI

1 Uka qhipatsti Jacobux akham sänwa: “Egipto markaruw wawajar uñjiri sarä, ukatsti Canaán uraqiruw kutt'ä, kawkïr Canaán uraqittix Diosax Abrahamar siskäna uka uraqiru, janiw nayax yurki uka uraqit mistkti” sasa.
2 Tatitun arupax jupar purintäna, akham sasa: “Taqi utamampi Egipto markar saraqam, ukan qhiparam, jan axsaramti Egipto markar sarañxa, nayax ukan mä jach'a markar tukuyäma” sasa.
3 Ukat Jacobux chuymapan säna: “Nayax wawajar uñjiriw sarä, Egipto markankir taqi jaqinakan Diosapar axsarañax chuymapan utjiti janicha” sasa.
4 Tatitojj Jacobor sänwa: —Jan ajjsaramti Joseyarojja, jupajj nayarojj taqe chuymaw nayar servisquitu, cunjämtejj jumanacajj wal kusisiyquitu, Jacobusti wawapat wal kusisïna.
5 Ukapachasti Jacobux wawanakaparu, utapankirinakarux Egipto markar sarapxañapatakiw mayïna, Tatitun arunakaparjama, Jacobux wawanakapampi, taqpach utapamp chikaw sartasipxäna, ukatsti Beerseba markat Canaán uraqit mistuwayxäna, kusisita, kusisita, ukatsti Egipto uraqiruw sarapxäna.
6 Egipto jak’ar puripjjäna ukhajja, Jacobojj Judá markaruw Joseyan nayraqatapar khitäna, jupajj Egipto markan kunjamäskis uk uñacht’ayañapataki, Judá markasti awkipan arunakaparjamaw luräna, jupajj jank’akiw t’ijtäna, Josean ukar purisajj Gosén oraqen mä cheqaw taqe familiapatak utt’ayapjjäna, Judá markasti kutt’anjjänwa, thaknam sarasaw awkipan ukar puripjjäna.
7 Joseasti carro apt'asïna, ukatsti taqi ch'aman jaqinakaparu, uywatanakaparu, taqpach Egipto markan jilïrinakapar tantacht'ayäna, Jacob awkipampi jikisiñataki, ukat Josean kamachip Egipto markan yatiyasïna: “Taqi khitinakatix Jacobun jikisiñatak jan sarapki ukanakax jiwapxaniwa” sasa.
8 Qhepürojja, Joseyajj Egipto markpachampiw mä jach’a ch’amani ejercitompi saräna, taqeniw lino isimpi, morado isimpi isthapita, qollqempi, qorit lurat yänakampi, nuwasiñ yänakampi isthapt’ata.
9 Taqeniw Jacob chachar jikisiñatak sarapjjäna, kunayman tocañanak apt’ata, tambor tocañanakampi, timbrenakampi, mirra, áloe sat ch’aphinakampi thaknam ch’alljjtayasisa, taqeniw ukham sarapjjäna, arnaqasitapatjja, oraqejj khathatirakïnwa.
10 Egiptonkir taqpach warminakasti Egipto markan uta patanakaparu, perqanakaparuw Jacob chachar jikisiñatak sarapxäna, Josean p'iqip patxarusti Faraonan reyipan coronap uchatänwa, Faraonax awkipamp jikisiñatak sarkasax uka corona uchañapatakiw apayanitayna.
11 Kunapachatï Joseyax awkipat phisqa tunka metro ukch’a jayankxäna ukhaxa, carrot saraqasin awkipar jak’achasïna, ukat Egipto markan jilïrinakapasa, jach’a jilïrinakapasa Joseyax awkipar kayukiw sarxatap uñjapxäna, ukatsti kayukiw Jacob tuqir sarapxäna.
12 Jacobux Josean campamentopar jak'achaskäna ukhaxa, Jacobux Joseyamp chika jupar jak'achasir campamento uñjäna, ukat Jacobux wal muspharäna.
13 Ukat Jacobux Judá markarux sänwa: —¿Khitirus Egipto markan campamentopan reyin isimpi isthapt'ata, wali wila isimpi isthapt'ata, reyin coronap uchat uñjta, khititix carropat saraqasin jiwasanak jak'achasisin jutaski? Judá markax awkiparux sänwa: —Jumaw Jose rey yuqamaxa; Jacobux yuqapan jach'a kankañap uñjasax wal kusisïna.
14 Joseyasti awkipar jak'achasisinx awkiparuw qunqurt'asïna, campamentonkir taqpach jaqinakasti Jacobun nayraqatapan jupamp chikaw uraqir qunqurt'asipxäna.
15 Ukxarusti Jacobux t'ijt'asin jank'akiw Jose yuqapar jak'achasïna, kunkapar qunt'asisin jamp'att'äna, ukat jachapxäna, Joseyax awkipar qhumantt'asisaw jamp'att'äna, jach'at jach'at jach'a tukusaw taqpach Egipto markankirinakax jupanakamp chika jachapxäna.
16 Jacobux Joseyarux sänwa: —Jichhax ajanum uñjasax kusisit jiwä, jumax wali jak'ankxtawa, jach'a kankañampi —sasa.
17 Jacobun wawanakapasa, warminakapasa, wawanakapasa, uywatanakapasa, Jacobun utapankirinakasa, Joseyampiw wal jachapxäna.
18 Ukatsti Joseyampi taqi jaqinakapampix Egipto markaruw kutt'xapxäna, Jacobus yuqanakapampi, utapankir wawanakapampix Joseyamp chikaw Egipto markar sarapxäna, Joseyasti Egipto markan suma chiqaru, Gosén uraqiruw ucharakïna.
19 Joseasti awkiparu, jilanakaparu sänwa: —Nayasti faraonaruw makhatä, jupar yatiyiri: “Jilanakajampi, awkijan utapampiw nayar jutapxi, jupanakasti Gosén uraqinkapxiwa” sasa.
20 Joseasti ukham luräna, Rubén, Isacar Zabulón, Benjamín jilaparu, ukatsti Faraonan nayraqatapar ucharakïna.
21 Joseyasti Faraonarux sänwa: — Jilanakajasa, awkijan utapankirinakasa, uwijanakapasa, uywanakapasa, Canaán uraqit Egipto markan jakañatak jutapxitu. mach'ax jupanakarux walpun purintäna.
22 Ucat Faraonajj Josearojj sänwa: —Awquimaru, jilanacamarojj suma uca oraken ucham, jan taqe suma ucjja jupanacarojj jark'amti, janiraquiw oraqen lik'inakap manq'ayapjjamti —sasa.

23 Joseyasti sarakïnwa: —Nayax Gosen uraqin utt'ayawaytwa, jupanakax awatirinakäpxiwa, ukatwa Gosen markan qhiparapxpan ovejanakap uywañataki.
24 Faraonasti Josearux sänwa: —Jilanakamampix taqi kuntix sapkätam uk luram. Jacobun wawanakapasti Faraonar alt'asipxäna, ukatsti sumakiw jupat jithiqtapxäna, Joseax awkiparuw Faraonan nayraqatapar irpxaruwayäna.
25 Ukat Jacobux Faraonarux qunqurt'asïna, Jacobux faraonaruw bendicïna, ukatsti mistuwayxäna. Jacobus, taqpach yuqanakapampi, taqpach utapampiw Gosen uraqin jakapxäna.
26 Payïr mara, mä arunxa, Jacobux patak kimsa tunka marani, Joseyax awkiparu, jilanakaparu, taqpach awkipan utaparu, mach'a urunakax t'ant'ampiw uñjäna. jupanakax janiw kunas pist'apkänti.
27 Joseyasti taqi uraqit suma uraqinak jupanakar churäna. Egipto markan wali suma jaqinakax Josean urunakapan utjapxäna; Joseyasti jupanacaru, awquipan taqpach utaparu, isi, isi churaraquïna, sapa mara; Jacobun wawanakapax Egipto markan jan kuna jan walt'äwin qhiparapxäna, jilapan urunakapan.
28 Jacobux Joseyan mesapan manq'asipunirïnwa, Jacobun yuqanakapampix janiw urus arumas Joseyan mesapat mistupkänti, jan ukasti Jacobun wawanakapax utanakapan manq'antapxäna.
29 Egipto markankirinakax mach'a urunakax Josean utapat t'ant'a manq'apxäna, taqi egipcionakax mach'a pachan taqpach yänakap aljapxäna.
30 Ukatsti Joseyax Egipto markan taqpach uraqinakapsa, yapunakapsa Faraonan qullqipat alasïna, ukat mach'a urunakax taqpach Egipto markaruw t'ant'a churäna, ukat Joseyax taqi qullqi, quri apthapisïna, uka trigo alasipxäna, ukatsti walja quri qullqi apthapirakïna, ukatsti walja onix qalanaka, bedellio ukat wali valorani qalanak apthapirakïna qullqip tukusxän ukkhax taqi chiqat Josear apanipkäna uka isinakxa.
31 Joseasti amparapar purinkäna uka qollqe, qori, niya paqallq tunk payan talento qori, qollqe, ónix qalanaka, bdellio sat qalanaksa walja cheqanakaruw imantasjjäna, ukat mä chikatjja Wila qota jak'ankir wasaran imantjjäna, mä chikatasti Perat jawir jak'an imantarakïna Persia ukat Media wasaran uñkatasinkiwa.
32 Uka qhipatsti quri qullqit mä juk'a apthapisinxa, taqi jilanakaparu, awkipan utapankirinakaru, awkipan utapankir warminakaru churäna, ukat mayninakax Faraonan utaparuw apanipxäna, niya pä tunka talento quri qullqimpi.
33 Ukatsti Joseyax taqi quri qullqinak faraonarux churäna, Faraonax qullqi imañ utaruw ucharakïna, uka qhipatsti mach'a urunakax uka uraqin tukusxarakïnwa, taqi uraqin yapuchasipxäna, yapu apthapipxäna, sapa maraw yapuchañ yatipxarakïna. jupanakax janiw kunas pist'apkänti.
34 Joseyasti Egipto markan jan kuna llakiniw jakasïna, uraqpachasti jupan ewjjt'aparjamaw uñjasïna, awkipasa, taqpach jilanakapampisti Gosen oraqen jakasipjjarakïna.
35 Joseyasti wali chuymankipstatäxänwa, Efraín, Manasés sat pä yuqanakapasti, Jacob jilanakapan wawanakapamp chikaw Jacobun utapan qhiparapxäna, Tatitun thakinakapsa, kamachinakapsa yatiqapxañapataki.
36 Jacobus yuqanakapampix Egipto uraqin Gosen uraqin jakasipxäna, uka uraqin katuntasipxäna, waljaniruw uka uraqin utjapxäna.

56 JAQTHAPI

1 Jacobux tunka paqallqun maraw Egipto uraqin jakasïna, Jacobux pataka pusi tunka paqallqun maranakaw jakasïna.
2 Ukapachaw Jacobux uka usump usuntayäna, ukat jupax Jose yuqaparuw Egipto markat jawsayañatak khitäna, Jose yuqapax Egipto markat jutäna, Joseyasti awkipan ukar jutäna.
3 Ukat Jacobux Joseyaru, yuqanakapar säna: —Nayax jiwxtwa, nayra achachilanakaman Diosapaw jumanakar tumpt'anipxätam, kawkïr uraqitix Tatitux juramento lurkäma, jumanakaru ukhamarak wawanakamar churapxätam, jichhax jiwxä ukhaxa, Macpela sat chiqan Hebrón markan Canaán uraqin jak'ankir p'iyaruw imt'apxita.
4 Jacobux wawanakaparux Macpela, Hebrón markan imt'añapatakiw juramento luräna, ukat yuqanakapax uka tuqit juramento lurapxäna.
5 Ukatsti jupanakarux akham sasaw säna: "Tatitu Diosamaruw yupaychapxam, khititix nayra awkinakamar qhispiyki ukax taqi jan walt'äwinakat qhispiyapxarakïtam" sasa.
6 Ukat Jacobux säna: —Taqi wawanakamarux jawsapxita, Jacobun yuqanakapan taqpach wawanakapax jupar jak'achasisin qunt'asipxäna, Jacobux jupanakar bendicirakïnwa, ukat jupanakarux sänwa: —Awkinakaman Tatit Diosapaw waranqa kuti churapxätam, bendicipxätam, Abraham awkiman bendicionap churapxätam. Jacobun yuqanakapan taqpach wawanakapasti uka urux jupanakarux bendicipkän uka qhipat sarxapxäna.
7 Qhipürusti Jacobux wasitat yuqanakapar jawsäna, taqiniw jupar jak'achasisin jak'achasisin nayraqatapan qunt'asipxäna, ukat Jacobux uka urux janïr jiwkasax wawanakaparux bendicirakïnwa, sapa mayniw bendicionaparjam bendicipxäna; Tatitun kamachi qillqatapan qillqatäpxam, Israel markataki.
8 Jacobux Judá markarux sänwa: —Nayax yuqaxarux uñt'twa, jumax jilanakamatakix wali ch'aman jaqïtawa. Reyipxam, wawanakamasti wiñayatakiw wawanakaparux apnaqapxarakini.
9 Ukhamaki wawanakamarux arco, taqi nuwasiñ armanak yatichapxam, ukhamat uñisirinakapar apnaqir jilapan nuwasiñanakapan nuwasipxañapataki.
10 Jacobux uka urux wasitatwa wawanakapar säna: —Jichhüruw nayax markajar tantacht'atäskä. Egiptot apapxita, Macpelá p'iyan imt'apxita, kunjämtix sapksma ukhama —sasa.
11 Ukampis amuyasipxam, jan khitis yuqanakamat nayar apt'asiñapataki, jumanaka sapaki, ukham lurapxäta, kunapachatix janchix apt'asipxäta, Canaán uraqir imt'añataki.
12 Judá, Isacar, Zabulón markanakaw inti jalsu toqeru nayan jiwat q'añunak apt'asipjjani. Inti jalant tuqinx Rubén, Simeón, Gad, Efraín, Manasés, Benjamín, inti jalant tuqinxa, Dan, Aser, Neftalí ukanaka.
13 Leví chachajj jan jumamp chik apt'asimti, jupasa yoqanakapampiw Tatitun arust'äwi arcap israelitanakamp israelitanakamp campamenton apapjjani, janirakiw Joseyajj wawajajj apt'atäñapäkiti, mä reyjamarakiw

jach’añchatäpan. ukampis Efraín, Manasés chachanakaw jupanakan lantix utjani.
14 Nayar apapkäta ukhajj ukham lurapjjeta; taqi kuntix nayax sapksma ukanakat jan kuns apanukupxamti; nayar ukham lurapxäta ukkhaxa, Tatitux jumanakatsa, wawanakamatsa wiñayatakiw amtapxätam.
15 Jumanakax wawanakaxa, sapa mayniw jilaparu, wila masipar jach'añchapxam, wawanakamaru, wawanakaman wawanakamarus sapxam, nayra awkinakaman Tatit Diosapar taqi urunak luqtapxañapataki.
16 Ukhamat wiñayataki aka uraqin jakasipxañamataki, jumasa, wawanakamasa, wawanakaman wawanakapasa, Tatit Diosama nayraqatan aski, chiqapa lurapxäta ukhaxa, taqi thakinakapan sarnaqapxäta.
17 Juma, Jose yuqaxa, pampachapxita jilanakaman ch'akhanakapsa, taqi jan wali luräwinakapsa pampachapxita, kuna jan walinakatï jumar apthapipkätam ukhaxa, Diosax jumatakis wawanakaman askipatakiw amtäna.
18 Wawaxay, janiw jilanakamarux Egipto markankirinakar jaytanukuñamäkiti, janirakiw chuymanakaparus chuym ust'ayañamäkiti, nayax jupanakarux Diosan amparaparu, amparamaruw katuyaskta egipcionakat jark'aqañataki. Jacobun wawanakapasti awkiparux sapxarakïnwa: —Awkixa, taqi kuntix jumax siskta uk lurapxäma. Dios sapaki jiwasampïpan.
19 Jacobux wawanakaparux sänwa: —Ukhamarakiw Diosax jumanakampïpan, jumanakax taqi thakinakap phuqapxäta. janirakiw thakinakapatsa kupi tuqiru, ch’iqa tuqiru kutt’añamäkiti, kunatix jupar uñjatax aski, chiqapa luraña.
20 Nayajj yattwa, qhep qhepa urunakanjja, walja jan walt’äwinakaw aka oraqen jumanakar purt’apjjätam, jïsa wawanakamasa, wawanakaman wawanakapasa, Tatiturukiw servisipjjam, jupaw taqe jan walt’äwinakat qhespiyapjjätam.
21 Kunapachatix jumanakax Diosar arkapxäta, jupar luqtañataki, ukat jumanakan qhipa wawanakamar, wawanakaman wawanakamar Tatitur uñt'añ yatichapxäta ukhaxa, Tatitux wawanakamar taypit mä esclavo churapxätam, ukat Tatitux amparap tuqiw taqi t'aqhisiñanakat qhispiyapxätam, Egipto markat irpapxarakïtam, awkinakaman uraqiparuw kutt'ayapxätam, ukhamat jan kuna usun katuqapxañamataki.
22 Jacobux janiw wawanakapar arxayxänti, ukatsti kayunakap ikiñar ayxatäna, jiwxänwa ukat markapar tantacht'atäxänwa.
23 Joseasti awkiparuw jawq'jasïna, jach'at jachäna, jamp'att'asïna, wali k'allk'u arumpiw art'asïna, ukat sänwa: —Awkixay, awkixay —sasa.
24 Ukatsti yuqapan warminakapasa, taqpach utapankirinakasa, Jacobur jikthaptapxäna, ukat jach'at jach'at jach'at arnaqasipxäna Jacob tuqita.
25 Jacobun taqpach yuqanakapax sartasipxäna, isinakap ch'iyjasipxäna, taqiniw ch'uqi isimp isthapt'asipxäna, ajanunakaparus qunt'asipxäna, p'iqinakaparus laq'ampiw alaxpachar jaquntapxäna.
26 Ukatsti Osnat Josean warmiparux yatiyapxäna, ukat jupax sartasisin mä saco uchasïna, jupasti taqpach egipcio warminakamp chikaw Jacobut jachäna, jachäna.
27 Jacobun uñt'ir Egipto markankirinakax uka arunak ist'asax taqiniw jutapxäna, Egipto markpachasti walja urunak jachapxäna.
28 Ukat Canaán uraqitpachaw warminakax Jacobun jiwatap ist'asax Egipto markar puripxäna, ukat paqallq tunk uruw Egipto markan jupat jachapxäna.
29 Uka qhipatsti, Joseyax uywatanakaparux mirra, incienso, incienso, incienso, suma q'apkir q'apkir qullanakamp k'achacht'apxañapatakiw säna.
30 Taqi Egipto markankirinakampi, jilïrinakampi, Gosen uraqin jakirinakasa, Jacob awkipat jachapxäna, jachapxarakïna.
31 Jachañ urunakax tukusxäna, paqallq tunka urunak tukuyatatsti, Joseyax Faraonarux sänwa: —Awkixarux Canaán uraqiruw imt'ä, kunjämtix juramento lurkitu ukhama, ukat kutt'anxäwa —sasa.
32 Faraonasti Joseyaruw khitäna akham sasa: —Sartam, awkimar imt'am, kunjämtix jupax siskän ukhamarjama. Joseax taqpach jilanakapamp chikaw Canaán uraqir sarxäna, Jacob awkipar imt'añataki, kunjamtï jupax siskän ukhamarjama.
33 Faraonax Egipto markpachan yatiyasiñapatakiw mayïna: “Khititix Joseyampi jilanakapampi Canaán uraqir jan Jacobar imt'ir sarkani ukaxa, jiwañapawa” sasa.
34 Egipto markankirinakax Faraonan yatiyäwip ist'apxäna, taqiniw sartasipxäna, Faraonan taqpach yanapirinakapasa, utapan jilïrinakapasa, Egipto markan jilïrinakapasa, Josean yanapirinakapampi, Faraonan jilïrinakapasa, Josean yanapirinakapjamaw Jacobur imt'ir sarapxäna.
35 Jacobun yuqanakapax kawkïr ch'usawjarutix ikiskäna uk apt'asipxäna. kunjämtix awkipax siskatayna ukhamarjamaw wawanakapax jupar lurapxäna.
36 Uka q'añu q'uma qurit luratänwa, muyuntkipansti ónix qalanakampi, bdelliompi k'achachatarakïnwa. Uka q'añunak imt'añasti qurit luratänwa, hilonakamp chikt'ata, uka patxarusti ónix qalanakampi, bdelliompi lurat ganchos ukanakaw utjäna.
37 Joseyasti Jacob awkipan p'iqiparuw mä jach'a quri corona uchäna, ukatsti mä quri thujrumpiw amparapar uchasïna, ukatsti reyinakax jakañapkamaw sapüru muyuntapxäna.
38 Egiptonkir taqe ejercitonakaw jupar nayräjjan sarapjjäna, qalltanjja Faraonan wali ch’amani jaqenakasa, Josean wali ch’amani jaqenakasa, Egiptonkir mayni jaqenakasa, espadanakampi chint’atäpjjänwa, escudonakampi isthapt’atäpjjänwa, nuwasiñ yänakas jupanakaruw uchasïna.
39 Taqi jachirinakasa, jachirinakasa, jach'a jach'a tukuri, jach'a jach'a tukuri, jach'a jach'a tukusa, jach'a jach'a tukusa, jach'a jach'a tukuri, ukat mayninakax imt'añ uta qhipäxaruw sarapxäna.
40 Ukatsti Joseyan utapamp chikaw q'ala kayukiw jach'at jach'at sepultura jak'ar sarapxäna, Josean mayni uywatanakapasti jupar muyuntapxäna. sapa mayniw k'achacht'at yänakap uchatäpxäna, taqiniw nuwasiñ armanakapampix isthapt'atäpxäna.
41 Jacobun phisqha tunka uywatanakapasti q'apkir q'apkir qullanak nayraqatar sarasinxa, mirra, áloe, taqi kasta q'apkir qullanak ch'allt'asipxäna, Jacobun yuqanakapasti q'apkir q'apkir qullanak apt'ataw sarapxäna, Jacobun yanapirinakapasti q'apkir q'apkir qullanak q'apkir q'apkir

qullanak q'apkir q'apkir q'apkir qullanak nayraqatar sarapxäna.
42 Joseyasti mä jach'a campamentompiw makhatatayna, Canaán uraqir puriñkamax sapa uruw ukham lurapxäna, ukatsti Atad trigo ukar puripxäna, uka chiqax Jordán jawir khurkatankiwa, uka chiqansti wali jach'a jach'a jach'a tukusaw jachapxäna.
43 Canaán markankir reyinakajj uk ist'asajja, sapa mayniw utapat mistupjjäna, Canaán markankir kimsa tunka mayani reyinaka, ukat taqeniw jaqenakapamp chika Jacob chachat jachir sarapjjäna.
44 Taqi uka reyinakax Jacobun p'iqip uñjapxäna, Josean coronap patxan uchatäskir uñjapxäna, ukatsti coronanakapampix uka p'iyaruw muyuntapxäna.
45 Taqi uka reyinakax Jacobun wawanakapampi, Egipton wawanakapampix Jacobun jach'a jach'a jach'a tukupxäna, Canaán markankir taqi reyinakax Jacobun yuqanakapan jan axsart'irïtap yatipxäna.
46 Esaú markaruw yatiyäna: "Jacob chachasti Egipto markanwa jiwjjäna, yoqanakapasa, taqpach Egipto markankirinakasa, Canaán oraqer imt'apjjañapataki" sasa.
47 Uk ist'asinsti, Esaú chachax Seír qullun jakaskäna, ukat yuqanakapampi, taqi markapampi, taqpach utapamp chikaw sartasipxäna, mä jach'a marka, Jacobot jachañataki, jachañataki.
48 Esaú chachax Jacob jilapat jachäna, ukat taqpach Egipto markankirinakasa, Canaán markankirinakasa wasitat sartasipxäna, uka chiqan Jacoburux wal jachapxäna
49 Joseyampi jilanakapampisti Jacob awkiparuw uka chiqat irpanipxäna, ukatsti Hebrón markaruw sarapxäna, nayra awkinakapan jak'apan Jacob awkipar imt'añataki.
50 Jupanakasti Kireat-arba sat p'iyaruw puripxäna, purinipkän ukapachasti, Esaú chachax wawanakapampix Joseyampi, jilanakapampiruw p'iyan jark'atäkaspas ukham sayt'asïna, akham sasa: —Janiw Jacobux uka p'iyan imt'atäkaniti, jiwasanakankiwa, awkisankiwa —sasa.
51 Joseyampi jilanakapampisti Esaú chachan wawanakapan arunakap ist'asin wal colerasipxäna, ukat Joseyax Esaú ukar jak'achasisin akham sasaw jiskt'äna: —¿Kunas aka arsutanakaxa? chiqpachapuniw Jacob awkixax jumat jach'a qamir kankañamp alasïna, Isaacan jiwatapatxa, jichhax pä tunka phisqan mara nayraw alasïna, ukhamarakiw taqi Canaán uraqinak jumat alasïna, wawanakamatsa, jumat qhipat jutir wawanakamatsa.
52 Jacobux wawanakapataki, wawanakapatakis wiñayatak herenciapjam alasïna, ¿kunatsa jichhürunakanx ukham arsuskta?
53 Esaú chachasti sarakïnwa: —Jumajj k'arinak parlta, k'arinaksa parlaraktajja, janiw nayajj aka oraqen kunsa aljawaykti, janirakiw Jacob jilajajj aka oraqen nayan yänakaj alasirïkti" sasa.
54 Esaú chachax Josear arunakapampi sallqjañatakiw ukham arsüna, kunapachatï Esaú chachax Canaán uraqin taqi yänakap Jacobur aljkäna uka urunakan Joseyax jan ukankatap yatïna.
55 Joseyasti Esaú chacharux sänwa: —Chiqpachansa awkixax jumamp chikaw uka yänak alasitamat qillqat uchatayna, ukat qhanañchirinakampirakiw uka qillqat qhanañchäna, Egipto markanx nanakamp chikaw utji —sasa.
56 Esaú chachasti juparux sänwa: —Aka qillqat apanipxam, taqi kuntix qillqatan jikxatkäta ukanakxa, nanakax ukham lurapxä —sasa.
57 Joseyasti Neftalí jilaparuw jawsäna, jupasti sänwa: —Jank'aki, jan qhiparapxam, Egipto markar t'ijtxam, taqi qillqat apanipxam. alasita qillqata, sellado qillqata ukhamaraki jist'arat qillqata, ukhamaraki taqi nayrïri qillqatanaka kawkhantixa taqi lurawinakasa yuriña derecho ukana qillqantatäki ukanakaxa, apsuñamawa.
58 Jumaw jupanakarux aka chiqar irpanipxäta, ukhamat Esaú chachan yuqanakapan arunak jichhürunakan arsutanakap uñt'apxañajataki.
59 Neftalí chachax Josean arup ist'asin jank'akiw Egipto markar sarañatak t'ijtäna, Neftalí chachax wasar pampankir jamach'inakat sipan kayukiw juk'amp k'achachatäna, trigo achunak jan t'unjasa.
60 Esaú chachajj Neftalí chachan qellqatanakap apt'asir sarjjatap uñjasajja, yoqanakapampejj juk'ampiw uka p'iya contra sayt'asipjjäna, ukatwa Esaú chachasa, taqe markapampejj Joseyampi jilanakapampejj nuwasiñatak sayt'asipjjäna.
61 Jacob chachan taqpach wawanakapasa, Egipto markankirinakas Esaú chachampi, jaqinakapamp nuwasipxäna, Esaú chachan wawanakapasa, markapampiw Jacob chachan wawanakap nayraqatan atipjapxäna, Jacobun wawanakapas Esaú chachan markapat pusi tunka jaqinak jiwayapxäna.
62 Uka tiemponjja, Jacob chachan Cushim yokapajj Jacob chachan yokapampiw jakasïna, ukampis nuwasiñ cheqatjja niya patak metronak jayankänwa, Jacobun wawanakapamp chikaw Jacob chachan sepulturap jak'an qheparäna.
63 Cushim chachasti amutu, oqaränwa, jaqinak taypin wali mulljasiñ arunak amuyarakïnwa.
64 Jesusasti akham sasaw jiskt'äna: —¿Kunatsa jiwatanakar jan imt'apkta, ¿kunarak uka jach'a mulljasiñasti? Jupanakasti Esaú, yuqanakapan arunacaparuw jaysapxäna. Esaú chachasti nuwasiñ taypin t'ijtäna, Esaú chachasti mä espadampiw jiwayäna, p'iqip khuchhuqäna, ukat jayaruw jalnaqäna, Esaústi nuwasir jaqinak taypiruw liwxatäna.
65 Cushim chachajj uk lurkäna ukhajja, Jacob chachan yoqanakapaw Esaú chachan wawanakapar atipjäna, Jacob chachan yoqanakapasti Jacob awkiparuw ch'amampi p'iyan imt'apjjäna, Esaú chachan yoqanakapasti uk uñjapjjäna.
66 Jacobux Hebrón markan imt'atäxänwa, Macpelá p'iyan, Abrahamax Het chachan wawanakapat imt'atañapataki, wali jila alani isimp isthapt'ataw imt'atarakïna.
67 Janiw khiti reyis juparux jach'añchkänti, kunjamtï Joseyax awkipar jiwatapat jach'añchkäna ukhama, reyinakar imt'añjam jach'a jach'a tukusaw imt'äna.
68 Joseyampi jilanakapampisti paqallq uruw awkipat llakisipxäna.

57 JAQTHAPI

1 Uka qhipatsti Esaú chachan wawanakapax Jacobun wawanakapampix nuwasipxäna, Esaú chachan wawanakapasa Jacobun wawanakapampix Hebrón markan nuwasipxäna, Esaú chachasti jiwataw ikiskäna, janiw imt'atäkänti.

2 Ukatsti Esaú chachan wawanakapax Jacobun wawanakap nayraqatan atipjataw uñjasipxäna, Jacobun wawanakapax Esaú chachan wawanakapat llätunk tunka jaqiruw jiwayapxäna, Jacobun wawanakapat janiw maynis jiwkänti. Josean amparapampiw Esaú chachan taqpach jaqinakar atipjäna, ukatsti Esaú chachan Elifaz chachan Zefón yoqaparuw katuntasin phisqa tunka jaqinakapamp katuntasin hierrot lurat cadenanakampi chint'äna, ukatsti uywatanakapan amparaparuw katuyäna Egipto markar irpañataki.

3 Jacobun yoqanakapajj Sofón chachampiru, markaparusa katuntapjjäna ukhajja, Esaú chachan utapat qhespipkäna ukanakajj wal ajjsarayasipjjäna, ukhamat Esaú chachan Elifaz yoqapampi, markapampi, Esaú chachan janchipamp chika, ukat Seir sat qolluruw sarjjapjjäna.

4 Seir qulluruw puripxäna, ukatsti Esaú chacharuw Seír markan imt'apxäna, ukampis janiw p'iqip Seir markar apanipkänti, kunattix Hebrón markan nuwasiñax utjkän uka chiqan imt'atänwa.

5 Esaú chachan wawanakapajj Jacob chachan wawanakapat jaltjjäna ukhajja, Jacob chachan yoqanakapajj Seir sat cheqanwa jupanakar arknaqapjjäna, ukampis arknaqapkäna ukhajj janiw mä jaqerus jupanak taypit jiwayapkänti, Esaú chachan cuerpopajj jupanakamp chika apt'atäpkäna ukaw jan walt'ayasiñatak sartayäna, ukatwa Jacob chachan yoqanakapajj jupanakat jitheqtjjapjjäna, kawkhantï jilanakapajj jakapkäna uka cheqar makatapjjäna Hebrón, uca urusti, qhipürusti, nuwasiñat samart'añkamaw ukan qhiparapxäna.

6 Kimsïr urusti Seir horeo chachan taqpach wawanakaparuw tantachthapipxäna, inti jalsu tuqinkir taqpach jaqinakaruw tantacht'apxäna, quta ch'allar uñtat walja jaqinakaru, ukat Egipto markar sarasin Joseampi, jilanakapamp nuwasir sarapxäna, jilanakapar qhispiyañataki.

7 Joseyasa, Jacob chachan taqpach wawanakapasa, Esaú chachan wawanakapampi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampi, jilanakapar qhispiyañatak nuwasiñatak jutapxatap ist'apxäna.

8 Ukatsti Joseyampi jilanakapampi, Egiptonkir ch'amani jaqenakampiw Raméses markan nuwasipjjäna, ukat Joseyampi jilanakapampejj Esaú chachan yoqanakaparusa, inti jalsu toqenkir jaqenakarus walpun nuwasipjjäna.

9 Jupanakatjja sojjta patak waranqa jaqenakaruw jiwayapjjäna, jupanak taypinsti Seir horeo chachan wali ch'amani jaqenakaruw jiwarayapjjarakïna. jupanakat mä qawqhanikiw qhiparxapxäna, ukat inti jalsu tuqinkir walja wawanakaru, Esaú chachan wawanakapar jiwayapxarakïna. Esaú chachan Elifaz yokapasa, inti jalsu tuqinkir jaqinakampix taqiniw Joseyampi, jilanakapan nayraqatapan jaltxapxäna.

10 Joseyampi jilanakapampix Sucot markar puriñkamaw arknaqapxäna, Sucot markanx kimsa tunka jaqinak jiwayapxäna, mayninakax qhispipxäna, sapa mayniw markapar jaltxapxäna.

11 Joseyasa, jilanakapasa, Egipto markankir wali ch'amani jaqinakasa, kusisita, kusisiñampiw jupanakat jithiqtapxäna, taqi uñisirinakapar atipjapxatap layku.

12 Elifaz chachan Sofo yokapampi, chachanakapampejj Jacobun yoqanakapan Egipto markan esclavopäsipkakïnwa, juk'ampiw llakinakapajj jiljjattäna.

13 Esaú chachan wawanakapasa, Seir chachan wawanakapasa oraqepar kutt'apjjäna ukhajja, Esaú chachan wawanakapan nuwasiñap laykuw Jacob chachan wawanakaparu, Egipto markankir jaqenakan amparapar katuntat uñjasipjjäna.

14 Ukat Seir chachan wawanakapax Esaú chachan wawanakaparux sapxänwa: —Jumanakax uñjapxtawa, ukatwa yatipxtaxa aka campamentox jumanakan layku utjatapxa, janiw mä jach'a ch'amani jaqis ni mä ch'aman jaqis qhiparkiti.

15 Jichhasti aka uraqit mistupxam, nanakat Canaán uraqiru, nayra awkinakaman jakañ uraqipar sarapxam. ¿kunatsa wawanakamax qhipa urunakan wawanakasan jan walinak katuqapxani?

16 Esaú chachan wawanakapajj janiw Seir chachan wawanakapar ist'añ munapkänti, Seir markankirinakajj jupanakamp nuwasiñwa amtapjjäna.

17 Esaú chachan wawanakapax jamasatw África tuqinkir Angeas reyir khithapxäna, jupax Dinhabá satawa.

18 Mä qawqha jaqinakamaw khithanipxita, nanak ukar jutapxañapataki, Seir horeo jaqimp chikaw nuwasiñäni, jupanakax nanakamp nuwasiñ amtapxi, uka uraqit jaqunukuñataki.

19 Dinhabá markankir Angeas reyix ukham luräna, uka urunakax Esaú chachan wawanakapampix wali sumaw sarnaqäna, ukat Angeas chachax phisqa patak ch'aman soldadonak Esaú chachan wawanakapar khitäna, llätunk patak caballeros ukanaka.

20 Ukatsti Seir markankirinakax inti jalsu tuqinkir jaqinakaru, madián markankirinakaruw khithapxäna, akham sasa: "Jumanakax uñjapxtawa kuntix Esaú chachan wawanakapax Jacobun wawanakapampi nuwasiñap layku niya taqenis t'unjatäpxta" sasa.

21 Jichhasti nanakan ukar jutapxam, yanapt'apxita, jupanakamp chikaw nuwasiñäni, jupanakarus aka uraqit jaqunukuñäni, Jacobun yuqanakapampi nuwasïwipan jupanak layku jiwapkäna uka jilanakasan jan walt'äwipat kutt'ayasiñäni.

22 Inti jalsu tuqinkir taqe jaqinakax Seir markankirinakar ist'apxäna, ukat niya llätunk patak jaqinakaw espadanak apt'at jupanakar puripxäna, Esaú chachan wawanakapasti uka pachax Seir markankir jaqinakampiw Paran wasaran nuwasipxäna.

23 Ukatsti Seír chachan wawanakapax Esaú chachan wawanakaparux atipjapxäna, uka urux Seír chachan wawanakapax Esaú chachan wawanakaparux niya pä patak jaqiruw jiwayapxäna, Dinhabá markan Angeas reyin jakirinakapat sipansa.

24 Payïr urutsti Esaú chachan wawanakapax wasitatwa Seir markankir wawanakamp nuwasiñatak jutapxäna, ukat Esaú chachan wawanakaparux payïr kutin nuwasiñaw utjäna, ukat Seir chachan wawanakaparux walpun llakisiyapxäna.

25 Esaú chachan wawanakapajj Seir chachan wawanakapat sipansa juk'amp ch'amanïtap amuyapjjäna ukhajja, Esaú chachan wawanakapat yaqhepajj Seir chachan wawanakapar uñisirinakapar yanapt'apjjänwa.

26 Esaú chachan wawanakapatjja, payïr nuwasïwinjja, phesqa tunka llatunkani jaqenakaw Dinhabá markan Angeas reyin jiwarapjjarakïna.

27 Kimsïr urutsti Esaú chachan wawanakapax ist'apxänwa, mä qawqha jilanakapan jupanakamp nuwasir sarxapxatapa. Esaú chachan wawanakapasti uka aru ist'asin wal llakisipxäna.
28 Jupanakasti sapxarakïnwa: —¿Kuns lurapxä jilatanakasaru, jupanakax jiwasat jithiqtapxituw Seir uñisirinakasar yanapt'añataki? Esaú chachan wawanakapax wasitatwa Dinhabá markan Angeas reyipar khithapxäna:
29 Yaqha jaqinak mayamp khithanipxita, jupanakamp chika Seir markankir jaqinakamp nuwasiñasataki, jupanakax nayratpach pä kutiw nanakat sipan juk'amp llakt'asipxi.
30 Angées chachasti wasitatwa Esaú chachan wawanakapar niya sojjta patak ch'amani jaqenakar khitäna, jupanakasti Esaú chachan wawanakapar yanapt'iriw sarapjjarakïna.
31 Tunka urunak qhipatxa, Esaú chachan wawanakapax wasitatwa Seir chachan wawanakapampix Paran wasaran nuwasipxäna, ukat Seir chachan wawanakaparux wali ch'amampiw nuwasipxäna, Esaú chachan wawanakapasti Seir chachan wawanakaparux atipjapxäna, Esaú chachan wawanakapas Esaú chachan wawanakap nayraqatan atipjataw uñjasipxäna, ukat Esaú chachan wawanakapax niya pä waranqa jaqinak jupanakat jiwarayapxäna.
32 Uka nuwasïwinsti Seir markankir taqi ch'aman jaqinakaw jiwarapxäna, jisk'a wawanakapakiw markanakapan qhiparapxäna.
33 Madián jaqinakampi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampix nuwasiñat jaltxapxänwa, Seír markankirinakarux nuwasïwix wali ch'amanïtap uñjasax jaltxapxäna, ukat Esaú chachan wawanakapax inti jalsu tuqinkir taqpach wawanakar uraqipar puriñkamaw arknaqapxäna.
34 Esaú chachan wawanakapax niya pä patak phisqa tunka jaqinak jiwayapxäna, Esaú chachan wawanakapatsti niya kimsa tunka jaqinakaw jiwarapxäna, ukampis jilanakapax jupanakat jithiqtapxäna, Seir horeo jaqin wawanakapar yanapt'añataki, ukat Esaú chachan wawanakapax wasitat jilanakapan jan wali luratanakap ist'apxäna, ukat wasitat jachapxarakïna.
35 Ch'axwäw tukuyatatsti, Esaú chachan wawanakapax Seir markaruw kutt'xapxäna, ukat Esaú chachan wawanakapax Seir markan qhiparapki ukanakaruw jiwayapxäna. warminakaparu, jisk'a wawanakapar jiwayapxarakïnwa, janiw mä almas jakkir jaytapkänti, jan ukasti phisqa tunka waynanakaru, imill wawanakarukiw jakañ jaytapxäna, ukat Esaú chachan wawanakapax janiw jiwayapkänti, ukat waynanakaw jupanakan esclavonakapar tukupxäna, uka imill wawanakasti warmiparuw tukupxäna.
36 Esaú chachan wawanakapax Seir markan jakasipxäna, Seir markankirinakan lanti.
37 Esaú chachan wawanakapax Seir chachan wawanakapar taqi yänakap apt'asipxäna, ovejanakapasa, vacanakapasa, yänakapasa, Seír chachan wawanakapan taqi yänakapsa, Esaú chachan wawanakapax jichhürkamaw Seír markan jakapxäna, Esaú chachan wawanakapasti Esaú chachan phisqa wawanakapar jaljtapxäna.
38 Uka urunakanjja, Esaú chachan wawanakapajj kawkïr oraqentï apnaqapkäna uka oraqen mä rey utt'ayañwa amtapjjäna. Jupanakasti maynit maynikamaw sapxäna: —Janiw ukhamäkiti, jupaw jiwasan uraqisarux apnaqani, jiwasax jupan amtaparjamaw sarnaqañäni, jupaw nuwasïwinakasarux nuwasipxani, uñisirinakasarux ukham lurapxäna —sasa.
39 Esaú chachan taqpach wawanakapasti juramento lurapxäna: "Janiw khitis jilanakapas jupanakar apnaqkaniti, jan ukasti yaqha markankir jaqiw reyïñapa, jan ukasti yaqha markankir jaqiw reyïñapa, Esaú chachan taqpach wawanakapax sapa mayniw yuqapampi, jilapampi, amigopampix chuym ust'ayasipxäna, kuna jan walinakatï jilanakapat Seir chachampi nuwasipkäna uka layku.
40 Ukatwa Esaú chachan wawanakapax juramento lurapxäna: —Uka urut aksarux janiw jilanakapat mä rey ajlliñ munapkiti, jan ukasti yaqha markat mä rey ajlliñ munapkani.
41 Ukansti Dinhabá markan Angeas markankir mä chachaw utjäna. sutipax Bela Beor chachan yuqapawa, jupax wali ch'aman jaqiwa, suma uñnaqt'ani, suma uñnaqt'ani, taqi yatiñan yatiñani, amuyt'asir ukhamarak amuyt'ir jaqi; Angeas markankirinakat janiw khitis jupar uñtasit utjkänti.
42 Esaú chachan taqe wawanakapaw jupar irpapjjäna, jawillt'apjjañapataki, reyjam coronat utt'ayapjjarakïna, ukatsti alt'asisaw akham sapjjarakïna: "Reyejj jakpan, reyejj jakpan" sasa.
43 Ukatsti sapa mayniruw quri, qullqit lurat pendientenaka, qullqit lurat anillonaka, pulseranak apanipxäna, qullqimpi, qurimpi, ónix qalanakampi, bdelliompi, wali qamir tukuyapxäna, ukat mä reyin tronop utt'ayapxäna, p'iqiparuw mä reyin corona uchapxäna, ukat mä palacio lurayapxäna, ukan jakasïna, ukat jupax reyiruw tuküna taqi Esaú chachan wawanakapa.
44 Angeas markankirinakajj Esaú chachan wawanakapat nuwasiñatak qollqe katoqapjjäna, ukatsti Dinhaba sat cheqankir uywiriparuw kutt'jjapjjarakïna.
45 Bela chachasti kimsa tunka maraw Esaú chachan wawanakapar apnaqäna, Esaú chachan wawanakapax Seir chachan wawanakapat lantiw uka uraqin jakapxäna.

58 JAQTHAPI

1 Israelitanakajj kimsa tunka payan maran Egipto markar sarapjjäna, mä arunjja, Josean paqallq tunka mayani maran jakaskäna ukhajja, uka maranwa Faraonajj Egipto markan reyipajj jiwjjäna, jupa lantisti Magrón yoqapaw apnaqäna.
2 Faraonax janïr jiwkasax Joseyarux Magrón yuqapan awkipäñapatakiw säna, ukat Magrón chachax Joseyan uñjatäñapataki, jupan iwxt'atäñapataki.
3 Taqi Egiptonkirinakax Joseyax jupanakar reyit utt'ayatäñapatakix iyaw sapxänwa, kunattix taqi egipcionakax Joseyarux munasipxäna, Faraonan Magrón yuqapakiw awkipan tronopan qunt'atäskäna, uka urunakansti awkip lantix reyiruw tuküna.
4 Magrón chachajj pusi tunka mayani maranïkäna ukhaw apnaqañ qalltäna, pusi tunka mararakiw Egipto markan apnaqäna, taqe Egipto markankirinakasti awkipan sutipjja Faraón sasaw sutichapjjarakïna, kunjamtï Egipto markan reyinakajj jupanakar apnaqapkäna ukanakar sapkäna ukhama.
5 Faraonax awkip lanti apnaqañ qalltäna ukhaxa, Egipto markan kamachinakapsa, taqi apnaqäwipsa Joseyan amparaparuw katuyäna, kunjamtï awkipax siskän ukhama.

6 Joseyasti Egipto markan reyipäjjänwa, jupaw Egipto markpach apnaqäna, Egipto markpachas jupar uñjatänwa, ewjjt'atänwa, Faraonajj jiwjjäna uka qhepatjja, taqe Egipto markankirinakajj Joseyaruw munapjjäna, jupanakar reyïñatakejj wal munapjjäna.

7 Jupanak taypinjja, yaqhep jaqenakaw jupar jan munapkänti, sapjjäna: "Janiw yaqha markankir jaqejj reyiñatak reyïñapäkiti" sasa. wali Egipto markan taqpach gobiernopax uka urunakanx Joseyaruw katuyasïna, Faraonax jiwxäna uka qhipatxa, jupaw kamachinak apnaqirïna, kunjamtï munkäna ukhamarjamaw oraqpachan jan khitis jark'aqäna.

8 Taqi Egipto markax Joseyan uñjatäxänwa, Joseyasti taqi uñisirinakapampiw nuwasïna, jupanakar katuntarakïna. uraqpacharu, filisteonakarusa, Canaán uraqipkama, Joseyax apnaqäna, taqiniw jupan apnaqatäpxäna, sapa maraw Joseyarux impuesto churapxäna.

9 Egiptonkir Faraona reyisti awkip lanti tronopan qunt'asïna, ukampis Joseyan apnaqatänwa, ewjjt'arakïna, kunjamtï qalltan awkipan apnaqatäkäna ukhama.

10 Janirakiw Egipto markan apnaqkänti, jan ukasti Josean ewjjt'aparjamaw apnaqäna, jan ukasti Joseyajj uka tiemponjja, Egipto markat Perat jach'a jawirkamaw apnaqäna.

11 Joseyasti taqe luratanakapan sum sarnaqäna, Tatitux jupamp chikäskänwa, ukat Tatitux Joseyarux juk'amp yatiñ kankañ churäna, jach'añchäwi, jach'añchäwi, munasiña, Egiptonakan chuymanakapan ukhamarak oraqpachanxa, Joseax pusi tunka maraw taqi markan apnaqäna.

12 Filisteo, Canaán, Sidón, Jordán jawir khurkatankir markanakax taqi urunakapan Josearuw regalonak apanipxäna, uraqpachasti Josean amparapankxänwa, sapa maraw mä impuesto apanipxäna, kunattix Joseyax taqi uñisirinakapampix nuwasisaw jupanakar apnaqäna, uraqpachasti Josean amparapankänwa, ukat Joseyax tronopanwa jan kuna llakini qunt'asirakïna Egipto markanxa.

13 Uqhämaraquiw taqpach jilanakapajj Jacobun yokanacapajj suma uca oraken jacapjjaraquïna, Josean uca urunacapa, ucat jupanacajj walja uca orakenjja walpun jiljjatapjjaraquïna, ucat uca urunaca Tatitur servapjjaraquïna, cunjämtejj Jacob awquipajj jupanacar siscänjja.

14 Esaú chachan wawanakapax Bela reyipamp chika uraqipan jakasipkäna ukhaxa, Esaú chachan wawanakapax waljaniruw tukupxäna, ukat Jacobun wawanakapampi, Egipto markpachampiw nuwasiñ amtapxäna, ukat Elifaz chachan Yokapa, Elifaz chachan yuqapampi, jaqinakapampis Zefo jilaparu katuyañ amtapxäna.

15 Ukatsti Esaú chachan wawanakapax inti jalsu tuqinkir taqpach jaqinakaruw khithapxäna, jupanakamp sumankthapipxañapataki, taqi inti jalsu tuqinkir jaqinakax Esaú chachan wawanakapampi Egipto markar nuwasiñatak sarapxañapataki.

16 Angeas markankir reyix Dinhabá markan reyipampiw jupanakar purirakïna, jupanakasti Ismael chachan wawanakapar khithapxarakïna, jupanakarus jutapxarakïnwa.

17 Taqi uka jaqinakax tantachasisinx Seir markaruw puripxäna, Esaú chachan wawanakapar ch'axwañan yanapt'añataki, uka campamentox wali jach'a, jach'a jaqinakamp phuqhantatänwa, lamar quta ch'allanakjam walja jaqinaka, niya llätunk patak waranqa jaqinaka, kayuk sarir soldadonaka, caballot sarir soldadonaka, taqi uka ejercitonakax Egipto markaruw sarapxäna Jacobun yuqanakapamp nuwasir sarapxäna, Rameses sat chiqan campamentonak sayt'ayapxäna.

18 Joseyasti jilanakapamp chikaw Egiptonkir wali ch'aman jaqinakamp chika saräna, niya suxta patak jaqinakampi, jupanakamp chikaw Raméses uraqin nuwasipxäna. Jacobun wawanakapax Esaú chachan wawanakapampix wasitat nuwasipxäna, Jacobun wawanakapax Egipto markar sarkäna uka phisqa tunka mara, ukax kimsa tunka maraw Bela reyin Esaú chachan wawanakapar Seír markan apnaqäna.

19 Tatitusti Esaú chachan taqpach ch'amani jaqinakapampiru, inti jalsu tuqinkir jaqinakaru Joseampiru, jilanakapampiruw katuyäna, ukat Esaú chachan wawanakapampi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampix Josean nayraqatapan atipjataw uñjasipxäna.

20 Esaú chachan jaqinakata ukhamarak inti jalsu tuqinkir jaqinakatsti niya pä patak waranqa jaqinakaw Jacob yuqanakapan nayraqatapan jiwarapxäna, Beor sat Beor yuqapa Bela reyipas jupanakamp chikaw nuwasïwin liwxatasïna, ukat Esaú chachan wawanakapax reyipan nuwasïwipan liwxatasin jiwatap uñjapxäna ukhaxa, ch'axwäwin amparanakapax jan ch'amanïxänwa.

21 Joseyampi, jilanakapampi, taqpach Egipto markankirinakasa, Esaú chachan utapankirinakar nuwjasipkakïnwa, Esaú chachan taqe markapajj Jacob chachan wawanakapar ajjsarayasisaw jupanakat jaltjjapjjäna.

22 Ukatsti Joseyampi jilanakapampi, Egipto markpachampiw jupanakar arknaqapxäna, ukat niya kimsa patak jaqinakaruw jiwayapxäna, thakin jiwayasipkakïnwa. ukat qhipatsti jupanakat jithiqtxapxänwa.

23 Ukatsti Joseyampi taqpach jilanakapampejj Egipto markar kutt'jjapjjänwa, janiw mä jaqes jupanakat chhaqkänti, jan ukasti egipcionakatjja tunka payan chachanakaw jiwarapjjäna.

24 Joseajj Egipto markar kutt'jjäna ukhajja, Zefo chachampiru, chachanakapampejj juk'amp chinuntapjjañapatakiw mayïna.

25 Esaú chachan taqe jaqenakapasa, inti jalsu toqenkir jaqenakasa sapa mayniw phenq'asis markapar kutt'jjapjjäna, jupanakamp chik sarir ch'amani jaqenakajj nuwasïwin jiwarayapjjatap layku.

26 Esaú chachan wawanakapax reyipan ch'axwäwin jiwatap uñjasax jank'akiw inti jalsu tuqinkir jaqinakat mä jaqir katuntapxäna. jupasti Jobab satänwa, jupasti Zarac chachan yokapänwa, jupasti Botzra orakenïnwa, jupanacarojj Bela reyip lantiw jupanacarojj reyïñapa.

27 Jobab chachasti jupa lanti Bela reyin tronopan qunt'asïna, Jobab chachasti tunka maraw Edom markan Esaú chachan taqpach wawanakapar apnaqäna, uka urut aksarux janiw Jacob chachan wawanakapampix nuwasir sarxapxänti, Esaú chachan wawanakapax Jacobun wawanakapan jan axsart'irïtap yatipxäna, ukat jupanakar wal axsarapxäna.

28 Uka urut aksarojja, Esaú chachan wawanakapajj Jacob chachan yoqanakaparuw uñisipjjäna, uñisiñasa, uñisiñas jupanak taypin wali ch'amapunïnwa, jichhürkama.

29 Uka qhepatjja, tunka mara qhepatjja, Zarac chachan Jobab yokapajj jiwjjänwa, jupajj Botzra markatänwa, Esaú chachan wawanakapajj Temán oraqetwa Cusam sat mä jaqer irpjjapjjäna, Jobab chachan lantisti juparuw reyjam utt'ayapjjarakïna, Cusam chachasti pä tunka maraw Edom markan apnaqäna.
30 Egipto markan reyipa Joseya, jilanakapampi, taqpach israelitanakampi, Josean wawanakapampi, jilanakapampi chika, Egipto markan jan kuna jan walt'äwin jakasipxäna, janirakiw kuna jan walt'äwis utjkänti, uka pachax Egipto uraqix ch'axwañat samaratäxänwa, Joseampi jilanakapampi.

59 JAQTHAPI

1 Egipto markan jakasiri israelitanakan sutinakapax akanakawa, Jacobun taqe wawanakapax Egipto markaruw puripxäna, sapa mayniw utapamp chika.
2 Lea warmin wawanakapajj akanakawa: Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón, Dina kullakapa.
3 Raquelan wawanakapasti José, Benjamín satänwa.
4 Lea warmin esclava Zilpa sat chachan yoqanakapasti Gad, Aser satänwa.
5 Raquelan uywatapa Bilha sat chachan wawanakapasti Dan, Neftalí satänwa.
6 Uka wawanakapax Canaán uraqin yuripxänwa, janïr Jacob awkipampi Egipto markar puripkasa.
7 Rubén chachan wawanacapasti Canoc, Palu, Quetzrón, Carmí satänwa.
8 Simeón chachan wawanacapasti akanakawa: Jemuel, Jamin, Ohad, Jaquín, Zocar, Saúl, jupasti Canaán warmin wawapänwa.
9 Leví chachan wawanakapasti akanakawa: Guerson, Quehat, Merari, Jocabed kullakapasti, jupasti Egipto markar sarasin yuritayna.
10 Judá chachan wawanakapax akanakawa: Er, Onán, Selá, Pérez, Zarac.
11 Er, Onán chachasti Canaán uraqin jiwarapxäna. Pérez chachan wawanacapasti Quesrón, Camul satänwa.
12 Isacar chachan wawanakapasti akanakawa: Tola, Puva, Job, Somrón.
13 Zabulón chachan wawanacapasti Sered, Elón, Jacleel, Dan yuqapasti Cusim satänwa.
14 Neftalí chachan wawanacapasti Jaczeel, Guni, Jetzer, Silam satänwa.
15 Gad chachan wawanacapasti akanakawa: Zifión, Chagi, Suní, Esbón, Eri, Arodí, Arelí.
16 Aser chachan wawanakapax akanakawa: Jimna, Jisva, Jisvi, Beria, Serac kullakapa. Beria chachan wawanacapasti Queber, Malquiel satänwa.
17 Benjamín chachan wawanakapax akanakawa: Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Aqui, Ros, Mupim, Chupim, Ord.
18 Josean wawanakapax Egipto markan yuripxänwa, jupanakax Manasés, Efraín satänwa.
19 Jacobun lomopat mistur jaqinakax paqallq tunka jaqinakäpxänwa. Jupanakasti Jacob awkipamp chikaw Egipto markar ukan jakañatak jutapxäna, Joseyampi, taqpach jilanakapampix Egipto markan jan kuna llakiniw jakapxäna, Josean jakkäna uka urunakax Egipto markan suma manq'anakap manq'apxäna.
20 Joseyasti llätunk tunka kimsani maraw Egipto markan jakasïna, Joseyasti llätunk tunka maraw Egipto markan apnaqäna.
21 Kunapachatix Joseyax jiwañap jak'ankxäna ukkhasti, jilanakaparu, awkipan taqpach utaparuw jawsayañatak khithäna, taqiniw tantachasisin nayraqatapan qunt'asipxäna.
22 Joseasti jilanakaparu, awkipan utapankirinakarus sänwa: —Nayax jiwxtwa, chiqpachapuniw Diosax jumanakar tumpt'anipxätam, ukatsti aka uraqit irpapxarakïtam, kawkïr oraqtix nayra awkinakamar churañatak juramento lurkatayna uka uraqiruw irpapxätam —sasa.
23 Kunapachatix Diosax jumanakar aka chiqat awkinakaman uraqipar irpapxätam, ukatsti ch'akhanakax aka chiqat irpapxätam.
24 Ukat Joseyax israelitanakarux jupanakan qhipa wawanakap laykux juramento luräna, akham sasa: “Diosax juramento lurapxätam, jumanakax aka chiqat ch'akhanakaj irpapxätam” sasa.
25 Uka qhipatsti, Joseyax uka maraw jiwxäna, uka maraw israelitanakax Egipto markar sarapxäna.
26 Joseyasti patak tunka maranïxänwa, Egipto markan jiwxäna ukhaxa, taqpach jilanakapasa, taqi yanapirinakapasa sartasipxäna, ukatsti Joseyarux k'umaraptayapxäna, kunjämtix lurapki ukhama.
27 Ukatsti Josearux mä ataúd ukar uchapxäna, uka ataúd ukax suma q'apkir qullanakampi, kunayman q'apkir qullanakampi phuqhantatänwa, ukat jawir thiyaruw imt'apxäna, ukax Sihor satawa, yuqanakaparu, taqpach jilanakaparu, paqallq uruw jupat llakisipxäna.
28 Josean jiwatapatsti, uka urunakanx taqpach egipcionakaw israelitanakar apnaqañ qalltapxäna, Egipto markan reyipa Faraonasti, awkip lantix apnaqäna, Egipto markan taqpach kamachinakap apt'asisin taqpach Egipto markan apnaqäwip jupan amtaparjam apnaqäna, ukatsti markaparuw jan axsaras apnaqäna.

60 JAQTHAPI

1 Uka marax paqallq tunka payan mara phuqhasxäna, israelitanakax Egipto markar sarapkäna uka paqallqu tunka payan mara phuqhaskäna ukhaxa, Joseyan jiwatapatxa, Esaú chachan Elifaz yuqapa, Esaú chachan Elifaz yuqapa, Egiptot jaltxasinxa, jaqinakapampix Egipto markat jaltxapxäna.
2 Ukxarusti África uksaruw purinïna, Dinhabá satawa, Angeas reyin ukar purisinsti, Angeas reyix wali jach'a jach'a tukusaw jupanakar katuqäna, ukat Zefó ukarux ejercitopan p'iqinchiriparuw utt'ayäna.
3 Sofón chachasti Angeas chachan nayraqatapansa, markapansa suma uñjatäjjänwa, walja urunakaw Sofojj África markankir Angeas reyin ejercitopan p’eqt’iripäna.
4 Sofó chachajj África markankir Angeas reyiruw ejercitopamp tantachthapiyäna, ukhamat egipcionakampi, Jacob chachan wawanakapampi nuwasir sarañataki, ukat jilanakapan jan wali luratapat jupanakat kutt’ayañataki.
5 Ucampis Angées chachajj janiw ist’añ munkänti, kunattejj Jacob chachan wawanakapan ch’amanïpjjatapsa, Esaú chachan wawanakapamp nuwasipkäna uka ejercitopar kunsa lurapjjatapsa yatkänwa.
6 Uka urunakanjja, Sofo chachajj Angeas chachan nayraqatapansa, taqe markapansa wali jach’änwa, sapa

kutiw Egipto markar nuwasipjjañapatak wayt'äna, ukampis janiw munapkänti.
7 Uka urunakanxa, Kitim uraqinxa Puzimna markanxa mä chachaw utjäna, jupasti Uzú satänwa, jupasti Kitim chachan wawanakapan jan wali diosaparuw tuküna, uka jaqix jiwxänwa, janiw mä yuqall wawanïkänti, mä phuchhakiw utjäna, Jania satänwa.
8 Uka tawaqux wali suma uñnaqt'anïnwa, suma uñnaqt'ani, wali yatiñanirakïnwa, janiw khitis jupar uñtasit suma uñnaqt'anïtapata, yatiñ kankañapata taqi uraqin uñjatäkänti.
9 África markan Angeas reyipajj jupar uñjasaw jupar jach'añchapjjäna, Angeas chachasti Quitim chachan wawanakapar khitäna, jupasti jupar casarasiñatak mayïna, jupasti jupar casarañapatakiw mayïna.
10 Kunapachatix Angeas qillqirinakax Kitim uraqit sarxapxän ukkhaxa, uñjapxam Turnus Bibentu reyin khithatanakapax Kitim markaruw puripxäna, kunatix Turno reyix khitirakïnwa Janiar jupatak mayipxañapataki, jupataki mä warmi katuqañapataki, kunatix taqi jaqinakapax jupar jach'añchapxarakïnwa, ukatwa taqi uywatanakaparux khithäna jupana.
11 Turno chachan yanapirinakapax Kitim markaruw puripxäna, ukatsti Jania sat reyipar irpatäñapatakiw mayipxäna.
12 Quitim markankirinakax jupanakarux sapxarakïnwa: — Janiw jupar churksnati, kunattix África tuqinkir Angeas reyix janïr jutkasin jupar warmipar katuqañap munäna, ukat nanakax jupar churapxañajataki, ukat jichhax janiw uk lurañjamäkiti, Turno sat tawaqur churañataki.
13 Angeas chacharux wal axsarapxta, jan nuwasir jutasin t'unjapxitaspa, Turno uywirimax janiw amparapat qhispiykistaspati.
14 Turno chachan khitatanakapasti, Quitim markankirinakan taqi arunakap ist'asinsti, uywiriparuw kutt'apxäna, ukatsti Quitim markankirinakan taqi arunakap yatiyapxäna.
15 Quitim chachan wawanakapax Angeas sat chacharuw mä amtañ qillqat apayapxäna, akham sasa: "Turno chachax Jania warmir jaqichasiñatak jawsayatayna, nanakax akham sasaw jaysapxta. ukat ist'apxtwa, jupax taqpach ejercitoparuw jumamp nuwasiñatak tantacht'asi, ukat jupax Sardunia thakhit pasañ amti Lucus jilamampi nuwasiñataki, ukat uka qhipatsti jumamp nuwasiñatakiw jutani.
16 Ukat Angeas chachax Quitim wawanakan arunakap ist'äna, jupar qillqat apayanipkäna ukanakxa, ukat colerasiñapax wali jach'atänwa, ukat jupax sartasisin taqpach ejercitopar tantacht'asïna, ukat quta islanak taypin saräna, Sardunia thaknam sarañataki, Sardunia markan Luco reyiparu.
17 Ukat Niblos chachan yokapax Angeas tiyupan jutaskatap ist'äna, ukat jupax mä jach'a ejercitompiw jupar katuqir mistuwayäna, ukat jupax jamp'att'asisaw qhumantt'äna, ukat Niblos jupax Angeas juparux sänwa: "Kunapachatix awkijarux sum jakañapatak mayiskäta, kunapachatï jumamp chik Turnusamp nuwasir sarä ukhaxa, ejercitopan capitanjam utt'ayañapatak mayim, ukat Angeas jupax uk luratayna ukhamatwa jilaparu jutäna, jilapas jupamp jikisiñatakiw jutäna, jupasti suma jakañapwa mayirakïna.
18 Ukat Angeas chachax Lucus jilaparuw sum uñjañapatak mayitayna, ukat Niblos yuqaparux ejercitopan capitanjam utt'ayañapatakiw mayitayna, ukat Lucasax ukham luratayna, ukat Angeas jilapampix Lucus jilapampiw sartasipxäna ukat Turno tuqiruw nuwasiñatak sarapxäna, ukat jupanakamp chikaw mä jach'a ejercito ukat mä jach'a jaqinakaw utjäna.
19 Ucatsti barconakatwa purinïna, ucatsti Atoras sat provinciaruw puripjjäna, ucat uñjapjjam Turno sat chachajj jupanaca jak'ar purintäna, jupajj Sardunia marcaruw saräna, ucatsti t'unjañwa amtäna, ucatsti Angeas sat marcaruw jupamp nuwasiñatak pasañ munäna.
20 Angeas jilapampi Luco jilapampejj Canopia vallenwa Turno sat chachampi jikisipjjäna, uka cheqansti jupanak taypin nuwasiñajj wali ch'amaniwa, wali ch'amanirakïnwa.
21 Sardunia markankir Lucus reyimpix nuwasïwix wali ch'amapunïnwa, taqi ejercitopas t'unjatäxänwa, Niblos yuqapasti uka nuwasïwinx jiwarakïnwa.
22 Ukat Angeas tiyupax uywatanakaparuw kamachi, ukat Niblos chachatakix mä quri ataúd lurapxäna ukat ukar uchapxäna, ukat Angeas chachax wasitat Turno markaruw nuwasïna, ukat Angeas jupax jupat sipan juk'amp ch'amanïxänwa, ukat jupax taqi markaparuw espadampi jiwayäna, ukat Angeas jupax Niblos jilapan yuqapan jan walt'äwipat ukhamarak ejercitopan arxatäwipat kutt'ayäna jilata Lucus jilata.
23 Turno chachajj jiwjjäna ukhajja, nuwasiñat qhespipkäna ukanakan amparapajj jan ch'amanïjjänwa, ukat Angeas jilatampi Lucus jilapan nayraqatapat jaltjjapjjäna.
24 Ukat Angeas chachampi Luco jilapampix jach'a thakhinjam arknaqapxäna, uka thakix Alfanu ukat Roma marka taypinkiwa, Turno markankir ejercitoparus espadampiw jiwayapxäna.
25 Sardunia markankir Lucus reyisti, mä ataúd broncet lurat mä ataúd lurapxañapatakiw ewjjt'äna, ukanjja Niblos yoqapan cuerpop uchapjjañapatakiw mayïna, ukat uka cheqaruw imt'apjjarakïna.
26 Uka patxaruw jach'a thakin mä jach'a torre lurapxäna, ukat jichhürkamaw Niblos sutimp sutichapxäna, ukat Bibentu markan Turnu reyiparux uka chiqan Niblos ukamp imt'apxarakïna.
27 Alfanumpi Romampi chika jach'a thakinjja, Niblos chachan sepulturapajj mä ladopankiwa, Turno chachan sepulturapajj mayni ladopankiwa, jichhürkamaw jupanak taypin mä pavimentojj utji.
28 Niblos sat chachar imt'atäjjäna ukhajja, Luco awkipajj ejercitopampiw Sardunia oraqepar kutt'jjäna, África toqenkir Angeas jilapajj markapampiw Bibentu markar saräna, ukajj Turno marka satawa.
29 Ukat Bibentu markankirinakax wali uñt'atätap ist'apxäna ukat wal axsarapxäna, ukat jacht'asis achikt'asisaw jupar katuqir sarapxäna, ukat Bibentu markankirinakax Angeas markaruw achikt'asipxäna, jan jupanakar jiwayañataki, janirakiw markapar t'unjañatakisa; uqhämaraquiw luräna, cunalaycutejj Bibentujj uca urunacajj Kitim wawanacan mä marcapjamaw jakthapitäna; ucat jupajj janiw markar t'unjcänti.
30 Ukampis uka urut aksarojja, África markankir reyin ejercitopajj Quitim markaruw q'al lunthatasir sarapjjerïna, ukat kunapachatï sarapkäna ukhajja, Angeas markan ejercitopan ejercitopan jilïripa Zefo sat chachajj jupanakamp chikaw sarapjjerïna.

31 Uk qhipatsti, Angeas chachax ejercitopampiw kutt’anïna, ukat Puzimna markar puripxäna, ukat Angeas chachax Uzú chachan Jania phuchhaparuw warmit irpxaruwayäna, ukat África uksaruw markapar irpäna.

61 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Egipto markan Faraonax taqi markapar mayïna, Egipto markan mä jach'a uta lurapxañapataki.
2 Ukatsti Jacobun yuqanakaparux Egiptonakar uta lurañan yanapt’apxañapatakiw mayïna, ukat egipcionakax mä suma jach’a palacio lurapxäna reyin jakañapataki, ukanwa jakasïna ukat gobiernop machaqar tukuyäna ukat jan kuna llakimpiw apnaqäna.
3 Jacobun Zabulón yuqapax uka maraw jiwxäna, mä arunxa, israelitanakax Egipto markar sarapkäna uka paqallq tunka payan marawa, Zabulón chachasti patak tunka pusini maraniw jiwxäna, ukatsti mä ataúd ukar uchasaw wawanakapar katuyapxäna.
4 Paqallq tunka phisqhan maran jiwxäna, Simeón jilapax patak pä tunka maraniw jiwxäna, ukatsti mä ataúd ukar uchataw wawanakapan amparapar katuyapxäna.
5 Esaú chachan Elifaz yokapa, Esaú chachan Zefo yokapa, Dinhabá markan Angeas reyin ejercitopan p’eqt’iripajja, sapa uruw Angeas chacharojj Egipto markan Jacob chachan wawanakapamp nuwasiñatak wakicht’asiñapatak ewjjt’askäna, janiw uk lurañ munkänti, yanapirinakapajj Jacob chachan wawanakapan taqe ch’amap yatiyapjjatap layku Esaú chachajj ukham luräna.
6 Uka urunakanjja, Sofo chachajj sapa uruw Angeas chacharojj Jacob chachan wawanakapamp nuwasiñatak sallqjäna.
7 Mä qhawqha tiempotjja, Angeas chachajj Sofo chachan arunakap ist’asaw Jacob chachan yoqanakapamp Egipto markar nuwasiñatak iyaw säna, ukat Angeas chachajj taqe markaparuw iyaw säna, lamar qota thiyankir laq’ar uñtat walja markanaka, ukat Egipto markar nuwasiñatak sarañ amtäna.
8 Angeas chachan esclavonakapatjja, tunka phesqani marani mä waynaw utjäna, Beor chachan Balaam yokapajj jupan sutipawa, uka waynasti wali yatiñanïnwa, layqasiñanaksa sum yatirakïna.
9 Angeasasti Balaam chacharux sänwa: —Awt'apxsmawa, layqasiñampi layqasipxita, ukhamat khitis aka ch'axwäwin atipt'ani uk yatiñataki —sasa.
10 Ukat Balaamax cera apanipxañapatakiw mayïna, ukatsti carronakampi, caballot saririnakampir uñtasit lurarakïna, ukax Angeas markankir ejercitompi, Egipto markankir ejercitompi sasiwa, ukatsti k'arimp wakicht'at umaruw ucharakïna, ukatsti mirto quqan ramanakap amparapar apxaruyäna, ukatsti k'arimp chikaw uma patxarux mayachasïna, ukatsti umaruw uñstäna Angeas markankir ejercitonakan uñnaqanakapar uñtasita, jupanakax egipcionakan ukat Jacob yuqanakapan uñnaqap nayraqatar jaquntatäpxänwa.
11 Balaamasti uka arunak Angeasar yatiyäna, Angeasasti jan aynacht’ataw Egipto markar nuwasiñatak sarañatak armasjjäna, ukat markapanwa qheparäna.
12 Elifaz chachan Zefo yokapasti, Angeas chachan egipcionakamp nuwasiñatak jan ch’amanïtap uñjäna ukhajja, Sofón chachajj África cheqat Angeas markat jaltjjäna, ukatsti Quitim markaruw saräna.
13 Taqi Quitim markankirinakax wali jach'a jach'a tukusaw katuqapxäna, taqi urunak nuwasiñapatakiw contratapxäna, ukat uka urunakanx Sofo sat reyin soldadonakapax wali qamirïxarakïnwa, uka urunakanxa, Quitim markankirinakax tantacht'asisaw Cuptisia qullur sarapxäna, jupanakax África tuqinkir Angeas reyin soldadonakaparuw sarapxäna.
14 Mä urojja, Zefo chachajj mä vaca qallun apt’asisaw thaqer saräna, ukatsti qollu muytasin warariskir ist’arakïnwa.
15 Ukatsti Zefox sarasaw uñjäna ukat uñjäna mä jach'a p'iya qullu manqharu, ukat mä jach'a qalaw uka p'iyan mantañawjan utjäna, ukat Zefox qala ch'iyjasaw p'iyaruw mantäna ukat uñkatasinx uñjäna, mä jach'a uywaw vaca manq'antaski; Chikat alayarusti mä jaqir uñtasitänwa, chika taypit alayarusti mä uywar uñtatänwa, ukat Zefox uka uywar saykatasaw espadanakapampix jiwayäna.
16 Quitim markankirinakax uk ist'asin wal kusisipxäna, ukat sapxarakïnwa: “¿Kuns lurañäni aka uywanak manq'antir animalarux?”
17 Taqeniw tantachasipjjäna, maran mä uru Jesusar loqtañataki, ukatsti Zefo sutimpiw sutipjjar sutichapjjäna, uka urojj marat maraw umañ wajjt’anak apanipjjäna, ukatsti wajjt’anak apanipjjäna.
18 Ukapachaw Jania phuchhapax Angeas reyin Uzú warmipamp usuntawayxäna, ukat Angeas chachampi, jilïrinakapampix wali usuntataw uñjasïna, ukat Angeas chachax yatiñan jaqinakaparux sänwa: —¿Kuns Janiar lurä, ¿kunjamarak usupat k'umarästi? Yatiqirinakapasti sapxarakïnwa: —Markasan thayapax janiw Quitim uraqin thayapjamäkiti, umax janirakiw jupanakan umapjamäkiti, ukatwa reinax usuntawayxi —sasa.
19 Thayampi umampi mayjt'ayatapatw usuntäna, markapansti Purma markat jutir umakiw umäna, uka umax nayra awkinakapax puentenakamp uywapkäna.
20 Angeas chachasti uywatanakaparuw mayïna, ukatsti Quitim markankir Purma sat jawir uma vasonak apanipxäna, ukat uka umax África uraqin taqpach umampi chika pesapxäna, ukat uka umax África uksankir umat sipan juk'amp k'achat jikxatapxäna.
21 Uk uñjasasti, Angeas chachax taqi jilïrinakaparuw waranq waranqa, tunka waranqa qala khuchhurinakar tantachthapipxañapatak mayïna, ukat jupanakax jan jakt'kay qalanak khuchhuqapxäna, ukat uta luririnakax jutapxäna ukat mä jach'a ch'aman puente lurapxäna, ukat uma phuch'uw Quitim uraqit África uksar puriyapxäna, ukat uka umax Jania reinataki ukhamarak taqi llakinakapatakiw umañatak utjäna ukampi t’ant’a phayt’aña, jariqasiña, jariqasiña, ukhamaraki taqi jathanakaru umampi umaña, kawkhantixa manq’añaxa apsutäki, ukhamaraki taqi uraqi achunaka.
22 Ukatsti reyejj jach’a barconakampiw Quitim oraqenak apaniñatak mayïna, ukatsti qalanak apanipjjarakïnwa, uka oraqempi lurañatakejja, uta luririnakasti Jania reinatak palacionak lurapjjäna, ukat reinajj usupat qollatäjjänwa.
23 Maran turkakipäwipanxa, África markankir soldadonakax sapürutjamaw Quitim uraqir lunthatasir jutasipkakïna, Elifaz chachan Zefo yuqapax jupanakan yatiyäwip ist'äna, jupasti jupanakat arsüna, jupanakampiw

nuwasïna, jupanakat nayrat jaltxapxäna, Quitim uraqis jupanakat qhispiyäna.
24 Quitim markankirinakax Zefón chachan jan axsart'irïtap uñjapxäna, Quitim markankirinakasti amtapxänwa, Zefón juparuw reyit utt'ayapxäna, jupasti reyiruw tukxäna, reyïkasax Tubal chachan wawanakapar, ukat uka jak'ankir islanakaruw apnaqañ qalltapxäna.
25 Ukatsti Sofón reyipax jupanakan p'iqinchiripawa, Tubal markampi, islanakampiw nuwasipxäna, jupanakar katuntapxäna, nuwasiñat kutt'anxasax machaq apnaqäwip jupatak utt'ayapxäna, ukat mä jach'a palacio lurayapxäna, reyin jakañapataki, qunt'asiñapataki, ukat mä jach'a qunuñaw jupatak utt'ayapxäna, ukat Sofox Quitím uraqin ukhamarak Italia uraqin phisqa tunk maraw apnaqäna.

62 JAQTHAPI

1 Uka marasti paqallq tunka llätunkani maraw israelitanakax Egipto markar sarapxäna, Jacobun Rubén yuqapaw Egipto uraqin jiwxäna. Rubén chachasti pataka pä tunka phisqhani maraniw jiwxäna, ukatsti mä ataúd ukar uchapxäna, ukatsti wawanakapan amparapar katuyatäxänwa.
2 Llatunk tunka maransti Dan jilapaw jiwxäna. jiwatapatxa patak pä tunka maranïxänwa, ukatsti mä ataúd ukar uchatäxänwa, wawanakapan amparapar katuyatäxänwa.
3 Uka maraw Edom markan Cusam reyix jiwxäna, ukatsti Bedad chachan Hadad yuqapax kimsa tunka phisqan maraw apnaqäna. llätunk tunk mayan marasti Jacobun Isacar yuqapaw Egipto markan jiwxäna, Isacar chachasti patak pä tunka payan maranïxänwa, Egipto markan mä ataúd ukar uchapxäna, wawanakapan amparapar katuyapxäna.
4 Llatunk tunka payan maranïkasasti, Aser jilapax patak pä tunka kimsani maraniw jiwxäna, ukatsti Egipto markan mä ataúd ukar uchapxäna, ukatsti wawanakapan amparaparuw katuyapxäna.
5 Llatunk tunka kimsaqallquni maranïkasasti Gad chachax patak pä tunka phisqan maranïxänwa, Egipto markan mä ataúd ukar uchapxäna, wawanakapan amparapar katuyapxäna.
6 Ukat llätunk tunk pusini marana, Bedad chachan Hadad yuqapa, Edom markan reyipa, phisqa tunka mara apnaqkäna ukhaxa, Hadad chachax Esaú chachan taqpach ejercitoparuw tantachthapiyäna, niya pusi patak waranqa jaqinakampi, ukat Moab uraqiruw saräna, ukat Moab markamp nuwasir saräna, jupanakar impuesto payllañataki.
7 Moab markankirinakax uk ist'asax wal axsarapxäna, ukat Edom markan Bedad chachan Hadad yuqapampi nuwasiñatak madián jaqinakar khithapxäna.
8 Hadad chachasti Moab uraqiruw purinïna, Moab chachampi, madián markankirinakampisti, jupamp jikisiñatakiw mistupxäna, ukatsti Moab uraqin jupamp nuwasipxäna.
9 Hadad chachasti Moab markampiw nuwasïna, Moab markankirinakatsa, madián markankirinakatsa walja jiwat jaqinakaw jiwarapxäna, niya pä patak waranqa jaqinakaw jiwarapxäna.
10 Moab markar nuwasiñax wali ch'amapunïnwa, Moab markankirinakax ch'axwäwin wali ch'amanïtap uñjasax amparanakap jan ch'amanïsaw qhipäxar kutt'xapxäna, ukat madián jaqinakarux nuwasiñatak jaytawayapxäna.
11 Madián markankirinakax janiw Moab markan amtanakap yatipkänti, jan ukasti ch'amampiw ch'amanchasipxäna, Hadadampi, taqpach ejercitopampiw nuwasipxäna, ukat taqpach madián jaqinakax jupan nayraqatapan t'unjatäpxäna.
12 Hadad chachasti madián markankirinakaruw wali ch’amampi nuwasïna, espadampiw jiwayäna, Moab markar yanapt’ir jutapkäna ukanakatjja janiw khitirus jaytkänti.
13 Madián markankirinakax taqiniw nuwasïwin jiwarapxäna, Moab markankir wawanakas qhispipxäna, ukapachax Hadad chachax taqpach Moab markankirinakaruw impuesto payllapxäna, ukat jupanakasti sapa maraw impuesto churapxäna, kunjamtï siskäna ukhamarjama, ukat Hadadax kutikipstasin uraqiparuw kutt’xäna.
14 Maran muyuntañ urusti, kunapachatix Madián markankir mayninakax Moab marka layku Hadad markamp nuwasïwip ist'apxäna, Moab markankirinakax nuwasïwir kutt'asin Madián markar nuwasiñatak sarxapxatap layku, ukat phisqha p'iqinchirinakaw Madián markankirinakat phisqha p'iqinchirinakampix Moab markamp nuwasiñ amtapxäna, jupanakax Moab markamp nuwasiñ munapxänwa jilanakapan luräwipa.
15 Madián markankirinakajj Inti jalsu toqenkir taqe jilanakaparu, Cetura markankir taqe jilanakaparu, Moab markampi nuwasiñatak Madián chachan yanapirinakapar khitapjjäna.
“
17 Jichhajj nanak ukar jutapjjam, yanapt’apjjeta, nanakajj Madián chacharuw nuwantapjjä, jupanakajj taqeniw tantachasipjjäna, inti jalsu toqenkir jilatanakapampiw nuwasiñatak jutapjje, ukhamat nuwasïwin t’unjatäpkäna uka Madián chachan jan walt’äwipat kutt’ayañataki.
18 Bedad chachan Hadad yuqapa, Edom reyisti, taqpach ejercitopampiw Moab uraqir sarapxäna, Madián markampi nuwasiñataki, ukat Madián ukat Inti jalsu tuqinkir wawanakax Moab uraqin Moab markamp nuwasipxäna, ukat jupanak taypin nuwasiñax wali ch'amapunïnwa.
19 Hadad chachasti taqi madián jaqinakaru, inti jalsu tuqinkir jaqinakar espadampiw jiwayäna, ukapachasti Hadad chachax Moab markaruw Madián chachan amparapat qhispiyäna, ukat madián markat qhipharkir jaqinakampi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampix Hadad chachampi, ejercitopampiw jaltxapxäna, ukatsti Hadad chachax uraqinakaparuw arknaqäna, ukatsti wali jach'a jiwayañampiw jiwayapxäna, ukat jiwayir jaqinakax thakinwa jiwarapxäna.
20 Hadad chachasti Moab markaruw Madián chachan amparapat qhespiyäna, taqe madián markankirinakajj espadampi jiwarayatäpjjänwa.
21 Uka urut aksarojja, Madián markankirinakajj Moab markankirinakaruw uñisipjjäna, jupanak laykuw nuwasïwin t’unjatäpjjäna.
22 Moab oraqen thakipan Madián markan jikjjatapkäna ukanakasti Moab markan espadapampiw jiwarapjjarakïna, Moab markan Madián oraqen thakin jikjjatapkäna ukanakas madián markan espadapampiw jiwarapjjarakïna. uqhäm walja urunakaw Madián markajj Moab markaru, Moab markampejj Madián markar purirakïna.

23 Ukapachaw Jacobun Judá yuqapax Egipto markan jiwxäna, Jacobux Egipto markar saratapatxa llätunk tunk suxtan maraw jiwxäna, ukat Judá markax patak pä tunka llätunkan maraniw jiwxäna, ukat mä ataúd ukar uchapxäna, ukat wawanakapan amparaparuw katuyapxäna.
24 Ukat llätunk tunka llätunkani maranïkasaw Neftalí chachax patak kimsa tunka payan maranïxäna, ukat mä ataúd ukar uchapxäna, wawanakapan amparapar katuyapxäna.
25 Israelitanakax llätunk tunk mayan maraw Egipto markar sarasipkäna, mä arunxa, Esaú chachan Elifaz yuqapan Zefo yokapax kimsa tunka mara apnaqäna, uka maraw África markankirinakax Quitim wawanakar lunthatasiñ qalltapxäna, ukampis tunka kimsaqallqu maranakax janiw jupanakar puripkänti.
26 Uka marasti jupanakar purinipxäna, Elifaz chachan Zefo yuqapax mä qawqha jaqinakapamp chikaw jupanakan ukar sarapxäna, ukat África uksankir ejercitonakax Zefo nayraqatat jaltxapxäna, jiwayat jaqinakasti jupar arknaqapxäna, ukat jupanakar arknaqapxäna, ukat África uksan jak'achasiñapkamaw jupanakar nuwjapxäna.
27 África markankir Angeas reyisti, Zefo chachan luräwip ist'asin wal llakisiyäna, taqi urunakaw Angeas reyix Zefo chacharux axsaräna.

63 JAQTHAPI

1 Ukat llätunk tunk kimsan maran Jacobun Leví yuqapax Egipto markan jiwxäna, Leví chachasti patak kimsa tunka paqallquni maraniw jiwxäna, ukatsti mä ataúd ukar uchapxäna, ukatsti wawanakapan amparaparuw katuyapxäna.
2 Leví chachan jiwatapatsti, taqpach egipcionakax Jacobun yuqanakapan Josean jilanakapan jiwatap uñjapxäna ukhaxa, taqpach egipcionakax Jacobun wawanakapar t'aqhisiyañ qalltapxäna, uka urutpach Egipto markat mistuñ urukamaw jakäwinakap q'añuchapxäna, ukat Joseyax jupanakar churkäna uka uva yapunaksa, yapunaksa amparanakapat apsusipxarakïna jakapxäna, Egipto markan taqpach lik'inakapsa, egipcionakax Jacobun wawanakapat taqi ukanak apt'asipxäna.
3 Uka urunakansti Egipto markan amparapajj juk'ampiw israelitanakar jan walt'ayäna, egipcionakajj israelitanakaruw jan walinak lurapjjäna, egipcio jaqenakan jakañap qarjañkama.
4 Uka urunakansti, Israel markax Egipto markar sarkäna uka patak payan maranakanwa, Egipto markan reyipa Faraonax jiwxäna, ukatsti Melol yuqapaw jupa lanti apnaqäna, Egipto markankir wali ch'amani jaqinakasa, Joseyaru ukat jilanakapar uñt'ir jaqinakas jiwarapxäna.
5 Jupa lantix yaqha wawanakaw sartasipxäna, jupanakax janiw Jacobun wawanakapar uñt'apkänti, kuna askinaktix jupanakar lurapkän ukanaksa, Egipto markan taqi ch'amaparus uñt'apxäna.
6 Uka urut aksarojja, taqpach Egipto markajj Jacobun yoqanakapan jakañap chuym ust'ayañ qalltapjjäna, kunayman ch'amampi t'aqhesiyapjjarakïna, mach'a urunakan jupanakar qhespiyapkäna uka nayra awkinakaparojj janiw uñt'apkänti.
7 Ukasti Tatitutwa jutäna, israelitanakataki, qhipa urunakan askipataki, ukhamat taqi israelitanakax Tatitu Diosapar uñt'apxañapataki.
8 Tatitux Israel markap layku Egipto markan kuna unañchäwinaksa, jach'a muspharkañanak lurañapäkän uk yatiñataki, ukhamat israelitanakax nayra awkinakapan Tatitu Diosapar axsarapxañapataki, taqi thakinakapan sarnaqapxañapataki, jupanakamp wawanakapampix taqi urunakaw jupanakar arktapxani.
9 Melol chachasti pä tunka maraniw apnaqañ qalltäna, llätunk tunka pusini maraw apnaqäna, Egipto markpachansti awkipan sutipampiw Faraón sutimp sutichapxäna, kunjämtix Egipto markan jupanakar apnaqir taqi reyinakar lurapki ukhama.
10 Uka tiemponjja, África markankir Angeas reyin ejercitopajj sapürutjamaw Kitim oraqer sarapjjäna, ukhamat lunthatasiñataki.
11 Esaú chachan Elifaz yokapan Sofó yokapajj jupanakan yatiyäwip ist'asin ejercitopampiw jupanakamp jikisiri saräna, thakinwa jupanakamp nuwasïna.
12 Ukatsti Sofox África markankir reyin soldadonakaparux espadampiw nuwjäna, janiw khitirus qhiparkänti, janirakiw khitis uywiripan ukar kutt'ankänti.
13 Angeasasti Elifaz chachan Zefo yokapajj taqe ejercitonakapar tukjatap ist'asinjja, taqe ejercitonakaparuw tantacht'äna, jupanakajj África toqenkir jaqenakäpjjänwa, jupanakarojj walja jaqenakaw tantachasïna, jupanakajj lamar qota jak'ankir laq'ar uñtat waljanirakïnwa.
14 Ucat Angeasajj Luco jilaparuw khitäna, akham sasa: “Jutam nayar taqe chachanakamampi, nayar yanapt'ita, Zefompiru, taqe Chitim jakenacampiru, jupanacasti nayar t'unjapquitu, uqhamarac taqe ejercitopampi, wali jach'a ch'amampi, Angeas jilapar yanapt'añataki, Zefompi, Quitim chachampi nuwasiñataqui” sasa.
15 Uk ist'asinsti, Sofón, Quitim markankirinakax wal axsarapxäna, chuymanakaparux wali axsarañaw purïna.
16 Sofón chachasti Edom uraqiruw mä carta apayäna, Bedad reyin Hadad yuqapampi, Esaú chachan taqpach wawanakapampi: — sasa.
17 África markankir Angeas reyix jilapampiw jiwasanakamp nuwasiñatak jutaski, uk ist'twa, jupar wal axsarapxta, ejercitopax wali jach'awa, juk'ampisa jilapampi ukat ejercitopampiw jiwasanakamp nuwasir juti.
18 Jichhasti jumanakax nayamp chika jutapxam, yanapt'apxita, Angeas ukat Lucus jilapampiw nuwasiñäni, jupanakat qhispiyapxäta, ukampis jan ukhamäkanixa, taqiniw jiwapxañäni uk yatipxam.
19 Esaú chachan wawanakapajj Quitim chachan wawanakaparusa, Zefo reyiparus mä carta apayapjjäna, akham sasa: “Janiw Angeas chachampi markapampejj nuwasipksnati, mä arust'äwiw jiwasanak taypin utji, Bela nayrïr reyin urunakat qalltasa, Jacobun José yokapa Egipto reyin urunakapatpacha, jupamp chikajj Jordán jawir khurkatan awkipar imt'käna ukhaw nuwasipjjayäta” sasa.
20 Esaú chachan jilanakapan arunakap ist'asinsti, Zefox janiw jupanakat jithiqtxänti, ukatwa Sefox Angeas chacharux wal axsaräna.
21 Angeas, Luco jilapasti, niya llätunk patak waranqa soldadonakampiw Quitim chachan wawanakapar nuwjañatak tantachasipxäna.

22 Quitim markankir taqe jaqenakajj Sofo chacharuw sapjjäna: “Achachilanakaman Diosaparuw mayipjjeta, inas jupajj Angeas chachan ejercitopatsa qhespiyistaspa, jupajj jach’a Diosätap ist’apjjta, jupar confiyirinakarojj taqe chuymaw qhespiyaraki” sasa.
23 Sofox uka arunak ist'asinxa, Sofox Tatituruw thaqtäna, jupax sänwa:
24 0 Abrahán, Isaac nayra awkinakajan Diosapa Tatitu, jichhüruw yatta jumajj cheqpach Diosätamjja, taqe markanakan diosanakapajj inamayakiwa, inamayakïpjjarakiwa.
25 Jichhasti amtasim, Abraham awkisampi arust'äwimxa, kuntix nayra awkinakajax sapkäna uka arust'äwimxa, jichhüruw nayamp khuyapayasiñampi lurapxam, Abrahamampi, Isaac nayra awkinakasan askipataki, nayarusa, Chitim markankir wawanakarusa, África tuqinkir reyin amparapat qhispiyapxam, jupasti nuwasïwir jutkistu.
26 Tatitusti Sofo chachan arup ist'äna, Abrahamampi Isaacampit jupar wali askit uñjäna, ukat Tatitojj Sefompiru, Quitim chachampiru Angeas chachampiru, markapampit qhespiyäna.
27 Uka urux Sofox África uksankir Angeas reyimpi, taqi markapampi nuwasïna, Tatitux taqi Angeas markankirinakaruw Quitim markankir jaqinakar amparapar katuyäna.
28 Uka nuwasïwix Angeas markarux wali ch'amapunïnwa, ukat Zefox Angeas markankirinakaru, Luco jilaparu, mä espadampiw jiwayäna, ukat uka uru jayp'ukamax niya pusi patak waranqa jaqinakaw jupanakat jiwarapxäna.
29 Angeas chachasti taqi jaqinakapan jiwatap uñjasax mä carta apayanitayna, ukhamat jupar jak'achasipxañapataki, jupar nuwasïwin yanapipxañapataki, uka cartansti akham sasaw qillqäna: “Africa markan jikxatasipki ukanakax tunka maranit jilaw nayar jutapxpan; taqiniw nayar jutapxpan, ucat uñjapxam jan jutkanixa jiwxaniwa, taqi kunatix jupan utjki ukanakxa, taqpach utapamp chika, reyejj apt'asiniwa.
30 África uksankir mayninakax Angeas chachan arunakap ist'asax wal mulljasipxäna, ukat niya kimsa patak waranqa chachanakampi yuqall wawanakampiw markat mistunipxäna, tunka marat jilaw Angeas markar puripxäna.
31 Tunka urunak tukuyatatsti, Angees chachax machaq nuwasïwimpix Zefompi, Quitim markankirinakampiw nuwasïna.
32 Angeas, Luco ejercitotjja, Zefo chachajj walja usuchjatanakaruw amparapar khitäna, niya pä waranqa jaqenaka, Angeas markan ejercitopan sosiftar p’eqt’iripajj uka nuwasïwinwa jiwjjäna.
33 Ukatsti Sosiftar chachax liwxatasinxa, africano soldadonakax qhipäxat jaltxapxänwa, ukat jaltxapxarakïnwa, Angeas ukat Lucus jilapampiw jupanakamp chik sarapxäna.
34 Ukatsti Zefo chachampi, Quitim markankirinakampix jupanakarux arknaqapxäna, niya pä patak jaqinakaw thakinx wali ch'amampiw nuwasipxäna, Angeas chachan Azdrubal yokaparuw arknaqapxäna, jupax awkipamp chikaw jaltxatayna, ukat pä tunka jaqinakaparuw thakin jiwarayapxäna, ukat Azdrubal chachasti Chitim wawanakat qhispipxäna, ukampis janiw jiwayapkänti.
35 Angeas chachampi Luco jilapampisti mayni jaqinakapamp chikaw jaltxapxäna, ukat qhispipxäna, wali mulljata, wali mulljataw África uksar puripxäna, Angeas chachasti taqi urunak axsararakïnwa, ukhamat Elifaz chachan Zefo yuqapax jupamp nuwasiñatak sarxaspa.

64 JAQTHAPI

1 Ukapachasti Beor chachan Balaam yuqapajj Angeas sat chachampiw nuwasïwinkäna, ukatsti Sofo sat chachan Angeas sat chachar atipjatap uñjasajja, uka cheqat jaltjjasaw Kitim markar purïna.
2 Sofompi, Quitim chachampix wali jach'a jach'a tukusaw katuqapxäna, Sofox Balaam chachan yatiñ kankañapa yatkataynawa, ukat Sofox walja waxt'anakwa Balaamarux churäna, jupasti jupamp chikaw qhiparäna.
3 Kunapachatix Sofox nuwasiñat kutt'anxän ukkhasti, jupamp nuwasir saririnakar jakthapipxañapatakiw mayïna.
4 Uk uñjasasti Sofox wal kusisïna, reinopsa machaqar tukuyäna, taqi markachirinakatakix mä jach'a phunchhäwi lurarakïna.
5 Ukampis Sofox janiw Tatitut amtaskänti, janirakiw Tatitux nuwasiñan yanapt'atapsa amuyaskänti, África tuqinkir reyin amparapatsa jupar ukhamarak markapar qhispiyatapa, ukampis Quitim wawanakan ukhamarak Esaú chachan ñanqha wawanakapan thakinakaparjam sarnaqaskakïnwa, yaqha diosanakar yupaychañataki, Esaú chachan wawanakapax jupar yatichapkäna uka yaqha diosanakar yupaychañataki. ukatwa sapxi: ‘Ñanqha jaqitsti ñanqha lurañaw mistu’ sasa.
6 Sofón chachasti taqiniw Quitim markankirinakarux sum apnaqäna, ukampis janiw Tatitux uñt'känti, khititix juparusa, taqpach markaparus África uksankir reyin amparapat qhispiyäna. África tuqinkir soldadonakax janiw yatitarjam Kitim markar lunthatasir jutapkänti, jupanakax yatipxänwa, Zefo chachan ch'amap yatipxäna, jupasti taqiniruw espadampi jiwayäna, ukhamatwa Angeas chachax Elifaz chachan Zefo yuqapar, Chitim chachan wawanakaparux taqi urunak axsaräna.
7 Kunapachatix Sofox ch'axwäwit kutt'anxäna, ukhamarak Zefox kunjamsa África uksankir jaqinakar atipjäna, ukhamarak ch'axwäwin ch'axwankatayna uk uñjasaxa, Sofox Quitim wawanakamp chikaw Egipto markar sarapxañapatak iwxt'äna, Jacobun wawanakapampi, Egiptonkir Faraón reyimpi nuwasiñataki.
8 Sefox Egipto markan wali ch'aman jaqinakan jiwatap ist'äna, Joseyampi, Jacob chachan yuqanakapampi jilanakapampi, taqi israelita wawanakapas Egipto markan qhiparapxatap ist'äna.
9 Sofón chachasti Esaú chachan wawanakapamp nuwasiñatak sarañwa amtäna, jupanakarusti Joseyax jilanakapampi, taqpach Egiptompi Canaán uraqin katuntat uñjasipxäna, Jacoburux Hebrón markar imt'ir sarapkäna ukhaxa.
“
11 ¿Janit sapkta África markankir reyimpix janiw nuwaskäti, jupax arust’äwimanxa? uñtapxam, nayasti jupamp nuwasta, juparusa, taqpach markaparus nuwjawayta.
12 Jichhasti nayajj Egipto markampi, Jacobun wawanakapampi nuwasiñ amtawayta, jupanakajj kunjämtejj Joseya, jilanakapasa, nayra awkinakapasa,

Canaán oraqen awkipar Hebrón markar imt'ir sarapkäna ukhajj jupanakat vengasiñajawa.
13 Jichhajj jumanakatejj nayar nayar jutañ munapjjsta, jupanakampejj Egiptompi nuwasiñatakejja, nanakajj jilat kullakanakasan jan walt'äwipat kutt'ayapjjäma.
14 Esaú chachan wawanakapasti Sofo chachan arunakap ist'apjjäna, Esaú chachan wawanakapasti mä jach'a jaqenakaw tantachasipjjäna, jupanakasti Zefompiru, Quitim chachan wawanakapampir nuwasïwin yanapt'iriw sarapjjäna.
15 Ukatsti Sofox inti jalsu tuqinkir jaqinakaru, Ismael chachan taqpach wawanakaparuw ukham arunak khitäna, jupanakpachaw tantachasipxäna, Egipto markar nuwaskäna uka ch'axwäwinxa, Zefompiru, Kitim markankirinakarus yanapt'apxäna.
16 Taqi uka reyinakax, Edom reyimpi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampi, Ismael chachampi, Kitim markan Zefón reyimpi, Hebrón markar taqpach ejercitonakapar tantacht'asipxäna.
17 Uka campamentojj wali llakkañänwa, kimsa urunak saraqataruw saräna, lamar qota thiyankir laq'anakjam walja jaqenakaw utjäna, janiw jakt'añjamäkänti.
18 Taqi uka reyinakampi, ejercitonakapampix Egipto markar nuwasiñatak sarapxäna, ukat Patros valleruw tantacht'asipxäna.
19 Egipto markpachan yatiyäwip ist'asinsti, Egipto markankirinaka, Egipto markankir taqpach markanakatsa niya kimsa patak waranqa jaqinakaw tantachasipxäna.
20 Egipto markankirinakajj uka urunakan Gosen oraqenkapkäna uka israelitanakaruw khitapjjarakïna, ukhamat uka reyinakamp nuwasir sarapjjañapataki.
21 Israel markankirinakax niya patak phisqa tunka jaqinakäpxänwa, ukat egipcionakar yanapiriw nuwasïwir sarapxäna.
22 Israel markankirinaka, Egipto markankirinakax niya kimsa patak waranqa jaqinakampi, patak phisqa tunkani jaqinakampi, uka reyinakar nuwasiñatak sarapxäna, Gosen uraqit anqäxat Patros uñkatasin sayt'asipxäna.
23 Egiptonakax janiw Israel markar iyawsapkänti, jupanakamp chika campamentonakapar nuwasiñatak sarapxañapataki, taqi egipcionakax sapxänwa: "Inas israelitanakax Esaú, Ismael wawanakan amparapar katuyapxistaspa, jupanakax jilanakapawa" sasa.
24 Taqi egipcionakax israelitanakarux sapxänwa: —Jumanakax aka chiqan qhiparapxam, Esaú, Ismael wawanakamp nuwasir sarapxä, uka reyinakax nanakar atipt'apxätamxa, jumanakax jupanakar taqpach jutapxam, yanapt'apxita, ukat israelitanakax ukham lurapxäna.
25 Quitim markankir Esaú chachan Elifaz yokapa, Edom reyin Bedad chachan Hadad sat yokapa, taqpach campamentonakapasa, Inti jalsu tuqinkir taqe jaqinaka, Ismael chachan wawanakapasa, laq'ar uñtat walja jaqinakawa, Patros vallen Tacpanques uñkatasin tantachasipxäna.
26 Beor sirio jaqin Balaam yuqapax Zefo markan campamentopankänwa, jupasti Quitim wawanakamp chikaw nuwasïwir saräna, Balaam chachasti Zefón ukat jaqinakapamp wali jach'añchat jaqirakïnwa.
27 Sofón chachasti Balaam chacharuw säna: —Yatiyapjjam, khitis nuwasïwin atipjani uk yatiñataki, nanakas jan ukajj egipcionakas atipjani —sasa.
28 Balaamasti sartasin yatiñ yatiñ yant'äna, uqhamarac yatjjatañ yatjjatasa, ukampis jan amuyt'asisaw luräwip amparapan t'unjatäjjäna.
29 Ukatsti mayamp yant'äna ukampis janiw atipkänti, Balaamasti jan suyt'asaw jaytanukuwayxäna, janiw tukuykänti, kunattix akax Tatitutwa jutäna, ukhamat Sofompi markapampi israelitanakan amparapar katuyañataki, jupanakax Tatituruw atinisipxäna, nayra achachilanakapan Diosaparu, ch'axwäwipanxa.
30 Sofón, Hadad chachasti ejercitopampiw nuwasiñatak sayt'asipxäna, taqpach egipcionakax sapakiw jupanakamp nuwasiñatak sarapxäna, niya kimsa patak waranqa jaqinaka, janiw mä israelita jaqis jupanakamp chikäkänti.
31 Taqi egipcionakax uka reyinakamp chikaw Patros, Tacpanches uñkatas nuwasipxäna, ukat egipcionakamp nuwasiñax wali ch'amapunïnwa.
32 Uka nuwasïwinsti reyinakax egipcionakat sipan juk'amp ch'amanïpxänwa, uka urux niya patak llätunk tunka Egipto jaqinakaw jiwarapxäna, reyinakan ejercitopat niya kimsa tunka jaqinakaw jiwarapxäna, ukat taqpach Egipto markankirinakax reyinakan nayraqatapat jaltxapxäna, ukhamat Esaú, Ismael wawanakax egipcionakar arknaqapxäna, kawkhantï israelitanakan campamentopax utjkän uka chiqakama.
33 Taqi egipcionakax israelitanakarux akham sasaw art'apxäna: —Jank'akiw nanakar yanapt'apxita, Esaú, Ismael, Quitim wawanakat qhispiyapxita —sasa.
34 Ukatsti patak phisqa tunka israelitanakax sayt'asitapat uka reyinakan campamentonakapar t'ijtxapxäna, ukat israelitanakax Tatitu Diosaparuw arnaqasipxäna jupanakar qhispiyañapataki.
35 Tatitux israelitanakar ist'äna, Tatitux reyinakan taqpach jaqinakaparuw amparapar katuyäna, ukat israelitanakax uka reyinakampiw nuwasipxäna, ukat israelitanakax niya pusi waranqa reyinakan jaqinakar jiwayapxäna.
36 Tatitusti reyinakan campamentoparuw wal mulljayäna, ukhamatwa israelitanakax axsarayapxäna.
37 Reyinakan ejercitopajj israelitanak nayraqatat jaltjjänwa, Israelan wawanakapasti Cus oraqekamaw jupanakar arknaqapjjäna.
38 Ukatsti israelitanakax pä waranqa jaqiruw thakin jiwayapxäna, israelitanakatxa janiw maynis jiwarkänti.
39 Egiptonakax uñjapxäna israelitanakax reyinakamp mä qawqha jaqinakamp nuwasitap uñjapxäna, ukat jupanakamp nuwasiñax wali ch'amapunïnwa.
40 Taqe egipcionakajj wali ch'amani nuwasïwi utjatapatjja, jakañap wal ajjsarayasipjjäna, taqe Egiptonkirinakajj t'ijtjjapjjänwa, sapa mayniw israelitanakat imantasipjjäna, thaknam imantasipjjäna, ukat israelitanakaruw nuwasiñatak jaytapjjäna.
41 Ukatsti israelitanakax reyinakan jaqinakaparux wali mulljataw jawq'japxäna, ukat Cus uraqin qurpapar irpxatasinx jupanakat kutt'xapxänwa.
42 Taqi israelitanakax yatipxänwa kuntix Egipto markankirinakax jupanakar lurapki uk yatipxäna, jupanakax nuwasïwin jupanakat jaltxapxänwa, sapakiw nuwasiñatak jaytawayapxäna.
43 Ukhamat israelitanakax k'arinak lurapxäna, israelitanakax nuwasiñat kutt'anxapxän ukhax mä qawqha egipcionakaruw thakin jikxatapxäna, ukan jiwayapxäna.
44 Jiwayañkamasti, jupanakar akham sapxäna.

45 ¿Kunatsa nanak taypit sarjjapjjta, mä qawqha jaqenakäsajj uka reyinakamp nuwasiñatak sarjjapjjta, jupanakajj walja markanïpjjänwa, ukhamat jumanakan jakañanakamar qhespiyapjjañamataki?
46 Ukatsti israelitanakax thakin jikipkäna ukanakatxa, israelitanakax maynit maynikamaw parlapxäna: "Janq'achasipxam, jawq'japxam, jupax ismaelita, jan ukax edomita, jan ukax Quitim markankir jaqiwa, ukat jupar sayt'asisin jiwayapxäna, ukat egipcio jaqïtap yatipxäna" sasa.
47 Israelitanakajj Egiptonak contraw k'arinak lurapjjäna, jupanakajj nuwasiñan jupanakat jitheqtapjjatap laykuw jupanakat jaltjjapjjäna.
48 Ukatsti israelitanakax Egipto markankir jaqinakat niya pä patak jaqinak thakin jiwayapxäna.
49 Taqi Egipto markankirinakax kuna jan walinaktix israelitanakax jupanakar lurapkäna uk uñjapxäna, ukhamatwa taqpach Egipto jaqinakax israelitanakarux wal axsarapxäna, jupanakax jach'a ch'amap uñjapxäna, janirakiw khitis jupanakat jithiqtkänti.
50 Ukatsti taqpach israelitanakax wali kusisitaw Gosen markar kutt'xapxäna, Egipto markankirinakax sapa mayniw utapar kutt'xapxäna.

65 JAQTHAPI

1 Uka qhipatsti, Egiptonkir Faraonan taqi ewjjt'irinakapampi, Egiptonkir jilïrinakampiw tantachasipxäna, reyin nayraqatapar purisax uraqiruw qunqurt'asipxäna, ukat jupa nayraqatan qunt'asipxäna.
2 Egipto markan ewjjt'irinakapasa, jilïrinakapasa reyin akham sapjjäna:
3 Israelan jakenacapajj nayat sipan juk'amp jach'a, ch'amanïpjjewa, jumajj yatisktawa cuna jan walinakatï nuwasiñat kutt'anipkayätan thakin lurapkäna ukanakjja.
4 Jumasti uñjaraktawa ch'ama ch'amapa, kunatix aka ch'amax jupanakatakix awkinakapat juti, kunatix mä qawqha jaqinakakiw ch'allar uñtat walja jaqinak contra sayt'asipxäna, ukatsti espadampiw jawq'japxäna, jupanakpachas janiw maynis liwxatkänti, ukhamat waljanipxaspäna ukhax q'al tukjapxaspäna.
5 Jichhasti, kuna lurañas wakisispa uk amuyt'apxita, juk'at juk'at jiwasanak taypit t'unjañkama, ukhamat aka uraqin jan waljanipxañapataki.
6 Israelan wawanakapatix aka uraqin jilxattaspa ukhaxa, mä jark'äwiruw tukupxani, kuna ch'axwäwis utjaspa ukhaxa, jach'a ch'amapampiw uñisirinakasarux mayacht'asipxani, jiwasampiw nuwasipxani, uka uraqit t'unjapxitani, ukat jayaruw sarxapxani.
7 Ukat reyejj Egipto markan jilïrinakaparojj akham sänwa: "Aka amtaw Israel markatak ewjjt'asi, janiw nanakajj sarjjañäniti.
8 Aka oraqenjja, Pitón, Raméses markanakaw utji, uka markanakajj nuwasiñatak jan ch'amani markanakawa, jumanakas nanakas uka markanakar sayt'ayañasa, ch'amañcht'añasa wakisiwa.
9 Jichhasti jumanakas jupanakar sarapxam, k'arimp sarnaqapxam, Egipto, Gosen markanakan mä aru yatiyapxam, reyin kamachiparjama.
10 Taqi jumanakax Egipto, Gosen, Patros, taqi ukan jakirinaka! reyejj Pitón, Raméses sat markanakar sayt'ayapjjañajataki, nuwasiñatak ch'amañcht'apjjañajatakiw ewjjt'istu; Egipto markankirinaka, israelitanaka, markanakan jakirinaka, nanakamp chika uta luraň munapkätam ukanaka, sapa mayniw reyin mayitaparjam sapa uru payllap churatäni. ukhamasti nayraqat sarapxam, k'arinak lurapxam, tantacht'asipxam, Pitón, Raméses markanakar uta lurañatak jutapxam —sasa.
11 Utachkasinxa, sapa uruw Egipto markpachan ukham yatiyapxañama, reyin kamachiparjama.
12 Kunapachatï israelitanakat yaqhepajj jumanakamp chik uta luraňatak jutapjjani ukhajja, mä qhawqha urunak sapa uruw pagapjjäta.
13 Ukat jumanakamp chika sapürunjam irnaqt'apkani uka qhepatjja, sapa uruw jamasat maynit maynikam jupanakat jitheqtapjjäta, ukatsti sartasipjjätawa, jupanakarojj luräwinakap p'eqt'irinakäpjjarakïtawa, jupanakarojj jan pagasaw uta lurapjjañapatak jaytapjjäta, janitejj jan munapkani ukhajja, taqe ch'amamampiw uta luraňatak wayt'apjjäta.
14 Jumanakatix ukham lurapxätaxa, israelitanakar saykatañatakix uraqinakas ch'amañcht'añax walikïskaniwa, kunattix uta luraňan qarjatätapatsa, luraňanakas qarjatakïtapatxa, israelitanakax juk'at juk'at pist'apxani, kunattix sapa uruw warminakapat apt'asipxäta.
15 Egiptonkir taqe jilïrinakajj reyin ewjjt'anakap ist'apjjäna, uka ewjjt'anakajj Faraonan yanapirinakapansa, Egipto markpachansa wali askïkaspas ukhamänwa.
16 Taqi uywatanakax reyin utapat sarxapxäna, Egipto markan taqpach Tacpanches, Gosen, Egipto muyuntki uka markanakan yatiyapxäna.
17 Kuntï Esaú, Ismael chachan wawanakapajj lurapkäna uk uñjapjjtawa, jupanakajj nanak contra nuwasiñatak jutapjjänwa, tukjaň munapjjetäna.
18 Jichhasti reyejj oraqe ch'amañcht'apjjañajataki, Pitón, Raméses markanakar sayt'ayapjjañajataki, nuwasiñatak ch'amañcht'apjjañajataki, nanakajj wasitat nanak contra jutapjjani ukhajja.
19 Khititejj Egipto markatsa, israelitanakatsa nanakamp chika uta luraňatak jutkani ukarojja, reyejj sapüru pagaňap churarakiniwa, kunjämtejj nanakar siskistu ukhama.
20 Egipto markasa, taqpach israelitanakas Faraonan yanapirinakapan arsutanakap ist'asinxa, egipcionakampi, israelitanakampiw faraonan yanapirinakapampi, Pitón, Raméses sat chachan yanapirinakapampix uta luraňatak jutapxäna, ukampis janiw maynis Leví wawanakat jilanakapamp chika uta luraňatak jutapkänti.
21 Faraonan taqpach esclavonakapampi, jilïrinakapampi, qalltanxa sallqjasaw taqpach Israel markamp chika utachañ qalltapxäna, sapa uru irnaqirinakjama, qalltansti Israel markaruw sapa uru qullqi churapxäna.
22 Faraonan yanapirinakapax Israel markamp chikaw sayt'asipxäna, mä phaxs Israel markamp chika irnaqapxäna.
23 Phajjsi tukuyarojja, Faraonan taqe servirinakapajj sapa uruw israelitanakat jamasat sarjjapjjäna.
24 Israelasti uka pachax irnaqäwimp sarantaskakïna, ukampis sapa uru irnaqäwip katuqapxäna, kunattix Egipto markankir yaqhip jaqinakax Israel markamp chika irnaqasipkakïnwa. ukatwa egipcionakax uka urunakanx Israel markar qullqi churapxäna, jupanakasti, egipcionakax irnaqir masinakapan irnaqatapat qullqi katuqapxañapataki.

25 Mä mara pusi phaxsi tukuyatatsti taqpach egipcionakax israelitanakat jithiqtxapxänwa, ukhamat israelitanakax sapakiw uka lurañan irnaqapxäna.
26 Taqi egipcionakax israelitanakat jithiqtxapxäna uka qhipatxa, jupanakax t'aqhisiyirinakaru, t'aqhisiyirinakaruw tukupxäna, yaqhepasti israelitanakan jilïrinakapjamaw sayt'asipxäna, taqi kuntix jupanakar churapkän uk katuqañataki.
27 Egipcionakax ukham lurapxäna Israelan wawanakapar urut urutjama, luräwinakapan t'aqhisiyañataki.
28 Taqi israelitanakax sapakiw irnaqäwin irnaqapxäna, egipcionakax uka pachat aksarux janiw israelitanakar qullqi churañ munapkänti.
29 Kunapachatï israelitanakat yaqhep jaqenakajj jan trabajiñ munapkäna ukhajj qollqe mayt'irinakasa, Faraonan yanapirinakapas jupanakar t'aqhesiyapjjäna, wali jawq'jasaw jupanakar jawq'japjjarakïna, jilanakapampi irnaqt'añatakis ch'amampi kutt'ayapjjarakïna. ukhamarakiw taqpach egipcionakax israelitanakar taqi urunak lurapxäna.
30 Taqi israelitanakax egipcionakarux wal axsarapxäna, ukat taqi israelitanakax kutt'anipxäna, ukat sapakiw jan qullqimp irnaqapxäna.
31 Israelitanakax Pitón, Raméses sat markanakaruw lurapxäna, taqi israelitanakaw uka lurañanak lurapxäna, yaqhipanakax ladrillonak lurapxäna, yaqhipanakax uta lurapxäna, ukat israelitanakax taqpach Egipto uraqinaksa, pirqanakapas sayt'ayapxäna, ch'amanchapxäna, ukat israelitanakax walja maranakaw irnaqapxäna, Tatitux jupanakat amtasisax Egipto markat irpsuñapkama.
32 Ukampis Leví chachan wawanakapax qalltatpach Egipto markat mistuñkamax janiw israelita jilanakapamp chika irnaqapkänti.
33 Taqi Leví chachan wawanakapax yatipxänwa egipcionakax taqi ukanak sallqjañamp israelitanakar sapxatapa, ukatwa Leví chachan wawanakapax jilanakapamp chika luraña̋r jan jak'achasiñ munapkänti.
34 Ukat egipcionakax janiw Leví chachan wawanakapar irnaqayañatak ch'amachasipkänti, qalltanx janiw jilanakapamp chika sarnaqapkänti, ukatwa egipcionakax sapak jaytawayapxäna.
35 Egipto markankirinakan amparanakapasti israelitanakarux wali qhuru chuymampiw lurapxäna, egipcionakax israelitanakarux wali ch'amampiw irnaqayapxäna.
36 Egiptonakax israelitanakan jakawip q'añuchapxäna, ch'amampi, ladrillonakampi, ukhamarak taqi kasta pampan irnaqasa.
37 Israel markankirinakax Melol reyiruw Egipto markan reyiparux "Meror, Egipto markan reyipa" sasaw sutichapxäna, kunattix egipcionakax taqi kasta lurañanakampiw jakasipkäna.
38 Taqi kuntix egipcionakax israelitanakar t'aqhisiyapkän ukkhaxa, israelitanakar t'aqhisiyañatakix wali ch'amampiw ch'amachasipxäna, ukampis juk'amp t'aqhisiyapkäna ukhax juk'ampiw jilxattapxäna, juk'ampiw jilxattapxäna, egipcionakax israelitanakat llakisipxäna.

66 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Edom markan Bedad reyin Hadad yuqapax jiwxäna, Samla chachasti inti jalsu tuqinkir wawanakan uraqipankir Mesreca markankirïnwa.
2 Egiptonkir faraonax tunka kimsaqallqu mara apnaqäna, uka marasti patak pä tunka phisqhan maraw israelitanakax Egipto markar saraqapxäna, uka maraw Samlax tunka llatunkan mara Edom markan apnaqäna.
3 Reyëjjäna ukhajja, ejercitopampiw Elifaz chachan Zefo yokapampi, Quitim chachan wawanakapampi nuwasir saräna, jupanakajj África markankir Angeas reyimpiw nuwasipjjapjjäna, taqe ejercitoparus tukjapjjarakïnwa.
4 Ukampis janiw jupamp nuwaskänti, Esaú chachan wawanakapax jark'apxänwa: "Jupax jupanakan jilapawa, ukatwa Samlax Esaú chachan wawanakapan arup ist'äna, ukat taqi ch'amapampiw Edom uraqir kutt'xäna, Elifaz chachan Zefo yuqapampix janiw nuwasiñatak sarkänti" sasa.
5 Egiptonkir faraonax uk ist'asin akham sänwa: "Edom markan Samla reyix Quitim markankirinakamp nuwasiñ amti, uka qhipatsti Egipto markamp nuwasir jutani" sasa.
6 Egipcionakax uk ist'asinsti, israelitanakarux juk'ampiw irnaqapxäna, ukhamat israelitanakax jupanakar jan lurapxañapataki, kunjamtï Hadad chachan urunakapan Esaú chachan wawanakapampi nuwasipkäna ukhama.
7 Ukat egipcionakax israelitanakarux sapxänwa: —Jank'ak lurapxam, lurañanakam tukuyapxam, uraqir ch'amañchapxam, ukhamat Esaú jilanakamax nanakamp nuwasir jutapxañapataki, jumanak laykuw nanak contra jutapxani.
8 Israelitanakax urut urutjamaw Egipto markankirinakan luräwinakap lurapxäna, egipcionakax israelitanakar t'aqhisiyapxäna, ukhamat uka uraqin juk'amp jisk'achañataki.
9 Ukampis egipcionakax israelitanakar juk'amp irnaqapxäna, ukhamarakiw israelitanakax juk'amp jilxattapxäna, taqpach Egipto markax israelitanakampi phuqhantatänwa.
10 Israel markax Egipto markar patak pä tunka phisqhan mara saraqatapatxa, taqpach egipcionakax uñjapxänwa, janiw Israel markar jan walt'ayañax wakiskiti, jan ukasti juk'ampiw jilxattawayi, Egipto uraqimpi, Gosén uraqimpix israelitanakampi phuqhantat uñjasipxäna.
11 Ukatwa Egiptonkir taqe jilïrinakampi, yatiñan jaqenakampejj reyin nayraqatapar jutapjjäna, ukatsti alt'asisaw nayraqatapan qont'asipjjäna.
12 Egiptonkir taqe jilïrinakampi, yatiñan jaqenakampejj reyiruw sapjjäna: "Reyejj wiñayatak jakpan" sasa. jumaw israelitanakar jan walt'ayañatak iwxt'apxista, nanakax reyin aruparjamaw jupanakar lurapxta.
13 Ucampis juk'amp ch'amanïpki ukarjamaw oraqen jiltasipki, jiltasipki, ucat uca orakejj taqe ucan phoqhantat uñjapjjam.
14 Jichhasti, Tatitusa, reyisa, taqpach Egipto markankirinakax jumaruw uñch'ukipxtam, yatiñ kankañamampi jupanakar iwxt'añataki, ukhamat Israel markar atipjañataki, jupanakar t'unjañataki, jan ukax uraqit jisk'achañataki. reyejj jupanacarojj sänwa: —Aka toqet ewjjt'apjjam, nanacajj kunsa lurapjjañasa uk yatiñäni — sasa.
"

16 Reyin munañapächi ukhajja, uywatapan ewjjt'anakap ist'pan. reyisti juparux sänwa: —Arst'am —sasa.
17 Job chachasti reyimpiru, jilïrinakampiru, Egipto markan jilïrinakapampi nayraqatanwa akham säna:
18 Uñtapxam, reyejj israelitanakan irnaqäwip toqet nayrajj ewjjt'käna ukajj wali sumawa, jan wiñayatak trabajir jaqenakat jitheqtañamäkiti.
19 Ucampis aka ewjjt'ajj jupanacarojj t'aqhesiyañajj waquisquispa uca ewjjt'aquiwa.
20 Nayratpachaw nuwasiñ ajjsarapxta, sapxaraktwa: "Kunapachatix Israel markax aka uraqin mirïxani ukhaxa, ch'axwäwix utjaspa ukhax aka uraqit jaqunukupxitaniwa" sasa.
21 Reyin munañapächi ukhajja, mä reyin mä kamachiw mistuni, Egipto markan leyinakapan qellqatäpan, uka leyinakajj janiw chhaqtayatäkaniti, israelitanakat naski uka chachajj wilapajj oraqer wartatatäniwa.
22 Uk lurapjjäta ukhajja, Israelan taqe chachanakajj jiwapjjani ukhajja, nuwasiñanakapan jan walinakapajj tukusjjaniwa. reyejj ukham lurpan ukat taqe hebreo parteranakar jawsaypan, ukat uka toqet jiwayapjjañapatakiw mayïna; ukat reyimpiru, jilïrinakarusa kusisiyäna, reyejj kunjämtejj Job chachan aruparjamaw luräna.
23 Reyejj hebreo parteranakaruw jawsayäna, jupanakat maynïrejj Sefra satänwa, maynïristi Pua satänwa.
24 Ukat parteranakajj reyin nayraqatapar jutapjjäna, jupa nayraqatan sayt'asipjjäna.
25 Reyejj jupanacarojj sänwa: —Jumanakatejj hebreo warminacar parterat uñjapjjäta, uqhamarac taburetenak patjjar uñjapjjäta ucajja, mä yoqall wawanïchi ukhajja, jiwayapjjaraquim, uca phuchhatejj jakaskani —sasa.
26 Jumanakatix jan ukham lurapkäta ukhaxa, nayaw jumanakaru ukhamarak taqpach utanakam ninamp phichhantapxäma.
27 Ucampis parteranakajj Diosar ajjsarapjjänwa, janiw Egipto markankir reyirus ist'apkänti, janirakiw arunakapsa ist'apkänti, kunapachatï hebreo warminakajj partera warmirojj yoqall wawa jan ukajj imill wawapar irpapjjäna ukhajja, parterajj taqe kuntï wawar wakiskäna uk lurasaw jakañapatak jaytäna. ukhamarakiw parteranakajj taqe urunak lurapjjerïna.
28 Ukxa reyiruw yatiyapxäna, ukat jupax parteranakar jawsasaw khithäna, jupasti jupanakarux sänwa: —¿Kunatsa ukham lurapxtaxa, ukat wawanakar jakkir qhispiyapxtasti?
29 Parteranakax reyin nayraqatapan parlt'asipxäna.
30 Janiw reyejj hebreo warminakajj egipcio warminakar uñtasitäkaspas ukham amuyañapäkiti, israelitanakajj taqeniw k'umaräpjje, janïr parterajj jupanakar jutkipanwa ususipjje, nanakas esclavanakamajj walja urunakaw jan khiti hebreo warmis nanakar usuripkistuti, taqe hebreo warminakajj jupanakan parteranakapäpjjewa.
31 Faraonax jupanakan arsutanakap ist'asin iyawsäna, ukat parteranakax reyin jak'at sarxapxäna, Diosax jupanakar sum uñjäna, jaqinakax walpun jilxattapxäna, walpun jilxattapxäna.

67 JAQTHAPI

1 Egipto oraqenjja, Leví chachan wawanakapat jutir mä jaqew utjäna, jupasti Amram satänwa, jupasti Quehat sat chachan yokapänwa, jupasti Leví chachan yokapänwa, jupasti Israel chachan wawapänwa.
2 Uca chachasti mä warmimpiw casarasïna, jupasti Jocabed satänwa, jupasti Leví awquipan cullacapan phuchapänwa, jupasti pataca pä tunca sojjtan maranïcänwa.
3 Warmisti usurïxänwa, mä imill wawaruw ususïna, ukatsti Miriam sutimpiw sutichäna, uka urunakan egipcionakax israelitanakan jakäwip q'añuchapxäna.
4 Ukatsti wasitat usurïxäna, mä yuqall wawaruw ususïna, ukatsti Aarón sutimpiw sutichäna, kunapachatï usurïkäna uka urunakanxa, Faraonax israelitanakan wilap warxatañ qalltäna.
5 Uka urunakanjja, Elifaz chachan Sofo yokapaw jiwjjäna, jupasti Esaú chachan yokapawa, jupasti Quitim markan reyipawa, Janeas reyin reyipjjarakïnwa.
6 Sofón chachajj Quitim chachan wawanakapar phesqa tunka mara apnaqkäna ukhajja, jiwjjänwa, ukatsti Nabna sat cheqaruw imt'atäjjäna.
7 Ukatsti Janeas sat jach'a ch'amani jaqew jupat qhepat apnaqäna, jupasti phesqa tunka maraw apnaqäna.
8 Quitim reyin jiwatapatsti Beor chachan Balaam yuqapax Quitim uraqit jaltxatayna, ukatsti Egipto markar saratayna Egipto markan Faraón reyin ukar puriñkama.
9 Faraonax wali jach'a jach'a tukusaw katuqäna, yatiñ kankañapat ist'atap layku.
10 Balaamasti Egipto markanwa jakasïna, reyin jach'a jilïrinakapampi jach'añchasa, jach'a jilïrinakax jupar jach'añchapxäna, taqiniw yatiñ kankañap yatiñ munapxäna.
11 Israel markax Egipto markar patak kimsa tunka mara saraqatapatxa, Faraonax samkasïna, jupax reyin tronopan qunt'atäskäna, ukatsti mä jilïr jaqiruw nayraqatapan sayt'atäskir uñjäna.
12 Uka jilïr jaqejj balanza apt'asisaw faraonan nayraqatapar warkt'äna.
13 Uka jilïr jaqejj Egipto markankir jilïrinakaru, jach'a jilïrinakaru, jach'a jilïr jaqenakaruw irpapjjäna, ukatsti mä balanzaruw chint'äna.
14 Ukatsti mä leche yuqall wawa aptasin maynïr balanzaruw uchatayna, uka yuqall wawax taqi kunat sipansa juk'amp ch'amanïxänwa.
15 Uka ajjsarkañ unañchäwi uñjasasti Faraonajj wal muspharäna, kunatsa uka cabritojj taqe kunat sipansa juk'amp jiljjattaspa, ukat Faraonajj sartasin mä samkakïtap uñjäna.
16 Faraonasti wali alwat sartasin taqe yanapirinakapar jawsasin samkapat yatiyäna, ukat uka jaqinakax wal axsarapxäna.
17 Reyejj taqe yatiñan jaqenakaparuw säna: "Samkajj samkayäta uk qhanañchapjjam, nayajj uk yatiñajataki" sasa.
18 Beor chachan Balaam yuqapax reyirux sänwa: —Ukax janiw yaqhax sañ munkiti, jan ukasti qhipa urunakan Egipto markatakix mä jach'a jan waliw utjani.
19 Israel markatakix mä yuqall wawaw yurini, jupaw taqpach Egipto markarusa, ukan jakirinakarus t'unjani, Egipto markat israelitanakarus wali ch'aman amparapampiw irpsuni.
20 Jichhasti, rey, aka toqet amuyt'asim, ukhamat israelitanakan suyt'äwipsa, jupanakan suyt'äwipsa t'unjañamataki, janïr aka jan wali Egipto markar purinkipana.

21 Reyejj Balaamarojj sänwa: —¿Kunsa Israel markar lurapjjä? chiqpachansa mä juk'a qhipatwa qalltanxa jupanak contra iwxt'apxta, janiw jupanakar atipjañjamäkänti.
22 Jichhasti jumanakar ewjjt'apjjarakim, ukhamat jupanakar atipjañataki.
23 Balaamasti reyiruw säna: —Jichhax khithanim, pani iwxt'irinakamar jawst'am, uqhamasti aka tuqit kuns iwxt'apxi uk uñjapxä, uka qhipatsti uywatamax arsxaniwa —sasa.
24 Ukatsti reyejj Reuel madianita, Job uzita, pani ewjjt'irinakapar jawsayañapatakiw khitäna, jupanakajj reyin nayraqatapanwa qont'asipjjäna.
25 Reyejj jupanacarojj sänwa: —Jumanakajj panpachaniw ist'apjjtajja, samkajj samkäyätjja, kunsa samkayäta uk ist'apjjtajja. jichhasti iwxt'apxam, yatipxam, uñjapxam kuntix israelitanakar lurapxañapäki, uqhamampis jupanakar atipjañasataki, janïr jan walinakapax jiwasanak contra sartkipan.
26 Reuel madianitasti reyirojj sänwa: —Reyejj jakpan, reyejj wiñayatak jakpan —sasa.
27 Reyitejj wali askïspa ukhajja, hebreonakat jitheqtpan, jupanakar jan amparap luqjjatpan.
28 Tatitux nayra urunakan ajllkäna uka jaqinakawa, taqi markanakata, aka uraqin reyinakapatsa herenciap katuqapxäna. ¿Khitirak jan juchañchatäsin jupanak contra amparap luqxatasin Diosapax jan mutuyatäkänti?
29 Chiqpachansa jumax yatisktawa, kunapachatï Abrahamax Egipto markar saraskäna ukhaxa, Faraonax Egipto markan nayra reyipax Sara warmipar uñjäna, ukat warmipäñapatakiw casarasïna, Abrahamax akham sänwa: "Kullakaxawa, Egipto markankirinakax warmip layku jiwayapxañapataki" sasa.
30 Egipto markan reyipajj Sara warmir katuntasinjja, Diosajj juparusa, utankirinakarus jach'a t'aqhesiñanakampiw jiwarayäna, Abraham Sara warmipar kutt'ayañkama.
31 Filisteanakan gerarit reyipa Abimelec reyisti, Diosax Abrahaman Sara warmip laykuw mutuyäna, jaqit mä uywakamaw sapa purakap jark'aqäna.
32 Diosapax arum samkan Abimelec ukar purisax axsarayäna, Abrahamar katuntat Sara ukar kutt'ayañataki, uka qhipatsti taqpach Gerar markankirinakax Sara layku mutuyatäpxänwa, Abrahamax Diosaparuw jupanak layku mayisïna, jupasti achikt'asisaw jupanakar qulläna.
33 Abimelec chachax taqi uka jan walinak jupar ukhamarak markapar puritapat axsarasïnwa, ukatsti Abraham Sara warmiparuw kutt'xäna, ukatsti walja regalonak churarakïna.
34 Isaacarojj Gerar markat jaqunukusajj ukhamarakiw luräna, Diosajj wali muspharkañanak lurarakïna, Gerar markan taqe umajj wañt'jjänwa, achur qoqanakapas janiw mistkänti.
35 Gerar markankir Abimelec chachampi, Ahuzat chachampi, ejercitopan p'eqt'iripa Picol chachampi, jupar jak'achasisinjja, qont'asisaw nayraqatapan oraqer alt'asipjjäna.
36 Jupanakasti jupanakarux achikt'asiñapatakiw mayipxäna, jupasti Tatituruw jupanak layku mayisïna, Tatitusti jupat achikt'asisaw jupanakar qulläna.
37 Jacob chachasti, Esaú jilapan amparapat qhespiyatäjjänwa, sirio sirio taykapan jilapan amparapatsa qhespiyatäjjänwa. ukhamarakiw Canaán markan taqpach reyinakapan amparapamp wawanakapar tukjañatak tantachasipkäna, Tatitux jupanakar amparapat qhispiyäna, jupanakar kutkatasisaw jawq'japxäna, khitis jupanakar jan juchañchasis amparap luqtäna?
38 Nayra Faraonasti, awkiman awkipawa, Jacobun Josea yuqaparux Egipto markan taqi p'iqinchirinakapat sipan juk'amp jach'ar aptawayi, yatiñap tuqiw taqi uka markan jakirinakar mach'at qhispiyäna.
39 Uka qhipatsti Jacobumpiru wawanakapampix Egipto markar saraqapxañapatakiw mayïna, ukhamat Egipto markampi Gosén uraqimpix mach'at qhispiyatäpxañapataki.
40 Jichhasti jumatakix wali askïkaspas ukhamächixa, jan israelitanakar t'unjañ jaytxamti, ukampis Egipto markan jakapxañap jan munaskstaxa, aka chiqat khithapxam, Canaán uraqiru, kawkhantix nayra awkinakapax jakapkäna uka uraqir sarapxañapataki.
41 Ukatsti Faraonax Jetron arunakap ist'asax walpun colerasïna, ukat reyin nayraqatapat p'inqataw sartasïna, ukatsti Madián markaruw saräna, uka uraqix Josean thujrup apt'asïna.
42 Reyejj uzita Job chacharojj sänwa: —¿Kunsa Job chachajj sista, ¿kunsa hebreonakar ewjjt'askta?
43 Ucat Job chachajj reyirojj säna: —Aca orakenquiw take jakenacajj juman ch'amamanquiqui, reyejj cunjämtejj jupanacan suma uñnaqapäqui uca lurpan —sasa.
44 Reyejj Balaam chacharojj sänwa: —Balaam, ¿kunsa sistajja, arunakam ist'apjjañajataki —sasa.
45 Balaamasti reyiruw säna: —Taqi kuntix reyix hebreonakar jan walt'ayañatak amtki ukanakat qhispiyatäpxani, reyejj janiw kuna amtampis jupanakar atipjkaniti —sasa.
46 Jumatix nina nakhaskir ninampi jisk'achañ munstaxa, janiw jupanakarux atipkasmati, chiqpachapuniw Diosapax Abrahan awkiparux Caldeankir Ur markat qhispiyawayi. Jumatix espadampi jiwarayañ munstaxa, chiqpachapuniw Isaac awkipax uka markat qhispiyatäxäna, ukat lantisti mä urqu oveja uchatäxänwa.
47 Jumatix ch'amampi, ch'amampi ch'amampi jupanakar jisk'achañ amtaskstaxa, janiw atipkätati, Jacob awkipax taqi kasta ch'amampi Labanar luqtatayna, ukatsti askirakïnwa.
48 Jichhasti, Rey, arunacajjar ist'am, aka iwjjt'äwiw jupanacar atipjäta, ucampis jan sarjjamti.
49 Reyejj munaspa ukhajja, jichhürutpach yurir wawanakapar umaruw jaqontatäñapatak mayïna, ukhamatwa sutip chhaqtayasma, janiw khitis jupanakatsa ni awkinakapatsa ukham yant'atäpkänti.
50 Reyejj Balaam chachan arunakap ist'asaw reyiru, jilïrinakarus kusisiyäna, reyejj Balaam chachan arunakaparjamaw luräna.
51 Reyejj Egipto markpachan mä yatiyäwi apsuñapataki, mä ley apsuñapatakis mayïna, akham sasa: "Jichhürut aksarojja, hebreonakan sapa wawapajj umaruw jaqontatäni" sasa.
52 Faraonasti taqe yanapirinakaparuw jawsäna: —Jichhajj sarapjjam, kawkhantï israelitanakajj jakapki uka Gosen oraqeru thaqapjjam, hebreonakan yurki uka yoqall

wawanakarojj jawiraruw jaqontatäni, ukampis sapa imill wawanakarojj jakañapatakiw jaytapjjäta" sasa.
53 Kunapachatix Faraonax chacha wawanakapar jawirar jaqunukupxañapatak siskäna uk ist'asax israelitanakax yaqhipanakax warminakapat jithiqtapxäna, yaqhipanakax jupanakar ist'asipxäna.
54 Uka urut aksarojja, kunapachatï chachapamp chika qheparapkäna uka israelita warminakajj wawanïñ horasajj purinkäna ukhajja, pamparuw sarjjapjjäna, ukanwa wawanïpjjäna, wawanakapar pampar jaytasaw utanakapar kutt'jjapjjarakïna.
55 Ukatsti Tatitux nayra awkinakapar juramento luräna, jupanakar waljaptayañataki, alaxpachankir mä angelap khithäna, sapa wawar umampi jariqañapataki, jariqañapataki, ch'ukuñapataki, amparanakapar pä suma qalanak uchañapataki, uka qalat maynix leche chuchuyäna, mayni misk'i, ukat ñik'utap qunqurinakapar jiltayäna, ukampiw ch'ukuñapäna. chuymacht'añataki ukat ukar katxaruñataki, ukat khuyapt'ayasisa.
56 Diosax jupanakat khuyapt'ayasïna, ukat oraqen waljaptayañ munäna ukhaxa, aka uraqip katuqañapatakiw mayïna, jilsuñkama, uka qhipatsti uraqix lakap jist'arasinx chhuxriñchjasïna ukat jupanakax markat mistxapxäna, uraqin ch'uxña quqanakar uñtata, ukat quqa ch'uxña quqanakjama, ukat sapa mayniw familiaparu, ukhamarak familiapar kutt'apxäna awkipan utapa, jupanakamp chika qhiparapxäna.
57 Israelan wawanakapax pampan ch'uxña quqanakar uñtataw aka uraqin jakapxäna, Diosan khuyapayasiñap tuqi.
58 Taqi egipcionakax uk uñjasax sapa mayniw yapupar sarapxäna, vaca yugopampi, yapuchañapampi, ukatsti yapuchapxäna, kunjamtï maynix jatha yapuchki ukhama.
59 Yapuchasipkäna ukhajja, janiw israelitanakan jisk'a wawanakapar jan walt'ayañjamäkänti, ukatwa jaqenakajj juk'amp jiljjattäna, juk'ampiw jiljjattäna.
60 Faraonax sapa uruw Gosén markar sarapxañapatak mayïna, israelitanakan wawanakapar thaqhañataki.
61 Maynir thaqhasin jikxatasax ch'amampiw taykapan amparapat apsusipxäna, ukat jawiraruw jaquntapxäna, ukampis warmi wawarux taykapampiw jaytapxäna. ukhamarakiw egipcionakax israelitanakar taqi urunak lurapxäna.

68 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Diosan ajayupax Aaronan Amram kullakapan Miriam phuchhaparux purintäna, ukat jupax utat profecía arsüna, akham sasa: "Awkijatsa, taykajatsa mä yuqall wawaw nastani, jupasti Israel markaruw Egipto markan amparapat qhispiyani" sasa.
2 Amramax phuchhapan arunakap ist'asinsti, warmiparuw utar kutt'ayäna, kunapachatï Faraonax Jacob chachan utapankir sapa yuqall wawanakar umaruw jaquntatäpxañapatak mayïna.
3 Amram chachajj Jocabed chachan warmipar jaqunukut kimsa mara qhepatwa casarasïna, ukat Jocabed chachan ukar purisajj usurïjjänwa.
4 Usutäskäna ukhat paqallq phajjsi tukuyarojja, mä yoqall wawaruw ususïna, ucatsti taqpach utajj wali qhanampi phoqantatänwa, kunjamtï intimpi phajjsimpi qhant'apkäna ukhajj qhant'käna ukhama.
5 Warmix uka wawarux wali suma uñnaqt'anïtap uñjasax kimsa phaxsiw mä uta manqhan imantasïna.
6 Uka urunakanjja egipcionakajj uka cheqankir hebreonakar tukjañatakiw mä amtar puripjjäna.
7 Egipto warminakax Gosen markaruw sarapxäna, kawkhantï israelitanakax jakapkäna uka chiqaru, ukat jisk'a wawanakaparux amparanakaparuw apt'asipxäna, uka wawanakapax janiw parlañ yatipkänti.
8 Uka urunakanjja, israelitanakan warminakajj wawanïpkäna ukhajja, sapa warmiw yoqapar egipcionak nayraqatan imantapjjerïna, ukhamat egipcionakanakajj jupanakan wawap jan yatipjjañapataki, janirakiw jupanakar oraqet tukjapjjañapataki.
9 Egipto warminakax Gosen markaruw puripxäna, jan parlañ yatir wawanakapampix amparanakaparuw qunt'asipxäna, mä egipcio warmix mä hebreo warmin utapar mantasinxa, wawapax jachañ qalltäna.
10 Jach'at art'asisinsti, uta manqhankir wawax jaysäna, ukat egipcio warminakax Faraonan utapar yatiyiri sarapxäna.
11 Ukatsti Faraonax jilïrinakaparuw wawanakar irptanisin jiwayañatak khitäna. ukhamarakiw egipcionakax hebreo warminakar taqi urunak lurapxäna.
12 Jocabed chachan wawapar imantatapat niya kimsa phajjsi qhepatjja, Faraonan utapanwa uka jan walt'äwejj yatisipjjäna.
13 Warmisti jank'akiw wawapar irpañ qalltäna, janïr oficialanakax purinkipanxa, mä arca apt'asisaw laq'unakampi, laq'ampi ch'allt'äna, ukatsti wawarux ukar ucharakïna, ukat jawir thiyankir banderanakaruw ucharakïna.
14 Míriam kullakapax jayaruw sayt'asïna, kunanakas jupar pasani, kunanakas jupar arsüna uk yatiñataki.
15 Ukapachaw Diosax Egipto uraqirux mä jach'a thaya apayanitayna, uka thayasti jaqin jañchiparuw Intir uñtat phichhantäna, ukat egipcionakarux wal t'aqhisiyarakïna.
16 Taqi egipcionakax jawiraruw jariqasiñatak saraqapxäna, uka junt'u thayax jañchinakap phichhantatänwa.
17 Faraonan Batía phuchapasti, wali junt'ütap laykuw jawir umaru jariqasir sararakïna, ukat imill wawanakapas jawir thiyaruw sarapxäna, Egipto markankir warminakas ukhamaraki.
18 Ukatsti Batía sat warmejj jawiraruw uñtäna, ucatsti uma patjjan arca uñjäna, ukatsti sirvientaparuw uka arca apaniñapatak khitäna.
19 Ukxa jist'arasin wawar uñjäna, uka wawax jachir uñjäna, jupat khuyapt'ayasïna, ukat sarakïna: —Akax hebreo wawanakat maynïriwa —sasa.
20 Jawir thiyan sarnaqir Egipto markankir warminakax ñuñuyañ munapxäna, ukampis jupax janiw chuchuñ munkänti, Tatitun juchañchatapa, taykapan chuchupar kutt'ayañataki.
21 Uka pachax Miriam kullakapax jawir thiyan egipcio warminak taypinkänwa, uk uñjasax Faraonan phuchaparuw säna: "¿Hebreo warminakat mä uywir irptir saräti, jupar wawar ñuñuyañapataki?"
22 Faraonan phuchapasti jupar sarakïnwa: —Sarxam, tawaqux wawapan taykapar jawsiriw saräna —sasa.
23 Faraonan phuchapajj Jocabed chacharuw säna: "Aka wawar apasim, nayatak chuchuyam, nayasti sapa uru

payllapjjäma, pä t'ant'a qollqe. ukat warmix wawar aptasin ñuñuyäna.
24 Ukat pä mara tukuyatatsti, wawax jilsuwayxäna ukhaxa, Faraonan phuchaparuw irpäna, jupax mä yuqall wawar uñtataw jupatakix Moisés sutimp uchasïna, jupax akham sänwa: "Uma taypit apsuwaytwa" sasa.
25 Amram awkipax Chabar sutimpiw sutichäna, jupax akham sänwa: "Jichhax warmipampiw chikachasxäna" sasa.
26 Jocabed taykapax Jekutiel sutimpiw sutichäna: "Taqi ch'aman Diosar suyt'askta, Diosax nayaruw kutt'ayawayitu" sasa.
27 Míriam kullakapax Jered sasaw sutichäna, jupar qhipat jawiraruw saraqanïna, kunjämtix tukusiñapäki uk yatiñataki.
28 Aarón jilapajj Abi Zanuc sutimpiw sutichäna, akham sasa: "Awkijajj taykajar jaytanukusaw jupar kutt'jjäna" sasa.
29 Amram chachan Quehat awkipax Abigdor sutimpiw sutichäna, jupat Diosax Jacobun utapan p'akjap askichäna, ukhamat jan juk'amp chacha wawanakapar umaru jaquntañataki.
30 Uk uñjiripax Abi Socó sasaw sutichäna, akham sasa: "Cam chachan wawanakap laykuw kimsa phaxsi carpapan imantatäskäna" sasa.
31 Taqi israelitanakax Netanel chachan yuqapa Semaías sutimpiw sutichapxäna, jupanakax sapxänwa: "Jupan urunakapansti Diosax arnaqasitanakap ist'asaw t'aqhisiyirinakapat qhispiyawayi" sasa.
32 Moisesasti Faraonan utapankänwa, Faraonan Batía phuchapampiw mä yoqall wawar uñtatäna, Moisesasti reyin wawanakap taypin jilsuwayxäna.

69 JAQTHAPI

1 Edom reyix tunka llatunkan mara apnaqañ urun jiwxäna, ukatsti Edom uraqin reyin utapäñapatak lurat temploparuw imt'apxäna.
2 Esaú chachan wawanakapax jawir thiyankir Petor markaruw khithapxäna, ukatsti mä suma uñnaqt'an suma uñnaqt'an waynaruw irpapxäna, jupax Saúl satawa, ukat Samla sat chiqan reyiruw utt'ayapxäna.
3 Saúl reyin Edom uraqinsti pusi tunka maraw apnaqäna.
4 Egipto markan Faraona reyisti, Balaam chachajj israelitanakar respetañatak ewjjt'käna ukajj janiw phoqaskänti, jan ukasti Egipto markpachan walja jiljjattatap uñjäna.
5 Uka urunakansti Faraonax mä yatiyäwi Egipto markpachan israelitanakar yatiyañapatakiw mayïna, akham sasa: "Janiw khitis sapa uru irnaqatapat juk'amp jisk'achañapakiti" sasa.
6 Khititejj sapa uru trabajiñapan jan walt'ayat uñjasini, ladrillompi jan ukajj ladrillompi, sullka yoqapaw uka lantix uchatäni.
7 Uka urunakanx Egipto markan irnaqawipax israelitanakarux ch'amancharakïnwa, mä ladrillox maynin sapa uru irnaqañapatakix jan walt'ayatäspa ukhaxa, egipcionakax sullka yuqall wawaparuw taykapat ch'amampi apthapïna, ukat awkipan jan jaytjatayna uka ladrillo chiqaruw utar uchapxäna.
8 Egipto markankirinakax urut urutjamaw taqi israelitanakarux ukham lurapxäna.
9 Ukampis Leví tribux janiw qalltatpach israelitanakan jilanakapamp chika irnaqapkänti, kunattix Leví chachan wawanakapax yatipxänwa kunjämtix egipcionakax qalltan israelitanakar k'arinak lurapxäna.

70 JAQTHAPI

1 Moisesan yurïwipat kimsïr maratsti, faraonax mä jach'a manq'äwin qunt'atäskäna, Alparanit reinasti ch'iqa tuqin qunt'atäskänwa, Batia waynasti ch'iqa tuqiruw qunt'atäskäna, Moisesa waynax Beor chachan Balaam yuqapampix pä yuqanakapamp chikaw manq'añ utar qunt'atäskäna, reinonkir taqi p'iqinchirinakas reyin nayraqatapan manq'añan qunt'atäsipkäna.
2 Uka waynasti reyin p'iqiparuw amparap luqxatäna, reyin p'iqipat corona apsusin p'iqiparuw ucharakïna.
3 Reyimpi jilïrinakapampi uka waynan luräwip uñjasajja, reyimpi jilïrinakapampejj wal sustjasipjjäna, mä jaqejj jaqe masiparuw wal muspharapjjäna.
4 Ukatsti reyejj mesa jak'ankir jilïrinakaruw säna: "¿Kunsa jumanakajj uka toqet parlapjjta, kunsa sapjjsma, jilïrinaka, ¿kunatsa uka waynarojj juchañchatäñapa?"
5 Ucatsti Beor chachan Balaam yokapajj reyimpi, jilïrinacampejj sänwa: —Jichhajj amtasim, Tata, reyi, samkajj walja uruw samkcäyäta, uqhamarac sirvirimajj jumar arsütam —sasa.
6 Jichhasti aka waynax hebreo wawanakat jutir wawapawa, juparuw Diosan ajayupax utji, rey tataxax jan amuyt'panti aka waynax jan yatkasin ukham luratapa.
7 Jupajj hebreo waynawa, yatiñ kankañasa, amuyt'asirïñasa jupamp chikaw utji, jupajj wawäskchïnsa, yatiñ kankañapampiw Egipto markan reinop ajlliwayi.
8 Taqi hebreonakax reyinakaru, jach'a jilïrinakapar sallqjañ yatipxi, taqi ukanak k'arimp lurapxañapataki, ukhamat aka uraqin reyinakaparu, jaqinakaparus khathatt'ayañataki.
9 Chiqpachansa jumax yatisktawa, Abraham awkipax ukham luratayna, jupaw Babel markankir Nimrod reyin ejercitopar sallqjatayna, Gerar markan Abimelec reyiparus sallqjatayna, Het markankirinakan uraqipsa, Canaán markan taqpach markanakapsa katuntatapa.
10 Ukat Egipto markar sarasin Sara warmipat akham säna: "Kullakajawa, Egipto markaru ukat reyipar engañjañataki" sasa.
11 Isaac yuqapasti Gerar markar sarasin ukan jakaskäna ukhaw ukham lurarakïna, ukat filisteonakan Abimelec reyin ejercitoparuw ch'amanïna.
12 Filisteonakan reinopar lankt'ayañwa lup'ïna, Rebeca warmijajj kullakajawa sasaw säna.
13 Jacobux jilaparus sallqjarakïnwa, jilïr kankañapsa, bendicionapsa amparapat apt'asirakïnwa.
14 Ukatsti Padán-Aram markaruw saräna, taykapan Labán jilapan utapar, ukatsti k'arimp phuchhapsa, uywanakapsa, taqi yänakapsa katuqäna, ukatsti Canaán uraqiruw awkipan ukar kutt'xäna.
15 Yoqanakapajj José jilaparuw aljantäna, jupasti Egipto markar sarasin esclavoruw tuküna, ukatsti tunka payan maraw carcelan jist'antatäjjäna.
16 Nayra Faraonax samkanak samkasïna, ukat carcelankir utapat jaqunukuñkama, Egipto markankir jilïrinakat sipansa jupar jach'añchañkamaw samkanakap jupar qhanañchatapatxa.

17 Uraqpachan mach'a jan walt'ayaskäna ukkhasti, Diosax awkiparu, taqpach jilanakaparu, awkipan taqpach utaparuw jawsayäna, jan qullqimpi, jan qullqimpi yanapt'asa, egipcionakaruw esclavonakjam alasïna.
18 Jichhasti reyixa, aka wawax Egipto markan jupanakan lantiw sartasi, jupanakan luratanakaparjama, taqi reyimpi, p'iqinchirimpi, taripirimpir jisk'achañataki.
19 Reyin munañapächi ukhajja, jichhajj wilap oraqer warjjatañäni, ukhamat jupajj jan jilsuñapataki, ukhamat apnaqäwimat apaqañapataki, Egipto markan suyt'äwipasa jupajj apnaqañ tukuyatat tukjatäñapataki.
20 Balaamasti reyiruw säna: —Egipto markankir taripirinakarusa, yatiñ munirinakarusa jawst'apxañäni, ukat aka waynarux jiwañar juchañchatäñapäpachati janicha uk yatipxañäni, kunjamtï jumax siskta ukhama, ukat jiwayapxäma —sasa.
21 Ukat Faraonax Egipto markankir yatiñan jaqinakar jawsayäna, ukat jupanakax reyin nayraqatapar puripxäna, Tatitun mä angelapaw jupanak taypir jutäna, jupax Egipto markankir yatiñan jaqinakjamarakïnwa.
22 Reyejj yatiñan jaqenakarojj sänwa: “Cheqpachansa jumanakajj ist'apjjtawa, kuntï aka hebreo waynajj utapankkäna uk ist'apjjtawa, ukhamatwa Balaamajj uka toqet juzgawayi” sasa.
23 Jichhasti jumanakarus juchañchapxam, ukatsti uñjapxam kunas uka waynan luratapat wakt'añapa.
24 Faraonan wali yatiñani jaqinakjam uñt'at angelasti akham sasaw Egipto markan yatiñan jaqinak nayraqatan säna.
25 Reyin munañapächi ukhajja, reyejj jaqenakar jawsaypan, jupanakajj mä ónix qalampi, nina q'añumpiw nayraqatapar apaniñapäna, ukat wawar nayraqatar uchapjjani, ukat wawajj amparap luqjjatasin ónix qala apt'asini ukhajja, yatiñäniwa wayn tawaqojj yatiñ kankañampiw taqe kuntï lurawayki ukjja, jiwañasarakiwa.
26 Jupatix q'añu patxaru amparap luqxatani ukhaxa, yatiñäniwa, janiw yatkasin uk lurkänti, ukat jakaskakiniwa.
27 Reyin nayraqatapansa, jilïrinakan nayraqatapansa uka jan walt'äwejj wali askïkaspas ukhamänwa, ukatwa reyejj Tatitun angelapan arunakaparjam luräna.
28 Ukatsti reyejj ónix qalampi q'añunakampi apanisin Moisesan nayraqatapar uchapjjañapatakiw mayïna.
29 Uka waynarux nayraqatapar uchapxäna, uka waynasti amparapampiw ónix qalar luqxatañatak ch'amachasïna, ukampis Tatitun angelapaw amparap katxarusin q'añu patxaru uchäna, ukat q'añux amparapampiw jiwarxäna, ukatsti lakaparuw uchasïna, ukat lakapat mä chikat lakap phichhantarakïna, lakapan mä chikat lakap phichhantarakïna ukat laxra.
30 Uk uñjasajja, reyimpi p'eqt'irinakampejj yatipjjänwa, Moisesajj reyin p'eqepat corona apsusajj janiw yatiñkankkänti.
31 Ukatwa reyimpi jilïrinakapampi wawar jan jiwayañ munapkänti, ukatwa Moisesax Faraonan utapan qhiparäna, jilkasaxa, Tatitux jupamp chikäskänwa.
32 Uka waynax reyin utapankkäna ukhaxa, morado isimpi isthapt'ataw reyin wawanakap taypin jilsuwayxäna.
33 Moisesax reyin utapan jilsuwayxäna ukhaxa, Faraonan Batía phuchapax mä yuqall wawar uñtataw uñjäna, Faraonan utapankirinakaw juparux jach'añchapxäna, Egipto markankirinakax taqiniw juparux axsarapxäna.
34 Ukatsti sapa uruw Gosen oraqer saräna, kawkhantï israelitanakan jilanakapajj jakapkäna uka cheqaru, Moisesasti sapa uruw jupanakar uñjäna, samart'asa, wali ch'amampi irnaqt'asa.
35 Ukat Moisesax jupanakar jiskt'äna: —¿Kunatsa urut urur ukham irnaqapxi?
36 Jupanakasti taqi kunatix jupanakar paskatayna, taqi kuntix Faraonax janïr yurkipan jupanakar arskäna ukanak yatiyapxäna.
37 Ukatsti Beor chachan Balaam yokapajj kuna ewjjt'anaktï jupanak contra amtkäna, reyin coronap p'eqepat apsuskäna ukhajj jupar jiwayañatak ewjjt'käna ukanaksa yatiyapjjäna.
38 Uk ist'asinsti Moisesax Balaam contraw wal colerasïna, jupasti jiwayañ munäna, ukat urut urutjamaw jupa laykux muyuntäna.
39 Balaamasti Moisesarux wal axsaräna, ukat pä yuqanakapampix sartasisin Egipto markat sarxapxäna, ukatsti t'ijtxapxänwa, jakañap qhispiyapxäna, Cus uraqiruw Cus reyin Kikianus sat reyipar katuyapxäna.
40 Moisesax reyin utapankxänwa, mistkasa, mantasinsa, Tatitux Faraonan nayraqatapansa, taqi yanapirinakapansa, taqi Egipto markankirinakan nayraqatapansa jupar khuyapt'ayäna, Moisesar wal munasipxäna.
41 Moisesax Gosen markar jilanakapar uñjir sarkäna uka uruw purinïna, uka urux israelitanakaruw uñjäna, q'ipinaka, ch'amampi irnaqatapa, ukat Moisesax jupanakat llakitaw uñjasïna.
42 Moisesasti Egipto markar kutt'asin Faraonan utapar purisin reyin nayraqatapar purintäna, Moisesasti reyin nayraqatapan qunqurt'asirakïnwa.
43 Moisesasti Faraonarux sänwa: —Tatay, jumat mä jisk'a mayiwi thaqhiri jutta, jan ch'usa ajanux jithiqtapxamti. Faraonasti juparux sänwa: —Arst'am —sasa.
44 Moisesasti faraonarux sänwa: —Israelitanakamar mä uru churapxpan, jupanakax Gosen markankapxpan, ukan irnaqatapat samarapxañapataki —sasa.
45 Reyejj Moisesarojj sänwa: —Nayajj mayitam phoqhañatakejj ajanum jach'ar aptsma —sasa.
46 Ukatsti Faraonax mä yatiyäwi Egipto, Gosén markpachan yatiyasiñapatakiw mayïna.
47 Taqi israelitanakax, akham sasaw reyix sapxtam: suxta uruw luraňanakam lurapxäta, ukampis paqallq urux samarapxätawa, janiw kuna luraňanaksa nayraqat lurapxätati, ukham taqi urunak lurapxäta, kunjämtix reyimpi Moises Batía yuqapampix sapkatayna ukhama.
48 Moisesasti reyejj jupar churatapat wal kusisïna, taqe israelitanakajj kunjämtejj Moisesajj siskäna ukarjamaw lurapjjarakïna.
49 Tatitusti israelitanakatakiw jutäna, Tatitux israelitanakat amtañ qalltäna, nayra awkinakapan askipatak qhispiyañataki.
50 Tatitusti Moisesamp chikäskänwa, Egipto markpachan wali uñt'atäñapataki.
51 Ukat Moisesax taqpach egipcionakan nayraqatapansa, taqi israelitanakan nayraqatapansa wali jach'apunïnwa, Israel markapataki askinak thaqhasa, jupanakat sumankañ arunak reyir arsüna.

71 JAQTHAPI

1 Kunapachatix Moisesax tunka llatunkan maranïxän ukkhax awkiparu taykapar uñjañ munäna, ukat Gosen markar saräna, Moisesax Gosen markar jak'achasisinx kawkirutix israelitanakax irnaqasipkäna ukaruw puripxäna, ukatsti q'ipinakap uñjäna, ukatsti mä egipcio jaqiruw uñjäna, jupaw mä hebreo jilapar jawq'jatayna.
2 Jawq'jata jaqix Moisesar uñjasax yanap mayiriw t'ijtäna, Moisesax faraonan utapan wali respetatätap layku, ukat sarakïnwa: —Tataxaw nayar uñjapxita, aka egipciox arumaw utajar purinitu, chinuntawayitu, ukat warmijan ukar jutasin nayraqatajaruw jutäna, jichhax jakañ apt'asiñ thaqhaski.
3 Moisesax uka jan wali arunak ist'asax uka egipcio jaqirux walpun colerasïna, ukat yaqha chiqar kutt'anxäna, jan khitis ukan utjatap uñjasax uka egipcio jaqirux jawq'jasaw laq'ar imantayäna, ukat hebreo jaqirux jawq'jir jaqin amparapat qhispiyarakïna.
4 Hebreo jaqejj utaparuw sarjjäna, Moisesasti utaparuw kutt'jjäna, ukatsti reyin utaparuw kutt'jjäna.
5 Uka jaqejj utapar kutt'jjäna ukhajja, warmipar apanukuñwa amtäna, Jacobun utapanjja janiw walïkänti, warmipan q'añuchatäsajj warmipan ukar jutañapajj janiw walïkänti.
6 Warmix jilanakapar yatiyiriw saräna, ukat warmin jilanakapaw jiwayañ munapxäna, ukat jupax utapar jaltxasin qhispiwayxäna.
7 Payïr urusti Moisesax jilanakapan ukar sarasinxa, pä jaqiruw ch'axwapxir uñjäna, ukatsti uka ñanqha jaqirux sänwa: —¿Kunatarak jaqi masimar jawq'jtasti?
8 Jesusasti juparux sänwa: —¿Khitirak jumarux mä jilïr irpirit utt'aytamxa, nanak taypin taripirirakïtasti? ¿jumax nayar jiwayañ amtasmati, kunjämtix egipcio jaqir jiwaykta ukhama? Moisesasti axsarasaw säna: —¿Chiqapunit uka tuqit yatisi?
9 Uk ist'asinsti, Faraonax Moisesar jiwayapxañapatak mayïna, ukatwa Diosax angelapar khithäna, jupasti guardianakan mä capitanjam Faraonar uñstäna.
10 Tatitun angelapax guardianakan capitanapan amparapat espada apt'asisin p'iqip apsuwayxäna, guardianakan capitanapar uñtasitax Moisesar uñtasitaw tukuwayxäna.
11 Tatitun angelapax Moisesan kupi amparapat katxarusaw Egipto markat irpsuwayxäna, Egipto anqäxatsti pusi tunka urunak saraqataruw ucharakïna.
12 Aarón jilapax sapakiw Egipto uraqin qhiparäna, jupasti israelitanakar profecía arsüna:
13 Nayra awkinakaman Tatitu Diosapax akham siwa: “Sapa mayniw nayranakapan ajjtasiñanakap apanukupxam, Egiptonkir idolonakampi jan q'añuchapxamti” sasa.
14 Ukatsti israelitanakax kutkatasipxäna, janiw Aaronar ist'añ munapkänti.
15 Tatitux jupanakar tukjañ amtäna, janit Tatitux Abrahamampi, Isaacampi, Jacobampi arust'äwit amtaskchïna.
16 Uka urunakanjja, Faraonajj israelitanakar wal t'aqhesiyaskakïnwa, jupanakarojj t'aqhesiyarakïnwa, t'aqhesiyarakïnwa, Diosajj arunakap apayankäna ukhakama.

72 JAQTHAPI

1 Uka urunakansti, Cus chachan wawanakapampi, inti jalsu tuqinkir Aram jaqinakampix wali ch'axwañaw utjäna, jupanakasti Cus reyin amparapankkäna uka reyiruw kutkatasipxäna.
2 Ukatwa Cus markankir Kikianus reyix taqpach Cus markankir jaqinakamp saräna, jupanakax laq'anakjam walja jaqinakawa, ukat Aramampi, inti jalsu tuqinkir wawanakampi nuwasir sarapxäna, jupanakar apnaqañapataki.
3 Ukat Kikianus chachax mistuwayxäna ukhaxa, Balaam layqa jaqiruw jaytawayäna, pä yuqanakapamp chika, markar uñjapxañapataki, ukat uka markankir jaqinakat sipansa juk'amp jisk'a jaqinakar uñjapxañapataki.
4 Ukhamat Kikianus jupax Aram ukat inti jalsu tuqinkir wawanakar sarawayxäna, jupanakampiw nuwasïna, jupanakarux nuwjarakïna, ukat taqiniw Kikianus ukat markapan nayraqatapanx usuchjat jaquntatäpxäna.
5 Jupanakat waljaniruw katuntasin qalltanjam apnaqayäna, ukat yatitaparjamaw jupanakat impuesto apsuñatak campamentonak sayt'ayäna.
6 Beor chachan Balaam yuqapax Cus reyix markar uñjañapatak jaytawayxäna, ukat markan pisinkirinakar uñjañapataki, ukat uka markankir jaqinakamp chikaw Kikianus reyin kutkatasiñapatak iwxt'äna, utar kutt'añapäkän ukhax janiw markar mantañapäkiti.
7 Uka markankirinakajj jupar ist'asaw juramento lurapjjäna, ukat pä yoqanakaparus reyiruw utt'ayapjjarakïna.
8 Ukatsti sayt'asisaw markan perqanakap pä esquinat sayt'ayapjjäna, ukat mä jach'a ch'aman uta lurapjjäna.
9 Kimsïr esquinaruw jan jakt'kay p'iyanak allsupxäna, markampi, Cus uraqimp muyuntat jawirampi.
10 Pusïr esquinaruw walja katarinak tantachthapipxäna, k'uchirt'äwinakapampi, k'uchirt'äwinakapampi, ukatsti markar ch'amanchapxäna, ukan jakapxäna, janiw khitis jupanakan nayraqatapan mistuñsa ni mantaskänti.
11 Ukat Kikianus jupax Aram ukat inti jalsu tuqinkir wawanakamp nuwasïna ukat jupax nayrjax jupanakarux apnaqäna, ukat jupanakax yatitaw impuesto churapxäna, ukat jupax sarasinx uraqiparuw kutt'awayxäna.
12 Cus markankir Kikianus reyix markapar jak'achasisinxa, taqi ejercitonakan p'iqt'irinakapampix nayranakap jach'ar aptapxäna, ukatsti markan pirqanakapax wali jach'a jach'a tukuskir uñjapxäna, ukatwa jaqinakax uk uñjasax wal muspharapxäna.
13 Jupanakasti maynit maynikamaw sapxarakïna: —Jupanakax nuwasiñan qhipt'atas uñjasax wal axsarapxitu, ukatwa jupanakax ukham lurapxi, markan perqanakap jach'aptayapxi, ch'amampiw sayt'ayasipxi, ukhamat Canaán markan reyinakapax jupanakamp jan nuwasiñatak jutapxañapataki.
14 Ukatsti reyimpi soldadonakampix marka punkur jak'achasipxäna, ukatsti uñjapxäna, markan taqpach punkunakapax jist'antatänwa, ukat centinelanakaruw jawsapxäna: —Jist'arapipxita, markar mantañataki —sasa.
15 Ukampis centinelanakax janiw jupanakar jist'arañ munapkänti, Balaam layqa, reyipan kamachiparjama, janiw markapar mantañapatak jaysapkänti.
16 Ukatwa marka punku uñkatasin jupanakamp nuwasiñ qalltapxäna, ukat uka urux Kikianus markan ejercitopat patak kimsa tunka jaqinakaw jiwarapxäna.

17 Qhepürojj nuwasipkakïnwa, jawir thiyan nuwasipjjarakïnwa. pasañatakiw ch'amachasipjjäna, ukampis janiw pasañjamäkänti, ukatwa yaqhepajj p'iyanakar chhaqtjjapjjäna ukat jiwapjjarakïnwa.
18 Ukatwa reyejj qoqanak khuchhuqapjjañapatak mayïna, ukhamat balsanak lurapjjañapataki, uka qoqanak patjjar pasapjjañapataki.
19 Ch'usawjanakar purisasti, umax molinonak muyuntäna, tunka balsanakan pä patak jaqinakaw umamp chhaqtxapxäna.
20 Kimsïr urusti, katarinakax kawkhankkäna uka chiqaruw nuwasir puripxäna, ukampis janiw uka chiqar jak'achasiñ puedipkänti, katarinakax patak paqallq tunka jaqinak jiwayapxäna, ukat Cush markamp nuwasiñ jaytxapxäna, llätunk maraw Cush markar muyuntapxäna, janiw khitis mistkänti ni mantaskänti.
21 Cush sat ch'axwäwimpi, muyuntäwimpix Moisesax Egipto markat jaltxatayna, Faraonax Egipto jaqir jiwayañ munasaw Egipto markat jaltxatayna.
22 Moisesax tunka llatunkan maranïxänwa, kunapachatix Faraonan nayraqatapat Egipto markat jaltxatayna, ukat qhispisinx Kikiano sat jaqin campamentoparuw jaltxatayna, uka campamentox uka pachax Cus markaruw muyuntäna.
23 Moisesax llätunk maraw Cus markankir Kikianus reyin campamentopan jikxatasïna, Cush markar muyuntasinxa, Moisesax jupanakamp chikaw mistuwayxäna.
24 Reyesa, príncipenakasa, nuwasir jaqinakasa, Moisesarux wal munasipxäna, jach'a jach'a tukurïnwa, wali suma jaqirakïnwa, jach'a jach'a tukur león uñtatänwa, ajanupasa inti jalsur uñtatänwa, ch'amapas mä leonjamarakïnwa, reyin ewjjt'iripänwa.
25 Ukat llätunk mara tukuyatatsti, Kikianus sat usux jiwañjam usumpiw katuntatäna, ukat usupax juparux walpun atipjäna, ukat paqallq uruw jiwxäna.
26 Ukatwa uywatanakapax balsamompi q'añuchapxäna, apxarusinsti Egipto uraqit alay tuqinkir marka punku uñkatasin imt'apxäna.
27 Ukxarusti mä suma ch'aman jach'a uta lurapxäna, alayarusti jach'a qalanak uchapxäna.
28 Reyin escribanakapax uka qalanakxarux Kikianus reyipan ch'amapampiw qillqt'apxäna, taqi nuwasïwinakapsa, jichhürun ukan qillqt'atawa.
29 Cus markankir Kikianus reyin jiwatapatjja, guerranjja, soldadonakaparusa soldadonakaparus wal llakisiyäna.
30 Jupanakasti maynit maynikamaw sapxäna: "Aka urun kun lurañas wakisispa uk amuyt'apxita, utat llätunk maraw wasaran jakasipxta" sasa.
31 Marka contra nuwasiñäni sañäni ukhajja, waljaniw usuchjat jan ukajj jiwat jiwarayasiñäni, akan muyuntasin qheparañäni ukhajja, jiwarakïñäniwa.
32 Jichhasti Aram markan taqpach reyinakapasa, inti jalsu tuqinkir jaqinakasa reyisan jiwatap ist'apxani, ukat mä akatjamat uñisiñampiw nuwasipxani, jiwasampiw nuwasipxani, janirakiw khitis qhiparapkistaniti.
33 Jichhajj mä rey utt'ayapjjañäni, markar katuyatäñapkama.
34 Uka urux Kikianus ejercitopat mä jaqiruw reyjam ajlliñ munapxäna, ukat janiw Moisesjam jupanakan ajllit yänakap jupanakar apnaqañapatak jikxatapkänti.
35 Jupanakasti jank'akiw isinakap apsusipxäna, uraqiruw jaquntapxäna, mä jach'a montón lurasax Moisesar uchapxäna.
36 Jupanakasti sartasin trompetanak phust'asin nayraqatapan art'asipxäna, akham sasa: —Reyix jakañapa, reyix jakañapa!
37 Taqi jaqinakasa, jach'a jilïrinakas juparux juramento lurapxäna, Adonías reina, Cusita, Kikiano chachan warmipäñapataki, ukat uka urux Moisesar reyiruw utt'ayapxäna.
38 Cus markankir taqe jaqenakaw uka urojj mä yatiyäwi apsupjjäna, akham sasa: "Sapa mayniw Moisesarojj kunatï utjki ukanakat mä juk'a churañapa" sasa.
39 Uka montón patjjarojj mä laphinakwa liwjjatapjjarakïna, sapa mayniw kunatï utjkäna ukanakjja ukar jaqontapjjäna, maynejj qorit lurat mä pendiente, maynïristi mä qollqe.
40 Cus chachan wawanakapax ónix qalanakampi, bdelliompi, perlanakampi, mármol qalanakampi, walja qullqimpi, qurimpiw Moisesar jaquntapxäna.
41 Moisesax taqi qullqi, quri, taqpach vasonaka, bdellium, ónix qalanak apt'asïna, uka qalanaktix taqpach Cus markankirinakax jupar churapkäna ukanakxa, yänakap taypin ucharakïna.
42 Uka urux Moisesax Cus chachan wawanakaparuw apnaqäna, Cus markankir Kikiano reyin lanti.

73 JAQTHAPI

1 Egipto markan Faraonax phisqa tunka phisqhani mara apnaqkäna, mä arunxa, patak phisqa tunka paqallquni maraw israelitanakax Egipto markar sarapkäna, uka maraw Moisesax Cus markan apnaqäna.
2 Moisesax pä tunka paqallquni maranïxänwa, Cus marka apnaqañ qalltäna, pusi tunka mararakiw apnaqäna.
3 Tatitux Moisesarux taqi Cus wawanakan munañapampi khuyapayasiñampiw churäna, Cus chachan wawanakapas jupar wal munasipxäna, ukatwa Moisesarux Tatitun munasiñap uñjäna, ukhamarak jaqinakan khuyapayasiñapänwa.
4 Paqallqüri apnaqäwipanjja, Cus chachan taqeniw tantachasipjjäna, ukatsti Moisesan nayraqataparuw alt'asipjjäna.
5 Taqe wawanakasti reyin nayraqatapan parlt'asipjjäna, akham sasa: "Iwxt'apxita, kunatï aka markar paskani uk uñjapxañajataki" sasa.
6 Jichhasti llätunk maraw markar muyuntapxta, janirakiw wawanakajaru, warminakajarus uñjapkti.
7 Ucat reyejj jupanacarojj säna: —Jumanakatejj taqe kuntï nayajj siscäma ucjja ist'apjjätajja, Tatitojj marcanacaruw amparanacaru katuyapjjeta, nanacasti katuntapjjaraquïta —sasa.
8 Jupanakamp nuwasiñäni, kunjamtï nayrajj Kikianus jiwkäna ukhajj jupanakamp nuwasipkäyätanjja, waljaniw nayrjamajj usuchjat jaqontatäñäni.
9 Jichhasti aka tuqit jumanakatakix mä iwxt'aw utji. jumanakatix arujar ist'apxätaxa, uka markax jiwasan amparanakasar katuyatäniwa" sasa.
10 Taqi ejercitonakax reyirux sapxarakïnwa: —Tatitusan siski uka taqi kuntix lurapxäma —sasa.
11 Moisesasti jupanacarojj sänwa: —Ukat pasapjjam, campamento taypin mä aru taqe jaqenakar yatiyapjjam.

12 Reyejj akham siwa: “Qoqaru sarapjjam, cigüeñat apanipjjam, sapa mayniw mä yuqall wawa apt’ata” sasa.
13 Khititejj reyin arunakap p’akintkani, wawapar jan apankani ukhajja, jiwañapawa, reyejj taqe yänakap apt’asiniwa.
14 Kunapachatï jupanakar apanipkäta ukhajja, jilsuñapkamaw uywapjjäta, kunjamtï halcón wawanakan thakipäki ukhama.
15 Cus chachan taqpach wawanakapax Moisesan arunakap ist'asaw sartasipxäna, ukat campamento taypin mä yatiyaw yatiyapxäna:
16 Cus markankir taqpach wawanaka, reyin kamachipax akawa, taqiniw ch'uxña quqanakar sarapxañama, ukat sapa mayniw yuqall wawanakapar amparapar katjapxañama, ukat utaparuw apanipxañama.
17 Ukat khititix reyin kamachip p'akintki ukax jiwañapawa, reyejj taqi yänakap apt'asiniwa.
18 Taqi jaqinakax ukham lurapxäna, ukat abeto quqanakar makhatasinx katjapxäna, sapa mayniw mä wayna amparapar katjapxäna, taqpach cigüeña yuqall wawanaka, ukat wasar pampar irpapxäna, reyin kamachiparjamaw uywapxäna, ukatsti t'ijt'añ yatichapxäna, halcón yuqall wawanakar uñtasita.
19 Uka cigüeñanakax uywatäxäna uka qhipatsti, reyix kimsa uru manq'at awtjatäpxañapatakiw mayïna, taqiniw ukham lurapxäna.
20 Kimsïr urusti, reyejj jupanakar sänwa: ch’amañcht’asipjjam, ch’amani jaqenakäpjjam, sapa mayniw armadurap uchapjjäta, espadaparus cinturonap uchapjjam, sapa mayniw caballopar muyuntapjjäta, sapa mayniw cigüeña wawap apt’asipjjam” sasa.
21 Kawkhantï katarinakajj utjki uka cheqanwa sartasin marka contra nuwasiñäni. ucatsti take jakenacaw cunjämtejj reyejj siscän ucjja lurapjjaraquïna.
22 Sapa mayniw yuqall wawapar amparapar katxarusin sarxapxäna, katarinakan chiqapar purisax reyix jupanakar sänwa: —Sapa mayniw katarinak patxaru mä cigüeñap khithapxam —sasa.
23 Ukatsti sapa mayniw reyin mayitaparjam mä cigüeñap khithapxäna, uka jamach'inakax katarinakaruw t'ijtxapxäna, ukatsti taqiniruw manq'antapxäna, ukat uka chiqat t'unjapxäna.
24 Reyimpi markampisti, taqi katarinakan uka chiqan t'unjatätap yatisinxa, taqiniw jach'at arnaqasipxäna.
25 Uka markar jak’achasisinjja, marka contraw nuwasipjjäna, uka marka katuntasinjja, markaruw mantapjjäna.
26 Uka urux waranqa patak jaqinakaw jiwarapxäna, uka markan jakirinaka, ukampis muyuntapki ukanakatxa janiw maynis jiwarkänti.
27 Cus chachan taqpach wawanakapax sapa mayniw utapar sarapxäna, warmiparu, wawanakaparu, taqi yänakaparu.
28 Balaam layqax marka katuntat uñjasax punku jist'aräna, ukat pä yuqanakapampi, llätunk jilanakapampix Egipto markar kutt'xapxäna, Egipto markan Faraón reyin ukar kutt'apxäna.
29 Ley libron uñstki uka layqirinaka, layqanakäpxarakiwa, kunapachatï Tatitux Egipto markar jan walt’äwinak apankäna ukhaxa, Moises contra sayt’asipxäna.
30 Ukatwa Moisesax yatiñ kankañapamp markar katuntäna, ukat Cus markankir Kikianus reyin lantisti juparuw tronopar qunt'ayapxäna.
31 Ukatsti reyin coronap p'iqipar uchapxäna, ukatsti Adonías reina, Cusita reina, Kikiano chachan warmipäñapatakiw churapxäna.
32 Moisesasti nayra awkinakapan Tatitu Diosaparuw ajjsaräna, janiw uka warmin ukar jutkänti, janirakiw jupar uñkataskänti.
33 Moisesax amtasïnwa kunjämtix Abrahamax Eliezer esclavopar juramento luratayna, akham sasa: “Janiw Canaán markankir phuchhanakat mä warmix Isaac yuqaxar katuqkätati” sasa.
34 Ukatxa, Jacobux jilapat jaltxasinxa, kuntix Isaac chachax lurkatayna, akham sasa: “Janiw Canaán markankir phuchhanakat mä warmi casarasiñamäkiti, janirakiw Cam chachan wawanakapat mayachasiñamäkiti” sasa.
35 Tatitu Diosasasti, Noé chachan Cam yokaparu, wawanakaparu, taqpach wawanakapar esclavonakjam churäna, Sem chachan wawanakaparu, Jafet chachan wawanakaparu, jupanakan qhipa wawanakapar esclavot wiñayataki.
36 Ukatwa Moisesax janiw chuymapsa ni nayranakapsa Kikianus chachan warmipar kutt’aykänti, Cus markan apnaqkäna uka urunaka.
37 Moisesasti jakañapkamaw Tatitu Diosapar ajjsaräna, Moisesasti Tatitun nayraqatapan cheqaparjam sarnaqäna, taqe chuymapampi, taqe almapampi, jakañapkamajj janiw cheqa thaknam sarkänti; janiw ch’iqa toqerusa, ch’eqa toqerusa, kawkhantï Abrahán, Isaaca ukat Jacob chachajj sarapkäna uka thaknam sarapkänti.
38 Moisesasti Cus chachan reinopan ch'amachasïnwa, yatiñ kankañapampiw Cus chachan wawanakapar irpäna, Moisesasti qhapaq markapan sum sarnaqäna.
39 Ukapachaw Aramampi, inti jalsu tuqinkir jaqinakampix Cus markankir Kikianus reyin jiwatap ist'apxäna, ukatwa Aramampi, inti jalsu tuqinkir wawanakampix uka urunakanx Cus contra sayt'asipxäna.
40 Moisesasti Cus chachan taqe jaqenakaruw tantachthapiyäna, jupanakajj wali ch’amani jaqenakäpjjänwa, niya kimsa tunka waranqa jaqenakäpjjänwa.
41 Nayraqatax inti jalsu tuqinkir wawanakan ukar sarapxäna, inti jalsu tuqinkir wawanakax jupanakan yatiyäwip ist'asax jupanakamp jikisiriw sarapxäna, jupanakamp nuwasipxäna.
42 Inti jalsu tuqinkir jaqinakampix nuwasiñax wali ch'amapunïnwa, ukatwa Tatitux inti jalsu tuqinkir taqpach jaqinakar Moisesan amparapar katuyäna, ukat niya kimsa patak jaqinakaw jiwarat jiwarapxäna.
43 Inti jalsu tuqinkir taqe jaqinakax qhipharuw kutt'xapxäna, ukatwa Moisesampi Cus markankirinakampix jupanakar arktapxäna, jupanakar atipjapxäna, impuesto payllapxarakïna, jupanakan costumbreparjama.
44 Ukat Moisesax taqi jaqinakampix uka chiqat Aram uraqiruw nuwasiñatak sarapxäna.
45 Aram markankirinakax jupanakamp jikisiñatakiw sarapxäna, jupanakampiw nuwasipxäna, Tatitux Moisesan amparaparuw katuyäna, Aram markankirinakat waljaniw usuchjat jiwarapxäna.

46 Aram chachasti Moisesampi, Cus markankirinakampiw apnaqat uñjasirakïna, sapa kuti impuesto churarakïna.
47 Moisesasti Aram chachampiru, inti jalsu tuqinkir jaqinakampiruw Cus chachan wawanakapar apnaqayäna, Moisesasa, jupamp chik chikäpkäna uka jaqinakampix Cus uraqiruw kutt'xapxäna.
48 Moisesasti Cus chachan reinopan ch'amachasïna, Tatitux jupamp chikäskänwa, Cus markankirinakax taqiniw juparux axsarapxäna.

74 JAQTHAPI

1 Uka maranakanjja, Edom markankir Saúl reyiw jiwjjäna, jupa lantisti Acbor chachan Baal Canán yokapaw apnaqäna.
2 Moisesax tunka suxtan maraw Cus markar apnaqkäna ukhaxa, Acbor chachan Baal-Canán yuqapax kimsa tunka llatunkan maraw Edom uraqin taqi Edom wawanakar apnaqäna.
3 Jupan urunakapansti Moab markax Edom markan ch'amaparuw kutkatasïna, Bedad chachan Hadad yuqapan urunakatpach Edom markan apnaqatäna, jupasti jupanakaru ukhamarak Madián markar nuwjasaw Moab markarux Edom markar apnaqayäna.
4 Acbor chachan Baal-Canán yokapajj Edom markan reyëjjäna ukhajja, Moab markankir taqe jaqenakaw Edom markat jitheqtjjapjjäna.
5 Uka urunakansti África tuqinkir Angeas reyix jiwxänwa, jupa lantix Azdrubal yuqapaw apnaqäna.
6 Uka urunakansti Janeas reyiw Quitim wawanakan jiwxäna, ukatsti Canopia pampan jupatak lurat temploparuw imt'apxäna, jupa lantisti Latino sat jaqiw apnaqäna.
7 Moisesax pä tunka payan maraw Cus chachan wawanakapar apnaqäna, latinusti pusi tunka phisqhan maraw Quitim chachan wawanakapar apnaqäna.
8 Jupatakix mä jach'a jach'a jach'a torre lurarakïna, ukansti mä suma templo lurarakïna, ukan jakañapataki, ukhamat apnaqäwip apnaqañapataki.
9 Kimsïr mara apnaqäwipanjja, taqe yatiñan jaqenakaparuw mä yatiyäwi yatiyäna, jupanakajj walja barconak jupatak lurapjjäna.
10 Latinosti taqi ch'amapampiw tantacht'asipxäna, jupanakax barconak tuqiw jutapxäna, ukat África uksankir Angeas reyin Azdrubal yuqapampix nuwasir sarapxäna, ukat África uksaruw puripxäna, Azdrubal ukat ejercitopampiw nuwasipxäna.
11 Latinus chachasti Azdrubal sat chacharuw atipjäna, ukat latino chachajj Azdrubal chachatjja, awkipajj Kitim chachan wawanakapat apankäna uka uma jalsu apsuwayjjäna, uzí chachan Jania phuchapar warmipatak irpkäna ukhajja, ukhamatwa Latino chachajj uma jalsun puentep t'unjäna, ukat Azdrubal markankir ejercitoparojj wali ch'amampiw jawq'jäna.
12 Azdrubal markankir qhipharkir ch'aman jaqinakax ch'amañchasipxäna, chuymanakapas envidiasiñampiw phuqhantatäpxäna, jiwañampiw munasipxäna, ukat wasitatw latino sat Chitim markankir reyimpi nuwasipxäna.
13 Uka nuwasïwix taqpach África markankir jaqinakarux wali ch'amapunïnwa, taqiniw Latinus ukat markapan nayraqatapan usuchjat uñjasipxäna, Azdrubal reyix uka nuwasïwinx t'unjatäxarakïnwa.
14 Azdrubal reyejj wali suma uñnaqt'an phuchhapanïnwa, jupajj Uspezena satänwa, África toqenkir taqe jaqenakaw suma uñnaqt'anïtap layku, suma uñnaqt'anïtap laykojj jupar uñtasit isinakapar bordapjjarakïna.
15 Latino markankirinakasti Uspezena sat chachan phuchaparuw uñjapxäna, ukatsti Latino sat reyiparuw jach'añchapxäna.
16 Latinosti jupar irpapjjañapatakiw mayïna, ukat Latinojj Uspezena warmiruw casarasïna, ukatsti Quitim markar kutt'jjäna.
17 Angeas chachan Azdrubal yoqapan jiwatapatjja, Latino chachajj nuwasiñat oraqepar kutt'jjäna ukhajja, África toqenkir taqe jaqenakaw sartasipjjäna, ukat Angeas chachan Anibal yoqaparuw katuntapjjäna, jupajj Azdrubal chachan sullka jilaparuw katuntapjjäna, ukat uka lantix jilaparuw reyjam utt'ayapxäna, ukhamat África toqenkir taqe oraqeru.
18 Reyëjjäna ukhajja, Quitim markaruw sarañ amtäna, ukhamat Quitim chachan wawanakapampi nuwasir sarañataki, ukhamat Azdrubal jilapan jan walt'äwipatsa, África toqenkir jaqenakan juchapat kutt'ayañataki.
19 Walja barconak lurarakïna, taqpach ejercitopampiw ukar mantasin Kitim markar saräna.
20 Ukat Anibal chachax Quitim chachan wawanakapampix nuwasxäna, Quitim markankirinakax Anibal chachampi, ejercitopampiw usuchjat uñjasipxäna, ukat Anibal chachax jilapan jan walt'äwipat kutkatasïna.
21 Anibal chachasti tunka llatunkan maraw Quitim chachan wawanakapampix nuwasïwimp sarantaskakïna, Anibal chachasti Quitim uraqin jakasïna, walja tiempow ukan campamentop utt'ayasïna.
22 Ukat Anibal chachax Quitim markankirinakarux walpun mulljäna, jach'a jaqinakaparu, jilïrinakaparus jiwayarakïnwa, mayni jaqinakatsti niya llätunk tunk waranqa jaqinakaruw jiwarayäna.
23 Urunaka, maranak tukuyatatsti, Anibal chachax África uraqiparuw kutt'xäna, Azdrubal jilapan lantix jan kuna llakiniw apnaqxäna.

75 JAQTHAPI

1 Ukapachaw israelitanakax patak llätunk tunka maranak Egipto markar saraqapkäna ukhaxa, Egipto markat kimsa tunka waranqa ch'aman jaqinakaw mistunipxäna, jupanakax kimsa tunka waranqa kayukiw sarapxäna, jupanakax taqiniw Josean tribut jutiripxäna, Josean Efraín yuqapan wawanakapawa.
2 Jupanakasti sapxänwa, kuna pachatix Tatitux nayra pachanakan israelitanakar utt'ayäna, Abrahamar arskäna uka pachax tukusxiwa.
3 Uka jaqinakax cinturonampi chint'asipxäna, sapa mayniw espadap jak'ar uchapxäna, sapa mayniw armadurap uchapxäna, ukatsti ch'amapampiw Egipto markat mistupxäna.
4 Ukampis janiw kuna manq'as thak apanipkänti, qollqe, qori, t'ant'sa uka urutak apanipkänti, kunattejj filisteonakat qollqe katoqañwa amuyapjjäna, jan ukhamäkaspa ukhajja, ch'amampiw apt'asipjjerïna.
5 Uka jaqinakax wali ch'amani, ch'aman jaqinakäpxänwa, mä jaqiw waranqa jaqir arknaqañ yatipxäna, paninix tunka

waranqa jaqiruw atipjapxäna, ukatwa ch'amapar atinisipxäna ukat jupanakjamaw mayacht'asis sarapxäna.
6 Ukatsti Gat uraqiruw sarapxäna, ukatsti Gat markankir awatirinakaruw jikxatapxäna, jupanakax Gat markankirinakan uywanakap manq'ayasipki.
7 Uwija awatirinakarux sapxarakïnwa: —Uwijanakat mä juk'a churapxita, manq'añasataki, manq'at awtjatäpxtwa, jichhürux janiw t'ant'a manq'apkti —sasa.
8 Uwija awatirinakasti sapxarakïnwa: —¿Uwijanakas jan ukax uywanakasäpachati, jumanakar qullqi churañataki? ukatwa Efraín chachan wawanakapax jupanakar ch'amampi katuntañatak jak'achasipxäna.
9 Gat markankir awatirinakax jach'at arnaqasipxatapat jach'at arnaqasipxäna, ukat Gat markankir taqe jaqinakax jupanakan ukar sarapxäna.
10 Gat markankirinakajj Efraín markankirinakan jan wali luräwinakap uñjasajja, kutt'anisaw Gat markankir jaqenakar tantacht'asipjjäna, sapa mayniw armaduranakap uchasipjjäna, ukatsti Efraín markankir jaqenakan nuwasir sarapjjarakïna.
11 Jupanakamp chikaw Gat vallen nuwasipxäna, uka nuwasïwix wali ch'amapunïnwa, uka urux waljaniruw nuwasipxäna.
12 Payïr urutsti, Gat markankirinakax filisteonakan taqpach markanakaparuw khithapxäna, jupanakar yanapt'ir jutapxañapataki.
13 Nanakar jak'achasisin yanapt'apxita, Efraín chachan wawanakapar nuwjañataki, jupanakax Egipto markat uywanakas katuntañataki, jan ina ch'usat nanakamp nuwasipxañapataki.
14 Efraín chachan wawanakapajj manq'at awtjata, umat pharjataw uñjasipjjäna, kimsa uruw jan t'ant'a manq'apkänti. Ukatsti pusi tunka waranqa jaqinakaw filisteonakan markanakapat mistuwayapxäna, Gat markankir jaqinakar yanapt'añataki.
15 Uka jaqinakax Efraín chachan wawanakapampiw nuwasipxäna, ukat Tatitux Efraín markankirinakarux filisteonakan amparaparuw katuyäna.
16 Efraín chachan taqpach wawanakapar jiwayapxäna, taqi khitinakatix Egipto markat mistuwayapkäna ukanakaru, janiw khitis qhiparkänti, jan ukasti tunka jaqinakaw ch'axwapxäna.
17 Tatituw Efraín markankirinakarux jan walinak luratayna, jupanakax Egipto markat mistusaw Tatitun arunakap p'akintapxäna, kuna pachatix Tatitux nayra urunakan Israel markar utt'aykäna uka pachax janïr purinkipanxa.
18 Filisteonakatsti walja jaqinakaw jiwarapxäna, niya pä tunka waranqa jaqinakaw jiwarapxäna, jilanakapax jupanakar apt'asisaw markanakapar imt'apxäna.
19 Efraín chachan jiwayat jaqinakax walja urunaka, walja maranakaw Gat vallen jaytanukut qhiparapxäna, janiw imt'apkänti, uka vallex jaqinakan ch'akhanakapamp phuqhantatänwa.
20 Ch'axwäwit qhispipkäna uka jaqinakax Egiptoruw puripxäna, taqi kunatix jupanakar paskäna ukanak yatiyapxäna.
21 Efraín awkipasti walja urunakaw jupanakat jachäna, jilanakapasti jupar chuymacht'iriw jutapxäna.
22 Warmipax mä yuqall wawaruw yuritayna, jupasti Beriah sutimpiw sutichäna, utapan jan walin uñjatätap layku.

76 JAQTHAPI

1 Amram chachan Moises yuqapax uka urunakanx Cus uraqin reyipäskakïnwa, jupax apnaqäwipanx wali sumaw sarnaqäna, Cus chachan wawanakapan apnaqäwipsa chiqaparu, chiqaparu, chiqa chuymampi apnaqarakïna.
2 Cus chachan taqpach wawanakapax Moisesarux munasipxäna, taqi kunapachatï jupax apnaqkän ukkhaxa, Cus uraqin jakirinakax juparux wal axsarapxäna.
3 Moisesax pusi tunka maraw Cus markar apnaqäna, ukapachaw Moisesax reyin tronon qunt'atäskäna, kunapachatix Adonias reinax nayraqatapankkäna, taqi jach'a jilïrinakax jupar muyuntat qunt'atäsipkäna.
4 Adonías reinasti reyin jilïrinakapan nayraqatapan sänwa: —¿Kunsa jumanakajj Cus chachan wawanakapajj walja maranak lurapjjtajja?
5 Chiqpachansa jumanakax yatipxtawa, pusi tunka maraw aka jaqix Cus markan apnaqaski, janiw nayar jak'achkituti, janirakiw Cus chachan diosanakaparus yupaychkiti.
6 Jichhasti, Cus chachan wawanaka, ist'apxam, jan mayampsa aka jaqix jumanakxar apnaqxpanti, kunjämtix jan jiwasan jañchisat jutki ukhama.
7 Uñtapxam, Menacrus yuqaxax jilïr jaqiruw tukusxi, jupaw jumar apnaqpan, jumatakix juk'amp askiwa uywiriman yuqapar luqtañama, jan uñt'at jaqir luqtañat sipansa, Egipto markan reyin esclavoparu.
8 Cus chachan taqe jaqenakasa, jach'a jilïrinakapasa, Adonías reinajj jupanak nayraqatan arskäna uk ist'apjjäna.
9 Taqi jaqinakax jayp'ukamaw wakicht'asipxäna, alwax wali alwat sartasisinx Menacrus, Kikianus yuqaparuw reyjam utt'ayapxäna.
10 Cus chachan taqpach wawanakapax Moisesarux amparanakap luqxatañ axsarapxäna, Tatitux Moisesamp chikaw jikxatasïna, ukat Cus chachan wawanakapax Moisesar juramento lurapkäna uka juramento amtapxäna, ukatwa jupanakarux jan kuna jan walt'äwis lurapkänti.
11 Cus chachan wawanakapax walja regalonak Moisesar churapxäna, ukat jach'a jach'a tukusaw jupanakat khithapxäna.
12 Ukatwa Moisesax Cus uraqit mistuwayxäna, ukatsti janiw Cus markar apnaqxänti, Moisesax suxta tunka suxtan maraniw Cus uraqit mistuwayxäna, kuna pachatix Tatitun jutatayna, kuna pachatix jupax nayra urunakan utt'ayawaykatayna uka pachax purinxänwa, ukhamat Israel markar Cam chachan wawanakapan t'aqhisiñanakapat irpsuñapataki.
13 Ukat Moisesax Madián markaruw saräna, Faraonat Egipto markar kutt'añ axsarasa, ukat Madián sat chiqan uma phuch'uruw qunt'asïna.
14 Madianita Reuel chachan paqallq phuchhanakapasti awkipan ovejanakap awatir sarapxäna.
15 Uka phuch'ur purisinsti, awkipan ovejanakapar uma churañatakiw uma apthapïna.
16 Ucatsti Madián awatirinakajj jupanacarojj alisnukupjjäna, Moisesasti sartasin jupanacar yanapt'asin ovejanakar umayäna.
17 Ukatsti Reuel awkipan utaparuw puripxäna, ukatsti kuntix Moisesax jupanak layku lurkatayna uk yatiyapxäna.

18 Jupanakasti sapxarakïnwa: —Mä egipcio jaqiw awatirinakan amparapat qhispiyapxitu, jupaw uma apthapisin ovejanakar umayarakistu —sasa.
19 Reuel chachasti phuchanakapar jiskt'äna: —¿Kawkinkis jupasti? ¿kunatsa uka jaqir jaytanukupxtaxa?
20 Ukatsti Reuel chachax jawsthapisin utaparuw irpäna, jupamp chikaw t'ant'a manq'äna.
21 Moisesasti Reuel chacharuw yatiyäna: "Egipto markat jaltxatapa, pusi tunka maraw Cus markan apnaqäna, uka qhipatsti jupanakax apnaqäwip apt'asipxäna, ukat sumankañampiw jach'añchäwimpi, regalonakamp khithapxäna" sasa.
22 Reuel chachajj Moisesan arunakap ist'asajja, akham sasaw chuymapan säna: "Aka jaqerojj carcelar uchä, ukanwa Cus chachan wawanakapar sumankthapiyä, jupanakajj jupanakat jaltjjänwa" sasa.
23 Moisesax carcelaruw uchapxäna, Moisesax tunka maraw carcelan jist'antatäskäna, Reuelan Zipora phuchapax jupat khuyapt'ayasïnwa, t'ant'ampi umampiw taqi pachax yanapt'äna.
24 Taqi israelitanakax Egipto uraqinx taqi ch'ama irnaqäwinakampiw egipcionakar luqtapxäna, uka urunakanx Egipto markax israelitanakarux walpun ch'amachasïna.
25 Ukapachaw Tatitux Egiptonkir Faraonarux jawq'jäna, ukatsti lepra usumpiw t'aqhisiyäna, kayupat p'iqipkama. israelitanakar jan sintt'asitapatjja, uka tiemponjja, Tatitun Egiptonkir Faraonaruw uka usujj utjäna.
26 Tatitux israelitanakan markapan mayisitanakap ist'äna, jupanakan ch'ama irnaqatapat jach'at arnaqasitanakapax juparuw purirakïna.
27 Ukhampachas colerasiñapax janiw jupanakat jithiqtkänti, Faraonax israelitanakarux amparapamp luqxataskakïnwa, Faraonax Tatitun nayraqatapan kunkap qalarayäna, israelitanakarux yugop jilxattayäna, taqi ch'amampi irnaqasasti jupanakan jakawip chuym ch'allxtayäna.
28 Tatitusti Egipto markan reyipa Faraonaruw mutuyäna, ukatsti yatiñan jaqinakaparu, layqanakaparu qullañapatakiw mayïna.
29 Yatiñan jaqinakapasa, layqanakapas juparux sapxänwa: —Wawanakan wilapatix usuchjatanakar uchatäspa ukhaxa, qullatäspawa —sasa.
30 Faraonax jupanakar ist'asaw Gosen markar khithäna, israelitanakan wawanakapar irpapxañapataki.
31 Faraonan yanapirinakapax sarasin israelitanakan jisk'a wawanakaparux taykanakapan ñik'utapat ch'amampi apt'asipxäna, sapa uruw mä wawar Faraonar irpapxirïna, qullirinakasti jiwayasaw uka usump usuntayapxäna. ukhamarakiw taqi urunak lurapxäna.
32 Faraonax kimsa patak paqallq tunka phisqhani wawanakar jiwayatayna.
33 Ukampis Tatitux janiw Egipto markan reyin qullirinakaparux ist'känti, uka usux juk'ampiw jilxattawayi.
34 Faraonax tunka maraw uka jan walt'äwimp t'aqhisiyat uñjasïna, Faraonax israelitanakarux juk'amp qala chuymanïxänwa.
35 Tunka mara tukuyatatsti, Tatitux faraonarux t'unjir t'aqhisiñanakampi t'aqhisiyaskakïnwa.
36 Tatitusti purakapan mä jan wali tumorampi, usumpi jawq'jäna, uka usux mä jach'a t'ant'aruw tukuwayxäna.
37 Ukapachaw Faraonan pä yanapirinakapax Gosen uraqit purinipxäna, kawkhantï taqpach israelitanakax jakapkäna uka chiqatxa, Faraonan utapar sarasin juparux sapxaraktwa: "Israelitanakarux uñjtanwa, irnaqäwipan jan ch'amanïpxatapa, jan ch'am tukupxatapa" sasa.
38 Faraonax yanapirinakapan arunakap ist'asinsti, israelitanakarux walpun colerasïna, janchipan t'aqhisitapat walpun llakisïna.
39 Jupasti sarakïnwa: —Israelitanakax usutätax yatisinxa, kutikipstasin larusipxapxitu, jichhasti nayatakix carro apxatapxita, nayasti Gosen markaruw sarxä, ukatsti israelitanakan sawkasipxatap uñjarakï. ukhamatwa uywatanakapajj carro apt'asipjjäna.
40 Jupanakasti caballoruw apt'asipjjäna, jupajj janiw sapaki kayuk sarañ puedkänti.
41 Ukatsti tunka caballot saririnakampi, tunka kayuk sarir soldadonakampiw israelitanakan ukar saräna, Gosen markaruw saräna.
"
43 Caballonakajj jank'akiw uka cheqan t'ijtjjapjjäna, maynit maynikamaw t'ijtjjapjjäna, mayni caballonakajj reyin caballoparuw t'ijtjjapjjäna.
44 Reyin caballopajj reyejj caballot saraskäna ukhaw jisk'a pampar jaqontäna, caballopajj reyin ajanupar muytjjäna, caballosti reyin ikintatäjjänwa, reyejj jach'at arnaqasïna, janchipajj wali llakkañänwa.
45 Reyin jañchipas ch'iyjatäxänwa, ch'akhanakapas p'akjataw uñjasïna, janiw kayuk sarañ puedkänti, akax Tatitutwa jutäna, Tatitux israelitanakan markapan arnaqasitanakap ist'äna, t'aqhisiñanakaparus ist'äna.
46 Ukxarusti uywatanakapax amparanakaparuw apxarupxäna, ukat Egipto markaruw kutt'ayapxäna, jupamp chik sarir caballeronakax Egipto markar kutt'xapxarakïna.
47 Ukatsti ikiñaparuw uchapxäna, ukat reyejj jiwañampïskatap yatïna, ukatwa Aparanith reina warmipax jutasin reyin nayraqatapar art'äna, ukat reyejj jupamp chikaw wal jachäna.
48 Uka urux taqpach jach'a jilïrinakapasa, uywatanakapas jutasin reyir uñjapxäna, uka t'aqhisiñkama.
49 Reyin p'eqt'irinakapampi, taqpach ewjjt'irinakapampis reyiruw ewjjt'apjjäna, jupa lanti mä reyin utt'ayañapataki, khitirutï yoqanakapat ajllkani ukaru.
50 Reyix kimsa yuqall wawanakani, pä imill wawanakanïnwa, warmipax Aparanit reinax yuritaynawa.
51 Jupanakan sutinakapax akanakawa: nayrïr yuqapax Otri, payïristi Adikam, kimsïristi Morión, ukhamarak kullakanakapa, Batía jilïrin sutipa, mayni Acuzi sutini.
52 Reyin nayrïr yuripax Otri sat waynax jan amuyt'asir jaqïnwa, jank'akiw arunakap arsüna.
53 Ucampis Adikam chachajj wali yatiñan jaqënwa, Egipto markan yatiñapsa yatirakïnwa, ukampis jan wali uñnaqt'anïnwa, jach'a jañchipansa, wali jisk'akïnwa. alturapajj mä metro ukch'änwa.
54 Reyejj Adicam yoqapar wali yatiñani, taqe kunan yatiñani uñjäna ukhajja, reyejj jiwjjäna uka qhepat jupa lanti reyit utt'ayatäñapatakiw amtäna.
55 Ukatsti Abilot chachan Gedudá phuchapampiw casarasïna, jupasti tunka maranirakïnwa, jupasti pusi yoqall wawanakanïnwa.
56 Uka qhipatsti kimsa warmimpiw jaqichasïna, llätunk yuqall wawanakampi, kimsa imill wawanakampi.

57 Uka jan walt'äwix reyirux walpun atipjäna, jañchipasti, jallupachan pampar jaquntatäki uka jiwat jaqir uñtataw q'aphirïna.
58 Reyejj usupajj wal ch’amañcht’atap uñjasajja, Adikam yoqapar irpapjjañapatakiw mayïna, jupa lantisti uka oraqen reyiparuw utt’ayapjjäna.
59 Kimsa mara tukuyatatsti, reyix p'inqachata, p'inqachata, phiñasitaw jiwxäna, uywatanakapasti Egipto markan reyinakan sepulturaparuw imt'apxäna, Zoan Mizraim markan.
60 Ucampis janiw reyinakan sapürutjam imt'apkänti, janchipax q'añuchatäxänwa, q'aphir q'añuchatapat janiw jak'achasiñ puedipkänti, ukatwa jank'ak imt'apxäna.
61 Uka jan walix Tatitutwa jutäna, kuna jan walinaktix Tatitux Israel markar jan walinak lurkäna ukat jan walinak kutt'ayäna.
62 Jupajj wali mulljata, phenq’ampiw jiwjjäna, jupa lantisti Adicam yokapaw apnaqäna.

77 JAQTHAPI

1 Adicam chachax pä tunka maraniw Egipto markan apnaqäna, pusi maraw apnaqäna.
2 Israel markax Egipto markar sarkäna uka pä patak suxta maraw Adicam chachax Egipto markar apnaqäna, ukampis nayra awkinakapan apnaqäwipjamax janiw Egipto markar apnaqkänti.
3 Melol awkipax llätunk tunka pusini maraw Egipto markan apnaqäna, ukampis jupax tunka maraw usuntasin jiwxäna, Tatitun nayraqatapan jan wali lurirïtap layku.
4 Taqi egipcionakax Adicam Faraón sutimpiw sutichapxäna, nayra awkinakapan sutipjama, kunjämtix Egipto markan lurapki ukhama.
5 Faraonan taqpach yatiñan jaqinakapax Adicam sutimpiw Ahuz sutimp sapxäna, mä juk'a arumpixa Egipto arunxa Ahuz satawa.
6 Adicam chachasti wali q'añu uñnaqt'anïnwa, mä centimetroni, mä metroni, jach'a barba ukanïnwa, kayunakapar puriñkama.
7 Faraonax awkipan tronopan qunt'asïna, Egipto markan apnaqañapataki, Egipto markan apnaqäwip yatiñ kankañapampiw apnaqäna.
8 Apnaqkasasti, awkipat sipansa, nayrïr reyinakat sipansa juk’amp jan walinak luräna, Israelan wawanakapjjaruw yugop jiljjattayäna.
9 Ukatsti uywatanakapampix Gosen markaruw israelitanakar saräna, jupanakar ch'amañcht'asax jupanakar sänwa: —Sapa uru lurañanakam tukuyapxam, jichhürut aksarux jan amparanakamax jan qarjasipxamti, kunjamtï awkijan urunakapan lurapkta ukhama.
10 Ukatsti israelitanak taypit mä jilïr irpirinakaruw utt'ayäna, uka jilïrinakarusti yanapirinakaparuw utt'ayarakïna.
11 Ukatsti urut urutjamaw mä juk’a ladrillonak uchäna, ukatsti Egiptoruw kutt’äna.
“
13 Faraonax akham siwa: “Sapa uru lurañanakam tukuyapxam, ladrillonak tupuñapsa sapa uru phuqhapxam; jisk’achaña janiwa kunasa.
14 Ukat jumanakatix sapa uru ladrillonakamat pist’apxätamxa, jisk’a wawanakamarux jupanakan lantix uchapxäma.
15 Egipto markankir jilïrinakajj kunjamtï Faraonajj siskäna ukhamarjamaw uka urunakan lurapjjäna.
16 Kunapachatï israelitanakan sapüru ladrillonak tupuñatak pist’apkäna ukhajja, Faraonan lurañanakap uñjirinakajj israelitanakan warminakapar sarapjjerïna, ukat israelitanakan jisk’a wawanakaparojj ladrillonak pist’apkäna ukhakamaw irpapjjerïna, taykapan ladrillonakapatjja ch’amampiw apt’asipjjerïna, ladrillonak lantisti utaruw uchapjjerïna.
17 Awkinakapasa, taykanakapasa, uta pirqaru jisk'a wawanakapan jachir arunak ist'asax jachasipkäna.
18 Uywirinakasti Israel markar atipjapxäna, israelitanakax wawanakapar utar uchapxañapataki, ukhamatwa mä chachax wawapar pirqaru uskt’äna, ukatsti morterompiw uchatäna, nayranakapasti jupat jachäna, jachaqt’asisaw wawapar ch’allxtäna.
19 Egipto markankir jilïrinakajj walja urunakaw israelita wawanakarojj ukham lurapjjäna, janiw khitis israelita wawanakapat khuyapt’ayaskänti ni khuyapt’ayasiskänti.
20 Uka utan jiwayat wawanakax pä patak paqallqu tunkanïpxänwa, yaqhipanakax nayra awkinakapan jan walt'ayat ladrillonak lantiw sayt'ayapxäna, yaqhipanakax utat jiwat apsusipxarakïna.
21 Adicam chachan urunakapanjja, israelitanakar trabajiñajj juk’amp ch’amäjjänwa.
22 Israelitanakax sapa uruw jach'a luräwinakap laykux jacht'asipxäna, jupanakpachaw akham sapxäna: “¡Uñtapxam, kunapachatix Faraonax jiwxani ukhaxa, yuqapaw sartani, ukat jiwasan lurañanakas ch'amañcht'ani!”
23 Ucampis qhepïr luräwirojj nayrïr luräwit sipansa juk’amp jiljjattayapjjäna, israelitanakajj uk ist’asajj jach’at arnaqasipjjäna, ch’amachasipjjatap laykojj Diosar arnaqasipjjarakïnwa.
24 Uka urunakanxa, Diosax israelitanakan arunakap ist'äna, arnaqasitanakapsa, Diosax jupanakat amtasïna, kuntix Abrahamampi, Isaacampi, Jacobampi arust'awaykäna uka.
25 Ukatsti Diosax israelitanakan q'ipinakap uñjäna, uka urunakan jach'a luräwinakap uñjäna, ukat qhispiyañ amtäna.
26 Amram chachan Moises yuqapax uka urunakanx carcelan jist'antatäskakïnwa, madianita Reuel chachan utapanwa, Reuelan Zipora phuchapax urut urutjamaw jamasat manq'añampi yanapt'äna.
27 Moisesasti tunka maraw Reuel chachan utapan carcelan jist'antat uñjasïna.
28 Tunka mara tukuyatatsti, Faraonax Egipto markar nayrïr mara apnaqäna, awkipan lanti.
29 Ziporax Reuel awkiparuw säna: —Janiw khitis uka hebreo jaqirux jiskt'kiti, janirakiw thaqkiti, khitirutix tunka mara carcelan jist'antawayktaxa —sasa.
30 Jichhasti, jumatakix wali askïspa ukhaxa, khithapxäma, jakaskiti janicha uk uñjiri, ukampis awkipax janiw yatkänti jupar yanapt'atapxa.
31 Reuel awkipajj jupar sarakïnwa: —¿Kunapachas mä chachajj tunka mara jan manq’at carcelan jist’antatäspa, ukat jakañapataki?
32 Ziporax awkiparux sänwa: —Chiqpachansa jumax ist'tawa Hebreonakan Diosapax jach'a, axsarkañ Diosawa, jupanakatakix muspharkañanak luraraki —sasa.

33 Jupaw Abrahanarojj Caldeankir Ur sat cheqat qhespiyäna, Isaacarojj awkipan espadapat qhespiyäna, Jacobusti Tatitun angelapat qhespiyäna, jupajj Jabuc sat jawir thiyan nuwasïna.
34 Uka jaqempejj walja lurañanakwa lurawayi, Egipto markan jawirat qhespiyaraki, Faraonan espadapatsa, Cus chachan wawanakapatsa qhespiyaraki, ukhamarakiw mach'at qhespiyarakispa, jakañapataki.
35 Ukatsti Reuel chachan nayraqatapan wali askïkaspas ukhamänwa, phuchhapan arsutaparjamaw sarnaqäna, ukatsti carcelar khitäna, kunanakas Moisesarux pasäna uk yatiñataki.
36 Ukatsti Moisesax carcelan jakaskäna uka jaqiruw uñjäna, kayunakapat sayt'ataw nayra awkinakapan Diosapar jach'añchasa, mayisïna.
37 Ukat Reuel chachasti Moisesarux carcelat irpsupxañapatakiw mayïna, ukatwa ñik'ut khuchhuqapxäna, carcelan isinakapsa mayjt'ayasaw t'ant'a manq'äna.
38 Uka qhipatsti, Moisesax Reuel huertaruw saräna, uka jardinax uta qhipäxankänwa, ukansti Tatitu Diosaparuw mayisïna, jupasti jach'a muspharkañanak luratayna.
39 Diosat mayiskäna ukkhasti, jupar uñkatasinx mä zafiro lawaw uraqir uchatäskir uñjäna, uka lawax huertan yapuchatawa.
40 Uka lawaruw jak'achasisin uñch'ukiskäna, ukatsti taqi ch'aman Tatit Diosan sutipax qillqatänwa, uka lawa patxaruw jach'aptayatäna.
41 Uk liyt'asax amparap luqxatäna, ch'uxña quqanakjamaw ch'uxña quqanakat apthapisïna, uka thujrusti amparapankxänwa.
42 Aka thujrumpiw Diosasan taqi luratanakapax lurasïna, alaxpachampi, akapachampi, taqi ejercitonaksa, lamar qutanakampi, jawiranakampi, taqi chawllanakapsa luräna.
43 Ukatsti Diosax Adanarux Edén huertat jaqunuqxäna, uka thujru amparat apt'asisinsti, kawkir uraqit apsutäkän uka uraqiruw yapuchäna.
44 Uka thujrusti Noé chacharuw saraqanïna, Sem chacharu, wawanakapar katuyatäxänwa, hebreo Abrahaman amparapar puriñkama.
45 Kunapachatix Abrahamax Isaac yuqapar taqi kunatix utjkäna uk churäna, ukatsti aka thujru churarakïna.
46 Jacobux Padán-Aram markar jaltxasinxa, amparapar katuntasinxa, awkipan ukar kutt'asax janiw jaytanukkänti.
47 Ukatsti Egipto markar sarasinxa, amparapar apt'asisaw Josearux churäna, jilanakapat mä juk'a qullqit sipansa, Jacobux Esaú jilapat ch'amampi apt'asitayna.
48 Josean jiwatapatxa, Egipto markankir jilïrinakax Josean utaparuw mantapxäna, uka thujrusti Reuel madianita jaqin amparaparuw purinïna, Egipto markat sarxasaxa, amparapar katxarusaw huertapar ayruntäna.
49 Kinitankir taqe ch'amani jaqenakajj Zipora phuchapar katuntañ munapjjäna ukhajja, janiw atipjapkänti.
50 Uka lawasti Reuel huertan ayruntatäskakïnwa, khititix derechonïki ukax jutasin apt'asiñapataki.
51 Ukatsti Reuelax Moisesan amparapankir thujru uñjasax wal muspharäna, ukat Zipora phuchhapampiw warmipatak churäna.

78 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Edom markankir Baal Canán sat Acbor chachan wawapajj jiwjjäna, jupasti Edom oraqen utapan imt'atäjjänwa.
2 Jiwatatsti Esaú chachan wawanakapax Edom uraqiruw khithapxäna, ukatsti Edom markankir mä jaqiruw irpapxäna, jupax Hadad satänwa.
3 Hadad chachasti pusi tunka llatunkan maraw Edom markankirinakarux apnaqäna.
4 Jupajj apnaqjjäna ukhajja, Moab markankirinakampi nuwasiñ amtäna, nayrjamajj Esaú chachan wawanakapan apnaqatäñapataki, ukampis janiw atipkänti, Moab markankirinakajj uk ist'asajj jank'akiw jilanakapat mä rey ajllisipjjapjjäna.
5 Uka qhipatsti, mä jach'a jaqiruw tantachthapipxäna, ukat Edom markan Hadad reyimp nuwasiñ yanap mayipxañapataki, Amón markankir jilanakapar khithapxäna.
6 Moab markankirinakan kuntix lurapkäna uk ist'asax Hadadax wal axsaräna, janiw jupanakamp nuwasiñ munkänti.
7 Uka urunakanjja, Amram chachan Moisesa yoqapajj Madián markanwa casarasïna, jupasti Madianita Reuel chachan Zipora phuchaparuw casarasïna.
8 Ziporax Jacobun phuchhanakapan thakhiparjamaw sarnaqäna, Sara, Rebeca, Raquel, Lea chachan chiqapar sarnaqatapat sipansa.
9 Ziporax usurïxänwa, mä yuqall wawaruw yuritayna, jupasti Gérsón sutimpiw sutichäna, jupax akham sänwa: — Nayax yaqha markankir jaqïtwa. ukampis Reuel awkipan kamachiparjamax janiw nayra ñik'utap circuncidaskänti.
10 Ukatsti wasitat usurïxäna ukat mä yuqall wawa wawachasïna, ukampis nayra ñik'utap circuncidasaw Eliezer sutimp uchasïna, Moisesax akham sänwa: "Awkinakajan Diosapaw nayan yanapirixa, Faraonan espadapat qhispiyitu" sasa.
11 Egiptonkir Faraonasti uka urunakanjja, israelitanakar juk'amp ch'amañcht'äna, ukat israelitanakarus yugop juk'amp llakt'ayaskakïnwa.
12 Ukatsti Egipto markan mä yatiyäw yatiyañapatakiw mayïna, akham sasa: "Jan juk'amp paja churapxamti, ladrillonak lurapxañapataki, jan ukasti paja apthapisin sarapxam, kunjämtix jikxatapkani ukhamarjama" sasa.
13 Ladrillonak lurapkani uka cuentonaksa sapa uru churapxpan, janirakiw kuns jisk'achapxañapäkiti, jupanakax ina ch'usat irnaqapkiti.
14 Uk ist'asinsti israelitanakax jacht'asipxäna, jach'at jach'at arnaqasipxäna, Tatituruw arnaqasipxäna.
15 Tatitux israelitanakan arnaqasitanakap ist'äna, egipcionakax jupanakar t'aqhisiyapkän uk uñjarakïna.
16 Tatitux markapatsa, herenciapatsa envidiasïna, jupanakan arup ist'asasti, Egipto markan t'aqhisiñanakapat apsuñ amtäna, Canaán uraqi jupanakar katuyañataki.

79 JAQTHAPI

1 Uka urunakansti Moisesax Reuel madianita suegropan ovejanakaparuw Sin wasarat manq'ayaskäna, suegropat apsut thujrusti amparapankänwa.
2 Mä urusti mä cabritow ovejanakat jithiqtäna, Moisesasti uka cabrito arknaqasaw Horeb markar Diosan qullupar purinïna.

3 Horeb markar purisasti, Tatitux uka ch'uxña quqa taypin jupar uñstäna, ukatsti uka ch'uxña quqax ninamp nakhantat uñjäna, ukampis ninax janiw uka ch'uxña ch'akhanak nakhantañatak ch'amanïkänti.
4 Uk uñjasasti Moisesax wal muspharäna, ukatwa uka ch'uxña quqax jan nakhantkänti, ukatsti uka ch'aman yänak uñjiriw jak'achasïna, ukat Tatitux nina taypit Moisesar jawsäna, ukat Egipto markar saraqañapataki, Egiptonkir Faraón reyin ukar sarañapataki, israelitanakar luqtäwipat khithañapataki.
5 Tatitux Moisesar sänwa: —Egipto markar kutt'am, taqi khitinakatix jumar jiwayañ munapki ukanakax jiwatäxiwa, ukatsti Faraonaruw arsta israelitanakar uraqipat khithañataki —sasa.
6 Tatitux Egipto markan milagronak lurañapatak uñacht'ayäna, Faraonan nayraqatapansa, marka apnaqirinakan nayraqatapansa, Tatitun khitanitätap iyawsapxañapataki.
7 Moisesax taqi kuntix Tatitux siskatayna uk ist'äna, ukatsti suegropan ukar kutt'asax uka tuqit yatiyäna, Reuelsti juparux sänwa: —Sumakiw sarapxam —sasa.
8 Moisesasti Egipto markar sarañatakiw sartasïna, warmiparu, yoqanakapampi irpäna, thakin mä posada jak'ankarakïna, Diosan mä angelapaw saraqanïna, jupar jan walt'ayañ thaqäna.
9 Jupajj jilïr yoqap laykuw jiwayañ munäna, jupajj janiw circuncidapkänti, Tatitojj Abrahamamp arust'käna uka arust'äwi p'akintatap layku.
10 Moisesax suegropan arunakap ist'äna, janiw nayrïr yuqapar circuncisión lurkänti.
11 Ziporax Tatitun angelaparuw uñjäna, jupasti Moises contra mä amtar puriñ thaqhaskäna, ukat Gersom wawapar jan circuncisión luratapat yatirakïnwa.
12 Ukatsti Ziporax jank'akiw uka chiqankir wali ch'ullqhi qalanak apthapisin wawapar circuncisión luräna, ukatsti chachapampiru yuqapampiruw Tatitun angelapan amparapat qhispiyäna.
13 Uka urux Amram chachan Aaron yuqapaw Egipto markan jawir thiyan sarnaqäna.
14 Tatitusti uka chiqan jupar uñstäna, jupasti sarakïnwa: —Jichhax Moisesaruw wasaran ukar sarasma, jupasti Diosan qullupan jupamp jikisir saräna, ukatsti jamp'att'äna —sasa.
15 Aaronax jach'at uñch'ukisaw Moisesan Zipora warmiparu, wawanakapar uñjäna, ukat Moisesarux sänwa: —¿Khitinakas jumatakix akanakaxa?
16 Moisesasti juparux sänwa: —Jupanakax warmixa, yuqanakajawa, Diosax Madián markan churitu. Uka jan walt'äwisti Aaronar wal llakisiyäna, warmimpi wawanakapampi.
17 Aaronax Moisesar sänwa: — Warmimpiru wawanakapampix awkipan utapar sarapxañapatakiw khithapxam, Moisesax Aaronan arunakap ist'asaw ukham luräna.
18 Ziporax wawanakapampiw kutt'anxäna, Reuel chachan utapar sarapxäna, ukan qhiparapxäna, Tatitux markapar tumpt'ir sarañkama, Faraonan amparapat Egipto markat irpsuñkama.
19 Moisesampi Aaronampisti Egiptoruw israelitanakan tamapar puripxäna, ukatsti Tatitun taqi arunakap jupanakar yatiyapxäna, ukatsti jaqinakax wal kusisipxäna.
20 Qhipürux Moisesampi Aaronampix wali alwat sartasipxäna, ukatsti Faraonan utapar sarapxäna, ukatsti Diosan thujrup amparapar apt'asipxäna.
21 Reyin punkupar puripkäna ukhajja, pä leonanakaw hierrot lurat instrumentonakampi jist'antatäpjjäna, janiw khitis jupanakat mistkänti, janirakiw khitis jupanakat mistkänti, jan ukasti khitinakarutï reyejj jutapjjañapatak maykäna ukanakakiw mantanirïna, kunapachatï layqanakajj jutapjjän ukhaw leonanakar laq'anak apt'asipjjäna, ukatwa reyin ukar irpapjjarakïna.
22 Moisesax jank'akiw uka thujru leonanakar apxaruyäna, ukatsti antutxäna, Moisesampi Aaronampix reyin utapar mantapxäna.
23 Leonanakajj jupanakamp chikaw kusisita jutapjjäna, jupanakajj jupanakar arktasaw kusisipjjäna, kunjämtejj mä anun uywiripat pampat jutasin kusisipki ukhama.
24 Faraonax uk uñjasax wal muspharäna, uka yatiyäwitsti walpun mulljasïna, jupanakan uñnaqapax Diosan wawanakapar uñtasitänwa.
25 Faraonasti Moisesar sänwa: —¿Kunsa jumajj mayisma? Jupanakasti sapxarakïnwa: —Hebreonakan Tatit Diosapaw juman ukar khitanipxitu: 'Markajar khithapxita nayar luqtapxañapataki' sasa.
26 Faraonax uka arunak ist'asax walpun mulljasïna, jupanakar sarakïnwa: —Jichhüruw sarapxam, qharürusti nayar kutt'anipxam, reyin arsutaparjamaw lurapxäna —sasa.
27 Jupanakajj sarapjjäna ukhajja, Faraonajj Balaam layqaru, Janes, Jambres yoqanakaparu, reyin layqanakaru, layqanakaru, ewjjt'irinakaruw jawsayäna, ukat taqeniw reyin nayraqatapar qont'asipjjäna.
28 Reyejj Moisesampi Aarón jilapampejj taqe kuntï jupar sapkäna ukanak yatiyäna, ukat layqanakajj reyiruw sapjjäna: "¿Ukampis uka jaqenakajj punkun jist'antatäpkäna uka leonanak laykusti?
29 Reyejj sarakïnwa: —Leonanacarojj thujrup liwjjatasaw antutjjapjjäna, nayar jak'achasisinjja, leonanakajj jupanakat wal kusisipjjäna, kunjämtejj mä anun uywiripamp jikisiñajj kusiski ukhama" sasa.
30 Beor chachan Balaam yuqapaw reyirux säna: —Akanakax janiw khitis jiwasanakjam layqanakäpkiti —sasa.
31 Jichhasti jupanakarux jawsayapxam, jutapxpan, yant'apxäma, reyisti ukham luräna.
32 Alwatsti Faraonax Moisesampiru, Aaronampiru reyin nayraqatapar jutapxañapatakiw jawsayäna, jupanakasti Diosan thujrup apt'asisaw reyin ukar sarasin jupar parlapxäna.
33 Hebreonakan Tatit Diosapajj akham sänwa: "Markajar khitanjjam nayar serviñatakejja" sasa.
34 Reyejj jupanacarojj sänwa: —¿Khitis jumanacarojj Diosan khitanacapäpjjatam iyawsapjjätam, ucat nayar jutapjjatamatsa?
35 Jichhasti aka tuqit mä muspharkañ jan ukax mä unañcha lurapxam, ukapachax kuntix parlapkta ukanakax iyawsatäniwa.
36 Aaronax jank'akiw uka thujru amparapat jaquqanïna, Faraonan nayraqataparusa, uywatanakaparusa, uka thujrusti mä katariruw tukuwayxäna.
37 Layqanakax uk uñjasax sapa mayniw thujrunakap uraqir jaquntapxäna, ukat katarinakjamaw tukupxäna.

38 Aaronan thujrupan kataripajj p'eqep alt'asisaw lakap jist'arasïna, ukhamat layqanakan thujrunakap manq'antañataki.
39 Ukatsti Balaam layqax sänwa: —Akasti nayra pachatpachaw mä katarix jaqi masipar manq'antañapa, jakirinakax maynit maynikamaw manq'antasipxi —sasa.
40 Jichhasti, kunjamtï qalltan utjkäna ukhamarjamaw mä thujrur kutt'ayapxäta, nanakax kunjamtï qalltan utjkäna ukhamarjamaw thujrunakas wasitat sayt'ayapxä, thujrumax thujrunakas manq'antani ukhaxa, Diosan ajayupax juman utjatap yatiñäni, jan ukhamäkanixa, jumax jiwasanakjamarakiw mä yär lurirïtaxa.
41 Aaronax jank'akiw amparap luqxatäna, katarin ch'apapat katthapisinxa, amparapan mä thujruruw tuküna, layqanakax thujrupampiw ukham lurapxäna, sapa mayniw kataripan ch'apapat katthapisipxäna, qalltanjam thujruruw tukupxäna.
42 Kunapachatix thujrunakar kutt'xapxäna ukhaxa, Aaronan thujrupax thujrunakap manq'antxäna.
43 Uk uñjasajja, reyejj Egiptonkir reyinakat parlir qellqatanak apanipjjañapatakiw mayïna, ukatsti Egiptonkir reyinakan crónicas qellqatanakap apanipjjäna, ukanjja Egipton idolonakapajj qellqatäjjänwa, ukanjja Jehová Diosan sutip jikjjatañwa amtapjjäna, ukampis janiw uk jikjjatapkänti.
44 Faraonasti Moisesaru, Aaronampiruw säna: —Janiw nayajj aka libron Diosman sutip qellqat jikjjatkti, sutipsa janiw yatkti" sasa.
45 Yatiqirinakasa, yatiñan jaqinakasa reyirux sapxarakïnwa: —Hebreonakan Diosapax yatiñan jaqin wawapawa, nayra reyinakan wawapawa, uk ist'apxtwa —sasa.
46 Faraonasti Moisesaru, Aaronampiruw kutikipstäna: — Janiw nayajj khitirutï jumanakajj yatiyapkta uka Tatitur uñt'kti, janirakiw markapar khitkäti —sasa.
47 Jupanakasti reyirux sapxarakïnwa: —Diosanakan Tatitu Diosapaw sutipa, nayra awkinakasan urunakatpach sutip yatiyapxitu, ukatsti khithanipxitu: 'Faraonan ukar sarapxam, ukat sapxam: 'Markajar khithapxam nayar luqtapxañapataki' sasa.
48 Jichhasti khithapxita, kimsa uru wasaran sarapxañajataki, ukan jupar sacrificio luqtapxañajataki, Egipto markar sarapkta uka urutpachax janiw nakt'ayat waxt'a, wilañcha, sacrificios amparanakajat apt'apkituti, janitix khitapxitäta ukhaxa, colerasiñapax juma contraw phichhantani, ukatsti Egipto markaruw mutuyapxani ispara.
49 Faraonasti jupanakarux sänwa: —Jichhax yatiyapxita ch'amapa, ch'amapa. sapxarakïnwa: "Jupaw alaxpachampi, akapachampi, qutanakampi, taqi chawllanakampi luratayna, qhana luratayna, ch'amaka luratayna, uraqiruw jallu puriyatayna, umamp warantatayna, ch'uxña quqanaka, ch'uxña quqanak ch'uxñaruw tukuyatayna, jaqiru, uywanakaru, quqa uywanakaru, alaxpachankir jamach'inakaru, quta challwanakarusa luratayna, ukat lakapampiw jakapxi ukat jiwapxi.
50 Chiqpachansa jupaw taykaman purakapan lurtamxa, ukatsti jakañ samañam uchtam, uywapxarakïtamwa, Egipto markan reyin tronopar uchapxarakïtam, ukatsti samañamsa, almamsa jumat apt'asiniwa, ukatsti kawkirutix apsutäkta uka uraqiruw kutt'arakïtam.
51 Uk ist'asasti reyejj wal colerasïna, jupasti jupanacarojj sänwa: —¿Khitis taqe markanakan Diosapat ukham luraspa? jawirajasti nayankiwa, naya pachpatakiw lurta.
52 Ucatsti jupanacarojj alisnucuyäna, Israel marcarojj qharürutsa nayratsa juk'amp jan walt'ayapjjañapatakiw mayïna.
53 Moisesampi Aaronampisti reyin nayraqatapat mistusaw israelitanakar uñjapxäna, jupanakax jan walin uñjasipkäna, kunattix irnaqir irpirinakax wali ch'amäpxänwa.
54 Moisesasti Tatitun ukar kutt'asin säna: —¿Kunatarak markamar jan walinak lurtasti? Kunatix nayar khitankista uk Faraonar parlir jutkta ukhatpachaw jupax israelitanakarux jan walinak lurawayi" sasa.
55 Tatitusti Moisesar sänwa: —Ampara luqtata, jach'a t'aqhisiñanakampiw Faraonax israelitanakar uraqipat khithañapa.
56 Moisesampi Aaronampisti, israelitanakan jilanakapamp chikaw Egipto markan jakapjjäna.
57 Israelitanakatakix egipcionakax wali ch'ama luräwinakampiw jakañap q'añuchapxäna.

80 JAQTHAPI

1 Pä mara tukuyatatsti, Tatitux wasitat Moisesarux Faraonan ukar khithäna, israelitanakar irpsuñapataki, Egipto uraqit irpañapataki.
2 Moisesax Faraonan utapar sarasinxa, khitanit Tatitun arunakap yatiyäna, ukampis Faraonax janiw Tatitun arup ist'añ munkänti, Diosax Egipto markan ch'amap sartayäna Faraonaru, marka apnaqirinakaru, ukat Diosax Faraonarus markaparux wali jach'a jach'a t'aqhisiñanakampiw tukjäna.
3 Tatitux Aaronan amparapampiw khithäna, Egipto markan taqpach umap wilaruw tukuyäna, taqi jawiranakaparu, jawiranakaparu.
4 Kunapachatix mä egipcio jaqix uma umañar purinkäna ukkhaxa, uma phuch'upar uñtäna, ukatsti taqi umax wilaruw tukuwayxäna. kunapachatï copapat umañar purinkäna ukhajja, copankir umajj wilaruw tuküna.
5 Kunapachatï mä warmix masap masaräna, manq'añanakapsa phayaskäna ukhaxa, wilaruw tukuwayxäna.
6 Tatitusti mayamp khithäna, taqpach umaparuw ch'uqi ch'uqi apsuyäna, taqi ch'uqinakax egipcionakan utanakapar mantapxäna.
7 Egipcionakajj umapkäna ukhajja, purakanakapajj ch'ojjñanakampi phoqantatänwa, ukatsti jawir jak'an thuqt'asipkäna ukhama.
8 Taqi umañ umapasa, manq'a phayt'añ umapas ch'uqiruw tukuwayxäna, ukhamarakiw ikiñanakapan ikipkän ukhax ch'uñunak uywapxäna.
9 Taqe ukanakas utjkchïnjja, Tatitun colerasiñapajj janiw jupanakat jitheqkänti, amparapajj taqe egipcionakaruw alt'asïna, ukhamat jupanakar taqe jach'a jan walt'äwinakampi jiwayañataki.
10 Ukxarusti laq'anakap laq'unakar tukjañatakiw khithäna, uka laq'unakax Egipto markanx pä metro ukch'a uraqiruw tukuwayxäna.
11 Uka laq'unakax wali waljapunïnwa, jaqin jañchipansa, uywanakan jañchipansa, taqi Egipto markankirinakaru, ukhamarakiw Tatitux laq'unak khithatayna, uka laq'unakax Egipto markaruw wal llakisiyäna.
12 Ukhamäkchïnsa, Tatitun colerasiñapax janiw tukuskänti, Egipto markarux amparapamp luqxatatäskakïnwa.

13 Tatitusti taqi kasta pampankir animalanak Egipto markar khithäna, jupanakasti Egipto markpacharuw t'unjapxäna, jaqinakaru, uywanakaru, quqanakaru, taqi kunatix Egipto markan utjkäna ukanak t'unjapxäna.
14 Tatitusti nina nakhaskir katarinaka, alacrán, ch'uqi, comadreja, sapo, yaqhanakamp chikaw laq'ar jalnaqir khithäna.
15 Ch'uspanaka, ch'uspanaka, ch'uspanaka, ch'uspanaka, ch'uqi, sapa mayniw kunayman kastat uñstapxi.
16 Taqe reptilanakasa, ch'iwini animalanakasa Egipto markar purisajj walpun chuym ust'ayapjjäna.
17 Ukatsti egipcionakan nayranakaparu, jinchunakaparux ch'uqi, ch'uspanakaw purinïna.
18 Cuernojj jupanakar purisajj alisnukurakïnwa, ukatsti uta manqhankir cuartonakaparuw sarjjapjjäna, ukatsti arknaqapjjarakïnwa.
19 Kunapachatix egipcionakax walja uywanak layku imantasipxän ukkhaxa, punkunakap jist'antapxäna, ukat Diosax qutankir Sulanuth sat jaqiruw Egipto markar makhatañapatak mayïna.
20 Jupasti jach'a amparanakanïnwa, mä chachan centímetrot sipans tunka metro ukch'a.
21 Uka warmisti uta pataruw saräna, ukatsti ch'uqt'asisa, pisonaksa jist'arasaw khuchhuqäna, ukatsti amparapampiw uta manqhar luqxatäna, cerrojompi, cerrojompi apaqasa, Egipto markan utanakap jist'arasaw jist'ararakïna.
22 Uka qhepatjja, walja animalanakaw Egipto markan utanakapar mantapjjäna, uka animalanakajj egipcionakaruw t'unjäna, jupanakajj wal llakisiyäna.
23 Ukhamäkchïnsa, Tatitun colerasiñapax janiw egipcionakat jithiqtkänti, amparapas jupanak contraw luqxatäna.
24 Ukatsti Diosax uka usu apayanitayna, uka usux Egipto markaruw purintäna, caballonakaru, asnonakaru, camellonakaru, vaca vacanakaru, ovejanakaru, jaqinakaru.
25 Egiptonakajj wali alwat sartasipkäna ukhajja, uywanakap pasto apañatak sartasipkäna ukhajja, taqe uywanakapwa jiwat jikjjatapjjäna.
26 Egiptonakan uywanakapatxa sapa tunkatxa maynikiw qhiparäna, Gosen markan Israelan uywanakapatxa janiw maynis jiwkänti.
27 Diosax egipcionakan jañchiparuw mä nina nakhantay apayanitayna, uka usux ñik'utanakap p'akjatayna, ukat taqpach egipcionakarux kayunakapat qalltasa p'iqipkamaw mä jach'a chhuxriñchjatayna.
28 Walja t'ant'anakaw jañchinakapan utjäna, janchipax q'añuchatäxänwa, q'añuchatäñapkama.
29 Ukhamäkchïnsa, Tatitun colerasiñapax janiw tukuskänti, Egipto markpacharuw amparapamp luqxatäna.
30 Tatitux wali jach'a chhijchhi apayanitayna, uva yapunakaparus ch'allt'äna, achu quqanakapsa p'akjarakïnwa, wañt'ayarakïna.
31 Taqi ch'uxña quqanakax wañt'awayxarakïnwa, ch'uxña quqanak taypin mä ninaw saraqanïna, ukatwa chhijchhimpi ninampix taqi kuns nakhantäna.
32 Anqäx markan jikxatapkäna uka jaqinakasa, animalanakas nina nakhantatampi, chhijchhimpiw jiwarapxäna, taqi leonanakax qarjataw uñjasipxäna.
33 Tatitusti walja t'iju t'ijunak Egipto markar khithäna, Chasel, Salom, Cargol, Chagole, sapa mayni t'ijunaka.
34 Ukatsti egipcionakajj t'iju t'ijunak uñjasajj wal kusisipjjäna, pampan achunakapsa manq'antapkchïnjja, walja katjasaw manq'añatakis ch'allt'apjjäna.
35 Tatitux mä jach'a thaya lamar qutaruw kutt'ayäna, uka t'iju t'iju t'ijunakaru, ch'uqi ch'uqi ch'uqiruw apaqäna, ukatsti Wila Lamar Qutaruw jaquntäna. janiw mä t'iju t'ijuñas Egipto markan fronteranakapan qhiparkänti.
36 Diosax Egipto markar ch'amakt'ayäna, Egipto uraqimpi, Patros uraqimpix kimsa uruw ch'amakt'äna, ukhamat mä jaqix amparap lakapar apkatasax janiw uñjkänti.
37 Ukapachaw walja israelitanakax jiwarapxäna, jupanakax Tatitur kutkatasipxäna, Moisesaru, Aaronar jan ist'añ munapkänti, janirakiw Diosan khitatapsa iyawsapkänti.
38 Jupanakasti sapxänwa: "Janiw Egipto markat mistkañäniti, jan manq'at jiwañasataki, jan ukasti Moisesan arup jan ist'añ munkaspa" sasa.
39 Tatitusti kimsa uru ch'amakan jupanakarux t'aqhisiyatayna, uka urunakan israelitanakax imt'apxäna, egipcionakax janiw jupanakat yatipkänti, janirakiw jupanakat kusisipkänti.
40 Egipto markanx kimsa uruw ch'amakax walpun ch'amakt'äna, khititix ch'amakan purinkäna ukhax sayt'atäskäna ukax lantiw sayt'atäskäna, qunt'atäskäna ukax qunt'ataw qhiparäna, ikiskäna ukax pachpa chiqan ikisiskakïna, sarnaqir jaqisti uka pachpa chiqan oraqen qunt'atäskäna. Ukhamaw taqi egipcionakarux pasäna, ch'amakan tukusiñapkama.
41 Ch'amaka urunakax tukusxänwa, ukat Tatitux Moisesaru, Aaronampiruw israelitanakar khithäna, akham sasa: "Jum fiesta amtapxam, Pascua fiesta lurapxam, chika arumaw taqi egipcionak taypin jutä, jilïr wawanakaparux jiwarayä, mä jaqin nayrïr yuqapat qalltasa, mä jach'a jach'a jach'a tukuñkama, ukat Pascua uru uñjasax jumanak taypiruw pasapxäma" sasa.
42 Israelitanakax kunjämtix Tatitux Moisesaru, Aaronar siskatayna ukhamarjamaw uka arumax lurapxäna.
43 Chika arumasti, Tatitux Egipto taypiruw mistuwayäna, ukat egipcionakan nayrïr wawanakapar jiwarayäna, jaqin nayrïr wawanakapat qalltasa.
44 Ukatsti Faraonax arumaw sartasipxäna, taqi yanapirinakapampi, taqpach egipcionakampi, uka arumax Egipto markpachan jach'a arnaqasiñaw utjäna, janiw mä utax utjkänti.
45 Egipto markan nayrïr yuqanakapan uñnaqanakapas t'unjatäxänwa, utanakapan pirqanakapan k'achachata.
46 Nayrïr yuqall wawanakapan ch'akhanakapsa, uka arumax Egiptonkir anunakan ch'akhanakap apthapisin egipcionakan nayraqatapar aynacht'ayapxäna, ukat jupanakan nayraqatapar jaquntapxäna.
47 Taqi egipcionakax akatjamat uka jan walinak uñjapxäna, ukat taqpach egipcionakax jach'at arnaqasipxäna.
48 Uka arumasti Egiptonkir taqpach familianakaw jachapxäna, sapa mayniw yuqapat jachapxäna, sapa mayniw imill wawapat jachapxäna, uka arumax Egipto markan ch'axwäwipax jayat ist'asïna.
49 Faraonan Batía phuchapax uka arumax reyamp chikaw Moisesampi, Aaronampir utanakapan thaqir sarapxäna,

ukat jupanakax utanakapan jikxatapxäna, manq'asipkäna, umasipkäna, Israel markpachan kusisipkäna.
50 Batiasti Moisesar sänwa: —¿Akax jumar uywataxa, nayaru, awkijan utaparus aka jan walinak apantatam laykux askinak lurtaxa?
51 Moisesasti juparux sänwa: —Chiqpachansa Tatitux tunka t'aqhisiñanak Egipto markar puriyatayna. ¿jupanakat maynïritsa kuna jan walis jumar purirakïta? ¿jupanakat mayajj jumar jan walt'ayaraktamti? Jupasti sarakïnwa: —Janiwa —sasa.
52 Moisesasti juparux sänwa: —Jumatix taykaman nayrïr wawapäskstaxa, janiw jiwkätati, Egipto taypinsa janiw kuna jan walis purinkaniti —sasa.
53 Jupasti sarakïnwa: —¿Kuna askisa nayatakixa, reyiru, jilajaru, taqi utankirinakaru, taqi marka apnaqirinakaru, Egipto markan nayrïr wawanakapamp chika jiwarir uñjasaxa?
54 Moisesasti juparux sänwa: —Chiqpachansa jilamasa, utapankirinakasa, Egiptonkir familianakas janiw Tatitun arunakap ist'añ munapkänti, ukatwa aka jan walix jupanakar purt'äna —sasa.
"
56 Sayt'asipxam, jilanakamar irpapxam, taqi israelitanakaru, uwijanakapasa, vacanakapasa, taqi yänakapasa, janiw kuna qhiparus jaytapkaniti, jan ukasti Tatitu Diosamarukiw nayatak mayipxäta.
57 Ukat Moisesax faraonarux sänwa: —Taykaman nayrïr wawapäskstasa, jan axsaramti, janiw jiwkätati, Tatitux wali ch'amanïñamataki, ch'aman amparap uñacht'ayañatakiw säna.
58 Faraonax israelitanakar khithatäpxañapatakiw mayïna, taqi egipcionakax jupanakar khitañatakiw ch'amanchasipxäna, jupanakax sapxänwa: —Taqiniruw jiwarxañäni" sasa.
59 Taqi egipcionakax israelitanakaruw khithapxäna, walja qamir yänakampi, ovejanakampi, vacanakampi, wali aski yänakampi, Tatitux jupampi Abraham Awkisampix juramento lurapkäna ukhama.
60 Ukat israelitanakax arumanakax qhipt'ataw sarxapxäna, egipcionakax jupanakar irpsuñatak jutasinxa, jupanakar sapxarakïnwa: —¿Lunthatanakäpxtati, arumanakax mistuñasataki?
61 Ukatsti israelitanakax egipcionakaruw qullqit lurat vasonaka, quri vasonaka, isinak mayipxäna.
62 Moisesasti jank'akiw sartasïna, Egipto jawiraruw saräna, ukatsti Josean ataúdpa aptasin apt'asïna.
63 Israelitanakasti sapa mayniw awkipan ataúdpa, sapa mayni tribupan ataúd ukanakap apthapipxäna.

81 JAQTHAPI

1 Israelitanakax Raméses markat Sucot markaruw sarapxäna, niya suxta patak waranqa chachanakaw kayuk sarapxäna, jisk'a wawanakampi warminakapampi.
2 Jupanakamp chikasti walja jaqinakaw sarapxäna, ovejanaka, vacanaka, walja uywanaka.
3 Israelitanakax pä pataka tunka maranakaw Egipto uraqin jakasipkäna.
4 Pä pataka tunka mara tukuyatatsti, Tatitux israelitanakarux ch'aman amparapampiw Egipto markat irpsuwayxäna.
5 Israelitanakajj Egipto markata, Gosen markata, Raméses markat sarjjapjjäna, ukatsti Sucot markaruw sarjjapjjäna, nayrïr phajjsit tunka phesqani urunak saraqataru.
6 Ukatsti egipcionakax Tatitun jiwarat nayrïr wawanakapar imt'apxäna, ukat taqpach egipcionakax kimsa uruw jiwat wawanakaparux imt'apxäna.
7 Israelitanakajj Sucot markat sarjjapjjäna, Etom sat cheqaruw campamentop sayt'apjjäna, ukajj wasaran tukusiñapänwa.
8 Egiptonakajj nayrïr wawanakapar imt'apkäna uka qhepat kimsïr urutjja, walja chachanakaw Egipto markat sartasisin Israel markar arktapjjarakïna, jupanakar Egipto markar kutt'ayañataki, kunattejj israelitanakar esclavöñat apanukupjjatap laykuw arrepentisipjjäna.
9 Mä jaqisti jaqi masiparuw säna: —Chiqpachansa Moisesampi Aaronampix faraonaruw sapxäna: "Kimsa uruw wasarar sarapxä, Tatitu Diosasaruw sacrificio loqtapxä" sasa.
10 Jichhajj wali alwat sartasin kutt'ayapjjañäni, jupanakajj nanakamp chika Egipto markar uywirinakapar kutt'apjjani ukhajja, jupanakar iyawsañajj utjatap yatipjjañäni, ukampis jan kutt'anipkani ukhajja, jupanakampiw nuwasiñäni, ukat jach'a ch'amampi, ch'amani amparampiw kutt'aniñäni.
11 Faraonan taqpach jach'a jilïrinakapax alwat sartasipxäna, niya paqallq patak waranqa jaqinakampiw jupanakamp chika sartasipxäna, uka urux Egipto markat sarxapxäna, kawkirutix israelitanakax jakapkän ukaruw puripxäna.
12 Taqi egipcionakax Moisesampi, Aaronampi, israelitanakampiw Pi-hahirot nayraqatan qunt'atäsipkäna, manq'asipkäna, umasipkäna, Tatitun jach'a phunchhäwip amtapkäna uk uñjapxäna.
13 Taqi egipcionakax israelitanakarux sapxänwa: —Chiqpachansa jumanakax sapxaraktawa: "Kimsa uruw wasaran sarxapxä, Diosasar sacrificio loqtapxä, ukat kutt'anipxä" sasa.
14 Jichhasti aka urux phisqa uruw sarawayxi, ¿kunatsa jan uywirinakamar kutt'apkta?
15 Moisesampi Aaronampisti sapxarakïnwa: —Tatitu Diosasax jiwasanak tuqiw qhanañchi: 'Janiw mayampsa Egipto markar kutt'xapxätati, jan ukasti lechempi, misk'impi phuqantat uraqiruw sarxapxä, kunjämtix Tatit Diosasax nayra awkinakasar juramento churkistu ukhama.
16 Egiptonkir jilïrinakajj israelitanakan Egipto markar kutt'añatakejj jupanakar jan ist'apjjatap uñjasajja, israelitampi nuwasiñatakiw cinturonampi chint'asipjjäna.
17 Tatitusti israelitanakan chuymanakaparux ch'amañchäna egipcionak layku, jupanakarux walpun jawq'japxäna, ukat egipcionakarux nuwasiñax wali ch'amapunïnwa, taqi egipcionakax israelitanakan nayraqatapat jaltxapxäna, jupanakat waljaniw Israelan amparapamp jiwarapxäna.
18 Faraonan jach'a jilïrinakapax Egipto markar sarasin Faraonarux sapxäna: —Israelan wawanakapax jaltxapxiwa, janiw mayampsa Egipto markar kutt'xapxaniti, Moisesampi Aaronampix ukham parlapxitu —sasa.
19 Faraonax uk ist'asin chuymapasa, taqi marka apnaqirinakan chuymapas Israel marka contra sayt'asipxäna. taqi egipcionakax Faraonarux iwxt'apxänwa, israelitanakar arknaqañapataki, ukhamat q'ipinakapar kutt'ayañataki.
20 Jupanakasti sapa mayniw jilapar sapxäna: —¿Kunas aka lurapxta, Israel markar esclavot khithapxataxa?

21 Tatitusti taqi egipcionakaruw ch'amañchäna israelitanakar arknaqapxañapataki, Tatitux Wila Lamar qutan egipcionakar t'unjañ munäna.
22 Ukat Faraonax sartasinx carrop apt'asisaw taqpach egipcionakar tantacht'asipxañapatak mayïna, janiw mä chachas qhiparkänti, jisk'a wawanakampi warminakampikiw qhiparäna.
23 Taqi egipcionakax Faraonamp chikaw israelitanakar arknaqir sarapxäna, Egipton campamentopax wali jach'a jach'a jach'a tukuñänwa, niya tunka patak waranqa jaqinakawa.
24 Taqi aka campamentonkirinakax Egipto markar kutt'ayañatakiw israelitanakar arknaqapxäna, ukat Wila Lamar Quta thiyaruw campamentopar puripxäna.
25 Ukatsti israelitanakax nayranakap jach'at uñch'ukipxäna, taqi egipcionakaruw arknaqaskir uñjapxäna, israelitanakax jupanakar wal axsarapxäna, israelitanakax Tatituruw arnaqasipxäna.
26 Egiptonak laykusti, israelitanakax pusi t'aqaruw t'aqanuqtapxäna, jupanakan amuyuparjamasti, egipcionakaruw axsarapxäna, Moisesax sapa mayniruw parläna.
27 Nayrïr t'aqax Rubén, Simeón, Isacar chachan wawanakapawa, jupanakax qutar jaquntañ amtapxäna, egipcionakarux wal axsarapxäna.
28 Moisesasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, sayt'asipxam, Tatitun qhispiyasiñap uñjapxam, kunjämtix jichhürux jumanakatak qhispiyapxätam —sasa.
29 Payïr t'aqasti Zabulón, Benjamín, Neftalí wawanakatänwa, jupanakasti egipcionakamp chika Egipto markar kutt'añ amtapxäna.
30 Moisesasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, kunjämtix jichhürunakan egipcionakar uñjapkta ukhama, janirakiw wiñayatak uñjapkätati —sasa.
31 Kimsïr t'aqax Judá, Josean wawanakapawa, jupanakamp nuwasiñatak egipcionakamp jikisir sarañ amtapxäna.
32 Moisesasti jupanacarojj sänwa: —Jumanacjjar sayt'apjjam, Tatituw jumanaca laycu nuwasini, jumanacajj amukt'apjjaraquim —sasa.
33 Pusïr t'aqax Leví, Gad, Aser wawanakatänwa, jupanakax egipcionak taypir sarañ amtapxäna, jupanakar phinq'achañataki, Moisesax jupanakar sänwa: —Jan axsarapxamti, Tatitur jawsapxam, jupanakan amparapat qhispiyapxañamataki.
34 Uka qhipatsti Moisesax marka taypit sartasïna, ukatsti Tatituruw mayisïna.
35 Taqi akapachankir Tatit Diosay, jichhax Egipto markat irpsuwaykta uka markamar qhispiyam, egipcionakax jan jach'añchasipxpanti, ch'amampi ch'amampi jupanakankiwa.
36 Ucat Tatitojj Moisesarojj sänwa: —¿Kunatarak nayar arnacastasti? israelitanakarux sapxam, jupanakax sarxapxani, ukatsti thujrum lamar qutar ayxatasin t'aqanuqtapxam, israelitanakax uka chiqat pasapxani" sasa.
37 Moisesasti ukham luräna, lamar qota patjjar thujrup aptasajj jaljtayäna.
38 Lamar qotankir umajj tunka payan t'aqaruw jaljasïna, israelitanakajj kayukiw zapato apt'at pasapjjerïna, kunjamtï mä jaqejj wakicht'at thaknam paskaspa ukhama.
39 Tatitusti Moisesampi, Aaronampix Egipto markan ukhamarak qutan muspharkañ luräwinakap israelitanakar uñacht'ayäna.
40 Kunapachatix israelitanakax qutar mantapxäna, egipcionakax jupanakar arknaqapxäna, lamar quta umax wasitat umaruw chhaqtxäna, janiw mä jaqis qhiparkänti, jan ukasti Faraonakiw qhiparäna, jupasti Tatitur yuspagaräna, jupar iyawsarakïna, ukatwa Tatitux uka pachax egipcionakamp chika jan jiwaraykänti.
41 Tatitusti mä angelaruw Egiptonak taypit irpsuñapatak mayïna, jupasti Nínive uraqiruw jaquntäna, ukatsti walja maranakaw uka uraqin apnaqäna.
42 Uka urusti Tatitux Israel markaruw Egipto markat qhispiyäna, taqi israelitanakax egipcionakan jiwatap uñjapxäna.
43 Ukatsti Moisesampi israelitanakampi Tatitur q'uchu q'uchupxäna, Tatitux egipcionakar jupanak nayraqatan t'unjkäna uka uru.
44 Taqi israelitanakax mäkiw q'uchupxäna, akham sasa: "Tatitur q'ucht'ä, jupax jach'a jach'a tukutawa, caballoru, caballoparu, lamar qutar jaquntatawa; uñtapxam Diosan kamachin qillqatapan qillqatäki.
45 Uka qhipatsti israelitanakax sarxapxänwa, Mara markan campamentop sayt'ayapxäna, ukat Tatitux israelitanakarux kamachinak churäna, ukhamarak taripäwinakap uka chiqan Mara markan churäna, ukat Tatitux israelitanakarux taqi thakinakapan sarnaqapxañapataki, jupar yupaychapxañapatakiw mayïna.
46 Marat sarasin Elim markaruw puripxäna, Elim markanx tunka payan uma phuch'unaka, paqallq tunka dátil quqanakaw utjäna, ukat wawanakax uma jak'an campamentompiw sayt'asipxäna.
47 Elim markat sarxasax Sin wasararuw puripxäna, Egipto markat sarxasax payïr phaxsit tunka phisqan uru saraqataruw puripxäna.
48 Ukapachaw Tatitux maná sat manq'a israelitanakar manq'añapatak churäna, Tatitusti urut urutjamaw alaxpachat manq'añanak jallu puriyäna.
49 Israelitanakajj pusi tunka maraw maná sat manq'a manq'apjjäna, wasaran jakapkäna ukhakama.
50 Sin wasarat mistusaw Alus sat chiqan campamento lurapxäna.
51 Jupanakasti Alús markat mistusaw Refidim markan campamentop sayt'ayapxäna.
52 Kunapachatix israelitanakax Refidim markankapkän ukkhasti, Elifaz chachan Amalec yuqapaw Israel markamp nuwasir saräna, Esaú chachan jilapa.
53 Ukatsti llätunk patak waranqa jaqinak irpxaruwayäna, layqanaka, layqanaka, ukat Refidim markan Israel markamp nuwasiñatak wakicht'asipxäna.
54 Ukatsti Israel marka contra jach'a jach'a nuwasïwiw sartasipxäna, Tatitusti amalec jaqiru, markaparus Moisesan amparapar katuyäna, israelitanakan amparapar katuyäna, Josué, Nun yuqapa, Efrateo jaqi, Moisesan luqtiripa.
55 Ukatsti israelitanakax amalec jaqinakaru, markaparus espadampiw nuwasipxäna, ukampis israelitanakarux walpun nuwasipxäna.
56 Tatitux Moisesarux sänwa: —Aka qillqatax jumatak amtañatak mä libror qillqt'am, ukatsti Josué, Nun yuqapan yanapiriman amparapar ucham, ukatsti israelitanakarux akham sapxäta: "Canaán uraqir puripkäta ukhaxa, alaxpach manqhat amalec jaqit amtasiñap q'al chhaqtayäta" sasa.
57 Moisesasti ukham luräna, ukatsti uka libro aptasin uka arunak qillqäna.

58 Amtasim kuntix Amalecanakax Egipto markat sarkasax thakin lurapktam ukxa.
59 Jumaw thakin jikistam, qhipäxamaruw jawq'jatayna, jan ch'amaninakaru, qarjata, qarjata.
60 Ukatpï kunapachatï Tatit Diosamax taqi uñisirinakamat samarañ churapxätamxa, kawkïr uraqitix Tatit Diosamax herenciapjam churkätam ukkhaxa, alaxpach manqhat amalec jaqinakat amtasiñap chhaqtayäta, janiw armaskätati.
61 Kawkïr reyitix amalec markat khuyapt'ayasini, jan ukax amuyupat jan ukax wawanakapat khuyapt'ayasinixa, nayax jupat mayiskä, markap taypit apaqt'arakï.
62 Moisesax taqi ukanak mä libror qillqt'äna, ukat israelitanakarux taqi ukanak uñjapxañapatakiw mayïna.

82 JAQTHAPI

1 Israelitanakajj Refidim markat mistusaw Sinaí wasaran campamentop sayt'apjjäna, Egipto markat sarjjapjjäna uka kimsïr phajjsiru.
2 Ukapachaw Reuel madianita, Moisesan suegropa, Zipora phuchhapampi, pä yuqanakapampi purinipxäna, Tatitux Israel markar muspharkañ luräwinakap ist'äna, Egipto markat qhispiyatapa.
3 Reuel chachasti Moisesan jak'apar purïna, kawkhantï jupajj campamentopkäna uka wasararu, kawkhantï Diosan qollupajj utjkäna ukaru.
4 Moisesasti wali jach'a jach'a tukusaw suegropar katuqir saräna, taqi israelitanakax jupamp chikaw sarapxäna.
5 Reuel jilatampi wawanakapampix walja urunakaw israelitanak taypin qhiparapxäna, uka urut aksarux Reuelax Tatitur uñt'äna.
6 Israelitanakajj Egipto markat sarjjapjjäna ukhat kimsïr phajjsitjja, suxta uru saraqataruw Tatitojj Sinaí qollun tunka mandamientonak Israel markar churäna.
7 Taqi israelitanakax taqi uka kamachinak ist'apxäna, taqi israelitanakax uka urux Tatitun wal kusisipxäna.
8 Tatitun jach'a kankañapax Sinaí qulluruw puri, Moisesaruw jawsäna, Moisesasti qinaya taypiruw purintäna, ukatsti qulluruw makatäna.
9 Moisesasti pusi tunka uru, pusi tunka arumaw qullu patankäna. janiw t'ant'a manq'känti, janirakiw umas umkänti, Tatitux kamachinaksa, taripäwinakamp yatichäna, israelitanakar yatichañataki.
10 Tatitux israelitanakar siskäna uka tunka kamachinak pä qalat qillqäna, uka kamachinaksti Moisesar churäna israelitanakar kamachiñapataki.
11 Pusi tunka uru pusi tunka arumaw Tatitux Sinaí qullun Moisesar parlañ tukuyxäna, ukatsti Tatitux Moisesar qalat lurat tablanak churäna, uka tablanakax Diosan amparapampiw qillqatäna.
12 Israelitanakax Moisesax qullut qhipar saraqanitap yatisinxa, Aaronar muyuntasin sapxarakïnwa: —Aka Moisesatxa janiw yatipkti kunas jupar paskatayna —sasa.
13 Jichhajj sartasim, mä dios lurapjjeta, jupaw nanakat nayra sarañapa, ukhamat jan jiwañamataki.
14 Aaronax jaqinakarux wal axsaräna, ukat quri apanipxañapatakiw mayïna, ukatsti mä vaca qallur tukuyäna.
"
16 Jupanakajj mä vaca qallu lurapjje, ukatsti alt'asipjjewa, jichhajj nayar jaytanukupjjeta, nayajj aka oraqen tukjañajataki, jupanakajj qala chuyman jaqenakäpjjewa.
17 Ukat Moisesax Tatitun ajanupar achikt'asïna, ukatsti Tatituruw mayisïna, jupanakan lurat vaca qallu layku.
18 Moisesax campamentor jak'achasisinx jaqinakan lurat vaca qallu uñjäna, Moisesax wal colerasïna, qullu manqhankir tablanak p'akjäna.
19 Moisesasti campamentoruw purinïna, ukatsti vaca qallu aptasin ninampiw phichhantäna, ukatsti laq'ar tukuñkamaw q'añuchäna, uma patjjar warjjatasinjja, israelitanakaruw umañapatak churäna.
20 Ukatsti niya kimsa waranqa chachanakaw uka vaca qallu lurir jaqinakax espadanakamp jiwarapxäna.
21 Qhipürusti Moisesax jaqinakarux sänwa: —Nayax Tatituruw makhatä, inas Tatitur jucha lurapxatamat pampachatächi —sasa.
22 Moisesasti wasitatwa Tatitun ukar saräna, pusi tunka uru pusi tunka arumaw Tatitump qhiparäna.
23 Pusi tunka urunak saraqataruw Moisesax Israelan wawanakap layku Tatitur achikt'asïna, Tatitusti Moisesan mayisitap ist'äna, Israelan sutip laykusti Tatitux jupat achikt'asïna.
24 Ukxarusti Tatitux Moisesarux pä qalat lurat tablanak khuchhuqañapatakiw säna, ukat Tatitun ukar apaniñapataki, jupaw tunka kamachinak qillqañapäna.
25 Moisesax ukham luräna, ukat saraqasin pä tablanak khuchhurasin Sinaí qulluruw Tatitur saräna, Tatitux tunka kamachinak uka tablanakar qillqt'äna.
26 Moisesax pusi tunka uru, pusi tunka arumaw Tatitump qhiparäna, Tatitusti kamachinakampi, taripäwinakampi israelitanakar yatiyañapatak yatichäna.
27 Tatitux israelitanakar respetompiw säna, Tatitutak mä qullan uta lurapxañapataki, sutipax ukan samarañapataki, ukat Tatitux qullan utar uñtasit uñacht'ayäna, ukhamarak taqi yänakapan uñnaqap uñacht'ayarakïna.
28 Pusi tunka urunak tukuyatatsti, Moisesax qullut saraqanïna, uka pä tablanakax amparapankxänwa.
29 Ukatsti Moisesax israelitanakar purisaw Tatitun taqi arunakap jupanakar yatiyäna, ukatsti Tatitux yatichkäna uka kamachinaka, kamachinaka, taripäwinak yatichäna.
30 Ukatsti Moisesax israelitanakarux Tatitun arunakap yatiyäna: "Jupatakix mä qullan uta luratäniwa, ukhamat israelitanakan jakañapataki.
31 Tatitux Moises tuqi askinak parlatapatxa, jaqinakax wal kusisipxäna, ukat sapxarakïnwa: "Tatitox jumar sisktam taqi ukanak lurapxä" sasa.
32 Jaqinakasti mä jaqir uñtataw sartasipxäna, ukatsti Tatitun qullan utaparuw waxt'äwinak luqtapxäna, sapa mayniw Tatitun waxt'äwip apanipxäna, qullan chiqan lurañapataki, taqi luqtañataki.
33 Taqi israelitanakax sapa mayniw Tatitun qullan utapan irnaqañatak utjkäna ukanakat quri, qullqi, bronce, ukhamarak qullan utar yanapt'añ yänak apanipxäna.
34 Taqe yatiñan jaqenakajj irnaqäwin yateqapkäna ukanakajj jutasin Tatitun qollan utap lurapjjarakïna, kunjämtejj Tatitun siskäna ukarjama, sapa mayniw kuna lurañanaktï lurapkäna ukarjam lurapjjarakïna. ukatsti taqi yatiñan jaqinakaw qullan uta, yänakapsa, qullan luqtañatakix taqi yänakapsa lurapxäna, kunjämtix Tatitux Moisesar siskän ukhama.

35 Ukatsti phesqa phajjsi tukuyarojj Tabernáculon santuariop lurañ tukuyjjäna, ukat israelitanakajj taqe kuntï Tatitun Moisesar siskäna uk lurapjjarakïna.
36 Ukatsti qullan utampi, taqi yänakapampix Moisesaruw apanipxäna. kunjämtix Tatitux Moisesar uñacht'aykäna ukhama, ukhamarakiw israelitanakax lurapxäna.
37 Ukatsti Moisesax luräwinak uñjäna, ukatsti Tatitux siskän ukarjamaw lurapxäna, ukhamat Moisesax jupanakar bendicïna.

83 JAQTHAPI

1 Tunka payan phajjsinjja, pä tunka kimsan uru saraqataruw Moisesajj Aaronampi yoqanakapampi irpäna, ukatsti isimpiw isthapiyäna, aceitempi jawq'jarakïna, kunjamtï Tatitojj siskäna ukhamarjama, Moisesajj taqe ofrendanak apanïna, kawkïr ofrendanakatï Tatitojj uka uru siskäna ukanakjja.
2 Uka qhepatjja, Moisesajj Aaronampiru, yoqanakapampiruw irpäna, akham sasa: "Paqallqo uruw Tabernáculo punkun qheparapjjäta, nayarojj akham sapjjetuwa" sasa.
3 Aaronampi yoqanakapampejja, taqe kuntï Tatitojj Moisesa toqet siskäna uk lurapjjänwa, ukatsti paqallq uruw Carpa punkun qheparapjjäna.
4 Ukat llätunk uru, nayrïr phajjsit nayrïr uru, israelitanakajj Egipto markat sarjjapjjäna uka qhepat payïr maranjja, Moisesajj qollan uta sayt'ayäna, ukat Moisesajj carpan taqe yänakapsa, qollan utan taqe yänakapsa ucharakïna, ukat Tatitun siskäna uka taqe kuntï Tatitux siskäna uk lurarakïna.
5 Moisesax Aaronampiru, yuqanakapampiruw jawsäna, jupanakax nakt'ayat waxt'äwi, jucha luratat waxt'äwinak jupanakpachataki, israelitanakatakis apanipxäna, kunjamtï Tatitux Moisesar siskän ukhama.
6 Uka urux Aaronan pani yuqanakapax Nadab, Abihú, yaqha nina aptasin Tatitun nayraqatapar apanipxäna, khititix jan jupanakar siskän uka ninax Tatitun nayraqatapat mistunisin nakhantayäna, ukat Tatitun nayraqatapan uka uruw jiwarapxäna.
7 Moisesax qullan uta sayt'ayañ tukuyxäna uka urusti, israelitanakan jilïrinakapax Tatitun nayraqatapan waxt'anakap apaniñ qalltapxäna, altar luqtañataki.
8 Sapa p'eqt'iriw mä urutak ofrendanakap apthapïna, sapa urusti tunka payan urutakiw mä príncipe apthapïna.
9 Taqe kuna waxt'äwinaktix sapa maynix urupan apanipkäna ukanakax patak kimsa tunka siclo pesadas qullqit lurat mä plato, paqallq tunk siclonak paqallq tunk siclonak pesa, panpachaniw suma jak'umpi phuqt'ata, aceitempi ch'allt'ata.
10 Mä cuchara, tunka siclo quri pesa, inciensompi phuqt'ata.
11 Mä vaca qallu, mä urqu oveja, mä marani mä cordero nakt'ayañataki.
12 Ukxarusti mä cabrito jamach'iw juchat sacrificiot luqtapxäta.
13 Sumankäwi sacrificio loqtañatakejja, pä vaca, phesqa oveja, phisqa cabrito, mä marani phisqa oveja ovejanakaw utjañapa.
14 Israelan tunka payan p'iqinchirinakapax sapa uruw lurapxäna.
15 Uka qhipatsti, tunka kimsan uru saraqataruw Moisesax israelitanakar Pascua amtapxañapatak mayïna.
16 Israelitanakajj tunka pusini uruw Pascua fiesta amtapjjäna, kunjamtï Tatitux Moisesar siskäna ukhama, ukhamarakiw israelitanakajj lurapjjarakïna.
17 Payïr phajjsinjja, nayrïr urunjja, Tatitojj Moisesar akham sänwa:
18 Israelan pä tunka maranit jilïri chachanakan p'iqinakap jakthapim, Aarón jilamampi, Israelan tunka payan jilïrinakapampi.
19 Moisesax ukham luräna, Aaronax Israelan tunka payan p'iqinchirinakapamp chikaw purinïna, ukatsti Sinaí wasaran israelitanakar jakthapipxäna.
20 Israelitanakajj nayra awkinakapan utaparjamajja, pä tunka maranit jilïrinakarojj sojjta pataka kimsa waranqa, phesqa pataka phesqa tunka waranqa ukhanïpjjänwa.
21 Ucampis Leví chachan wawanacapajj janiw israelitanaca jilatanaca taypin jakt'atäcänti.
22 Israelitanakat mä phajjsit jilïri chachanakajj pä tunka payan waranqa, pä pataka paqallq tunka kimsani jaqenakäpjjänwa.
23 Leví chachan wawanacapasti mä phajjsi marat jiläñataqui, pä tunca payan waranqa.
24 Moisesasti sacerdotenakarusa, levitanakarus sapa mayniw carpan qullan utapar luqtapxañapataki, kunjamtï Tatitux Moisesar siskän ukhamarjam irnaqañapatak utt'ayäna.
25 Uka phajjsin pä tunka urunak saraqatarojja, Qellqatajj Tabernáculo Tabernáculot apaqatäjjänwa.
26 Ukapachasti israelitanakax Sinaí wasarat sarasipkakïnwa, kimsa uruw sarapxäna, qinayax Paran wasar pamparuw sarxäna. ucanwa Tatitun colerasiñapajj Israel marcatakejj wal colerasïna, jupanacajj Tatituruw colerasipjjäna, jupar mank'a mayipjjatapata.
27 Tatitusti jupanakan arup ist'asin mä phaxs manq'a churäna.
28 Uk qhipatsti, Tatitun colerasiñapax jupanak contraw sartayäna, ukat jach'a jiwayañampiw jupanakar jiwayäna, uka chiqan imt'atäpxänwa.
29 Israelitanakax uka chiqarux Kebrot-Hatava sasaw sutichapxäna, uka chiqarux jañchi munasiri jaqinakar imt'apxäna.
30 Ukatsti Kebrot-Hatava markat sarxapxäna, Hazerot sat chiqanwa sayt'asipxäna, uka markax Parán wasarankiwa.
31 Israelitanakajj Hazerot markankasipkäna ukhajja, Tatitun colerasiñapaw Miriam contra Moises layku walpun colerasïna, ukat lepra usumpiw usuntäna, ch'iyar ch'iyar janq'u.
32 Uka warmix paqallq uruw jan campamentot jist'antat uñjasïna, lepra usump usuntasin wasitat katuqañkama.
33 Uka qhepatjja, israelitanakajj Hazerot markat sarjjapjjäna, Parán wasaran tukusiñapkama.
34 Ukapachaw Tatitux Moisesarux säna, tunka payan jaqinak khithaniñapataki, mä triburu, Canaán uraqit yatxatiri.
35 Ukatsti Moisesax tunka payan jaqiruw khithäna, Canaán uraqiruw thaqhiri, uñakipiriw puripxäna, ukatsti Sin wasarat Recob markakamaw Camot markar puriñkamax taqpach uraqinak uñakipapxäna.
36 Pusi tunka urunak tukuyatatsti, Moisesampi, Aaronampiruw puripxäna, jupanakasti chuymanakaparjam

yatiyapxäna, ukat tunka jaqinakaw israelitanakarux mä jan wali yatiyaw yatiyapxäna, kawkïr uraqitix uñt'apkäna uka uraqit, akham sasa: "Jiwasatakix Egipto markar kutt'añax juk'amp askiwa, aka oraqer sarañat sipansa, uka uraqin jakirinakar tukjaski" sasa.
37 Uca oraq yatjjatirinakat maynïrejj Nun chachan Josué yokapa, Jefuné chachan Caleb yokapa, sapjjäna: "Uka oraqejj wali sumawa" sasa.
38 Tatitutix jiwasat kusisispa ukhaxa, aka uraqiruw puriyistani, ukatsti churarakistaniwa, uka uraqix lechempi, misk'impi phuqhantat uraqiwa.
39 Ukampis israelitanakax janiw jupanakar ist'añ munapkänti, ukat tunka jaqinakan arunakap ist'apxarakïnwa, jupanakax uka uraqit jan wali yatiyawinak yatiyapxäna.
40 Tatitusti israelitanakan arnaqasitanakap ist'asin colerasisaw juramento luräna.
41 Chiqpachansa, janiw khitis aka ñanqha jaqit pä tunka maranit jilaw aka uraqi uñjkaniti, jan ukasti Jefune chachan Caleb yuqapampi, Nun chachan Josué yuqapampikiw uka uraqi uñjani.
42 Ucampis cheqpachapuniw aka ñanqha jakenacajj aka wasaran jiwarapjjani, wawanacapasti uca orakeruw jutapjjani, jupanacaw orake katuntapjjani; uqhamaw Tatitun colerasiñapajj israelitanacarojj wal colerasïna, jupanacarojj pusi tunka maraw wasaran sarnaqayäna, uca ñanqha jakenacajj tukusiñapcama, Tatitur jan arkapjjatapata.
43 Jaqenakajj walja tiempow Paran wasaran jakapjjäna, qhepatsti Wila Lamar qota thaknam wasararuw sarjjapjjäna.

84 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Coré chachax Jetzer yuqapax Quehat sat Leví chachan yuqapa, jupasti israelitanakat walja jaqinak irpxaruwayäna, ukatsti Moisesampi, Aaronampi, taqpach jaqinakampiw ch'axwapxäna.
2 Tatitux jupanakatak colerasïna, uraqix lakap jist'arasaw manq'antxäna, utanakapampi, taqpach yänakapampi, Coré chachan taqpach jaqinakapampi.
3 Uka qhipatsti, Diosax jaqinakarux Seir qullu thakhinjam jaya pachaw muyuntayäna.
4 Ukapachaw Tatitux Moisesar säna: —Jan Esaú chachan wawanakaparux nuwasimti, janiw nayax jupanakan yänakap churapkämati, kunjämtix kayu ch'akhax takt'kaspa ukhama, Seír qullu Esaú chachar herenciapäñapataki.
5 Ukatwa Esaú chachan wawanakapax Seir chachan wawanakapampix nuwasipxäna, ukat Tatitux Seir chachan wawanakaparux Esaú chachan amparaparuw katuyatayna, jupanakar nayratpach tukjatayna, Esaú chachan wawanakapasti jichhürkamaw jupanakan lantix jakasipxatayna.
6 Ukatwa Tatitux israelitanakar säna: "Jan Esaú jilanakamampix nuwasipxamti, jupanakan uraqipanxa janiw kunas jumanakankiti, jan ukasti qullqit manq'a alasipxasmawa, manq'apxaraksnawa, qullqit uma alasipxasmawa, umapxarakismawa" sasa.
7 Israelitanakax Tatitun arunakaparjamaw lurapxäna.
8 Israelitanakajj wasararuw muyuntapjjäna, walja tiempow Sinaí qollu thaknam muyuntapjjäna, janiw Esaú chachan wawanakapar llamkt'apkänti, ukat tunka llätunkani maranakaw uka distriton qheparapjjäna.
9 Ukapachaw Latino reyix Quitim wawanakan reyipax jiwxäna, pusi tunka phisqhan mara apnaqäwipanxa, ukax tunka pusini maraw israelitanakax Egipto markat sarxapxäna.
10 Ukatsti Chitim uraqin kawkïr chiqatix jupatak luraskäna uka chiqaruw imt'apxäna, Abimnasasti kimsa tunka llatunkan maraw apnaqäna.
11 Uka urunakanxa, tunka llätunkani mara tukuyatatxa, israelitanakax Esaú chachan uraqip pasapxäna, ukatsti Moab wasaran thaknam sarapxäna.
12 Tatitusti Moisesar sänwa: "Jan Moab markar muyuntayamti, janirak jupanakampi nuwasiñamäkiti, janiw nayajj jupanakan oraqepat kuns churkämati" sasa.
13 Ukatsti israelitanakax tunka llätunkani maranakaw Moab wasaran thaknam sarapxäna, ukampis janiw jupanakamp nuwasipkänti.
14 Israelitanakajj Egipto markat sarjjapjjäna ukhajja, kimsa tunka sojjtan maranwa Tatitojj amorreonakan reyipa Sihón chachan chuymap tukjäna, jupasti nuwasïnwa, Moab markankirinakampi nuwasir sararakïna.
15 Ukat Sehón chachajj Egipto markan reyin ewjjt'ir Balaam chachan Beor yokapa, Balaam chachan yokaparuw khitanak khitäna, Moab markar maldecapjjañapataki, ukhamat Sihón chachan amparapar katuyatäñapataki.
16 Ukat khitanakax Beor sat Janeas sat chachan wawaparu, Balaam yuqapar irpapxäna, jupasti Petor sat chiqatwa Mesopotamia sat chiqat irpapxäna, ukhamatwa Beor chachampi Balaam yuqapampix Sihón markar puripxäna, ukatsti Moab markarusa, reyiparusa ñanqhachapxäna, amorreonakan Sihón reyipan nayraqatapan.
17 Ukatsti Sihón chachax taqpach ejercitopampiw mistuwayxäna, Moab markaruw saräna, jupanakampiw nuwasïna, jupanakarux apnaqañ tukuyäna, Tatitux jupanakarux amparaparuw katuyäna, Sehón chachasti Moab markan reyiparuw jiwayäna.
18 Sihón chachasti Moab markan taqpach markanakap ch'axwäwin katuntäna. Hesbón markas jupanakat apt'asirakïnwa, Hesbón markax Moab markankir markanakat maynïrïnwa, ukat Sihón chachax jilïrinakapampi, jach'a jilïrinakapampi Hesbón markaruw ucharakïna, uka urunakanx Hesbón markax Sihón markankänwa.
19 Ukatwa Beor, Balaam yuqapax uñacht'äwinak arst'irinakax akham sapxäna: "Hesbón markar jutapxam, Sihón markax sayt'ayatäniwa, sayt'ayatäniwa" sasa.
20 ¡Ay jumatakejj Moab marka! ¡Jumanakax chhaqtatäpxtawa, ¡Cemos markankir jaqinaka! uñtapxam Diosan kamachin qillqatapan qillqatäki.
21 Sihón chachajj Moab markar katuntasinjja, kawkïr markanakarutï Moab markat apt'askäna uka markanakaruw guardianak utt'ayäna, Moab markankirinakat waljanejj Sihón chachan amparaparuw nuwasïwir puripjjäna, yuqall wawanakaparu, imill wawanakaparu, jupanakajj reyiparuw jiwayäna. ukatwa Sihón chachajj pachpa oraqepar kutt'jjäna.
22 Sihón chachajj walja qollqe, qori regalonak Beor chacharu, Balaam yoqapar churäna, jupanakajj jupanakaruw jaqunuküna, ukatsti Mesopotamia markaruw utaparu, markapar sarjjapjjäna.

23 Ukapachaw taqpach israelitanakax Moab wasaran thakipat mistxapxäna, ukatsti Edom wasararuw muyuntapxäna.
24 Egipto markat sarxatapat pusi tunka maran nayrïr phaxsinxa, taqpach jaqinakaw Sin wasarar puripxäna, ukat israelitanakax Cades sat chiqan jakapxäna, uka chiqansti Sin wasaranwa Miriam jiwatax jiwxäna.
25 Ukapachaw Moisesax Edom markankir Hadad reyir khithäna, akham sasa: "Israel jilamax akham siwa: "Awt'apxsmawa, uraqiman pasañajataki, janiw yaputsa ni uva yaputsa pasapkäti, phuch'un umapsa janiw umapkäti" sasa. reyin thakipanwa sarnaqañäni.
26 Edom chachasti juparux sänwa: —Janiw markaxat paskätati, Edom markax wali ch'aman markamp israelitanakar katuqiriw saräna.
27 Esaú chachan wawanakapajj janiw israelitanakar oraqen pasañ munapkänti, ukatwa israelitanakajj jupanakat jitheqtjjapjjäna, janiw jupanakamp nuwasipkänti.
28 Janïr uk lurkasaxa, Tatitux israelitanakarux akham sasaw säna: "Janiw Esaú chachan wawanakapampix nuwasiñamäkiti, ukatwa israelitanakax jupanakat jithiqtapxäna, janirakiw jupanakamp nuwasipkänti" sasa.
29 Ukatsti israelitanakax Cades markat sarxapxäna, taqi jaqinakax Hor qulluruw puripxäna.
30 Ukapachaw Tatitux Moisesar säna: "Aarón jilamarux sañamawa, jupax ukan jiwani, janiw kawkïr oraqtix nayax israelitanakar churkta uka uraqir purinkaniti" sasa.
31 Aaronax Tatitun kamachiparjamaw pusi tunka mara, phisqhïr phaxsin Hor qulluruw saräna.
32 Aaronax patak pä tunka kimsaqallquni maraniw Hor qullun jiwxäna.

85 JAQTHAPI

1 Ukatxa, Canaán markankir Arad reyix sur tuqin jakasiri, israelitanakax uñaqinakan thakipat jutapxatap ist'äna, ukat israelitanakamp nuwasiñatakiw ejercitonakap wakicht'äna.
2 Ukatsti israelitanakax juparux wal axsarapxäna, jach'a ejercitopanïnwa, ukatwa israelitanakax Egipto markar kutt'añ amtapxäna.
3 Ukatsti israelitanakax niya kimsa uruw Maserat Beni Jaacón sat chiqar kutt'xapxäna, Arad reyin wal axsarapxäna.
4 Israelitanakajj janiw kawkhantï jakapkäna ukar kutt'añ munapkänti, ukatwa kimsa tunka uru Beni Jaacón markan qheparapjjäna.
5 Kunapachatix Leví chachan wawanakapax israelitanakan jan kutt'anipxatap uñjasax Tatitu laykux envidiasipxäna, ukatsti israelitanakan jilanakapamp nuwasipxäna, ukat mä jach'a jaqiruw jiwayapxäna, ukat Hor qulluruw kutt'apxañapatak wayt'apxäna.
6 Kutt'anipkäna ukhajja, Arad reyejj ejercitopampiw israelitanakamp nuwasiñatak wakicht'askakïna.
7 Israelasti mä arsüwi arsüna: "Jumatix aka markar amparajar katuyasmaxa, markanakap q'al tukjarakï" sasa.
8 Tatitusti Israelan arup ist'asaw cananeonakar katuyäna, jupanakarus markanakaparus q'al tukjäna, uka chiqarusti Hormá sutimpiw sutichäna.
9 Ukatsti israelitanakax Hor qullut mistusaw Obot sat chiqar sayt'asipxäna, Obot chiqat sarxasax Ije-abarim sat chiqaruw sayt'apxäna, Moab sat chiqaru.
10 Ukatsti israelitanakax Moab markaruw khithapxäna, akham sasa: "Jichhax uraqim taypit jiwasan chiqar sarxañäni, ukampis Moab markankirinakax janiw israelitanakar uraqinakapar pasañapatak jaysapkänti, Moab markankirinakax wal axsarapxäna, ukhamat israelitanakax jupanakar lurapxañapataki, kunjämtix amorreonakan Sihón reyipax jupanakar lurkatayna ukhama.
11 Ukatwa Moab markax israelitanakar jan uraq taypit sarañ munkänti, ukatwa Tatitux israelitanakarux akham säna: "Janiw Moab markampi nuwasipxamti, ukatwa israelitanakax Moab markat sarxapxäna" sasa.
12 Ukatsti israelitanakax Moab uraqit sarxapxäna, Arnón sat chiqaruw puripxäna, Moab markampi, Moab ukat amorreonakampi chika, ukatsti Cedemot wasaranwa sayt'asipxäna.
13 Ukat israelitanakax amorreonakan Sihón reyiparuw khitanak khithapxäna.
14 Uraqinakamat pasapxañäni, janiw pampanakarusa, uva yapunakarusa kutt'kañäniti, reyin jach'a thakipatsa saraskañäni, qurpachasiñkama, ukampis Sihón chachax janiw israelitanakar pasañ munkänti.
15 Ukatwa Sihón chachajj amorreonakan taqe jaqenakar tantachthapisin wasarar saräna, ukhamat israelitanakampi jikisiñataki, ukat Jahaz sat cheqanwa israelitanakampi nuwasïna.
16 Tatitusti amorreonakan Sihón reyiparuw israelitanakan amparapar katuyäna, Israel markasti taqpach Sihón markankirinakaruw espadampi nuwasïna, Moab markan jan walt'äwipat kutt'ayañataki.
17 Ukat israelitanakax Sihón uraqit Aram markat Jabuc markakama, Amón wawanakar katuntapxäna, ukatsti markanakat taqi yänakap katuntapxäna.
18 Israel markax taqi uka markanakaruw katuntasïna, Israel markax amorreonakan taqpach markanakapan jakasïna.
19 Taqi israelitanakax Amón wawanakamp nuwasiñ amtapxäna, uraqinakap katuntañataki.
20 Ucat Tatitojj israelitanacarojj sänwa: —Jan amon marcarojj muyuntayapjjamti, janiraquiw nuwasipjjamti, janiw nayajj jumanacarojj orakepat kuns churapcämati, israelitanacajj Tatitun aruparjamaw ist'apjjäna, janiw amonacamp nuwasipcänti.
21 Ukatsti israelitanakax Basán thakhinjam sarasin Og, Basán reyin uraqiparuw sarapxäna, Basán markankir Og reyisti israelitanakar nuwasïwir saräna, jupamp chikasti walja ch'aman jaqinakampi, amorreo jaqinakat mä jach'a ch'aman ch'amampi.
22 Basán markan Og reyipajj wali ch'amanïnwa, ukampis Naarón yoqapajj wali ch'amaniwa, jupat sipansa juk'amp ch'amanirakïnwa.
23 Og chachasti chuymapan sänwa: —Israel markan taqpach campamentopax kimsa parsa apt'asiwayi, jichhax mäkiw jupanakar jan espadampi, jan lanzampi jiwayañ munta —sasa.
24 Ukatsti Og chachax Jahaz qullut makhatasinx mä jach'a qala aptasin mä jach'a qala aptasin p'iqipar uchäna, ukatsti israelitanakan campamentopar jaquntañ amtäna, ukhamat taqi israelitanakar uka qalampi jawq'jañapataki.
25 Tatitun angelapajj jutasinjja, Og chachan p'eqeparuw qala ch'oqt'äna, uka qalajj Og chachan kunkaparuw jaquqanïna, uka qalajj kunkapar llakt'atapat oraqer jaqontäna.

26 Ukapachaw Tatitux israelitanakar säna: —Jan jupar axsarapxamti, nayaw juparusa, taqpach markaparu, taqpach uraqip jumanakar katuyasta, kunjamti̇ Sihón chachar lurapkta ukhama.
27 Ukat Moisesax mä qawqha israelitanakampiw Jesusan ukar saraqanïna, Moisesasti Og sat chacharuw kayunakapar mä thujrumpi jawq'jasin jiwayäna.
28 Uka qhepatjja, israelitanakajj Og chachan wawanakaparusa, taqe markapampiw arknaqapjjäna, jupanakajj nuwjapjjäna, t'unjapjjarakïna, jupanakat jan jilt'kasa.
29 Uka qhepatjja, Moisesajj mä qawqha israelitanakaruw Jazer markar uñaqir khitäna, Jazer markajj wali uñt'atänwa.
30 Uñaqirinakax Jaazer markaruw sarapxäna, ukan uñakipapxäna, uñaqirinakax Tatitur atinisipxäna, ukat Jaazer markankir jaqinakampiw nuwasipxäna.
31 Uka jaqenakasti Jaazer markarusa, uka markankirinakarusa katuntapjjäna, Tatitojj jupanakar katuyäna, ukankapkäna uka amorreo jaqenakarus alisnukupjjäna.
32 Ukat israelitanakax amorreonakan pä reyipan uraqip katuntapxäna, Jordán jawir khurkatankir suxta tunka markanaka, Arnón jawirat Hermán qullukama.
33 Ukatsti israelitanakax Moab pamparuw puripxäna, uka pampax Jordán jawir khurkatankiwa, Jericó jak'ankiwa.
34 Moab markankirinakajj ist'apjjäna, kuna jan walinakti̇ israelitanakajj amorreonakan pä reyinakaparu, Sihón, Og sat reyinakar lurapkäna ukanak ist'apjjäna, ukhamatwa Moab markankirinakajj israelitanakar wal ajjsarayasipjjäna.
35 Moab markan jilïrinakapax sapxarakïnwa: —Amorreonakan pä reyipa, Sihón, Og, jupanakax taqi reyinakat sipan juk'amp ch'amanïnwa, janiw israelitanak contra sayt'añjamäkänti, ¿kunjamarak jupanakan nayraqatapan sayt'asiñänisti?
36 Chiqpachansa, jupanakax nayrax mä yatiyaw apayanipxitu, thakinjam uraqinakasat pasapxañajataki, ukampis janiw jaysañ munapkti, jichhax jach'a espadanakapampix nanakar kutkatasaw tukjapxitani; Moab markax israelitanakan jan walt'ayataw uñjasïna, jupanakasti wal axsarapxäna, jupanakasti israelitanakar kuntix lurañapäkän uk amtapxäna.
37 Moab markankir jilïrinakax mä amtampiw mä jaqirux irpapxäna, jupax Moabita Zipor chachan Balac yokapawa, ukat uka pachax Reyiruw utt'ayapxäna, Balac chachasti wali yatiñan jaqirakïnwa.
38 Moab markankir jilïrinakajj sartasisaw Madián markankirinakamp sumankthapiñatak khithapjjarakïna, uka urunakanjja Moab ukat Madián markanakajj wal ch'ajjwapjjäna, uñisiñas utjarakïna, Bedad chachan Hadad yokapa, Edom reyin urunakapat qalltasa, jupaw Moab pampan Madián chachar nuwjäna.
39 Ukatsti Moab markankirinakax madián markankirinakaruw khithapxäna, jupanakamp sumankthapipxañapataki, ukat Madián markankir jilïrinakax Moab uraqiruw puripxäna, madián markankirinak layku sumankthapiñataki.
40 Ukatsti Moab markankir jilïrinakajj Madián markankir jilïrinakampiw kunsa lurapjjañapa Israel markat qhespiyañatakejj ewjjt'apjjäna.
41 Moab markankir taqeniw Madián markankir jilïrinakar sapjjäna: "Jichhajj israelitanakajj jiwasan jak'ankir taqe jaqenakaruw ch'alljjtayasipjje, kunjämtejj vacajj pampan ch'ojjñanak ch'iyjki ukhama, ukham lurapjjäna amorreonakan pä reyinakaparu, jupanakajj jiwasat sipan juk'amp ch'amanïpkistu" sasa.
42 Madián markankir jilïrinakajj Moab markaruw sapjjäna: "Ist'apjjtwa, kunapachati̇ amorreonakan Sihón reyipajj jumanakar atipjasin oraqe katuntapkäna ukhajja, Beor sat Janeas chachan yokaparu, Balaam yoqaparuw Mesopotamia markat khithäna, jupanakajj jutasin maldecapjjaraktam. ukatwa Sihón chachan amparapajj jumanakar atipjayätam, ukhamat oraqenakamar katuntañataki.
43 Jichhasti Balaam yuqapan ukar khitapxam, jupasti uraqipan qhiparaski, ukatsti qullqip churapxam, ukhamat jupar jutasin taqi jaqinakar ñanqhachañataki. ukat Moab markan jilïrinakapax uk ist'asin Beor chachan Balaam yokapar khitañ munapxänwa.
44 Ukatsti Moab markan Zipor reyin Balac yokapajj Balaam chachan ukaruw khitanak khitäna.
45 Egipto markat mä markaw mistuni, uraqpach imt'apxi, naya contra sayt'apxi.
46 Jichhajj jutam, naya layku aka markar maldecapjjam, jupanakajj nayatakejj wali ch'amanïpjjewa, inas nayajj jupanakamp nuwasiñatakejj atipjaskä, jupanakar alisnukuñatakejja, khitiruti̇ bendiskta ukajj bendicitawa, khitiruti̇ maldeckta ukajj maldecitawa, uk ist'araktwa.
47 Ukat Balacan khitanakapajj Balaam chachan ukar sarapjjäna, Balaamarojj Moab contra nuwasiñatakejj jaqenakar ñanqhachañataki irpapjjarakïna.
48 Balaamasti Israel markar ñanqhachañatakiw Balac ukar saräna, Tatitux Balaamarux sänwa: —Jan maldecti aka markarux bendicitawa.
49 Balamax urut urutjamaw Balaamarux Israel markar ñanqhachañapatak ch'amañchäna, ukampis Balaamax janiw Balamar ist'känti, Tatitun Balaamar arskäna uka arunak layku.
50 Balac chachasti Balaam chachan munañap jan phoqañ munatap uñjasajja, sayt'asisaw utapar kutt'jjäna, Balaamasti oraqeparuw kutt'jjäna, ukatsti Madián markaruw sarjjäna.
51 Ukatsti israelitanakax Moab pampat sarxapxäna, Jordán jawirat Bet-jesimot chiqat Abel-Sitim markakama, Moab pampan tukusiñapkama.
52 Kunapachatix israelitanakax Sitim pampan jakasipkän ukkhaxa, Moab markankir phuchhanakampiw q'añu jucha luraña qalltapxäna.
53 Ukatsti israelitanakax Moab marka jak'achasipxänwa, Moab markankirinakax israelitanakan campamentop uñkatasin carpanakap sayt'ayapxäna.
54 Moab markankirinakax israelitanakarux axsarapxänwa, Moab markankirinakax taqpach phuchhanakaparu, suma uñnaqt'an warminakaparu, qurimpi, qullqimpi, wali jila alani isimpiw isthapiyapxäna.
55 Moab markankirinakax uka warminakar carpa punkun qunt'ayapxäna, ukhamat israelitanakax jupanakar uñjapxañapataki, jupanakar kutt'apxañapataki, Moab markampi jan nuwasipxañapataki.
56 Moab markankirinakax taqiniw israelitanakarux ukham lurapxäna, sapa mayniw warmipampi phuchhaparus carpa punkupar uchapxäna, ukat taqpach israelitanakax Moab markankirinakan luräwip uñjapxäna, ukat israelitanakax

Moab markankir phuchhanakaparuw kutt'apxäna, jupanakar munasipxäna, ukat jupanakar sarapxäna.
57 Ukat kunapachatix mä hebreo jaqix Moab markan carpan punkupar purinkäna, ukat Moab markankir mä phuchhapar uñjasax chuymapan jupar achikt'äna, ukat carpa punkun jupamp parläna kuntix jupax munkän ukkhaxa, jupanakamp chika parlt'asipkäna ukhaxa, carpan jaqinakax mistusaw hebreo arunakjam arunak parlapxirïna.
58 Chiqpachansa jumanakax yatipxtawa jilanakäpxataxa, taqiniw Lot chachan wawanakapäpxta, Abraham jilapan wawanakapäpxtwa, ¿kunatsa jan nanakamp chika qhiparapxäta, ¿kunatsa t'ant'asa, sacrificiosa jan manq'apkätasti?
59 Kunapachatix Moab markankirinakax arunak arsutapampix jupar llakt'ayapxäna, jach'a arunakapamp sallqjapxäna, ukatsti carparuw qunt'ayapxäna, ukatsti manq'a phayt'apxäna, sacrificio loqtapxäna, ukatsti sacrificiot manq'apxäna.
60 Ukxarusti vino churapxäna, umañsa machantat uñjasïna, ukatsti mä suma tawaquruw nayraqatapar uchapxäna, jupasti munañaparjamaw luräna, kunattix janiw kuntï luraskäna uk yatkänti, kunattix walja vino umt'asïna.
61 Ukhamaw Moab markankirinakax uka chiqan Israel markar puripxäna, Sitim pampanxa, ukat Tatitux Israel markarux walpun colerasïna, uka usux jupanak taypiruw puriyäna, ukat pä tunka pusini waranqa jaqinakaw israelitanakat jiwarapxäna.
62 Simeón chachan wawanakapatjja, mä chachaw utjäna, jupajj Zimri satänwa, jupajj Salú chachan yokapänwa, jupasti madianita Cosbi sat chachampiw chikañchasïna, jupasti Madián markan Zúr reyin phuchapänwa.
63 Ucatsti Elazer chachan Fineas yokapa, Aarón sacerdoten yokapajja, Zimri chachan jan wali luräwip uñjäna, ucatsti mä lanza aptasin sayt'asisin arknaqäna, panpachaniru ch'ankhampi jawq'jasin jiwarayäna, ucatsti israelitanakan jan wali usupajj janiw utj-jjänti.

86 JAQTHAPI

1 Uka usump usuntat qhipatsti, Tatitux Moisesaru, Aarón sacerdoten Elazer yuqaparuw säna.
2 Israelitan taqpach p'iqinchirinakap jakthapipxam, pä tunka maranit jilïrinakaru, taqi khitinakatix ejercitompi sarapki ukanakaru.
3 Moisesampi Elazerampisti, familiaparjamaw israelitanakar jakthapipxäna, paqallq patak waranqa, paqallq patak kimsa tunka.
4 Leví chachan wawanacapasti mä phajjsi marat jilaw pä tunca kimsani waranqäpjjäna, uca taypinjja, Moisesampi Aaronampijj Sinaí wasaran jakt'apkäna ukanakatjja janiw mä jaqes utjkänti.
5 Tatitux wasaran jiwapxäta sasaw jupanakar säna, ukhamasti taqiniw jiwarapxäna, janiw khitis jupanakat qhiparkänti, jan ukasti Jefune chachan Caleb yuqapa, Nun chachan Josué yuqapakiw qhiparäna.
6 Uka qhipatsti Tatitux Moisesarux sänwa: —Israel wawanakarux sapxam, madián jilanakapan Israelitanakapan juchañchäwip kutt'ayapxam —sasa.
7 Moisesasti ukham luräna, israelitanakax jupanak taypit tunka payan waranqa jaqinak ajllïna, mä tribut mä waranqa jaqinakäpxänwa, ukatsti Madián markaruw sarapxäna.
8 Israelitanakax Madián markamp nuwasipxäna, sapa chacharuw jiwayapxäna, madián markankir phisqa p'iqinchirinakaru, Beor chachan Balaam yuqaparux espadampiw jiwayapxäna.
9 Ukat israelitanakax Madián chachan warminakapsa katuntapxäna, jisk'a wawanakapampi, uywanakapampi, taqi yänakapampi.
10 Jupanakasti taqi yänakapsa, taqi yänakapsa apthapisin Moisesaru, Elazer chacharuw Moab pampar apanipxäna.
11 Moisesampi, Elazerampi, taqi p'iqinchirinakampisti, wali kusisitaw jupanakar katuqiri sarapxäna.
12 Madián uraqin yänakap jaljapxäna, israelitanakax israelitanakan jilanakapan jan walt'äwip laykux madián markat kutkatasipxarakïna.

87 JAQTHAPI

1 Ukapachaw Tatitux Moisesar säna: —Uñtapxam, urunakamax niyaw tukusxi, jichhax Nun uywataman Josué yuqapar irpxatam, ukat Tabernáculo ukar ucham, nayasti juparuw arxayä, Moisesax ukham luräna.
2 Tabernáculonsti Tatituw mä qinayar uñtat uñstäna, uka qinaya pilarasti Tabernáculo mantañawjan sayt'atäskäna.
3 Ucat Tatitojj Nun chachan Josué yokaparuw säna: —Ch'amam, jan ajjsart'asim, jumaw israelitanacarojj kawkïr oraketï nayajj juramento churäma uca orakeru irpäta, nayasti jumampïskäwa —sasa.
4 Ukat Moisesax Josué chacharux sänwa: —Ch'amam, ch'amanïm, jumaw israelitanakarux uka uraqi katuqapxäta, Tatitux jumamp chikäniwa, janiw jaytkätamti, janirakiw jaytkätamti, janirak axsaramti, janirakiw aynacht'amsa.
5 Ukat Moisesax taqpach israelitanakar jawsasin säna: —Jumanakax uñjapxtawa kuna askinaktix Tatit Diosamax wasaran jumanak layku lurki ukanakxa —sasa.
6 Jichhasti aka kamachin taqpach arunakaparjam sarnaqapxam, Tatitu Diosaman thakiparjam sarnaqapxam, Tatitux sapktam uka thakhit jan jithiqtapxamti, ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqiru.
7 Moisesasti israelitanakarux kamachinaka, taripäwinaka, kamachinak yatichäna, kunjämtix Tatitux siskän ukhamarjam phuqhapxañapataki.
8 Ucat jupanacarojj Tatitun thaquipa, leyinacap yatichäna; uñtapxam, Diosan kamachi qillqatapan qillqatäxiwa, uka qillqatax Moisesan amparapampiw israelitanakar churäna.
9 Moisesax israelitanakar arxayañ tukuyxäna, Tatitux juparux sänwa: — Abarim qulluruw makhatasim, ukan jiwam, markamar tantacht'asim, kunjämtix Aarón jilamax tantachaskäna ukhama —sasa.
10 Moisesasti kunjamtï Tatitux siskatayna ukhamarjamaw Moab uraqin jiwxäna, Tatitun kamachiparjama, pusi tunka maraw israelitanakax Egipto uraqit mistuwayapxäna.
11 Ukatsti israelitanakax kimsa tunka uruw Moab pampan Moisesat jachapxäna, Moisesat jachañasa, llakisiña urunakax tukusxänwa.

88 JAQTHAPI

1 Moisesan jiwatapatsti Tatitux Nun chachan Josué yokaparuw säna:
2 Sayt'asim, Jordán jawir makhatasim, kawkïr oraqtï nayajj israelitanakar churkta uka oraqeru.

3 Líbano wasarat qalltasa, Perat jawirakama, kawkhantï kayunakamajj kayuk sarkäta ukanakajj jumanakankiwa.
4 Jakäwimanx janiw khitis juma contra sayt'kaniti; kunjämtix Moisesampïkayäta, ukhamarakiw jumamp chikäskä, ukakipkarakiw ch'amani, suma ch'amampi taqi kamachinak phuqhañataki, Moisesax jumar sisktam uka kamachir jan kutt'amti, janirakiw ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqirus kutt'añamäkiti, taqi kuntix lurapkta ukanakan sum sarnaqañamataki.
5 Ukatsti Josué chachax Israel markan jilïrinakaparux akham sasaw säna: "Campamento pasapxam, ukatsti jaqinakar yatiyapxam: "Manq'añanak wakicht'asipxam, kimsa urut juk'ampi Jordán jawir makhatapxäta uka uraqi katuntañataki" sasa.
6 Israelitanakan jilïrinakapasti ukham lurapxäna, jupanakasti jaqinakarux kamachipxäna, taqi kuntix Josué chachax siskän uk lurapxäna.
7 Josué chachax pä jaqiruw Jericó uraqi uñakipirinak khitäna, uka jaqinakax Jericó markar uñasiriw sarapxäna.
8 Paqallq uru tukuyatatsti, Josué chacharuw campamentopar puripxäna, ukat sapxarakïnwa: —Tatituw taqpach uraqix jiwasan amparasarux katuyistu, ukan jakirinakax jiwasanak laykuw axsarañat ch'amakt'ayasipxi —sasa.
9 Uka qhipatsti, Josué chachax wali alwat sartasïna, taqi israelitanakax jupamp chikaw Sitim markat sarxapxäna, Josué chachampi, taqi israelitanakampiw Jordán jawir makhatapxäna. Josué chachasti llätunk tunka payan maranïxänwa, Israel markamp chika Jordán jawir makhatapxäna.
10 Nayrïr phajjsin tunka urunak saraqataruw jaqenakajj Jordán markat sarjjapjjäna, ukat Jericó markan inti jalsu toqenkir Gilgal markaruw campamento sayt'apjjäna.
11 Israelitanakax tunka pusini uruw Pascua amtapxäna, Jericó pampankir Gilgal markana, uka phaxsinxa, Moisesan kamachipan qillqatäki ukhama.
12 Pascua urun qhipürux maná manq'añax tukusxänwa, janiw israelitanakatakix maná manq'añax utjxänti, Canaán uraqin achunak manq'apxäna.
13 Jericó markax israelitanak contrax q'al jist'antatänwa, janiw khitis mistkänti, janirakiw mantaskänti.
14 Payïr phajjsinjja, phajjsit nayrïr uruw Tatitojj Josué chacharojj säna: "Sartasim, nayajj Jerico markaruw taqe markachirinakamp amparamar katuyjjsma. taqi nuwasir jaqinakamasti sapa uru mä kutikiw markar muyuntapxäta, suxta uruw ukham lurapxäta.
15 Sacerdotenakajj trompetanak phust'apjjani, trompetan ist'apjjäta ukhajja, taqe jaqenakaw jach'at arnaqasipjjani, ukhamat markan perqanakapajj t'unjatäñapataki. taqpach jaqinakax sapa mayniw uñisiripar nuwasir sarapxani.
16 Josué chachajj Tatitun siskäna ukarjamaw ukham luräna.
17 Paqallqüri urusti paqallq kutiw markar muyuntapxäna, sacerdotenakax trompetanak phust'apxäna.
18 Paqallq kuti muyuntasinsti, Josué chachax jaqinakarux sänwa: —Arnaqasipxam, Tatitux marka taqpach amparanakasar katuyawayistu —sasa.
19 Markampi, taqe kunatï ukan utjki ukanakakiw Tatitun maldecatäpjjani, ukat maldecatäñat jitheqtapjjam, ukhamat Israelan campamentopar jan maldecapjjañapataki, jan walt'ayapjjañapataki.
20 Ucampis taqe qollqe, qori, bronce, hierrojj Tatituruw katuyatäni, Tatitun imañ utaparuw mantani.
21 Jaqinakasti trompetanak phust'asisaw jach'at arnaqasipxäna, Jericó markan pirqanakapas t'unjatäxänwa, taqiniw uka markar makhatapxäna, sapa mayniw uka markan utjkäna ukanak q'al t'unjapxäna, chacha warmi, waynanaka, jilïrinaka, vaca, oveja, asno, espadampi.
22 Markpachan ninampi phichhantapxäna. qullqi, quri, bronce, hierro vasonakakwa Tatitun imañ utapar uchapxäna.
23 Josué chachajj uka tiemponjja, akham sasaw juramento luräna: "Jericó marka sayt'ayir jaqejj maldecitäpan. jilïr yuqaparuw cimientop uchani, sullka yuqall wawaparuw punkunakap sayt'ayaraki.
24 Ucat Carmí chachan Acán yokapa, Zabdí chachan yokapa, Zabdí chachan yokapa, Judá chachan Zérah yokapa, jupasti uka maldecit yänak apt'asisaw carpan imantasïna, ukat Tatitun colerasiñapajj Israel marka contraw sartasïna.
25 Uka qhipatsti, israelitanakax Jericó phichhantat kutt'anxapxäna, Josué chachax Ai markar uñaqir jaqinak khitäna, uka markampi nuwasipxañapataki.
26 Ukxarusti Ai markar uñasiriw sarapxäna, ukatsti sapxarakïnwa: "Janiw taqpach jaqinakax jumamp chika Ai markar makhatapxañapäkiti, niya kimsa waranqa jaqinakakiw markar nuwantapxañapäna, uka markan jakirinakax juk'anikïpxiwa" sasa.
27 Josué chachax ukham luräna, ukat israelitanakat niya kimsa waranqa jaqinakaw jupamp chik sarapxäna, Ai markankir jaqinakampiw nuwasipxäna.
28 Israel markampi nuwasiñax wali ch'amapunïnwa, Ai markankirinakax kimsa tunka suxtan israelitanakaruw jiwarayapxäna.
29 Uk uñjasasti, Josué chachax isinakap ch'iyjasaw Tatitun nayraqatapar qunt'asïna, Israelan jilïrinakapampi, laq'ampiw p'iqinakapar uchapxäna.
30 Josué chachasti sarakïnwa: —¿Kunatarak Tatay, Jordán jawir khurkatar apanistasti? ¿Israelitanakax uñisirinakapar qhipürutsti, ¿kunsa siristxa?
31 Jichhasti, taqi cananeonakax aka uraqin jakasirinakaw uka arunak ist'apxani, ukat muyuntasin sutis chhaqtayapxani.
32 Tatitusti Josué chacharuw säna: —¿Kunatarak ajanumat liwxatasktasti? sartasim, saraqam, israelitanakax jucharuw puripxi, ukatsti ñanqhachatäñ apt'asipxi; Janitï jupanakampïskäti, janitix jupanak taypit maldecit yänak tukjapkani ukhaxa.
33 Ukatsti Josué chachax sartasin jaqinakar tantacht'ayäna, ukatsti Tatitun mayitaparjamaw Urim sat jawir apanipxäna, ukat Judá triburuw katuntapxäna, Carmí chachan Acán yuqapasti katuntatänwa.
34 Josué chachajj Acán chacharojj sänwa: "Wawajjajja, kunsa lurta uk yatiyta, Acanajj akham sänwa: "Sinar markat mä suma isi, pä patak qollqe qorit lurat mä cuña, phesqa tunka siclo pesompi, q'añunak taypin uñjta. Nayasti jupanakarux walpun munasta, katuntasinsti taqiniw aka uraqin carpa taypin imantat uñjapxta.
35 Ukatsti Josué chachax mä jaqinak khithäna, jupanakasti Acán sat carpat apt'asipxäna, Josué chacharuw irpapxäna.

36 Josué chachasti Acán sat vallempi, uka yänakampi, yuqanakapampi, phuchanakapampi, taqe yänakapampi apt'asisaw Acor sat valleru apapjjäna.
37 Josué chachasti ukan ninampiw phichhantäna, taqi israelitanakax Acán sat chacharuw qalamp k'upjapxäna, ukat uka chiqarux Acor valle sasaw sutichäna, ukat Tatitun colerasiñapax juk'ampiw tukusïna, ukatsti Josué chachax markar purisinx uka markampiw nuwasïna.
38 Tatitusti Josué chacharux sänwa: —Jan axsaramti, janirak llakisimti, nayax Ai marka, reyiparu, markaparu katuyasxtwa, kunjamtï Jericó markarusa, reyiparusa lurapkta ukhama, uka yänakan yänakaparu, uywanakaparukiw katuntapxäta. qhipäxankir markatakix mä embuscada uñstayapxam.
39 Ukatsti Josué chachax Tatitun arunakaparjamaw luräna, nuwasir wawanaka taypit kimsa tunka waranqa ch'aman jaqinak ajllïna, jupanakar khithäna, jupanakasti markar muyuntapxäna.
40 Jupanakarojj akham sasaw jupanakar säna: "Jumanakajj uñjapjjätam ukhajja, k'ari chuymampiw jupanakan nayraqatapat jaltjjapjjä, jupanakajj arknaqapjjetaniwa, ukatsti embuscadat mistusaw markar katuntapjjäta" sasa.
41 Ukatsti Josué chachax nuwasxäna, uka markankirinakax israelitaruw sarapxäna, janiw yatipkänti marka qhipäxan jupanak layku jark'antatäpxatapa.
"
43 Ukatsti Ai markankirinakajj israelitanakar arknaqañatakejj taqe jaqenakaruw tantachthapipjjäna, ukat markat jayaruw sarjjapjjäna, janiw khitis qheparkänti, ukat marka jist'arat jaytasaw israelitanakar arknaqapjjäna.
44 Khitinakatix muyuntatäpkän ukanakax kawkhantï jakapkäna ukanakat sartasisin jank'akiw markar puripxäna, ukat uka markar katuntasin ninampiw phichhantapxäna, Ai markankir jaqinakax qhipäxar kutt'apxäna, ukatsti markan chhullunkhapax alaxpachar makhataskir uñjapxäna, janirakiw mä thakirus ni yaqha thakirus kutt'xapxañapäkänti.
45 Taqe Ai markankirinakajj Israel marka taypinkapjjänwa, yaqhepajj alay toqenjja, yaqhepasti alay toqetwa jupanakar nuwjapjjäna, ukhamat jan maynis qheparañapataki.
46 Ukatsti israelitanakax Ai markankir Melós reyiruw jakkir irpapxäna, Josué chacharuw irpapxäna, Josué chachasti mä quqaruw warkt'äna, ukat jiwxänwa.
47 Ukatsti israelitanakax marka phichhantasin markar kutt'xapxäna, ukat taqi khitinakatix ukankapkän ukanakaruw espadampi jiwayapxäna.
48 Ai markankir chachanaka, chacha warminaka, tunka payan waranqa jaqinakäpxänwa. uywanaksa, markan yänakapsa apt'asipxäna, kunjämtix Tatitux Josué chachar siskän ukhamarjama.
49 Jordán khurkatankir taqpach reyinaka, Canaán markankir reyinakajj kuna jan walinaktï israelitanakajj Jericó, Ai markar lurapkäna uk ist'apjjäna, ukhamatwa Israel markar nuwasiñatak tantachasipjjäna.
50 Gabaón markankirinakakiw israelitanakamp nuwasiñ wal axsarapxäna, ukhamat jan jiwarañapataki, ukatwa k'arinak lurapxäna, Josué chachampiru, taqpach israelitanakampiruw puripxäna, ukatsti sapxarakïnwa: —Jichhax jaya uraqit jutapxta, jichhax nanakamp mä arust'äwi lurapxam" sasa.
51 Gabaón markankirinakax israelitanakarux walpun puripxäna, ukat israelitanakax jupanakamp mä arust'äwi lurapxäna, jupanakamp sumankthapipxäna, ukat tama p'iqinchirinakasti jupanakar juramento lurapxäna, ukampis qhipatsti israelitanakax yatipxänwa jupanakan jak'a masinakapäpxatapa, jupanak taypin jakasipxatapa.
52 Ukampis israelitanakax janiw jupanakar jiwayapkänti. Jupanakasti Tatitun sutipxaruw juramento lurapxäna, ukatsti lawa khuchhurinaka, uma apthapirinakäpxarakïnwa.
53 Josué chachasti jupanakarux sänwa: —¿Kunatsa sallqjapxista? Jupanakasti sapxarakïnwa: —Taqi kuntix amorreonakan taqi reyinakapar lurkta uk yanapirinakamar yatiyata, nanakax jakañajat wal axsarapxta, ukat ukham lurapxta —sasa.
54 Uka urux Josué chachax lawa khuchhuñataki, uma apsuñapatakiw jupanakar utt'ayäna, Israel tribunakan esclavonakapatakiw jaljtayäna.
55 Jerusalén markankir Adonisedec reyisti, kuntï israelitanakajj Jericó, Ai markar lurapkäna uk ist'asajja, Hebrón markankir Hoham reyiru, Jarmut sat cheqankir Piram reyiru, Laquis markankir Jafía reyiru, Eglón markankir Deber reyiruw khitäna.
56 Nayar jak'achasipxam, yanapt'apxita, ukhamat israelitanakaru, Gabaón uraqin jakirinakaru, khitinakatix israelitanakampi sumankthapipki ukanakaru.
57 Jupanakasti tantacht'asipxäna, amorreonakan phisqa reyinakapax taqpach campamentonakapamp chikaw sarapxäna, quta thiyankir ch'allanakjam walja ch'aman jaqinaka.
58 Taqe uka reyinakajj Gabaón marka nayraqatan campamentoruw sayt'asipjjäna, Gabaón markankirinakampiw nuwasiñ qalltapjjäna, Gabaón markankir taqe jaqenakaw Josué chachar khitapjjäna, akham sasa: "Jan jank'ak nanak ukar makatasin yanapt'apjjeta, amorreonakan taqe reyinakapaw nanak contra nuwasiñatak tantachasipjje" sasa.
59 Josué chachampi, nuwasir jaqinakampix Gilgal chiqat sarapxäna, Josué chachasti mä akatjamat jupanakar purintäna, ukat uka phisqa reyinakarux wal jiwayäna.
60 Tatitux israelitanakan nayraqatapan p'inqachäna, Gabaón markan wali axsarkañ jiwayañamp jiwarayapxäna, Bet-Horón chiqaru Maqueda markar makhatañ thakin arknaqapxäna, ukat israelitanakan nayraqatapat jaltxapxäna.
61 Jupanakasti jaltxapkän ukkhasti, Tatitux alaxpachat chhijchhi qalanak jupanakar khithäna, ukat israelitanakar jiwayañat sipans juk'ampiw chhijchhimp jiwarapxäna.
62 Ukatsti israelitanakax jupanakar arknaqapxäna, thaknam jawq'jasipkakïnwa.
63 Jupanakasti nuwjasipkäna ukhaxa, jayp'urux jayp'uruw purinïna, Josué chachax taqi jaqinakan nayraqatapan sänwa: —Inti, Gabaón chiqan sayt'asim, Ajalón vallenan sayt'asim, markax uñisirinakapat kutkatasiñapkama —sasa.
64 Tatitusti Josué chachan arup ist'äna, Intix alaxpacha taypin sayt'äna, kimsa tunka kimsaqallqun pachanak sayt'äna, phaxsisti sayt'asïnwa, mä uru jan saraqañapataki.
65 Janiw uka urux utjkänti, janirakiw uka qhipatsa, Tatitux mä jaqin arup ist'känti, Tatitux Israel markatakiw ch'axwäna.

89 JAQTHAPI

1 Ukatsti Josué chachax aka q'uchu q'ucht'äna, Tatitux amorreonakar Josué chachampiru, israelitanakar amparapar katuykäna uka uruxa, taqi Israelan nayraqatapan akham sänwa:
2 Tatay, jach'a luräwinak lurtaxa; ¿khitis jumar uñtasitäspa? lakajasti sutimaruw q'uchupxani.
3 Suma kankañajampi, ch'amajampi, jach'a torreja, machaq q'uchu q'ucht'äma, yuspagarañamp q'ucht'äma, jumaw qhispiyasiñaxan ch'amapätaxa.
4 Taqi akapachankir reyinakaw jumar jach'añchapxätam, akapachankir jilïrinakaw q'uchupxätam, israelitanakax qhispiyasiñamat kusisipxani, q'uchupxani, ch'amamaruw jach'añchapxani.
5 Tatay, jumaruw yatiyapxsma; jumaw Diosax sapxsma, jumaw uñisirinakajarux imantasirïtaxa, ch'aman torrerakïyätawa.
6 Jumaruw art'asipxta, janiw phinq'asipkti, jumaruw atinisipxta, qhispiyatäpxaraktwa; kunapachatix arnaqasipkäyät ukkhaxa, jumax arunak ist'ista, ch'amamampiw almanakajar qhispiyapxista, khuyapayasiñam uñacht'ayapxista, qhispiyasiñam churapxista, ch'amamampiw chuymanakajar kusisiyapxista.
7 Jumaw qhispiyasiñasatak mistuwaytaxa, amparamampiw markamar qhispiyawaytaxa; jumaw qullan kankañan alaxpachat jaysapxista, tunka waranqa jaqinakat qhispiyapxista.
8 Inti phaxsis alaxpachan sayt'atäpxänwa, jumasti t'aqhisiyirinakasarux colerasisaw sayt'asiwaytaxa, jupanakarux taripäwinakamsa kamachirakïtawa.
9 Taqi aka oraqen jilïrinakapax sayt'asipxäna, yaqha markanakan reyinakapas tantacht'asipxäna, janiw juma nayraqatan chuym ch'allxtayasipkänti, nuwasiñanakam munapxarakïnwa.
10 Jumajj colerasisaw jupanak contra sayt'asiyäta, jupanakaruw colerasiñam apantäna; colerasiñamampiw jupanakar t'unjtaxa, chuymamansa t'unjaraktawa.
11 Markanakax colerasiñamampiw tukjatäxi, reinonakax colerasiñamat aynacht'awayxi, colerasiñaman urux reyinakaruw usuchjawayta.
12 Jumaw colerasiñam jupanakar warxatta, colerasiñamax jupanakarux katuntawayi; jumaw jupanacarojj juchanacap cutiquista, ñanqha luräwinacaparus t'unjtajja" sasa.
13 Jupanakasti mä sipitampiw jawq'japxäna, ukanwa liwxatapxäna, imantat q'iwiru, kayunakapax katjatäxänwa.
14 Amparamax wakicht'atäxänwa taqi uñisirinakamataki, jupanakax sapxänwa: "Espadapampiw uka uraqi katuntasipxäna, amparapampiw markan jakasipxi" sasa. jumaw ajanunakap p'inqamp phuqhantawayta, wajjranakap oraqer jaqontayäta, colerasiñamampiw jupanakarux axsarayarakta, colerasiñamampiw t'unjawaytaxa.
15 Uraqix khathatt'asïnwa, jach'a thayaman ist'asasti, janiw jiwañat jark'ktati, jiwatapsa, sepulturaruw apaqaraktaxa.
16 Jupanakarux thaya thayt'an arknaqawaytaxa, thaya thayt'anisaw jupanakarux tukjawayta, jallunakap ch'uxñaruw tukuyta, manqha p'iyanakaruw jaquntatäna, ukhamat jan sartañjamäñapataki.
17 Jupanakan jiwat janchipajj callenak taypir jaqontat q'añunakar uñtatänwa.
18 Jupanakasti tukjatäpxänwa, t'unjatäpxarakïnwa, juman ch'amamampi markamar qhispiyaraktaxa.
19 Ukatpï chuymanakajax jumat kusisipxi, almanakajasti qhispiyasiñamat jach'ar aptapxi.
20 Laxranakax ch'amam uñt'ayapxani, q'uchupxä, muspharkay luratanakamar jach'añchapxä.
21 Jumaw uñisirinakajat qhispiyapxista, khitinakatï nanak contra sayt'apki ukanakat qhispiyapxista, nayraqatax t'unjapxista, kayunakajarus aynacht'ayapxista.
22 Ukhamatwa Tatay, uñisirinakamax jiwarapxani, ñanqha jaqinakax thayampi apanukut ch'uqi ch'uqir uñtataw tukupxani, munat masinakamax uma jak'an ayruntat quqanakjamaw tukupxani.
23 Ukatsti Josué chachampi, taqpach israelitanakampixa, taqi reyinakar nuwjasaw Gilgal markan campamentopar kutt'xapxäna, ukhamat janiw maynis qhipharxänti.
24 Uka phisqa reyinakax sapakiw nuwasiñat kayuk jaltxapxäna, ukat mä p'iyan imantasipxarakïna, Josué chachasti nuwasiñ chiqan thaqhäna, ukampis janiw jikxatkänti.
25 Ukatsti Josué chacharux sapxarakïnwa: —Reyinakax mä p'iyan imantataw uñjasipxi —sasa.
26 Josué chachasti sänwa: —P'iyan lakapar mä jaqinak utt'ayapxam, jupanakar jark'aqapxañapataki. israelitanakax ukham lurapxäna.
27 Ucatsti Josué chachajj taqe israelitaruw jawsäna, nuwasir jilïrinakaruw säna: "Kayunakam aka reyinakan kunkapar uchapjjam, Josué chachajj akham sänwa: "Tatitojj taqe uñisirinakamarojj ukham lurani" sasa.
28 Uka qhipatsti Josué chachax reyinakar jiwayapxam, p'iyaruw jaquntapxam, jach'a qalanak p'iyan lakapar uchapxam sasaw säna.
29 Ukatsti Josué chachax taqi jaqinakamp chikaw Maqueda markar saräna, ukatsti espadampiw jiwayäna.
30 Uka markan jakirinakarusa, taqe markankirinakarus q'al tukjäna, kunjamtï Jericó markar lurkäna ukhama.
31 Ukatsti Libna markaruw pasawayxäna, uka markampiw nuwasïna, Tatitux amparaparuw katuyäna, Josué chachasti espadampiw uka markarux jiwayäna, taqi jaqinakarusa, juparus ukhamarak uka markan reyiparux kunjämtix Jericó markar lurkatayna ukhama.
32 Uka cheqatsti Laquis markaruw nuwasir saräna, Gaza markankir Horam reyisti Laquis markankirinakar yanapt'iriw saräna, Josué chachasti juparusa markaparus nuwjänwa, jan khitis jupar jiwayañkama.
33 Josué chachasti Laquis chachampiru, taqe markankirinakampiruw katuntasïna, kunjamtï Libna markar lurkäna ukhama.
34 Ukatsti Josué chachax uka chiqat Eglón markaruw saräna, ukatsti uka markaruw katuntarakïna, ukatsti taqi markachirinakarus espadampiw jiwayäna.
35 Uka chiqatsti Hebrón markaruw saräna, uka markamp nuwasïna, uka marka katuntasin q'al tukjäna, ukatsti taqi israelitanakamp chikaw Debir markar kutt'xäna, ukatsti uka markampiw nuwasïna, espadampiw nuwasïna.
36 Jupajj taqe jaqenakaruw t'unjäna, janiw khitirus jaytanukkänti, kunjamtï Jericó markar lurkäna ukhama.
37 Josué chachasti Cades-Barnea ukhat Azá markakamaw amorreonakan taqpach reyinakapar atipjäna, ukat mäkiw markap katuntxäna, Tatitux Israel markatakiw ch'axwäna.
38 Ukatsti Josué chachax taqpach israelitanakampiw Gilgal markar campamentor puripxäna.

39 Cazor markankir Jabín reyejj kuntï Josué chachajj amorreonakan reyinakapar lurkäna uk ist'asajja, Jabinajj Madián markankir Jobat reyiru, Simrón markankir Labán reyiru, Acsaf markan Jefal reyiru, amorreonakan taqe reyinakaparuw khitäna.
40 Jank'ak nanakan ukar jutapxam, yanapt'apxita, ukhamat israelitanakar janïr jutapkipan nuwjañataki, kunjämtix amorreonakan mayni reyinakapar lurapkäna ukhama.
41 Taqi uka reyinakax Jabín, Chazor reyin arunakap ist'apxäna, ukat taqpach campamentonakapamp chikaw mistupxäna, tunka paqallqun reyinakampi, markanakapax lamar quta thiyankir laq'ar uñtat waljaniruw sarapxäna, jan jakt'kay caballonakampi, carronakampi, ukat jupanakax Merom uma jalsuruw tantachasipxäna, ukat Israel markamp nuwasiñatakiw tantachasipxäna.
42 Ucat Tatitojj Josué chacharojj sänwa: —Jan ajjsaramti, qharürojj nayajj taqe jiwarayatäpjjaraqui ucanacaruw katuyäjja, caballonacap qhatiyasin carronakap ninamp phichhantäta —sasa.
43 Ukatsti Josué chachax taqi nuwasir jaqinakampix mä akatjamat jupanakar purintäna, jupanakar jawq'jasaw jupanakar katuntapxäna, Tatitux israelitanakan amparaparuw katuyatayna.
44 Ukatsti israelitanakax taqi uka reyinakaruw campamentonakapamp arknaqapxäna, ukat jan khitis qhiparañkamaw nuwjapxäna, Josué chachasti kunjämtix Tatitux siskän ukhamarjamaw jupanakar luräna.
45 Ukatsti Josué chachax Cazor markaruw kutt'anïna, ukatsti espadampiw nuwjäna, ukankir taqe jaqinakaruw t'unjäna, ninampi phichhantarakïna, Chazor markatsti, Simrón markaruw saräna, ukatsti uka markar jawq'jasaw q'al tukjäna.
46 Uka chiqatsti Acsaf markaruw saräna, kunjamtï Simrón markar lurkäna ukhama.
47 Uka chiqatsti Adulam markaruw saräna, ukankir taqi jaqinakaruw nuwjäna, kunjamtï Acsaf, Simrón sat markar tukkäna ukhama.
48 Jupanak taypitsti, reyinakan taqpach markanakaparuw saräna, jupanakat qhipharkir jaqinakar nuwjasaw q'al tukjarakïna.
49 Israelitanakax yänakapsa, uywanakaparukiw katuntapxäna, ukampis sapa jaqir jawq'jasax janiw mä almas jakañapatak jaysapkänti.
50 Kunjämtix Tatitux Moisesar siskän ukhamarjamaw Josué chachampi, taqpach Israel markaru, janiw kuna jan walt'äwins pantjapkänti.
51 Ukatsti Josué chachampi, taqpach israelitanakampix Canaán uraqiruw nuwasipxäna, kunjamtï Tatitux siskäna ukhama, taqpach reyinakaparus nuwjapxänwa, kimsa tunka mayani reyinakäpxänwa, ukat israelitanakax taqpach markap katuntapxäna.
52 Jordán quta thiyankir Sihón, Og sat reinonakat sipansa, Moisesax walja markanakaruw atipjäna, Moisesax Rubenitanakaru, gaditanakaru, Manasés tribut chikat triburuw katuyäna.
53 Josué chachasti Josué chachajj inti jalant toqenkir Jordán khurkatankir taqe reyinakaruw nuwjäna, ukatsti llätunka tribunakaru, Israel chikat triburuw herenciapjam churäna.
54 Josué chachajj phesqa maraw uka reyinakamp nuwasïna, markanakapsa israelitanakaruw katuyäna, amorreonakan, cananeonakan markanakapan nuwasiñatjja, oraqejj sumankjjänwa.

90 JAQTHAPI

1 Israelitanakax Jordán jawir khurkatat phisqhïr mara qhipatsti, israelitanakax cananeonakamp nuwasiñat samart'apxäna, ukapachaw Edom ukat Quitim wawanakamp jach'a jach'a ch'axwäwinakaw utjäna, Quitim wawanakax Edom markamp nuwasipxäna.
2 Quitim markankir Abiano reyisti, kimsa tunka mayan mara apnaqäwipanwa mistuwayxäna, jupamp chikasti mä jach'a ch'aman jaqinakampiw saräna, ukatsti Esaú chachan wawanakapamp nuwasiñatakiw Seír markar saräna.
3 Edom markankir Hadad reyisti uka yatiyäwip ist'asinsti, walja jaqinakampi, ch'aman ch'amampi, jupamp jikisiñatakiw mistuwayxäna, Edom pampan jupamp nuwasxarakïna.
4 Quitim chachan amparapampiw Esaú chachan wawanakaparux atipjäna, Quitim chachan wawanakapax Esaú chachan wawanakapat pä tunka waranqa jaqinak jiwayapxäna, Esaú chachan taqpach wawanakapax jupanakat jaltxapxäna.
5 Quitim markankirinakax jupanakar arknaqapxäna, Edom markankir Hadad reyiruw puripxäna, jupasti jupanak nayraqatan t'ijtäna, ukatsti jakkir katjapxäna, ukatsti Quitim markankir Abiano reyiruw irpapxäna.
6 Abiano chachasti jiwayatäñapatakiw mayïna, Edom markan Hadad reyisti pusi tunka llatunkan mara apnaqäwipan jiwxäna.
7 Quitim markankirinakajj Edom markar arknaqasipkakïnwa, jupanakarojj wal jiwayapjjäna, Edom chachasti Quitim chachan wawanakapar katuyatäjjänwa.
8 Quitim wawanakax Edom marka apnaqapxäna, Edom markax Quitim wawanakan amparapankxänwa, uka urutpachsti mä sapa reinoruw tukuwayxäna.
9 Ucatsti janiw mayampsa p'eqenakap jach'ar apt'asipcänti, quitim jakenacampejj reinopajj mayakïjjänwa.
10 Abiano chachasti Edom markan jilïrinakap utt'ayäna, Edom markankirinakax taqiniw Abiano markarux katuyapxäna, ukatsti Chitim uraqiparuw kutt'xäna.
11 Kutt'anxasinsti, machaq apnaqäwip wasitat sayt'ayäna, mä jach'a jach'a jach'a tukuri jach'a jach'a uta lurarakïna, reyin utapataki, ukatsti Quitim, Edom wawanakarux jan kuna llakimpiw apnaqäna.
12 Uka urunakanjja, israelitanakajj cananeonakaru, amorreonakaru apanukupkäna uka qhepatjja, Josué chachajj chuymankipstatäjjänwa, chuymankipstatäjjänwa.
13 Tatitojj Josué chacharojj sänwa: —Jumajj chuymankipstatäjjtawa, nayratpach jakasjjtawa, mä jach'a oraqejj katuntatäñapawa.
14 Jichhajj aka oraqejj llätunka tribunakaru, Manasés chikat tribunakarus herenciat jaljapjjam, Josué chachajj sartasinjja, Tatitun siskäna ukarjamaw luräna.
15 Uraqpachasti israelita tribunakar herenciapjam jaljayäna, jupanakan jaljataparjama.
16 Ukampis Leví triburux janiw herencia churkänti, Tatitun waxt'äwinakapax jupanakan herenciapawa, kunjämtix Tatitux Moisesan amparapamp jupanakat siskän ukhama.

17 Josué reyejj Hebrón sat qollujj Jefune chachan Caleb yokapar churäna, jilanakapat sipansa mä juk'a jila jilatanaka, kunjämtejj Tatitojj Moisesa toqe siskäna ukhama.
18 Ukat Hebrón markax jichhürkamaw Caleb chachan wawanakapan herenciapäxäna.
19 Ukatsti Josué chachax taqpach israelitanakaruw sorteo uraqinak jaljayäna, kunjämtix Tatitux siskän ukhamarjama.
20 Israelitanakax levitanakarux uraqinak churapxäna, uywanakapataki, yänakapataki, uywanakapataki, yänakapataki, uywanakapataki, yänakapataki, kunjämtix Tatitux Moisesar siskän ukhamarjamaw israelitanakar churapxäna, ukat jach'a jisk'a uraqinak jaljasipxäna.
21 Jupanakasti uraqinak katuqiriw sarapxäna, ukatsti israelitanakax Nun chachan Josué yokaparuw mä herencia churapxäna.
22 Tatitun aruparjamaw Efraín qullunkir Timnat-serac marka churapxäna, jupasti uka marka utt'ayasaw ukan jakarakïna.
23 Uka herencianak Elazer sacerdotempi, Nun chachan Josué yokapampi, tribun p'eqt'irinakapampi, Siló markana, Tatitu nayraqatan tabernáculo punkun israelitanakar sorteo churapjjäna, ukatsti uka oraqe jaljañ jaytapjjäna.
24 Tatitusti israelitanakaruw uka oraqe churäna, jupanakajj kunjämtejj Tatitojj jupanakar siskäna ukhamarjama, kunjamtï Tatitux nayra awkinakapar juramento lurkäna ukhama.
25 Ucat Tatitojj israelitanacarojj jupan jak'apankir uñisirinakapat samarañ churäna, janiw khitis jupanak contra sayt'askänti, Tatitojj taqpach uñisirinakapar amparaparuw katuyäna, ukat Tatitun israelitanakar arskäna uka askinaksa janiw mä kunas p'akintkänti, jïsa Tatitojj taqe kunwa luräna.
26 Ukatsti Josué chachax taqpach israelitanakaruw jawsäna, jupasti bendicirakïnwa, Tatitur luqtapxañapatakiw säna, ukatsti jupanakarux khithäna, sapa mayniw markapar sarapxäna, sapa mayniw uraqipar sarapxäna.
27 Israelitanakax Josué chachan urunakapan Tatitur yupaychapxäna, Tatitusti taqi muytapatwa samarañ churäna, markanakapan jan kuna llakini jakasipxarakïna.
28 Uka urunakansti, Quitim markankir Abiano reyix kimsa tunka llatunkan mara apnaqäwipanw jiwxäna, ukax paqallq maraw Edom markar apnaqäna, ukat kawkïr chiqatix jupatakik lurkatayna uka chiqaruw imt'apxäna, Latinosti phisqa tunk maraw apnaqäna.
29 Apnaqäwipanxa, mä ejercito irpxaruwayäna, ukatsti Britania, Kernania uksankirinakampiw nuwasïna, jupanakax Javán chachan Eliseo yuqapan wawanakapäpxänwa.
30 Ucatsti Edom chachajj Quitim chachan amparapat kutkatasitap ist'äna, ucat latinajj jupanacarojj nuwjasaw jupanacarojj atipjäna, jupanacarojj quitim wawanacan amparaparuw uskt'äna, ucatsti Edom chachajj quitim chachan wawanacapampejj mä sapa reinoruw tuküna.
31 Walja maranakaw Edom markan jan mä reyix utjkänti, jupanakan apnaqäwipax Quitim chachan wawanakapampi, reyipampix utjarakïnwa.
32 Israelitanakajj Jordán jawir khurkatapkäna uka pä tunka sojjtan mara qhepatjja, israelitanakajj Egipto markat sarjjapjjäna uka qhepat sojjta tunka sojjtan mara qhepatjja, Josué chachajj chuymankipstatäjjänwa, uka urunakajj patak llätunkan maranïjjänwa.
33 Ukatsti Josué chachax taqpach israelitanakaruw jawsäna, jilïrinakaru, taripirinakaru, jilïrinakaru, Tatitux israelitanakar taqi uñisirinakapat samarañ churäna, ukat Josué chachax israelita jilïrinakaru, taripirinakaparuw säna: "Nayax chuymankipstatäxtwa, jilïr maranïxtwa, jumanakax uñjapxtawa kuntix Tatitux jumanak nayraqatan apanukuwayki uka markanakar lurkatayna" sasa jumataki.
34 Jichhasti ch'amañchasipxam, Moisesan kamachipan taqi arunakap phuqañataki, phuqañataki, jan kupi tuqiru, ch'iqa tuqiru jan sarxañataki, janirakiw uka uraqin qhiparapki uka markanakar jan jutapxamti. janirakiw diosanakapan sutipsa arsxätati, jan ukasti Tatitu Diosamaruw lip'katasipxäta, kunjämtix jichhürkamax lurapkta ukhama.
35 Ukatsti Josué chachajj israelitanakar wal ewjjt'äna, taqe urunakan Tatitur servipjjañapataki.
36 Taqi israelitanakax sapxarakïnwa: —Nanakax Tatitu Diosasarux wiñayatakiw yupaychapxä, wawanakasasa, wawanakasasa, wawanakasasa —sasa.
37 Josué chachax uka urux markamp mä arust'äwi luräna, ukat israelitanakaruw khithäna, sapa mayniw herenciaparu, markapar sarapxäna.
38 Uka urunakansti, israelitanakax markanakapan jan kuna llakini jakasipkäna ukhaxa, Egipto markat apsupkäna uka nayra awkinakapan tribunakapan ataúd ukanakap imt'apxäna, sapa mayniw wawanakapan uraqipar imt'apxäna.
39 Uka markanakax Jacobun tunka payan yuqanakapar imt'apkäna ukanakan sutinakapawa, jupanakarux israelitanakax Egipto markat irpapxatayna.
40 Ukatsti Rubén, Gad sat chacha warmirux Jordán quta thiyaruw imt'apxäna, Romía markan, Moisesax wawanakapar churkatayna.
41 Simeónampiru Levímpirusti Mauda sat markanwa imt'apjjäna, uka markajj Simeón chachan wawanakapar churkänwa, uka markanjja Leví chachan wawanakapatakïnwa.
42 Ukatsti Judá markaruw imt'apxäna Benjamín markan Belén uñkatasina.
43 Isacar, Zabulón chachan ch'akhanakapsti Sidón markaruw imt'apxäna, kawkïr uraqitix wawanakapar wakt'käna uka chiqaru.
44 Dan sat chachasti Estael sat cheqan wawanakapan markapan imt'atäjjänwa, Neftalí, Aser sat chachanakarusti Cades-naftalí sat cheqanwa imt'apjjäna, sapa mayniw wawanakapar churapkäna uka cheqanakar imt'apjjäna.
45 Josean ch'akhanakapsti Siquem markaruw imt'apxäna, uka pampax Jacobux Hamor markat alasïna, Josean herenciapäñapataki.
46 Benjamín chacharuw Jerusalén markan imt'apxäna, Jebuseo jaqin uñkatasipan. israelitanakax sapa mayniw awkinakaparux wawanakapan markapar imt'apxäna.
47 Pä mara tukuyatatsti, Nun chachan Josué yokapax patak tunka maraniw jiwxäna, Josué chachax Israel markar juchañchkäna ukax pä tunka llatunkan marawa, Israel markax jakäwip tukuykamaw Tatitur yupaychäna.
48 Josué chachan yaqha luratanakapasa, nuwasiñanakapasa, kuna tuqinakatsa Israel markar tuqinuqäna, taqi kunanaktï siskäna ukanaksa, israelitanakan urunakapan utjkäna uka markanakan sutinakapasa, Josué chachan israelitanakar

qillqatäki uka arunak qillqatan qillqatänwa, Tatitun nuwasiñanakapat qillqatänwa, Moisesampi Josué chachampi, israelitanakaru.
49 Ukatsti israelitanakax Josué chacharuw imt'apxäna, uka uraqix Timnat-Serac sat chiqaruw imt'apxäna, uka uraqix Efraín qullun katuyatäxänwa.
50 Aaronan Elazer yuqapax uka urunakan jiwxäna, ukatsti Fineas yuqapan mä qulluruw imt'apxäna, uka qullux Efraín qullun katuyatäxänwa.

91 JAQTHAPI

1 Uka tiemponjja, Josué chachajj jiwjjäna uka qhepatjja, cananeonakan wawanakapajj uka oraqenkasipkakïnwa, ukatwa israelitanakajj jupanakar jaqunukuñ amtapjjäna.
2 Ukatsti israelitanakax Tatituruw jiskt'apxäna: —¿Khitirak nayraqatax Cananeonakamp nuwasiñatak sarxani? Tatitusti sänwa: “Judá markaw makhatani” sasa.
3 Judá markankirinakax Simeonarux sapxarakïnwa: “Nanakamp chikaw jiwasan suertesarux makhatapxam, nanakax cananeonakampiw nuwasiñäni, nanakax ukhamarakiw jumamp chika makhatapxä, suertemanxa, ukhamatwa Simeón wawanakax Judá markankir jaqinakamp chika sarapxäna.
4 Judá markankirinakax cananeonakamp nuwasipxäna, ukhamatwa Tatitux cananeonakarux Judá markankirinakar katuyäna, jupanakasti tunka waranqa jaqinak Bezec markan jiwarayapxäna.
5 Bezec markan Adonibezec chachampiw nuwasipxäna, jupasti jupanakan nayraqatapat jaltxapxäna, ukatsti arknaqapxäna, katjapxäna, katjapxäna, ampar luk'ananakapsa, kayunakapsa khuchhurapxäna.
6 Adonibezec reyisti sarakïnwa: —Kimsa tunka reyinakaw ampar luk'ananakap khuchhurata, jach'a kayunakap ch'uqt'ata, manq'anakap manq'a apthapipxitu, kunjamtï nayax lurkta ukhama, ukhamat Diosax kutt'ayawayitu, Jerusalén markaruw irpapxitu, ukanw jiwxäna.
7 Simeón chachan wawanakapasti Judá markankirinakamp chikaw sarapxäna, ukatsti cananeonakaruw espadampi nuwasipxäna.
8 Tatitusti Judá markankirinakampïskänwa, jupanakasti uka qullu katuntapxäna, Josean wawanakapasti Betelar makhatapxäna, uka markax Luz satawa, Tatitux jupanakamp chikäskänwa.
9 Josean wawanakapax Betel utar uñch'ukipxäna, uñjirinakasti mä jaqiruw markat mistunir uñjapxäna, ukat jupar katuntasin sapxäna: —Jichhax markar mantañap uñacht'ayapxita, nanakax jumarux khuyapt'ayapxäma — sasa.
10 Uka jaqejj markar mantañawja uñacht’ayäna, Josean wawanakapasti uka markaruw espadampi nuwjapjjäna.
11 Uka jaqejj familiapampiw khitjjapjjäna, jupajj hititanakar sarasaw mä marka lurayäna, ukatsti Luz sutimpiw suticharakïna, ukhamatwa taqe israelitanakajj markanakapan jakasipjjäna, israelitanakajj markanakapanwa jakasipjjäna, israelitanakajj Josué chachan urunakapanwa Tatitur servipjjäna, Josué chachan qhepat juk’amp tiempo jiljjattapkäna uka jilïrinakajja, Josué chachan jach’a luräwinakapsa uñjapjjarakïnwa Tatitu, kuntix jupax Israel markatak lurkatayna.
12 Josué chachan jiwatapatjja, jilïrinakajj tunka paqallqo maranakaw Israel markar juchañchapjjäna.
13 Taqi jilïrinakax Israelan Cananeonakampiw nuwasipxäna, ukat Tatitux cananeonakarux israelitanakan nayraqatapat alisnukurakïna, ukhamat israelitanakar uraqinakapar utt'ayañataki.
14 Abrahanampiru, Isaacampiru, Jacobumpiru arskäna uka arunaksa, Cananeonakan oraqeparu, jupanakaru, wawanakapar churañatakiw juramento luräna.
15 Tatitusti Canaán uraqinak taqpach churäna, kunjamtï nayra achachilanakapar juramento lurkäna ukhama, Tatitusti jupanakarux jak'ankirinakat samarañ churäna, israelitanakax markanakapan jan kuna llakiniw jakasipxarakïna.
16 Tatitux wiñayatak jach'añchatäpan, amén, amén.
17 Ch'amañcht'asipxam, Tatitur atinisipki ukanakan chuymap ch'amañcht'apxam. Tukuyañataki.